

НБ ОНУ імені І.І. Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

215а 60

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

4/11 IAMBΛΙΧΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΣ
ΠΕΡΙ ΒΙΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ

Λ Ο Τ Ο Σ.

сочиненіе Халкида
IAMBΛΙΧΙ CHALCIDENSIS

EX COELE-SYRIA

DE VITA PYTHAGORICA

LIBER

GRAECE ET LATINE.

TEXTUM POST LUDOLPHUM KUSTERUM AD FIDEM CDD.
MSS. RECOGNOVIT, ULRICI OBRECHTI INTERPRETATIONEM
LATINAM PASSIM MUTAVIT, KUSTERI ALIORUMQUE
ANIMADVERSIONIBUS ADIECIT SUAS

M. THEOPHILUS KIESSLING

SCHOLAE EPISCOPALIS CIZENSIS CORRECTOR.

ACCEDUNT

PRAETER PORPHYRIUM DE VITA PYTHAGORAE
CUM NOTIS LUCAE HOLSTENII ET CONRADI RITTERSHUSII,
ITEMQUE ANONYMUM APUD PHOTIUM DE VITA PYTHAGORAE,
VARIAE LECTIONES IN IAMBΛΙΧΙ LIBRUM TERTIUM ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ET QUARTUM
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ,
E CODICE CIZENSI ENOTATAE.

42076 000000
PARS POSTERIOR

LIPSIAE, MDCCCXVI.

SVMTIBUS F. C. G. VOGELII.

1846.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

Національна бібліотека
Одеського національного
університету
ІМ.І.МЕЧНИКОВА

Π Ο Ρ Φ Υ Ρ Ι Ο Υ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ,
ΤΟΤ ΚΑΙ
Μ Α Λ Χ Ο Υ,
Η ΒΑΣΙΛΕΩΣ,
ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ ΒΙΟΣ.

P O R P H Y R I I
PHILOSOPHI,
SIVE
M A L C H I,
DE
VITA PYTHAGORAE
LIBER.

CUM VERSIONE ET NOTIS
L. HOLSTENII.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΒΙΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΑ
ΛΟΓΟΣ.

¹ Συμφωνεῖται ¹) μὲν δὴ παρὰ τοῖς πλείστοις
(3) Μνησάρχου γεγενῆσθαι παῖς· περὶ δὲ τοῦ γένους τοῦ Μνησάρχου διαπεφώνηται. οἱ μὲν γὰρ Σάμιον αὐτὸν εἶναι φασί. Κλεάνδης δὲ ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν μυθικῶν, Συρον, ²) ἐκ Τύρου τῆς Συρίας. διτοδείας δὲ καταλαβούσης τοὺς Σαμίους, προσπλεύσαντα τὸν Μνήσαρχον κατ' ἐμπορίαν μετὰ σίτου τῇ νήσῳ, καὶ ἀποδόμενον, τιμηθῆναι πολιτείᾳ. Πυθαγόρου δ'

¹) Συμφωνεῖται μὲν δὴ] Principium operis mutilum esse quis non videt, cum Pythagorae nomen nusquam compareat? puto prooemium operis desiderari, ad cuius finem haec verba referenda.

²) ἐκ Τύρου] Ita restitui pro Πυθῶν et Πυθῶν voci- bus nihili. Similis quoque error Num. 10. ubi Πυθῶνόν pro Τυρῶνόν autē legebatur. Et ecce tibi praeter Diogenem Laertium, Dionysium Halic. et Plutarchum, testes fide dignos, Clementem Alex. v. Strom. Euseb. Praepar. 10. cap. 4. et Theodoret. 1. Therap. Τὸν δὲ Πυθαγόραν Ἀριστόξενος καὶ Ἀρίσταρχος καὶ Θεόπομπος Τυρῶνόν εἶναι φασίν. ὁ δὲ Νικόμαχος Τύριον

P O R P H Y R I I
DE
V I T A P Y T H A G O R A E
L I B E R.

Consentiens quidem ea plurimorum est opinio, Pythagoram Mnesarchi filium fuisse: at de Mnesarchi genere non omnibus convenit. Nonnulli enim Samium eum fuisse affirmant. Cleanthes vero libro v. *Rerum Fabulosarum* Syrum fuisse prodidit, ex Tyro Syriae vrbe. Sed fame magna exorta in Samo, Mnesarchum mercaturae causa apulisse ad insulam, et praemii loco ciuitate donatum fuisse. Pythagoram autem, cui a

ὀνομάζει. Vbi ex Neanthe adduci vides, quae noster ex Cleanthe citat: ita apud alios quoque vtriusque nomen *Ἰθαλλᾶς* poni obseruo. Nam quod Aristophanis Schol. ad Equites ex Cleanthe refert de tribus ciuitatibus, quae Themistocli frumentum, vinum, et obsonium praebuerunt, id Neanthis Cyziceni auctoritate affirmat Plutarchus in Themistocle. Nihil tamen hic pronuntiare ausim: cum et infra noster Neanthis testimonio vtatur; Cleanthis autem *μυθιστὰ* Athenacus lib. 13. laudet.

- ἐκ παίδων εἰς πᾶσαν μάθησιν ὄντος ³⁾ εὐφυοῦς;
 (4) τὸν Μνησαρχὸν ἀπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς Τύρον.
 ἐκεῖ δὲ τοῖς Χαλδαίοις συστάντα, μετασχεῖν
 τούτων ἐπιπλεῖον ποιῆσαι. ἐπανελθόντα δ' εἰς
 τὴν Ἰωνίαν ἐντεῦθεν τὸν Πυθαγόραν πρῶτον
 μὲν ⁴⁾ Φερεκύδῃ τῷ Συρίῳ ὁμιλῆσαι· δεύτερον
 δ' Ἑρμοδάμαντι τῷ Κρεοφυλίῳ, ἐν Σάμῳ ἤδη
 2 γηράσκοντι. Λέγει δὲ ὁ Κλεάνθης ἄλλους εἶ-
 ναι, οἳ τὸν πατέρα αὐτοῦ Τυρρῶνδον ἀποφαί-
 νονται, τῶν τὴν Αἴμνον ἀποικησάντων. ἐν-
 τεῦθεν δὲ κατὰ πρᾶξιν εἰς Σάμον ἐλθόντα
 καταμεῖναι, καὶ ἄστυν γενέσθαι. πλείοντος δὲ
 (5) τοῦ Μνησαρχοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν, συμπλεύσαντα

3) εὐφυοῦς] Ingenii praestantiam εὐφυΐαν Plato, caeterique proprie dixerunt: chaque praeditum εὐφυΐ: vt ἀφυΐαν, et ἀφυΐ, qui eadem destituitur. Plato praeclare utrumque explicat v. Polit. Ἄρα, οὕτως ἔλεγε τὸν μὲν εὐφυΐ πρὸς τι εἶναι, τὸν δὲ ἀφυΐ, ἐν ᾧ ὁ μὲν ὁριδίως τι μανθάνοι, ὁ δὲ χαλεπῶς· καὶ ὁ μὲν ἀπὸ βραχείας μαθήσεως ἐπὶ πολὺ εὐρητικός εἴη, οὗ ἔμαθιν· ὁ δὲ πολλῆς μαθήσεως τυχὼν καὶ μελέτης, μηδ' ἂ ἔμαθε σώζοιτο, etc. Stoici definiabant εὐφυΐαν εἶναι ἐκ φύσεως, ἢ ἐκ κατασκευῆς, οἰκείαν πρὸς ἀρετὴν, καθ' ἣν εὐανάληπτοι ἀρετῆς εἰσὶ τινες. Hinc Plutarchus Symp. lib. IX. q. 14. animam δι' εὐφυΐαν facile ad rerum coelestium recordationem et amorem concitari ait. Herodotus de Homero: Ἐώρα τὸν παῖδα ὄντα συνετὸν καὶ κάττα εὐφυΐα. Ibid. φύσιν ἀγαθὴν vocat; vt Zeno in Epist. ad Antig. φύσιν εὐγενῆ: quem locum videre operae pretium est. De Socrate Porphyrii verba sunt apud Theodor. Ser. 1. Aff. Gr. εἶναι αὐτὸν πρὸς οὐδὲν ἀφυΐ. Sed de ἀφυΐα vid. Epictet. cap. 63. et Simplicium: et imprimis Arrianum lib. 3. cap. 6. vbi δοκιμαστήριον τῶν εὐφυῶν καὶ ἀφυῶν ex Rufo ponit. Gellius lib. XIX. cap. 9. Asiaticum adolescentem ait fuisse ad rem musicam facili ingenio ac lubenti. Apuleius in Florid. de Pythagora: Vir ingenio ingenti, ac profecto

pueris ingenium ad omnes disciplinas aptissimum inerat, Tyrum postea a Mnesarcho fuisse abductum, et Chaldaeis ibidem commendatum, quorum doctrina imbui in primis cupiebat. Reuersum autem inde in Ioniam Pythagoram, primum Pherecydi Syrio sese adiunxisse; deinceps Hermodamanti Creophyllo, qui senex in Samo tum degebat. Nec tamen deesse scribit Cleanthes, qui patrem eius Tyrrenum affirmant, ex illorum genere, qui Lemnum incolebant: cumque negotiorum causa inde in Samum venisset, permansisse isthic, ciuemque factum fuisse. Mnesarcho autem in Italiam nauigante, Py-

supra captum hominis animi augustior. Et alibi de Platone: Pueri eius acre in percipiendo ingenium. Sed haec potius ὀξύτης, pars εὐμαθίας: de qua infra. Hac enim Pythagoram et Platonem maxime valuisse Arnobius quoque testatur lib. 11. Platonica licet aut Pythagorica progenies, aut horum alicuius, qui acuminis perhibentur fuisse divini.

- 4) Φερεκύδῃ τῷ Συρίῳ] Ex Syro maris Aegei insula oriundus fuit, non ex Syria orientis prouincia. Hinc enim gentile Syrus, inde Syrius. Sexcenties hac in re peccatum video apud Clementem Alex. Euseb. de Praep. Theodoretum, Diogenem Laërtium, et alios: vbi interpretes Syrum semper reddunt. Apud hunc Serm. 1. Gr. Aff. male legitur, ὁ μὲν γὰρ Φερεκύδης Τύριος ἦν, οὐκ Ἀθηναῖος. Apud Diogenem quoque Laërtium vitiose, ἐν Σύρῃ τῇ νήσῳ, pro Σύρῳ: vt et apud Suidam v. Φερεκύδης. ἐστὶ δὲ νῆσος μία τῶν Κυκλάδων ἡ Σύρα, πλησίον Ἀίλου. vbi leg. Σύρος. Hic error levis: principes tamen eruditorum in maiorem induxit: qui omnem sapientiam ex Syria in Graeciam delatam hoc argumento contendunt, quod Pythagoras primus philosophorum Syro praeceptore fuerit vsus.

τὸν Πυθαγόραν νέον ὄντα κομιδῇ, σφόδρα οὖσαν εὐδαίμονα, καὶ τόθ' ὕστερον εἰς αὐτὴν ἀποπλεῦσαι· καταλέγει δ' αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὺς δύο, Εὐνοστον καὶ Τυρρῶνην πρεσβυτέρους. Ἀπολλώνιος δ' ἐν τοῖς περὶ Πυθαγόρου, καὶ μητέρα ἀναγράφει Πυθαΐδα, ἀπογονον Ἀγκαίου, τοῦ οἰκιστοῦ τῆς Σάμου. τινὰς δὲ Ἀπόλλωνος αὐτὸν ἱστορεῖν καὶ Πυθαΐδος τῷ γόνῳ, λόγῳ δὲ Μνησάρχου φησὶν Ἀπολλώνιος. τῶν γοῦν ποιητῶν τῶν Σαμίων εἰπεῖν τινά·

Πυθαγόραν δ', ὃν ἔτιπτε Διὶ φίλον Ἀπόλλωνι
Πυθαΐς, ἣ κάλλος πλείστον ἔχεν Σαμίων.

Διακοῦσαι δ' οὐ μόνον Φερεκύδου, ἀλλὰ καὶ Ἑρμοδάμαντος, ἀλλὰ καὶ Ἀναξιμανδρου φησὶν οὗτος. Δοῦρις δ' ὁ Σάμιος ἐν δευτέρῳ τῶν ὥρων, παῖδά τ' αὐτοῦ ἀναγράφει Ἀρίμνηστον, καὶ διδάσκαλόν φησι γενέσθαι Δημοκρίτου. τὸν δ' Ἀρίμνηστον κατελθόντ' ἀπὸ τῆς φυγῆς, χαλκοῦν ἀνάθημα τῷ ἱερῷ τῆς

5) ἀλλὰ καὶ Ἑρμοδ.] Particulam ἀλλὰ rectius tolles. Cum Hermodamantem iam ante commemorarit una cum Pherecyde, quibus nunc Anaximandrum addit.

6) χαλκοῦν ἀνάθημα] Artium et Scientiarum inuenta olim in columnis cippisque et tabulis aeneis, ad posteritatis memoriam publice descripta fuisse, non vno loco veteres testantur. Plinius lib. XXXIV. cap. 9. *Vsus aeris ad perpetuitatem monumentorum iam pridem translatus est, tabulis aeneis, in quibus publicae constitutiones inciduntur.* Idem lib. XIII. cap. 11. *Publica monumenta plumbeis voluminibus confici coepta.* Vetus-
tissimum huius rei exemplum de Sethi filiis refert Iosephus, Antiq. Ind. lib. I. qui astrorum scientiam

thagoram admodum adolescentulum vna cum ipso eodem profectum: cumque opibus ea terra maxime floreret, ipsum deinceps naui eam repetiisse. Recenset praeterea duos ipsius fratres, Eunostum, et Tyrrhenum, natu maiores. Apollonius autem lib. *de Vita Pythagorae*, matrem quoque eius prodidit Pythaidem, quae ab Ancaeo Sami conditore genus ducebat. Quin et idem Apollonius affirmat, nonnullos eum reipsa Apollinis et Pythaidis, verbo autem Mnesarchi filium prodidisse: ideoque Poëtam quendam Samium dicere:

*Pythais ex Samiis peperit pulcherrima Phoebo
Pythagoram, curam deliciasque Iouis.*

Nec solum Pherecydem audiuisse, sed et Hermodamanti atque Anaximandro operam dedisse idem testatur. Duris autem Samius libro II. *Horarum* filium illi fuisse scribit Arimnestum: eoque magistro vsum Democritum. Arimnestum vero postliminio ab exilio reuersum donarium ex aere in Iuno-

duabus columnis, lateritiae alteri, alteri saxae, inscripserunt: vt altera diluuiio, altera incendio superesset. Apud Aegyptios testatur Proclus lib. I. in Timaeum, p. 31. omnia admiranda ingenii reperta et praeclare facta columnis incisa ad posterios fuisse transmissa. Αἰγυπτίους καὶ τὰ γεγονότα διὰ τῆς μνήμης ἀεὶ νέα πάρεστιν· ἡ δὲ μνήμη διὰ τῆς ἱστορίας. αὕτη δὲ ἀπὸ τῶν στηλῶν, ἐν αἷς ἀνεγράφοντο τὰ παράδοξα, καὶ τὰ θαύματος ἄξια τῶν πραγμάτων, εἴ τε ἐν πράξεσιν, εἴ τε ἐν εὐχέεσσιν. Quin terrae marisque situm ambitumque

- (6) Ἦρας ἀναθεῖναι, τὴν διάμετρον ἔχον ἐγγὺς
 δύο πηχέων, οὗ ἐπίγραμμα ἦν ἐγγεγραμμένον
 τὸδε:

Πυθαγορῶ φίλος υἱὸς Ἀρίμνητος μ' ἀνέθηκε,
 Πολλὰς ἐξενῶν εἰνὶ λόγοις σφίρας.

- (7) Τοῦτο δ' ἀνελόντα 7) Σῖμον τὸν Ἀρμονικόν,
 καὶ 8) τὸν κανόνα σφειτερισάμενον ἐξενεγκεῖν

vniversum iisdem insculpsisse auctor est Apollonius
 Rhodius lib. IV. vers. 279.

Οἱ δὲ τοι γράπτης πατέρων ἔθεν εἰσθονταί,
 Κύρβιας, οἷς ἐνὶ πᾶσαι ὁδοὶ καὶ πείραι ἔασιν
 Τρεῖς τε τραφεῖς τε πέριξ ἐπινεισσομένοισιν.

Vbi forte rectius γραπτὸς κύρβιας legeretur. Nam
 quod Scholiastes hoc loco γράπτης, τοὺς νόμους expli-
 cat, id auctoris menti minime convenire existimo.
 Commodius inscriptiones quascunque lapidibus incisas
 intelligas. Iamblichus quoque de Mysteriis Aegypti,
 Sect. I. cap. 2. omnia sapientiae inuenta antiquis Mer-
 curii columnis inscripta fuisse refert. Quas cum Plato
 olim et Pythagoras legissent, philosophiam instituerunt.
 Sed nemo melius quam vetus et incognitus auctor
 admirandi operis de diuina sapientia secundum Aegy-
 ptios, lib. XIV. cap. 14. Sapientes Babylonii et Ae-
 gyptii mentis acumine ad illa supremi mundi abdita pene-
 trantes, animorum conceptus, sicut ipsi oculati testes
 sumus, in lapidibus per figuras describebant. Idemque
 in omnibus artibus et scientiis faciebant. Deinde lapides,
 in quibus illa descripta erant, in templis collocabant, et
 quasi paginas perlegendas exhibebant, talesque librorum
 loco illis erant in usu. De Babyloniiis quoque Plinius
 lib. VII. cap. 56. Epigenes apud Babylonios DCCXX
 annorum observationes syderum castilibus laterculis in-
 scriptas docet. Idem quoque mos in Graeciam transiit:
 vbi leges, edicta, proscriptiones, foedera, et caetera
 publica acta columnis cippisque saxeis, hoc est, στήλαις
 καὶ κύρβιας inscribebantur; qua de re Harpocration,
 Apollonii Scholiastes, caeterique Grammatici veteres
 consulendi. Quin et aeri incisa fuisse ex Platonis Mi-

nis aede statuisse, cuius diameter duorum fere cubitorum erat, hoc Epigrammate inscripto:

*Qui tulit in lucem multa et praeclara reperta,
Gnatus Arimnestus Pythagorae hoc posuit.*

Simum vero Harmonicum hoc ipsum sustulisse, et canonem musicum sibi attribuisse,

noe constat: vbi refert, Talem circumtulisse leges scriptas ἐν χαλκοῖς γράμμασι. Artium quoque et ingenii monumenta a temporis iniuria simili ratione vindicasse testatur vetustissima tabula chronologica Arundelliana, nuper magno bono publico a viris eruditissimis in lucem prolata: tum etiam Hippolyti Portuensis canon Paschalis, qui eiusdem statuae adscriptus in Vaticana bibliotheca visitur. Hanno Carthaginiensis Libycae circumnauigationis descriptionem in Saturni templo posteritati legendam proposuit: nec dubito quin ἀνάθημα illud aere vel marmore fuerit expressum. Romanos quoque fastos consulares, et calendaria diuersa, tum vrbis vniuersae ἱερογῶνται, cum regionibus, vicis, viis, atque aedificiis omnibus, marmoreis tabulis cippisque spectanda proposuisse, fragmenta a viris doctis collecta testantur. Ne quid de legibus XII. tabularum, et Legis Regiae reliquiis dicam, quae in Capitolio spectantur: ea enim legum scribendarum ratio non a Romanis aut Graecis, sed ab ipso Deo Opt. Max. originem ducit: qui legem digito proprio lapideis tabulis inscriptam Hebraeis per Moysen promulgauit: et sane optime hunc scribendi modum exprimunt S. literae, Iob, cap. XIX. v. 24. *Quis mihi tribuat, vt scribantur sermones mei stylo ferreo, aut plumbi lamina: vel certe sculptantur in silice.* De foederibus quoque tabulis aereis perscriptis exempla habes 1. Macchab. cap. VIII. v. 22, et cap. XV. v. 13.

- 7) Σίμου] Simum Posidoniaterum Pythagoricum Iamblichus commemorat: nescio tamen an illi hoc tribuendum, ob reuerentiam, qua praeceptorem colebant Pythagorici.
- 8) τὸν κανόνα] Musicum scilicet: quod et in versione

ὥς ἴδιον· εἶναι μὲν οὖν 9) ἐπὶ τὰς ἀναγε-
γραμμένας σοφίας. διὰ δὲ τὴν μίαν, ἣν Σί-
μος ὑφείλετο, συναφανισθῆναι καὶ τὰς ἄλλας
4 τὰς ἐν τῷ ἀναθήματι γεγραμμένας. Ἄλλοι δ'
ἐκ Θεανοῦς τῆς Πυθαγόρου, τὸ γένος Κρήσ-
σης, υἱὸν Τηλαυγῆ Πυθαγόρου ἀναγράφουσι,
καὶ θυγατέρα Μύϊαν· οἱ δὲ καὶ Ἀργινότην
ὦν καὶ συγγράμματα Πυθαγόρεια δῶζεσθαι.
(8) Τίμαιος δ' ἰστορεῖ, τὴν Πυθαγόρου θυγατέρα
καὶ παρθένον οὖσαν 10) ἡγεῖσθαι τῶν παρθέ-
νων ἐν Κρότωνι, καὶ γυνᾶκα τῶν γυναικῶν.
τὴν δὲ οἰκίαν Δήμητρος ἱερὸν ποιῆσαι τοὺς

explicationis causa addidi: nam Laërtius testatur Pythagoram canonem unius chordae inuenisse. Meminit etiam Nicomachus lib. I. Enchirid. Harm. pag. 79. τοῦ Πυθαγορικοῦ λεγομένου κανόνος: cuius diuisionem ibidem tradit. Ea autem regula siue norma est, omnium tonorum rationes et proportionem continens. Quomodo autem a Pythagora inuenta fuerit, vide apud eundem Nicomachum pag. 69. et Iambl. lib. I. c. 26. Hunc canonem tanquam κριτήριον in omni harmonica disquisitione adhibendum docet Ptolemaeus lib. I. Harm. cap. 2. Τὸ μὲν οὖν ὄργανον τῆς τοιαύτης ἐφόδου καλεῖται κανὼν ἁρμονικὸς, ἀπὸ τῆς κοινῆς κατηγορίας, καὶ τοῦ κανονίζειν τὰ ταῖς αἰσθήσεσιν ἐνδέοντα πρὸς τὴν ἀλήθειαν παρελκόμενος. Vbi Scholion Graecum, Κανὼν ἐστὶ μέτρον ὁρθότητος τῶν ἐν τοῖς ψόφοις συμμετριῶν. ἡ μέτρον ὁρθότητος τῶν ἐν τοῖς ψόφοις ἡρμοσμένων διαφορῶν, αἱ θεωροῦνται ἐν λόγοις ἀριθμῶν. Ita MS. Codex Graecorum Musicorum, quem Illustrissimi Card. Barberini instructissima bibliotheca mihi suppeditavit: unde etiam τὰ μονόχορδα instrumenta musica, Panduras vulgo dictas, Pythagorici Κανόνας appellabant, teste Nicomacho l. 1. p. 67.

9) ἐπὶ τὰς — σοφίας] Σοφίαν Pythagorae et Platonis Schola proprie vocabat, τὴν τῶν νοητῶν καὶ ὁτιῶς ὄντων ἐπιστή-

ac venditasse pro suo. Fuisse autem septem artes adscriptas: sed una a Simo sublata, caeteras quoque, quae donario erant subscriptae, fuisse deletas. Alii ex Theano Pythanactis filia, genere Cressa, Telaugen filium, et Myiam filiam Pythagoram suscepisse scribunt: quibus Arignotam nonnulli addunt: quorum scripta Pythagorica supersunt. Timaeus vero auctor est, Pythagorae filiam, virginem adhuc virginei, mulierem vero muliebris chori agmen duxisse: Crotoniatas autem domum illius in Cereris

μην, καὶ μὲν τὴν ἐν τοῦτοις κατάληψιν καὶ γνώσιν τῆς ἀληθείας. Promiscue tamen omnis ars et scientia ita dicitur: idque auctore etiam Homero, quem τὴν τέχνην hoc nomine appellasse Hesychius, Suidas, alii-que obseruant. Quemadmodum etiam σοφιστής, quisvis artifex. Hic artes liberales hoc nomine intelligi ex adiuncto numero septenario apparet.

- 10) ἡγεῖσθαι τῶν παρθένων] Iamblichus idem refert lib. 1. cap. 30. *Γῆμαντα δὲ τὴν γεννηθεῖσαν αὐτῇ θυγατέρα, μετὰ ταῦτα δὲ Μένωνι τῷ Κροτωιᾷ τῇ συνοικήσασαν, ἀγαγεῖν οὕτως, ὥστε παρθένον μὲν οὔσαν ἡγεῖσθαι τῶν χορῶν, γυναῖκα δὲ γενομένην πρώτην προσιέναι τοῖς βωμοῖς, Cum autem uxorem duxisset filiam ex ea susceptam, quae Menoni Crotoniatæ postea nupsit, ita educasse, ut virgo quidem duceret choros, nupta vero prima ad aras accederet. Ita locus ille constituendus. Choros autem duxisse, qui honore et dignitate caeteros omnes praecederent, tam notum est, ut et proverbio locum fecerit. Ita Diana apud Homerum in hymno,*

Μουσῶν καὶ Χαρίτων καλὸν χορὸν ἀρτυρέουσα,

Ἥγεῖται χαρίεντα περὶ χορῶν κόσμον ἔχουσα,

Ἐξάρχουσα χορῶν.

Hinc χορηγὸς et χοροδέκτης.

Κροτωνιάτας· τὸν δὲ στενωπὸν καλεῖν Μου-
 5 σεῖον. ¹¹⁾ Λύκος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἰστο-
 ριῶν καὶ περὶ τῆς πατρίδος ὡς διαφωνούντων
 τινῶν μνημονεύει λέγων· τὴν μὲν οὖν πατρίδα
 καὶ τὴν πόλιν, ἧς γενέσθαι πολίτην τὸν ἄνδρα
 τοῦτον συμβέβηκεν, εἰ μὴ τυγχάνης κατειδώς,
 μηδὲν διαφερέτω σοι. λέγουσι γὰρ αὐτὸν οἱ
 μὲν οὖν Σάμιον, οἱ δὲ ¹²⁾ Φλιάσιον, οἱ δὲ
 6 Μεταποντῖνον. Ἐτι δὲ καὶ περὶ τῆς διδασκα-
 λίας αὐτοῦ οἱ πλείους, τὰ μὲν τῶν μαθημα-
 τικῶν καλουμένων ἐπιστημῶν, παρ' Αἰγυπτίων
 τε καὶ Χαλδαίων, καὶ Φοινίκων φασὶν ἐκμα-
 (9) θεῖν. ¹³⁾ γεωμετρίας μὲν γὰρ ἐκ παλαιῶν
 χρόνων ἐπιμεληθῆναι Αἰγυπτίους· τὰ δὲ περὶ
 ἀριθμούς τε καὶ λογισμούς, Φοίνικας· Χαλ-

¹¹⁾ Λύκος] Ita hic legendum docuere iam pridem Viri Clarissimi, qui de Graecis historicis scripsere: ad quos lectorem remitto. Caeterum quod ille de Philosophi nostri patria referebat, idem quoque Flav. Jos. affirmat lib. II. contra Appion. Aequè difficile esse Pythagorae patriam indicare atque Homeri.

¹²⁾ Φλιάσιον] Vide Paus. lib. 2. Mnesarchi pater Euphron, avus Hippasus, qui occupata a Doribus Phliunte in Samum profugit. Diogenes alia et longiore serie recenset.

¹³⁾ γεωμετρίας] Causam explicat Iamblich. l. 1. c. 29. διὰ τοῦ Νεῖλου προσθέσεις καὶ ἀφαιρέσεις. Sic enim legendum. Vnus instar omnium erit ad hunc locum illustrandum Proclus in Euclid. lib. II. cap. 4. Cui addas Iulianum ita de inuentoribus artium disserentem apud Cyrill lib. V. Ἡ μὲν περὶ τὰ φαινόμενα θεωρία παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐτελειώθη, τῶν πρώτων τηρήσεων παρὰ τοῖς βαρβάρους γενομένων ἐν Βαβυλῶνι. Ἡ δὲ περὶ αὐτῆς γεωμετρίας ἀπὸ τῆς γεωδαισίας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ τῇ

aedem conuertisse; angiportum vero Museum indigitasse. At Lycus Historiarum quarto commemorat diuersas de ipsius patria quorundam sententias esse, dum ait: *Patriam itaque et ciuitatem, cuius ciuem virum hunc esse contigit, nisi ipse videris, scire parum tua intersit: quidam enim Samium eum esse dicunt, alii vero Phliasium, nonnulli Metapontinum.* Praeterea de doctrina quoque eius vulgo tradunt, ipsum Mathematicas quas vocant scientias, ab Aegyptiis Chaldaeisque et Phoenicibus didicisse. Geometriae enim ab antiquis vsque temporibus studiosissimos fuisse Aegyptios; numerorum et proportionum Phoenices; Astronomiae autem mo-

ἀρχὴν λαβοῦσα πρὸς τοσοῦτον μέγεθος ἠῤῥήθη· τὸ δὲ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ τῶν Φοινίκων ἐμπόρων ἀρξάμενον τέως εἰς ἐπιστήμης παρὰ τοῖς Ἕλλησι κατέστη πρόβλημα. τὰ δὲ τρία μετὰ τῆς συναρίθμου μουσικῆς Ἕλληνες εἰς ἐν συνήσαν, ἀστρονομίαν γεωμετρίαν προσυφαίναντες. ἀμφοῖν δὲ τοὺς ἀριθμοὺς προσκαρῶσαντες, καὶ τὸ ἐν τούτοις ἐναρμόνιον καταστήσαντες, ἐντεῦθεν ἔθεντο τὴν παρὰ σφίσι μουσικὴν· τοὺς ὄρους εὐρόντες τῶν ἁρμονικῶν λόγων πρὸς τὴν τῆς ἀκοῆς αἰσθησὶν ἁπταίστον ὁμολογίαν, ἣ ὅτι μάλιστα τοῦτω ἐγγύς. De Chaldaeorum Astrologicis Praedictionibus idem Cyrill. I. c. Iulian. Aelian. de Anim. lib. I. cap. 22. Sextus Empir. lib. V. adv. Mathem. Diogen. Laërt. in Prooemio: Τὸς Χαλδαίους περὶ ἀστρονομίαν καὶ πρόρρησιν ἀσχελεῖσθαι· τοὺς δὲ Μάγους περὶ τε θεραπείας θεῶν διατρέβειν, καὶ θνοίας, καὶ εὐχάς. Vide et sequentia de alba veste victusque ratione: quae manifeste imitatus est Pythagoras. His adde et Theophrasti testimonium ex libro de Signis, apud Proclum lib. IV. in Timaeum p. 285.

δαίους δὲ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν θεωρήματα·
 περὶ δὲ τὰς τῶν θεῶν ἀγιστείας, καὶ τὰ λοιπὰ
 τῶν περὶ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων παρὰ τῶν
 7 Μάγων φησὶ διακοῦσαι τε καὶ λαβεῖν. Καὶ
 ταῦτα μὲν σχεδὸν πολλοὺς ἐπιγινώσκειν, διὰ
 τὸ γεγράφθαι ¹⁴⁾ ἐν ὑπομνήμασι. τὰ δὲ λοι-
 πὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἦττον εἶναι γνώριμα.
 πλὴν τοσαύτη γε ἀγνεία, φησὶν Εὐδοξος ἐν τῇ
 ἐβδόμῃ τῆς γῆς περιόδῳ, κεχρῆσθαι, καὶ τῇ
 περὶ τοὺς φόνους φυγῇ καὶ τῶν φονευόντων,
 ὥς μὴ μόνον τῶν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ
 καὶ μαγείοις καὶ θηράτορσι μηδέποτε πλη-
 σιάζειν. Ἀντιφῶν δ' ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου τῶν
 (10) ἐπ' ἀρετῇ πρωτευσάντων, καὶ ¹⁵⁾ τὴν καρτε-
 (11) ρίαν αὐτοῦ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ διηγείται λέγων·

14) ἐν ὑπομνήμασι] Illos forte intelligit commentarios, quos a Pythagoreis relictos memorat infra pag. 40. v. 24. et Iambl. lib. I. cap. 29. Citantur etiam τὰ Πυθαγορικά ὑπομνήματα a Diogen. Laërtio ex Alexandro de Successionibus Philosophorum: quae morientem Pythagoram apud filiam Damo deposuisse Lysidis testimonio affirmat.

15) τὴν καρτερίαν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ] Non ex maligno et subdolo Sacerdotum ingenio factum arbitror, quominus homines exteri ad arcana sacra Aegyptiorum admitterentur, sed ex solenni initiationis ritu, et quod mysteria illa aliter non constarent. Nam cum in ipso recessu nihil sacrum vel admirandum continerent, externo caeremoniarum apparatu religiosa quaedam veneratio iis concilianda fuit: ne, si absque sipario cuius paterent, iocus et ludus vulgo fierent: cum non solum pulchra difficilia sint, sed et difficilia pulchra habeantur. Nihil ego de sanctis et adorandis Ecclesiae mysteriis dicam: a quorum non solum participatione, sed conspectu etiam profani et ἀμύητοι

tuumque coelestium Chaldaeos. Deorum vero sacra et cultum caeteraque vitae instituta ex Magorum institutione cum accepisse aiunt. Atque haec plurimis quidem esse cognita, quandoquidem literarum monumentis perscripta sunt: reliqua autem eius instituta minus esse comperta. Caeterum Eudoxus, lib. VII. de *Situ Orbis*, tanta puritate Pythagoram vsum scribit, adeoque ab omni caede atque mactantibus abhoruisse, vt non tantum animatis abstinuerit, sed nec coquis nec venatoribus vnquam appropinquaret. Antiphon autem libro de *Vita Virorum virtute illustrium*, eximiam eius tolerantiam in Aegypto commemorat, dum

sedulo arcebantur. De gentium sacris exemplo esse potest, quod de Mithrae initiis apud Suidam legitur, neminem illi deo consecrari potuisse, nisi per aliquot suppliciorum gradus sacrum et impassibilem sese ostenderet. Verba haec sunt: *Μίθραν νομίζονσιν οἱ Πέρσαι εἶναι τὸν ἥλιον*, etc. *οὐκ ἂν οὐν εἰς αὐτὸν δυνήσαιτο τις τελεσθῆναι, εἰ μὴ διὰ τινων βαθμῶν παρελθὼν τῶν κολάσεων δειξῇ αὐτὸν ὅσιον καὶ ἀπαθῆναι*. Et Gregor. Nazianz. Orat. I. cont. Iulian. et in SS. Lumina, *τὰς ἐν Μίτρου βασάνους καὶ καύσεις ἐνδίκους τὰς μυστικὰς* commemorat. Quo loco Elias Cretensis annotat, ini-tiandos per XII. cruciatus duci solitos: nimirum per ignem, per frigus, per famem, per sitim, per flagra, per itineris molestiam, aliaque id genus. Nonnus autem in *συναγωγῇ* historiarum cap. V. suppliciorum gradus LXXX fuisse scribit, partim remissores, partim intentiores. Primum enim, inquit, *levioribus suppliciis*, deinde atrocioribus afficiuntur: atque ita post decursa omnia tormenta ipsius sacris imbuuntur. Igni quippe et aqua atque huiusmodi suppliciorum generibus

τὸν Πυθαγόραν ἀποδεξάμενον τῶν Αἰγυπτίων
 ἱερέων τὴν ἀγωγήν, σπουδάζοντά τε μετασχεῖν

excruciantur. Tò δυσπρόδοκτον Aegyptiorum Pythagoras ipse postea imitatus fuit, teste Iamblichō lib. I. c. 17. qui postquam indolem, genus, moresque discipulorum diu multumque explorasset, triennium integrum eos solebat reicere, vt constantiam probaret: admissis tandem in contubernium quinquennii silentium ὡς χαλεπώτατον ἐγκράτειμα iniungebat. Eamque consuetudinem a mysteriis translatam fuisse expresse notat: quae in reliquorum deinde philosophorum ac sophistarum scholas, Athenis praesertim, recepta fuit. Ad huiusmodi enim κακοπαθείας referendum, quod de balneo et pallio sophistico Olympiodorus apud Photium cod. 80. et Greg. Naz. Orat. in Basilium M. scribunt: qua de re videndus Vir Cl. Herib. Roswedus ad lib. VI. de Vitis Patrum. In quibusdam Germaniae Academiis similes ritus cum ipsis literis, ni quid fallor, introducti pertinaciter retinentur, quam depositionem vulgò vocant: tum proternae diuexationes, quibus anno integro recentiores literarum candidati a prouectoribus exagitantur. Quin et mercatorum collegia nonnulla in septentrionali Germania per similes suppliciorum gradus, flagra inquam, ignem et aquam tirones recipiunt. Sed vt ad Pythagoram redeamus; in hisce probationum generibus circumcisionem quoque ab eo susceptam autumo: quod Clem. Alexandr. I. Strom. testatur. Caeterum non solum philosophi probationes hasce in suas scholas transtulerunt: sed nascentis Ecclesiae temporibus in monachorum quoque coenobia per interiorē Aegyptum receptae fuerunt. Cuius rei testem oculatum habes, Ioann. Cassianum lib. IV. Institut. c. 3. Ambiens quis, inquit, in coenobii recipi disciplinam non ante prorsus admittitur, quam diebus decem vel eo amplius pro foribus excubans indicium perseuerantiae ac desiderii sui, pariterque humilitatis ac patientiae dederit; iniuriis quoque et exprobrationibus multis affectus experimentum dederit constantiae suae: qualisque futurus sit in tentationibus opprobriorum tolerantia declaraverit. Dein cap. 7. ait hac perseuerantia comprobatum non statim con-

ait, Pythagoram Aegyptiorum Sacerdotum instituta suscepturum, cum omni studio id ageret qui eorum particeps fieret, rogasse

gregationi fratrum commisceri, sed deputari seniori, qui haud longe a vestibulo monasterii curam habet peregrinorum et aduenientium. *Cumque ibidem, inquit, integro anno deseruiens absque vlla querela suum erga peregrinos exhibuerit famulatum, admiscendus ex hoc congregationi fratrum alii traditur seniori, qui decem iunioribus praeest. Hic illi semper imperare curabit, ut ait cap. 8. quae senserit animo eius esse contraria. Quin plura etiam superflua, minusque necessaria, vel impossibilia frequentius iniungebantur. Cuius rei, si vis, exempla vide cap. 24. 27. et 29. Causas deinde huius difficultatis et refutationis exponit, cap. 33. et seqq. Similia instituta omnes ferme ascetici ordines ab Aegyptiis accepta seruant, et tanto quidem magis, quanto minus a districto primitivae conversationis rigore discedunt. Essaeos quoque Iudaeorum philosophos per similes probationum gradus olim in contubernium receptos fuisse ipse Porphyrius prolixè docet, lib. IV. de Abst. ex Fl. Iosepho. Qui et alia multa cum Pythagoreis communia habuere, silentium, bonorum communionem, vestem candidam, dogmatum suorum occultationem, abstinentiam ab animatorum esu, et similia. Quae et ipsi haud dubie ab Aegyptiis ut alia multa acceperunt. Nec miretur quisquam, quod a Iudaeis et Gentilibus sacrae conversationis et perfectioris vitae instituta in Ecclesiam derivata dixerim; cum et ipsum φιλοσοφίας atque ἀσκήσεως nomen religiosa vita inde traxerit. Nec minori iure Christiani saniora Gentilium instituta in suos usus convertere potuerunt, quam Hebraei Aegyptiorum spolia. Hoc enim argumento manifeste liquet, extitisse in singulis nationibus, qui agnita naturae humanae corruptione, strictiori genere vivendi ad perfectiorem aliquem pietatis gradum supra vulgus eniterentur: vnde Clementi Alexandrino haec Gentilium et Iudaeorum instituta βαθμοὶ καὶ ὑποβάθραι τῆς κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίας dicuntur: tantum abest, ut hoc nomine religiosam vitam nostri*

ταύτης, δεηθῆναι Πολυκράτους τοῦ τυράννου
 γράψαι πρὸς Ἀμασιν τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύ-
 πτου, φίλον ὄντα καὶ ξένον, ἵνα κοινωνήσῃ
 τῆς τῶν προειρημένων παιδείας. ἀφικόμενον
 (12) δὲ πρὸς Ἀμασιν, λαβεῖν γράμματα πρὸς τοὺς
 ἱερέας· καὶ συμμίζαντα τοῖς Ἑλιουπολίταις,
 ἐκπεμφθῆναι μὲν εἰς Μέμφιν ὡς πρὸς πρεσβυ-
 τέρους· τῇ δ' ἀληθείᾳ σκηπτομένων τῶν Ἑλιου-
 πολιτῶν τὰ τοιαῦτα· ἐκ δὲ Μέμφεως κατὰ τὴν
 8 ὁμοίαν σκῆψιν πρὸς Διοσπολίτας ἐλθεῖν. Τῶν
 δ' οὐ δυναμένων προῖσχεσθαι αἰτίας, διὰ τὸ
 δέος τοῦ βασιλέως, νομισάντων δὲ ἐν τῷ με-
 γέθει τῆς κακοπαιδείας ἀποστήσειν αὐτὸν τῆς
 ἐπιβολῆς, προστάγματα σκληρὰ καὶ κεχωρι-
 σμένα τῆς ἑλληνικῆς ἀγωγῆς κελεῦσαι ὑπομεί-
 ναι αὐτόν. τὸν δὲ ταῦτα ἐκτελέσαντα προ-
 θύμως, οὕτως θαυμασθῆναι, ὡς ἐξουσίαν λα-
 βεῖν θύειν τοῖς θεοῖς καὶ προσίεναι ταῖς τού-
 των ἐπιμελείαις· ὅπερ ἐπ' ἄλλου ξένου γεγονὸς
 9 οὐχ' εὐρίσκεται. Ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν Ἰω-
 νίαν, κατασκευάσαι ἐν τῇ πατρίδι ¹⁶) διδα-

seculi more condemnaret. Nec dubito, si quis alius
 haec vellet peruestigare, quin a Nazaraeis et priscis
 Hebraeorum Patriarchis, hoc est, ex ipso veritatis
 fonte repeti possent. Sed haec obiter et in excursu
 fieri nequeunt. Addo τὴν κατεργίαν, cuius hoc loco
 meminit, intelligi posse promiscue de omnibus mole-
 stiis ac difficultatibus, quas sane maximas sacerdotia
 Aegyptiorum adiunctas habebant. De his ipse Por-
 phyrinus lib. IV. de Abst. Πολλὰ κατὰ τὰς ἱεροουργίας
 ἐνεδέχοντο βίωσιν, καὶ ὑπηρετήματα τῆς κοινῆς ἰσχύος μέλλω.
 Et postquam vigilas ac meditationes continuas, statas-

Polyeratem tyrannum, vt Amasi Aegyptiorum regi amico atque hospiti scriberet, vt ad doctrinam sacerdotum, quos diximus, admitteretur. Verum cum ad Amasim pervenisset, literas ab ipso ad sacerdotes accepisse: ab Heliopolitis autem, in quos primum inciderat, Memphin tanquam ad seniores fuisse ablegatum: atque id vere Heliopolitas praetendisse: Memphi eodem praetextu dimissum, ad Diospolitas accessisse. Illos vero, cum metu regis causam nullam obtendere possent, existimasse ipsum laboris et aerumnarum magnitudine a proposito recessurum: ideoque dura admodum, et a Graecorum religione prorsus aliena iniuncta. At illum, cum promptissime ea exqueretur, vsque adeo admirationi ipsis fuisse, vt et sacrificare, et studiis illorum interesse ei liceret: quod nulli vnquam extero homini contigisse reperitur. Reuersum autem in Ioniam, ludum in patria aperuisse,

que preces recensuit, addit: ὁ μὲν δὴ πόρος ὁ ἀγνός
τε καὶ διεικνής κυριεῖα ἀπομαρτυρεῖ τοῖς ἀνδράσι.

16) διδασκαλείον] Ita etiam alibi. Nam Pythagorae scholam proprie διδασκαλείον appellant, vt Platonis Academiā, Aristotelis Lyceum vel περίπατον, Epicuri hortum, Zenonis porticum. Hinc sectatores Pythagorae, οἱ ἀπὸ τοῦ Πυθαγορικοῦ διδασκαλείου, Nicomacho lib. I. Harm. et Iambl. lib. I. cap. 23. et 28. atque alibi. Sed vt a docendo διδασκαλείον, ita ab audiendo seu auscultando τὴν ἀκρόασιν τοῦ Πυθαγόρου vocat. cap. 29. et saepius δρανδίων: de quo infra.

σκαλεῖον, τὸ Πυθαγόρου καλούμενον ἔτι καὶ
 νῦν ἡμικύκλιον· ἐν ᾧ Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν
 συνιόντες βουλευόνται. ἔξω δὲ τῆς πόλεως
 (13) 17) ἄντρον οἰκεῖον τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας ποιή-
 σαντα, ἐν τούτῳ τὰ πολλὰ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς
 νυκτὸς διατρίβειν, συνόντα λόγοις τῶν ἐταί-
 ρων· γεγονότα δ' ἑτῶν τεσσαράκοντα, φησὶν
 ὁ Ἀριστοξένος, καὶ ὀρῶντα τὴν τοῦ 18) Πολυ-
 κράτους τυραννίδα συντονωτέραν οὖσαν, ὥστε
 καλῶς ἔχειν ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ τὴν ἐπιστάσιαν τε
 καὶ δεσποτείαν μὴ ὑπομένειν, οὕτως δὲ τὴν
 10 εἰς Ἰταλίαν ἄπαρσιν ποιήσασθαι. 19) Διογέ-
 ρους δ' ἐν τοῖς ὑπὲρ Θούλην ἀπίστοις τὰ κα-
 τὰ τὸν φιλόσοφον ἀκριβῶς διελθόντος, ἔκρινε
 μηδαμῶς τὰ τούτου παρελθεῖν. γηοὶ δὲ Μινί-
 σαρχον Τυρρηνὸν ὄντα κατὰ γένος, τῶν Αἰ-
 μνον καὶ Οὐμβρον καὶ Σκύρον κατοικησάν-
 των 20) Τυρρηνῶν, ἀκκεῖθεν μεταστάντα, πολ-
 λὰς μὲν πόλεις, πολλὰ δὲ χωρία ἐπιόντα, ἐπι-
 τυχεῖν ποτε παιδὶ νηπίῳ, ὑπὸ λεύκῃ μεγάλῃ
 καὶ εὐφρεῖ κειμένῳ· ἐπιστάντα δὲ θεάσασθαι

17) ἄντρον οἰκεῖον] Hac quoque in re Magos imitatus videtur, qui sacra sua in antris et spelaeis colebant. Credo, ut secretum loci, et sacer horror doctrinae religionem aliquam conciliaret. Quam ob causam a Minoe et a Numa antra frequentata legimus. Aliter vero Diogenes ex Hermippo in aedicularia subterranea cum habitasse aliquandiu refert, ut ab inferis se rediisse vulgo persuaderet. Sed de his abunde libro de Nympharum antro ipse Porphyrius agit.

18) Πολυκράτους τυραννίδα] Vide hanc ad rem luculentam narrationem Apuleii in Floridis, quae totam Pythagorae vitam mirum in modum illustrat.

quem Pythagorae Hemicyclum nunc quoque appellant: vbi Samii de publicis rebus consulturi congregantur. Antrum quoque proprium extra urbem philosophiae suae constituisse, et in illo vt plurimum dies noctesque versatum fuisse, et amicorum colloquiis vacasse. Aristoxenus refert, eum, cum iam annos quadraginta natus esset, et Polyceratis tyrannidem vehementiorem cerneret, quam vt sibi ingenuo homini imperium dominatumque illius ferre liceret, hac occasione in Italiam discessisse. Caeterum cum Diogenes libro *de Incredilibus vltra Thulen* accurate de philosophi huius rebus exposuerit, illius quoque sententiam neutiquam mihi praetereundam censui. Refert is, Mnesarchum Tyrrhenum fuisse ex eorum genere, qui Lemnum, Imbrum, et Scyrum incoluere, cumque inde discedens multas vrbes variasque regiones circuiret, inuenisse aliquando infantulum sub magna et proccera populo collocatum, iuxtaque adstan-

19) *Διογένης δ' ἐν τοῖς ὑπὲρ Θούλην*] Huius excerpta habemus apud Photium, cod. CLXVI. quo lectorem remitto.

20) *Τυρρηνῶν*] De Tyrrhenorum erroribus per Aegei maris insulas vide Cluverium Ital. Ant. lib. II. cap. 1. Vnde Pelargi siue Pelasgi dicti, quod ciconiarum more hinc inde vagarentur. Sed ex Tyrrhenis Italii Pythagoram natum fuisse Lucius quidam Pythagoricus probare conatur, apud Plutarchum Sympos. lib. VIII. Quaest. 7. rationibus sane haud magni momenti.

ὑπτιον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέποντα πρὸς ἥλιον ἀσκαρδαμυκτεῖ, καὶ τῷ στόματι ἐνόντα κάλαμον σμικρὸν καὶ λεπτὸν, καθάπερ αὐλόν.
 (14) θανμάδαντα δὲ καὶ δρόσῳ ἐκ τῆς λεύκης κα-
 τασταζούῃ θεαδόμενον τρεφόμενον, ἀναλα-
 βεῖν, θείαν τινὰ νομίζοντα τὴν τοῦ παιδίου
 εἶναι γένεσιν, ἀνδρωθὲν δ' ἐν Σάμῳ ἀναληφθῆ-
 ναι ὑπὸ τοῦ Ἀνδροκλέους ἐπιχωρίου, ὃς τὴν
 ἐπιμέλειαν αὐτῷ τῆς οἰκίας ἐνεχείρισεν. βιοῦν-
 τα δ' ἐν ἀφθόνοις, ἀναιρέειν τὸ παιδίον,
 Ἀστραῖον καλέσαντα, μετὰ τῶν αὐτοῦ παιδων,
 τριῶν ὄντων, Εὐνόστου, καὶ Τυρρῶνου, καὶ
 Πυθαγόρου· ὃν καὶ υἱὸν ἔθετο Ἀνδροκλῆς
 11 ὄντα νεώτατον. Παιῖδα μὲν οὖν ὄντα ἔπεμπε
 εἰς τε κιθαριστοῦ, καὶ παιδοτρίβου, καὶ ζω-
 γράφου· νεανίαν δὲ γενόμενον εἰς Μίλητον
 πρὸς Ἀναξίμανδρον, μαθησόμενον τὰ γεωμε-
 τρικὰ καὶ ἀστρονομικά. ἀφίκετο δὲ καὶ πρὸς
 Αἰγυπτίους, φησὶν, ὁ Πυθαγόρας, καὶ πρὸς
 Ἀραβας, καὶ Χαλδαίους, καὶ ²¹) Ἑβραίους,

21) καὶ Ἑβραίους] Apud Cyrillum lib. X. c. Julian. hae duae voces desunt. Rectius tamen adesse existi-
 mo, cum Clem. Alex. Eusebius, D. Augustinus, alii-
 que testentur, Pythagoram cum Hebraeis quoque fuisse
 conuersatum, et ab iis dogmata quaedam accepisse.
 Quin etiam genus ex iisdem duxisse plerique arbi-
 trabantur, teste D. Ambrosio lib. I. quaest. 6. De
 somniorum interpretationibus exempla non pauca sa-
 crae literae suggerunt. Sed ex diuina reuelatione,
 non peculiari gentis scientia profectas eadem docent,
 quamuis nullam non curiosam artem Iudaeos exco-
 luisse constet. De Aegyptiorum et Chaldaeorum ario-

tem spectasse puerum supino in coelum vultu, solemque inconniuentibus oculis intuentem; et calamum exiguum tenerumque instar fistulae ori insertum: et cum non sine admiratione rore ex populo destillante nutriri videret, sustulisse puerum, quod divino quodam genere prosatum crederet; (hunc, cum virilem aetatem attigisset, in Samo ab Androcle indigena in familiam cooptatum aiunt, qui rei familiaris administrationem illi commisit:) Mnesarchum vero, cum opibus abundaret, educasse puerum, indito Astraei nomine, vna cum propriis tribus filiis, Eunosto, Tyrrheno, et Pythagora: quem, vt dixi, puerum adhuc Androcles filium sibi adoptauit. Puerulum itaque ad citharoedum, palaestram, et pictorem misit: at iuuenem postea Miletum ad Anaximandrum ablegauit, vt geometriam atque astronomiam addisceret. Pythagoras autem, inquit, ad Aegyptios quoque et Arabes, Chaldaeos, et Hebraeos ac-

lis et coniectoribus vide Genes. cap. 41. et Daniel. cap. 2. Ad priorem locum sic habet Catena Graeca interpr. Lipomano: *Aegyptii ab antiquo diuinationibus et superstitiosis artibus intenti fuerunt. Quas qui Abraham illos docuisse dicunt, graui iniuria afficiunt sanctum, dum stulti illum laudare contendunt arrogantia Iudaica.* Similia Nicolaus Damascenus de Abrahamo prodidit, vt videre est apud Fl. Iosephum, et Euseb. Praep. lib. IX. cap. 16. et 17. quamuis nulla isthic peculiaris mentio de Oneirocriticis.

παρ' ὧν καὶ τὴν περὶ ὀνείρων γνῶσιν ἡκριβώ-
 (15) σατο· καὶ ²²⁾ τῇ διὰ λιβανωτοῦ μαντεία προ-
 τος ἐχρήσατο· καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοῖς ἱερεῦσι
 συνῆν καὶ τὴν σοφίαν ἐξέμαθε, καὶ τὴν Αἰ-
 12 γυπτίων φωνήν. Γραμμάτων δὲ τρισδὺς δια-
 φορὰς, ἐπιστολογραφικῶν τε, καὶ ἱερογλυφι-
 κῶν, καὶ συμβολικῶν· τῶν μὲν κοινολογου-
 μένων κατὰ μίμησιν, τῶν δὲ ἀλληγορομένων
 κατὰ τινὰς αἰνιγμούς. καὶ περὶ θεῶν πλεόν
 τι ἔμαθεν. Ἐν τε Ἀραβίᾳ τῷ βασιλεῖ συνῆν,
 ἔν τε Βαβυλῶνι τοῖς τ' ἄλλοις Χαλδαίοις συνε-
 γένητο, καὶ πρὸς ²³⁾ Ζάβρατον ἀφίκετο, παρ'
 οὗ καὶ ἐκαθάρθη τὰ τοῦ προτέρου βίου λύ-
 ματα, καὶ ἐδιδάχθη ἀφ' οὗ ἀγνεύειν προσήκει
 τοὺς σπουδαίους· τὸν τε περὶ φύσεως λόγον
 ἤκουσε, καὶ τίνες αἱ τῶν ὄλων ἀρχαί. ἐκ γὰρ
 τῆς περὶ ταῦτα τὰ ἔθνη ²⁴⁾ πλάνης ὁ Πυθα-
 γόρας τὸ πλεῖστον τῆς σοφίας ἐνεπορεύσατο.

22) τῇ διὰ λιβανωτοῦ μαντεία] Idem testatur Laërtius.
 Qui hoc diuinandi genere utebantur apud veteres, di-
 cebantur θνυσκοί. Homer. Iliad. Ω.

Ἡ οὖν μάντις εἶσι θνυσκοί, ἢ ἱερεῖς.

Quo loco Eustathius: εἰσὶ δὲ θνυσκοί μὲν κατὰ τοὺς
 παλαιούς οἱ διὰ τῶν ἐπιθνημιωμένων μαντινόμενοι, οἱ καὶ
 ἐμπνυσκοί καὶ λιβανομάντις. Similia apud Hesy-
 chium exstant.

23) Ζάβρατον] Idem Clem. Alexandr. Strom. I. ex Ale-
 xandri libro de Symbolis Pythagoricis prodidit, Ναζα-
 ράτω τῷ Ἀσσυρίῳ μαθητέῳσι τὸν Πυθαγόραν. Vbi pri-
 mam syllabam ex praecedenti voce male repetitam
 existimo. Apud Cyrill. lib. IV. c. Iulian. qui ex Cle-
 mente sua transcripsit, Zaran editum video. Vt non
 dubitem, quin idem quoque Plutarchi Ζαράτας sit, lib.

cessit; apud quos et somniorum interpretandorum scientiae accuratissime operam dedit; tum diuinatione, quae fit thure, primus ipse usus est. Et in Aegypto quidem cum sacerdotibus vixit, et sapientiam, ac linguam Aegyptiorum perdidicit, atque triplex literarum genus, epistolicum scilicet, hieroglyphicum, et symbolicum. Quorum illud propriam et communem loquendi consuetudinem imitatur; reliqua per allegorias sub quibusdam aenigmatum inuolucris sensum exprimunt. Tum etiam de diis accuratorem perfectioremque quandam doctrinam hausit. In Arabia cum rege versabatur. Babylone cum aliis Chaldaeis vixit: tum Zabratum quoque frequentabat: cuius ope a prioris vitae sordibus expurgatus fuit, et quibus rebus homini serio abstinendum, didicit, tum de rerum naturae et principiiis vniuersi docentem audiuit, nam ex peregrinatione ad hasce gentes Pythagoras potissimam sapientiae partem acquisiuit. Astracum

de Generat. Anim. in Timaeo: quem Theodoretus Therap. IX. nomine Zaradam, gente Persam vocat. Ab hoc Chaldaeo Pythagoram didicisse existimo τὸς τελευτιζοὺς καθαροὺς καὶ τὴν ἱερατικὴν ἀναγωγὴν τῆς ψυχῆς. De quibus Hierocles agit ad Aureum Carmen, pag. 305. et seq.

24) ἐκ τῆς πλάνης ἐνεπορεύσατο] Haud aliter Eusebius lib. X. Praep. cap. 4. postquam Pythagorae errores ad varias nationes recensuit, addit: καὶ ἄλλα παρ'

- 15 Τὸν δὴ Ἀστυάϊον τῷ Πυθαγόρῃ χαρίζεται
 (16) Μνήσαρχος· ὁ δὲ λαβὼν καὶ φυσιογνωμονήσας,
 καὶ τὰς κινήσεις, καὶ τὰς ἡρεμίας τοῦ σώμα-
 τος ἐπισκευάμενος ἐπαίδευσε. ταύτην γὰρ
 ἡκρίβου πρῶτος τὴν περὶ ἀνθρώπων ἐπιστή-
 μην, ὁποῖος τὴν φύσιν ἕκαστος ἐκμανθάνων.
 καὶ οὐτ' ἂν φίλον οὔτε γνώριμον ἐποίησατο
 οὐδένα, πρὶν πρότερον φυσιογνωμονῆσαι 25)
 14 τὸν ἄνδρα, ὁποῖός ποτ' ἐστίν. Ἦν δ' αὐτοῦ
 καὶ ἕτερον μειράκιον, ὃ ἐκ Θράκης ἐκτῆσατο,
 ᾧ 26) Ζάμολξις ἦν ὄνομα· ἐπεὶ γεννηθέντι
 αὐτῷ δορὰ ἄρκτου ἐπεβλήθη. τὴν γὰρ δορὰν
 οἱ Θράκες ζαλμὸν καλοῦσιν. Ἀγαπῶν δ' αὐ-
 τὸν ὁ Πυθαγόρας, τὴν μετέωρον θεωρίαν
 ἐπαίδευσε, τὰ τε περὶ ἱερουργίας, καὶ τὰς ἄλ-
 (17) λας εἰς θεοῦς θρησκείας. τινὲς δὲ καὶ Θαλῆν

ἄλλον συλλεξάμενος μόνον παρὰ τῶν σοφῶν Ἑλλήνων ἔσχεν
 οὐδέν, περὶ σοφίας καὶ ἀπορίας συνοικούντων. ἔμπαινον δ'
 οὖν τῶν ἔκωθεν αὐτῷ πεπορισμένων αἴτιος αὐτὸς μαθήσεως
 κατέστη τοῖς Ἑλλήσιν. Ibidem quoque Platonem fateri
 ait: Sese τὰ κάλλιστα ἐμπορευθῆναι εἰς φιλοσοφίαν παρὰ
 τῶν Βαβυλῶν. Quin adeo de omnibus philosophis
 affirmat, illos hinc inde toto vitae tempore oberrantes
 alienis plumis sese exornasse: ὥστε αὐτοῖς ἤδη τὴν πᾶ-
 σαν φιλοσοφίαν ἐξ ἑαυτοῦ συστῆναι. De peregrinationibus
 autem philosophorum deinde cap. 8. ex I. lib. Bibl.
 Diodori prolixè tractat. Caeterum ut hi collectas pe-
 regrinatione sapientiae ἐμπορίαν et ἔρεον vocant;
 ita Thales, qui Pythagorae peregrinandi consilium de-
 dit, ἐφθόδιον simili ratione dixit, apud Iambl. l. I. c. 2.

- 25) φυσιογνωμονῆσαι] Vide infra, Num. 54. et Iambl.
 lib. I. cap. 17. et Max. Tyr. Dissert. 15. ubi de Zo-
 pyro et huius coniecturalis scientiae incertitudine
 praeclare tractat. De Socrate quoque idem prodidit

vero Mnesarchus Pythagorae dono dedit, qui recepti naturam explorauit: et postquam corporis motum ac quietem probe considerasset, doctrina eum imbuit: primus enim hanc artem explorandi hominum ingenia excoluit, naturam vniuscuiusque perspiciens. Nec quenquam amicum aut familiarem sibi adsciuit, quin prius, quo ingenio esset, de exteriori vultus corporisque habitu coniectasset. Erat ipsi et alius puer, quem ex Thracia sibi comparauerat, cui nomen Zamolxis: quod recens nato pellis vrsina fuisset iniecta. Pellem enim Thraces zalmum vocant. Hunc quia charissimum sibi Pythagoras habebat, sublimiorem illam contemplationem, tum sacrorum ritus, caeterumque deorum cultum edocuit. Nonnulli

Apuleius: *Qui vbi Platonem puerum adspexit, ingenium intimum de exteriori conspiciatus est facie.*

- 26) Ζάμολξις] Extat hic locus apud Cyrillum lib. VI. c. Iulian. De Zamolxi autem praeter Herodotum et Diogenem Laërt. vide Eustathium ad Dionys. pag. 43. vt et Suidam, et Etymologum, h. v. vbi Mnaseae et Hellanici antiquissimorum auctorum de eo testimonia habes. Meminit eiusdem Aeneas Gazaeus in Theophr. vbi Ζάμολξις vitiose scribitur. Locus enim ille ex Herodoti lib. IV. expressus est. Hi tamen omnes non pro Hercule, sed Saturno cultum fuisse scribunt. Quod autem de fronte inusta seu literata subiungit, seruii genere natum fuisse ostendit. Hinc eleganti ioco Bion Borysthenites patrem suum οὐ πρόσσωπον, ἀλλὰ συγγραφήν ἐπὶ τοῦ πρόσσωπον habuisse dicebat, teste Laërtio.

τοῦτον φασὶν ὀνομάζεσθαι. ὥς Ἡρακλέα δ'
 15 αὐτὸν προσκυνοῦσιν οἱ βάρβαροι. Διονυσί-
 φάνης δὲ λέγει, δουλεῦσαι μὲν αὐτὸν τῷ Πυ-
 θαγόρᾳ, ἐμπεσόντα δ' εἰς ληστὰς καὶ στιχθέν-
 τα, ὅτε κατεστασιάσθη ὁ Πυθαγόρας καὶ ἔ-
 φευγε, δῆσαι τὸ μέτωπον διὰ τὰ στίγματα.
 τινὲς δ' ἐρμηνεύεσθαι τὸ ὄνομα φασὶ Ζάμολ-
 ξιν, ξένος ἀνὴρ. Νοσήσαντά δὲ τὸν Φερεκύ-
 δην ἐν Δήλῳ θεραπεύσας ὁ Πυθαγόρας, καὶ
 ἀποθανόντα θάψας, εἰς Σάμον ἐπανῆλθε πό-
 θῳ τοῦ συγγενέσθαι Ἐρμοδάμαντι ²⁷⁾ τῷ Κρο-
 φυλίῳ· χρόνον δὲ τινα αὐτοῦ διατρίβων, Εὐ-
 ρυμένους τοῦ Σαμίου ἀθλητοῦ ἐπεμελεῖτο.
²⁸⁾ ὃς τῇ Πυθαγόρου σοφίᾳ, καίτοι σμικρὸς
 τὸ σῶμα ὢν, πολλῶν καὶ μεγάλων ἐκράτει,
 καὶ ἐνίκᾳ Ὀλυμπιάσιν. τῶν γὰρ ἄλλων ἀθλη-
 τῶν κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἔτι τρόπον τυρὸν καὶ
 σῦκα σιτουμένων, οὗτος Πυθαγόρου πυθόμε-
 νος, πρῶτος κρέας τεταγμένον ἐδίδων ἐφ' ἐκά-
 στην τὴν ἡμέραν, ἰσχὺν τῷ σώματι περιεποιή-
 (18) σάτο. καίτοι γε προῖὼν τῇ σοφίᾳ ὁ Πυθα-
 γόρας, ἀθλεῖν μὲν παρήνει, νικᾶν δὲ μή· ὥς

27) Ἐρμοδάμαντι τῷ Κροφυλίῳ] Ita legendum, ut
 Num. 1. non Κροφύλῳ. Alii Κροφύλον et Κροφύλον
 scribunt. De quo praeter Strab. lib. XIV. vide Pla-
 tonem X. Pol. Euseb. Praep. 1. XII. c. 49. et Eustath.
 ad 2. Iliad.

28) ὃς τῇ Πυθαγόρου σοφίᾳ] Alius hic Pythagoras a phi-
 losopho fuit: licet multi male confundant. De quo vide
 Iamblichum lib. I. cap. 5. proluxe narrantem. Et Pli-
 nius lib. XIII. cap. 7. exercitatore, non philosophum
 vocat, qui primus athletas ad carnem transtulit. Quod

Thaletis nomen huic puero fuisse affirmant: quem Herculis instar barbari venerantur. Dionysiphanes vero seruum quidem Pythagorae eum fuisse ait: sed quod stigmati notatus esset a latronibus, in quos inciderat, cum Pythagoras seditiosorum factionibus exagitatus solum verteret, ideo frontem ob inustas notas obuelasse: alii Zamolxis nomen virum peregrinum significare aiunt. Caeterum Pythagoras, postquam Pherecydae in Delo aegrotanti opem suam in morbo praestiterat, mortuumque humarat, in Samum deinde rediit, quod Hermodamantis Creophylis contubernio frui aueret. Cumque aliquamdiu cum eodem vixisset, Eurymeni Samio athletae operam impendit: is licet statura exigua esset, Pythagorae sapientia multos, procero corpore, superauit, et Olympia vicit. Nam cum caeteri athletae adhuc ex veteri instituto caseo et ficibus vescerentur, hic de Pythagorae consilio primus certum quotidie carnis pondus comedens, magnum sibi corporis robur parauit. Quem et sapientia sua sensim imbuens Pythagoras, hortabatur quidem, vt certaret, ita tamen, ne vinceret: quod la-

et Diogenes Laërtius confirmat. Nam philosophus non solum esu, sed et mactatione animantium suos abstinere, et, vt Hierocles ait, τὴν ἀθλητικὴν ἀγωγὴν καὶ πᾶσαν τὴν λεγομένην σωμαστικὴν fugere iubebat.

δέον τοὺς μὲν πόρους ὑπομένειν, τοὺς δ' ἐκ
 τοῦ νικᾶν ²⁹⁾ φθόρους φεύγειν. συμβαίνει
 γὰρ καὶ ἄλλως μὴδ' εὐαγεῖς εἶναι τοὺς νικῶν-
 16 τας καὶ φυλλοβολουμένους. Μετὰ δὲ ταῦτα
 τῆς Πολυκράτους τυραννίδος Σαμίους κατα-
 λάβουσης, ³⁰⁾ οὐ πρόπον ἡγούμενος ὁ Πυθα-
 γόρας ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ βιοῦν ἀνδρὶ φιλο-
 σόφῳ, διενοήθη εἰς Ἰταλίαν ἀπαίρειν. ³¹⁾ ὥς
 δὲ πλέων Δελφοῖς προσέσχετο, ἐλεγείον τῷ τοῦ
 (19) Ἀπόλλωνος τάφῳ ἐπέγραψε, δι' οὗ ἐδήλου, ὥς
 Σιλήτῳ μὲν ἦν υἱὸς ὁ Ἀπόλλων, ἀνηρέθη δὲ
 ὑπὸ Πύθωνος, ἐκηδεύθη δὲ ἐν τῷ καλουμένῳ
 Τρίποδι, ὅς ταύτης ἔτυχε τῆς ἐπωνυμίας, δια

29) φθόρους φεύγειν] Invidiam omnium maxime fu-
 giendam non hoc solum loco praecipit Pythagoras,
 sed et alibi: item in Aureo Carmine vers. 36.

Καὶ πεφύλαξέ γε ταῦτα ποιῆν, ὅποσα φθόρον ἴσχει.
 Quaecumque invidiam pariunt, facere illo cauto.

Αἰ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῶν, τῶν ἐπιφθόρων ἀπέχεσθαι τῆς
 ἡσυχίας ἐρωῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν ὥσπερ τι θηρίον τὸν
 φθόρον, ἵνα ἀθροῦς ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.
 His quae invidiam pariunt, quantum fieri potest, tran-
 quillitatis amatorem abstinere oportet, neque illam in-
 star ferae irritare: ut absque vlla perturbatione in rebus
 honestis proficere liceat; ait Hierocles. Vnde et Co-
 micus sapienter ita vitam instituendam monet, ut sa-
 cillime sine invidia invenias laudem, et amicos pares.
 Invidia enim et aemulatio sine contendendi studium
 ἐχθρὰς γονιμώτατα πάθη, ut Plutarchi verbis utar. Sed
 contra sentiunt illi, qui omnem virtutem et felicitate-
 tem ex invidia, tanquam corpus ex umbra, metiuntur:
 quae invidiam meruisse felicitatis apex est. Quia, ut
 veterum quidam dixit, apud Stob. Serm. 38.

bores quidem sustinendos, inuidiam autem, quae victoria paratur, fugiendam existimaret. Contingit enim fere victores, eosque qui frondibus sparguntur pollutos esse. Postea vero cum Samii Polycratis tyrannide oppressi tenerentur, Pythagoras indecorum sibi viro philosopho arbitratus in eiusmodi republ. vivere, in Italiam cogitare coepit. Cumque inter nauigandum Delphos appulisset, elegos quosdam Apollinis sepulchro inscripsit: quois indicabat, Apollinem filium quidem Sileni fuisse, interfectum autem a Pythone, et in Tripode, vti vocant, conditum fuisse: cui hoc nomen obtigit, quod

Τοῖς οὐδὲν οὔτιν οὐδὲ εἰς ὕλης φθονεῖ.
 Δαί τὰ σεμνὰ πάντα κέκτηται φθόγον.

Exstant ibidem elegantissimi versus Epicharmi: quorum primus frustra a doctis viris tentatus, restitui debet in eandem sententiam:

Τίς δὲ βουλοῖται γενέσθαι μὴ φθονομένους φίλος,
 Δῆλον ὡς ἀνὴρ γὰρ οὐδεὶς ἐσθ' ὁ μὴ φθοροῦμενος.

Quis, inquit, amicus esse cupiat iis quibus nemo inuidet? certum enim est hominem nihili esse, cui a nullo inuidetur. Simili argutia Plautinus adolescens optat, ne quis inuidus suis inuideat. Caeterum ad praeceptoris sui mentem Xystus Pythagoricus quoque dixit cap. 44. *Satage magnus quidem esse apud deum, apud homines vero inuidiam fuge.*

30) οὐ πρόπον] Cyrill. MS. οὐ πρόπειν.

31) ὡς δὲ πλέων] Hunc locum ex Cyrillo Cl. P. Simonidi et MS. Vaticano suppleni. Vnde Hesychii verba explicanda: *Τρίωψ, ὁ ἐπὶ τῶν Πυθαγορικῶν ἐν Δελφοῖς τρίπους.*

τὸ τρεῖς κόρας τὰς Τριόπου θυγατέρας ἐν-
 17 ταῦθα θορνήσαι Ἀπόλλωνα. Κρήτης δ' ἐπι-
 βὰς ³²⁾ τοῖς Μόργου μύσταις προσήει ἐνὸς τῶν
³³⁾ Ἰδαίων Δακτύλων, ὅφ' ὧν καὶ ἐκαθάρθη
 (20) ³⁴⁾ τῇ κεραυνία λίθῳ, ἔωθεν μὲν παρὰ θα-
 λάττῃ προηγὴς ἐκταθείς· νύκτωρ δὲ παρὰ πο-
 ταμῷ, ἀρνειοῦ μέλανος μαλλοῖς ἐστεφανώ-

32) τοῖς Μόργου μύσταις] Repraesentavi lectionem
 Manuscripti Vaticani; quamvis mihi tam Morgi quam
 Morgorum mystae aequae ignoti. Morgi tamen nescio
 cuius meminit Stephanus v. *Γαλαῖνα*. Suidae autem
 Μοργοὶ et Ἀμοργοὶ, quos etiam Μολγούς et Ἀμολγούς,
 ὡς ἀμέλγοντας τὰ δημόσια, Hesychius et Aristophanis
 Schol. appellant, nihil ad hunc locum faciunt.

33) Ἰδαίων Δακτύλων] De Idaeis Dactylis consulenda
 Strabonis digressio libro 10. de Curetibus, aliisque
 Iouis, Magnae Deum matris, et Liberi patris ministris
 ac sacerdotibus: ubi varias antiquorum sententias de
 ipsorum nomine, numero ac patria refert. Neque
 enim satis constat, utrum a Phrygiae vel Cretae monte
 sic dicti fuerint, teste Hesychio. Sed nemo rectius
 quam Apollonius Rhodius lib. I. v. 1129. et erudi-
 tissimus eius Scholiastes; ubi aliquot versus ex Pho-
 ronidis auctore de iisdem adducit. His adde Lylum
 Gyraldum Syntagm. I. et Histor. Deor. qui omnia
 ferme veterum loca conguessit.

34) τῇ κεραυνία λίθῳ] Ceraunius lapis una cum ful-
 mine de coelo decidere, vel potius trisulci teli cuspis
 esse creditur, quae obstantia quaeque magno impetu
 et vi prorsus admiranda diffundit et comminuit. De
 quo Ansel. Boëtius lib. II. cap. 261. Cur autem in
 Iouis fulminatoris initiationibus Curetes illum adhi-
 buerint, vel ex ipso nomine colligi potest. Nec enim
 mirum lapidem a Ioue ex nubibus demissum eisdem
 sacris adhibitum fuisse, propter symbola mysteriis il-
 lis apta. Vnde etiam Poëta Barbarus apud Boëtium
 loco citato ad fulminis ictus auertendos gestari soli-
 tum refert. Ex huiusmodi enim sympathia Seleni-

tres puellae, Triopi filiae, Apollinem isthinc eluxerint. Verum ubi Cretam attigit, Morgi, vnus ex Idaeis Dactylis, sacerdotes accessit, a quibus Ceraunio lapide fuit purgatus: mane quidem pronus extensus iuxta mare, noctu autem iuxta flumen, agni nigri

tes, Heliotropius, Hephaestites, alique lapides nomen inuenere. Multa autem similia vetustatis superstitiosa deliramenta legere est apud Plutarchum de Fluminibus, praesertim de Cylindro, Cryphio, Sicyono, et aliis. Quae autem sequuntur de lustrandi ritu per lauacrum marinum aut vinum flumen, nota sunt ex Cicerone *De Nat. Deor.* Apuleio lib. II. Milesior. et Virgilio 2. Aeneid. Idem quoque poeta non vno loco nigrae pecudis meminit, Georg. 4. et Aeneid. 3. et lib. 5.

— — — — Ipse atri velleris agnam
Aeneas matri Eumenidum, magnaеque sorori
Ense ferit.

Tum etiam caput in sacris velari solitum ex eodem constat, Aeneid. 3.

Purpureo velare comas adopertus amictu.

Et paulo post:

Et capite ante aras Phrygio velamur amictu.

Niger autem amictus in seriis conuenit et fœnebris, ac subterraneis sacris, qua de re viri docti ad citata poetae loca: et ipse Porphyrius apud Euseb. Praeparat. Euang. lib. IV. cap. 9. Oraculi versum adducit:

Φαίδρα μὲν οὐρανίῳ, χθονίῳ δ' ἐναλίγκια χοροῖ.

Hoc est μέλανα, vt Eusebius deinde explicat: *Τοιαύτη γὰρ ἢ γῇ φύσει σκοτεινῇ.* Quod addit de ter nouenis diebus, id quoque ad eadem sacra pertinet. Nam, vt Eusebius statim subiungit, *τοῦ σωματικοῦ καὶ γεώδους τὰ τρία σύμβολα.* De nouenario autem numero Proclus lib. I. in Timaeum pag. 45. *Καὶ τοῖς τεθνηκόσιν ἑννὰ πρῶτοι, καὶ τοῖς γενομένοις ὁμοίως τὰ ὀνόματα τίθενται*

μένος. εἰς δὲ τὸ Ἰδαῖον ³⁵) καλούμενον ἀντρίον
καταβάς, ἔρια ἔχων μέλινα ³⁶) τὰς νεομι-
ομένας τριττὰς ἐννέα ἡμέρας ἐκεῖ διέτριψε,
καὶ καθήγησε τῷ Διῖ, τὸν τε στορνύμενον
αὐτῷ καὶ ἔτος θρόνον ἐθεάσατο ³⁷) ἐπιγράμ-
μα τ' ἐνεχάραξεν ἐπὶ τῷ τάφῳ, ἐπιγράφας,
ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΤΩ ΔΙΙ· Οὐ ἡ ἀρχή,

(21) Ὡς δὲ θανὼν κεῖται Ζῆν, ὃν Δία κεκλήσκουσιν.

18 Ἐπεὶ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐπιβάς ἐν Κρότωνι ἐγέ-
νετο, φησὶν ὁ Δικαίαρχος, ὡς ἀνδρὸς ἀφικο-
μένου πολυπλάνου τε καὶ περιττοῦ, καὶ κατὰ
τὴν ἰδίαν φύσιν ὑπὸ τῆς τύχης εὖ κεχορηγη-
μένου, (τὴν τε γὰρ ἰδέαν εἶναι ἐλευθέριον καὶ
μέγαν, χάριν τε πλείστην, καὶ κόσμον ἐπὶ τε

τις ἐν τῇ ἐνστάτῃ. Mortuis sacra nouenario numero fa-
ciant, et recens natis nomina nono die nonnulli impo-
nunt. Sic Virgilius 4. Georg.

Post ubi nona suos Aurora induxerat ortus,
Inferias Orphei mittit.

35) τὸ Ἰδαῖον ἀντρίον] A Curetibus id antrum Ioui
consecratum fuisse testatur lib. de Antro Nympharum:
scilicet quod Iupiter isthic editus, et a Curetibus
absconditus, et ab Adrastea Curetum sorore et api-
culis enutritus esset. Vt inter alios testatur Apollo-
nius Rhodius lib. II. v. 1237. et lib. III. v. 134.
Posteriori autem hoc loco dubitat Scholiastes, vtrum
a Cretae an vero a Troiae monte Ida nomen habue-
rit, quia et Troiani, inquit, Iouis incunabula sibi
vendicant. Apollonius sane non dubitauit, qui priori
loco Κρηταῖον ἀντρίον simpliciter appellat. Apiculis Io-
vis nutricibus hoc antrum consecratum fuisse narrat
Antoninus Liber. cap. 19. qui de huius antri natura
consulendus.

vellere redimitus. Inde vbi in Idaeum antrum nigra lana amictus descendit, et ter nouenos dies ex more recepto isthic exigit, et Ioui parentauit, et puluinar vidit, quod quotannis ei sternitur. Quin et Epigramma sepulchro illius inscripsit, hoc titulo: PYTHAGORAS IOVI: cuius principium:

Zan iacet hoc tumulo, qui vulgo Iupiter audit.

Ast vbi ad Italiam accedens Crotonem devenit, ait Dicaearchus, quasi aduentante viro plurimarum regionum peragratione claro, et eximio, atque peculiari naturae beneficio fortunam prosperrimam ducem nato, (quod et facie esset liberali, et statura procera, gratiaeque plurimum et decoris

36) τὰς νενομισμένας τριττὰς] Ita hunc locum ex Cyrillo restitui, quod commodior sensus videretur. Ex quo etiam sequentia supplendi, accedente insuper Vaticano MS.

37) ἐπίγραμμα] Meminit eiusdem inscriptionis Chrysost. Homil. 3. in Ep. ad Titum: Οἱ Κρήτες τάφον ἔχουσι τοῦ Διὸς ἐπιγράφωντα τοῦτο· ἐνταῦθα Ζᾶν κῆται, ὃν Δία καλέσκειν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν ἐπιγραφὴν ὁ ποιητὴς ψεύσας τοὺς Κρήτας κωμωδῶν, etc. Aliter refert Callimachi Scholiastes: Ἐν Κρήτῃ ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Μίνως ἐπιγράπτοι, ΜΙΝΩΣ ΤΟΤ ΔΙΟΣ ΤΑΦΟΣ. Τῷ χρόνῳ δὲ τὸ τοῦ Μίνως ἀπὸλείφθη, ὥστε περιλειφθῆναι, Διὸς τάφος, ἐκ τούτου οὖν ἔχειν λέγουσι Κρήτες τὸν τάφον τοῦ Διὸς. In Creta Minois sepulchro inscriptum: MINOIS F. IOVIS SEPULCHRUM. Extinctum autem fuit progressu temporis nomen Minois, ita ut remaneret, IOVIS SEPULCHRUM. Hinc Cretenses se Iouis sepulchrum habere aiunt.

τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἥθους καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 ἀπάντων ἔχειν) οὕτως διατεθῆναι τὴν Κροτω-
 νιατῶν πόλιν, ὥστ' ἐπεὶ τὸ τῶν γερόντων ἀρ-
 χαῖον ἐψηχαγώγησε, πολλὰ καὶ καλὰ διαλε-
 χθεὶς τοῖς νέοις, πάλιν ἡβητικὰς ἐποιήσατο
 παραινέσεις, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευσθεὶς.
 μετὰ δὲ ταῦτα, τοῖς παισὶν ἐκ τῶν διδασκα-
 λείων ἀθρόως συνελθοῦσιν· εἴτα ταῖς γυναιξί,
 καὶ γυναικῶν σύλλογος αὐτῷ κατεσκευάσθη.
 19 Γενομένων δὲ τούτων μεγάλη περὶ αὐτὸν ἠν-
 ξίθη δόξα, καὶ πολλοὺς μὲν ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς
 τῆς πόλεως ὁμιλητάς, οὐ μόνον ἄνδρας, ἀλλὰ
 καὶ γυναῖκας· ὧν μιᾶς γε ³⁸⁾ Θεανοῦς καὶ

38) Θεανοῦς] De hac nihil habeo quod post accuratam
 Rittershusii diligentiam notem. Videndi tamen prae-
 ter ipsum Plutarch. in Praef. Coniug. Clem. Alexandr.
 Paedag. lib. I. cap. 10. Stromat. lib. IV. Theon in
 Progygnas. pag. 52. Anna Comnena lib. VIII. pag.
 162. et Suidas. Apud Stobaeum in Eclogis Phys.
 cap. 2. extat locus in Theanus libro περὶ εὐσεβείας de
 numeris Pythagorae Dorice scriptus, ut caetera ferme
 omnia veterum Pythagoreorum. Aliam fuisse ducō
 poetriam Lyricam Locrensem, cuius Suidas et Eusta-
 thius ad Iliad. β. p. 327. meminerunt. Subiungam
 IV epistolas, quas sub Theanus nomine in MS.
 quodam Vaticano reperi. Antiquissimae illi Pytha-
 goreae tribui non posse, ultima manifeste ostendit.
 Nisi potius sophistae cuiusdam μελέται sint, ut ple-
 raeque Graecanicae epistolae, quae veterum philoso-
 phorum nomen praeferunt.

Ἐπιστολαὶ πρὸς τινὰς τῆς σοφωτάτης Θεανοῦς.

Εὐρυδίκη τῇ Θανμασίᾳ.

Τίς λύπη κατέχει τὴν ψυχὴν; ἀθνηεὶ δὲ δι' οὐδὲν ἄλλο, ἢ
 ᾧ συνοικεῖς ἐπὶ ἐταῖραν ἦκει, καὶ ταύτῃ τὴν ἡδονὴν λαμ-
 βάνει τοῦ σώματος. Ἄλλ' οὐχ' οὕτω σε δι' ἔχειν, ὥ θαν-

eum in moribus, tum caeteris corporis gestibus inesset:) ita Crotoniatarum ciuitas affecta fuit, vt, postquam seniorum, ex quibus vrbs illius magistratus constabat, animos cepisset, habita longa et praeclara quadam apud adolescentulos dissertatione, rursus iussu magistratus adhortationes ad iuuentutem instituerit; postea ad pueros certatim e ludis literariis ad ipsum confluentes; tandem etiam ad foeminas: nam et muliebris coetus eius gratia cogebatur. Hoc facto magna de eo fama percubuit, multosque nactus est auditores; partim ex ea ciuitate, non viros solum, sed et foeminas; ex quibus vnus Theanus nomen

μασία τῶν γυναικῶν, ἥδη θαῦμα μᾶλλον καὶ μᾶλα. οὐχ' ὁρᾷς γάρ, ὅτι καὶ ἀκοῇ ὅτε πλησθῇ ἡδονῆς ὁργάνου καὶ μουσικῆς μελωδίας πληροῦται, ὅτε δὲ κόρος γένηται ταύτῃ, αὐτοῦ ἐρᾷ, καὶ δόνακος ἀκροῦται ἡδέως. Καὶ τοι ποῖα κοινωρία αὐτῶν καὶ χορδαῖς μουσικαῖς, καὶ ἡχοῖ θαυμασίαι τῆς ὁργάνου μελιχροσύνης ποιότητος; οὕτω δὲ καὶ πρὸς σοῦ οἶον καὶ τῆς ἐταίρας, ἥ συνοικεῖ ὁ σὸς ἀνὴρ. σοῦ μὲν γάρ, σκέσει, καὶ φύσει καὶ λόγῳ φθοριεῖ ὁ ἀνὴρ. ὅτε δὲ ποτε κόρον λήψεται κατὰ πάροδον τῇ ἐταίρᾳ συνοικήσει, ὅτι καὶ οἷς χυμὸς φθοροποιὸς ἐναπόκειται, τῶν τροφῶν ἔρως ἐστὶ τις τῶν οὐκ ἀγαθῶν. ἐξῆρωμένως διαβιώης.

Theanus Epistolae quaedam ad familiares.

Eurydicæ salutem.

Quis dolor animum tuum inuasit? non enim alio diseruciat, quam quod is, in cuius contubernio viuis, ad meretriculam accedit, atque ea corporis voluptatem explet. Sed nequaquam ita te affectam esse decet, o mulierum decus, aut verius miraculum.

(22) διεβοήθη τοῦνομα· πολλοὺς δ' ἀπὸ τῆς σύνεγ-
γυς βαρβάρου χώρας βασιλεῖς τε καὶ δυνά-

Nonne enim vides, quod et auris, vbi musici instru-
menti incunditate impleta est, musico quoque con-
centu expletur; vbi autem satietas eam cepit, tibiam
amat, et fistulam libenter audit. Et quid tibia com-
mune habet cum fidibus musicis, et admirando sua-
vissimi instrumenti sono? Idem quoque de te existi-
mes et de meretrice, qua maritus tuus fruitur. Nam
te et officii maritalis, et naturae et rationis instinctu
curabit vir tuus. Sed si quando satietas eum ceperit,
tum ad meretricis contubernium diuertet: nam queis
ciborum gustus corruptus est, etiam pessima quaedam
appetere solent.

Τιμακωνίδη.

Καὶ τίς ἐμοὶ κοινωνία καὶ σοί; διὰ τί δὲ ἡμᾶς διαβάλλεις
αἰετ; ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι ἐπὶ πάντων ἡμεῖς ἐπαινούμεν σε, εἰ
καὶ σὺ τοῦναντίον ποιεῖς; ἀλλὰ γίνωσκε πάλιν, ὅτι, κἄν
ἡμεῖς ἐπαινώμεν, οὐδεὶς ἐστιν ὁ πιστεύων· κἄν σὺ διαβάλ-
λῃς, οὐδεὶς ἐστιν ὁ ἀκούων. καὶ χαίρω διὰ τοῦτο, ὅτι οὕτω
θεός ὁρᾷ καὶ δικάζει μάλιστα ἢ ἀλήθεια.

Timaconidi.

Et quid mihi tecum negotii est? quid me perpetuo
calumniaris? an nescis, nos vbique te laudare, etiamsi
tu contra facias? Sed et hoc scias: licet nos te lau-
demus, nemo tamen nobis credit; et licet tu calu-
mnieris, nemo tamen tibi aurem praebet. Ideoque
gaudeo, quod et deus ita nos intuetur, et veritas po-
tissimum diiudicat.

Εὐκλείδῃ ἱατροῦ.

Τὸ σκέλος τίς ἐπεπήρωτο χθές, καὶ ὁ καλέσων ἦλθε πρὸς
σέ. παρὴν δὲ καὶ αὐτὴ, τῶν συνήθων γὰρ ἦν ὁ τρωθίς·
ἅμα δὲ τάχει ἀπήντησε λέγων, ὅς καὶ ὁ ἱατρός πανήρως ἔχει,
καὶ ἀλγεί τὸ σῶμα, καὶ τὴν λύπην ἐγὼ (ὅμνυμι τοὺς θεοὺς)
ἀφείσα τοῦ συνήθους ἐκείνου, τὸν ἱατρὸν κατὰ νοῦν εἶχον,
καὶ ἠντιβόλουν τὴν Πανάκειαν, καὶ τὸν Κλυτότοξον Ἀπόλ-
λωνα, μή τι συμβαίῃ τῷ ἱατρῷ ἀνισχόν. καὶ ὅμως ἀθυ-
μοῦσα, τέμνω σοι συλλαβὰς, μαθεῖν ἐθέλουσα, ὅπως ἔχεις,

maxime illustre est: partim ex vicina barbarorum regione: quinimo reges ipsos atque

εὐ μήτε κεκάνωται σοι τὸ στόμιον τῆς γαστρὸς, εἰ μὴ ποτε τὸ ἥπαρ τῆς θέρμης ἡλάττωται, εἰ μὴ ποτε ὀργανικὴ σοι γέγρονε βλάβη. ὥς ἐγὼ πολλῶν σκελῶν καταφρονήσασα τῶν συνήθων, ἀσπύσομαί σου τὴν φίλην ὑγίειαν, ὃ ἀγαθὲ ἰατρὲ.

Euclidī medico.

Hesternā die cum quis crus fregisset, te accersitum aliquis accessit: aderam enim et ipsa, quod amicus mihi esset qui vulnus acceperat. Sed ille mox reversus ipsum quoque medicum male habere, et corporis aegritudine infestari affirmavit. Ibi ego, deos testor, amici illius dolore omisso, de medico sollicita esse coepi: et Panaceam, pharetraque celeberrimam Apollinem obtestabar, ne quid sequius medico eveniret: et nunc animo afflicta has ad te scribo, certior fieri desiderans, ut valeas: numquid ventriculi orificium male affectum sit, numquid hepatis calor immixtus, an aliqua pars corporis ministerio inseruiens sit laesa. Ita ego multa amicorum cura negligens, tuam, o optime medicorum, amicam sanitatem praeferam.

Ῥοδόπῃ φιλοσόφῳ.

Ἄθνηες σὺ; ἀλλὰ καὶ αὐτὴ Ἄθηνῳ. δυσφορεῖς, ὅτι μήπω σοι τὸ Πλάτωνος βιβλίον, ὃ οὕτως ἐπιγέγραπται, Ἰδέαι, ἢ Παρμενίδου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ μάλιστα ἀνιῶμαι, ὅτι μήπω τίς ἀπήγγησε περὶ Κεῖτος ἡμῖν διαλεξόμενος. οὐ πρόωγόν γάρ ἂν ἀποστεῖλαι μοι τὸ βιβλίον, πρὶν ἂν ἀφίκηται τις περὶ τῶν τοιούτων σαφηνίσων ἀνδρὸς, ὥς λίαν γὰρ ἐγὼ τῆς ἐκείνου ψυχῆς, τοῦτο μὲν ὥς φιλοσόφον, τοῦτο δὲ ὥς φοβοῦμενος τοὺς καταχθονίους θεοὺς, καὶ μὴ ἄλλως λόγον οἰήθῃς τὸ λεγόμενον. Παιδνητος γὰρ εἰμι καὶ τὸ ἡεροφαεὺς ἄστρον τοῦτο οὐ φέρω βλέπειν.

Rhodopae philosopho.

Animo discruciaris? discrucior et ipsa. Aegre fers, me nondum tibi misisse Platonis librum, qui de Ideis, siue Parmenides inscribitur; sed et ipsa aegerime fero neminem adhuc a Ceote venisse, qui mecum

στας. Ἄ μὲν οὖν ἔλεγε τοῖς συνοῦσιν, οὐδὲ εἰς
 ἔχει φράσαι βεβαίως. καὶ γὰρ οὐδ' ἡ τυχοῦσα
 (23) ἦν παρ' αὐτοῖς (39) σιωπή. μάλιστα μέντοι
 (24) γνώριμα παρὰ πᾶσιν ἐγένετο· πρῶτον μὲν ὥς
 40) ἀθάνατον εἶναι φησὶ τὴν ψυχὴν· εἴτα,
 41) μεταβάλλουσαν εἰς ἄλλα γένη ζώων· πρὸς

colloqueretur: neque enim librum ante ad te mittere possum, quam venerit qui de illo viro indicium mihi faciat. Amo enim efflictim ipsius animam, partim quidem ut viri sapientis, partim vero ut qui bene agere nunquam cessat, partim etiam quod terrenos deos metuam. Nec mera verba esse existimes id quod dico: nam semimortua sum, nec diurni huius sideris aspectum fero.

39) σιωπή] De silentio Pythagorico Rittersh. satis multa hoc loco, et Cl. And. Schottus lib. 2. de Bono silentii. Hinc etiam prouerbum, καὶ σιωπηλότερος ἔσομαι τῶν Πυθαγορείων τέλειθέντων, de hominibus admodum taciturnis, apud Suidam. Quinquennale silentium ex Pythagorae veteri instituto ab Apollonio Tyaneo servatum fuisse scribit Philostratus lib. I. c. 5. et c. 9. cuius difficultatem hisce elegantissimis verbis testatur, τοῦτον ἐπιπονώτατον αὐτῷ φησὶ γενέσθαι βίον, ὅλον πέντε ἔτων ἀσκηθέντα· πολλὰ μὲν εἰπεῖν ἔχοντα μὴ εἰπεῖν· πολλὰ δὲ πρὸς ὁργὴν ἀκούσαντα μὴ ἀκοῦσαι· πολλοῖς δὲ ἐπιπληῆσαι προαχθέντα, τέτλαθι δὴ τε καὶ γλώττια πρὸς ἑαυτὸν φάναι· λόγων τε προσκρουσάντων αὐτῷ παθεῖν τὰς ἐλέγξεις τότε. Vbi et hoc refert, eum tempore ἐχιμυθίας per signa nutusque capitis cum amicis versari et colloqui solitum. Xenocratem quoque philosophum singulis diebus horam silentio et meditationi dedicasse refert Laërtius. Pythagoricum hoc institutum praedicat etiam D. Ambrosius in Iululento commentario ad Psalm. CXIX. 9.

40) ἀθάνατον τὴν ψυχὴν] Sic ipse Porphyrius apud Stobaeum in Eclogis Physicis cap. de Statu Animar. post exitum: Ἡ δὲ τῆς ψυχῆς διαμονὴ καὶ αἰδιότης ἐν τοῖς μάλιστα τῶν Πυθαγορείων δογμάτων γνώριμόν ἐστι πᾶσιν

magnates. Caeterum quid auditoribus suis tradiderit, nemo certo affirmare potest. Magnum enim et accuratum inter eos seruabatur silentium. Sed haec apud omnes per-
vulgata sunt: primo quidem, quod animam
immortalem esse affirmauerit: deinde diver-
sa eam animantium genera subire: adhaec,

καὶ περιβόητον. Ὅν γε πρὸς τὸν εἰπόντα, ἔδοξα κατὰ τοὺς
ἐπικούς ἰδεῖν τεθνηῶτα τὸν πατέρα, φασὶν εἰπεῖν, οὐκ ἔδο-
ξας, ἀλλ' εἶδες. Animam permanere et sempiternam esse
inter praecipua Pythagorae dogmata cuius notum est.
Quem etiam cuidam dicenti, patrem vita functum in
somnia videre mihi videbar, respondisse ferunt: non vi-
dere visus es, sed vidisti. De eodem Pythagorae do-
gmata Diodorus Sic. princ. lib. XVIII. Πυθαγόρας δ'
Σάμιος καὶ τινες ἔτιτοι τῶν παλαιῶν φυσικῶν ἀπεφάναντο
τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἐπάρχειν ἀθανάτους. etc. Cicer.
I. Tusc. Quaest. Pherecydem Syrum primum hoc apud
Graecos affirmasse ait. Sed a Magis et Aegyptiis Py-
thagoram hoc quoque dogma cum sequentibus hausisse
mox Herodoti auctoritate ostendam.

- 41) μεταβάλλονσαν εἰς ἄλλα γένη ζώων] Sic MS. Vatic.
quod magis probo quam ἄλλα σῶματα ἀνθρώπων. Ne-
que enim aliis duntaxat humanis, sed et brutorum
animantium corporibus animas insinuari credebat Py-
thagoras et Plato: quod praeter alios ipse Porphyrius
apud Stobaeum loco citato etiam auctoritate Homerī
confirmat: ubi Ulyssis socios in sues mutatos refert.
Cui etiam Macrobiū addas lib. I. in Somn. Scip.
cap. 9. Inter posteriores Pythagoricos et Platonicos
diuerticula fuere sententiarum, de quibus Proclus lib. V.
in Timaeum, pag. 329. Quaeri, inquit, solet, quomo-
do animae in bruta animantia descendere dicantur: et alii
quidem hominum ad animantia similitudines quasdam esse
putant, quas vitas ferinas appellant. Nam substantiam
rationalem nequaquam feri animalis animam fieri posse.
Alii autem ipsis quoque brutis eam immitti concedunt:
animas enim omnes unius eiusdemque generis esse: ut et

(25) δὲ τοῖτοις, ὅτι ⁴²⁾ κατὰ περιόδους τινὰς τα
 γινόμενα ποτὲ πάλιν γίνεται, νέον δ' οὐδὲν
 ἀπλῶς ἐστί· καὶ ὅτι πάντα τὰ γινόμενα ⁴³⁾ ἔμ-
 ψυχα ὁμογενῇ δεῖ νομίζειν. φαίνεται γὰρ εἰς

lupi, et pardi, et ichneumones fiant. Vera autem ratio animam humanam brutis quidem immitti asserit, ita tamen ut propriam suam vitam illa obtineant, et anima inmissa eidem quasi superinvehatur, et affectus propensione ac similitudine cum ea sit colligata. Et hoc multis rationibus a nobis probatum est in commentariis in Phaedrum: quod solus hic insinuationis modus sit. Si autem et illud manere oporteat, Platonis hanc sententiam esse, subiungendum, quod in Politia Thersitae animam simiam induisse dicat, non autem corpus simiae: et in Phaedro, descendere in vitam ferinam, non autem in corpus ferinum: visa enim cum propria anima coniuncta est: et hoc loco ait mutari in ferinam naturam: nam ferina natura non est corpus ferinum, sed vita ferina. Sed hoc, ut dixi, ex commentariis in Phaedrum petendum est. Haec Latine adscripsi, quod admirandum illud opus a paucis legi, a paucioribus intelligi sciam. Hebraeorum Rabbini eandem sententiam de animae incorporatione, seu recidiatu tenent, quae in libro Talmudico Bava Meziha non vno loco asseritur: et ipse audiui mordicus hanc opinionem tuentes historia Nabuchodonozoris, et verbis Psalmi XXI. v. 21. et de manu canis unicum meum: quibus verbis Prophetam id a Deo expetere affirmabant, ne anima corpore soluta in canem aliudue brutum animal iterum demergeretur: dignum sane istis nugatoribus commentum. Caeterum Herodotus lib. 2. auctor est, Aegyptios primos affirmasse, animam hominis esse immortalem, et subinde aliud atque aliud animal immigrare, atque ubi per omnia circumisset terrestria, marina, volucra, rursus humanum corpus subire: atque hunc circuitum ab ea expleri intra annorum tria millia: ubi et hoc addit, quosdam ex Graecis hasce opiniones ab Aegyptiis mutuatos pro suis venditasse: animae circuitum alii alio temporis spatio definiebant. Proclus ex Porphyrio decem millium annorum esse tradidit lib. I. in Tim. pag. 45. Adde Macrobi. lib. I. in Somn. Scip. cap. 9.

post certos temporum circuitus idem quod olim fuerat rursus fieri, et nihil omnino nouum existere: et animata omnia cognata inter se eiusdemque generis existimanda esse.

42) κατὰ περιόδους] Haec a Magis didicisse videtur Pythagoras, quibus Laërtius id dogma tribuit, auctore Theopompo. Sic enim ille in praefatione operis sui: *ὅς καὶ ἀναβιώσασθαι κατὰ τοὺς Μάγους φησὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔσσεσθαι ἀθανάτους καὶ τὰ ὄντα ταῖς αὐτῶν ἐπιπικλήσει διαμένειν. Qui etiam homines reuiuiscere ex Magorum sententia, et immortales futuros asserit: et res omnes suis reuolutionibus permanere. Ita hic locus legendus: nam ἐπικλήσει, quod in vulgatis codicibus extat, putidissimum est. Proclus lib. I. in Timaeum pag. 39. ἐπὶ δὲ τοῦ παντός τὸ αὐτὸ θεωρήσεις ἂν, ἐνθν-μηθείς, ὅτι τὰ γινόμενα πάντα καὶ φθίρεται· καὶ ταῖς περιόδοις ἔκει ταῖς κοσμικαῖς, καὶ ταῖς ἀναπικλήσει τῆς ὅλης ζωῆς· καὶ ὅτε συνάπτονται ἀλλήλαις αἱ περίοδοι, καὶ μίαν καὶ συνεχῆ ζωὴν ἀποτελοῦσι. Vide eundem pag. 9. Stoici quoque similes rerum periodos magni anni circuitu fieri statuerunt: de quibus praeter alios Euseb. Praep. lib. XV. cap. 19. M. Antoninus Imp. lib. XI. τὴν περιδικὴν καλιγγεσίαν τῶν ὄλων appellat.*

43) τὰ ἐμψυχα ὁμογενῇ] Hoc fundamentum Pythagoricae ἀποχῆς, qua philosophos sectatores suos ad iustitiae observationem καὶ πᾶσαν τὴν τοῦ συγγενούς τιμὴν adhortabatur, teste Iamblichō lib. 2. quod argumentum latissime pertractatur ab ipso Porphyrio, opere de abstinentia ab esu animalium: praesertim lib. 3. ubi probare conatur ex mente Pythagorae, ut ait, omnem animam; sensus ac memoriae participem, rationabilem esse: et animantium animas nostris ὁμοουσίοις non differre secundum substantiam, sed tantum secundum quod magis et minus de ratione participant. Idemque argumentum Plutarchus libro de Solertia Animalium tractat. Qui etiam lib. IV. de Plac. Phil. cap. 7. inter Pythagorae decreta refert, τὴν ψυχὴν ἐξαῦσαν εἰς τὴν τοῦ παντός ἀναχωρεῖν πρὸς τὸ ὁμογενές.

τὴν Ἑλλάδα τὰ δόγματα πρῶτος κομίσαι ταῦ-
 20 τα Πυθαγόρας. Οὕτως δὲ πάντας εἰς ἑαυτὸν
 ἐπέστρεψεν, ὥστε μὴ μόνον ἀκροάσει, ὡς φησὶ
 Νικόμαχος, ἦν ἐπιβὰς τῆς Ἰταλίας πεποιηται,
 πλέον ἢ δισχίλιους ἐλεῖν τοῖς λόγοις· ὡς μη-
 ἐτι οἶκαδ' ἀποστῆναι, ἀλλ' ὁμοῦ σὺν παισὶ
 (26) καὶ γυναιξιν 44) ὁμακοῖόν τι παρμυγέτες ἰδρυ-
 σαμένους, πολιῶσαι τὴν πρὸς πάντων ἐπικλη-
 θεῖσαν μεγάλην Ἑλλάδα ἐν Ἰταλίᾳ νόμους τε
 παρ' αὐτοῦ δεξαμένους καὶ προστάγματα,
 ὥσανεὶ θείας ὑποθήκας, ἐκτὸς τούτων πράττειν
 μηδέν. οὗτοι καὶ τὰς 45) οὐσίας κοινὰς ἔθεν-

44) ὁμακοῖον] Ita proprie Pythagoreorum schola dicta.
 Clem. Alex. I. Strom. de Pythagora: καὶ τὴν ἐκκλησίαν
 τὴν νῦν οὕτω καλουμένην τὸ παρ' αὐτῷ ὁμακοῖον αἰνέτιται.
 Hierocles sub finem commentar. Pythag. ait, Aureum
 Carmen non vnus cuiusdam Pythagorei ἀπομνημόνευμα
 esse, ὅλον δὲ τοῦ ἱεροῦ συλλόγον, καὶ, ὡς ἂν αὐτοὶ εἴποιεν,
 ὁμακοῖον παντὸς ἀπόφθεγμα κοινόν. Ita enim recte in-
 terpretes pro ὁμαῖον legit. Et Proclus lib. I. in Timaeum:
 πῶς δὲ οὐ Πυθαγόρειον τὸ διάφορα μίτρα τῶν ἀκροάσεων
 ἀφορίσθαι, καὶ γὰρ τῶν εἰς τὸ ὁμακοῖον φοιτῶντων, οἱ μὲν
 βαθύτερων, οἱ δὲ ἐπιπολαιοτέρων ἤπιοντο δογμάτων.
 Nonne et hoc Pythagoricum est, diuersos auscultatio-
 num gradus distinctos fuisse? nam qui commune audi-
 torium frequentabant, alii profundiora, alii leuiora do-
 gmata percipiebant. Hinc ipsi auditores Pythagorae
 communi nomine ὁμακοῖοι dicti, teste Iambl. lib. I.
 cap. 17. οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο πάντες οἱ περὶ τὸν ἄνδρα.
 Ita enim legendum pro ἐλαλοῦντο, quod sensum vitiat.

45) τὰς οὐσίας κοινὰς] Hoc quoque institutum a bar-
 baris ad suam διαγωγὴν transtulit. Nam quotquot ferme
 perfectius aliquod vitae genus supra vulgus hominum
 in quacunque natione affectarunt, priuato bonorum
 vsu sese abdicantes, communia illa cum aliis fecerunt:
 cuius rei exempla ac rationes ex sacra et profana an-

Primus enim omnium Pythagoras haec dogmata in Graeciam intulisse videtur. Atque ita omnes in se conuertit, vt vnica dissertatione, referente Nicomacho, quam primo ad Italiam aduentu instituit, plusquam duo millia hominum oratione sua ceperit. Qui ne domo amplius abessent, vna cum liberis atque coniugibus commune quoddam auditorium ingenti magnitudine statuerunt; et eam Italiae partem, quae Magna Graecia vulgo dicitur, conditis vrbibus occuparunt: leges quoque atque statuta ab ipso vt diuina praecepta accipientes, praeter quas quidquam facere nefas erat. Iidem bona sua

tiquitate suppetunt. Et quidem, si a fabulis incipiendum, poëtae inter caetera aurei seculi commoda id quoque numerant, quod communis vsus omnium rerum fuit, neque is sub argenteo Iouis seculo plane sublatus. Vnde etiam Iupiter princeps ac praeses esse creditur τῶν πολιτικῶς ζῶντων κατὰ τὴν ἀρίστην πολιτείαν τὴν πάντα κοινὰ τιθεμένην, teste Proclo ad Hesiod. *ἔργ. α.* Philosophi haud procul discedunt ab opinione poëtarum: nam Dicaearchus apud Porphyrium lib. IV. *Abst.* triplex vitae genus eodem modo recenset. Quorum primum et ipse aureum vocat; alterum τὸ νομαδικόν, tertium vero τὸ γεωργικόν. Sed licet in secundo genere habendi cupidinem publicas opes priuatas fecisse asseret: constat tamen, multas Nomadicas gentes promiscuum rerum vsum habuisse. De Scythiis vltra Maeotin pulchri versus sunt Scymni Chii vetustij geographi, cum multis alijs hactenus non editi:

Τὸν Παντικῆπὴ διαβάντι λιμανίων ἔθνος,
 "Εἰερά τε πλείον', οὐ διωρομασμένα,
 Νομαδικὰ δ' ἐπικαλοῦμεν, εὐσεβῇ πάννυ,
 Ὡς οὐδὲν ἐμψύχων ἀδικῆσαι ποτ' ἄν.

(28) το, καὶ μετὰ 46) τῶν θεῶν τὸν Πυθαγόραν

Οἰκοφῶρα δ' ὡς εἶρηκε, καὶ σιτοῦμένα
Γάλακτι ταῖς Σκυθικαῖς τε ἵππομολγίαις.
Ζῶσι δὲ τὴν τε κτῆσιν ἀναδεδιχότες
Κοινὴν ἀπάντων, τὴν τε ὅλην οὐσίαν·
Καὶ τὸν σοφὸν δ' Ἀνάχαρσιν ἐκ τῶν Νομαδικῶν
Φησὶ γενέσθαι τῶν σοφῶρα εὐσεβεστάτων.

Quos sic verti:

*Utraque Panticapen paludis accolae,
Aliique plures nomine haud noti suo;
Vulgus Nomadico dicit, admodum pii,
Ut nec animantibus asserant iniuriam:
Plaustrisque, ut asserit, vagas trahunt domos:
Rituque Scythico lacte equarum victitant:
Vitamque de communibus bonis agunt,
Opesque cunctas publicas cunctis habent:
Ex his Nomadicis, gente quam piissima,
Anacharsis ortus dicitur sapiens homo.*

De Essacis ipse Porphyrius lib. IV. de Abst. ex Flavio Iosepho. Diuitias, inquit, contemnunt, et admiranda inter eos rerum omnium communio, nec ullum reperias, qui caeteros opibus antecellat. Nam qui sectam ingreditur, ex lege bona sua publicare iubetur. Unde fit, ut nec paupertatis sordes, nec diuitiarum splendor in iis appareat, cum permixtis singulorum facultatibus una eademque omnibus tanquam fratribus sit possessio. Nec dissimilia fuere Samanaeorum apud Indos et Aegyptiorum sacerdotum instituta, de quibus noster dicto loco, aliique consulendi. Inter Graecos bonorum, si non communionem, saltem possessionem aequalem introduxit Lycurgus, vti etiam conuictum publicum et communem, quae συσίτια et φιδίτια dicebantur, ὥστε διειπνεῖν μετ' ἀλλήλων συνιότηας ἐπὶ κοινοῖς καὶ τεταγμένοις ὄψοις καὶ σιτίοις, inquit Porphyrius. Φιδίτια autem eodem teste vocabantur, ὡς φίλιας καὶ φιλοφροσύνης ὑπάρχοντι αἰτία: quo singulis mensibus de suis bonis singuli aequaliter conferebant. Sed Plato, cum Pythagorae doctrinam et instituta in omnibus ferme sibi imitanda proposuisset, etiam bonorum communionem in suam reimp. hoc est in hominum sapientiae

in commune conferebant; et Pythagoram inter

studiis deditorum societatem, ad diuinum exemplar, et totius vniuersi similitudinem institutam recepit. Falluntur enim qui Platonem in quauis ciuitate communem vsum rerum omnium introducere voluisse existimant. Falluntur, inquam, cum Platoni propositum fuerit exemplar vitae quam felicissimae et deo simillimae animi cogitationibus conceptum mortalibus proponere. Ideoque cum deum non solum semetipso contentum, ac sibi ipsi sufficientem, nec indigentem vlla re externa, hoc est, bonorum omnium fontem vberimum esse didicisset; sed diffundere se ac bona sua et aliis, vt ipse in Timaeo loquitur, absque invidia communicare; ita hominem publice ac priuatim credebat fore beatissimum, si ad diuinæ bonitatis exemplum conformaretur, et bona sua cum quamplurimis haberet communia: et hac communione ad diuinæ vnitatis similitudinem quam proxime accedere existimabat. A qua tanto longius disceditur, quanto magis vnusquisque ad particulare ac proprium aliquod bonum fertur. Ita Proclus l. 1. Tim. p. 14. *Διὰ τὸ οὖν παρ' ἀνθρώποις μεγίστῳ ταῦτα σπουδάζεται; διότι ζῶν ἔχουσιν ἔνυλον, καὶ πρὸς τὸ μερικὸν ἀποτείνονται τοῦ ὅλου ἀποστάτες. Διὰ γὰρ τοῦτο τὸ ἐμὸν καὶ οὐκ ἐμὸν πολὺ παρ' αὐτοῖς, ἔρωσις δὲ καὶ κοινωνία ζωῆς ἐκλείπειν.* Cur particularibus bonis acquirendis homines student? quia vitam obtinent rebus materialibus immersam, et ab vniuerso deficientes ad particulare feruntur. Hac enim de causa frequens apud illos est, *meum et non meum*: vniō autem et communio vitae defecit. Plura apud ipsum legi possunt, quibus Platonis mens luculenter explicatur. Et sane si rem recte expendamus, videbimus profecto, omnem hominum societatem eo feliciorē esse ac tranquilliorē, quanto maior inter omnes bonorum aequalitas et communio viget; vbi non pauci aliquot opibus affluunt, caeteris egestate oppressis: quae iniqui et tyrannici imperii nota certissima esse solet. De vxorum communione nihil dico. Operae pretium tamen erit videre quae Bessarion Card. scripsit, lib. IV. cap. 3. nunquam satis laudati operis contra Trapezuntium *Πλατωνισμύγια*. Cacterum inter Christianos haud dis-

(29) κατηρώδουν. διόπερ ἐν τι τῶν παρ' αὐτοῖς

similis bonorum communio, non introducta postmodum, sed vna cum religione ipsa nata videtur, cum certum sit Christum seruatorem nostrum cum discipulis suis externa vitae subsidia communia habuisse. Atque idem primitivae Ecclesiae institutum, sacrae literae disertim testantur. Cuius communionis vsus, vel similitudo, remittente charitatis feruore, inter solos asceticos remansit. Nec dubitauerim affirmare, communionem illam non minus religionis nostrae, quam Pythagoricae scholae fundamentum esse; qui proximum eodem vnionis affectu quo nosmetipsos prosequi iubemur; et bonorum tam possessores quam dispensatores a deo nos constitutos credimus, et piam erga alios liberalitatem professionis nostrae caput, ac virtutem praecipuam ponimus. Nec sane aliam originem causamque tot pie foundationes habent, et tot egregia charitatis Christianae monumenta, quibus religio nostra prae caeteris gloria-
tur. Sed hoc fortasse est ὑπὲρ βεδμῶν πόδα ῥίπτειν, iuxta proverbium Graecorum. Id profecto nemo inficias iuerit, Pythagoreos quam proxime ad religionem nostram hac bonorum communione accessisse, si quis ea legat quae Iamblichus lib. I. cap. 33. retulit. Epicurum Pythagoricum hoc institutum improbasse testatur Laërtius lib. X. quod non tam amicorum quam diffidentium id esse videretur. Τὸν τε Ἐπίκουρον μὴ ἀξιῶν εἰς τὸ κοινὸν κατατίθεσθαι τὰς οὐσίας, καθάπερ τὸν Πυθαγόραν, κοινὰ τὰ τῶν φίλων λέγοντα, ἀπιστοῦντων γὰρ εἶναι τοιοῦτον, εἰ δ' ἀπίστων, οὐ φίλων. Cuius argumenti vim non satis me perspicere fateor: conferebant enim sua in commune, vt omnibus promiscue vtendi facultas esset, non vt publica fide depositi instar seruarentur: nam qui alteri diffidit, vt Comicus Euclio, domi sua premit, et draconis instar solus thesauris incubat.

46) μετὰ τῶν θεῶν τὸν Πυθαγόραν] Viros sapientiae laude celebres pro diis habitos a rudiori vulgo vel disciplinae suae sectatoribus, Zamolxis, Abaris, Orphei, Lini, aliorumque exempla testantur: et Lucretius lib. V. potiori iure diuinos honores sapientiae inventori-
bus deberi ostendit, quam Ceteri, Baccho, vel Herculi, ac similibus. De Pythagora idem testatur

deos numerabant. Ideoque quotiescunque

Philostratus principio operis de vita Apoll. Καὶ οὐ ἀποφῆναιτο Πυθαγόρας, νόμον τοῦτο οἱ ὁμιλεῖται ἡγούντο, καὶ εἰμίον αὐτὸν ὡς ἐκ Διὸς ἤγοντα. Caeterum de iuramento Pythagoreorum per praeceptorem sic scribit Hierocles in *Aureum Carm.* pag. 225. Ἐπειτα καὶ ὁ ὄρκος αὐτῷ γίνεται δόγμα, ὅτι τὸν διδάσκαλον τῆς ἀληθείας οὕτω δεοί τιμᾶν, ὡς καὶ ὁμνῆσαι αὐτὸν, εἰ τοῦ δεοί πρὸς βεβαιώσιν τῶν δογμάτων. καὶ μὴ μόνον τὸ Αὐτὸς ἔφα πρὸς αὐτοῦ λέγειν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα οὕτως ἔχει, Νῆ τὸν αὐτόν. Porro et iusiurandum ipsi pro dogmate habetur: nam veritatis magistro is honor tribuendus, ut per ipsum iuretur, si quando ad dogmatum confirmationem opus sit: nec tantum Ipse dixit, de eo usurpare: sed rem ita se habere per ipsum affirmare. Et pag. 230. ait, Pythagoreos singulari religione coluisse iuramenta per deos immortales: peculiariter vero iurasse per magistrum, qui quaternarium ipsis tradiderat: licet neque ex deorum, neque ex heroum numero esset, ἀλλ' ἄνθρωπος ὁμοιωσεί θεοῦ κοσμηθεῖς, καὶ πρὸς τοὺς ἀφ' ἐαυτοῦ θεῖαν ἀποσώζων εἰκόνα. Et hoc iuramento, inquit, tacite innui, in quanta veneratione apud auditores suos fuerit Pythagoras, quantumque dignitatis sibi peperisset disciplinis quas tradidit. Sed cum Hierocles expresse dicat, discipulos iurasse κατὰ τοῦ παραδόντος αὐτοῖς τὴν τετρακτὴν διδασκάλου, quod et Iamblichus confirmat, lib. I. 28. putabam versus 33. legendum δι' αὐτοῦ pro δι' αὐτῆς, quod sensus loci manifeste requirere videtur. Sed ne quid mutem, facit Plutarchi, Luciani, Macrobbii, aliorumque auctoritas, qui per quaternarium, non autem per Pythagoram eos iurasse affirmant, de quo dissidio veterum vide Marcilium Comment. ad *Aureum Carm.* quod componere nititur Nicetas Gregorii Nazianzeni Scholiastes Hom. v. in Pentecosten. Et per vtrumque iurasse Theon Platonicius affirmat, libro de *Locis Mathematicis in Tim.* Plat. capite περὶ τετρακτὸς καὶ δεκάδος, quem manuscriptum legi in Illustriss. Cardinalis Barberini bibliotheca. Postquam enim ostendit, intra quaternarium omnes consonantias reperiri, addit, οὐ διὰ τοῦτο δὲ μόνον πᾶσι τοῖς Πυθαγορικοῖς προτιτίμηται, ἀλλ' ἐπεὶ καὶ δοκεῖ τὴν τῶν ὅλων φύσιν συνέχειν. διὸ καὶ ὄρκος ἦν αὐ-

ἐν τοῖς μαθήμασιν ἀπορρήτων προχειριζόμενοι,
 γλαφυρὸν ἄλλως γὰρ πρὸς πολλὰ διατεῖνον
 φυσικὰ συντελέσματα, τὴν τε λεγομένην τε-
 τρακτὺν, δι' αὐτῆς ἐπώμνουν, ὡς θεὸν τινα
 τὸν Πυθαγόραν ἐπιφθεγγόμενοι πάντες. ἐπεὶ
 φασὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν βεβαιουμένοις,

Οὐ μὰ τὸν ἀμείβεα ψυχῇ παραδόντα τετρακτὺν,
 Παγὰν ἀενάου φύσιος ῥιζώματ' ἔχουσαν.

- 21 Ἀς δ' ἐπιδημήσας Ἰταλία τε καὶ Σικελία κα-
 τέλαβε πόλεις δεδουλωμένας ὑπ' ἀλλήλων, τὰς
 μὲν πολλῶν ἐτῶν, τὰς δὲ νεωστὶ, φρονήματος
 ἐξελευθερίου πλήσας διὰ τῶν ἐφ' ἐκάστης ἀ-
 κουσίων αὐτοῦ, ἡλευθέρωσε, Κρότιωνα, καὶ
 Σύβαριν, καὶ Κατάνην, καὶ Ρήγιον, καὶ Ἰμέ-
 ραν, καὶ Ἀκράγαντα, καὶ 47) Ταυρομένην,
 (30) καὶ ἄλλας τινὰς, αἷς καὶ νόμους ἔθετο διὰ
 Χαρώνδα τε τοῦ Κατανείου, καὶ Ζαλεῦκου

τοῖς, οὐ μὰ τὸν etc. τὸν παραδόντα Πυθαγόραν λέγουσιν,
 ἐπεὶ δοκεῖ τοῦτο εἶρημα ὁ περὶ αὐτῆς λόγος. De ipso au-
 tem quaternario nihil mihi dicendum superest post cu-
 riosissimam eiusdem Marcilii diligentiam, et Hiero-
 clem Pythagorici carminis commentatorem, qui post
 longam de huius numeri proprietatibus dissertationem
 tandem pag. 229. haec addit, καὶ ἀπλῶς, τὰ ὄντα πάν-
 τα ἢ τετρας ἀνεδήσατο, στοιχείων ἀριθμὸν, ὥρων τοῦ ἔτους,
 ἡλικιών, συνοικισμῶν. Hoc est: Demique, ut uno verbo
 dicam, quaternarius omnia quae in rerum natura existunt,
 complectitur: numerum elementorum, tempestatum anni,
 aetatum, et contuberniorum sine societatum. Ita enim
 locus partim corruptus, partim male ab interpretibus
 intellectus restitui debet. Quos autem συνοικισμοὺς in-
 telligit, ex eodem Theonis libro didici; cuius haec
 verba sunt: Ἐβδόμη δὲ τετρακτὺς ἢ τῶν κοινωνιῶν· ἀρχὴ
 μὲν καὶ οἶον μονάς, ἄνθρωπος· δυνάς δὲ, οἶκος· τριάς δὲ,

ex scientiae suae secretis scitum aliquid et elegans aliis essent tradituri, et ex quo multae physicae conclusiones deducerentur, tum inprimis tetractyn, quam vocant, siue quaternionem, iurabant per eam, et Pythagoram dei instar, veluti testem iurisiurandi appellantes, omnibus abs se confirmatis addebant:

*Iuro tibi hunc, a quo datus ille quaternio menti
Nostrae, ex quo natura fluit ceu fonte perenni.*

Quaecunque vero ciuitates in itinere suo per Italiam atque Siciliam, partim quidem iam a multis annis, partim recens adeo, servitute a se inuicem oppressas offendit, animo ad libertatem adspirante complens, per auditores suos, quos e singulis ciuitatibus habebat, in libertatem asseruit: Crotonem scilicet, et Sybarin, Catanam, Rhegium, Himeram, Agrigentum, et Tauromenium, aliasque nonnullas: quibus etiam leges sciuit per Charondam Catanaeum et Zaleucum

*νόμῳ τετραὸς δὲ πόλις· τὸ γὰρ ἔθνος ἐκ τούτων σύγκειται·
Septimus quaternarius est societatum. Principium quidem et quasi vnitas est homo: binarius est domus: ternarius, pagus: quaternarius, ciuitas: nam ex hisce gens integra consistit. MS. Vaticanus priorem versum Pythagorici iuramenti sic legit: Οὐ μὰ τὸν ἡμιτέρα γενεῶν etc. pro ψυχῇ.*

47) Ταυρομένην] Sic ex eiusdem MS. fide edidi: qua inflexione in multis recentioribus notitiis huius ciuitatis nomen scriptum reperi.

τοῦ Λοκροῦ, δι' ὧν ἀξιοζήλωτοι τοῖς περιοί-
 κοις ἄχρι πολλοῦ γέγονασι. ⁴⁸⁾ Σύμχος δ' ὁ
 Κεντοροπίων τύραννος ἀκούσας αὐτοῦ, τὴν τ'
 ἀρχὴν ἀπέθετο, καὶ τῶν χρημάτων τὰ μὲν τῇ
 22 ἀδελφῇ, τὰ δὲ τοῖς πολίταις ἔδωκε. Προσηλ-
 θον δ' αὐτῷ, ὥς φησὶν Ἀριστόξενος, καὶ Λευ-
 κανοὶ, καὶ Μεσσάπιοι, καὶ Πευκέτιοι, καὶ
 Ῥωμαῖοι. ἀνείλε δ' ἄρδην σιτάσιν, οὐ μόνον
 ἀπὸ τῶν γνωρίμων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπογόνων
 αὐτῶν ἄχρι πολλῶν γενεῶν, καὶ καθόλου ἀπὸ
 τῶν ἐν Ἰταλίᾳ τε καὶ Σικελίᾳ πόλεων πασῶν,
 πρὸς τε ἑαυτὰς, καὶ πρὸς ἀλλήλας. πυκνὸν
 γὰρ ἦν πρὸς ἅπαντας αὐτῷ πολλοὺς καὶ ὀλί-
 γους τότε τὸ ἀπόφθεγμα· φυγαδευτέον πάση
 μηχανῇ, καὶ περικοπτέον πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ
 μηχαναῖς παντοίαις ἀπὸ μὲν σώματος νόσον,
 ἀπὸ δὲ ψυχῆς ἀμαθίαν, κοιλίας δὲ πολυτέ-
 λειαν, πόλεως δὲ σιτάσιν, οἶκον δὲ διχοφρο-
 25 σύνην, ὁμοῦ δὲ πάντων ἀμετρίαν. Εἰ δὲ δεῖ
 πιστεύειν τοῖς ἱστορήσασιν περὶ αὐτοῦ, παλαιοῖς
 (31) δὲ οὖσι καὶ ἀξιολόγοις, μέχρι καὶ τῶν ἀλόγων
 ζώων δι᾿ ἐκείνου αὐτοῦ ἡ νοουθέντης. τὴν μὲν
 γὰρ Δαυνίαν ἄρκτον λυμαινομένην τοὺς ἐνοί-
 κους κατασχὼν, ὥς φασι, καὶ ἐπαφηδόμενος
 χρόνον συχνὸν, ψωμίσας τε μάζῃ καὶ ἀκρο-

48) Σύμχος ὁ Κεντοροπίων τύραννος] Centorupini
 Siciliae populi Plinio sunt: oppidum ipsum Κεντόρπια:
 de quo vide Cluverium. In quatuor antiquis numi-
 mis Philippi Parutae legitur KENTORUPINIEN: at-
 que ita forte hoc quoque loco scribendum. Sequen-

Locrum; quarum gratia vicini longo tempore ipsarum instituta sequi ac aemulari voluerunt. Symichus vero Centorupinorum tyrannus, ipso audito, imperium deposuit: opesque suas partim sorori, partim ciuibus donauit. Venere autem ad ipsum, vt Aristoxenus refert, et Lucani, et Messapii, et Picentini, et Romani: sustulitque penitus omnes discordias, non a notis solum et familiaribus, eorumque posteris ad aliquot secula, sed ab omnibus omnino Italiae atque Siciliae ciuitatibus, tam intestinas quam externas. Crebro enim ei in ore erat apud quosuis, siue plures ii simul essent siue pauci, hoc apophthegma: fugandum omni conatu, et igni atque ferro, et quibuscunque denique machinis praescindendum a corpore quidem morbum, ab anima ignorantiam, a ventre luxuriam, a ciuitate seditionem, a familia discordiam, a cunctis denique rebus excessum. Quod si illis fides adhibenda, qui de eo scripsere, auctoribus sane antiquis et praeiudicatae auctoritatis, etiam ad bruta animalia vsque praecepta admonitionesque eius sese extendebant. Vrsam enim Dauriam, quae incolas maximo damno afficiebat, comprehensam, et diu contrectatam, panis quoque offulis et pomis quibusdam

tia ex Vaticano Codice suppleui: quae totidem verbis Iamblichus transcripsit.

δρύοις, ὀρκώσας τε μηκέτι ἐμφύχου ἐφάπτε-
 σθαι, ἀπέλυσεν. ἡ δ' εὐθύς εἰς τὰ ὄρη καὶ
 τοὺς δρυμοὺς ἀπαλλαγεῖσα, οὐκέτ' ὤφθη πα-
 24 ράπαν ἐπιούσα οὐδ' ἀλόγῳ ζῶσα. Βοῦν δ' ἐν
 Τάραντι ἰδὼν παμμιγεῖ νομῇ κυάμων χλωρῶν
 ἐφαπτόμενον, τῷ βουκόλῳ παραστὰς, συνε-
 βούλευσεν εἰπεῖν τῷ βοῖ τῶν κυάμων ἀποσχέ-
 σθαι· προσπαιζαντος δ' αὐτῷ τοῦ βουκόλου,
 καὶ φηδαντος οὐκ εἰδέναι ⁴⁹ βοῖστί λαλεῖν,
 προσελθόντα, καὶ εἰς τὸ οὐς προσπιθυρίσαντα
 τῷ ταύρῳ, οὐ μόνον τότ' ἀποστήσαι τοῦ κυά-
 μωνος, ἀλλὰ καὶ αὐτίς μηδέποτε κυάμων θί-
 γειν· μακροχρονιώτατον δ' ἐν Τάραντι κατὰ
 τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν γηρῶντα διαμεμενηκέναι,
 τὸν ἱερὸν καλούμενον βοῦν, τροφὰς σιτουμέ-
 25 νον, ἃς οἱ ἀπαντῶντες ὥρεγον. Λεῖτον δ' ὑπερ-
 ιπτάμενον Ὀλυμπιάσιν, προσομιλοῦντος αὐτοῦ
 τοῖς γνωρίμοις ἀπὸ τύχης τε περὶ οἰωνῶν, καὶ
 συμβόλων, καὶ διοσημειῶν, ὅτι παρὰ θεῶν
 ἀγγελίαι τινὲς, καὶ αὐταὶ τοῖς ὡς ἀληθῶς
 (32) θεοφιλέσι τῶν ἀνθρώπων, καταγαγεῖν λέγεται,
 καὶ καταψηφίσαντα πάλιν ἀφεῖναι. δικτυουλ-
 κοῖς τ' ἐπιστάντα, ἔτι τῆς σαγήνης ἐκ βυθοῦ
 πολὺν φόρτον ἐπισυρομένης, ὅσον πλῆθος ἐπι-
 σπῶνται προειπεῖν, τῶν ἰχθύων ὀρίσαντα τὸν
 ἀριθμόν· καὶ τῶν ἀνδρῶν ὑπομεινάντων ὅτι

49) βοῖστί λαλεῖν] Ipse Porphyrius lib. 3. de Abstin.
 κινικῶς ἢ βοϊκῶς loqui dixit, pro eo quod vulgo dici-
 mus canum vel boum vocem proferre. Aristophani

pastam, adiuratumque, ne quicquam animatum amplius attingeret, rursum dimisit. Illa vero in montes sylvasque se abdidit, nullumque postea ne brutum quidem animal inuadere visa fuit. Cumque bouem iuxta Tarentum temere et promiscue pascentem fabas virides attigisse videret, bubulcum accessit, suasisque boui edicere, vt a fabis abstineret. At cum bubulcus eum irridens responderet, nescire se bouinari: ipse accessit, et boui in aurem insusurravit, adeo vt non solum agro fabis consito abscederet, sed nunquam in posterum fabas attingeret: qui postea plurimis annis Tarenti circa Iunonis templum obversatus consenuit, Bos sacer vulgo appellatus, cibus vescens, quos obuius quisque offerret. Aquilam vero in ludis Olympicis caput eius superuolitantem, cum forte fortuna de auguriis et symbolis signisque diuinis ad familiares dissereret, quodque dii hominibus vera pietate praeditis quaedam significant, atque praenuncient, ex aëre deduxisse, manuque pertractatam rursum dimisisse dicitur. Cumque piscatoribus adstaret verriculum bene onustum e fundo extrahentibus, quantam piscium copiam attraherent, praedixit, ipsum quoque numerum expresse definiens. Cumque illi facturos se promitterent, quodcun-

βόειν ῥήματα, verba grandia. Malui bouinari, quam boare vertere, vel boere, vt Varro loquitur.

ἂν κελεύῃ πράξιν, εἴθ' οὕτως ἀποβαίῃ, ζῶν-
 τας ἀφείναι πάλιν κελεύσαι τοὺς ἰχθύας, πρό-
 τερόν γε ἀκριβῶς διαριθμήσαντα· καὶ το
 θαυμασιώτερον, ὅτι οὐδεὶς ἐν τοσούτῳ τῆς
 ἀριθμήσεως χρόνῳ τῶν ἰχθύων ἐκτὸς ὕδατος
 26 μεινάντων ἀπέπνευσεν, ἐφ'esτωίτος αὐτοῦ. Πολ-
 λούς δὲ τῶν ἐντυγχανόντων ἀνεμίμνησκε τοῦ
 προτέρου βίου, ὃν αὐτῶν ἡ ψυχὴ πρὸ τοῦ
 τῷδε τῷ σώματι ἐνδεθῆναι πάλαι ποτ' ἐβίωσε.
 καὶ ἑαυτὸν δὲ ἀναμφιλέκτοις τεκμηρίοις ἀπέ-
 φηγε Εὐφορβὸν τὸν Πάνθου υἱόν. καὶ τῶν
 Ὀμηρικῶν στίχων ἐκείνους μάλιστα ἐξύμνει,
 καὶ μετὰ λύρας ἐμμελέστατα ἀπέπεμπεν·

Ἄμμαί οἱ δεύοντο κόμαι χαρίτεσσιν ὁμοῦται,
 Πλοχοὶ θ', οἱ χροσῶν τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφῆκοντο,
 Οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνῆρ ἐριθελὲς ἐλαίης
 Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ' ἄλλος ἀναβέβρουχεν ὕδαρ,
 (55) Καλὸν, τηλεθάαν· τόδε τε πνοιᾷ δονέουσι
 Παντοίων ἀνέμων, καὶ τε βροῦει ἀνθ' ἱ λευκῶ·
 Ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ
 Βόθρου τ' ἐξίστριψε, καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίης·
 Τοῖον Πάνθου υἱόν 50) εὐμμελὴν Εὐφορβὸν
 Αἰρείδης Μενέλαος, ἐπεὶ κτάνε, τεύχε' εὐύλα.

50) εὐμμελὴν Εὐφορβὸν] Facere non possum, quin
 oraculum Oenomao datum apud Euseb. Praep. Evang.
 lib. V. cap. 23. quod interpres doctissimus pro despe-
 rato et conelamato reliquit, hoc loco emendem. Le-
 gendum enim,

Ἐν τε τοῖσιν εὐμελέεσσιν ἥδ' Ἀχαιοῖς τὸ χρεός
 ὀφsetai, τὸ δ' ἐπιτεκμαρθέν οὐδὲ μικρόν ἔξετα.

Nam εὐμελέεσσιν pro voce nihili εὐπελέεσσιν substituen-
 dum sensus loci manifeste ostendit: nam Oenomaus
 oraculum ut ineptum et ἄκαιρον ridet, quod cum
 ipse quaelibet, quam potissimum gentem adiret, ut

que tandem imperaret, si haec ita se haberent, praecepit, vt pisces viuos mari redderent, prius tamen exacte eos dinumerans: et quod multo magis mirandum, toto illo tempore, quo numerabantur, nullus ex piscibus extra aquam degentibus ipso adstante expirauit. Multis quoque, qui eum accedebant, in memoriam reuocauit priorem vitam, quam anima ipsorum, antequam isti corpori illigaretur, olim vixerat: et irrefragabilibus argumentis ostendebat, se ipsum Euphorbum Panthi filium fuisse. Et ex Homericis versibus illos maxime praedicabat, et suauissime ad lyram accinebat:

*Grataque caesaries maduit conspersa cruore,
Atque auro rutili cinni argentoque decori.
Quale per aestatem viridantis germen oliuae
Sedulus agricola in campo producit amoeno,
Quam rigat allapsu vicinae riuulus undae,
Et blandae mulcent animae clementibus auris,
Laetaque canenti vestit sese undique flore;
At si forte ruat vehementi turbine ventus,
Sternit humi affligitque ima de stirpe reuulsam:
Talem Panthoidem deiectum vulnere acerbo,
Atrides vita exutum spoliabat et armis.*

Lucrum mercimoniis faceret, Apollo respondisset, ἐν εὐκλείῳ Ἀχαιοῖς, hoc est, inter concinno corpore Achiuos: nam si statuarius, inquit, aut pictor rogasset de magistro, vbi artem recte addiceret, non male in ista verba respondisset: quippe cum artifices istiusmodi corpora maxime concinna quaerant, quae fingendo vel pingendo imitentur: quae ad lucrum et mercaturam nihil faciunt. Sed quia semel Apollinis oracula explicare coepi: addam et alterum ex prae-

- 27 Τὰ γὰρ ἱστορούμενα περὶ τῆς ἐν Μυκῆναις ἀνακειμένης σὺν Τρωϊκοῖς λαφύροις τῇ Ἀργεῖᾳ Ἥρᾳ Εὐφόρβου τοῦ Φρυγὸς τούτου ἀσπίδος, παρίεμεν ὡς πάνυ δημῶδη. Καύκασον δ' ἔφασαν τὸν ποταμὸν σὺν πολλοῖς τῶν ἐταίρων διαβαίνοντά ποτε προσειπεῖν· καὶ ὁ ποταμὸς γεγρονὸς τι καὶ τρανὸν ἀπεφθέγγετο, πάντων ἀκουόντων· Χαῖρε Πυθαγόρα. μᾶ τε καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τε Μεταποντίῳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Ταυρομενίῳ τῆς Σικελίας συγγεγονέναι, καὶ διειλέχθαι κοινῇ τοῖς ἐκατέρωθεν ἐταίροις αὐτῷ διαβεβαιοῦνται σχεδὸν ἅπαντες, σταδίων ἐν μεταιχυμῷ παμπόλλων καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν ὑπαρχόντων, οὐδ' ἡμέραις
- 28 ἀνυσίμων πάνυ πολλαῖς. Τὸ μὲν γὰρ, ὅτι τὸν μηρὸν χρυσοῦν ἐπέδειξεν Ἀβάριδι τῷ ὑπερβορέῳ, εἰκάσαντι αὐτὸν Ἀπόλλωνα εἶναι τὸν ἐν ὑπερβορέοις, οὐπερ ἦν ἱερεὺς ὁ Ἀβαρις, βεβαιοῦντα ὡς τοῦτο ἀληθές, τεθρύλληται· καὶ ὅτι νεὼς καταπλεύσεως, καὶ τῶν φίλων εὐχομένων τὰ κομιζόμενα γενέσθαι αὐτοῖς, ὁ Πυθαγόρας εἶπεν, ἔσται τοίνυν ὑμῖν νεκρός· καὶ ἡ ναὺς κατέπλευσεν ἔχουσα νεκρόν. μυρία δ' ἕτερα θαυμαστότερα καὶ θεϊότερα περὶ τ' ἀν-

cesdenti cap. 22. eiusdem libri, quod versibus trochaicis editum, ita constituendum puto:

Ἔστιν ἐν Τρηχίνοισι αἴη κῆπος Ἡρακλῆϊος,
Πάντ' ἔχων θάλλοντα, πᾶσι δρεπόμενος πανημαδὸν,
Οὐδ' ὀλιζοῦται. βέβριθι δ' ὕδασι διηγεκές.

Addo et tertium lib. VI. cap. 7. eiusdem operis Alc-

Ea enim, quae de Euphorbi Phrygis scuto, Mycenis in honorem Argivae Iunonis cum aliis spoliis Troianis suspensio, referuntur, vt nimis peruulgata praeterimus. Caucasus quoque fluuius transeuntem cum multis amicorum allocutus, et clara atque liquida voce cunctis audientibus dixisse fertur: *Salve Pythagora*. Quin etiam vna eademque die et Metaponti in Italia, et Tauromenii in Sicilia, amicis quos vtrouique habebat adfuisse, et in publico coetu adlocutum fuisse, omnes propemodum affirmant; cum multorum stadiorum, qua terra qua mari, intervallum intercedat, non nisi complurium dierum itinere conficiendum. Quod enim Abaridi Hyperboreo, qui Apollinem Hyperboreum eum esse credebatur, cuius sacerdos Abaris erat, aureum ostenderit femur, qui verum id esse confirmaret, nemo non nouit. Quodque nauis quadam appellente, et amicis precantibus sibi merces quas vehebat obtingere, Pythagoras dixerit: ergo mortuus vobis erit: nauisque accedens mortuum tulerit; et sexcenta alia multo admirabiliora atque diuiniora de hoc viro constanter atque vno

maeoni Amphiarai filio datum: qui *Ἀμφιαρδίδης* patronymica voce appellatur. Neque enim Alcmaeon de Arcadia, quod loci nomen nusquam terrarum exstat, quaesierat: vt eruditissimus interpret accepit: sed oraculorum ambagibus falli humanum est.

δρὸς ὁμαλῶς καὶ συμφώνως εἴρηται. ὥς ἀπλῶς
 εἰπεῖν, κατ' οὐδενὸς ὑπενοήθη πλείονα, οὐδὲ
 29 περιττότερα. Προῤῥήσεις τε γὰρ ἀπαράβατοι
 σεισμῶν διαμνημονεύονται αὐτοῦ, καὶ λοιμῶν
 ἀποτροπαὶ σὺν τάχει, καὶ ἀνέμων βιαιῶν χα-
 λαζῶν τ' ἐκχύσεως καταστολαὶ, καὶ κυμάτων
 (35) ποταμίων τε καὶ θαλαττίων ἀπενδιασμοὶ πρὸς
 εὐμαρῇ τῶν ἐταίρων διάβασιν. ὧν μεταλα-
 βόντας Ἐμπεδοκλέα τε καὶ Ἐπιμενίδην, καὶ
 Ἄβαριν, πολλαχῇ ἐπιτετελεκέναι τοιαῦτα· δῆ-
 λα δ' αὐτῶν τὰ ποιήματα ὑπάρχειν. ἄλλως
 τε καὶ ἀλεξάνεμος μὲν ἦν τὸ ἐπώνυμον Ἐμ-
 πεδοκλέους· καθαρτῆς δὲ, τὸ Ἐπιμενίδου· αἰ-
 θροβάτης δὲ, τὸ Ἀβάριδος· ὅτι ἄρα οἶστον
 τοῦ ἐν Ἐπερβορέοις Ἀπόλλωνος δωρηθέντι αὐ-
 τῷ ἐποχοῦμενος, ποταμούς τε καὶ πελάγη, καὶ
 τὰ ἄβατα διέβαινεν, ἀεροβατῶν τρόπον τινά.
 ὅπερ ὑπενόησαν καὶ Πυθαγόραν τινὲς πεπον-
 θέναι τότε, ἥνικα ἐν Μεταποντίῳ καὶ ἐν Ταν-
 ρομενίῳ τοῖς ἐκατέρωθεν ἐταίροις ὠμίλησε τῇ
 30 αὐτῇ ἡμέρᾳ. Κατεκλήλει δὲ ῥυθμοῖς, καὶ μέ-
 λεσι, καὶ ἐπῳδαῖς τὰ ψυχικὰ πάθη καὶ τὰ
 σωματικά. καὶ τοῖς μὲν ἐταίροις ἡρμόζετο
 ταῦτα· αὐτὸς δὲ τῆς τοῦ παντὸς ἀρμονίας
 ἡκροᾷτο, συνεῖς τῆς καθολικῆς τῶν σφαιρῶν,
 καὶ τῶν κατὰ ταύτας κινουμένων ἀστέρων ἀρ-
 μονίας, ἧς ἡμᾶς μὴ ἀκούειν, διὰ σμικρότητα

ore affirmantur. Vt simpliciter loquendo de nemine quoquam plura et praeclariora credantur. Illius enim praedictiones terrae-motuum certissimae commemorantur, et pestis auerruncationes praesentissimae: ventorum quoque violentorum, grandinisque profusissimae compressiones, et tempestatum, tam in fluminibus, quam in mari serenationes, ad facilem et secundum amicorum traiectionem. Empedoclem quoque et Epimenidem, atque Abarim, cum haec ab illo haussissent, talia passim perpetrasse aiunt: et poemata illorum hoc manifeste testari. Quin et Empedocli cognomen erat Alexanemi siue Auerrunci ventorum; Epimenidi vero, Purgatoris; Abaridi, Aethrobatae siue Aërambuli. Quandoquidem is sagittae Apollinis Hyperborei, quam dono acceperat, inequitans, fluuios et maria, aliaque loca inaccessa, per aërem quasi volitans transibat: quod et Pythagoram fecisse nonnulli suspicantur, cum Metaponti et Tauromenii amicos vna eademque die vtroque conueniret. Animi vero corporisque affectus rhythmis, carminibusque et incantationibus sedabat. Et haec quidem adhibebat amicis: ipse vero vniuersi concentum auribus percipiebat. Intelligebat enim totam illam et generalem orbium coelestium, stellarumque quae in orbibus istis moventur harmoniam: quam nos ob naturae

τῆς φύσεως. τούτοις καὶ Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ, λέγων περὶ αὐτοῦ·

(36) Ἦν δέ τις ἐν κείνοισιν ἀνὴρ περιώσια εἶδος,
Ὃς δὴ μάλιστα πραπίδων ἐκτίσαστο πλοῦτον,
Παντοίων τε μάλιστα σοφῶν ἐπιήρανος ἔργων.
Ὅπποτε γὰρ πάσῃσιν ὀρέξαστο πραπίδεσσι,
Ρεῖά γε τῶν ὄντων πάντων λεύσεσκεν ἕκαστα,
Καὶ τε δέκ' ἀνθρώπων καὶ τ' εἴκοσι αἰῶνες.

51 Τὸ γὰρ περιώσια, καὶ τῶν ὄντων λεύσεσκεν ἕκαστα, καὶ πραπίδων πλοῦτον, καὶ τὰ εὐκρότα, ἐμφατικὰ μάλιστα τῆς ἐξαιρέτου καὶ ἀκριβεστεράς παρὰ τοὺς ἄλλους διοργανώσεως ἐν τε τῷ ὄρῳ, καὶ τῷ ἀκούειν, καὶ τῷ νοεῖν τοῦ Πυθαγόρου. τὰ δ' οὖν τῶν ἐπὶ ἀστέρων φθέγματα, καὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν, ἐπὶ ταύτης τε τῆς ὑπὲρ ἡμᾶς, λεγομένης δὲ κατ' αὐτοὺς ἀντίχθονος, τὰς ἐννέα Μούσας εἶναι διεβεβαιοῦτο. τὴν δὲ πασῶν ἅμα σύγκρισιν καὶ συμφωνίαν, καὶ ὥσανεὶ σύνδεσμον, ἥσπερ ὡς αἰδίου τε καὶ ἀγεννήτου μέρος ἐκάστη καὶ
52 ἀπόρροια, Μνημοσύνην ὠνόμαζεν. Τὴν δὲ καθ' ἡμέραν αὐτοῦ διαγωγὴν ἀφηγούμενος ὁ Διογένης φησὶν, ὡς ἅπασιν μὲν παρηγγύα, φιλοτιμίαν φεύγειν καὶ φιλοδοξίαν, τῷ περ μάλιστα φθόνον ἐργάζεσθον. ἐκτρέπεσθαι δὲ τὰς μετὰ τῶν πολλῶν ὁμιλίας. τὰς γοῦν διατριβάς καὶ αὐτὸς ἔωθεν μὲν ἐπὶ τῆς οἰκίας
(37) ἐποιεῖτο, ἁρμοζόμενος πρὸς λύραν τὴν ἑαυτοῦ

imbecillitatem non audimus. Haec Empedocles quoque de Pythagora hisce versibus testatur:

*Horum de numero quidam praestantia norat
Plurima, mentis opes amplas sub pectore seruans,
Omnia vestigans sapientum docta reperta.
Nam quoties animi vires intenderet omnes,
Solerti subito perspexit singula mente,
Vsque decem aut viginti etiam mortalia secla.*

Quod enim inquit, praestantia, et entia singula perspexit, et mentis siue sapientiae opes, et similia, indicant exquisitam et accuratissimam in Pythagora prae aliis corporis animique constitutionem, in videndo, audiendoque, et intelligendo. Sonos ergo illos, quos edunt septem stellae errantes, et orbis stellarum fixarum, tum terra nostrae huic opposita, quam antichthona appellant, novem Musas esse affirmabat. Coetum vero et concentum omnium simul, et veluti nexum mutuum, cuius vtpote aeterni et ingeni pars vnaquaeque est et portio, Mnemosynem appellabat. At Diogenes quotidianam eius viuendi rationem exponens, refert, illum omnes admonuisse, vt ambitionem, gloriaeque cupidinem fugerent: quod his omnium maxime inuidia conflaretur: vulgique colloquia, atque commercia devitarent. Quin et exercitationes matutinas domi propriae habebat, animum suum ad lyram componens, et veteres quasdam

ψυχὴν, καὶ ἄδων παιᾶνας ἀρχαίους τὲ τινὰς
 Θάλητος. καὶ ἐπῆδε τῶν Ὀμήρου, καὶ Ἡσίο-
 δου, ὅσα καθημεροῦν τὴν ψυχὴν ἐδοκίμασε.
 καὶ ὀρχήσεις δὲ τινὰς ὑπὸρχεῖτο, ὁπόσας ἐν-
 κινήσιαν καὶ ὑγίαν τῷ σώματι παρασκευά-
 ζειν ᾔετο· τοὺς δὲ περιπάτους οὐδ' αὐτὸς
 ἐπιφθόνως μετὰ πολλῶν ἐποιεῖτο, ἀλλὰ δεύ-
 τερος ἢ τρίτος ἐν ἱεροῖς ἢ ἄλσεσιν, ἐπιλεγό-
 μενος τῶν χωρίων τὰ ἡσυχαιατά τε καὶ πε-
 33 ρικαλλέστατα. Τοὺς δὲ φίλους ὑπερηγάπα,
 κοινὰ μὲν τὰ τῶν φίλων εἶναι πρῶτος ἀπο-
 φηνάμενος, τὸν δὲ φίλον ἄλλον ἑαυτόν. καὶ
 ὑγιαίνουσι μὲν αὐτοῖς ἀεὶ συνδιέτριβεν, κά-
 μνοντας δὲ τὰ σώματα ἐθεράπευε, καὶ τὰς
 ψυχὰς δὲ νοσοῦντας παρεμυθεῖτο, καθάπερ
 ἔφαμεν, τοὺς μὲν ἐπῳδαῖς καὶ μαγείαις, τοὺς
 δὲ μουσικῇ· ἦν γὰρ αὐτῷ μέλη καὶ πρὸς
 νόσους σωμάτων παιώνια, ἃ ἐπάδων ἀνίστη
 τοὺς κάμνοντας. ἦν ἂ καὶ λύπης λήθην εἰρ-
 γάζετο, καὶ ὀργὰς ἐπράυνε, καὶ ἐπιθυμίας
 34 ἀτόπους ἐξήρει. Τῆς δὲ διαίτης τὸ μὲν ἄρι-
 στον ἦν κηρίον ἢ μέλι· δεῖπνον δ' ἄρτος ἐκ
 κέγχρων, ἢ μάζα, καὶ λάχανα ἐσθὰ καὶ
 ὀμά· σπανίως δὲ κρέας ἱερῶν θυσίμων, καὶ
 τοῦτο οὐδ' ἐκ παντὸς μέρους. τὰ γε μὴν
 (38) πλεῖστα ὁπότε θεῶν ἀδύτοις ἐγκαταδύεσθαι

Thaletis Paeanas accinens. Homeri quoque et Hesiodi carmina accinebat, quibus animus emolliri, atque tranquillior reddi videbatur. Quin et saltationes quasdam saltitabat, quas agilitatem, atque sanitatem corpori conciliare existimabat. Nec deambulationes promiscue cum multis conficiebat, sed vno tantum vel altero comite in templis aut lucis; seligens sibi loca ab omni strepitu remotissima et amoenissima. Amicorum amantissimus erat; quippe qui primus pronunciauit: Amicorum omnia esse communia, et amicum esse alterum ipsum. Et dum quidem recte valerent, semper cum iis conuersabatur: si quo corporis morbo laborarent, eos curabat; si animo aegrotarent, solabatur, vt diximus, dolorem partim incantationibus, magicisque carminibus, partim vero musica. Erant enim ei peculiaria quaedam carmina, quibus corporum morbis medebatur: quae cum accineret, aegros pristinae sanitati restituebat. Erant enim quibus doloris obliuionem inducebat, et iram mitigabat, et libidinem importunam eximebat. Quod ad victum pertinet, prandium quidem eius fauo aut melle constabat: coena vero pane ex milio, et pulte, et coctis crudisque oleribus: rarissime autem carne ex victimis sacrificiorum: neque ea promiscue ex quauis parte. Deorum penetralia subiturus, ibique aliquandiu commoratu-

μέλλοι, καὶ ἐνταῦθα χρόνου τινὸς ἐνδιατρί-
 ψειν, ἀλίμοις ἐχρήτο καὶ ἀδίμοις τροφαῖς·
 τὴν μὲν ἄλιμον συντιθεῖς ἐκ μήκωνος σπέρ-
 ματος καὶ σησάμου, καὶ φλοιοῦ σκίλλης πλυν-
 θείσης ἀκριβοῶς, ἕως τ' ἂν τοῦ περὶ αὐτὴν ὁποῦ
 καθαρθεῖ· καὶ ἀσφοδέλων ἀνθερικῶν, καὶ
 μαλάχης φύλλων, καὶ ἀλφίτων, καὶ κριθῶν,
 καὶ ἐρεβίνθων· ἅπερ κατ' ἴσον πάντα σταθμὸν
 κοπέντα μέλιτι ἀνέδευεν Ὑμετίῳ. τὴν δ' ἄδι-
 ψον ἐκ σικύων σπέρματος, καὶ ἀσταφίδος λι-
 παρᾶς, ἐξελὼν αὐτῆς τὰ γίγαρτα, καὶ ἀνθους
 κορίου, καὶ μαλάχης ὁμοίως σπέρματος, καὶ
 ἀνδράχνης, καὶ τυροῦ κνήστεως, καὶ ἀλεύρου
 πάλης, καὶ γάλακτος λίπους· ἅπερ πάντα ἀνε-
 35 μίγνυε μέλιτι νησιωτικῷ. Ταῦτα δ' Ἡρακλέα
 παρὰ Διμήτηρος ἔφασκε μαθεῖν, στελλόμενον
 εἰς τὴν Λιβύην τὴν ἀνυδρον. ὅθεν αὐτῷ καὶ
 τὸ σῶμα ὥσπερ ἐπὶ στάθμῃ τὴν αὐτὴν ἔξιν
 διεφύλαττεν· οὐ ποτὲ μὲν ὑγιαίνων, ποτὲ δὲ
 νοσοῦν· οὐδὲ αὖ ποτὲ μὲν πιανόμενον καὶ
 αὐξανόμενον, ποτὲ δὲ λεπυνόμενον καὶ ἰσχναι-
 νόμενον. ἢ τε ψυχὴ τὸ ὅμοιον ἦθος αἰεὶ διὰ
 τῆς ὀψεως παρεδίλου. οὔτε γὰρ ὑφ' ἡδονῆς διε-
 χεῖτο πλεόν, οὔθ' ὑπ' ἀνίας συνεστέλλετο· οὐδ'
 ἐπίδηλος ἦν χαρᾶ ἢ λύπη κάτοχος· ἀλλ' οὐδὲ γε-
 (39) λᾶσαντα ἢ κλαύσαντά τις ποτ' ἐκεῖνον ἐθεάσατο.
 36 Θύων τε θεοῖς ἀνεπαχθῆς ἦν, ἀλφίτοις τε καὶ

rus, cibus famem sitimque arcentibus vt plurimum utebatur. Et fami quidem arcendae componebat ex semine papaueris et sesamo, ac cortice scillae probe lotae, donec a succo exteriori repurgaretur; ex floribus asphodelorum, et foliis maluae; ex polenta, hordeo atque cicere. Quae omnia aequali pondere minutim concisa Hymettio melle in massam redigebat. Contra sitim autem praeparabat ex semine cucumeris, et vua passa pinguiori, exemptis acinis, et flore coriandri, item ex semine malvae et portulaca, ac casei ramentis, ex polline farinae, et pinguedine lactis: cuncta haec melle insulano inter se commiscebat. Eam rationem Herculem a Cerere edoctum affirmabat, cum in Libyam aridam mitteretur. Vnde et corpus, quasi in quodam aequilibrio, habitum eundem constanter seruabat; non vt modo sanum, modo aegrum; modo pingue et crassum, modo tenue et macilentum esset. Animi etiam similes semper mores ex vultu relucebant. Nec is voluptate largius diffundebatur, nec moerore contrahabatur: neque vnquam gaudio vel dolore occupatus apparuit. At nec ridentem illum vel flentem vnquam quis vidit. Cumque diis sacrificaret, non molesta et inuidiosa

ποπάνῳ καὶ λιβανωτῷ καὶ μύρρα τοὺς θεοὺς
 ἐξιλασκόμενος, ἐμφύχοις δ' ἡκιστα· πλὴν εἰ
 μὴ ποτε ἀλεκτορίδιον, καὶ τῶν χοίρων τοῖς ἀπα-
 λωτάτοις. ἐβουθύτησε δέ ποτε σταίτινον, ὥς
 φάσι, βοῦν, οἱ ἀκριβέστεροι, ἐξευρὼν τοῦ
 ὀρθογωνίου τὴν ὑποτείνουσαν ἴσον δυναμένην
 ταῖς περιεχούσαις. ὅσα γε μὴν τοῖς προσιούσι
 διελέγετο, ἢ διεξοδικῶς, ἢ συμβολικῶς πα-
 37 ρήνει. Διττὸν γὰρ ἦν αὐτοῦ τῆς διδασκαλίας
 τὸ σχῆμα. καὶ τῶν προσιόντων οἱ μὲν ἐκα-
 λοῦντο μαθηματικοί, οἱ δ' ἀκουσματικοί.
 καὶ μαθηματικοὶ μὲν, οἱ τὸν περιττότερον
 καὶ πρὸς ἀκρίβειαν διαπεπονημένον τῆς ἐπι-
 στήμης λόγον ἐκμεμαθηκότες. ἀκουσματικοὶ
 δ', οἱ μόνας τὰς κεφαλαιώδεις ὑποθήκας τῶν
 γραμμάτων ἄνευ ἀκριβεστέρας διηγήσεως ἀκη-
 38 κούτες. Παρήνει δὲ, περὶ μὲν τοῦ θείου καὶ
 δαιμονίου καὶ ἡρώου γένους εὐφημον εἶναι,
 καὶ ἀγαθὴν ἔχειν διάνοιαν· γονεῦσι δὲ καὶ
 εὐεργέταις εὖνουν. νόμοις δὲ πείθεσθαι. προσ-
 κυνεῖν δὲ μὴ ἐκ παρέργου τοὺς θεοὺς, ἀλλ'
 οἰκοθὲν ἐπὶ τοῦτο ὥρμημένους. καὶ τοῖς μὲν
 οὐρανίοις θεοῖς περιττὰ θύειν· τοῖς δὲ χθο-
 νίοις, ἄρτια. ἐκάλει γὰρ τῶν ἀντικειμένων
 (40) δυνάμεων τὴν μὲν βελτίονα, μονάδα, καὶ
 φῶς, καὶ δεξιὸν, καὶ ἴσον, καὶ μένον, καὶ
 εὐθύ· τὴν δὲ χεῖρονα, δυάδα, καὶ σκότος,

profusione, sed farre, et libo, item thure atque myrrha deos placabat, nequaquam vero animalibus: nisi forte gallis gallinaceis, et porcellis tenellulis. Quin et bouem ex farina confectum, vt accuratiores affirmant, immolauit: cum reperisset, latus subtensum trianguli rectanguli lateribus continentibus aequiualere. Quaecunque apud auditores disserebat, aut perspicua et copiosa oratione, aut obscure et per aenigmatum inuolucra praecipiebat. Duplex enim illi docendi modus erat: atque ex discipulis alii mathematici, alii vero auscultatores vocabantur. Mathematici quidem, quotquot pleniorē atque elaboratam scientiae rationem percipiebant. Auscultatores vero, qui summa tantum capita praeceptaque literarum sine accuratiori enarratione audiebant. Praecipiebat autem, de deorum quidem daemonumque atque heroum genere summa cum reuerentia loquendum, et quam optime sentiendum. Parentibus atque benefactoribus beneuolentiam exhibendam: legibus obtemperandum: deos obiter non adorandos, nec nisi domo eo animo egressus accedas. Diis coelestibus imparia, terrestribus autem paria sacrificanda. Oppositarum enim potentiarum alteram quidem meliorem, vnitatem, lucem, dexterum, aequale, stabile, et rectum appellabat; deteriores vero, binarium, tene-

καὶ ἀριστερόν, καὶ ἄνισον, καὶ περιφερές, καὶ
 39 φερόμενον. Παρήνει δὲ καὶ τοιαύδε. φυτὸν
 ἡμερον καὶ ἔγκαρπον, ἀλλὰ μηδὲ ζῶον, ὃ
 μηδὲ βλαβερόν εἶναι πέφυκε τῷ ἀνθρωπείῳ
 γένει, μήτε φθείρειν, μήτε βλάπτειν. παρα-
 καταθήκην δὲ μὴ χρημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ
 λόγων, πιστῶς τῷ παρακαταθεμένῳ φυλάσσειν.
 τρισσὰς δ' ἡγεῖσθαι διαφορὰς τῶν ἀξίων σπου-
 δῆς πραγμάτων, ἃ καὶ μετιτέον καὶ μεταχει-
 ριστέον. πρῶτον μὲν τῶν εὐκλεῶν καὶ καλῶν·
 εἶτα τῶν πρὸς τὸν βίον συμφερόντων· τρίτην
 δὲ καὶ τελευταίαν τὴν τῶν ἡδέων· ἡδονὴν δὲ
 οὐ προσίετο τὴν δημόδιον καὶ γοητευτικὴν, ἀλ-
 λά τὴν βέβαιον καὶ σεμνοτάτην, καὶ καθα-
 ρεύουσαν διαβολῆς. Αἰττὴν γὰρ εἶναι δια-
 φορὰν ἡδονῶν· τὴν μὲν γαστρὶ καὶ ἀφροδι-
 σίοις διὰ πολυτελείας κεχαρισμένην ἀπείκαζε
 ταῖς ἀνδροφόνοις τῶν Σειρήνων ῥδαῖς· τὴν δ'
 ἐπὶ καλοῖς καὶ δικαίοις, τοῖς πρὸς τὸ ζῆν
 ἀναγκαίοις, ὁμοίως καὶ παραχρῆμα ἡδεῖαν,
 καὶ εἰς τὸ ἐπιδὼν ἀμεταμέλητον· ἣν ἔφασκεν
 40 εἰοικέναι μουσῶν τινὶ ἀρμονίᾳ. Δύο τε μάλι-
 στα καιροὺς παρηγγύα ἐν φροντίδι θέσθαι·
 (41) τὸν μὲν, ὅτε εἰς ὕπνον τρέποιο· τὸν δὲ, ὅτε
 ἐξ ὕπνου διανίστατο. ἐπισκοπεῖν γὰρ προσή-
 κει ἐν ἑκατέρῳ τούτοις, τὰ τε ἡδὴ πεπραγμένα,

bras, sinistrum, inaequale, instabile et mobile. Praeterea et haec praecipiebat, plantam satiuam atque fructiferam, tum et animalia hominum generi innoxia, nec perdenda, nec laedenda esse. Non solum pecuniarum, sed et sermonum depositum depositori bona fide seruandum. Tria constituenda genera rerum omni studio prosequendarum atque comparandarum. Primum quidem earum, quae gloriosae atque honestae sunt: alterum vitae vsui inseruientium: tertium vero atque postremum rerum iucundarum, siue coniunctarum cum voluptate. Voluptatem autem non plebeiam atque fascinantem, sed solidam grauemque atque omni crimine puram admittebat. Duplex enim voluptatum discrimen esse; quarum illam, quae ventri, et Veneris libidinibus opum profusione indulget, Sirenium homicidis cantionibus comparabat. Alteram vero, quae in rebus honestis atque iustis et ad vitam necessariis consistit, eam pariter et in praesentiarum iucundam esse, neque postmodum poenitentiam comitem habere. Hanc ille musarum cuidam concentui similem esse dicebat. Duorum temporum potissimum curam rationemque habendam monebat: eius scilicet, quo cubitum itur; et quo cubitu rursum surgitur. Vtroque enim tempore cum animo perpendendum, et iam ante

καὶ τὰ μέλλοντα· τῶν μὲν γενομένων εὐθύναις
παρ' ἑαυτοῦ ἕκαστον λαμβάνοντα· τῶν δὲ
μελλόντων πρόνοιαν ποιούμενον. προ μὲν οὖν
τοῦ ὕπνου ταῦτα ἑαυτῷ τὰ ἔπη ἐπάδειν ἕκα-
στον·

Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρεῖς ἕκαστον ἐπελθεῖν·
Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

πρὸ δὲ τῆς ἐξαναστάσεως ἐκεῖνα·

Πρῶτα μὲν ἐξ ὕπνοιο μελίφθορος ἐξυπανιστάς,
Εὐ μάλα ποιτνεῖν, ὅσ' ἐν ἡματι ἔργα τιέσσεις.

- 41 Τοιαῦτα παρήνει· μάλιστα δ' ἀληθεύειν, τοῦτο
γὰρ μόνον δύνασθαι τοὺς ἀνθρώπους ποιεῖν
θεῷ παραπλησίους· ἐπεὶ καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ,
ὡς παρὰ τῶν μάγων ἐπυνθάνετο, ὃν Ὠρο-
μάξην καλοῦσιν ἐκεῖνοι, εἰκέναι τὸ μὲν σῶ-
μα φωτί· τὴν δὲ ψυχὴν ἀληθείᾳ. καὶ ἄλλ'
ἅττα ἐπαίδευεν, ὅσα παρὰ Ἀριστοκλείας τῆς
ἐν Δελφοῖς ἔλεγεν ἀκηκοέναι. ἔλεγε δὲ τινα
καὶ μυστικῷ τρόπῳ συμβολικῶς, ἃ δὴ ἐπι-
πλέον Ἀριστοτέλης ἀνέγραψεν. οἷον, ὅτι τὴν
(42) θάλατταν μὲν ἐκάλει εἶναι δάκρυον· τὰς δὲ
ἄρκτους, ῥέας χεῖρας· τὴν δὲ Πλειάδα, μου-
σῶν λύραν· τοὺς δὲ πλανήτας, κύνες τῆς Περ-
σεφόνης. τὸν δ' ἐκ χαλκοῦ κρουομένου γινό-
μενον ἦχον, φωνὴν εἶναι τινὸς τῶν δαίμόνων,
42 ἐναπειλημμένην τῷ χαλκῷ. Ἦν δὲ καὶ ἄλλο
εἶδος τῶν συμβόλων τοιοῦτον· Ζυγὸν μὴ ὑπερ-

peracta, et mox peragenda. Atque actorum quidem rationes unicuique a semetipso exigendas: futuris autem caute providendum. Ideoque vnumquemque hos versus ante somnum sibi ipsi occinere voluit:

*Nec fessa in dulcem declines lumina somnum,
Quin ter cuncta prius reputaveris acta diei:
Quae praetergressus, quid gessi in tempore? quid non?*

illos vero, antequam surgeret;

*E somno primum euigilans cum strata relinquis,
Disponas animo luce expedienda futura.*

Talia praecipere solebat: inprimis autem veritati studendum. Solum enim illud homines deo similes efficere posse. Nam et deum ipsum, vti ex magis cognouerat, quem illi Oromasdem appellant, corpore quidem lumini, anima autem veritati similem esse. Docebat et alia huiusmodi, quae Delphis ex Aristoclea se audivisse dicebat. Quaedam etiam arcano modo quasi per aenigmata proferebat; quorum pleraque Aristoteles perscripsit. Verbi gratia, cum mare lacrymam appellaret: vrsas vero polares, Rheae manus: Pleiadem, Musarum lyram: planetas, canes Proserpinae: sonum autem, qui aeris percussu redditur, daemonis cuiusdam vocem esse in ipso aere inclusam. Erat et aliud quoddam symbolorum genus huiusmodi: Stateram non esse transiliendam;

βαίνειν· τοῦτ' ἔστι, μὴ πλεονεκτεῖν. Μὴ τὸ
 πῦρ τῇ μαχαίρᾳ σκαλεῦειν· ὅπερ ἦν, μὴ τὸν
 ἀνοιδοῦντα καὶ ὀργιζόμενον κινεῖν λόγοις πα-
 ρατεθηγμένοις. Στέφανόν τε μὴ τίλλειν· του-
 τέστι, τοὺς νόμους μὴ λυμαίνεσθαι· στέφανοι
 γὰρ πόλεων οὗτοι. πάλιν δ' αὖ ἕτερα τοιαῦτα,
 οἶον, Μὴ καρδίαν ἐσθίειν· οἶον, μὴ λυπεῖν
 ἑαυτὸν ἀνίας. Μηδ' ἐπὶ χοίνικος καθέζεσθαι·
 οἶον, μὴ ἀργὸν ζῆν. Μηδ' ἀποδημοῦντα ἐπι-
 στρέφεσθαι· μὴ ἔχεσθαι τοῦ βίου τούτου ἀπο-
 θνήσκοντα. τὰς δὲ λεωφόρους μὴ βαδίζειν· δι'
 οὗ ταῖς τῶν πολλῶν ἔπεσθαι γνώμας ἐκώλυνεν·
 τὰς τε τῶν ὀλίγων καὶ πεπαιδευμένων μετα-
 θείν. Μηδὲ χελιδόνας ἐν οἰκίαις δέχεσθαι· του-
 τέστι, λάλους ἀνθρώπους καὶ περὶ γλῶτταν
 ἀκρατεῖς ὁμωροφίους μὴ ποιεῖσθαι. φορτίον δὲ
 συνανατιθέναι μὲν τοῖς βαστάζουσιν, συγκα-
 θαιρεῖν δὲ μή. δι' οὗ παρήνει, μηδενὶ πρὸς ὁα-
 στάνην, ἀλλὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ πόρους συμ-
 (45) πράττειν. θεῶν τε εἰκόνας ἐν δακτυλίοις μὴ
 φορεῖν. τουτέστι, τὴν περὶ θεῶν δόξαν καὶ
 λόγον μὴ πρόχειρον μηδὲ φανερόν ἔχειν, μηδ'
 εἰς πολλοὺς φέρειν. Σπονδὰς τε ποιεῖσθαι τοῖς
 θεοῖς κατὰ τὸ οὗς τῶν ἐκπωμάτων· ἐντεῦθεν
 γὰρ ἡνίττετο τιμᾶν τοὺς θεοὺς καὶ ὑμνεῖν τῇ
 μουσικῇ. αὕτη γὰρ διὰ ὧτων χωρεῖ. Μηδ' ἐσθί-
 ειν ὅσα μὴ θέμις· γένεσιν, αὔξησιν, ἀρχήν,

hoc est, auaritiam fugiendam. Ignem gladio non fodiendum; id est, tumidum et iracundum asperis verbis non commouendum. Coronam non vellicandam: hoc est, leges non violandas: illae enim ciuitatum coronae sunt. Praeter haec et alia huiusmodi: Cor non comedendum: hoc est, non oportere semetipsum moerore conficere. Choenici seu modio non insidendum: siue non ignauiter viuendum. Vbi profectus fueris, non reuertendum: hoc est, in mortis articulo vitam non desiderandam. Publica via non incedendum: quo vulgi opinioniones sequi vetabat, sed paucorum atque eruditorum sectandas. Hirundines in aedes non recipiendas: hoc est, garrulos et intemperantioris linguae homines in contubernium non admittendos. Homines onera imponendo, non detrahendo, iuuandos: quo admonebat, non ad ignauiam, sed ad virtutem operam aliis commodandam. Deorum imagines in annulis non ferendas: id est, sapientiam sermonemque de diis non temere passim in promptu habendum, nec in vulgus efferendum. Libamina diis facienda iuxta auriculam poculorum. Eo enim indicabat, deos musica honorandos ac celebrandos esse: ea enim aures penetrat. Nec edenda ea, quae nefas est edere; generationem scilicet, incrementum, principium,

τελευτήν, μηδ' ἐξ ὧν ἡ πρώτη τῶν πάντων
 43 ὑπόθεσις γίνεται. Ἐλεγε δ' ἀπέχεσθαι τῶν
 καταδυομένων ὁσφύος, καὶ διδύμων, καὶ
 αἰδοίων, καὶ μυελοῦ, καὶ ποδῶν, καὶ κε-
 φαλῆς. ὑπόθεσιν μὲν γὰρ τὴν ὁσφύν ἐκάλει·
 διότι ἐπὶ ταύτῃ ὡς ἐπὶ θεμελίῳ συνίσταται
 τὰ ζῶα. γένεσιν δὲ τοὺς διδύμους καὶ αἰδοῖα·
 ἄνευ γὰρ τῆς τούτων ἐνεργείας οὐ γίνεται
 ζῶον. αὕξησιν δὲ τὸν μυελὸν ἐκάλει, ὅς τοῦ
 αὕξεσθαι πᾶσι ζῴοις αἴτιος. ἀρχὴν δὲ τοὺς
 πόδας· τὴν δὲ κεφαλὴν τελευτήν· ἅπερ τὰς
 μεγίστας ἡγεμονίας ἔχει τοῦ σώματος. ἴσα δὲ
 κυάμων πυρρῇ ἀπέχεσθαι, καθάπερ ἀνθρω-
 44 πίνων σαρκῶν. Ἰστοροῦσι δ' αὐτὸν ἀπαγο-
 ρεύειν τὸ τοιοῦτο, ὅτι τῆς πρώτης ἀρχῆς καὶ
 γενέσεως ταραττομένης, καὶ πολλῶν ἅμα συν-
 ενεγμένων καὶ συσπειρομένων, καὶ συσσηπο-
 μένων ἐν τῇ γῇ, κατολίγον γένεσις καὶ διά-
 κρισις συνέστη, ζῶων τε ὁμοῦ γενομένων, καὶ
 (44) φυτῶν ἀναδιδομένων, τότε δὴ ἀπὸ τῆς αὐτῆς
 σηπεδόνης ἀνθρώπους συστήναι, καὶ κυάμους
 βλαστῆσαι. τούτου τε φανερὰ ἐπῆγε τεκμή-
 ρια· εἰ γάρ τις διατρώγων κυάμον, καὶ τοῖς
 ὁδοῦσι λεάνας, ἐν ἀλέᾳ τῆς τοῦ ἡλίου βολῆς
 καταθεῖη πρὸς ὀλίγον, εἴτ' ἀποστάς ἐπανέλ-
 θοι μετ' οὐ πολὺ, εὗροι ἂν ὁδωδότα ἀνθρω-
 πείου φόνου· εἰ δὲ καὶ ἀνθούντος ἐν τῷ βλα-

finem: neque ea ex quibus prima rerum omnium basis atque fundamentum constat. Abstinentum enim dicebat a victimarum lumbis, testiculis, pudendis, medulla, pedibus atque capite; nam lumbos basin vocabat, quod animalia eis tanquam fundamento innixa subsistant: ortum vero siue generationem, testiculos, atque pudenda: absque horum enim opera nullum animal generatur. Incrementum appellabat medullam: quae cunctis animalibus incrementi causam praestat. Principium vocabat pedes; caput autem finem, quod iis potissimum corpus regatur. Fabis vero aequae atque humanis carnibus abstinentum monebat. Referunt autem ipsum huiusmodi ob causam hoc interdixisse. Cum primum rerum principium atque origo inuicem conturbata essent, multaque simul in terra confusa inter se coaluissent, simulque computruissent, paulatim singula exorta atque discreta fuisse. Cumque simul et animalia nascerentur, et plantae producerentur; tum ex eadem putredine et homines extitisse, et fabas effloruisse. Cuius rei manifesta adducebat argumenta. Si quis enim fabam arrodatur, dentibusque comminutam feruentibus solis radiis paululum exponat, et post exiguum temporis interualum redeat, humani cruoris odorem in eo percipiet. Praeterea si quis eo tempore,

στάνειν τοῦ κυάμου, λαβὼν τις περκάζοντος
 τοῦ ἀνθους βραχὺ, ἐνθείη ἀγγεῖω κεραμίῳ,
 καὶ ἐπίθεμα ἐπιθεῖς ἐν γῇ κατορύξειεν, καὶ
 ἐννεήκοντα παραφυλάξειεν ἡμέρας μετὰ τὸ
 κατορυχθῆναι, εἴτα μετὰ ταῦτα ὀρύξας λά-
 βοι, καὶ ἀφέλοι τὸ πῶμα, εὗροι ἂν ἀντὶ τοῦ
 κυάμου, ἢ παιδὸς κεφαλὴν συνεστῶσαν, ἢ γυ-
 45 ναικὸς αἰδοῖον. Ἀπέχεσθαι δὲ καὶ ἄλλων πα-
 ρήνει· οἷον μήτρας τε καὶ τριγλίδος, καὶ ἀκα-
 λήφης, σχεδὸν δὲ καὶ τῶν ἄλλων θαλασσίων
 ζυμπάντων. ἀνέφερεν δ' αὐτὸν εἰς τοὺς πρό-
 τερον γεγονότας· πρῶτον μὲν Εὐφορβος λέγων
 γενέσθαι· δεύτερον δ' Αἰθαλίδης· τρίτον Ἑρ-
 μοτιμος· τέταρτον δὲ Πύρρος· νῦν δὲ Πυθα-
 γόρας· δι' ὧν ἐδείκνυεν, ὥς ἀθάνατος ἡ ψυχὴ,
 καὶ τοῖς κεκαθαρμένοις εἰς μνήμην τοῦ πα-
 λαιοῦ βίου ἀφικνεῖται.

46 Φιλοσοφίαν δ' ἐφιλοσόφησεν, ἧς ὁ σκοπὸς,
 (45) ῥύσασθαι καὶ διελευθερῶσαι τῶν τοιούτων
 εἰργμῶν τε καὶ συνδέσμων τὸν κατακεχωρι-
 σμένον ἡμῖν νοῦν· οὐ χωρὶς ὑγιᾶς οὐδὲν ἂν
 τις οὐδ' ἀληθὲς τὸ παράπαν ἐκμάθοι, οὐδ'
 ἂν κατίδοι δι' ἧστινοσοῦν ἐνεργῶν αἰσθησέως·
 Νοῦς γάρ, κατ' αὐτὸν, πάνθ' ὁρᾷ καὶ πάντ'
 ἀκούει· τὰ δὲ ἄλλα χῶλὰ καὶ τυφλά. κα-
 θαρθέντι δὲ τότε δεῖ προσάγειν τι τῶν ὀνησι-
 φόρων. προσῆγε δὲ ταυτὰ μηχανὰς ἐπινοῶν·

cum fabae florem emittunt, paululum aliquid floris iam nigricantis accipiat, et in vas fictile immissum et operculo obtectum humi defodiat, atque ita defossum dies nonaginta conseruet, tumque effossum rursum promat, atque operculum tollat, loco fabae, aut pueruli caput, aut pudendum muliebri enatum videbit. Sed et aliis quibusdam abstinendum praecipiebat, scilicet vulua, mullo, atque vrtica, caeterisque fere marinis omnibus. Quin et semetipsum ad quosdam iam vita functos referebat: primo quidem Euphorbum se fuisse asserens, deinde Aethalidem, tertio Hermotimum, quarto Pyrrhum, tandem vero Pythagoram: quibus ille animam immortalem esse ostendebat. Et queis animus erat rite perpurgatus, iis vitam iam olim exactam in memoriam reuocabat.

Philosophiam autem profitebatur, cuius scopus erat, insitam nobis mentem ex huiusmodi impedimentis vinculisque eruere atque in libertatem vindicare: sine qua nullus omnino sanum aliquid verumque, cuiuscunque tandem sensus ope atque beneficio, discere atque perspicere potest. Nam *mens*, ex ipsius sententia, *cuncta cernit, cunctaque audit: surda, caeca, caetera*. Perpurgatae autem deinde vtilia quaedam et profutura exhibenda sunt. Exhibebat autem ea certis quibusdam machinis rationibus excogitatis. Princi-

πρῶτον μὲν παιδαγωγῶν ἑαυτὸν ἡρέμα πρὸς
 τὴν τῶν αἰδίων καὶ ὁμοφύλων αὐτῶν ἀσω-
 μάτων αἰεὶ καὶ κατὰ ταυτὰ καὶ ὁσαύτως
 ἐχόντων θέαν· ἐκ τῶν κατολίγον προσβι-
 βάζων· μὴ συνταραχθεὶς τῇ ἄφνω καὶ
 ἀθρόως μεταβολῇ ἀποστραφῇ καὶ ἀπείλη,
 διὰ τὴν τοσαύτην τε καὶ τοσοῦτῳ χρόνῳ
 47 τροφῆς κακίαν. Μαθήμασι τοίνυν, καὶ τοῖς
 ἐν μεταιχιμῳ σώμάτων τε καὶ ἀσωμάτων
 θεωρήμασι (τριχῇ μὲν διαστατὰ ὡς σώμα-
 τα, ἄνευ δ' ἀντιτυπίας ὡς ἀσώματα) προε-
 γύμναζε κατὰ βραχὺ πρὸς τὰ ὄντως ὄντα,
 ἀπὸ τῶν μηδέποτε κατὰ ταυτὰ καὶ ὁσαύ-
 τως ἐν ταυτῷ μηδ' ἐφ' ὁδοιοῦν διαμενόν-
 των σωματικῶν, τὰ τῆς ψυχῆς ὅμματα με-
 τα τεχνικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν ἑφέσειν τῶν τρο-
 φῶν προσάγων. δι' ὧν ἀντεισάγων τὴν τῶν
 (46) ὄντως ὄντων θέαν, μακαρίους ἀπετέλει. ἡ
 μὲν οὖν περὶ τὰ μαθήματα γυμνασία εἰς
 48 τοῦτο παρείληπτο. Ἡ δὲ περὶ τῶν ἀριθμῶν
 πραγματεία, ὡς ἄλλοι τε φασὶ, καὶ Μο-
 δέρατος ὁ ἐκ Γαδεΐρων πάνυ συνετῶς ἐν
 ἑνδεκα βιβλίοις συναγαγὼν τὸ ἀρέσκον τοῖς
 ἀνδράσι, δια τοῦτο ἐσπουδάσθη. μὴ δυνά-
 μενοι γὰρ, φησὶ, τὰ πρῶτα εἶδη καὶ τὰς
 πρώτας ἀρχὰς σαφῶς τῷ λόγῳ παραδοῦναι,

pio quidem semetipsum sensim ad rerum aeternarum eiusdemque generis et incorporearum, perpetuo secundum idem atque eodem modo se habentium contemplationem assuefaciens: a minutioribus ordine progrediens: ne subita, atque repentina mutatione auertatur atque renuat, ob tantam tamque diurnam nutrimenti prauitatem. Mathematicis itaque scientiis, et speculationibus illis, quae inter corpora atque incorporea mediae sunt, et quasi in vtrorumque confinio (triplicem enim dimensionem corporum instar habent, sed absque resistentia tanquam incorporea) veluti praeexercitationibus paulatim utebatur, ad contemplationem eorum quae vere existunt: artificiosa quadam ratione mentis oculos a rebus corporeis, nunquam secundum idem atque eodem modo in vno eodemque statu vel tantillulum permanentibus, ad alimentorum desiderium abducens. Quorum ope contemplationem eorum quae vere existunt introducendo, homines beatos reddebat. Mathematicarum ergo artium vsus in hunc finem adhibebatur. Doctrinam numerorum autem, ut inter alios Moderatus Gaditanus affirmat, qui Pythagoreorum placita XI libris eruditissime complexus est, hanc ob causam studiose excoluerunt: Cum enim primas, inquit, formas, primaque principia oratione perspicue explicare nequirent, quod

διά τε τὸ δυσπερινόητον αὐτῶν καὶ δυσέξοι-
 στον, παρεγένοντο ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς, εὐσή-
 μου διδασκαλίας χάριν, μιμησάμενοι τοὺς γεω-
 μέτρας καὶ τοὺς γραμματιστάς. ὥς γὰρ οὐ-
 τοι τὰς δυνάμεις τῶν στοιχείων καὶ αὐτὰ
 ταῦτα βουλόμενοι παραδοῦναι, παρεγένοντο
 ἐπὶ τοὺς χαρακτῆρας, τούτους λέγοντες ὥς
 πρὸς τὴν πρώτην διδασκαλίαν στοιχεῖα εἶναι·
 ὕστερον μέντοι διδάσκουσιν, ὅτι οὐχ οὔτοι
 στοιχεῖά εἰσιν οἱ χαρακτῆρες, ἀλλὰ διὰ τού-
 των ἔννοια γίνεται τῶν πρὸς ἀλήθειαν στοι-
 49 χείων. Καὶ οἱ γεωμέτραι μὴ ἰσχύοντες τὰ
 σωματοειδῆ λόγῳ παραστήσαι, παραγίνονται
 ἐπὶ τὰς διαγραφὰς τῶν σχημάτων, λέγοντες
 εἶναι τρίγωνον Δ τὸδε· οὐ τοῦτο βουλόμενοι
 τρίγωνον εἶναι τὸ ὑπὸ τὴν ὄψιν ὑποπίπτον·
 ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο, καὶ διὰ τούτου τὴν ἔννοιαν
 τοῦ τριγώνου παριστᾶσι. καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων
 οὖν λόγων καὶ εἰδῶν τὸ αὐτὸ ἐποίησαν οἱ
 Πυθαγόρειοι, μὴ ἰσχύοντες λόγῳ παραδοῦναι
 (47) τὰ ἀσώματα εἶδη καὶ τὰς πρώτας ἀρχάς, πα-
 ρεγένοντο ἐπὶ τὴν κατὰ τῶν ἀριθμῶν δήλωσιν.
 καὶ οὕτω τὸν μὲν τῆς ἐνότητος λόγον, καὶ
 τὸν τῆς ταυτότητος καὶ τῆς ἰσότητος, καὶ τὸ
 αἷτιον τῆς συμπνοίας καὶ τῆς συμπαθείας καὶ
 τῆς σωτηρίας τῶν ὅλων, τοῦ κατὰ ταυτὰ καὶ
 ὡσαύτως ἔχοντος, ἐν προσηγόρευσαν· καὶ γὰρ
 τὸ ἐν τοῖς κατὰ μέρος ἐν τοιοῦτον ὑπάρχει,
 ἡνωμένον τοῖς μέρεσιν, καὶ σύμπουν, κατὰ
 50 μετουσίαν τοῦ πρώτου αἰτίου. Τὸν δὲ τῆς

et intellectu et prolato difficillima sint; ad numeros, manifestioris doctrinae causa, confugere, geometras atque literatores imitati. Vt enim hi literas earumque potestatem tradituri, ad notas illas confugiunt; easque veluti prima docendi elementa esse dicunt. Nihilominus postea docent, notas illas non esse elementa; sed illarum opera vera elementa cognosci. Et geometrae cum formas incorporeas verbis proponere non valeant, ad figurarum descriptiones confugiunt: dicentes hoc Δ triangulum esse; non quod hoc ipsum, quod sub aspectum cadit, triangulum esse velint; sed istud, quod eiusmodi figuram obtinet, quodque huius ope conceptum atque cognitionem trianguli animo repraesentat. Idem ergo et Pythagorei in primis rationibus siue affectionibus formisque fecere. Cum enim incorporeas formas ac prima principia verbis tradere non possent, ad demonstrationem per numeros confugerunt: atque ita vnitatis quidem, et identitatis atque aequalitatis rationem, causamque amicae conspirationis atque mutuae affectionis et conseruationis vniuersi, secundum idem atque eodem modo se habentis, vnum appellabant. Vnum enim illud, quod in particularibus conspiciatur, tale existit; partibus vnitum et conspirans, ob primae causae participationem. Di-

ἑτερότητος καὶ ἀνισότητος, καὶ παντὸς τοῦ
 μεριστοῦ, καὶ ἐν μεταβολῇ, καὶ ἄλλοτε ἄλ-
 λως ἔχοντος, δυοειδῆ λόγον, καὶ δυάδα προση-
 γόρευσαν· τοιαύτη γὰρ καὶ τοῖς κατὰ μέρος
 ἢ τῶν δύο φύσις. καὶ οὗτοι οἱ λόγοι οὐ κα-
 τὰ τούτους μὲν εἶσι, κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς
 οὐκέτι· ἀλλ' ὅτι ἰδεῖν καὶ τοὺς ἄλλους φιλο-
 σόφους δυνάμεις τινὰς ἀπολιπόντας ἐνοποιοῦς
 καὶ διακρατητικὰς τῶν ὅλων οὔσας, καὶ εἰσὶ
 τινες καὶ παρ' ἐκείνοις λόγοι ἰσότητος, καὶ
 ἀνομοιότητος, καὶ ἑτερότητος. τούτους οὖν
 τοὺς λόγους, εὐσήμου χάριν διδασκαλίας, τῷ
 τοῦ ἐνὸς ὀνόματι προσαγορεύουσιν, καὶ τῷ
 τῆς δυάδος· οὐ διαφέρει δὲ γε τοῖς αὐτοῖς ἢ
 δυοειδὲς ἢ ἀνισοειδὲς εἰπεῖν, ἢ ἑτεροειδὲς.
 51 Ὅμοίως δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ὁ αὐτὸς
 λόγος. πᾶς γὰρ κατὰ τινῶν δυνάμεων τέτα-
 (48) κται. πάλιν γὰρ ἔστι τι ἐν τῇ φύσει τῶν
 πραγμάτων ἔχον ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ τελευ-
 τήν· κατὰ τοῦ τοιούτου εἶδους, καὶ κατὰ
 τῆς φύσεως, τὸν τρία ἀριθμὸν κατηγορήσαν.
 διὸ καὶ πᾶν τὸ μεσότητι προσκεχρημένον,
 τριοειδὲς εἶναι φασίν. οὕτως δὲ καὶ πᾶν τὸ
 τέλειον προσηγόρευσαν. καὶ εἴ τι ἐστὶ τέ-
 λειον, τοῦτό φασιν ἐκείνῃ τῇ ἀρχῇ προσκε-
 χρήσθαι, καὶ κατ' ἐκείνην κεκοσμηθῆναι· ἢν
 ἄλλως μὴ δυνάμενοι ὀνομάσαι, τῷ τῆς τριά-

versitatis autem atque inaequalitatis, omnisque diuidui et in continua mutatione versantis, et modo hoc, modo illo modo sese habentis biformem rationem, binarium vocabant. Nam et binarii in rebus particularibus talis natura est. Neque rationes istae a Pythagoricis solum agnoscuntur, ab aliis vero non item: sed et caeteros philosophos potentias quasdam vnitivas, atque vniuersa haec continentes, reliquisse videmus. Et extant apud eos rationes quaedam aequalitatis, dissimilitudinis, atque diuersitatis. Hasce ergo rationes, vt docendi modus magis perspicuus foret, vnitatis atque binarii nomine appellarunt. Nihil autem apud eos differt, siue biforme, siue inaequaliforme, siue diuersimodum dicatur. Atque eadem ratio in caeteris quoque numeris obtinet. Singuli enim certarum quarundam potentiarum locum vicemque sustinent. Etenim in rerum natura aliquid principio, medio, atque fine praeditum existit: tali formae atque naturae ternarium numerum attribuebant. Ideoque quodcunque medium aliquid habet, triforme dicebant esse. Ita etiam omne perfectum appellabant. Et si quid perfectum sit atque absolutum, illud ab hoc principio aliquid ad vsum suum trahere, iuxtaque id ipsum exornatum dicunt. Quod cum aliter appellare nequirent, ternarii nomine in ex-

δος ὀνόματι ἐπ' αὐτῆς ἐχρήσαντο· καὶ εἰς ἔν-
 νοιαν αὐτῆς βουλόμενοι εἰσαγαγεῖν ἡμᾶς, διὰ
 τοῦ εἶδους τούτου ταύτη ἤγαγον. καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων δ' ἀριθμῶν ὁ αὐτὸς λόγος. οὐ-
 τοι οὖν οἱ λόγοι, καθ' ὧν οἱ ῥηθέντες ἀρι-
 52 θμοὶ ἐτάγησαν. Καὶ οἱ ἐξῆς περιέχονται ὑπὸ
 μιᾶς τινος ἰδέας καὶ δυνάμεως. ταύτην δὲ
 δεκάδα, οἷον δεκάδα, προσηγόρευσαν, διὸ
 καὶ τέλειον ἀριθμὸν τὸν δέκα εἶναι λέγου-
 σιν· μᾶλλον δὲ τελειότατον ἀπάντων, πᾶσαν
 διαφορὰν ἀριθμοῦ, καὶ πᾶν εἶδος λόγου, καὶ
 ἀναλογίαν ἐν ἑαυτῷ περιειληφότα. εἰ γὰρ ἡ
 τοῦ παντὸς φύσις κατ' ἀριθμῶν λόγους τε
 καὶ ἀναλογίας περατοῦται· καὶ πᾶν τὸ γενό-
 μενον, καὶ αὐξανόμενον, καὶ τελειούμενον
 κατ' ἀριθμῶν λόγους διεξάγει· πάντα δὲ λό-
 γον, καὶ πᾶσαν ἀναλογίαν, καὶ πᾶν εἶδος
 49) ἀριθμοῦ περιέχει ἡ δεκάς· πῶς οὐ καὶ τέλειος
 53 ὁ δέκα ἀριθμὸς λέγοιτο αὕτη; Ἡ μὲν δὲ πε-
 ρὶ τῶν ἀριθμῶν πραγματεία τοιαύτη τοῖς
 Πυθαγορείοις. καὶ διὰ ταύτην πρωτίστην οὐ-
 σαν τὴν φιλοσοφίαν, ταύτην συνέβη σβεσθῆ-
 ναι. πρῶτον μὲν διὰ τὸ αἰνιγματῶδες· ἔπει-
 τα διὰ τὸ καὶ τὰ γεγραμμένα Δωρίδι γεγρά-
 φθαι· ἐχούσης τι καὶ ἀσαφές τῆς διαλέκτου·
 καὶ μηδὲν διὰ τοῦτο ὑπονοεῖσθαι, καὶ τὰ ὑπ'

primendo eo utebantur: cumque ad illius cognitionem nos perducere conarentur, per ternarii formam eo ducebant. Atque eadem de caeteris quoque numeris ratio est. Hae igitur rationes sunt, secundum quas praedicti numeri ordine suo collocabantur. Sed et sequentes sub vna quadam forma atque potestate comprehenduntur; quam decadem, quasi dechadem, siue comprehensionem appellabant. Ideoque denarium numerum perfectum esse affirmabant: quinimo numerorum omnium perfectissimum: omnem numerorum differentiam, omnemque rationem, species atque proportionem in se comprehendentem. Nam si vniuersi natura iuxta numerorum rationes proportionemque definitur; atque id quod fit, quodque augetur, ac perficitur, iuxta numerorum rationes procedit: et denarius omnem numeri rationem, omnemque proportionem cunctasque species completitur; cur non ipsa natura denarii numeri perfecti nomine appelletur? Atque huiusmodi quidem vsus erat arithmetices apud Pythagoreos: quae cum prima quaedam philosophia esset, eius causa ipsa tandem philosophia Pythagorica fuit extincta. Primum quidem, quod aenigmatibus inuoluta esset. Deinde quod commentaria ipsorum Dorice essent scripta; cum et ipsa dialectus nescio quid obscuritatis habeat: atque hanc ob causam nec

αὐτῆς ἀνιστορούμενα δόγματα, ὥς νόθα καὶ
 παρηκουσμένα· τῷ μὴ ἀντικρὺς Πυθαγορικοὺς
 εἶναι τοὺς ἐκφέροντας ταῦτα. πρὸς δὲ του-
 τοῖς τὸν Πλάτωνα, καὶ Ἀριστοτέλη, Σπεύσιπ-
 πὸν τε καὶ Ἀριστόξενον, καὶ Ξενοκράτην, ὥς
 φάσιν οἱ Πυθαγόρειοι, τὰ μὲν κάρπιμα σφε-
 τερίσασθαι διὰ βραχείας ἐπισκευῆς· τὰ δ' ἐπι-
 πόλαια καὶ ἐλαφρὰ, καὶ ὅσα πρὸς διασκευὴν
 καὶ χλευασμὸν τοῦ διδασκαλείου ὑπὸ τῶν βα-
 σκάνως ὕστερον συκοφαντοῦντων προβάλλεται,
 συναγαγεῖν, καὶ ὥς ἴδια τῆς αἰρέσεως κατα-
 χωρίσαι· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀπέβη ὕστερον.

- 54 Πυθαγόρας δ' ἄχρι πολλοῦ κατὰ τὴν Ἰτα-
 λίαν οὕτως ἐθανυμάζετο, αὐτὸς τε καὶ οἱ συν-
 όντες αὐτῷ ἑταῖροι, ὥστε καὶ τὰς πολιτείας
 τοῖς ἀπ' αὐτοῦ ἐπιτρέπειν τὰς πόλεις. ὁψὲ δέ
 ποτε ἐφθονήθησαν, καὶ συνέστη κατ' αὐτῶν
 ἐπιβουλή τοιάδε τις. Κύλων ἀνὴρ Κροτωνιά-
 (50) τῆς κατὰ μὲν τὸ γένος, καὶ δόξαν προγονικὴν,
 καὶ βίου περιουσίαν πάντας ὑπερβάλλων τοὺς
 πολίτας, χαλεπὸς δ' ἄλλως καὶ τυραννικὸς, τῇ
 τε τῶν φίλων περιβολῇ, καὶ τῇ τοῦ πλούτου
 δυνάμει πρὸς ἰσχὺν ἀδικημάτων χρώμενος.
 οὗτος τῶν τ' ἄλλων ἀπάντων, ἃ ἐδόκει καλὰ,
 ἑαυτὸν ἡξίου· ἡγεῖτο δὲ καὶ τῆς Πυθαγόρου
 φιλοσοφίας ἀξιότατον εἶναι μετασχεῖν. πρὸς-
 εἰσι τῷ Πυθαγόρᾳ ἑαυτὸν ἐπαινῶν, καὶ βου-

dogmata ea dialecto consignata intelligi possent, tanquam spuria, et male percepta; quia nec ii, qui in vulgus ea proferebant, veri Pythagorici erant. Accedit etiam, quod Plato, Aristoteles, et Speusippus, item Aristoxenus et Xenocrates, ut Pythagorei affirmant, vtilissima quidem pro suis venditarint, paucis quibusdam immutatis: vulgaria autem ac leuiora, et quaecunque ad subvertendam atque irridendam Pythagoreorum scholam ab inuidis et calumniatoribus postea excogitata fuere, coaceruarint, et ut sectae eius propria reliquerint. Sed haec postea contigerunt.

Pythagoras autem cum ipse, tum amici ac familiares, diu in Italia tanta in admiratione fuere, ut et ciuitates discipulis eius republicas regendas commiserint. Tandem vero inuidia laborare coeperunt, et seditio aduersus ipsos hac ratione concitata fuit. Cylo Crotoniates, genere quidem et maiorum gloria opibusque facile totius ciuitatis princeps, caeterum asperis moribus, et dominandi cupidus: tum amicorum copia, diuitiarumque adminiculo ad iniustitiam improbitatemque abusus. Is cum caeteris praeclaris rebus omnibus dignum sese existimaret: tum vero longe dignissimum iudicabat, qui Pythagoricae philosophiae particeps esset. Accedit Pythagoram semetipsum deprae-

λόμενος συνεῖναι αὐτῷ. ὁ δ' εὐθὺς φνυσιογνώ-
 μονήσας τὸν ἄνδρα, καὶ ὁποῖος ἦν συνιδὼν
 ἐκ τῶν σημείων, ἃ διὰ τοῦ σώματος ἐδήρα
 τῶν προσιόντων, ἀπιέναι ἐκέλευσε, καὶ τὰ
 ἑαυτοῦ πράττειν. τοῦτο τὸν Κύλωνα οὐ με-
 τρώως ἐλύπησεν, ὥσπερ ὑβρισμένον, καὶ τα-
 55 ἄλλα χαλεπὸν ὄντα καὶ ὀργῆς ἀκρατῆ. Συνα-
 γαγὼν οὖν τοὺς φίλους διέβαλλε τὸν Πυθα-
 γόραν, καὶ παρεσκεύαζεν, ὥς ἐπιβουλεύσων
 αὐτῷ τε καὶ τοῖς γνωρίμοις. τοῦντεῦθεν δ'
 οἱ μὲν φασὶ τῶν ἐταίρων τοῦ Πυθαγόρου
 συνηγμένων ἐν τῇ Μίλωνος οἰκίᾳ τοῦ ἀθλη-
 τοῦ, παρὰ τὴν Πυθαγόρου ἀποδημίαν (ὥς γὰρ
 Φερεκύδην τὸν Σύριον, αὐτοῦ διδάσκαλον γε-
 νόμενον, εἰς Αἴλῳ ἐπεπόρευτο, νοσοκομήσων
 αὐτὸν περικετῇ γενόμενον τῷ ἰστορουμένῳ τῆς
 φθειριάσεως πάθει, καὶ κηδεύσων,) πάντας
 πανταχῇ ἐνέπρησαν αὐτοῦ τε, καὶ κατέλευσαν,
 (51) δύο ἐκφυγόντων ἐκ τῆς πυρᾶς, Ἀρχίππου τε
 καὶ Λύσιδος, ὥς φησι Νεάνθης, ὧν ὁ Λύσις
 ἐν Ἑλλάδι ἔζησεν, Ἐπαμινώνδα τε συγγέγονεν,
 56 οὗ καὶ διδάσκαλος γέγονε. Δικαίαιρχος δὲ καὶ
 οἱ ἀκριβεστέροι, καὶ τὸν Πυθαγόραν φασὶ
 παρῆναι τῇ ἐπιβουλῇ. Φερεκύδην γὰρ πρὸ τῆς
 ἐκ Σάμου ἀπάρεως τελευτῆσαι. τῶν δὲ ἐταί-
 ρων ἀθρόους μὲν τετταράκοντα ἐν οἰκίᾳ τινὸς
 παρεδρεύοντας ληφθῆναι. τοὺς δὲ πολλοὺς

cans, et conuersationem eius expetens. At ille cum naturam moresque hominis continuo explorasset, atque ex indiciis, quae ex accedentium corpore captabat, quali ingenio esset, perspexisset, iussit ipsum abire, et suas sibi res agere. Id non mediocri dolore Cylonem commouit, ac si contumelia affectus fuisset: virum alias satis asperum et animi impotentioris. Coactis ergo in vnum amicis, Pythagoram criminari coepit, et insidias ipsi et amicis eius parare. Ac proinde, vt nonnulli referunt, Pythagorae familiares in Milonis athletae aedibus congregatos, absente tum Pythagora (nam ad Pherecydem Syrium, quo praeceptore olim fuerat vsus, in Delum discesserat, vt pediculari morbo, quam phthiriasin vocant, correpto adesset, curamque eius gereret) omnes igne immisso exusserunt, et lapidibus obruerunt; duobus tantum ex incendio elapsis, Archippo et Lyside, vt Neanthes prodidit. Ex hisce Lysis in Graecia habitauit, et ad Epaminondam se contulit, cuius olim praeceptor fuit. Sed Dicaearchus et accuratiores auctores ipsum quoque Pythagoram adfuisse aiunt, cum insidiae illae struerentur, Pherecydem enim iam diem suum obiisse, antequam ex Samo discederet. Ex familiaribus autem quadraginta quidem simul in domo quadam insidiis circumuentos: plerosque

σποράδην κατὰ τὴν πόλιν ὡς ἔτυχον εἰς ἄστυ
 διαφθαρῆναι. Πυθαγόραν δὲ, κρατουμένων τῶν
 φίλων, τὸ μὲν πρῶτον εἰς Καυλωνίαν τὸν ὄρ-
 μον σωθῆναι· ἐκεῖθεν δὲ πάλιν εἰς Λοκροὺς.
 πυθομένους δὲ τοὺς Λοκροὺς τῶν γερόντων
 τινὰς ἐπὶ τὰ τῆς χώρας ὅρια ἀποστεῖλαι. τού-
 τους δὲ πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσαντας εἰπεῖν· ἡμεῖς,
 ὦ Πυθαγόρα, σοφὸν μὲν ἄνδρα σε καὶ δεινὸν
 ἀκούομεν· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἰδίοις νόμοις οὐδὲν
 ἔχομεν ἐγκαλεῖν. αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόν-
 των πειρασόμεθα μένειν. σὺ δ' ἐτέρωθί που
 βάδιζε, λαβὼν παρ' ἡμῶν εἰ τοῦ κεχρημένου
 τῶν ἀναγκαίων τυγχάνεις. ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῆς
 τῶν Λοκρῶν πόλεως τὸν εἰρημένον ἀπηλλάγη
 τρόπον, εἰς Τάραντα πλεῦσαι. πάλιν δὲ καὶ κεῖ
 παραπλήσια παθόντα τοῖς περὶ Κρότωνα, εἰς
 Μεταπόντιον ἐλθεῖν. πανταχοῦ γὰρ ἐγένοντο
 (52) μεγάλαι στάσεις, ἃς ἔτι καὶ νῦν οἱ περὶ τοὺς
 τόπους μνημονεύουσί τε καὶ διηγοῦνται, τὰς
 ἐπὶ τῶν Πυθαγορείων καλοῦντες. Πυθαγό-
 ρειοι δ' ἐκλήθησαν ἢ σύστασις ἅπασα, ἢ συνα-
 57 κολουθήσασα αὐτῷ. Ἐν δὲ τῇ περὶ Μεταπόν-
 τιον καὶ Πυθαγόραν αὐτὸν λέγουσι τελευτῆ-
 σαι, καταφυγόντα ἐπὶ τὸ Μουσῶν ἱερόν, σπά-
 νει τῶν ἀναγκαίων τεσσαράκοντα ἡμέρας δια-
 μέναντα· οἱ δὲ φασιν, ὅτι τοῦ πυρὸς νεμο-
 μένου τὴν οἴκησιν, ἐν ᾗ συνειλεγμένοι ἐτίγ-

vero, cum ad urbem accessissent, sparsim in ciuitate interemptos fuisse. Pythagoram autem, comprehensis amicis, primum in Caulonio portu seruatum, inde Locros rursum se contulisse. Locrenses autem ex senioribus aliquot ad limites suae regionis misisse percunctatum: atque illos his verbis ipsi respondisse: Nos quidem, o Pythagora, te virum sapientem et magni ingenii esse audimus: sed in legibus nostris nihil habemus quod reprehendi possit: ideoque eas seruare conabimur. Tu vero alio quocunque placuerit abito, accepto a nobis, si quo rerum necessariarum tibi vsus sit. Relicta autem hoc modo Locrensiu ciuitate, Tarentum nauigasse. Cumque isthic idem ei rursus euenisset, quod Crotone, Metapontum uenisse. Vbique enim magnae seditiones concitabantur: quarum etiam nunc locorum incolae meminere, et seditiones contra Pythagoreos, ut vocant, commemorare solent. Pythagorei enim vocabantur tota illa factio, quae Pythagorae partes sequebatur. Caeterum in Metapontina factione ipsum Pythagoram obisse dicunt, cum ad Musarum aedem confugiens, amicorum inopia quadraginta dies illic permansisset. Alii autem referunt, cum domus illa, in quam frequentes conuenerant, igne defla-

χανον, θέντας αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ τοὺς ἐταίρους
 δίοδον παρέχειν τῷ διδασκάλῳ, γεφυρώσαντας
 τὸ πῦρ τοῖς σφετέροις σώμασι. διεκπεσόντα δ'
 ἐκ τοῦ πυρὸς τὸν Πυθαγόραν, διὰ τὴν ἐρη-
 μίαν τῶν συνήθων ἀθυμήσαντα ἑαυτὸν τοῦ
 βίου ἐξαγαγεῖν. τῆς δὲ συμφορᾶς οὕτως κατα-
 σχοῦσης τοὺς ἄνδρας, συνεξέλιπε καὶ ἡ ἐπιστή-
 μη, ἄρρητος ἐν τοῖς στήθεσιν ἔτι φυλαχθεῖσα
 ἄχρι τότε, μόνων τῶν δυσσυνέτων παρὰ τοῖς
 ἔξω διαμνημονευομένων. οὔτε γὰρ τοῦ Πυθα-
 γόρου σύγγραμμα ἦν· οἱ τ' ἐκφυγόντες Λύσις
 τε καὶ Ἀρχιππος, καὶ ὅσοι ἀποδημοῦντες ἐτύγ-
 χανον, ὀλίγα διέσωσαν ζώπυρα τῆς φιλοσοφίας,
 58 ἀμυδρά τε καὶ δυσδήρατα. Μονωθέντες γὰρ
 καὶ ἐπὶ τῷ συμβάντι ἀθυμήσαντες, διεσπάρ-
 σαν ἄλλος ἄλλαχού, τὴν πρὸς ἀνθρώπους κοι-
 (53) νωνίαν ἀποστραφέντες. διευλαβούμενοι δὲ μὴ
 παντελῶς ἐξ ἀνθρώπων ἀπόλοιτο τὸ φιλοσοφίας
 ὄνομα, καὶ θεοῖς αὐτοῖς διὰ τοῦτο ἀπεχθάνων-
 ται, ὑπομνήματα κεφαλαιώδη συνταξάμενοι,
 τὰ τε τῶν πρεσβυτέρων συγγράμματα, καὶ ὧν
 διεμέμνηντο, συναγαγόντες, κατέλειπεν ἕκα-
 στος οὔπερ ἐτύγχανε τελευτῶν· ἐπισκήψαντες
 υἱοῖς ἢ θυγατράσιν ἢ γυναιξί, μηδενὶ δοῦναι
 τῶν ἐκτὸς τῆς οἰκίας· αἱ δὲ μέχρι πολλοῦ
 χρόνου τοῦτο διετήρησαν, ἐκ διαδοχῆς τὴν

graret, familiares semetipsos in ignem mittentes magistro suo exitum aperuisse, corporibus ponte per ignem strato: Pythagoram vero ex incendio elapsam, familiaribus omnibus destitutum, prae animi moerore semetipsum e viuis sustulisse. Viris autem istis hac calamitate oppressis, defecit etiam vna cum eis scientia, quam hucusque in pectoribus arcanam reconditamque custodierant; praeter quaedam intellectu difficilia, quae exterioris admissionis auditores memoria repetebant. Neque enim vllum Pythagorae scriptum extabat. Lysis praeterea atque Archippus, et quotcunque forte fortuna domo tum peregre aberant, exiguos quosdam philosophiae igniculos conseruauerunt, obseuros eos admodum, et peruestigatu difficiles. Soli enim iam derelicti, et dolore ob patratum scelus exanimati, alius alio dispersi, humanam societatem auersabantur: verentes autem, ne philosophiae nomen inter homines penitus interiret, atque eam ob rem deos quoque ipsos haberent infensos, commentaria quaedam summatim composuerunt, et antiquorum scriptis, et iis quorum ipsi meminerant in vnum redactis, quae eo quo quisque loco obiit reliquerunt: praecipientes filiis filiabusque, aut vxoribus, ne cuiquam extra familiam eorum copiam facerent. Idque continua quadam successione

αὐτὴν ἐντολὴν διαγγέλλουσαι τοῖς ἀπογόνους.
 59 Τεκμηραίμεθα δὲ, φησὶ Νικόμαχος, περὶ τοῦ
 μὴ παρέργως αὐτοὺς τὰς ἀλλοτρίας ἐκκλίνειν
 φιλίας, ἀλλὰ πάνυ σπουδαίως περικέμπτειν αὐ-
 τὰς, καὶ φυλάττεσθαι· καὶ μὴν περὶ τοῦ μέχρι
 πολλῶν γενεῶν τὸ φιλικὸν πρὸς ἀλλήλους ἀνέν-
 δοτον αὐτοὺς διατετηρηκέναι· καὶ ἐξ ὧν Ἀρι-
 στύξενος ἐν τῷ περὶ τοῦ Πυθαγόρου βίου αὐ-
 τὸς διακηκοέναι φησὶ Διονυσίου τοῦ Σικελίας
 τυράννου, ὅτ' ἐκπεσὼν τῆς μοναρχίας γράμ-
 ματα ἐν Κορίνθῳ ἐδίδασκεν· φησὶ δ' οὕτως·
 Οἴκτων καὶ δακρύων, καὶ πάντων τῶν τοιού-
 των εἶργεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, ὥς ἐνδέ-
 χεται μάλιστα. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ θω-
 πείας καὶ δεισέως, καὶ λιτανίας, καὶ πάντων
 60 τῶν τοιούτων. Βουλόμενος οὖν ποτὲ Διονύσιος
 (54) πεῖραν αὐτῶν λαβεῖν, λεγομένων τινῶν, ὥς συλ-
 ληφθέντες οὐκ ἐμμένουσι τῇ πρὸς ἀλλήλους πί-
 στει, τῷδ' ἐποίησεν· συνελήφθη μὲν Φιντίας,
 καὶ ἀνίχθη πρὸς τὸν τύραννον. κατηγορεῖν δ'
 αὐτὸν Διονύσιον ὥς ἐπιβουλευόντα αὐτῷ· καὶ
 δὴ τοῦτο ἐξεληλέγχθαι, κεκρίσθαι τ' ἀποθνή-
 σκειν αὐτόν. τὸν δὲ, ἐπεὶ οὕτως αὐτῷ δέδοκται,
 εἶπεῖν, δοθῆναί γε τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, ὅπως
 οἰκονομήσεται τά τε καὶ ἑαυτὸν, καὶ τα κατὰ
 Δάμωνα· εἶναι γὰρ αὐτῷ ἑταῖρον καὶ κοινωνόν.
 πρεσβύτερον δ' αὐτὸν ὄντα, πολλὰ τῶν περὶ

pruatum posteris denunciante, permulto tempore obseruarunt. Atque hinc, ait Nicomachus, coniecimus, ipsos studiosissime externas amicitias declinasse: et ad multas etiam aetates amicitiam inter se fidam atque constantem conseruasse: praeterea ex iis, quae Aristoxenus, libro de vita Pythagorae, semetipsum ex Dionysio Siciliae tyranno audiuisse testatur, cum Corinthi, postquam regno excidisset, literas doceret. Ait autem, viros istos luctibus, lacrymis, aliisque huiusmodi omnibus quam maxime abstinuisse: eadem vero etiam ratio est de blanditiis, precibus, atque obsecratione, aliisque id genus omnibus. Dionysius autem cum aliquando reipsa experiri eos cuperet: quod nonnulli dicerent, ipsos nequaquam fidem sibi inuicem seruatuos, si quis forte eorum comprehensus foret: hoc modo rem instituit. Phintias comprehensus, et coram tyranno adductus fuit. Dionysius vero eum accusabat, quod vitae suae struxisset insidias: cuius rei conuictus, et morti adiudicatus fuit. Hic illum rogasse, quandoquidem ipsi ita visum fuisset, reliquum diei sibi concedi, vt et propriam rem familiarem et Damonis constitueret: eum enim amicū fortunarumque participem esse. Verū sese vtpote aetate profectionem potissima rei familiaris onera

τὴν οἰκονομίαν εἰς αὐτὸν ἀνειληφέναι. ἡξίου
 δ' ἀφευθῆναι, ἐγγυητὴν παρασχὼν τὸν Δάμω-
 να. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ Διονυσίου, μετα-
 πεμφθεὶς ὁ Δάμων, καὶ τὰ συμβάντα ἀκού-
 σας, ἐνεγγυήσατο, καὶ ἔμεινεν, ἕως ἂν ἐπανέλ-
 61 θῇ ὁ Φιντίας. Ὁ μὲν οὖν Διονύσιος ἐξεπλήτ-
 τετο ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις. ἐκείνους δὲ τοὺς
 ἐξαρχῆς εἰσαγαγόντας τὴν διάπειραν, τὸν Δά-
 μωνα χλευάζειν, ὡς ἐγκαταλειφθησόμενον.
 ὄντος δὲ τοῦ ἡλίου περὶ δυσμᾶς, ἤκειν τὸν
 Φιντίαν ἀποθανούμενον· ἐφ' ᾧ πάντας ἐκπλα-
 γῆναι. Διονύσιον δὲ περιβαλόντα καὶ φιλή-
 σαντα τοὺς ἄνδρας, ἀξιῶσαι τρίτον αὐτὸν εἰς
 τὴν φιλίαν παραδέξασθαι· τοὺς δὲ μηδενὶ τρό-
 πῳ, καίτοι πολλὰ λιπαροῦντος αὐτοῦ, συγκα-
 (55) ταθεῖναι εἰς τοιοῦτο. καὶ ταῦτα μὲν Ἀριστό-
 ξενος ὡς παρ' αὐτοῦ ἀκούσας Διονυσίου ἀπήγ-
 γειλε. Ἰπποβότος δὲ καὶ Νεάνθης περὶ Μυλ-
 λίου καὶ Τιμύχας ἰστοροῦσι. * * * * *

Τ Ε Λ Ο Σ.

in semet recepisse. Rogauit ergo, vt Damon vade dato dimitteretur. Permittente id ipsum Dionysio, Damon accersitus, audito quid acciderat, vadem se stitit, permansitque, donec Phintias rediret. Dionysium quidem rei nouitate perculsum fuisse: illos vero, qui principio tentandi gratia haec instituerant, Damonem irrisisse, quasi in periculo derelinquendum. Sole autem in occasum iam vergente venisse Phintiam, vt mortem oppeteret. Ad id cunctos obstupuisse. Dionysium vero complexum deosculatumque viros rogasse, vt tertius in amicitiam reciperetur. Illos autem quamuis obnixi roganti nulla ratione ea in re consensisse. Atque haec quidem Aristoxenus vt ex ipso Dionysio audita prodidit. Hippobotus autem atque Neanthes de Myllia et Timycha referunt.

CAETERA DESIDERANTUR.

ANONYMUS
DE
VITA PYTHAGORAE

APUD
PHOTIUM, COD. CCLIX.

INTERPRETE
L. HOLSTENIO.

¹ (56) Ὅτι ἑννατος ἀπὸ Πυθαγόρου διάδοχος γέγονε, φησὶ, Πλάτων, Ἀρχύτου τοῦ πρεσβυτέρου μαθητῆς γενόμενος· δέκατος δὲ Ἀριστοτέλης. τῶν δὲ Πυθαγόρου, οἱ μὲν ἦσαν περὶ τὴν θεωρίαν καταγινόμενοι, οἵπερ ἐκαλοῦντο Σεβαστικοί· οἱ δὲ περὶ τὰ ἀνθρώπινα, οἵπερ ἐκαλοῦντο Πολιτικοί· οἱ δὲ περὶ τὰ μαθήματα, γεωμετρικὰ, καὶ ἀστρονομικὰ, οἵπερ ἐκαλοῦντο Μαθηματικοί. καὶ σὺν μὲν αὐτῷ τῷ Πυθαγόρᾳ οἱ γενόμενοι ἐκαλοῦντο Πυθαγορικοί· οἱ δὲ τούτων μαθηταί, Πυθαγόρειοι· οἱ δὲ ἄλλως ἔξωθεν ζηλωταί, Πυθαγορισταί. ἀπεύχοντο δὲ ἐμψύχων, καὶ κατὰ καιρὸν μόνων θυσιῶν ἐγεύοντο.

² Ὅτι ἑκατὸν καὶ τεσσαρῶν ἐτῶν λέγεται ἐξηκέναι τὸν Πυθαγόραν. καὶ ὁ μὲν Μνήσαρχος εἰς τῶν νύκτων αὐτοῦ λέγεται νεώτερος τελευτήσας. Τηλαυγῆς δὲ ὁ ἕτερος διεδέξατο.
(57) καὶ Σάρα, καὶ Μυία αἱ θυγατέρες. καὶ ἡ Θεανὼ δὲ λέγεται οὐ μαθήτρια μόνον, ἀλλὰ καὶ μίᾳ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ εἶναι.

Plato, inquit, nonus successor fuit a Pythagora, Archytæ senioris discipulus: decimus Aristoteles. Ex Pythagoræ vero discipulis alii contemplationi dediti erant, qui Sebastici, siue Religiosi vocabantur: alii res humanas tractabant, ii Politici dicebantur: alii circa mathematicas scientias, geometriam, et astronomiam versabantur, qui Mathematici audiebant. Ipsius Pythagoræ familiares Pythagorici dicuntur: horum discipuli Pythagorei: exteri autem eius sectatores Pythagoristæ. Animalibus abstinebant, et ex solis victimis certo tempore gustabant.

Pythagoram centum et quatuor annos vixisse aiunt, et alter filiorum eius Mnesarchus etiamnum iuuenis obiisse dicitur. Alter vero Telauges patris successor fuit. Filiae eius fuerunt Sara et Myia. Quin et Theano non discipula modo, sed et filiarum vna fuisse memoratur.

3 Ὅτι διαφέρειν ἔλεγον οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου μονάδα καὶ ἕν. μονὰς μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖς ἐνομιζέτο ἢ ἐν τοῖς νοητοῖς οὐσα· ἐν δὲ, τὸ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς· ὁμοίως δὲ καὶ δύο τὸ ἐν τοῖς ἀριθμητοῖς· ἔλεγον δὲ τὴν δυάδα ἀόριστον.

4 Ὅτι ἡ μὲν μονὰς κατὰ τὴν ἰσότητα καὶ τὸ μέτρον λαμβάνεται· ἡ δὲ δυὰς καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν. μεσότης μὲν οὖν καὶ μέτρον οὐ δύναται μᾶλλον καὶ ἥττον γενέσθαι· ἡ δὲ ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις, ἐπειδὴ ἐπ' ἀπειρον προχωρεῖ, διὰ τοῦτο ἀόριστον αὐτὴν ἔλεγον δυάδα· καὶ ἐπειδὴ πάντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἀνήγον, ἕκ τε τῆς μονάδος καὶ τῆς δυάδος, καὶ τὰ ὄντα πάντα ἀριθμοὺς προσηγόρευον. ὁ δὲ ἀριθμὸς συμπληροῦται τοῖς δέκα· ὁ δὲ δέκα σύνθεσις τῶν τεσσάρων, κατὰ τὸ ἑξῆς ἀριθμούντων ἡμῶν· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀριθμὸν πάντα τετρακτὴν ἔλεγον.

5 Ἐλεγον δὲ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἑαυτοῦ βελτίω κατὰ τρεῖς τρόπους γίνεσθαι. πρῶτον μὲν, τῇ ὁμιλίᾳ τῇ πρὸς τοὺς θεούς, ἀνάγκη γὰρ, προσιόντα αὐτοῖς, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, χωρίζεσθαι αὐτὸν πάσης κακίας, εἰς δύναμιν
(58) ὁμοιοῦντα ἑαυτὸν τῷ θεῷ. δεύτερον, ἐν τῷ εὖ ποιεῖν. θεοῦ γὰρ τοῦτο, καὶ θείας μιμήσεως. τρίτον, ἐν τῷ ἀποθνήσκειν. εἰ γὰρ κατὰ ποσὸν τι ἢ ψυχὴ τοῦ σώματος, ἐν τῷ ζῆν τὸ ζῶον, χωριζομένη βελτίων γίνεται ἑαυτῆς· ἐν τε τοῖς ὕπνοις κατὰ τοὺς ὀνειρούς,

Pythagorei aiebant differre vnitatem et vnum. Vnitas enim ab iis existimabatur, quae in intellectualibus existit: vnum vero id quod in numeris. Eodem modo duo in numeris; dualitatem vero infinitum dicebant.

Vnitas quidem secundum aequalitatem modumque sumitur; dualitas autem secundum excessum et defectum. Itaque medium modusque non possunt recipere magis et minus. Sed excessus et defectus, cum in infinitum procedant, id recipiunt. Ideoque ipsam dualitatem vocabant infinitum. Et cum omnia ex vnitatem et dualitate ad numeros referant, omnia enim entia numeros appellabant. Numerus autem denario completur. Denarius vero componitur, vbi ordine quatuor numeramus. Ideoque omnem numerum quaternarium dicebant.

Tribus modis hominem seipso meliorem euadere affirmabant. Primo quidem, colloquio deorum. Necesse enim est accedentem ad eos illo tempore ab omni se maleficio abstinere, assimiliantem sese deo pro viribus. Secundo, benefaciendo. Hoc enim dei proprium est, et in eo deum imitatur. Tertio denique, moriendo. Si enim animus, dum haec vita viuatur, paulum a corpore separatus, se ipso melior euadit: et in somnis per insomnia, et ecstasibus mor-

καὶ ἐν ταῖς ἐκστάσει τῶν νόσων μαντικὴ γί-
νεται· πολλῶ μᾶλλον βελτιοῦται, ὅταν τέλεον
χωρισθῇ ἀπὸ τοῦ σώματος.

- 6 Ὅτι τὴν μονάδα πάντων ἀρχὴν ἔλεγον
Πυθαγόρειοι· ἐπεὶ τὸ μὲν σημεῖον ἀρχὴν ἔλε-
γον γραμμῆς· τὴν δὲ, ἐπιπέδου· τὸ δὲ, τοῦ
τριγῆ διαστατοῦ, ἥτοι σώματος· τοῦ δὲ σημείου
προεπινεῖται ἡ μονάς. ὥστε ἀρχὴ τῶν σώμα-
των ἡ μονάς. ὥστε τὰ σώματα πάντα ἐκ τῆς
μονάδος γεγένηται.

- 7 Ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι τῶν ἐμψύχων ἀπεί-
χοντο, τὴν μετεμψύχωσιν ἀφρόνως ὥς ἀληθῆ
ὑπολαμβάνοντες. καὶ ὅτι τὰ τοιαῦτα τῶν
βρωμάτων παχύνει τὸν νοῦν, τροφιμώτερα
ὄντα, καὶ πολλὴν ἀνάδοσιν ποιοῦντα· διὰ τοῦ-
το καὶ τοῦ κυάμου ἀπείχοντο, ὅτι φυσώδης,
καὶ τροφιμώτατος. καὶ ἄλλας δὲ τινὰς αἰτίας
πλείους ἀποδιδόασιν, αἱ αὐτοὺς ἐνήγον ἀπέχε-
σθαι τῶν κυάμων.

- 8 Ὅτι τὸν Πυθαγόραν πολλὰ φασὶ προειπεῖν,
καὶ πάντα ἐκβῆναι. Ὅτι τὴν μὲν θεωρητικὴν
καὶ φυσικὴν Πλάτωνά φασι παρὰ τῶν ἐν Ἰτα-
(59) λία Πυθαγορείων ἐκμαθεῖν· τὴν δὲ ἡθικὴν
μάλιστα παρὰ Σωκράτους· τῆς δὲ λογικῆς
σπέρματα καταβαλεῖν αὐτῷ Ζήνωνι καὶ Παρ-
μενίδῃ τούς Ἑλεάτας· καὶ οὗτοι δὲ τῆς Πυ-
θαγορείου ἦσαν διατριβῆς.

- 9 Ὅτι ἡ ὄψις, κατὰ Πυθαγόραν, καὶ Πλά-
τωνα, καὶ Ἀριστοτέλην, τῶν δώδεκα χρωμά-

borum diuinare incipit: multo sane fit praestantior, vbi penitus a corpore seiungitur.

Pythagorei vnitatem principium omnium rerum vocabant. Punctum enim dicebant esse principium lineae, lineam superficiei, superficiem tripliciter extensi, siue corporis. Ante ipsum vero punctum vnitas praeconcepitur. Quare principium corporum est vnitas; et omnia corpora ex vnitatem ortum ducunt.

Iidem ab animatis abstinebant, propter transmigrationem animarum, quam stulta opinione veram existimabant. Tum quod huiusmodi cibi mentem reddant crassiorem: eo quod nimium nutrimenti atque digestionis praebent. Fabis quoque ob eandem causam abstinebant, quod inflent et plurimum nutrant. Sed et plures alias causas afferunt, ob quas fabarum esu abstinent.

Plurima Pythagoram praedixisse aiunt, et omnia euenisse. Philosophiam contemplatiuam et naturalem Platonem a Pythagoreis in Italia didicisse ferunt: moralem a Socrate. Logices vero semina et principia ei commissae fuisse a Zenone et Parmenide Eleatis: qui et ipsi ex Pythagorae schola profecti sunt.

Visus, ex Pythagorae, Platonis, et Aristotelis sententia, iudicat de duodecim co-

των ἐστὶ κριτική· λευκοῦ καὶ μέλανος, καὶ τῶν μεταξὺ, ξάνθοῦ, φαιοῦ, ὤχροῦ, ἐρυθροῦ, κυανοῦ, ἀλουργοῦ, λαμπροῦ, ὀρφνίνου. ἡ δὲ ἀκοή κριτική ἐστὶ ὀξέος καὶ βαρέος φθόγγου. ἡ δὲ ὀσφρησις κριτική εὐωδῶν ὁσμῶν, καὶ τῶν μεταξὺ ἔξ, σηπομένων τε καὶ βρεχομένων, ἢ τηκομένων, ἢ θυμιαζομένων. ἡ δὲ γεῦσις κριτική ἐστὶ γλυκέων τε καὶ πικρῶν χυμῶν, καὶ τῶν μεταξὺ πέντε. ἐπὶ γὰρ εἶσιν οἱ χυμοὶ πάντες· γλυκὺς, πικρὸς, ὀξύς, δριμύς, σομφός, ἀλυκός, στρυφνός. ἡ δὲ ἀφή πλειόνων ἐστὶ κριτική· οἶον, βαρέων, κούφων, καὶ τῶν μεταξὺ· θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν, καὶ τῶν μεταξὺ· τραχέων, καὶ λείων, καὶ τῶν μεταξὺ· ξηρῶν καὶ ὑγρῶν, καὶ τῶν μεταξὺ. καὶ αἱ μὲν δ' αἰσθήσεις ἐν τε τῇ κεφαλῇ εἰσὶ, καὶ ἰδιάζουσι περικλείονται ὀργάνοις. ἡ δὲ ἀφή διὰ τῆς κεφαλῆς, καὶ δι' ὅλου τοῦ σώματος κεχώρηκε· καὶ ἐστὶ κοινὴ πάσης αἰσθήσεως. μᾶλλον δὲ κατὰ τὰς χεῖρας ἐπιδηλοτέραν παρέχεται τὴν κρίσιν.

10 Ὅτι δώδεκα τάξεις ἐν τῷ οὐρανῷ φησιν
 (60) εἶναι· πρώτην καὶ ἐξωτάτην τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν· ἐν ἣ ἐστὶν ὁ, τε πρῶτος θεός, καὶ οἱ νοητοὶ θεοὶ, ὡς Ἀριστοτέλει δοκεῖ· κατὰ δὲ Πλάτωνα αἱ ἰδέαι. μετὰ δὲ τὴν ἀπλανῆ ὁ τοῦ Κρόνου τέταχται ἀστήρ, καὶ οἱ ἐφεξῆς πλανῆται ἔξ, ὁ τοῦ Διὸς, φημί, ὁ τοῦ Ἄρεος, ὁ τῆς Ἀφροδίτης, ὁ τοῦ Ἑρμοῦ, ὁ τοῦ Ἡλίου, ὁ τῆς Σελήνης, εἶτα ἡ τοῦ πυρὸς σφαῖρα·

loribus: de albo et nigro, et de caeteris interiectis, flauo, fusco, pallido, rubro, caeruleo, purpureo, rutilo et luteo. Auditus diiudicat vocem acutam et grauem. Odo-
ratus iudicat de odoribus bonis et malis, et sex interiectis, putridis, humidis, liquidis, et vaporatis. Gustus discernit sapores dulces et amaros, et quinque medios. Septem enim sunt in vniuersum: dulcis, amarus, asper, acidus, mollis, salsus, austerus. Tactus vero plurima diiudicat: scilicet grauia et leuia, quaeque media intercedunt. Calida et frigida, et quae interiacent. Dura et mollia, et horum media. Sicca et humida, cum suis quoque mediis. Equidem reliqui quatuor sensus in solo capite stationem habent, et suis sibi organis circumscribuntur. Tactus vero per caput et per vniuersum corpus diffunditur: omnibusque sensibus communis est: in manibus autem vim discernendi manifestiorem exserit.

Aiunt in coelo duodecim esse orbes ordine distinctos. Quorum primus et extimus est inerrabilis siue firmamentum, in quo deus primus, et dii intellectuales, vt Aristoteli placet, aut ideae ex mente Platonis. Post inerrabilem ordine proximum et sidus Saturni, et deinde caeteri sex planetae: Iupiter, inquam, Mars, Venus, Mercurius, Sol, et Luna. Post hosce est sphaera ignis:

ἐξῆς ἢ τοῦ ἀέρος· μετ' αὐτὸν ἢ τοῦ ὕδατος· λοιπὴ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἢ γῇ. δώδεκα δὲ τάξεων οὐσῶν, ἐν τῇ ἀπλανεῖ τὸ πρῶτον αἰτίον ἐστὶ· καὶ ὁ, τι ἂν ἢ ἐγγὺς αὐτοῦ, τοῦτο φασὶ τετάχθαι βεβαίως καὶ ἀρίστως· τὰ δὲ πόρρωθεν, ἥττον. τὴν δὲ τάξιν μέχρι Σελήνης σῶζεσθαι. τὰ δὲ ὑπὸ Σελήνην, οὐκέτι ὁμοίως.

- 11 Ἐξ ἀνάγκης δὲ ἐστὶ καὶ ἡ κακία εἰς τὸν περὶ γῆν τόπον· ἅτε δὴ πυθμένος λόγον ἐπεχούσης τῆς γῆς πρὸς πάντα τὸν κόσμον, καὶ πρὸς ὑποδοχὴν ὑποστάντης οὐσης ἐπιτηδείας· καὶ πάντα μὲν τὰ ἄλλα μέρη κατὰ τὴν πρόνοιαν, καὶ τὴν βεβαίαν τάξιν, καὶ τὴν εἰμαρμένην τοῦ θεοῦ, ἐπομένην αὐτῷ φασὶ διοικεῖσθαι· τὰ δὲ μετὰ τὴν Σελήνην τέταρτον αἰτίας· κατὰ θεὸν, καθ' εἰμαρμένην, κατὰ προαίρεσιν ἡμετέραν, κατὰ τύχην. οἷον· τὸ μὲν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ναῦν ἢ μὴ εἰσελθεῖν, ἐφ' ἡμῖν ἐστί. τὸ μέντοι ἐν εὐδίᾳ χειμῶνα (61) καὶ ζάλην ἐξαίφνης ἐπιγενέσθαι, ἐκ τύχης. τὸ μέντοι βαπτίζομένην τὴν ναῦν παρ' ἐλπίδα σωθῆναι, προνοίας θεοῦ. τῆς δὲ εἰμαρμένης πολλοὶ εἰσὶ τρόποι, καὶ διαφοραί. διαφέρει δὲ τῆς τύχης· ὅτι ἡ μὲν εἰρμὸν ἔχει, καὶ τάξιν, καὶ ἀκολουθίαν· ἡ δὲ τύχη τὸ αὐτόματον, καὶ τὸ ὥς ἔτυχεν. οἷον, τὸ ἐκ τοῦ παιδὸς εἰς μειράκιον ἐλθεῖν, καὶ τὰς καθ' ἐξῆς ἡλικίας οἰκείως διελθεῖν, τοῦτο ἐνὸς τρόπου τῆς εἰμαρμένης.

hinc aëris: deinde aquae: omnibus vltimus subest orbis terrarum. In horum duodecim orbium supremo, siue firmamento residet prima causa. Et quicquid illi vicinum est, id firmiter atque optime compositum esse affirmant: quae longius absunt, minime firma esse. Ordinem constantem seruari vsque ad Lunam: infra eam omnia promiscue ferri.

Hinc malum quoque necessario circa terrae regionem existit: quandoquidem ea ad totum mundum fundi instar obtinet: proprium scilicet et commodissimum receptaculum eorum quae in imo subsidunt. Et caeteras quidem omnes partes prouidentia et stabili ordine atque fato, diuinae voluntati obsequente, gubernari aiunt. Sed quae infra Lunam sunt, ea a quatuor causis regi: deo, fato, nostro consilio, et fortuna. Verbi gratia, nauem ipsam conscendere, vel non, in nostra est potestate. At tempore sereno procellas et tempestatem subito oriri, ex fortuna pendet. Nauem submersam praeter spem conseruari, id diuina fit prouidentia. Caeterum fati multi et diuersi sunt modi. Differt autem a fortuna: quoniam illud seriem ordinemque atque sequelam habet: fortuna autem casu temerario contingit. Exempli gratia, e puero iuuenem euadere, et reliquas deinde aetates ordine transire, id vno fati modo accidit.

12 Ὅτι ὁ Ζωδιακὸς λοξῶς κινεῖται, ὥς ζητή-
 σας εὑρεῖν ἔδοξεν Ἀριστοτέλης, ἕνεκεν τῆς γε-
 νέσεως τῶν περὶ γῆν τόπων, πρὸς ἀναπλήρωσιν
 τοῦ παντός. εἰ γὰρ καταπαραλλήλως ἐκινεῖτο,
 αἰεὶ ἂν μία ὥρα ἦν τοῦ ἔτους, ἦτοι θέρος, ἢ
 χειμῶν, ἢ ἄλλη τίς. νῦν δὲ ἐκ τοῦ τὸν ἥλιον
 καὶ τοὺς ἄλλους πλανήτας μεταβαίνειν ἀπὸ
 ζωδίου ἐπὶ ζώδιον, γίνονται αἱ μεταβολαὶ τῶν
 ὥρων τέσσαρες· καὶ ἐκ τῆς τούτων εἰς ἄλληλα
 μεταβολῆς οἱ τε καρποὶ φύονται, καὶ ἄλλαι
 γενέσεις τῶν ζώων γίνονται.

13 Ὅτι ὁ μὲν ἥλιος, ὥς οὗτος οἰκείαν ἀπο-
 φαίνεται δόξαν, ἣν καὶ ἀληθῆ λέγει, ἑκατον-
 ταπλασίον ἐστὶ τῆς γῆς· οἱ δὲ πολλοὶ οὐκ ἐλάτ-
 τονα τοῦ τριακονταπλασίονα αὐτῆς φασί. Ὅτι
 μέγαν ἐνιαυτὸν καὶ τὴν τοῦ Κρόνου περίοδον
 φασίν· ὅτε τῶν λοιπῶν ἕξ πλανωμένων ἐν
 (62) ἐλάττονι χρόνῳ, οὗτος ἐν τριάκοντα τὸν οἰ-
 κεῖον δρόμον ἀπαρτίζει. ὁ μὲν τοῦ Διὸς, ἐν
 ιβ' ἔτεσι τὸν ἴδιον διαπεραίνει κύκλον· ἐν
 δυοὶ δὲ ὁ Ἄρης· ὁ δὲ Ἥλιος, ἐνιαυτῷ· Ἑρμῆς
 δὲ καὶ Ἀφροδίτῃ ἰσοταχεῖς τῷ ἡλίῳ· Σελήνῃ
 δὲ προσγειοτάτῃ, καὶ ἐλάχιστον κύκλον περιῖ-
 οῦσα, ἐν μηνί.

14 Ὅτι πρῶτος Πυθαγόρας οὐρανὸν κόσμον
 προσηγόρευσε, διὰ τὸ τέλειον εἶναι καὶ πᾶσι
 κεκοσμησθαι τοῖς τε ζώοις, καὶ τοῖς καλοῖς.
 Ὅτι Πλάτων, φησὶ, καὶ Ἀριστοτέλης, ἀθάνα-

Zodiacus motu obliquo fertur, quod Aristoteles diligenti inuestigatione videtur reperisse, ob generationem regionum circa terram, ad vniuersi complementum. Nam si recto moueretur, vna semper eademque anni tempestas esset, vel aestatis, vel hyemis, vel alterius cuiusdam. At nunc eo quod Sol, alique Planetæ, ab vno signo ad aliud transeant, quatuor anni temporum mutationes contingunt: et ex mutua illorum vicissitudine fructus proveniunt, aliaque animantium generationes existunt.

Sol, vt quidem hic auctor priuata asserit opinione: quam tamen veram esse peritendit: centupla magnitudine terram excedit: at vulgo tricies maiorem perhibent. Magnum annum Saturni ambitu definiunt. Nam cum caeteri sex planetæ breuiori tempore curriculum conficiant, Saturnus cursum suum triginta annis absoluit. Iupiter enim annis duodecim: Mars duobus: Sol vno: parique spatio Mercurius et Venus circulum suum conficiunt. At Luna terræ proxima, circulum quoque minimum menstruo spatio obit.

Pythagoras primus omnium coelum appellauit *mundum*: quia perfectum est, omnibusque animantium signis, et nullo non pulchritudinis genere exornatum. Plato, inquit, et Aristoteles vno consensu animam

τον ὁμοίως λέγουσι τὴν ψυχὴν· καὶν τινες εἰς
τὸν Ἀριστοτέλους νοῦν οὐκ ἐμβαδύνοντες,
θνητὴν νομίζουσιν αὐτὸν λέγειν.

- 15 Ὅτι ὁ ἄνθρωπος μικρὸς κόσμος λέγεται,
οὐκ ἄρα ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων σύγ-
κεται· τοῦτο γὰρ καὶ ἕκαστον τῶν ζώων καὶ
εὐτελεστάτων· ἀλλ' ὅτι πάσας ἔχει τὰς τοῦ
κόσμου δυνάμεις. ἐν γὰρ τῷ κόσμῳ εἰσὶ θεοὶ,
ἐστὶ καὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἐστὶ καὶ ἀλογα
ζῶα, ἐστὶ καὶ φυτά. πάσας δὲ ταύτας τὰς
δυνάμεις ἔχει ὁ ἄνθρωπος. ἔχει γὰρ θείαν
μὲν δύναμιν, τὴν λογικὴν· ἔχει τὴν τῶν στοι-
χείων φύσιν, τὴν θρεπτικὴν καὶ αὐξητικὴν,
καὶ τοῦ ὁμοίου γεννητικὴν. ἐν ἑκάστη δὲ τού-
των λείπεται. καὶ ὥστερ ὁ πένταθλος πάσας
(63) ἔχων τὰς δυνάμεις, ἐν ἑκάστη ἡττων ἐστὶ τοῦ
ἐν τι ἐπιτηδεύοντος τῶν ἀθλημάτων· οὕτω καὶ
ὁ ἄνθρωπος πάσας ἔχων τὰς δυνάμεις, ἐν ἑκά-
στη λείπεται. ἡττω μὲν γὰρ ἔχομεν τὴν логи-
κὴν δύναμιν, ἢ περ οἱ θεοί· καὶ τὰ τῶν στοι-
χείων ὁμοίως ἡττον, ἢ ἐκεῖνα· καὶ τὸν θυμὸν
καὶ ἐπιθυμίαν ἐνδεέστερα τῶν ἐν τοῖς ἀλό-
γοις· καὶ τὴν θρεπτικὴν καὶ αὐξητικὴν δύνά-
μιν ἐλαττωμένας τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς. ὅθεν
ἐκ ποικίλων δυνάμεων συνεστῶτες, δύσχρηστον
τὸν βίον ἔχομεν.

- 16 Ἐκαστον γὰρ τῶν ἄλλων ὑπὸ μιᾶς φύσεως
οἰακίζεται· ἡμεῖς δὲ ὑπὸ τῶν διαφόρων δυνά-

immortalem perhibent. Quamuis nonnulli profundam Aristotelis mentem parum capientes, eum animam mortalem statuere existiment.

Homo microcosmus, siue mundi compendium, dicitur, non quod ex quatuor elementis constet: id enim caetera quoque animalia, licet minima, habent: verum quia omnes mundi virtutes continet. Nam in mundo sunt dii, et quatuor elementa, animalia bruta, atque plantae. Omnes hasce potentias possidet homo. Habet enim facultatem diuinam, scilicet rationalem. Habet naturam elementorum, nimirum vim nutritiuam atque auctricem, suique similis productricem. At singulis his inferior est. Nam vti quinquertio, omnes habens virtutes, in singulis tamen minor est eo, qui vnum tantum certaminis genus exercet: ita et homo habens omnes virtutes, in singulis singillatim superatur. Minorem enim rationis facultatem habemus, quam dii: ita et minus de elementis, quam ipsa elementa. Cupiditas quoque et iracundia minor in nobis, quam in brutis. Et nutriendi atque crescendi qualitate a plantis vincimur. Quocirca cum variis ex facultatibus compositi sumus, vitam quoque vsu difficilem obtinemus.

Alia enim omnia ab vna natura reguntur: nos autem qualitatibus diuersis

μεων ἀντισπώμεθα. οἷον, ποτὲ μὲν, ὑπὸ τοῦ
 θείου ἀναγόμεθα ἐπὶ κρείττω· ποτὲ δὲ, τοῦ
 θηρώδους ἐπικρατήσαντος, ἐπὶ τὰ χεῖρω· ὁμοίως
 δὲ καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων. εἰς οὖν τις θε-
 ραπεύσῃ τὸ ἐν ἡμῖν θεῖον, ὥσπερ ἡνίοχον ἐργη-
 γορότα καὶ ἐπιστήμονα ἐπιστήσας, δυνήσεται
 ἐκάστη τῶν ἄλλων δυνάμεων εἰς θεόν χρήσα-
 σθαι· τῇ τε κράσει φημί τῶν στοιχείων, τῷ
 θυμῷ, καὶ τῇ επιθυμίᾳ, καὶ τῇ ὀρέξει. τὸ
 γοῦν, γνῶθι σαυτὸν, δοκοῦν ῥᾶστον εἶναι,
 πάντων ἐστὶ χαλεπώτατον. ὁ καὶ φασὶ τοῦ
 Πυθίου εἶναι Ἀπόλλωνος· εἰ καὶ εἰς Χίλωνα
 τῶν ἐπὶ σοφῶν ἕνα τὸ ἀπόφθεγμα ἀναφέ-
 ρουσι· παραινεῖ δ' ἡμῖν, γνῶναι τὴν ἑαυτῶν
 δύναμιν. τὸ δὲ γνῶναι ἑαυτὸν, οὐδὲν ἄλλο
 (64) ἐστίν, ἢ τὴν τοῦ σύμπαντος κόσμου φύσιν
 γνῶναι· τοῦτο δὲ ἀδύνατον ἄνευ τοῦ φιλοσο-
 φεῖν· ὅπερ ἡμῖν ὁ θεὸς παραινεῖ.

17 Ὅτι γνώσεως ὀκτὼ, φασὶν, ὄργανα· αἰ-
 σθησιν, φαντασίαν, τέχνην, δόξαν, φρόνησιν,
 ἐπιστήμην, σοφίαν, νοῦν. τούτων κοινὰ μὲν
 ἐστὶν ἡμῖν πρὸς τὰ θεῖα, τέχνη καὶ φρόνησις,
 καὶ ἐπιστήμη, καὶ νοῦς· πρὸς δὲ τὰ ἄλογα,
 αἰσθησις καὶ φαντασία· ἴδιον δὲ ἡμῶν μόνον
 ἡ δόξα. ἐστὶ δὲ αἰσθησις μὲν, γνῶσις ψευδὴς
 διὰ σώματος· φαντασία δὲ, κίνησις ἐν ψυχῇ·
 τέχνη δὲ, ἕξις ποιητικὴ μετὰ λόγου. τὸ δὲ
 (μετὰ λόγου) πρόσκειται, ὅτι καὶ ὁ ἀράχνης

distrahimur. Verbi gratia, nunc a deo ad meliora trahimur: nunc vincente vi naturali ad deteriora, et sic in caeteris quoque potentiis. Si quis ergo id quod in nobis diuinum est excolat, et vigilis ac periti aurigae instar sibi praeficiat, is singulis etiam reliquis facultatibus, permixtione inquam elementorum, ira, cupiditate, et appetitu, recte vti poterit. Ideoque praeceptum illud, *Nosce teipsum*, quamuis facillimum videatur, omnium nihilominus difficillimum est. Quod et Pythii Apollinis esse dicunt: licet ad Chilonem, vnum e septem sapientibus, referatur. Monet autem nos, vt quisque vim virtutemque suam cognoscat. Sed Nosse seipsum nihil aliud est, quam totius mundi naturam nosse. Quod fieri non potest, nisi philosophiae operam demus: quod deus hoc praecepto nos admonet.

Cognitionis octo dicunt esse organa: sensum, imaginationem, artem, opinionem, prudentiam, scientiam, sapientiam, mentem. Ex hisce artem, prudentiam, scientiam, mentem, communes cum diis habemus: sensum, et imaginationem cum bestiis: nobis autem solummodo propria est opinio. Sensus, est fallax cognitio per corpus: imaginatio, motus in anima. Ars, habitus operans cum ratione. Additur autem, cum ratione, quia et aranea operatur, sed nequaquam cum

ποιεῖ, ἀλλ' οὐ μετὰ λόγου. φρόνησις δὲ, ἕξις προαιρετικῇ τῆς ἐν τοῖς πρακτοῖς ὀρθότητος. ἐπιστήμη δὲ, ἕξις τῶν αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὁσαύτως ἐχόντων· σοφία δὲ, ἐπιστήμη τῶν πρώτων αἰτίων· νοῦς δὲ, ἀρχὴ καὶ πηγὴ πάντων τῶν καλῶν.

18 Ὅτι τρία μέρη εὐμαθίας· ἀγχίνοια, μνήμη, ὀξύτης. μνήμη μὲν οὖν ἐστὶ, τήρησις ὧν ἔμαθέ τις· ὀξύτης δὲ, ἡ ταχύτης τῆς διανοίας· ἀγχίνοια δὲ, τὸ, ἐξ ὧν ἔμαθέ τις, ἃ μὴ ἔμαθε θηρεύειν.

19 Ὅτι ὁ οὐρανὸς τριχῶς λέγεται· ἐν μὲν, αὐτὴ ἡ ἀπλανὴς σφαῖρα. δεύτερον, τὸ ἀπὸ τῆς ἀπλανοῦς σφαίρας μέχρι τῆς σελήνης διάστημα. (65) τρίτον, ὁ σύμπας κόσμος, ὁ οὐρανὸς γῆμι, καὶ ἡ γῆ ἅμα.

20 Ὅτι πέφυκε, φησὶ, τὰ τελεώτατα καὶ τα χείριστα αἰεὶ ἐνεργεῖν· ταῦτα δὲ ἐστὶ θεὸς καὶ φυτά. ὅ, τε γὰρ θεὸς κατὰ τὸν νοῦν καὶ τὸν λόγον αἰεὶ ἐνεργεῖ, καὶ τὰ πλησίον αὐτοῦ ὄντα· καὶ πάλιν, τὰ φυτὰ αἰεὶ ἐνεργεῖ, τρέφεται γὰρ νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν· ὁ δὲ ἄνθρωπος οὐκ αἰεὶ ἐνεργεῖ, οὐδὲ τὰ ἄλογα ζῶα, ἀλλὰ σχεδὸν τὸν ἡμῖς χρόνον καθεύδει τε καὶ ἡσυχάζει.

21 Ὅτι οἱ Ἕλληνες αἰεὶ ἀμείνους τὰ ἥθη τῶν βαρβάρων, ὥς τὴν εὐκρατον οἰκοῦντες· Σκύθαι δὲ καὶ Αἰθίοπες, οἱ μὲν ὑπὸ κρύους ἐνο-

ratione. Prudentia est habitus eligens id quod rectum est in rebus agendis. Scientia est habitus eorum, quae semper secundum idem atque eodem modo se habent. Sapientia, primarum causarum cognitio. Mens, principium et fons omnium bonorum.

Tres sunt partes docilitatis; solertia, memoria, acumen ingenii. Memoria est custos eorum, quae quis didicit. Acumen ingenii est velocitas intellectus. Solertia est, ex iis quae quis didicit, ea inuestigare, quae non didicit.

Tria sunt quae coeli nomine dicuntur. Primo quidem ipsa sphaera inerrabilis, siue firmamentum: secundo, distantia illa quae est a firmamento vsque ad Lunam: tertio, vniuersus mundus, coelum, inquam, vna cum terra.

Perfectissima et deterrima, inquit, natura comparata sunt ad semper operandum: deus scilicet, et plantae. Deus enim, et quaecunque illi proxima sunt, semper operantur secundum mentem et rationem. Plantae etiam semper operantur: nutriuntur enim nocte et die: sed nec homo, nec bruta animantia perpetuo operantur: nam medio ferme tempore dormiunt, et quiescunt.

Graeci moribus semper antecellunt barbaros: quia temperatam mundi regionem incolunt. Scythae vero, et Aethiopes, quorum

χλούμενοι, οἱ δὲ ὑπὸ θάλλπους πυκνουμένης
τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, καὶ ἀπολαμβα-
νομένου ἐντὸς τοῦ θερμοῦ πολλοῦ καὶ τοῦ
ὑγροῦ, τὸ δύσκρατον ἐκληρώσαντο. συμβαίνει
οὖν ἱτητικούς καὶ θρασεῖς εἶναι τοὺς οἰκοῦν-
τας ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις· ἀναλόγως δὲ καὶ
οἱ τοῦ μέσου καὶ τῶν ἄκρων ἐγγυτέρω ὄντες,
τῆς κράσεως τῶν παρακειμένων αὐτοῖς μετέ-
χουσι. διὸ καὶ, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν, ὅ, τι
ἂν καὶ παρὰ βαρβάρων μᾶθημα λάβωσιν οἱ
Ἕλληνες, τοῦτο ἄμεινον ἐκφέρουσι· μάλιστα
δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων οἱ Ἀθηναῖοι.

22 Διόπερ καὶ στρατηγικοὶ γεγένηται ἀρχῇ-
(66)θεν, καὶ γραφικῆς εὐρετικοὶ, καὶ πάσης τέχνης,
βαναύσου τε καὶ πολεμικῆς· ἔτι δὲ καὶ λόγων
καὶ μαθημάτων. διὸ καὶ οὐδ' ἐπεῖσακτός ἐστιν,
ὡς εἰπεῖν, ἡ παιδεία ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἀλλ' ἐκ
φύσεως ὑπάρχουσα· τοῦ τοιοῦτου ἀέρος ἰσχυρο-
τάτου ὄντος καὶ καθαρωτάτου· ὡς μὴ μόνον
τὴν γῆν λεπτύνειν, (δι' ἣν αἰτίαν καὶ λεπτό-
γεῶς ἐστὶν ἡ Ἀττικὴ) ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς
τῶν ἀνθρώπων· συμβαίνει γὰρ τὸν λεπτὸν ἀέ-
ρα τὴν μὲν γῆν βλάπτειν, τὰς δὲ ψυχὰς
ὠφελεῖν.

25 Ὅτι οἱ Ἑτίθιοι πνέουσι κατὰ τὸν καιρὸν
τοῦ ἀκραιοτάτου θέρους, δι' αἰτίαν τοιαύτην.
ὁ ἥλιος μετεωρότερος, καὶ ἀπὸ τῶν μεσημβρι-
νῶν τόπων ἀρκτικώτερος γινόμενος, λύει τὰ
ὑγρά, τὰ ἐν ταῖς ἄρκτοις· λυόμενα δὲ ταῦτα,
ἐξαερούται· ἐξαερούμενα δὲ πνευματοῦται·

illi frigore, hi aestu infestantur, constipata exteriori corporis superficie, et plurimo calore ac humore intus consumpto, temperamentum pessimum obtinent. Ideoque violenti et audaces sunt, qui eas incolunt regiones. Atque ita secundum proportionem, qui medio, aut extremis viciniore sunt, de viciniae temperamento participant. Ideoque, teste Platone, quamcunque disciplinam Graeci a barbaris acceperint, eam melius proferunt; et maxime quidem, prae aliis Graecis, Athenienses.

Quapropter primi omnium rei militari studuerunt: et picturam, omnesque artes mechanicas, et militares, quin et dicendi facultatem, et mathematicas scientias inuenierunt. Quocirca nec aduentitia, ut ita dicam, Athenis est eruditio, sed nativa: cum aër istius regionis tenuissimus et purissimus sit: ut non solum terram attenuet, (quae causa est, cur sterilis sit Attica) sed et hominum ingenia subtilia reddat. Solet enim tenuis aër terrae quidem nocere, sed prodesse ingeniis.

Venti Etesiae ardentissimo aestatis tempore huiusmodi de causa spirant. Sol iam sublimior, magisque a locis meridionalibus ad septentrionem conuersus, dissoluit humorem, qui est versus septentrionem: is solutus primo in aërem, deinde in flatum com-

καὶ ἐκ τούτων γίνονται οἱ Ἐρήσιοι ἄνεμοι, ἐκ
 τῶν πνευμάτων τῶν ἀπὸ τῆς λύσεως τῶν ἀρ-
 κτικῶν ὑγρῶν γινομένων. φέρονται γοῦν ἐπὶ
 τοὺς ἐναντίους τόπους τοὺς μεσημβρινούς· ἐκεῖ
 δὴ ταῦτα ἐκφερόμενα, προσπίπτει τοῖς ὑψηλο-
 τάτοις ὄρεσι τῆς Αἰθιοπίας· καὶ πολλὰ καὶ
 ἀθρόα γινόμενα, ἀπεργάζεται ὑετούς. καὶ ἐκ
 τῶν ὑετῶν τούτων ὁ Νεῖλος πλημμυρεῖ τοῦ θέ-
 ρους, ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν καὶ ξηρῶν τόπων
 ῥέων. καὶ τοῦτο Ἀριστοτέλης ἐπραγματεύσατο.
 αὐτὸς γὰρ ἀπὸ τῆς φύσεως ἔργῳ κατενόησεν,
 (67) ἀξιῶσας πέμψαι τὸν Ἀλέξανδρον τὸν Μακε-
 δόνα εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους, καὶ ὄψει τὴν
 αἰτίαν τῆς τοῦ Νεῖλου αὐξήσεως παραλαβεῖν.
 διὸ φησιν, ὡς τοῦτο οὐκέτι πρόβλημά ἐστιν.
 ὠφθῇ γὰρ φανερώς, ὅτι ἐξ ὑετῶν αὖξει. καὶ
 τὸ παράδοξον, ὅτι ἐν τοῖς ξηροτάτοις τόποις
 τῆς Αἰθιοπίας, ἐν οἷς οὔτε χειμῶν, οὔτε ὕδωρ
 ἐστὶ, ξυμβαίνει τοῦ θέρους πλείστους ὑετοὺς
 γίνεσθαι.

Τ Ε Λ Ο Σ.

mutatur, unde venti Etesiae existunt. E spiritu scilicet, qui ex soluto ad septentrionem humore oritur. Ad oppositas ergo plagas meridionales feruntur, eoque delati ad altissimos Aethiopiae montes obhaerescunt. Vbi autem coaceruati ac condensati fuerint, pluuias pariunt. Et ex hisce pluuiis incrementum aestiuo tempore Nilus, ex australibus aridisque locis profluens. Atque hoc Aristoteles inuestigando comperit. Ipse enim ex rei natura hoc deprehendit, rogans Alexandrum Macedonem, ut ad ea loca mitteret, qui causam incrementi Nili oculis cognoscerent. Propterea, ait, hac de re non quaerendum amplius. Clare enim patet ex pluuiis augeri. Et maxime quidem mirandum, in aridissimis locis Aethiopiae, ubi nec hyems nec aqua vlla, aestiuo tempore plurimos imbres oriri.

NOTAE
CONRADI RITTERSHUSII
IC. ET PROFESSORIS NORICI
IN
MALCHUM SIVE PORPHYRIUM
DE
VITA PYTHAGORAE.

EXCUSAE PRIMUM ALTORFII
APUD
CUNRADUM AGRICOLAM ANNO MDCX.

DANIELI HEINSIO

V. C. S. P. D. C. R.

Malchi istius spem tibi iam pridem a me esse factam, meminisse potes, vir doctissime. Eum ego tibi de Msc. meo repraesentassem multo ante, nisi me varia remorata fuissent impedimenta: quibus et hoc licet annumeres, quod in animo habebam addere interpretationem Latinam et locorum quorundam obscuriorum explicationem. Sed hoc consilium abiicere me coegerunt multiplices *ἀσχολῖαι*: ne quid nunc de incommoda valetudine dicam. Ne vero nimis diu debeam tibi promissum munus, intereaque libellus hic forte nobis pereat: ipsum, qualis qualis est, typographo nostro per hosce dies dedi imprimendum, cum alia requirenti inter scruta ac friuola mea sese ad manum obtulisset. Quas adieci notulas, ita accipies, quasi voluerim abs te vberiora scholia et interpretationem libelli elicere. At hama-

tum quis hoc munus atque captatorium ea ratione indigabit. Non equidem abnuero, dummodo mihi hoc relinquatur, non inhonestum hoc esse captandi genus, quo quis bonum augere publicum magis, quam suis commodis studet. Vale, Cl. Heinsi, et quamvis hoc tua tot elegantissima et eruditissima munera, quibus me saepe exhilarasti, nullatenus aequet, tamen velut grati animi *τεκμήριον* a nobis recipe. Altorfii die XX. Februar. Anno MDCX.

NOTAE

CONRADI RITTERSHUSII

IN

MALCHUM sive PORPHYRIUM:

QUIBUS NON SOLUM HUIC SCRIPTORI, SED ET
IAMBELICHO PASSIM ALIISQUE AUCTORIBUS VEL
MEDICINA VEL LUX ALIQUA
AFFERTUR.

De auctore huius libelli coniectura.

Malchus iste, quem nunc primi damus in publicum, qui
genus, unde domo fuerit, equidem satis acceptum cautum-
ve non habeo. Si coniecturae locus est, fortassis idem ille
sit Philadelphensis sophista et historicus, ex cuius septem
libris rerum Byzantinorum Photius Patriarcha C. P. non-
nulla excerpta in Bibliothecam suam retulit pag. 100. et
seq. Graec. edit. August. D. Hoeschelii nostri V. Cl. ubi
et insigne ipsius elogium additur, quod adscribam: ἔστι δ'
ὁ συγγραφεὺς, εἴ τις ἄλλος, κατὰ συγγραφὴν ἱστορίας ἀριστος,
καθαρός, ἀπείριτος, εὐκρινής, λέξων ταῖς ἀνθηροτάταις καὶ
εὐσημίαις, καὶ εἰς ὄγκον τινα ἀνηγμέναις, χρόμενος. καὶ οὐδὲ αἱ
καινοτομίαι αὐτῷ, ὅσαι τὸ ἐμφατικὸν καὶ ἔρηγον καὶ μεγαλεῖον
ἔχουσι, παραβλέποντα, καὶ ὅλος (fort. ὅλος legend.) κανὼν ἐστὶν
ἱστορικοῦ λόγον. Σοφιστὴς δ' ἦν τὸ ἐπιτηδευμα, καὶ ἱστορικῆς
εἰς ἀκρον ἑλλητικῶς, καὶ τὴν θρησκείαν οὐκ ἔξω τοῦ χριστιανικοῦ
θιάσου. Haec Photiana mihi etiam in hunc nostrum Mal-
chum conuenire videntur: sicut illa quoque Suidae: Μάλ-
χος, Βυζάντιος Σοφιστής, ἔγραψεν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς βασιλείας

Tom. II. P. II.

I

Κωνσταντίνου, καὶ ἕως Ἀναστασίου, ἐν ᾗ τὰ κατὰ Ζήνωνα καὶ Βασίλειον, καὶ τὸν ἐμπρησμόν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης, καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Αὐγουσταίου, καὶ ἄλλα τινὰ διεξέρχεται, μᾶλα σεμνῶς, καὶ τραγωδίας δίκην ἀποθρηνῶν αὐτά. Si quis quid rectius hīce nouerit, nosque docuerit, habiturus est nos gratos didactri debitores.

Quisquis autem hic fuerit Malchus, facile apparet, καὶ αὐτὸ δεῖξει, pereruditam et antiquum esse scriptorem, qui multos legerit auctores, quorum hodie monumenta non habemus. Cumque plurima hic occurrant, quae totidem, aut certe paululum immutatis verbis legas apud Iamblichum de Vita Pythagorae: iure dubitet quispiam, vter horum ea fuerit ab altero mutuatus. Ego in ea sum sententia, Malchum Iamblichō posteriorē esse, adeoque veluti quendam eius epitomātorem. Quicquid sit, proderit collatio horum duorum ad ἐπαρόρθωσιν quorundam apud Iamblichum, quae satis multa etiam post Machaoniam curationem doctissimi viri Desiderii Heraldī in morbo mendisque ibi cubant: quod infra non vno loco demonstrabimus.

Additum habebat liber Ms. ἡ Βασιλέως: quo suspicamur indicare voluisse librarium, Malchi nomen (quod Hebraicae est originis) Regem significare.

ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ ΒΙΟΣ.

Qui philosophorum vitas describere, multi sunt. Primum autem exemplum a Xenophonte profectum esse accepimus, de quo ita scribit Suidas: Ξενοφῶν, Γρίλλου, Ἀθηναῖος, φιλόσοφος Σωκρατικὸς, ὃς πρῶτος ἔγραψε βίους φιλοσόφων. Sed hoc opus hodie non exstat.

Pythagorae vitam praeter Malchum nostrum plures retulerunt in literas: ut est imprimis Aristoxenus, qui Dionysii Syracusani temporibus vixit, ipsique illi tyranno familiarem se fuisse significat in scriptis suis. Ita enim ex nobili illa historia didicimus de vadimonio Damonis, quod praestitit pro amico suo Phintia capitis damnato: de qua Iamblich. Num. 234. et 235. et Malch. Num. 60. 61. Eum Cicero I. Tuscul. Dicaearchi aequalem ac condiscipulum doctumque hominem vocat. Huius Aristoxeni testimonio de Pythagora Agellius quoque vitur lib. IV. cap. 11. nec sine insigni viri elogio: Aristoxenus (inquit) Mu-

sicus, vir literarum veterum diligentissimus, Aristotelis philosophi auditor, in libro quem de Pythagora reliquit, etc.

Est deinde Hermippus, cuius perhonorifica exstat mentio apud Iosephum Iudaicarum rerum scriptorem luculentissimum, lib. I. contra Appionem. Pythagoras Samius, (inquit) cum sit antiquus quidem aetate, sapientia vero et diuina pietate philosophos omnes excellens, non solum quae nostra sunt agnouisse manifestus est, sed etiam aemulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur: multi tamen de ea retulere: quorum insignior est Hermippus, vir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo de Pythagora libro, quod Pythagoras, vno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat secum degere die noctuque: et praecipere, vt non transiret locum, vbi asinus lapsus esset, et ab aqua faeculenta semetipsum abstinere, et ab omni blasphemiam recederet. Deinde sequitur: Haec autem agebat atque dicebat, Iudaeorum et Thracum opiniones imitatus, ac transferens in semetipsum. Dicitur enim vere, quod ille vir multas Iudaeorum leges in suam transtulit philosophiam. Eiusdem Hermippi librum secundum de Pythagora laudat Diogenes Laërtius lib. VIII. p. 574. et facit eius mentionem doctissimus Origenes lib. I. contra Celsum pag. 13. *Λέγεται δὲ καὶ Ἑρμιππον ἐν τῷ πρώτῳ περὶ νομοθετῶν ἱστορημέναι, Πυθαγόραν τὴν αὐτοῦ φιλοσοφίαν ἀπὸ Ἰουδαίων εἰς Ἕλληνας ἀγαγεῖν.* Didymus quoque de philosophia Pythagorica librum conscripsit, vt didici ex Clemente Alexandrin. lib. I. *Stromat.* pag. 113. Alexis etiam poeta comoediam fecit, quam inscripsit *Vitam Pythagorae*: vt indicat praeter Athenaeum Agellius lib. cap. 11. Nicomachi quoque testimonia de Pythagora non raro adducuntur apud Malchum et alios: sicut etiam Apollonius a Malcho laudatur Num. 2. et Lycus Num. 4. Est praeterea Iamblichus Chalcidensis ex Coele-Syria, qui Iuliani Imperatoris temporibus vixit, ab eoque maximo in pretio habitus fuit. Hunc ante duodecim annos primus in lucem protulit Iohannes Arcerius Theodoretus Frisius, magnamque ea editione gratiam apud studiosos iniit, maiorem tamen et gratiam et laudem promeriturus, si et ab emendationibus, plerumque temerariis, et a Latina interpretatione infelicissimam manum abstinuisset, ac potius omnino talem exhibuisset Iamblichum, quantumvis corruptum, qualem in Ms. inuenerat, cuilibet liberam relinquens correctionem. Est item Lycon Iasens, cuius librum de

Pythagora laudat Athenaeus lib. I. Est et Diogenes Laërtius, qui librum VIII. suae philosophicae *βιογραφίας* a Pythagora est exorsus. Alium quoque Diogenem quandam in Commentarij de rebus incredibilibus vltra Thulen Pythagorae mentionem fecisse, discimus ex Malcho Num. 10. De Moderato, qui Scholarum Pythagoricarum libros aliquot scripsit, dicam infra.

De Dicaearcho itidem infra dicam. Est denique *ἀνώνυμος* quidam scriptor vitae Pythagorae: ex quo excerpta videri possunt apud Photium Patriarcham C. P. Bibliothecae pag. 712. et 4. seqq.

De Pythagorica etiam philosophia et symbolis eiusdem multos scripsisse, Aristotelem, Androcydem, Antiphanem, Alexandrum, didicimus ex citatis locis Iamblichi, Malchi, Athenaei, Agellii, Clementis Alexandrini, et aliorum. Et Iamblichus quidem Num. 31. ex summo illo philosophorum apice hanc refert *διαίρεσιν* Pythagoreorum, ab ipsis inter arcana habitam: *Τοῦ λογικοῦ ζῶον τὸ μὲν ἐστὶ θεὸς, τὸ δὲ ἄνθρωπος, τὸ δὲ οἷον Πυθαγόρας*: quasi mediae cuiusdam naturae inter divinam et humanam constituerent illum sectae suae principem. Eius veriuerbium quoque hic annotare pretium operae fuerit. Aristippus enim Cyrenaeus inde sic appellatum putabat Pythagoram, *ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἠγόρευεν οὐχ ἥτιον τοῦ Πυθίου*: vt retulit Diog. Laërt. d. lib. VIII. pag. 581. et ex eo Suidas in *Πυθαγόρας ὁ Σάμιος*. Eundem etiam *περιφράζοντες* vocabant *τὸν ἐκ Σάμων κομήτην*, h. e. *Samium capillatum*, seu *comatum*: teste Iamblich. Num. 11. et 30. vbi docet, hanc appellationem abiisse in prouerbium, quod suo quoque aeuo durarit, quo vterentur ad designandum aliquem summae grauitatis ac religionis virum.

Διότι οὕτως καὶ νῦν (inquit) *ἡ παροιμία τὸν ἐκ Σάμων κομήτην ἐπὶ τῷ σεμνοτάτῳ διακηρύττει*. Ne hoc quidem hic reticendum videtur, quod Pythagoram eius sectatores non suo nomine appellarint, sed vel *θεῖον*, dum in vinis erat, vel *ἐκείνον τὸν ἄνδρα*, cum iam ex rebus humanis esset exemptus: quod illi quidem (vt facile est animaduertere) summae venerationi sui magistri tribuebant. Docuit nos hoc mysterium Iamblichus, et sane aliquot locis: vt Num. 53. 88. et 255.

Iam Romani Pythagoram quanti fecerint, vel inde quivis aestimet, tum quod suae ciuitati ipsum adscripsere, tum quod aenea statua decorarunt, sicut et Alcibiadem; (alterum vt fortissimum Graeciae, alterum vt sapientissimum ita honorantes) tum denique quod Numa Rex (quem et familiariter vsum aiunt Pythagora) multa ipsius vt magistri sui instituta imitatus fuisse vulgo creditus fuit. Vid. Plutarch. in *Numa*. Sed Dionysius Halicarnasseus lib. 2. *Antiquitat. Roman.* refutat eorum opinionem, vt commentitiam, qui tradiderunt, Numam Pythagorae discipulum fuisse, et Crotone, vbi tunc philosophiae sub hoc magistro dederit operam, accersitum esse Romam ad capessendum regnum. Id fieri per temporum rationem negat potuisse, tum quia Crotoniatarum vrbs toto quadriennio post susceptum a Numa regnum fuerit a Myscelo primum condita: tum quia Pythagoras totis quatuor aetatibus fuerit posterior Numa. Hunc enim circa medium XVI. Olympiadis regno positum fuisse: at illum post quinquagesimam demum Olympiadem in Italia docuisse.

Eundem errorem refellit et Cicero in prooemio 4. *Tuscul. Quaest.* et 2. *De Orat.* Vtriusque magni auctoris verba ipsa audire, est operae pretium. Sic igitur Cicero: *Quin etiam arbitror propter Pythagoreorum admirationem Numam quoque regem Pythagoreum a posterioribus existimatum. Nam cum Pythagorae disciplinam et instituta cognoscerent, regisque eius aequitatem et sapientiam a maioribus suis accepissent, aetates autem et tempora ignorarent propter vetustatem, eum qui sapientia excelleret, Pythagorae auditorem fuisse crediderunt.*

Idem deinde Cicero loco altero: *Philosophiam, inquit, haec ciuitas aspernata nunquam est. Nam et referta quondam Italia Pythagoreorum fuit, tum cum erat in hac gente Magna illa Graecia: ex quo etiam quidam Numam Pompilium, illum regem nostrum, fuisse Pythagoreum ferunt, qui annis permultis ante fuit, quam ipse Pythagoras: quo etiam maior vir habendus est, cum illam sapientiam constituendae ciuitatis duobus prope seculis ante cognouit, quam eam Graeci natam esse senserunt.*

Liuius autem lib. I. cap. 18. *Auctorem (inquit) doctrinae eius, (Numae scilicet, quem vocat consultissimum omnis diuini atque humani iuris, vt in illa quisquam aetate esse*

poterat) quia non exstat alius, falso Samium Pythagoram edunt: quem Servio Tullio regnante Romae centum amplius post annos, in ultima Italiae ora circa Metapontum, Heraclaeamque et Crotonem iuuenum aemulantium studia coetus habuisse constat. Ex quibus locis, etsi eiusdem aetatis fuisset, qua fama in Sabinos aut quo linguae commercio quemquam ad cupiditatem discendi exuinisset? quoue praesidio vnus per tot gentes dissonas sermone moribusque peruenisset? Idem lib. XL. cap. 29. Adicit Antias Valerius, Pythagoricos fuisse (scil. libros Numae, quos scribit sub Ianiculo inuentos esse in vna duarum arcarum lapidearum operibus plumbo deuinctis, et crematos) vulgatae opinioni, qua creditur Pythagorae auditorem fuisse Numam, mendacio probabili accommodata fide.

Accedat eodem auctoritas Ciceronis, qui lib. I. *Tuscul. Quaest.* scribit, Pythagoram regnante Tarquinio Superbo in Italiam venisse, tenuisseque Magnam illam Graeciam cum honore et disciplina, tum etiam auctoritate, etc. Ciceroni succinit et Agellius lib. XVII. cap. vlt. *Post ea Pythagoras Samius in Italiam venit, Tarquinii filio regnum obtinente, cui cognomentum Superbus fuit.*

Cum Dionysii Halicarnassei testimonio de L. Olympiade fere congruit Chronologia Eusebii, qui pag. 149. ad Olympiadem sexagesimam annotauit ista: *Φερεκύδης ιστορικός ἐγνωρίζετο, Πυθαγόρου διδάσκαλος*: quamuis idem Eusebius lib. priore pag. 42. Theognidem faciat Pythagorae magistrum: *Θεόγνης ποιητής ἐγνωρίζετο, Πυθαγόρου διδάσκαλος*: (nisi forte quid desit) et ad Olympiadem LXIV. *Σάμων τύραννος Πολυκράτης, καὶ Συλοσών, καὶ Παντάγνωτος ἀδελφοὶ γεγόνασι*: et ad Olympiad. LXV. *Πυθαγόρας φυσικός φιλόσοφος ἐγνωρίζετο*. S. Hieronymus libro priore *Chronic.* Eusebii pag. 30. *Pherecydes historicus clarus habetur*. Et mox: *Apud Samum tyrannidem exerceant tres fratres, Polycrates, Syloson, et Pantagnotus*: et pag. 31. *Olympias LXV. in qua Persarum regis Darii filii Histaspis fuit annus secundus: Pythagoras physicus philosophus clarus habetur.*

Eademque repetit libro posteriore pag. 123. et 129. Eusebio autem antiquior Clemens Alexandrin. *Stromat.* I. p. 130. Pythagoram cum Polycrate ad Olympiadem LXII. per anticipationem quandam reiiicit: *Πυθαγόρας δὲ κατὰ Πολυκράτη τὸν τύραννον, περὶ τὴν ἐξηκοστὴν δευτέραν Ὀλυμπιάδα εὐρίσκεται.*

Mors autem Pythagorae refertur ab Eusebio ad annum ultimum Olympiadis LXX. Vide Graec. pag. 43. et 152. *Πυθαγόρας ὁ φιλόσοφος τέθνηκεν ἑτῶν λέ, οἱ δὲ οὐ.* Et Lat. Hieron. version. pag. 150. ubi omisit de aetate philosophi, qui annos XCV. vel secundum alios LXXV. viuendo compleuit.

At apud Photium in *Bibliotheca* p. 712. in Excerptis ex ignorabili scriptore vitae Pythagorae legimus, ipsum ad annum quartum supra centesimum peruenisse. *“Οὐ γ’ καὶ τεσσαρῶν ἑτῶν λέγεται ἐξῆκεναι τὸν Πυθαγόραν.* Sed fortean apud Photium ὁ aut ῥ’ corruptum est in θ’. Apud Diogenem Laert. denique pag. 595. tantum octoginta, et ab aliis nonaginta anni ipsi tribuuntur: *“Ο γοῦν Πυθαγ. (ὥς μὲν Ἡρακλείδης φησὶν ὁ τοῦ Σαραπίωνος) ὀγδοηκοντιότης ἐτελεύτα, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐπογραφὴν τῶν ἡλικιῶν. ὥς δὲ οἱ πλείους, ἔτη βιοῦς ἐννεήκοντα.* Huc vsque ad tit. Opusculi. Sequitur ad ipsum textum.

Num. 1. *Μνησάρχου γεγενῆσθαι παῖς]* Mnesarchi filium Pythagoram Herodotus quoque vocat *Musa* 4. et Clemens Alex. et Iustinus, et Origenes, et Iamblichus, et alii passim. Apud Iamblich. Num. 146. restituo, *Πυθαγόρα τῷ Μνησάρχου:* scil. υἱῷ, pro τῷ Μνησάρχῳ, quod est editum. Sed quid est quod apud Iamblich. Num. 4. legimus *Μνήμαρχον καὶ Πυθαῖδα τοὺς Πυθαγόραν γεννήσαντας;* Puto ibi *Μνήμαρχον* perperam commutatum in *Μνήμαρχον*. At Iustinus lib. XX. patrem Pythagorae facit Demaratum Samium, locupletem negotiatorem. Apud Iustini exscriptorem Iohannem Saresberiensem lib. VII. *Policratici*, cap. 4. Maratum legimus: sed puto capite minutum, et restitui oportere etiam ibi Demaratum. Ipsius quoque Pythagorae filiorum alter Mnesarchus, Telanges alter dictus fuisse perhibetur. Incertus auctor vitae Pythagorae apud Photium Patriarcham C. P. *Bibliothecae* pag. 712. *Καὶ ὁ μὲν Μνήμαρχος εἰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ λέγεται νεώτερος τελευτῆσαι. Τηλαγγὴς δὲ ὁ ἕτερος διεδέξατο.* Ibidem duas nominat Pythagorae filias, Saram et Myiam. Telaugis autem cum alibi fit mentio, tum apud Iambl. Num. 146.

Pausanias *Corinthiacis* Pythagoram facit pronepotem Hippasi, nepotem Euphronis, filium Mnesarchi: et Hippasum ait ob dissensiones quasdam cum Régnida profugisse a Phlasiis Samum. Haec genealogia praestantis historici

merito opponitur et praefertur illi alteri prosapiae nugatoriae ac fabulosae, de qua dicitur infra, quasi Pythagoras fuisset aliquando Euphorbus, et Aethalides, et Hermotimus, et Pyrrhus, et nescio quis praeterea alius.

Κλεάνθης δὲ] Puto hunc esse Cleanthem illum philosophum Stoicum, quem scribunt noctu aqua e puteo haurienda mercedem meruisse, ut interdiu studiis vacare posset, unde per allusionem nominis dictus sit *φρεάνιλης*. Ex hoc autem loco Malchi intelligimus, libros rerum fabulosarum, ad minimum quinque, eum scripsisse. Nihil hodie ipsius exstat praeter fragmenta quaedam carminum: ex quibus sunt cum primis memorabiles IV. illi versus heroici apud Clement. Alexandrinum lib. V. *Stromat.* conseruati, de insulsis et ineptis vulgi opinionibus ac iudiciis contemnendis. Idemque duobus iambicis alibi non dubitat hominem illiberalem pronuntiare eum, qui ad opinionem respiciat, quasi inde quippiam bonae rei possit ipsi existere. Priores illi vel ex Chronicis Phil. Melanch. notissimi sunt, ideoque hic omitantur, Iambicos tantum adscribam:

Ἀνελύθειρος πᾶς, ὅστις εἰς δόξαν βλέπει,
Ὡς δὴ παρ' ἐκείνης τεύζομενος καλοῦ τινος.

Hoc est:

Quicumque opinionibus defixus est,
Quasi hinc boni queat sibi quid contingere,
Illiberali hunc praeditum esse aio indole.

De eodem Cleanthe memorabile est et illud, quod apud Simplicium legi in Commentar. ad Enchiridion Epicteti, a Senatu Romano tantum ei habitum honorem, ut ex SC. statua ipsi posita sit Assi, quam ipsemet se vidisse testatur. Est etiam ipsius de sue etymon et apophthegma dignum annotatione et memoria, relatum a Clemente Alex. *Stromat.* 2. pag. 174. Etymon hoc est: *Τὴν ἔν, θὺν εἶναι, ὥς εἰς θύσιν καὶ σφαγὴν μόνον* (forte *μόνην* legend.) *ἐπιτήδειον*. Suum apud Graecos a mactando dictam videri, quod vni huic vsui apta destinataque sit, ut mactetur. Apophthegma illud est: *Συὶ ἀνὴρ πρὸς πᾶσι καὶ πρὸς ὁσὶν ἐστὶν ὡς εἰς θύσιν καὶ σφαγὴν μόνον*: quod idem Cleanthis scitum refert etiam in 7. *Stromat.* p. 304. paulo aliis verbis: *Ἀλώμενος οὐ κακῶς ἔφη, τοῦς ἑς κεκραγῆναι μέγιστον, συνειδῆναι γὰρ αὐτοῖς εἰς οὐδὲν ἄλλο χρῆσιμοις, ὅταν ἔλθωνται* (haec duo verba, *ὅταν ἔλθωνται*, puto

rectius collocari post *καταγένοι μάλιστα*) ἢ πλὴν (leg. πλὴν ἢ, vel omnino delendo ἢ) εἰς τὴν θυσίαν. Αὐτὸ καὶ Κλεάνθης φησιν, ἀνθ' ἁλῶν αὐτοὺς ἔχειν τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ σαπῇ τὰ κρέα. Nota hic obiter, θυσίαν nihil aliud significare quam θῆσιν, i. e. mactationem, siue lanienam, ne quis putet, eo nomine denotari sacrificium, ad quod porcus non adhibetur. Sed iam ab hac digressionem non incunda in viam redeamus.

Εἰς πᾶσαν μάθησιν ὄντος εὐφροῦς] Tali qui natus est ingenio, is eleganter ab Herodoro dictus est, ἔχειν ψυχὴν ὀργῶσαν πρὸς τὰ μαθήματα. Et talem ipse senex agnovit indolem in Thucydide adolescente, et praedicavit ad patrem eius Olorum. Suidas in Ὀργῶν· Ἡρόδοτος ἰδὼν Θουκυδίδην ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ τινὸς διακρόντα, ἔφη· Μανιαρίζω σε, Ὀλορε, τῆς εὐτεχνίας. Ὁ γὰρ σὸς υἱὸς ὀργῶσαν ἔχει τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ μαθήματα. Idem Suidas in Εὐφρούς nescio ex quo Aristotelis commentatore haec annotavit: Εὐφροῦς ἐστὶ τὸ οἰκιοῦσθαι μὲν πρὸς τὸ ἀληθές, ἀποστρέφεισθαι δὲ τὸ ψεύδος. ὁ δὲ ταῦτα ἔχων, ἔχει καὶ τὸ κτείνειν τ' ἀληθές δόνασθαι καλῶς. Vide quae ibid. plura sequuntur de iudicandi dexteritate.

Φερεκύδῃ τῷ Συρίῳ] Duobus Pythagorae doctoribus Pherecydi et Hermodamanti mox Num. 2. tertium adiungit Anaximandrum physicum: quos et Iamblich. coniunxit Cap. 2. Num. 11. Quo modo autem Pherecydem nec in morbo foedissimo, nec in morte deseruerit gratissimus hic discipulus, dicitur infra.

Ἐρμοδάμαντι τῷ Κρεοφυλίῳ] Plures scilicet fuisse Hermodamantas: quorum vno Pythagoras pro doctore, alio pro familiari et comite fugae vsus est. De isto vide Malchum infra, Num. 15. De illo meminit etiam Apuleius in *Florida*: sed ibi corruperunt nobis librarii Hermodamantem in Leodamantem. Verba sunt: *Itemque Leodamantem, Creophyli discipulum* (scilicet disciplinae gratia sectatus Pythag.). *qui Creophylus memoratur poetae Homeri hospes et aemulator canendi fuisse.* Vide et Strabon. lib. 14. *Geograph.* ubi etiam Callimachi epigramma tetrastichon refert in opus Creophyli Samii, quod Homero eius hospiti a quibusdam fuerit attributum.

Τὸν Τετραγόραν] Ita erat in MS. Puto autem rescribendum τὸν Πυθαγόραν: de eo enim hic sermo, non de ali-

quo Teutagora, quem nusquam alibi reperio. Puto autem et alia hic esse parum sana.

Ἀγχαῖον] Apud Iambl. Cap. 2. Num. 3. Ἀγχαῖος vocatur, qui cum antea Samum Cephalleniae incoluisset, postea iussu oraculi Apollinis coloniam deduxerit in insulam, quae ob soli bonitatem fertilitatemque Melamphyllus appellata sit, quasi tu Nigrifoliam dicas. In ea insula urbem quam condidit Ancaeus, Samum indigitauit, ad exemplum alterius illius Cephalleniae. Is Ancaeus Ione genitus credebatur, εἴτε δὲ ἄρετήν, εἴτε διὰ ψυχῆς τι (malim τὸ μέγεθος, ταύτην τὴν φήμην αὐτοῦ ἀπενεγκαμένου, vt est apud Iambl. Pausanias tamen in Achaicis (mihī pag. 208.) Ancaeam filium facit Neptuni et Astypalaeae. Apud Arcerium interpretem scribitur Melamphylos, h. e. nigra tribus, gens vocitata, quasi scilicet μέλαινα φυλή inesset in μελάμφυλος (ita scribitur apud Strabonem lib. XIV. non μελάνφυλος). Verum vna litera auctius legendum μελάμφυλλος: quod vel ex posteriore versu oraculi Delphici apud Iambl. ibid. mox relati satis euincitur, ubi est: Φυλλὰς δ' ὀνομάζεται αὐτή. Nomen igitur habuit insula a foliis nigris; non a tribu vel gente nigra: παρὰ τῶν φύλλων, οὐ παρὰ φυλῆς. Et quid tribus seu gens ad fertilitatem soli? Nec enim vt arbores et folia, sic et homines terra nascuntur, quasi blitum, inquit Varro. Apud Strabonem dicto l. XIV. inter varia Sami nomina (quae saepe commutauit) est etiam μελάμφυλλος: (quamuis, vt antea innuebam, in quibusdam editionibus sit μελάμφυλος, per vnicum λ) atque Geographus nobilissimus, insulae illi ob fertilitatem excellentem fuisse accommodatum prouerbiū, ὅτι φέρει καὶ ὄρνιθων γάλα; quod etiam lae gallinarum ferat.

Ποιητῶν τῶν Σαμίων τινὰ] Mentio anonymi huius poetae Samii, eiusque versus isti duo, extant etiam apud Iamblich. dicto cap. 2.

5 Σίμον τὸν Ἀρμονικόν] Apud Plinium lib. XXXV. cap. 11. Simum reperio inter nobiles pictores. Sed vix videtur idem esse cum isto Malchi.

4 Ἐκ Θεανοῦς] De Theano vide quae dicam infra.

Τίμαιος δ' ἱστορεῖ] Hic est Timaeus historicus, qui ob nimium alios reprehendendi studium Ἐπιτίμαιος dictus est, παρὰ τὸ ἐπιτιμᾶν.

Τὴν δ' οἰκίαν Αἰμήτηρος ἱερὸν ποιῆσαι] Domum Pythagorae in aedem sacram Cereris conuersam esse, a pluribus memoriae proditum est auctoribus. Sed alii hoc a Metapontinis factum memorant; alii a Crotoniatis. Iustinus lib. XX. Pythagoras (inquit) cum annos XX Crotonae egisset, Metapontum migravit, ibique decessit: cuius tanta admiratio fuit, ut ex domo eius templum facerent, eumque pro deo colerent: (intellige, Metapontini) de quibus etiam Diog. Laërt. pag. 577. diserte hoc attestatur: Μεταποντιῖνοι γε μὲν τὴν μὲν οἰκίαν αὐτοῦ Αἰμήτηρος ἱερὸν ἐκάλουν· τὸν στενωπὸν δὲ, Μουσεῖον, ὥς φησι Φαβριγιὸς ἐν παντοδαπαῖς ἱστορίαις. Valer. Maxim. autem Crotoniatis hoc tribuit, lib. VIII. cap. 15. Extern. Num. 1. Crotoniatae studio ab eo petierunt, ut Senatum ipsorum, qui mille hominum numero constabat, consiliis suis uti pateretur. Opulentissimaque ciuitas tam frequenter venerati post mortem domum Cereris sacrum fecit: quantumque illa urbs vixit, et dea in hominis memoria, et homo in deae religione cultus est.

Λεύκος] Quis hic sit Leucus, cuius quartum librum 5 historiarum hic laudat Malchus, nondum reperire potui.

Γεωμετρίας ἐπιμεληθῆναι Αἰγυπτίους] Quare ab antiquo geometriae tantum operae impenderint Aegyptii, causam hanc inuenio ab aliis indicatam, quod haec scientia ipsis fuerit necessaria ad fines regendos, confusus per inundationes Nili possessionibus agrorum.

Χαλδαίους δὲ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν θεωρήματα] Suidas: Χαλδαῖοι, ὄνομα ἔθνους, περὶ τὴν ἀστρονομίαν ἠκριβομένοι: vbi legendum puto, ἠκριβομένον, ut referatur ad ἔθρους. Videtur autem his verbis Malchus pariter et astronomiam et astrologiam complecti. Chaldaeos certe dictos esse non solum eos, qui motus siderumque coeli resolutionem observarent, sed etiam qui ex coetu motibusque siderum, et posito respectuque stellarum fata se hominum praedicturos pollicebantur, cuius paulo humaniori notum est. Nominantur etiam Chaldaei a Constantino et Iuliano imperatoribus in L. 5. Nemo aruspice. C. de Malefic. et Mathemat. et similibus; quorum diuinandi curiositas omnibus perpetuo silere iubetur, poena gladii ultoris proposita. Aduersum hoc genus prolixè disseruit Romae Phauorinus, teste Agellio lib. XIV. cap. 1. Vide et Ciceronem 2. de Diuinat. cuius verba paulo post in Eudoxi mentione proferam. Vide et Iohannem Picum Mirandulanum aliquot libris contra praedictio-

nes astrologicas pugnantem, et Francisc. Valesium *de Sacra Philosoph.* c. 31. et utroque antiquiorem Iohannem Saresbensiensem lib. 2. *Polierat.* cap. 19.

[*Ἀγιστίας*] Scribend. *ἀγιστίας*. Est enim ab *ἀγιστεῖν*, quod Suidas exponit *ἀγιάζειν*. καὶ ἀγιστεύοντες, τὰ τῆς θυσίας ἐπιτελέοντες. Idem, *Ἀγιστίας*, ἀγιστύνης, καθαρότητος, λατρείας. Hesychius: *Ἀγιστεῖν*, σέβεται. *Ἀγιστέων*, εὐσεβῶν.

- 7 *Εὐδόξος ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῆς γῆς περιόδῳ*] Celebrerrimum est huius Eudoxi nomen, quod ab eo maxime facinore pulcherrimo inclaruit, quo primus annum apud Graecos constituere aggressus est. Vnde apud Lucanum Julius Caesar: *Nec meus Eudoxi vincitur fastibus annus*. Fuit autem patria Cnidius, filius Aeschinis, vnus ex auditoribus Socratis, Platonis aequalis, quicum et in Aegyptum profectus XIII annos ibi commoratus est, excellens Medicus, Astro-nomus et Geometra. Cicero 2. *de Diuinat.* *Ad Chaldaeorum monstra veniamus: de quibus Eudoxus Platonis auditur* (malim, Socratis) *et in astrologia iudicio doctissimorum hominum facile princeps, sic opinatur, id quod (leg. idque) scriptum reliquit, Chaldaeis in praedictione et in notatione cuiusque vitae ex natali die minima esse credendum*. Suidas: *Εὐδόξος, Αἰσχίνου, Κνίδιος, φιλόσοφος, Πλάτωνος ἡλικιώτης* (si aequalis, quod etiam Strabo testatur, scribens, socium profectionis Aegyptiacae Platoni fuisse, non ergo auditor eius fuit, vt erat apud Ciceronem) *ὃ τρεῖς ἐγένοντο θνητάδες, Ἀκίς, Αἰλφίς, Φιλίς. καὶ ἔσχε πρὸς φιλοσοφίαν ὑπερφυῶς· ἔγραψέ τε πλεῖστα τοῦ εἰδόντος τοῦτου, καὶ ὀκταετηρίδα· ἔτι δὲ δι' ἐπῶν ἀστρονομίαν*. Strabo saepe Eudoxi testimoniis vtitur, eique plurimum tribuit. Tantum vnum et alterum adducam locum. Lib. XIV. vbi in descriptione Cnidi facit mentionem clarorum virorum, qui inde oriundi fuerint, primo loco ponit Eudoxum. *Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι Κνίδιοι, πρῶτον μὲν Εὐδόξος, ὁ μαθηματικός, τῶν Πλάτωνος ἐταίρων· εἰτ' Ἀγαθαρχίδης, etc.* Idem libro decimo septimo ait, se vidisse in Aegypto loca, vbi Eudoxus et Plato fuerint commorati. *Ἐκεῖ οὖν ἐδείκνυντο οἱ τε τῶν ἱερῶν οἴκοι, καὶ Πλάτωνος καὶ Εὐδόξου διατριβαί· ἀνανέβη γὰρ δὴ τῷ Πλάτῳ ὁ Εὐδόξος διῆρο, καὶ συνδιέτριψαν ἱερῶν ἐκίνοι ἐνταῦθα τρισκαίδεκα ἔτη, ὡς ἔρηται πρὸς τὸν Πλάτῳ. Περιστοὺς γὰρ ὄντας κατὰ τὴν ἐπιστήμην τῶν οὐρανίων, μυστικούς δὲ καὶ δυσμεταδότους, τῷ χρόνῳ καὶ ταῖς θρασυαίαις ἐξελεπάρησαν, ὥστε τινὰ τῶν θεωρημάτων ἱστορῆσαι, τὰ πολλὰ δὲ ἀπεκρύψαντο οἱ βάρβαροι*. Libro IX. eundem vocat

virum mathematicum, figurarumque atque climatum peritissimum. Ex hoc autem Malchi loco discimus, Eudoxum etiam γῆς περίοδον scripsisse, libris vt minimum VII. Fuit autem opus geographicum: quo in genere habemus hodie, (vt de recentioribus nihil dicam) non modo Ptolemaeum, et Strabonis libros, a Cl. Casaubono illustratos, sed et minores aliquot auctores, Marcianum Heracleotam. Scylacem Caryandensem, Artemidorum Ephesium, Dicaearchum Messenium, et Isidorum Characenum, qui a D. Hoeschelio Augustae ante hos decem annos iunctim sunt editi.

Θηράτοροι μηδέποτε πλησιάζειν] A venationibus alienos fuisse Pythagoreos, testatur et Iamblichus cap. 21. Περὶ δὲ θήραν, οὐ δοκιμάζειν καταγίνεσθαι, οὐδὲ χρῆσθαι τοιοῦτῳ γυμνασίῳ. Sic et in iure canonico clericis venatione interdicatur, vt et donationibus in venatores collatis. Can. 8. Qui venatoribus, et 5. sequent. *Distinct.* 36. qui tamen canones, sicut et alii plurimi, hodie male obseruantur. Alias autem quanti facienda sint venationum exercitia ab illis, quibus non sunt prohibita, si intra modum vsurpentur, praestantissimorum quorumque auctorum testimoniis olim probaui in Commentariis ad Oppiani *Cynegetica*.

Τὴν καρτερίαν] Hanc paulo post, Num. 8. vocabit κακοπάθειαν: vel potius ἡ καρτερία circa τὴν κακοπάθειαν versatur.

Ἀποδεξάμενον τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων τὴν ἀγωγὴν] Studium hoc et amorem Aegyptiorum sacerdotum in animo Pythagorae excitauit Thales, qui ad se venienti studio discendi, extremam senectutem causatus et virium imbecillitatem, per quam ipsi dare operam non posset, auctor existit profectionis in Aegyptum suscipiendae, ad sacerdotes Memphiticos et Diospolitas: a quibus nimirum ipse quoque quicquid haberet sapientiae, quasi viaticum abstulisset. Quanto magis id obuenturum Pythagorae, quem videret non solum naturae dotibus, sed etiam exercitationis beneficio longe instructiorem quam ipse fuerit? Praedicere igitur non dubitabat Thales de Pythagora, si illorum sacerdotum consuetudine vteretur, fore ipsum omnibus mortalibus diuinitate et sapientia superiorem: vt scribit de hoc sapientissimo Thaletis consilio et augurio Iamblich. cap. 2. in fine. Sed in Graecis ibi quaedam emendanda sunt: Προετρέψατο, εἰς Αἴγυπτον διαπλεῖσαι, καὶ τοῖς ἐν Μίμ-

φει καὶ Διὸς μάλιστα (legend. Διοσπόλει, vel Διοσπολίταις) συμβαλεῖν ἱερεῦσι. Περὶ (leg. παρὰ) γὰρ ἐκείνων καὶ ἐναντὶν ἐφωδιάζεσθαι (leg. ἐφοδιάσασθαι) ταῦτα.

Γράφει πρὸς Ἀμασιν] Pythagoram in Aegyptum, literis instructum commendatitiis Polycratis Samii tyranni ad Amasidem Aegypti regem (quem et Herodotus *Musa* 3. narrat amicum fuisse Polycratis, sed eius prodigiosa felicitate offensum, ius amicitiae ipsi renuntiasse tandem, quod metueret, ne summa illa felicitas miserabilem faciens exitum in summam miseriam conuerteretur, sicut etiam euenit) testatur etiam Diogenes Laërt. p. 568. Ἐγένετο οὖν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπῃ καὶ ὁ Πολυκράτης αὐτὸν Ἀμβόσιδι συνέστησε δι' ἐπιστολῆς.

Τοῖς Ἡλιουπολίταις] Strabo lib. XVII. scribit, se, cum in Aegypto esset, Heliopoli magnas quidem conspexisse domos, quas olim inhabitabant sacerdotes, qui et philosophi et astronomi fuerint: sed tunc temporis illum ordinem ac id studii genus defecisse, adeoque ne vnum quidem sibi monstrari potuisse priscorum illorum studiorum et exercitiorum antistitem. Tantum sacrificulos quosdam ibi fuisse, qui peregrinis sacrorum suorum ritus exponerent. Verba ipsius haec sunt: Ἐν δὲ τῇ Ἡλιουπόλει καὶ οἶκους εἶδομεν μεγάλους, ἐν οἷς διέτριβον οἱ ἱερεῖς· μάλιστα γὰρ δὴ ταύτην κατοικίαν γεγονέναι φασὶ τὸ παλαιόν, φιλοσόφων ἀνδρῶν καὶ ἀστρονομικῶν· ἐκέλευπε δὲ καὶ τοῦτο νυνὶ τὸ σύστημα, καὶ ἡ ἀσκήσις. Ἐκεῖ μὲν οὖν οὐδεὶς ἡμῖν εἰδείκνυτο τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως προϊστῶς, ἀλλ' οἱ ἱεροποιοὶ μόνον, καὶ ἐξηγῆται τοῖς ἔνοις τὸν περὶ τὰ ἱερά.

Σκηπτομένων] Ita erat in MS. Sed procul dubio vera lectio est σκηπτομένων. Significatur hoc participio praetextus rei, quae visitatione vocabulo dicitur πρόφασις, cum id pro causa rei affertur, quod non est vera causa: siue cum aliud simulatur, aliud agitur. Hesychius: Σκήπεται, προφασίζεται. Σκήπτοιο, προφασίζοιο. Σκήπας, προφασίας. Σκήψις, πρόφασις. Suidas similiter: Σκήπεται, προφασίζεται. Σκήψις, περικάλυμμα, πρόφασις. etc. Et mox: Καὶ σκηπτομαι, ἀντὶ τοῦ προφασίζομαι: vbi et Aristoph. Plutum allegat. Confirmatur haec nostra emendatio per illa quae hic mox sequuntur apud Malch. Κατὰ τὴν ὁμοίαν σκήψιν: et προϊσχεσθαι αἰτίας. Haec enim idem valent, σκηπτεσθαι, προφασίζεσθαι, et αἰτίας προϊσχεσθαι. At verbo σκέπτεσθαι

nullus hic potest esse locus. Notetur hic malignum et subdolum ingenium Aegyptiorum sacerdotum, quos et Strabo testatur fuisse *μυστικούς και δυσμεταδότους*, hoc est, per invidiam occultare sua consuevisse, nec facile cum aliis communicavisse. Id erga Pythagoram quoque satis declararunt, dum quasi pro pila ipsum habentes, quod dicitur, alii alio ablegarunt, Heliopolitae quidem ad Memphitas, tanquam scilicet seniores; Memphitae vero ad Diospolitas eum mittentes sub eodem praetextu: hi tandem metu irae regiae admittentes quidem, sed durissime habentes, ut vel ita ipsum male tractando ab se alienatum abigerent.

Γεγονός οὐχ' εὐρίσκεται] Propter invidiam scilicet 8 occultationem sacerdotum: *διὰ τὸ μυστικὸν και δυσμετάδοτον αὐτῶν*, ut cum Strabone loquar.

Κατασκευάσαι ἐν τῇ πατρίδι διδασκαλίαν] Iamblich. 9 Cap. 5. Num. 26. *και πρώτον μὲν διατριβὴν ἐν τῇ πόλει κατεσκευάσατο, Πυθαγόρου καλούμενον ἐπὶ και νῦν ἡμικύκλιον, ἐν ᾧ νῦν (οἱ f. leg.) Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν βουλευόμενται, νομίζοντες, περὶ τῶν καλῶν και τῶν συμφερόντων ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ποιέσθαι ζήτησιν, ἐν ᾧ κατεσκευάσεν ὁ πάντων ποιησάμενος τὴν ἐπιμέλειαν.* Vbi forte legendum *κατεσκήνωσεν*.

Ἄντρον] De specu Pythagorica vid. et Iamblich. C. 5. Num. 27. vbi Minoi Iouis filio ipsum confert, quem perhibent similiter in antro IX annos habitasse, Iouique operam dedisse.

Γεγονότα δ' ἐτῶν μ'] Si verum est, quod Iamblich. scribit dicto c. 5. Pythagoram ex Aegyptiaca et aliis peregrinationibus Samum rediisse, cum iam LVI praeter propter annos natus esset, non video, qua ratione hic dicatur idem annos tantum XL natus Samum reliquisse. Fortasse corruptus est numerus, quod in notis est proclive.

Τὴν τοῦ Πολυκράτους τυραννίδα συντονωτέραν οὔσαν] De eadem fuga Pythagorae ex patria Samo, oppressa per tyrannidem Polycratis, post incredibilis felicitatis breuem usuram tandem in crucem acti, scribit etiam Dio Chrysostomus Orat. 47. cuius verba referam infra. Eam fugam satis sinistre atque inique interpretatur Tertullianus lib. *De Anima* c. 31. quasi scilicet ex ignavia mera fugisset, onera bellica detrectans: qua in re longe dissimilem se ostenderit Euphorbi, cuius tamen in se migrasse animam dicitabat et

credi volebat. *Ecce enim (inquit) Euphorbum militarem et bellicam animam satis constat vel de ipsa gloria clypeorum consecratorum: Pythagoram vero tam residem et imbellem, ut proelia tunc Graeciae vitans, Italiae maluerit quietem, geometriam et astrologiam et musicae deuotus, alienus studio et affectu Euphorbi, etc. Quasi scilicet reprehensionem mererentur, qui pacis studia et artes sequi et excolere malunt, quam horrida bella sectari. Sic et Pelusiota noster S. Isidorus lib. 4. Epistolarum, quem prius ἀνέκδοτος primus in lucem protraxi, Epist. 205. ideo Pythagoram scribit resiliisse a consuetudine Phalaridis, quod sua doctrina dimouere ipsum ab instituto tyrannico non potuerit. Πυθαγόρας δὲ, ὃ μέγα ἐπὶ σοφίᾳ φρονήσας, τῆς Φαλάριδος συνουσίας διὰ τὴν ἀπειρήθησεν; οὐκ ἐπειδὴ μετὰ τὴν τοσαύτην διδασκαλίαν ἐκεῖνος πάλιν τυραννὸς ἦν; Quamquam autem suspicari quis possit, memoria lapsum esse Isidorum in eo, quod Phalaridem ab aliis trucidatum esse, cum voluerit vel debuerit dicere de Polycrate: facile tamen ipsum ab omni errato excusari posse existimo, cum sciam, etiam Phalaridem tentatum fuisse a Pythagora eiusque sectatore Abaride Hyperboreo, ut a tyrannide et crudelitate impietateque desisteret; sed frustra tentatum: ut testatur Iambl. c. 32. vbi Num. 221. quod scribit, memorabile cum primis est, eo ipso die Phalaridem ab aliis trucidatum esse, quo die Pythagorae et Abaridi mortem fuerit machinatus. Vsque adeo hic quoque vera fuit vel versus sententia:*

Οἱ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ, ἄλλῳ κακὰ τεύχων.

Sed ad mentionem fugae ob tyrannidem Polycratis paulisper reuertamur. De hac igitur Strabo lib. 14. *Geograph. Ἐπὶ τοῦτον δὲ (τοῦ Πολυκράτους) καὶ Πυθαγόραν ἱστοροῦσι φερόμεν ἰδόντα τὴν τυραννίδα, ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἀπελθεῖν εἰς Αἴγυπτον καὶ Βαβυλῶνα φιλομαθείας χάριν: ἐπανιόντα δ' ἐκείθεν, δοῶντα ἔτι συμμένουσαν τὴν τυραννίδα, πλεῖστα εἰς Ἰταλίαν, ἐκὲν διατελέσαι τὸν βίον. Confer etiam Iambl. c. 2. Num. 11. vbi scribit, Pythagoram sub primum exortum tyrannidis Polycraticeae, cum quasi XVIII annos natus esset, noctu clam omnibus abiisse Samo, assumpto comite Hermo-damante, traiecissequē ad Pherecydem, et Anaximandrum, et Thaletem: qui sapiens senex auctor ipsi fuerit suscipiendae ad Aegyptios sacerdotes peregrinationis, ex quibus plus sapientiae esset hausturus. Itaque bis patriam Samum fugit Pythagoras; semel ante aditam Aegyptum, aliasque exteras*

regiões, quo tempore gratia ipsum floruisse apud Poly-
cratem inde colligere licet, quod commendatitiis literis
ad Amasidem instructus Aegyptum petiit: et iterum post
reditum ex Aegypto.

Πολλὰς δὲ πόλεις] Leg. πολλὰς μὲν πόλεις.

10

Καὶ Χαλδαίους καὶ Ἑβραίους] De quibus etiam ora- 11
culi vel versus testatur, penes ipsos solos quasi possessio-
nem fuisse sapientiae: *Μοῦνοι Χαλδαῖοι σοφίαν λόγον, ἡδ' αὖ
Ἑβραῖοι.* Hoc est, *Soli Chaldaei sapientiam habent et He-
braei.* Hinc est, quod vno ore fatentur et demonstrant
firmis argumentis S. S. Patres, Clemens Alexandrinus, Iu-
stinus Martyr, Athanasius, Theodoretus, alii, quicquid
sapientiae et artium apud Graecos fuit, hoc eos a barbaris
accepisse: illos autem a Mose.

Τὴν περὶ δυνεῖρων γνῶσιν] Hanc vno vocabulo dicunt
Graeci *δυνεροφορικὴν*. Vide Philonem in *Iosepho*: et in
Commentar. *Quod somnia mittantur a deo.* Ceterum quanta
vanitate repleta haec coniectorum ars fuerit a Graecis, vi-
dere est apud Artemidorum, qui totis V. libris eam est
persecutus.

Τῇ διὰ λιβανωτοῦ μαντεία πρώτος ἐχρήσατο] Diog.
Laërt. pag. 580. *Μαντικὴ τε ἐχρήτο διὰ τῶν κληδόνων τε καὶ
οἰωνῶν· ἥμιστι δὲ διὰ τῶν ἐμπύρων, ἔξω τῆς διὰ λιβάνου.* vbi
legend. puto similiter, *λιβανωτοῦ.*

Ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοῖς ἱεροῦσι συνῆν] Aegyptiorum
sanctitatem praedicat etiam Isocrates in Busiride, vbi scri-
bit, Pythagoram ab illis edoctum cum philosophandi ratio-
nem, tum sacrificia cultumque deorum, in Graeciam haec
deinde intulisse. Verba quae huc pertinent, ista sunt:
*Ἔχει δ' ἂν τις, μὴ σπεύδειν ὠρμημένος, πολλὰ καὶ μεγάλα περὶ
τῆς σοφότητος αὐτῶν διελθεῖν· ἦν οὔτε μόνος, οὔτε πρώτος ἐγὼ
τυγχάνω καθ' ὁρακὸς, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν προ-
γεγενημένων, ὧν καὶ Πυθαγόρας δὲ Σάμιος εἰς ἐστίν, ὃς ἀφικέ-
μενος εἰς Αἴγυπτον, καὶ μαθητὴς ἐκείνων γενόμενος, τὴν τε ἄλ-
λην φιλοσοφίαν πρώτος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισε, καὶ περὶ τὰς
θυσίας τε καὶ τὰς ἀγιστείας τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἐπιφανέστερον
τῶν ἄλλων ἐπούδασεν, ἡγούμενος, εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ διὰ ταῦτα
πλεῖον γίγνοιτο παρὰ τῶν θεῶν, ἀλλὰ παρὰ γε τοῖς ἀνθρώποις
ἐκ τούτων μάλιστα ἂν εὐδοκμήσειν, ὅπερ αὐτῷ καὶ συνέβη.
Τοσοῦτον γὰρ εὐδοξία τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλεν, ὥστε καὶ τοὺς*

πρωτέρους ἅπαντας ἐπιθυμῖν αὐτοῦ μαθητὰς εἶναι, καὶ τοὺς
 πρεσβυτέρους ἥδιον ὄρεῖν τοὺς παῖδας τοὺς αὐτῶν ἐκείνῳ συγγι-
 γνομένους, ἢ τῶν οὐκ αὐτῶν ἐπιμελουμένων. etc. Quae ibidem
 sequuntur, alteri cuidam loco Malchi illustrando adhibui
 infra. Strabo lib. 17. testatur, se Heliopoli domos amplas
 vidisse, in quibus habitarent olim sacerdotes: quorum ta-
 men ordo tunc defecerit penitus, vt et scientia. Clemens
 Alexand. *Strom.* I. pag. 131. nominat archipphetam Ae-
 gyptium Sonchedem, cuius discipulus fuerit Pythagoras:
 vbi etiam addit, quis Platonis, quis Eudoxi *doctor* in
 Aegypto fuerit: ἱστορεῖται δὲ Πυθαγόρας μὲν Σώγῃδι τῷ Αἰ-
 γυπτίῳ ἀρχιπροφήτῃ μαθητεῦσαι. Πλάτων δὲ Σελγούφιδι τῷ
 Ἡλιοπολίτῃ. Εὐδόξος δὲ ὁ Κνίδιος Κονούφιδι, τῷ καὶ αὐτῷ
 Αἰγυπτίῳ. Emendo hic obiter Clementem in verbis paulo
 post seqq. Τὸν σοφώτατον Σόλωνα μανθάνοντα εἰσάγει πρὸς
 τοῦ βαρβάρου. Legendum enim πρὸς τοῦ: quod valet πρὸς
 τινος: vt apud S. Paulum 1 *Thessal.* 4. v. 6. Ἐν τῷ πράγματι,
 valet ἔν τινι πράγματι. Sic enim legend. vbi vulgo, ἔν τῳ.
 Eod. modo 1 *Cor.* 15. v. 8. pro eo quod in vulgatis est
 libris ὥσπερ τῷ ἐκτρώσαι, procul dubio rectius ex Ioh.
 Chrysost. restituemus, ὥσπερ τῷ, id est, ὥς τινι. Sed
 haec obiter.

- 12 Γραμμάτων δὲ τρισσὰς διαφορὰς] Memorabilis hic
 locus, de triplici differentia literarum, quae apud Ae-
 gyptios fuerit, illustrari poterit collatione eorum, quae habet
 Clemens Alexand. *Stromat.* 5. pag. 237. Αὐτίκα οἱ παρ'
 Αἰγυπτίους παιδευόμενοι, πρῶτον μὲν πάντων τὴν Αἰγυπτίαν
 γραμμάτων μέθοδον ἐκμανθάνουσι, τὴν ἐπιστολογραφικὴν καλου-
 μένην. δευτέραν δὲ, τὴν ἱερατικὴν, ἣν χρῶνται οἱ ἱερογραμμα-
 τεῖς. ὑστέρτην δὲ καὶ τελευταίαν τὴν ἱερογλυφικὴν, ἥς ἡ μὲν
 ἐστὶ διὰ τῶν πρώτων στοιχείων κυριολογικὴ. ἡ δὲ συμβολικὴ.
 τῆς δὲ συμβολικῆς ἡ μὲν κυριολογεῖται κατὰ μίμησιν. ἡ δ'
 ὥσπερ τροπικῶς γράφεται. ἡ δὲ ἀντικρὺς ἀλληγορεῖται κατὰ
 τινος αἰνιγμοῦς. ἥλιον γοῦν γράφαι βουλόμενοι, κύκλον ποιοῦσι.
 σελήνην δὲ, σχήμα μηνιδὲς, κατὰ τὸ κυριολογοῦμενον εἶδος.
 τροπικῶς δὲ, κατ' ἰδιότητα μετέγοντες καὶ μετατιθέμενοι. τὰ
 δ' ἐξαλλάττοντες. τὰ δὲ, πολλαχῶς μετασχηματίζοντες, χαρά-
 τουσιν. τοὺς γοῦν τῶν βασιλέων ἐπαίνους θεολογοῦμένους μύθοις
 παραδιδόντες, ἀνυγράφουσι διὰ τῶν ἀναγλύφων. τοῦ δὲ κατὰ
 τοὺς αἰνιγμοὺς τρίτου εἶδους, δῆγμα ἔστω τόδε. τὰ μὲν γὰρ
 τῶν ἄλλων ἀστρον, διὰ τὴν πορείαν τὴν λοξήν, ὅφρην σώμασιν
 ἀπεικάζον. τὸν δὲ ἥλιον, τῷ τοῦ καθ' ἑαυτὸν ἐπειδὴ κυκλωτέρις

ἐκ τῆς βοείας ὄνθου σχῆμα πλισάμενος, ἀντιπροσωπεύων κυλίνδρον·
 φασὶ δὲ καὶ ἐξάμηνον μὲν ὑπὸ γῆς· θάτερον δὲ τοῦ ἐτους τιμήμα
 τὸ ζῶον τοῦτο ὑπὲρ γῆς διατῆσθαι, σπερμαίνειν τε εἰς τὴν
 σφαίραν, καὶ γεννᾶν, καὶ θῆλυν κύνθαρον μὴ γίνεσθαι.

[*Ἱερογλυφικῶν*] Hieroglyphicarum literarum multi au-
 ctiores meminerunt, ut Philo lib. I. *de vita Mosis*, Clemens
 Alexand. *Strom.* 1. et 5. Corn. Tacitus *Annal.* II. Lucan.
 lib. 3. Ammian. Marcellin. lib. 16. Apuleius lib. 11. *Me-*
tamorph. Suidas quoque Chaeremonem quendam laudat, qui
 Hieroglyphica scripserit. Eius liber ad nos non pervenit:
 sed exstat Horapollus, (aliis dictus Orus Niliacus) Hiero-
 glyphicorum scriptor, Graece Latineque cum eruditissimis
 notis editus Angustae a D. Hoeschelio nostro: quem etiam
 in Gallicam linguam translatum habeo. Vide et Fr. Vale-
 sium *de Sacra Philosoph.* c. 16. in fine.

[*Πρὸς Ζάβρατον*] De hoc Zabtrato, quis fuerit, non-
 dum alibi quidquam indagare potui. Hinc autem conici-
 mus, sacerdotem quendam Babylonium fuisse, qui Pytha-
 goram initiauerit sacris, et instituerit.

[*Πλάνης*] Nota, ad quid Pythagorae profuerint suae
 peregrinationes: nempe ut tanquam ex mercatu domum
 reuerteretur, pulcherrimis pretiosissimisque sapientiae mer-
 cibus sibi comparatis. Haec vis est verbi *ἐνπορεύεσθαι*,
 quo Malchus hic utitur. Est enim ab *ἐμπορος*, quo mer-
 catorem Graeci significant. Eodem verbo simili elegantia
 utitur Clem. Alexand. *Stromat.* 1. pag. 130. *Πλάτων δὲ οὐκ*
ἀφνέεται τὰ κάλλιστα εἰς φιλοσοφίαν παρὰ τῶν βαρβάρων ἐμ-
πορεύεσθαι, εἰς τε Αἴγυπτον ἀφικέσθαι ὁμολογεῖ. Notetur hic
 simul aurea studiorum regula, quam per comparisonem
 elegantissimam cum peregrinandi ratione tradidit Nicolaus
 Damascenus: ut apud Suid. in *Νικόλαος* videre est.

Hunc ergo peregrinationum suarum scopum nostra
 quoque iuuentus sibi, si sapit, proponito.

[*Ταύτην γὰρ ἡγεῖσθαι πρῶτος τὴν περὶ ἀνθρώπων ἐπι-*
στήμην] Physiognomoniam, hoc est, artem colligendi
 cuiusque hominis animum, indolem, et mores ex linea-
 mentis oris et corporis habitu gestuque, primus exquisite
 tractavit Pythagoras et secundum hanc artem vel admisit
 aliquos in suam familiaritatem, vel repudiavit: sicut hanc
 ipsam ob causam a se repulit Cylonem, nobilem Crotonia-
 tem, quod ex lineamentis corporis animum in ipso laten-

tem crudelem deprehendisset: vt est infra, Num. 74. Hanc deinde artem plures excoluerunt professique sunt: vt Zopyrus (qui, vt ex Cicerone discimus, Socratis aeuo vixit), vt Polemo, vt Adamantius, etc. Ac ne Aristoteles quidem, ille naturae genius seu consiliarius, eam intactam reliquit. Exstat enim ipsius hac de re commentarius, ex quo pauca hic annotabo, vnde artis eius principia intelligi possint, quae in eo consistunt, quod animi mores sequantur temperamentum corporis: vt integro libro demonstrat etiam Galenus. Sic ergo Arist. statim in initio: *Αἱ διάνοιαι ἔπονται τοῖς σώμασι, καὶ οὐκ εἰσὶν αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς, ἀπαθὲς οὔσαι τῶν τοῦ σώματος κινήσεων. Τοῦτο δὲ δῆλον πάνν γίνεται ἔν τε ταῖς μέθαις, καὶ ἐν ταῖς ἀρρώστιας. πολὺ γὰρ ἐξαλλάττουσαι φαίνονται αἱ διάνοιαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων· καὶ τοῦναντίον δὴ τοῖς τῆς ψυχῆς παθήμασι τὸ σῶμα συμπάσχον φανερόν γίνεται περὶ τε τοὺς ἔρωτας, καὶ τοὺς φόβους τε καὶ λύπας καὶ τὰς ἡδονάς.* et mox: *Ὡστε ἀναγκαῖον ἔπασθαι τῷ τοιῷδε σώματι τοιῷδε διάθεσιν.* Idem c. 4. in pr. *Δοκεῖ δὲ μοι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα συμπαθεῖν ἀλλήλοις· καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἕξις ἀλλοιουμένη, συναλλοιοῖ τὴν τοῦ σώματος μορφήν· πάλιν τε ἡ τοῦ σώματος μορφή ἀλλοιουμένη, συναλλοιοῖ τὴν τῆς ψυχῆς ἕξιν· ἐπειδὴν γὰρ ἐστὶ ψυχῆς τὸ ἀνίστασθαι τε καὶ εὐφραίνεσθαι, καταφάνες, οἳ οἱ ἀνιῶμενοι σκυθρωπότεροί εἰσι, καὶ οἱ εὐφραϊνόμενοι, ἡλαροί,* etc. Sequuntur ibidem plura in hanc sententiam, *ὅτι ἐκάτερον ἐκατέρῳ ἔπεται:* hoc est, quod et anima a corpore, et vicissim corpus ab anima patiatur: quod etiam manifestum euadere dicit in maniacis. Sic Cassius probl. 51. ad quaestionem: *Αὐὰ τί οἱ τετρατόμορφοι, καὶ ἄφρονες;* respondet ex eodem principio: *ὅτι τοῖς σωματικοῖς τὰ ψυχικὰ συμπάσχει, ὥσπερ τοῖς ψυχικοῖς τὰ σωματικά.* Nonnunquam tamen fallere hanc artem, quippe coniecturalem, docet clarissimum exemplum Socratis, in quo ars Zopyri aberravit, quia naturae prauas inclinationes, quarum incidia praebebant corporis lineamenta, disciplinae et assuefactionis diligentia ipse Socrates correxerat: vt est apud Ciceronem.

Huc pertinet illud Phaedri nostri lib. 3. Fabularum Aesopiarum: *Et formosos saepe inueni pessimos: Et turpi facie multos cognoui optimos. Et quod alibi ait idem: Non semper ea sunt quae videntur. Decipit frons prima multos.* Ad eundem elegantissimum scriptorem plura notauimus ante hos 14 annos. De physiognomoniam Pythagorica plura annotabo infra.

[Ὁ Ζάμολξις ἦν ὄνομα] De hoc ita Iamblich. c. 30. 14
 Num. 173. Ζάμολξις Θρηξ ὢν, καὶ Πυθαγόρου δοῦλος γενόμε-
 νος, καὶ τῶν λόγων τοῦ Πυθαγόρου διακούσας, ἀπεθείς ἐλεύθε-
 ρος, καὶ παραγενόμενος πρὸς τοὺς Γέτας, τοὺς τε νόμους αὐτοῖς
 ἔθηκε, καὶ πρὸς τὴν ἀνδρείαν τοὺς πολίτας παρεκάλει, τὴν ψυ-
 χὴν ἀθάνατον εἶναι πείσαι. (lego πείσας, nisi forte Iamblich.
 scripserit, τῷ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι πείσαι.) ἔτι (f. deest
 δέ) καὶ νῦν οἱ Γαλάται, καὶ οἱ Τριβαλοὶ (sic legend. puto)
 καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν βαρβάρων τοὺς αὐτῶν νόμους πείθουσιν, ὡς
 οὐκ ἔστι φθαρῆναι τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ διαμένειν (lege διαμένει)
 τῶν ἀποθανόντων· καὶ ὅτι τὸν θάνατον οὐ φοβητοῦν, ἀλλὰ πρὸς
 κινδύνους εὐρώστας ἐκτίον. Καὶ ταῦτα παιδεύσας τοὺς Γέτας,
 καὶ γράψας αὐτοῖς τοὺς νόμους, μέγιστος τῶν θεῶν ἐστὶ παρ'
 αὐτοῖς. De eod. Diog. Laërt. lib. 3. pag. 568. "Εσχε καὶ
 δοῦλον Ζάμολξιν, ᾧ Γέται θύουσι, Κρόνον νομίζοντες, ὡς φησιν
 Ἡρόδοτος. Locus Herodoti, quem hic Diog. laudat, est
 Musa 4. seu Melpom. vbi Getas ἀθανατίζοντας vocat. ab
 immortalitate animorum, quam a Zamolxi fuerunt edocti:
 prolixèque describit, quo ritu quinto quoque anno ad
 ipsum dimittant e suis aliquem forte delectum, quem ma-
 nibus pedibusque ligent. Ibidem tamen sub finem addit,
 arbitrari se, Zamolxim multis ante Pythagoram annis ex-
 titisse. Idem Zamolxis aliquoties etiam ab Origene l. 2.
 et 3. contra Celsum nominatur.

[Νοσήσαντα δὲ τὸν Φερεκύδην] Apuleius in Floridis: 15
 Quin etiam Pherecydes Syro ex insula oriundus, qui primus
 versuum nexu repudiato conscribere ausus est passis verbis,
 soluto locutu, libera oratione. (hoc est prosa, vt vulgo
 loquimur.) Eum quoque Pythagoras magistrum coluit, et
 infandi morbi putredine in serpentium scabiem solutum, et
 infandiose humanit, etc. vbi Apuleius istis verbis: infandi morbi
 putredine, etc. circumloquitur φθειρίσιν, h. e. morbum
 pedicularem: quo genere et Sylla, et Herodes, alii que
 consumpti leguntur, fere homines crudeles aut libidinosi.
 De Pherecyde vide et infra, Num. 55. et Iamblich. c. 30.
 Num. 184.

[Καὶ ἀποθανόντα θάψας] Plenius haec memorat
 Iambl. d. loco: Καὶ κηδεύων αὐτὸν παρεμείνατο ἄχρι τῆς τε-
 λευτῆς αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἀπεπλήρωσε περὶ τὸν αὐτοῦ καθηγε-
 μόνα. οὕτω περὶ πολλοῦ τὴν περὶ τὸν διδάσκαλον ἐποιεῖτο σπου-
 δὴν. Vbi illa, τὴν δόξαν ἀπεπλήρωσε, recte vertit Arcerius,
 exequiarum iusta persoluit. Sic enim et Suidas δόξαν inter-

pretatur, κηδείαν, ἐπὶ νεκροῖς τιμὴν· quod nomen etiam Isidoro Pelusiotae, cum esset ibi non vno loco corruptum, restitui atque asserui. Vid. Notas nostras ad Epist. 57. Lib. 4.

[Ἑρμοδάμαντι τῷ Κρησφύλῳ] Hermodamantis huius supra quoque meminit Malchus noster: et Jambl. cap. 2. Num. 11. vbi cognomentum Creophyli habuisse ait, et fuisse ἀπόγονον illius Creophyli, qui Homeri hospes, amicus et praeceptor exstiterit: cuius et Strabo facit mentionem l. 14. Geogr. (vbi de Samo) referens, Homerum aliquando grati hospitii ergo inscripsisse ei ποῦμα, cui titulus fuerit, Οἰχάλλας ἄλωσις, hoc est, Oechaliae excidium: quod tamen ποῦμα Callimachus aliique putarunt ab ipsomet Creophylo scriptum fuisse, et Homero hospiti attributum, Caeterum apud Strabonem non Κρησφύλος, sed Κρησφύλος, per ω, legitur.

[Εὐρυμένους τοῦ Σαμίον ἀθλητοῦ] Diuersus ab Samio hoc athleta Eurymenes est ille Syracusanus, frater Dionis, de quo Jambl. c. 31. Num. 189. De isto autem, quem Pythagoras primus moderato carniū esu corroborauit, cum antea alia diaeta vsus fuisset, consimilia Malcho scribit Diog. Laërt. lib. 8. pag. 575. ibi, λέγεται δὲ καὶ πρῶτος κρίεσιν ἀσκήσαι ἀθλητὰς, καὶ πρῶτόν γε Εὐρυμένην, etc. Non ergo omnino a carniū esu Pythagoras vel ipse abhorruit, vel suos abstinere voluit.

[Τυρόν καὶ σῦκα σιτονμένων] Diog. Laërt. d. loco auctor est, athletas antiquitus vsos fuisse capricis siccis et caseis mollibus et tritico: ἰσθᾶσι ξηραῖς, καὶ τυροῖς ὑγροῖς, καὶ πυροῖς.

[Τὸς ἐκ τοῦ νικᾶν φθόνους φεύγειν] Antiquum est prouerbium, Καλὸν τὸ νικᾶν· ὑπερνικᾶν δ' ἐπιφθονον. Socrates lib. 3. Hist. Eccles. c. 21. loquens de Iuliano Imp. spernente crebras legationes et supplicationes regis Persici bellum et obsidionem Ctesiphontis, magnae vrbis in Persia, deprecantis, etiam parte ciuitatis oblata: Ille vero animum non admouit, nec supplicium est misertus: quin, sicuti prouerbio dicitur, non cogitauit, Bonum esse vincere; supervincere autem inuidiosum.

17 [Τοῖς Μόγγον μύσταις] Ita erat in MSC. Puto autem legendi. μόγγον. Suidas: Μογγούς, οὕτω καλοῦσι τοὺς Ἀμοργούς, τὸ Α' ἀφαιροῦντες, ὥσπερ καὶ ἐπ' ἄλλων. Μαῦρον γὰρ, τὸ ἀμαυρόν, καὶ σφόδρλον, τὸν ἀσφόδρλον καλοῦσι.

Τῶν Ἰδαίων Δακτύλων] Suidas: Ἰδαῖος Δάκτυλος.
Ἰδαῖος δὲ ἀπὸ τῆς Ἰδης.

Ἐκαθάρθη τῇ κεραυνῷ λίθῳ] Αἶθρον aliquando et foeminino genere usurpari, annotat Suidas, allato hoc exemplo: Αἶθρον τὰς ἐριτίμους ἀποφέρεσθαι ἤξιον. De hac autem mirabili purgandi ratione, cuius hic meminit Malchus, quaerendum amplius.

Ὁ Δικαίαρχος] Hic Peripateticus celebris fuit, discipulus Aristotelis, et Aristoxeni (de quo alibi) aequalis et condiscipulus. Testimonio eius etiam Diog. Laërt. in Pythagora vititur. Cicero eius meminit saepissime, nec unquam fere sine praeclaro elogio, nunc hominem vocans *luculentum*, nunc *historiae peritissimum*, nunc *Peripateticum magnum et copiosum*, etc. Quae omnia valde confirmant Malchi nostri de eodem iudicium, qui infra τοῖς ἀκριβεσιέ-
gois, hoc est, accuratioribus scriptoribus ipsum annumerat. Exstat hodieque libellus, cui titulus, *Βίος Ἑλλάδος* (ut *Vitam Pop. Rom.* scripsit Varro), nomen Dicaearchi praefere-
rens, et inscriptus Theophrasto, partim versibus iambicis senariis, partim prosa, quem Cl. V. Henricus Stephanus primum, deinde et D. Hoescheliuſ noster edidit. De eo libello si quis ex me quaerat quid sentiam, dixerō, videri mihi potius epitomen quandam Dicaearchi, quam Dicaearchum ipsum. Ex Suida enim et ex Stephano de *Vrbibus* didicimus, plures ipsum scripsisse huius argumenti libros, et quidem numero III. Ille vero, quem dixi, libellus est vnicus, et continuus. Quid, quod nec omnia hodie in eo reperiuntur, quae ab aliis ex Dicaearcho citantur? Caeterum memorabile est elogium vrbis Athenarum, quod ibi refertur, addito etiam testimonio ex Lysippi versibus petito. Ascribam locum paulo altius repetitum, ut appareat simul, quale discrimen statuatur auctor ille inter Ἀτικοὺς et Ἀθηναίους, quod non facile alibi reperias: simul et defectum quendam supplebo. Τῶν δὲ ἐνοικοῦντων, οἳ μὲν αὐτῶν, Ἀτικοί· οἳ δὲ, Ἀθηναῖοι, οἳ μὲν Ἀτικοί, περιέρχονται ταῖς λαλαῖς, ὑπονοῖσι, συκοφαντιώδεις, παρατηρηταὶ τῶν ξενικῶν βίων. οἳ δὲ Ἀθηναῖοι, μεγαλόφρονες, ἀπλοὶ τοῖς τρόποις, φιλίας γνήσιοι φύλακες. Διατρέχουσι δὲ τινες ἐν τῇ πόλει λογογράφοι, σείοντες τοὺς παρεπιδημοῦντας καὶ εὐπόρους τῶν ξένων· οὗς δὲ ταν ὁ δῆμος λάβη, σκληραῖς περιβάλλει ζημίαις. Οἳ δὲ εἰλικρινεῖς Ἀθηναῖοι, δορυμῆς τῶν τεχνῶν ἀκροαταί, διὰ τὰς συνεχεῖς (videtur supplend. σχολῆς, vel δουλίας, vel ἀσκήσεις). τὸ

καθόλου δ' ὅσον αἱ λοιπαὶ πόλεις πρὸς τε ἡδονὴν καὶ βίον διό-
θωσιν τῶν ἀγῶν διαφέρουσι, τοσοῦτον τῶν λοιπῶν πόλεων ἢ τῶν
Ἀθηναίων παραλλάττει. Φυλακτέον δ' ὥς ἐνι μάλιστα τὰς ἐπαί-
ρας, μὴ λάθῃ τις ἡδέως ἀπολόμενος. Ὁ σίγῃς λυσίππου·

Εἴ μὴ τεθέσσαι τὰς Ἀθήνας, στέλεχος εἶ.

Εἴ δὲ τεθέσσαι, μὴ τεθήρευσαι δ', ὄνος.

Εἴ δ' εὐαρεστῶν ἀποτρέχεις, καθήλιος.

Quos totidem iambicis Latinis commutabimus ad hanc
faciem:

Si nunquam Athenae sunt tibi visae, truncus es.

Sin visa ea urbs te haud cepit, asinus es merus.

Visam relinquis curriculo? mihi mulus es.

Πολυπλάγου] Sic Homerus πολυπλάγοντον vocat Vlys-
sem.

Περιττοῦ] Περιττὰ plerumque sunt *superflua*: (vnde
et medicorum περιττώματα dicta sunt) quae alio nomine
τὰ ὑπερβάλλοντα, vt in illo nobili praecepto philosophico,
quod praeter caeteros inculcat Simplicius: Σιγάσθαι τὰ περι-
ττά: hoc est: *Taceantur superflua*. Item in versibus Alexidis
comicii apud Athenaeum lib. 10.

Τὰ περιττὰ μισῶ· τοῖς ὑπερβάλλονσι γάρ

Τέρεψις μὲν οὐκ ἐνιστι, πολυτέλεια δέ.

Hoc est:

Superflua odi. Nulla enim superfluis

Inest voluptas: tantum inanis sumptus est.

Sic alibi passim. Sed hic ἀνὴρ περιττός est eximius, insi-
gnis, atque excellens: qui alias ἐξαιρετός: vt saepissime apud
Aristotelem. Fidei faciendae causa proferam aliquot exem-
pla. Sic Problem. 1. Sect. 30. p. 212. Περιττοὶ ἄνδρες με-
λαγχολικοί. Et pag. 216. Μηδὲν ἔχοντες περιττόν: Nihil habentes
eximium, vel egregium. Sic 6. Ethic. cap. 7. coniungit
περιττὰ καὶ θανυασία, καὶ χαλεπὰ, καὶ δαιμόνια. quomodo
etiā 8. Polit. iungit ἐκ παραλλήλου, τὰ περιττὰ καὶ θανυασία
τῶν ἔργων. Sic 1. Metaphys. cap. 2. δυστυχεῖς εἶναι τοὺς πε-
ριττοὺς. Idem eiusdem operis lib. X. cap. 1. Οὐδὲν δὴ λέγον-
τες περιττόν, φαίνονται τι λέγειν. Sic 5. Polit. cap. 10. περι-
ττὴ πρᾶξις dicitur. Ita et alii auctores praestantissimi vtuntur:
vt Theophrastus:

Χρὴ μισῶν θεράποντα καὶ ἄγγελον, εἴ τι περιττόν

Εἰδείη σοφίης, μὴ φθονερόν τελέειν etc.

Sic apud Platonem Axiocho sunt περιττοὶ λόγοι. Ibidemque τὰ κοινὰ τοῖς περιττοῖς ὀpponuntur. Sic Philo lib. de Iosepho: ἐξοπύρει τὴν τοῦ παιδὸς φύσιν ἐξαιρέτοις καὶ περιττοῖς ἐπιμελείαις etc. Ecce, ἐκ παραλλήλου iungit ἐξαιρετον et περιττον, vt ἰσοδυναμοῦντα. Sic Malchus ipse infra, τὸν περιττοῦτερον λόγον et τὸν πρὸς ἀκριβείαν διαπεπονημένον τῆς ἐπιστήμης λόγον coniungit. Sic Simplicius Commentar. in Enchirid. Epicteti pag. 8. b. τὰ ἀποτελέσματα δυνατοὶ ἀπὸ τῶν ὁργάνων διαγινώσκειν οἱ περιττὸν τι κατὰ τὰς τέχνας ἔχοντες. Hoc est, qui eximium quippiam in artibus habent, etc. Sic apud Suidam Salustius Aulæ Praef. ab nescio quo historico dicitur ἀνὴρ διαφερόντως περιττός εἰς φιλανθρωπίαν: Vir eximia quadam et singulari humanitate praeditus. Et mox ibid. aurea mala, quae vocantur, non ex eo sic appellata scribit, quod revera essent aurea, sed quia περιττώτερα τῶν ἄλλων, h. e. aliis praestantiora. Sic enim exponere malim, quam, vt Suidas, μείζονα, h. e. maiora.

Τὴν Κροτωνιατῶν πόλιν] Hanc ἐπισημοτάτην πόλιν vocat Iambl. cap. 6. Et Valerius Maxim. lib. VIII. cap. 15. opulentissimam civitatem, cuius Senatus (absque exemplo) constiterit mille hominum numero. Huius tanti et vere Amplissimi Senatus consiliarius fuit Pythagoras, ipsorum rogatu, vt ex eodem Valerii testimonio discimus. Vnde aestimare licet, quantam Crotoniatæ de ipsius sapientia habuerint opinionem ac fiduciam.

Τὸ τῶν γερόντων: et mox: τοῖς νέοις: et rursum: τοῖς παισιν] Huc pertinet quod de Pythagora ex Aegypto reuerso scribit Isocrates in *Basiride*, tantum nobilitate praestitisse caeteris, vt et adolescentes omnes cuperent ipsius esse discipuli, et senes mallent liberos suos cum eo viuere, quam rei familiari operam dare. Verba graeca alio loco referam.

Οὐ μόνον ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας] Etiam foeminas doctrinarum studiis excoli debere, et quidem id fieri posse sine detrimento aut periculo pudicitiae earum, demonstrat cum rationibus tum exemplis Iohannes Ludouicus Viues de Institut. Christianae foeminae lib. I. Item lib. de officio mariti, cap. de disciplina foeminae.

Θεαροῦς καὶ διεβοήθη τὸ ὄνομα] Pro καὶ διεβοήθη forte rectius legerimus περιεβοήθη. Theano autem ista etiam a Iamblichō recensetur in catalogo illustrium foemi-

narum, quae Pythagorae sectam secutae sint. Et Didymus in libro, quem de philosophia Pythagorica fecit, testatur apud Clementem Alexandr. I. Strom. pag. 133. Θεανὴ τὴν Κροτωνιάτιν πρῶτην γυναικὴν φιλοσοφῆσαι, καὶ ποιήματα γράψαι: Primam foeminarum Theano et philosophatam esse et poemata scripsisse. Sic Ausonius: Quas (scil. virtutes) Tanaquilla habuit, quas Pythagorea Theano. Sed quaenam illa fuerit, non satis constare inter auctores video. Alii enim Brontini Crotoniatae filiam et Pythagorae vxorem faciunt: alii vero Brontini vxorem, et Pythagorae discipulam. Diog. Laërt. lib. 8. pag. 594. Ἦν δὲ τῷ Πυθαγόρῃ καὶ γυνή, Θεανὴ ὄνομα, Βροντίνου τοῦ Κροτωνιάτου θυγάτηρ· οἱ δὲ γυναῖκα μὲν εἶναι Βροντίνου, μαθήτριαν δὲ Πυθαγόρου. Theodoretus quoque Sermone 2. de principio aduersus gentes scribit, Pythagorae vxorem fuisse Theano, quae et defuncto marito regendas suscepit scholas vna cum filiis Telaugae et Mnesarcho. Verba Theodoreti paulo altius repetita haec sunt: Πυθαγόρας δὲ ὁ Μνησαρχοῦ ἀρχὴν τῶν πάντων ἔφησε τὴν μονάδα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐγενέσθην Ἀναξαγόρας καὶ Πυθαγόρας. Ἀλλὰ τὴν Πυθαγόρου μὲν διατριβὴν ἡ γαμετὴ Θεανὴ διεδέξατο, καὶ Τηλαύγης καὶ Μνήσαρχος, οἱ τοῦτου παῖδες. Τηλαύγους δὲ Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος ἐγένετο φοιτητής. Τοῦ δὲ Ἀναξαγόρου Ἀρχέλαος· Ἀρχελαῦν δὲ Σωκράτης, ὁ Ἀθηναῖος. καὶ Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Πυθαγόρας εἰς Αἴγυπτον ἀφικόμενοι, τοῖς Αἰγυπτίων καὶ Ἑβραίων αὐτόθι σοφοῖς ξυνεγένεσθην, καὶ τὴν περὶ τοῦ ὄντος ἡρυνισάσθην γνώσιν. Sed ex Iamblichō discimus lib. I. cap. 27. duas diuersas foeminas nomen Theano possedisse; quarum vna Pythagorae, altera Brontini vxor fuerit. Imo sunt etiam qui filiarum Pythagorae vnam Theano faciant: in quibus ille est apud Photium innominatus βιογράφος pag. 712. Bibliothecae: Καὶ ἡ Θεανὴ δὲ λέγεται οὐ μαθήτρια μόνον, ἀλλὰ καὶ μία τῶν θυγατέρων αὐτοῦ εἶναι. Alterutra vero harum fertur celebre hoc et pulchrum protulisse apophthegma (τὸ καλὸν καὶ περίελεπτον ῥῆμα vocat Iamblich. dicto cap. 27. et τὸ περιβόητον γενόμενον ἀπόφθεγμα c. 11.): ὥς ἀπὸ μὲν τοῦ συνοικοῦντος ἀνδρὸς ἀνιστάμενην γυναῖκα ὁσίων ἐστὶν αὐθημερόν προσεῖναι τοῖς ἱεροῖς καὶ θύειν ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ προσήκοντος, οὐδέποτε. Caeterum Lat. interpretatio d. c. 11. apud Iamblich. nullius est pretii, quae sic habet: Ad haec vero illud fama percelebratum fuit, in publico conuentu libere dixisse, ab viro cohabitante eodem statim die ad sacra accedere, pium esse; ab eo vero, qui cognatus et affinis non sit, accedere nequaquam.

Putabat enim interpretes, Pythagoram hoc in publico conventu protulisse de officio vxoris, quod Iamblichus vult vxorem ipsam, ex mente et sententia Theanus, dicere vel cogitare in congressu maritali. Sic enim accipio τὴν σύνδοον, quae eodem capite paulo ante dicebatur ἢ πρὸς τοὺς ἄνδρας ὁμιλλᾶ, et vsitatus vocatur συνουσία: apud Ausonium in *Petiochis Homericis* est in coetum conuentio. Nec recte vertit interpretes particulam μηδέποτε nequaquam, quasi idem esset cum μηδαμῶς. Sed μηδέποτε est nunquam. Deinde ὁ μὴ προσήκων simpliciter est vir extraneus, siue alienus. Nam et Diog. Laërt. ἄλλοτριον vocat l. VIII. pag. 595. vbi scribit, Theano protulisse hoc celebre scitum ad alterius cuiuspiam interrogationem, φαῖν αὐτὴν ἐρωτηθεῖσαν, ποταία γυνὴ ἐπ' (leg. ἀπ') ἀνδρὸς καθαρεύει, φάναι. Ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου παραχρῆμα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλοτρίου οὐδέποτε. Theodoretus Serm. 12. de *Virtute Actiua* his verbis idem refert: Ἐρωτηθεῖσα, ποταία γυνὴ ἀπὸ ἀνδρὸς εἰς τὸ θεσμοφόριον κάτεισιν· Ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου παραχρῆμα ἔφη. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλοτρίου οὐδέποτε. In summa, hoc indicare voluit Theano, Honorabile esse coniugium inter omnes, et thorum immaculatum: scortatores autem et adulteros diuino iudicio condemnatum iri: quae S. Pauli est sententia in Epistola ad Hebraeos capite vltimo v. 4. Vide quae dixi in Notis ad Isidori epist. 129. lib. IV.

Est et alterum Theanus memorabile scitum, quo dicebat, eam quae ad virum suum ingrederetur, cum vestibus verecundiam quoque debere deponere, et rursum resurgentem eandem resumere vna cum vestibus. Diog. Laërt. Τῇ πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα μελλούσῃ πορεύεσθαι, παρήγει (ἢ Θεανῶ) ἅμα τοῖς ἐνδύμασι καὶ τὴν αἰσχύνην ἀποτίθεσθαι· ἀνίσταμένην τε πάλιν ἅμα αὐτοῖσιν ἀναλαμβάνειν. Tertium quoque eiusdem apophthegma refert Theodoretus dicto Serm. 12. Cum enim nescio quis ipsam intuitus admiratione formae dixisset, Καλὸς ὁ πῆχυς: Pulchrum brachium! respondit illa: Ἀλλ' οὐ δημόσιον: hoc est, At non vulgare (sicut vulgaris mulier dicitur Vlpiano in l. 13. si vxor. §. sed et in ea. D. ad l. lul. de adult. quae vulgo se prostituit).

Οὐδ' ἡ τυχούσα ἦν παρ' αὐτοῖς σιωπῇ] De silentio Pythagorico, quod discipulis indicabatur, decantatissima res est. Vocabant et ἐχεμυθία, teste Agellio lib. I. c. 9. Suidas: Ἐχεμυθεῖ, ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸν λόγον. Ἐχεμυθία, σιωπή, μυστήρια. Ἐχέμυθος, μυστήριον κρυπτὸν φυλάττων, ἢ φρόνιμος.

Deinde ex auctore innominato haec subiungit: Ἦν δὲ ἐχέμυθος ἐς τὰ μάλιστα καὶ κρυφίους, etc. Et mox: Ἐχεμυθότατος, ὁ φρονιμώτατος. Hesychius: Ἐχεμυθεῖ, ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸν λόγον σιωπῇ. Ἐχεμυθεῖν, σιωπᾶν, λόγους στέγειν. Ἐχέμυθος, ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν λόγον, ἥτοι κρατῶν τὸν λόγον σιωπῇ. Etiam ἐχερμουσύνην dicebant, sed rariore vocabulo. Vid. Iamblich. lib. I. cap. 16. et cap. 20. et cap. 23. et cap. 31. et cap. 32. Item lib. II. cap. vlt.

Ekstat et Palladae in hoc Pythagoricum silentium Epigramma lib. I. *Antholog.* tit. εἰς σιωπὴν, quod cum Lat. interpretatione nostra subiiciam.

Ἡ μεγάλη παιδεύσις ἐν ἀνθρώποισι σιωπῇ.

Μάρτυρα Πυθαγόραν τὸν σοφὸν αὐτὸν ἔχω.

Ὅς λαλεῖν εὐδὸς, ἑτέρους ἐδίδουε σιωπῇ,

Φάρμακον ἡσυχίας ἐγκρατὲς εὐρέμενος.

Doctrinae pars haud postrema est, posse tacere:

Testis in hac mihi res Pythagoras sophus est.

Hic alios docuit, fari catus ipse, tacere,

Conueniensque ori pharmacon applicuit.

Simplicius in Commentario doctissimo ad Epicteti Enchiridion (mihi pag. 31. et seq. edit. Venet.) ad praeceptum: Ἡ σιωπὴ τὸ πολὺ ἔστω, ἢ λαλεῖσθω τὰ ἀναγκαῖα, καὶ δι' ὧν etiam huius silentii Pythagorici meminit, et rationem reddit, his verbis: Τῶν δὲ οἰκείων τῷ τοιούτῳ χαρακτηρί, πρῶτον καὶ κυριώτατον σιωπῇ, φησί, τὸ πολὺ ἔστω. Ἡ γὰρ ὅλη σπουδὴ τῶν παιδευτικῶν λόγων ἐστίν, ἐπιστρέφει τὴν ψυχὴν εἰς ἑαυτήν ἀπὸ τε τῶν ἐκτὸς, καὶ ἀπὸ τῶν ἀλόγων ἐν αὐτῇ παθῶν, καὶ τοῦ σώματος, ὥστε τὴν ἑαυτῆς ζωὴν τὴν αὐτὴν αἰετῶς ζῆν. Πρὸς δὲ τοῦτο ἡ σιωπὴ τὰ μέγιστα συντελεῖ. Αὐτὸ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τῆς καθ' ἑαυτῆς (forte leg. ἑαυτοῦς) διαγωγῆς ἀρχὴν ἀντιστοιχάτην συνέταττον τὴν πενταετὴ σιωπὴν, etc.

Sed de tempore huius silentii non inter omnes constat, quamdiu id durarit. Vulgo plerisque persuasum est, in omnibus indistincte fuisse id quinquennale. Hinc Servius P. Danielis ad X. *Aen.* pag. 602. *Amyclas* tacitas dicit, (Virg.) id est, *Pythagoreas*. Nam *Pythagorica* virtus est quinquennale silentium. Et Diog. Laërt. lib. VIII. pag. 573. *Πενταετίαν* τε ἡσυχάζον (αὐτοῦ οἱ μαθηταί) μόνον τὸν λόγον (forte τῶν λόγων) κατακούοντες, καὶ οὐδέπω τὸν Πυθαγόραν ὁρῶντες, εἰς ὃ δοκιμασθεῖεν. τούνην δὲ ἐγένοντο τῆς οἰκίας

αὐτοῦ, καὶ τῆς ὀψεως μετέχον. Hinc Lucianus quoque in βίων πράξει, ad interrogationem, τίς ὁ τρόπος τῆς ἀναμνήσεως; quomodo, inquam, in memoriam Pythagoras reuocaret hominibus ea quae antea nouissent? (discere enim nihil aliud esse aiebat quam reminisci, quod postea et Platoni dogma placuit) respondere facit Pythagoram Ionice ad hunc modum: Τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχίη μακρὴ, καὶ ἀφωνία, καὶ πέντε ὅλων ἐτείων λαλέειν μηδέεν. Hoc tamen refellitur istis Agellii verbis dicto cap. 9. *Iubebat (Pythag.) tempus certum tacere: non omnes idem, sed aliud aliis tempus, pro aestimato captu solertiae. Et mox: Sed non minus quisquam tacuit quam biennium, etc.* Non ergo omnibus promiscue indicebatur πενταετίας ἔχμυθία; sed quibusdam etiam multo breuioris temporis, si quid Agellio credimus. Notanda et causa est istius imperati silentii, quae erat, vt circa difficilia exercerentur. In his enim virtus et ars occupatur, vt ait etiam Aristoteles. *Ἔστι δὲ πάντων χαλεπώτατον ἐγκρατευσμάτων, τὸ γλώττης κρατεῖν*, vt ait Iamblich. lib. I. cap. 31. Vnde et Socrates dicebat, facilius carbonem ignitum in lingua posse contineri, quam arcanum sermonem. Arist. quoque, cum ex eo quaereretur, quid esset omnium rerum difficillimum in vita, respondit, *Σιωπῆν ἢ μὴ δεῖ λαλεῖν*: Tacere quae loqui non oportet. Vide Stobaeum Serm. 30. *περὶ ἀπορρήτων*. Et, vt ait Dionysius Cato: Proximus ille deo est, qui scit ratione tacere. Ouidius 2. de Arte amandi:

Eximia est virtus, praestare silentia rebus:

At contra grauis est culpa, tacenda loqui.

Quo et ista pertinent Agellii dicto loco: *Vbi res didicerant rerum omnium difficillimas, tacere audireque, atque esse iam coeperant silentio eruditi, cui erat nomen ἔχμυθία etc.* Clemens Alexandr. Strom. 5. p. 247. hanc silentii indicti rationem reddit: *Vt familiares Pythagorae a sensilibus auersi, sola mente diuinum numen intuerentur.* Τοῦτο ἄρα βούλεται καὶ τὸ Πυθαγόρῃ ἢ τῆς πενταετίας σιωπῇ, ἣν τοῖς γνωρίμοις παρεγγύα (forte παρηγγύα), ὡς δὴ ἀποστραφέντες τῶν αἰσθητῶν, φιλοῦν τὸ πρὸς τὸ θεῖον ἐποπτεύειν. Obseruo autem duplex silentium Pythagoricum: vnum discipulorum, quod erat certo tempore circumscriptum, ita vt non esset infra biennium, non etiam supra quinquennium: alterum etiam illorum, qui legitimos discipulatus annos iam compleuerant, quo non quidem inter se, verum ad alios, non Pythagoricos sine extraneos vtebantur. Atque hoc erat perpetuum. Ita acci-

pio apud Iamblichum non vno loco παντελῇ σιωπῇ: vbi Desid. Herald. meo iudicio non recte nobis substituere conatur πενταετῇ σιωπῇ. Ego retinend. aio παντελῇ. Vid. Num. 68. et 188. Neque enim verisimile est, tot locis corruptum esse adiectivum παντελῆς in πενταετῆς. Posterius hoc genus silentii, quod παντελές seu omnimodum vocari diximus, praebebat nobis occasionem tollendi vnus atque alterius insignis mendii scripturae ex duobus Iambl. locis. Vnus est lib. I. cap. 23. num. 104. vbi sic editum est: Ἀλλὰ κατὰ τὴν νεομοθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἐχεμυθίαν θύλων μυστηρίων καὶ πρὸς τοὺς ἀτελέστους ἀπορρήτων τρόπων ἤπτιοντο, καὶ διὰ συμβόλων ἐπισκόπουν τὰς πρὸς ἀλλήλους διαλέξεις ἢ καὶ συγγραφάς. Ex quibus posteriora verba sic satis verbose vitioseque vertit Fris. Interp. Adeoque per symbola mutuas communicationes ac colloquia vel etiam commentaria scriptionesque considerabant. Sed aut ego nihil video, aut pro ἐπισκόπουν reponi debet ἐπισκώτουν, hoc est, tenebris inuoluebant, obscurabant. Alter locus emendationis egens in Protrept. cap. 21. p. 131. ita legitur: Ἀλλὰ κατὰ τὴν νεομοθετημένην αὐτοῖς ὑπὸ Πυθαγόρου ἐχεμυθίαν μυστηρίων καὶ πρὸς τοὺς ἀτελεστέρους τρόπων ἀπορρήτων (leg. puto ἀτελέστους ἀπορρ. τρόπων) ἤπτιοντο, καὶ διὰ συμβόλων ἐπίσκοπον τὰς πρὸς ἄλλας διαλέξεις ἢ συγγραφάς. Putarit fortasse quispiam, hic quoque legendum ἐπισκώτουν pro ἐπίσκοπον. Sed nihil mutandum. Nam ἐπισκώτουν et ἐπισκώπειν pro iisdem vsurpasse videtur Iamblich. σκέπω, vnde et σκέπας, est tēgo: ἐπισκέπω, contēgo. Caeterum pro ἄλλας restituend. puto ἄλλήλους: vt loco priore legebatur. An vtroque potius ἄλλους legendum? quod mihi non videtur. Redeamus vero paulisper ad silentium Pythagoreum: de quo mihi non tempero quin adscribam Apuleii verba in Floridis: quod equidem tanto faciam libentius, quod insigne Pythagorae elogium completantur. Tot ille doctoribus eruditus, tot tamque multiinguis fontibus disciplinarum toto orbe haustis, vir praesertim ingenio ingenti, ac profecto supra captum hominis animi angustior, primus philosophiae nuncupator et conditor, nihil prius discipulos suos docuit, quam tacere, primaque apud eum meditatio sapienti futuro, linguam omnem (forte omnine) cōercere, verbaque, quae volandia poeta appellat, ea verba detractis pinnis intra murum candentium dentium premere. Frorsus, inquam, hoc erat primum sapientiae rudimentum, meditari discere, loquitari dediscere. Non in totum tamen vocem desuescebant, nec omnes pari tempore elingues magistrum sectabantur; sed

gravioribus viris breui spatio satis videbatur taciturnitas modificata. Loquaciores enim uero ferme in quinquennium velut in exilium vocis puniebantur. (f. leg. veluti exilio v. p.) Haec Platonicus ille Madaurensis, qui et ipse, perinde ut Agellius, non omnibus quinquennale, sed quibusdam etiam breuioris temporis silentium imperatum fuisse testatur. Non omitam hic κακοζήλιαν Basilidis haeretici, quem et ipsum scribunt suis praecepisse silentium more Pythagorico ad quinquennium. Vid. Euseb. lib. IV. Hist. Eccles. cap. 7. Nec illud indictum relinquam, quod apud S. Hieronymum legi Commentario in Ecclesiasten Salomonis cap. 3. ad verba: *Tempus tacendi, et tempus loquendi.* Annotat ibi vir doctissimus ista: Pythagoricos reor, quorum disciplina est, tacere per quinquennium, et postea eruditos loqui, hinc originem sui traxisse decreti. Discamus itaque et nos, prius non loqui, ut postea ad loquendum ora reseremus. Si leamus certo tempore, et a praeceptoris eloquio pendeamus. Nihil nobis videatur rectum esse, nisi quod discimus, ut post multum silentium de discipulis efficiamur magistri. Nunc vero pro seculorum quotidie in peius labentium vicio, docemus in Ecclesiis, quod nescimus. Et si compositione verborum, vel instinctu Diaboli, qui fautor errorum est, plausus populi excitauerimus, contra conscientiam nostram scire nos arbitramur, de quo aliis potuimus persuadere. Omnes artes absque doctore non discimus: sola haec tam vilis et facilis est, ut non indigeat praeceptore. Hactenus S. Hieronymus. De posteriori silentii Pythagorei genere, quam παντελή σιωπήν seu ἔχεμυθίαν vocabamus, obseruo etiam locum Iamblichii ex cap. 32. Num. 226. τὰ κυριώτατα καὶ συνεκτικώτατα τῶν ἐν αὐτῇ δογματικῶν ἀπόδητα ἐν ἑαυτοῖς διεφύλακτον ἅπαντες αἰεὶ, μετὰ ἀκριβοῦς ἔχεμυθίας πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἀνέκφορα διατηροῦντες ἀγράφως ἐν μνήμῃ, τοῖς διαδόχοις ὥσπερ μυστήρια θεῶν μεταπαραδιδόντες· διόπερ οὐδὲν ἐξεφοίτησε τῶν λόγων ἄξιον, μέχρι πολλοῦ διδασκόμενά τε καὶ μανθανόμενα· ἐντὸς δὲ τοίχων μόνων ἐγνωρίζετο. etc. Eod. allusit Cicero, cum in I. de Natur. Deorum scripsit: Nec tu me celas, ut Pythagoras solebat alienos. Vbi alienos intelligere debemus τοὺς ἀμύητους, quos Iamblich. nunc ἀτελέστους, nunc ἐξωτερικοὺς, nunc θυραῖους, nunc βεβήλους vocat, non initiatos scil. mysteriis Pythagoricis: qui Virgilio, Horatio, aliisque sunt profani.

Ὡς ἀθάνατον εἶναι φησὶ τὴν ψυχὴν] Sententiam suam de animae immortalitate hausit Pythagoras a magistro suo

Pherecyde. Cicero *Tuscul.* 1. *Pherecydes Syrus primum dixit, animos hominum esse sempiternos. antiquus sane: fuit enim meo regnante gentili.* (Seruio Tullio.) *Hanc opinionem discipulus eius Pythagoras maxime confirmavit. etc.* Sic alibi idem Cicero de Pythagora testatur, ipsum animas in immortalitatem asseruisse. At verissimam hanc sententiam corripit additamento stultissimo falsissimoque, dum docuit (si tamen docuit) μεταμύχων, ἢ γον μετανομήτων, τουτέστιν ὅτι μεταβάλλουσιν αἱ ψυχαὶ εἰς ἄλλα σώματα ἀνθρώπων, ἢ καὶ ἀλόγων ζώων: quem animae reciduiatum vocat eruditissimus Tertullianus: Diog. Laërt. pag. 570. τῆς ψυχῆς περιπύλησιν. Idem Diog. pag. 576. Πρώτον τε φασι τοῦτον ἀποφῆναι, τὴν ψυχὴν κύκλον ἀνάγκης ἀμειβουσαν, ἄλλοτε ἄλλοις ἐνδεῖσθαι ζώοις. Sic B. Hieronymus *Apolog. aduersus Ruffin.* Et quia Pythagorica dogmata legisse me dixeram, audi, quid apud Graecos primus Pythagoras inuenerit. Se primum fuisse Euphorbum, secundo Callidem, tertio Hermotimum, quarto Pyrrhum, ad extremum Pythagoram. Lactantius etiam horum Pythag. dogmatum aliquoties meminit, vt lib. III. cap. 18. Alii autem (inquit) contraria his disserunt, superesse animas post mortem, et hi sunt maxime Pythagorici ac Stoici: quibus etsi ignoscendum est, quia verum sentiunt, non possum tamen non reprehendere eos, quia non scientia, sed casu inciderant in veritatem. Itaque in eo ipso quod recte sentiebant, aliquid errarunt. Nam cum timerent argumentum illud, quo colligitur, necesse esse, vt occidant animae cum corporibus, quia cum corporibus nascuntur: dixerunt, non nasci animas, sed insinuari potius in corpora, et de aliis in alia migrare. Nec putarunt aliter fieri posse, vt supersint animae post corpora, nisi videantur fuisse ante corpora. Par igitur ac prope similis error est partis vtriusque. etc. Idem cap. 19. Sed videlicet Pythagorae credidit (scil. Plato, dum se naturae gratias agere diceret, inter cetera, quod homo natus esset potius quam mutum animal) qui, vt vetaret homines animalibus vesci, dixit, Animas de corporibus in aliorum animalium corpora commeari: quod et vanum, et impossibile est. Vanum, quia necesse non fuit, veteres animas in noua corpora inducere, cum idem artifex, qui primas aliquando fecerat, potuerit semper nouas facere: Impossibile, quia rectae rationis anima tam immutare naturam status sui non potest, quam ignis, aut deorsum niti, aut in transuersum fulminis modo flammam suam fundere. etc. Sic B. Ambrosius lib. de Bono mortis c. 10. Vt cognoscant Gentiles,

ea quae in philosophiae (f. philosophorum) libris mirantur, translata de nostris. Atque utinam non superflua his et inutilia miscuissent, ut dicerent, animas hominum pariter ac bestiarum esse communes, earumque summum praemium, si magnorum philosophorum animae in apes aut luscinnias demigrarent, ut qui ante hominum genus sermone pauissent, postea mellis dulcedine, aut cantus suauitate mulcerent. Satis fuerat dixisse illis, quod liberatae animae de corporibus αἰδῶν peterent, id est, locum qui non videtur: quem locum Latine infernum dicimus. Denique et scriptura habitacula illa animarum promptuarie nuncupauit, etc. Sic Iohannes Chrysostomus illud dogma turpitudinis plenum pronuntiat Homilia 1. in Ioan. quod Pythagorei tradiderint, animas hominum migrare etiam in muscas et culices et frutices: Λογμάτων δὲ ἐνεκὸν τῶν περὶ ψυχῆς, οὐδ' ὑπερβολὴν τινα κατέλιπον ἀσχηγνῆς λοιπὸν, μύας (Ita vulgo legitur: quod et interpretes Arétinus agnovit, dum vertit, mures. Corrigendum puto, μυίας, id est, muscas, nam mures esset μῦς.) καὶ κῶνοπας καὶ θάμνους τὰς τῶν ἀνθρώπων λέγοντες γίνεσθαι ψυχάς, καὶ τὸν θεὸν αὐτὸν ψυχὴν εἶναι φάσκοντες, καὶ ἕτερα ἅττα τοιαῦτα ἀσχημονοῦντες. Ibid. paulo mox (quod obiter moneo) emendandus videtur idem Chrysost. vbi sic editum est: Καθ' ἅπερ γὰρ ἐν Εὐαγγ. τῆδε κἀκεῖσε περιφερόμενοι, οὕτως οὐδὲ ποτε ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐστήμεσαν, ἅτε ἀπὸ τῶν δηλῶν καὶ ἐπισφαλῶν λογισμῶν πάντα φθεγγόμενοι. Quod postremum cum sic reddiderit interpretes: utpote incerta et fragili sententia omnia loquentes: legisse videtur, aut in animo habuisse, ἀδήλων. Sed veram lectionem esse αἶο, δειλῶν. Timidas enim et lubricas ratiocinationes vocat Chrysost. philosophorum de rebus opinioniones fluctuantes.

Theodoretus quoque non semel hanc vanitatem μετεμψυχώσεως refutat: ut in Haereticarum Fabularum compendio, vbi de Carpocrate haeretico: Cum Pythagoricas a corporibus in corpora traiectiones admisissent (Carpocratiani), quod eis connexum a Pythagora dicebatur, non admisserunt. Pythagorus enim dicebat, animas, quae peccarent, mitti in corpora, ut et poenas darent, et rite expiarentur. Hi autem causam asserunt illius in corpora transitus, quae Pythagoricae ex diametro repugnat. Dicunt enim animas mitti in corpora, ut omne genus libidinis et petulantiae peragant. Eas ergo, quae in uno descensu impleuerint, non egere alia missione. Quae autem parum peccarunt, et bis mitti, et ter, et saepius,

donec omnia vitiorum genera impleuerint, etc. Idem Theodoret. *Epitome diuinorum decretorum*, sub titulo *de homine*: „Animam autem simplicem esse dicimus, et ratione praeditam, et immortalem; non tamen ante corpus praexistere. Pythagoras enim et Plato et Plotinus, et qui eius sectae sunt, immortales animas esse confessi, dixerunt, eas ante corpora praexistere, et esse quendam innumerablem animarum populum: et quae peccant quidem, demitti in corpora, vt tali purgata disciplina in locum proprium reuertantur: quae autem etiam in corporibus vitam iniquam et sceleratam amplexae fuerint, in rationis expertia demitti animalia: eos quidem qui amarae bilis sunt, et iracundiae veneno referri, in serpentes; rapaces vero in lupos; audaces autem in leones; fraudulentos autem in vulpes; et eiusmodi quasdam ineptas confinxere fabulas, etc.“ Denique eodem libro cap. *de iudicio*: „Pythagoras animarum in corpora transitus fabulatus est, dicens, eas non solum in corpora brutorum, sed etiam in arbores transire. Idem etiam Plato hanc fabulam nescio quomodo secutus est. Hinc Manes, et, quae eum praecessit, impiorum Gnosticorum haeresis, accepta occasione, dixerunt, hoc esse supplicium. Scelerati autem Carpocrates et Epiphanes et Prodicus et Caieni, suillam plane vitam constituentes, dicebant, animas in corpora transmitti, vt per libidinem et omnem intemperantiam vnum quemque angelorum mundi conditorum colerent. Piorum autem ecclesia eos et huiusmodi fabulas exoratur,“ etc.

Sed de fabulosa illa migratione animarum in alia corpora, et ipsius Pythagorae metamorphosi, plura dicendi locus erit infra. Illud tantum hoc loco addam, quod legi apud Socratem lib. III. *Histor. Eccles.* cap. 21. etiam Iulianum Apostatam hac vanissima opinione fuisse dementatum, vt sibi persuaderet, iuxta Pythagorae sententiam, ex transformatione se animam habere Alexandri Magni: imo ipsum se in alio corpore esse Alexandrum. Vnde et per somnia in eam spem adduci se passus est, futurum se Alexandro Macedoni rebus gestis non modo parem, sed etiam eodem superiorem. Sed haec opinio et spes eum seduxit, effecitque, vt supplicationem Persae regis respueret, et dum praelio commisso se etiam immiscebat inermem, sola spe felicitatis fretus, iaculo confixus periret, incerto necis ipsius auctore.

Κατὰ περιόδους τινὰς τὰ γινόμενα ποτὲ, πάλιν γίνε-
ται] S. Hieronymus dicta *Apologia aduersus Ruffin.*: Post
certos temporum circulos ea quae fuerant, rursum fieri, ni-
hilque in mundo fieri nouum, etc. Haec et sapientissimi
Salomonis est sententia *Ecclesiastae* cap. 1. Τὶ τὸ γεγονός;
αὐτὸ τὸ γενησόμενον. Καὶ τί τὸ πεποιημένον; αὐτὸ τὸ ποιηθη-
σόμενον· καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ὅς λαλή-
σει, καὶ ἔρεϊ· Ἰδὲ τοῦτο καινὸν ἔστιν. Ἦδη γέγονεν ἐν τοῖς
αἰῶσι τοῖς γινόμενοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν, etc. Vid. *ibid.*
Commentar. Hieronymi, vbi hoc latius explicans, simul re-
futatur opinionem Epicuri, qui assererat, per innumerabiles
periodos eadem et iisdem in locis, et per eosdem fieri. Ex
eodem fonte Hieronymus etiam illud putat fluxisse comi-
cum apud Terentium: *Nihil est dictum, quod non sit dictum*
prius; et postquam praeceptorem suum Donatum laudauit,
addit: *Quod si in sermonibus nouum nihil dici potest, quantū*
magis in administratione mundi, quae ab initio sic perfecta
est, ut requiesceret deus ab operibus suis in die septima, etc.
Apuđ Malchum vero hic post ἀπλῶς in MS. erat lacuna: vt
credibile sit, multa hinc praeclara de dogmatis Pythagorae
deperiisse.

[Ὡς μηκέτι οὐκὰδ' ἀποστήναι] Diuinabam legend. 20
ἀπονοστήσαι. Sed forte nihil mutandum. Haec autem qua-
tuor verba supplenda omnino videntur apud Iamblich. cap.
6. pag. 43. post ἐνσχέθησαν (quod manifesto corruptum
est) et ante, ἀλλὰ ὁμοῦ παισί, vbi ex Malcho legend. σὺν
παισί.

[Ὁμακύνει τι παμμέγεθες] Apud Iamblichum dicto
loco, vbi haec eadem leguntur, est scriptum, ὁμακύνειον παμ-
μέγεθες. Veruntamen et ὁμακύνειον alibi apud eundem scri-
ptum reperias, per ι, non per ιι.

[Προσάγματα ὁσαυεὶ θείας ὑποθήκας] Sic Diog.
Laert. pag. 576. Ὅτι δὲ ἐθανυμάθη, ὥστε ἔλεγον τοὺς γνω-
ρίμους αὐτοῦ παντοίας θεοῦ φωνάς. Ad quem locum Cl. Ca-
saubonus noster sic annotauit: *Deest hic aliquid: quod dis-*
simulauit Ambrosius, etc. Nec addit tamen, quid putet
deesse. Meo animo nihil ibi deest, sed pro τοὺς γνωρίμους
legend. αἰο: τὰς γνώμας. Sic omnia erunt ὁλόκληρα et sana
et plana. An etiam pro ὥστε ἔλεγον, reponendum ὥστε λέγειν;

[Τὴν πρὸς πάντων ἐπικληθεῖσαν μεγάλην Ἑλλάδα]
Iamblich. cap. 29. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν ἐπιτηδευμάτων συνέβη τὴν

Ἰταλίαν πᾶσαν φιλοσόφων ἀνδρῶν ἐμπλησθῆναι· καὶ πρότερον ἀγροουμένης αὐτῆς, ὥστερον διὰ Πυθαγόραν μεγάλην Ἑλλάδα κληθῆναι· καὶ πλείστους παρ' αὐτῆς ἀνδρας φιλοσόφους καὶ ποιητὰς καὶ νομοθέτας γενέσθαι· τὰς τε γὰρ τέχνας τὰς ἱστορικὰς καὶ τοὺς λόγους τοὺς ἐπιδιδακτικούς, καὶ τοὺς νόμους τοὺς γεγραμμένους παρ' ἐκείνων, εἰς τὴν Ἑλλάδα συνέβη κομισθῆναι, etc. Quem locum vel ideo volui apponere libentius, quod ex eo appareat ratio nominis, quare tantilla Italiae portio dicta fuerit Magna siue Maior Graecia: Chrysostomo etiam Maxima (μεγίστη) Homil. 1. in Ioan. Aliam tamen appellationis huius rationem reddit Athenaeus lib. 12. quia scil. ob regionis illius fertilitatem vbertatemque magna hominum multitudo illuc confluerit. Οὐκ ὀλίγον δὲ πρὸς τὴν τρυφήν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ σύμπατος τοῦτον κλίματος καὶ τὸ πλήθος ἐγένετο τῶν ἀνθρώπων· διὸ καὶ μεγάλη Ἑλλὰς ἐκλήθη πᾶσα σχεδὸν ἢ κατὰ τὴν Ἰταλίαν κατοικήσεις.

Καὶ τὰς οὐσίας κοινὰς ἔθεντο] Iamblich. Num. 168. Similiter Diog. Laërt. p. 573. Καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ κατέθεντο τὰς οὐσίας εἰς ἓν ποιοῦμενοι. Vbi videtur mihi praepositio εἰς redundare. Sic idem p. 581. inter dogmata Pythagorae hoc quoque recenset: Ἱδίον μηδὲν ἡγεῖσθαι. Et hoc quoque, vt alia plurima, ἐσφετερίσαστο, hoc est, suum fecit Plato. Sed contra omnium rerum communionem prolixè disputat Lactantius Firmianus, lib. III. cap. 21. et seq.

Agellius lib. I. cap. 4. „Omnes simul, qui a Pythagora in cohortem illam disciplinarum (Cl. Casaubonus „mauult, discipulorum, cui facile assentior) recepti erant, „quod quisque familiae pecuniaeque habebant, in medium „dabant, et coibatur societas inseparabilis: tanquam illud „fuerit antiquum consortium, quod in re (leg. iure) atque „verbo Romano appellabatur κοινόβιον.“ Sed quod Agellius ait, fuisse inseparabilem societatem coitam inter Pythagoreos, ei repugnare videtur locus apud Iamblichum lib. I. cap. 30. num. 168. vbi scribit, si cui non placuisset in illa societate permanere, ei fuisse integrum discedere, ad se receptis bonis, quae in communionem contulisset, et quidem cum aliqua accessione. Verba Iamblichi haec sunt: Τοῦτο τοίνυν ἀριστα ἀνδρῶν κατεσκευάσιν ἐν τοῖς ἡθυσί, τὸ ἴδιον πᾶν ἐξορίσας, τὸ δὲ κοινὸν αὐξήσας, μέχρι τῶν ἐσχάτων κτημάτων, καὶ στάσεως αἰτίων ὄντων καὶ ταραχῆς. Κοινὰ γὰρ πᾶσι πάντα καὶ ταῦτα ἦν· Ἱδίον δὲ οὐδεὶς οὐδὲν ἐκέκτητο. Καὶ εἰ μὲν ἡθέσκετο τῇ κοινωνίᾳ, ἐχρήτο τοῖς κοινοῖς κατὰ τὸ δίκαιότατον· εἰ δὲ μή, ἀπο-

λαβὼν ὢν τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν, καὶ πλεονα ἧς εἰσενήνοχαι εἰς τὸ κοινόν, ἀπηλλάττετο. Et quidem congruit hoc cum istis iuris nostri principiis: Nulla societatis in aeternum coitio est. Et: Nemo inuitus in communione vel societate detineri compellitur, etc. l. 4. §. 1. l. 63. verum est, §. vlt. et l. 65. actione, §. 2. dicimus, et aliquot seqq. l. 70. nulla, D. pro socio. l. 14. in hoc iudicium, §. si conueniat. D. Commun. diuid. l. vlt. C. eodem titulo.

Μετὰ τῶν Θεῶν τὸν Πυθαγόραν κατηρίδουν] Pythagoram pro deo cultum fuisse, Iamblich. quoque saepe scribit, imprimis c. 6. Καὶ μετὰ τῶν Θεῶν τὸν Πυθαγόραν λοιπὸν κατηρίδουν, ὡς ἀγαθὸν τινα δαίμονα καὶ φιλανθρωπότατον, ὃς μὲν τὸν Πύθιον, οἱ δὲ τὸν ἔξ' Ἐπερβορέων Ἀπόλλωνα, οἱ δὲ τὸν Παιῶνα, οἱ δὲ τῶν τὴν σελήνην κατοικοῦντων δαιμόνων ἕνα· ἄλλοι δὲ ἄλλον τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν ἐφήμιζον, εἰς ὠφέλειαν καὶ ἐπανόρθωσιν τοῦ θνητοῦ βίου λέγοντες ἐν ἀνθρωπίνῃ μορφῇ φανῆναι τοῖς τότε, ἵνα τὸ τῆς εὐδαιμονίας τε καὶ φιλοσοφίας σπυρίδιον ἔναυσμα χάριςται τῇ θνητῇ φύσει, οὗ μῆζον ἀγαθὸν οὔτε ἤλθεν, οὔτε ἤξει ποτέ, δορηθὲν ἐκ Θεῶν διὰ τοῦτου τοῦ Πυθαγόρου, etc. Id ipsum testatur et Dio Chrysostomus Orat. 47. (mihi pag. 524. edit. Paris.) Πυθαγόρας ἐκ Σάμου μὲν ἔφυγεν ἐκὼν τυραννομένης. Παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, μάλιστα δὲ οἶμαι περὶ τὴν Ἰταλίαν, εἰμῆτο ὡς Θεός. Testatur idem Iustinus lib. XX. Sed is defuncto hoc contigisse ait, vt pro deo coleretur: caeteri etiam viuum pro deo habitum fuisse significant. In utroque autem par et aequalis fuit idololatria. Nam vnus tantum est deus, vt ex pluribus Sacr. Script. testimoniis dei beneficio nouimus.

Οὐ μὰ τὸν ἄμετ.] Suidas in Ἀριθμῶ: Ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι πάντα ἀριθμὸν τετρακτὺν προσηγόρευον. ὁ δὲ ἀριθμὸς συμπληροῦται τοῖς δέκα. ὁ δὲ δέκα σύνθεσις τῶν τεσσάρων. καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀριθμὸν πάντα τετρακτὺν ἔλεγον. Macrobi. lib. I. in Somn. Scip. cap. 6. Sed quaternarium quidem Pythagorae, quem τετρακτὺν vocant, adeo quasi ad perfectionem animae pertinentem inter arcana venerantur, vt ex eo et iurisiurandi religionem sibi fecerint: Οὐ μὰ τὸν ἄμετ. ψ. π. τ. Iuro tibi per eum, qui dat animae nostrae quaternarium numerum. Vid. Iamblich. cap. 28. num. 150. vbi ita scribit: Αναφέρεται γὰρ μὲν εἰς τοὺς Πυθαγορικοὺς καὶ τοῖσδε τις δόκος, αἰδῶ μὲν ποιουμένων ἀνομάζειν Πυθαγόραν (ὥσπερ καὶ Θεῶν ὀνόμασι χρῆσθαι πολλὴν φειδῶ ἐποιούντο) διὰ δὲ τῆς

εὐρέσεως τῆς τετρακτύος δηλούντων τὸν ἄνδρα. Subiicit deinde duos illos nobiles versus, sed priorem nonnulla cum variatione: *Ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρως σοφίας εὐρόντα τετρακτύν, etc.* Idem Iamblich. cap. 29. num. 162. *Ταῦτα πάντα, καὶ ἐτρα πλείω τοιαῦτα, Πυθαγόρας πλάσματα καὶ ποιήματα εἰς ὠφέλειαν καὶ ἐπανόρθωσιν τῶν συνδιαγόντων ἐπινοεῖτο· καὶ οὕτω σεβαστὰ ἦν, καὶ ἐξεθιάζετο ὑπὸ τῶν συνέντιων (ab intelligentibus: nisi quis malit legere συνόντων; quod esset a familiaribus) ὥστε εἰς ὄρκων (vel ὄρκου; non ὄρκον, vt editum est) σχήματα περιέσταιτο τοῖς διακόσις· οὐ μὲν τὸν ἁμετέρῃ γενεῇ παραδόντα τετρακτύν, etc.* Qua ex collatione apparet, quam varie referatur haec Pythagoreorum iurandi formula; de qua vid. et Caelium Rhodigin. lib. XXII. *Lectio. Antiq.* cap. 9. Sic Lucianus in defensione errati in salutatione admissi huc allusit: *Εἰσὶ δὲ, οὗ καὶ τὴν τετρακτύν, τὸν μέγιστον ὄρκον αὐτῶν (τῶν ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου)· ἢ (malim, καὶ) τὸν ἐντελὴ αὐτοῖς ἀριθμὸν ἀποτελεῖν. Οἱ δὲ καὶ ὕλης ἀρχὴν ἐκάλεισαν, etc.* Gregor. Nazianz. quoque Homilia in S. Pentecosten iurandi huius meminit istis verbis: *Τὴν ἑβδομάδα τιμῶσιν Ἑβραίων παῖδες, ἐκ τῆς Μωσέως νομοθεσίας· ὥστε οὐ Πυθαγορικοὶ τὴν τετρακτύν ὄμινον, ἣν φησὶ καὶ ὄρκον πεποιήναι.* Vbi Nicetas in paraphrasi haec affert: *Μεταγενέστερος τοῦ Μωσέως ὁ Σάμιος φιλόσοφος Πυθαγόρας· ὤμνον δὲ οὕτως οἱ τοῦτου μαθηταί, καθὼς ἐν τοῖς χρυσοῖς καλουμένοις ἔπεισιν αὐτοῦ φησὶ· Ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρῃ ψυχῇ παραδόντα τετρακτύν, Παγὰν ἀννάου φύσεως· ἔλεγον δὲ τὴν τετρακτύν, πηγὴν ἀννάου φύσεως, διὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἐξ ὧν πᾶσα φύσις ἐγκόσμιος συνίσταται. Καὶ μὴν ὁ θεολόγος, οὐ τὴν τετρακτύν, ἀλλὰ τὸν Πυθαγόραν ὤμνον οἱ μαθηταί; Ναὶ, ἰφθίμ, ἀλλὰ καὶ τὸν Πυθαγόραν διὰ τὴν τετρακτύν θεώσαντες ὤμνον, ὥς παραδόντα τοῖς τὴν ἀπόρρητον αὐτοῦ καὶ μυστικὴν δύναμιν ὥστε δεύτερος αὐτοῖς τῆς τετρακτύος ὁ Πυθαγόρας εἰς τιμὴν, καὶ δι' ἐκείνου ταύτην ὤμνον ἀντίκρυς.*

21 Φρονήματος ἐξελευθερίου πλήσας] Iamblich. cap. 7. eadem de re: *Ταύτας φρονήματος ἐλευθερίου ὑποπλήσας.* Confer totum eum locum ad praesentem. Alter enim ab altero illustrabitur.

Ταυρομένον] Lege vna litera auctius *Ταυρομένιον*, vel etiam per *ει*, *Ταυρομένειον*. Viroque enim modo scribitur. Estque hinc corrigendus Iambl. dicto loco, vbi nec recte et nullo sensu editum est *Ταραμενάς*. Nec melius

Ταυρομένηαν legendum putabat castigato Fris. Imo inquam ex Malcho reponendum *Ταυρομένιον*. Est autem vrbs Siciliae, teste Stephano: *Ταυρομένιον, πόλις Σικελίας. ὁ πολῖτης, Ταυρομενίτης, καὶ Ταυρομένιος*. Eandem urbem Strabo quoque lib. VI. inter alias Siculas recenset, et cum Catana coniungit. Suidas: *Ταυρομένιον, πόλιν καὶ Ταυρομενίτης*. Itaque intelligere debemus, utroque modo scribi hominem inde oriundum: *Ταυρομενίτης*, vt Suidas, et *Ταυρομενίτης*, vt Steph. et Iamblich. cap. 25. vbi historia refertur de adolescente Tauromenite, cuius ab ebrietate simul atque amore et ridalitate accensum furorem Pythagoras restinxerit cantu et modulatione Phrygia.

Αἷς καὶ νόμους ἔδρετο διὰ Χαρώνδα τε τοῦ Καταναίου, καὶ Ζαλένκου τοῦ Λοκροῦ] Eiusdem paris celeberrimorum legislatorum Pythagoricorum Iamblich. quoque non vno loco meminit: vt cap. 7. c. 27. et c. 30. *Νομοθέται πάντων ἀριστοὶ γινώσκουσιν οἱ Πυθαγόρα προσελθόντες, πρῶτον μὲν Χαρώνδας ὁ Καταναῖος· ἔπειτα δὲ Ζάλευκος, καὶ Τιμάριος, οἱ Λοκροῖς γράψαντες τοὺς νόμους*, etc. Meminit eorundem etiam cap. 23. De vtriusque autem nomothesia ante hos q. XX annos orationem habui et edidi, in qua non indiligenter conguessi, quicquid de his duobus celeberrimis legumlatoribus apud optimos quosque vtriusque linguae auctores exstat memorabile, qua ad eorum vitam, qua ad legislationem pertinens. De Charonda vid. etiam Pet. Victor. lib. XXVI. *Varior.* c. 21. Sed quoniam paulo ante in Iambl. c. 30. incidimus, bene de illo merebimur, duobus inde sublati insignibus vel potius deformibus mendis, quibus non animaduersis interpretes Fris. lapsus est. Priore loco, vbi inter sese confert *τὸ νομοθετικὸν τῆς δικαιοσύνης εἶδος, καὶ τὸ δικαστικόν*, eam inquam politicae partem, quae in legibus ferendis occupata est, cum ea quae in iudiciis versatur, et ita quidem confert, vt illam huic praeferat, quippe quae prohibeat, longaque ante praecaveat, ne omnino in morbum iniustitiae animus incidat, sed procurat, atque efficit, vt integra ei sanitas sua constet, cum altera iam aegrotanti medicinam faciat: ibi ergo editum est, *τὸ δὲ τὴν ἀρχὴν οὐδὲ νοεῖν*: quod ita vertit Arcerius: *Illa vero initium ne cogitatione quidem percipere potest*, etc. nullo sensu. Ego quouis pignore contendam legendum, *οὐδὲ νοεῖν*: et *τὴν ἀρχὴν* hic non significare, initium, sed omnino, vel prorsus. Quod quam vere

a me statuatur, quo fiat manifestius, age, totum locum ascribamus, praesertim cum ad alia quoque possit prodesse. Πρὸς τοῦτοις ἄλλο εἶδος δικαιοσύνης κάλλιστον κατεστήσατο (ὁ Πυθαγόρας) τὸ νομοθετικόν, ὃ προστάτιμι μὲν ἂν δεῖ ποιεῖν, ἀπαγορεύει δὲ ἢ μὴ χρῆ πράττειν. Κρείττον δὲ ἐστὶ καὶ τοῦ δικαστικοῦ. Τὸ μὲν γὰρ τῇ ἰατρικῇ προσέοικε, καὶ νοσήσαντας θεραπεύει. Τὸ δὲ τὴν ἀρχὴν οὐδὲ νοεῖν (legend. αἰο νοεῖν), ἀλλὰ πόρρωθεν ἐπιμελείται τῆς ἐν τῇ ψυχῇ ὑγείας. Insignem Iamblichi sententiam de differentia duarum politicae, vel, ut ipse vocat, iustitiae, partium, νομοθητικαῆς, et δικαστικαῆς, illustro παρέργως, adhibito colloquio Platonis cum Dionysio Syracusano, a quo interrogatus diuinitissimus ille philosophorum, quodnam esset officium politici; respondit: Bonos efficere ciues. (Expectabat autem tyrannus, dum diceret Plato, iudicia bene exercere: hac enim ipse virtute se efferebat.) Iterum ab eodem interrogatus Plato, cuiusnam vero putaret officium esse, recte iudicare, respondit, Μόριόν τι μικρόν πολιτικοῦ τὸ δικάζειν ὁρθῶς. (vbi forte rectius legamus, πολιτικῆς.) ἀρεταῖς γὰρ εἰκόασι, τοῖς τὰ διεφθόγῳ ἡμῶν ἀνναγαίνουσι. Vid. Euseb. Pamphili lib. I. Chronic. pag. 46. Cum Platone etiam sentit Clemens Alex. Strom. I. pag. 151. quando definit δικαστικὴν, ἐπιστήμην οὖσαν διορθωτικὴν τῶν ἁμαρτανόμενων, ἔνεκεν τοῦ δικαίου: additque, σύστοιχος δὲ αὐτῇ ἡ κολαστικὴ, τοῦ κατὰ τὰς κολάσεις μέτρον ἐπιστημονικὴ τις οὖσα. Κόλασις δὲ οὖσα διόρθωσις ἐστὶ ψυχῆς. Sed ab his ad Iambl. emendationem nos recipiamus. Sequitur ergo alter eiusdem citatus locus, et ipse non minus mendosus priore. Confert ibi Iambl. Pythag. legumlatores cum Heraclito Ephesio, quorum illi multa prolixaque cum benevolentia et politica scientia ad leges ferendas accesserint; iste vero asperrimus ac vehementissimus in Ephesios fuerit, dignos videlicet pronuntians omnes, quibus gula frangeretur (ob expulsam videl. sua ciuitate Hermodorum, optimum virum, ut ex Ciceronis Tuscul. Strabone, aliisque constat) idque ἡβηδόν, id est, ab ineunte aetate, siue a prima pubertate, ἀπὸ τῆς ἡβῆς: non, ut Arcer. vertit: petulanter et lasciuie, per omnes adeo aetates, etc. Legitur ibid. μετὰ πολλῆς ἐννοίας (quod interpret reddidit, cum omni intelligentia) καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης νομοθετεῖν ἐπιχειροῦσι: cum verum sit ἐννοίας, et ἐπιχειροῦσαν. Ita verissimam a nobis restitutam lectionem bis vitiosam, ut opinor, nemo dubitabit, I. qui attenderit, εὐνοίαν πολλὴν Pythagoricorum legislatorum opponi praefractae et contu-

meliosae seneritati Heracliti: II. qui animadnerterit, verbum ἐπεχείρησαν referri ad ea quae praecesserunt, πάντες οὗτοι νομοθεταὶ ἰσοθέων τιμῶν ἔτιχον. Sequentia enim rationem subiiciunt, quare tanto in honore habiti fuerint Pythagorei legesatores, nimirum propter πολλὴν εὐνοίαν, et πολιτικὴν ἐπιστήμην, qua leges ferre aggressi fuerint: ἐπεχείρησαν νομοθετεῖν. Taceo, quod τὸ ἐπεχείρησε nullum habeat nominatiuum, a quo regatur, sine dependeat. Sed a Iamblichō tandem ad Malch. redeamus.

Ἀξιοζήλωτοι τοῖς περιοίκοις] Apud Iamblich. perperam editum est, τοὺς ὑπεροίκους. Legend. autem et ibi τοῖς περιοίκοις: quod et Arcerius tandem per coniecturam assecutus est, recte. Fortassis autem utrobique tam apud Malchum quam apud Iamblichum legend. ταῖς περιοίκοις, scil. πόλεις: vicinis ciuitatibus. In doctrina de situ orbis et sphaera quī sint περιοίκοι, aliunde petendum est.

Σύμχος δ' ὁ Κεντοροπίων τύραννος] Quis iste fuerit Symchus, quī item Centoropii, in quos ille tyrannidem quam obtinuerat, ultro deposuit, audito Pythagora, quaerendum amplius. Iamblich. quidem certe de eo nihil. Sunt autem et in Romana historia imperatorum exempla, quī imperio se ultro abdicarant, facti ex monarchis priuati.

Ἀκούσας αὐτῆς] Leg. αὐτοῦ, Pythagora audito.

Ῥωμαῖοι] Quanti fecerint Pythagoram Romani, satis 22 declarant quae Plutarch. scripsit in Numa. Vid. quae supra ad tit. huius opusculi annotati ex Cicer. Liviō, et aliis.

Ἀρεῖτε δ' ἄρδην στάσιν, οὐ μόνον ἀπὸ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ] Semper hunc locum pro mutilo suspectum habui, cum ad οὐ μόνον sequi debeat, ἀλλὰ καὶ, etc. quod hic deest cum detrimento sententiae. Tandem inspecto Iamblich. cap. 7. deprehendi sic esse, et supplenda hic post οὐ μόνον illa verba: ἀπὸ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν ἀπογόνων δὲ αὐτῶν μέχρι πολλῶν, ὡς ἱστορεῖται, γενεῶν, ἀλλὰ καὶ καθόλου (leg. καθόλου), ut deinde sequatur, ἀπὸ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ, etc.

Φυγαδεντέον] Frequens hoc et granissimum Pythagorae apophthegma, sine scitum, totidem plane verbis refertur apud Iamblich. de vita Pythagorae cap. 7. nisi quod in extremo ibi legitur, ἀμερίαν, quod Arcerius vertit, partium studium. Sed restituendum ex hoc Malchi nostri loco,

ἀμετρίαν. Verissime autem censet Iamblich. de hoc Pythag. scito, χρησῶ θεοῦ συμβουλευτικοῦ (ἢ συμβουλευτικῶ) ὅμοιον εἶναι, ἐπιτομήν τινα ὥσπερ, καὶ ἀνακεφαλαίωσιν τινα τῶν αὐτῷ δοκούντων, δι' οὗ φιλοσοφώτατα ἀνεμύνησεν ἕκαστον τῶν ἀρίστων δογμάτων. D. Hieronymus in Apologetico suo advers. Ruffin. idem apophthegma, quamvis nonnihil commutatis verbis, eodem tamen sensu recenset. Ascribam collationis ergo, et quidem paulo altius repetitis doctissimi patris verbis: *Hespecte omnem oram Italiae, quae quondam Magna Graecia dicebatur: et Pythagoricorum dogmatum incisa publicis literis aera cognosces. Cuius enim sunt illa χρυσὰ παραγγέλματα; nonne Pythagorae? in quibus omnia eius breuiter dogmata continentur, et in quae latissimo opere commentatus est Iamblich. imitatus ex parte Moderatum, virum eloquentissimum, et Archippum, ac Lysidem, Pythagorae auditores: quorum Archippus ac Lysides in Graecia, id est, Thebis, scholas habuere, qui memoriter tenentes praecepta doctoris, ingenio pro libris utebantur; a quibus illud est: Φευκτέον παντάπασιν καὶ ἐκκοπτέον, ἀσθένειαν μὲν τοῦ σώματος, ἀπαιδεύσιν δὲ τῆς ψυχῆς, ἀκολασίαν δὲ τῆς γαστρός, σιάνειν δὲ τῆς πόλως, τὴν δὲ διαφωνίαν ἀπὸ τῆς οἰκίας, καὶ κοινῇ ἀπὸ πάντων τὸ ἀκρατές. Quod ita in Latium possumus vertere: Fuganda sunt omnibus modis et et abscindenda, languor e corpore, imperitia ab animo, luxuria a ventre, a ciuitate seditio, a domo discordia, et in commune a cunctis rebus intemperantia. Haec Hieronymus (mihi in editione Plantin. Tom. I. pag. 261.). Τὸ ἀκρατές hic dicitur, quod apud Iamblichum et Malchum est ἀμετρία. Iamblich. alibi etiam ἀσύμμετρα vocat: vt c. 31. Εἰρηται μὲν οὖν ἤδη τὰ κοινὰ παραγγέλματα περὶ αὐτῆς (τῆς σωφροσύνης), ἐν οἷς περὶ καὶ σιδήρῳ τὰ ἀσύμμετρα πάντα ἀποκόπτειν διώρισται: quibus verbis nihil aliud quam hoc ipsum apophthegma innuit, quod cap. 7. antea retulerat, et quod hic habet Malchus. Videndum autem moneo, an non apud Hieronymum aut pro φευκτέον legendum sit φυγαδευτέον, aut pro fuganda, fugienda: hoc enim valet, φευκτέον. Haec ita scripseram, cum deinde recurri ad peruetustam Hieronymi editionem, quam habeo impressam Lugduni anno 1508. apud Iacobum Saccon. in qua deprehendi Graeca paululum variare a recentioribus editionibus: nam pro διαφωνίαν ibi legitur διχόνοιαν: et pro καὶ κοινῇ ἀπὸ πάντων τὸ ἀκρατές, scriptum est, καὶ ὅλως παντός πράγματος ἀμετρίαν. Quam varietatem lectionum non putavi dissimulandam.*

Et δὲ δὲ πιστεύειν] Eadem istae narrationes de *υἷα* 23
 Daunia, de boue Tarentino, a Pythagora domitis et man-
 suefactis, et de aquila superuolante eidem de auguriis forte
 ad socios disserenti, ab eoque ex aere detracta et manu per-
 mulsā (quibus probatur, si fas est credere, quod etiam fe-
 rae dicto audientes fuerint Pythagorae eiusque sermonem in-
 tellexerint) exstant etiam, et quidem fere totidem verbis,
 apud Iamblich. cap. 13. num. 61. 62. ita tamen, ut ex hoc
 Malchi loco quaedam apud illum restitui possint suae inte-
 gritati. Videntur autem mihi istae narrationes (ut illa quo-
 que de fluuio, qui clara et humana voce salutarit Pythago-
 ram transeuntem, nec non et illa de duabus remotissimis
 ciuitatibus eodem die ab ipso aditis, etc.) eiusmodi esse,
 ut inter veras historias Luciani locum suum facile tueri pos-
 sint. Nam quid non Graecia mendax audet in historia? ut
 verbis Satyrici utar. Τοῦ αὐτοῦ κόμματος esse existim,
 quod de Ammoniano, Syriani cognato, philosopho scribunt,
 eum habuisse asinum sapientiae auditorem: credo, quod
 ipsius anima prius inhabitaret corpus alicuius philosopho-
 rum. Suidas in *Ἀμμωνιανός*. Οἷτος ἦν Ἀ. ὃ κικλήσθαι συμ-
 βέβηκεν ὄνον, σοφίας ἀκροατήρ. Porro bouini huius colloqui,
 sicut et aquilae, cum qua Pythag. disseruerit, S. Chryso-
 stomus quoque meminit, eaque pro veris habens, affert in
 argumentum, quo probet, Pythagoram fuisse magum et
 praestigiatores. Ascribam ipsamet eius verba ex Homil. 1.
 in Ioan. Euangel. ubi luculenter demonstrans, quomodo
 euangelicae veritati ac piscatoriae simplicitati Apostolorum
 cedere coacta fuerint, et ad eam obmutescere summorum
 quoque philosophorum (ut Pythagorae, ut Platonis, etc.)
 sapientissima quae habebantur dogmata, usque adeo, ut vix
 nomine amplius in vulgus Christianorum noti sint ipsorum
 auctores, de Pythagora deinde haec subiungit: Πυθαγόρας
 δὲ τὴν μέγιστην Ἑλλάδα καταλαβὼν, καὶ γοητείας ἐπιδειξας εἰδη-
 μυρία. Τὸ γὰρ βουσί διαλέγεσθαι (καὶ γὰρ καὶ τοῦτο φασὶν
 αὐτὸν πεποιθέναι) οὐδὲν ἕτερον ἢ γοητεία ἦν, καὶ δῆλον μά-
 λιστα ἐκείθεν. Ὁ γὰρ τοῖς ἀλόγοις οὕτω διαλεγόμενος, τὸ τῶν
 ἀνθρώπων οὐδὲν ὠφέλησι γένος, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ἔβλαπεν.
 Καίτοιγε ἐπιτηδειότερα πρὸς φιλοσοφίας λόγον ἢ φύσις ἢ τῶν
 ἀνθρώπων. Ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνος ἀετοῖς μὲν καὶ βουσί διελέγετο,
 κατὰ τὰ φασὶ, γοητεύων. Οὐδὲ γὰρ τὴν ἀλογον λογικὴν ἐπὶ νόησε
 φύσιν (οὐδὲ γὰρ δυνατὸν ἀνθρώπῳ τοῦτο), ἀλλὰ μαγγανείας
 τοὺς ἀνόητους ἡπάτα. Καὶ ἀνθρώπους ἀφείς διδάξαι τι τῶν
 χρησίμων, ἐπαίδευσεν, ὅτι ἴσον ἦν, κνύμους φαγεῖν, καὶ τὰς

τῶν γεννησαμένων κεφαλᾶς. καὶ τοὺς συνόντας ἔπειθιν, ὅτι δὴ ἡ τοῦ διδασκάλου ψυχὴ ποτὲ μὲν θάμνος ἐγένετο, ποτὲ δὲ κόρη, ποτὲ δὲ ἰχθύς· ἃ ὃ οὐκ εἰκότως πάντα ἐσβέσθη ἐκεῖνα, καὶ ἡφανίσθη τέλειον; εἰκότως καὶ κατὰ λόγον. Vbi quod primum ait Chrysostomus, ex doctrina Pythagorae idem esse ac par scelus, fabas edere, et capita parentum, allusit ad hosce versus Empedoclis (qui Pythagorae fuit auditor, ut infra dicetur):

Δειλοὶ, πάνθειλοι, κνέμων ἅπο χεῖρας ἔχουσθε.

Ἰσὺν τοι, κνέμους τρώγειν, κεφαλὰς τε τοκίων.

Quorum versuum prior apud Agellium exstat lib. IV. cap. 11. alter apud Clem. Alexandr. *Strom.* 3. p. 187. Alibi tamen pro τρώγειν legitur φαγέειν, eodem sensu. Deinde quod idem S. Chrysostomus scribit, Pythag. voluisse suis auditoribus persuadere, quod anima sua fuerit aliquando frutex, aliquando puella, aliquando piscis: in eo mihi manifestus est respexisse ad istos Empedoclis versus, qui apud Athenaeum et alios exstant:

Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμεν κόρη τε κόρος τε,

θάμνος ἔ, οἰωνός τε, καὶ εἰν ἄλλ' ἔλλοπος ἰχθύς.

Vbi dissimulare non debeo, pro ἔλλοπος legi ἔμπροσθεν in Antholog. Graec. Epigr. lib. I. cap. 86. εἰς φιλοσόφους. Denique ad hunc illustrem Chrysostomi locum illud etiam non inutiliter quis observet: sanctissime ipsum quidem facere, dum coelestem veritatem omnibus omnium philosophorum, etiam praestantissimorum, dogmatis longissime praefert, quae his tanto antecellit suo fulgore, quantum lucernam vincit sol mero meridie, cum sudum est coelum. In eo autem agit rhetorice, quod ex omnibus Pythagorae placitis tantum excerpit τὰ φανλότερα, atque ad exagitandum opportuna, omissis sanioribus, omninoque ita ipsum extenuat, exagitat, traducit, quasi nihil prorsus ad communem generis humani utilitatem attulerit, nihilque sani aut veri homines vnumquam docuerit, quod alii tamen longe aliter se habere demonstrarunt, et ex doctoribus ecclesiae etiam Clem. Alexand. qui ut et caeteris Graecorum philosophis aliquem dignitatis gradum concedit, et nonnullam veri imaginem attribuit, ex Mose et Hebraeorum doctrina expressam, ita et de Pythagora sentit paulo clementius; in iis quidem quae saniora docuit. Quod de praesente Chrysostomi loco monui, id pertinet latius, similiterque dici potest de Tertuliano, de Lactantio, de Iustino Martyre, aliisque S. S.

Patribus, quando inclementius dicunt philosophis, alicubi etiam fortean immerentibus.

Οὐκέτ' ὡφθῇ] Iamblich. plenius, οὐκέτ' ἐκτότε ὡφθῇ: quod cur quis mutet in ἐκ τούτου, nihil me iudice habet causae.

Παμμυγῇ νομῇ] Iamblich. c. 13. ἐν παμμυγῇ νομῇ. Et 24 ita Malchum quoque hic puto corrigendum.

Καὶ φήσαντος, οὐκ εἰδέναι βοῦσι λαλεῖν] Apud Iamblich. dicto loco est, καὶ οὐ φήσαντος εἰδέναι βοῦσι εἰπεῖν, de qua transpositione negationis eleganter et bonis auctoribus familiari, vid. Desid. Herald. Animadversion. in Iamblich. cap. 6.

Ἀποστήσαι] Iamblich. addit ἀμελεῖ: vbi forte legend. ἀμελεῖται.

Τὸν ἱερόν καλούμενον βοῦν] Iamblich. addit, Πυθαγόρον: vt dictus fuerit, *Bos sacer Pythagorae*.

Τροφάς] Iambl. ἀνθρωπίναις τροφαῖς σιτούμενον.

Ἀετὸν δὲ ὑπερπτάμενον] Aquilae huius praeter Iamblichum, Malchum, Chrysostomum, etc. Plutarchus etiam meminit in *Numa*.

Προσομιλοῦντος αὐτοῦ τοῖς γνωρίμοις] Hic locus manifeste confirmat emendationem Heraldii apud Iamblich. Num. 62. apud quem nihili erat lectio, αὐτῷ; magis etiam nihili interpretatio: *qui praeclarissimi essent a fortuna: cum illud ἀπὸ τύχης coniungendum sit cum προσομιλοῦντος; minime vero cum γνωρίμοις.*

Διοσημείων] Apud Iambl. male legitur, διὰ σημείων. Διοσημεῖα vero quae sint, notum est vel ex Arato, qui non tantum Φαινόμενα, sed etiam Διοσημεῖα descripsit versibus, h. e. signa, quibus quis futuras aëris mutationes praecognoscat, vel ab astris, maxime luna et sole, nec non ab animantibus quibusdam, imo et rebus anima carentibus. Diuersa est ab his διοσημία, quae a Suida exponitur θεομηρία. Sic enim ibi legendum αἰο, pro θεομηρία. Θεομηρία est μῆνις θεοῦ, h. e. ira dei. Iouis iram possis cum Ouidio vocare extrema Metamorph. Affert Suidas exemplum ex nescio quo historico: παρῆσαν δὲ διαχίλιοι Σκύθαι, πάσης ὀξύτεροι διοσημείας, ἤτοι ἀστραπῆς, ἢ πρηστιήρος, ἢ κεραυνού, ἢ σκηπτῶν, ἢ διάκτοντος ἀστῆρος. Addit deinde aliam descri-

ptionem διοσημίας, quod scil. sit, ὁ παρὰ καιρὸν χειμῶν (talís erat tempestas, cum haec scriberem, initio anni 1610.). Subiungit quoque ibidem Atheniensium morem, qui soliti sint concionem dimittere, vel res agendas omittere, si qua διοσημία incidisset: *Ἡγεφύλακτον δὲ Ἀθηναῖοι τὰς διοσημίας, καὶ διέλλον τὰς ἐκκλησίας διοσημίας γενομένης, ἢ ἄλλο τι μέλλοντες ἀνύειν.* Ex quibus colligere licet, διοσημίαν idem valere quod θεοῦ βία apud Vlpian. in lib. 15. *Si merces.* §. *vis maior.* D. Locati.

‘Ὅτι παρὰ θεῶν] Hinc corrigend. Iamblich. apud quem perperam editum est, *περὶ*, quod alibi etiam apud eundem pro *παρὰ* non semel a librariis positum obseruauit.

Αἱ αὐταὶ] Ex Iambl. hic reponend. *καὶ*. Et vice versa apud Iamblich. pro *αὐτοὶ* legend. *αὐταί*: nimirum, αἱ ἀγγελίαι.

Καταγαγεῖν] Iambl. μεταγαγεῖν. Denique in eodem capite Iambl. 13. pro ἀναλυτικὸν τι καὶ νοητικὸν ἐκέκτητο *Πυθαγ.* rectius legi putarim, παρακλητικὸν τι καὶ νοητικὸν ἐκέκτητο. Obseruetur ex eodem capite egregia sententia: *Cum etiam bruta animalia disciplinae sint capacia, cicurarique possint, multo magis homines, quibus mens et ratio data est, disciplinae et culturae patientes aures accommodare debere. Διδασκαλία περιγίνεται τοῖς νοῦν ἔχουσιν, ὅπου καὶ τοῖς ἀνημέροις τε καὶ ἀμοιρεῖν λόγον νομιζομένοις.* Vbi nihil opus erat stellulas appingere, quasi quid deesset. Nam ἀπὸ ποινοῦ reperend. est, διδασκαλία περιγίνεται.

Δικτυοβόλοις τ' ἐπιστάνται] Cum in MSC. vitiose legeretur δικτυουλοῖς, reponebam δικτυοβόλοις. Sed postea inspecto Iambl. animaduerti, hic quoque leg. δικτυουλοῖς. Sunt enim δικτυουλοὶ piscatores, παρὰ τὸ ἔλκειν τὰ δίκτυα, q. d. *rettrahi*. Meminit autem huius historiae et Plutarch. *Sympos.* 8. *Probl.* 8. his verbis: *Καίτοι βόλον ἰχθύων πρῆσθαι ποτὲ φασὶ τὸν Πυθαγόραν, εἶτα ἀφεῖναι (l. ἀφέναι) κελύσαι τὴν σαγήνην· οὐχ' ὡς ἀλλόφυλον καὶ πολεμίων ἀμελήσαντα τῶν ἰχθύων, ἀλλ' ὡς ἐπὲρ φίλων καὶ οἰκείων γεγονότων αἰχμαλώτων λῦτρα καταβάλλοντα.* Allusit quoque idem ad eandem historiam in comment. de vilitate ex inimicis capienda, his verbis: *Καὶ βόλους ὀνοῦμενος ἰχθύων ἐκέλευεν ἀφεῖναι.* Vide et Iambl. lib. I. cap. 8. apud quem ex Malcho nonnulla, et vicissim apud hunc etiam ex illo quaedam corrigenda esse docebit lectorum collatio. Ascribam igitur:

Καὶ κατ' ἐξέινον τὸν καιρὸν πορευόμενος ἐκ Συβάριδος εἰς Κρό-
 τωνα περὶ τὸν αἰγιαλὸν δικτινουλκοῖς ἐπέστη, ἐπὶ τῆς σαγήνης
 κατὰ βυθοῦ ἐμφόρτου ἐστρωμένης. (Arcer. legendum putat
 ἐστρωμένης. Sed cum apud Malchum sit ἐπιστρωόμενον,
 videtur mihi et apud Iamblichum et apud Malchum repo-
 ni debere ἐπιστρωόμενης, vt referatur ad τῆς σαγήνης: vel
 etiam ἐπιστρωόμεναις, scil. τοῖς δικτινουλκοῖς.) ὅσον τε πλῆθος
 ἐπιστρώονται εἶπεν (f. προεῖπεν) ἰχθύων, ὅσας ἀριθμῶ (f. ἀρι-
 θμῶν), καὶ τῶν ἀνδρῶν ὑπομεινάντων, ὅτι ἂν κτεύσῃ πράξιν,
 εἰ τοῦθ' οὕτως ἀποβαλῇ, ζῶντας ἀφείναι (leg. ἀφίεναι) πᾶσι (f.
 πάλιν, vt est apud Malch.) κτεῦσαι τοὺς ἰχθύς, πρότερόν γε
 ἀκριβῶς διαριθμήσαντες (f. διαριθμήσαντας)· καὶ τὸ θανασιώ-
 τερον, οὐδεὶς ἐν τοσούτῳ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ χρόνου (l. τῷ χρό-
 νῳ) τῶν ἰχθύων ἐκ (f. ἔξω vel ἐκτός ὕδ. vt est apud Malchum)
 τοῦ ὕδατος μεινάντων ἀπέπνευσεν ἐστῶτός γε (f. ἐφιστάτός γε)
 αὐτοῦ. Seq. non habet Malch. sed habet Plutarch. d. loc.
 δούς δὲ καὶ τὴν τῶν ἰχθύων τιμὴν τοῖς ἀλιεῦσιν, ἀπῆε εἰς Κρό-
 τωνα. οἱ δὲ τὸ πεπραγμένον διήγγειλαν etc.

Ἀναμφιλέτοις τεκμηρίοις ἀπέφηνεν] Hinc emendari 26
 potest Iambl. cap. 14. vbi male editur, ἀναμφιλέτως τεκμή-
 ριον ἐπέφαινε.

Ἀπέπεμπεν] Semper hoc verbum habui suspectum,
 nec mutavi tamen, donec tandem ex collatione Iamblichi
 d. c. 14. animaduerti legendum ἀνέμπεμπεν. Sic Malchus
 noster et Iamblichus mutuas tradunt operas. Ibidem paulo
 post apud Iambl. legend. αὐτοῦ, pro ἐαυτῶν. Nam de Eu-
 phorbi solius versibus funebribus ibi agitur: non etiam
 plurium aliorum. Versus autem isti Homerici exstant
 Iliad. q.

Ὅτε θ' ἄλς] Ita MSC. noster. Sed apud Homerum
 et Iambl. legitur, ὅτε ἄλς.

Ἐπὶ γαίης] Ita MSC. Sed Iamblich. habet ἐπὶ γαίῃ:
 quomodo etiam apud Homerum legitur.

Ἐὐμελίην] Apud Homerum et Iambl. est εὐμελίην.

Τὰ γὰρ ἱστορούμενα] Hunc totum locum vsque ad 27
 verba, καὶ τὴν Πυθαγόρα, D. Cyrillus inseruit libro suo ter-
 tio contra Iulianum Apostatam seu Parabatam, et auctorem
 laudat Porphyrium: qui quidem Cyrillus me monet, vt
 retractem omnia quae supra ad epigraphen huius libelli
 notabam de Malcho: atque vt sic existimem, hunc nostrum

βιογράφον esse ipsum Porphyrium. Is enim proprio nomine Βασιλέως dictus est, teste Suida, hoc est, lingua Syrophoenissa, Malchus. Nam patriam habuit Tyrum. Suidas: Πορφύριος, ὁ κατὰ Χριστιανῶν γράψας, ὃς κυρίως ἐκαλεῖτο Βασιλέως, Τύριος φιλόσοφος, μαθητὴς Ἀμελίου, τοῦ Πλωτίνου μαθητοῦ, διδάσκαλος δὲ Ἰαμβλίου, γεγονώς ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀνθελιανοῦ, etc. Non est ergo quod alium quempiam circumspeciamus Malchum, ut supra faciebam, antequam Cyrillum propius inspexissem. Ipsi potius Porphyrio per nos iam assertum esto hoc opusculum, argumentis, ut puto, minime dubiis aut lenibus. Fieri quoque potest, ut additum aliquando fuerit ad epigraphen ipsum Porphyrii nomen, quod postea librarii omiserint: Πορφυρίου, τοῦ Μάλχου, ἢ Βασιλέως, Πυθαγόρου βίος. Hoc primum de auctore opusculi nostri. Deinde observo, id minimum in duos libros fuisse ab ipso Porphyrio distinctum, quorum alter, imo et finis primi intercederet. Id in promptu est colligere ex alio Cyrilli loco lib. 9. eiusdem operis contra Iulianum, quem locum alibi proferam in his Notis. Nam cum ibi nominet et Porphyrii librum primum historiae Pythagorae, assignificat, plures vno, atque ad minimum duos, fuisse libros. Primum enim respectu secundi etc. dici solet. His consequens est, ut dicamus, quoniam Porphyrii discipulus fuit Iamblichus, (Suidas: Ἰάμβλιχος, ἐκ Χαλκίδος τῆς Συρίας, φιλόσοφος, μαθητὴς Πορφυρίου τοῦ φιλοσόφου, τοῦ Πλωτίνου ἀκουστοῦ, γεγονώς κατὰ τοὺς χρόνους Κωνσταντίνου τοῦ Βασιλέως etc.) posterius scripsisse Iamblichum, et magistri sui breuitatem vberiore commentario dilatasse: quod vere a me dici, facile cuius ex collatione apparebit. Retracto igitur et illud, quod supra dicebam, videri hunc Malchum, velut epitomatores quendam, sua ex Iamblichis compilasse. Prodest autem collatio Malchi cum Cyrillo etiam ad Latinam versionem corrigendam. Dum enim sic vertit Oecolampadius: (Propterea Porphyrius socius eius (Iuliani) et calumniarum in nos pater, Pythagorae vitam describens, sic dicit: Nam quae recitantur de ea, quae Mycenis residet, cum Troianis spoliis apud Arginam Iunonem. Quum Euphorbi Phrygis, et scuti eius monumentum transiissemus, ut valde vile, dicebant, flumen Causum, quando cum multis aliis transiret, omnibus aliis audientibus ei locutam esse: SALVE PYTHAGORA:) satis indicat interpretes, quod aut vitiosum habuerit codicem, aut, si emendatum habuit, non fuerit verae lectionis sensum assecutus.

Restituere igitur possumus Cyrilli Latinam interpretationem ad hunc modum: Nam quae narrantur de Euphorbi Phrygis scuto, quod Mycenis cum spoliis Troianis suspensum fuerit Iunoni Argivae, ea praetermittimus ut minus perulgata. Aiebant autem Causum fluvium aliquando ipsum (Pythagoram) cum multis sodalibus transeuntem allocutum esse omnibus audientibus: Salve Pythagora etc. Nota haec etiam: primo, videri Oecolampadium pro ἐταλῶν legisse ἐτέρων, cum verterit, aliis: deinde, illa: καὶ ὁ ποταμὸς γεγωνὼν τι (sic legendum, quomodo et apud Iamblichum diserte scriptam reperio, non γεγωνὸς τι,) καὶ τῶνδ' ἀπεφθέγγετο, apud Cyrillum, in Lat. quidem versione, non haberi.

Εὐφώρῳ τοῦ Θρυγὸς τοῦτον ἀσπίδος] Scutum Euphorbi in templo Iunonis Argivae pro anathemate suspensum Mycenis, vetustate licet attritum, agnouisse fertur Pythag., qui aiebat, suam animam antea corpus Euphorbi inhabitasse. Hyginus Aug. libertus in *Fabulis* cap. 112. Menelaus cum Euphorbo (dimicavit). Euphorbus occiditur. Qui postea Pythagoras est factus, et meminit, suam animam in corpora transisse. Tertullian. de *Anima* cap. 28. Sed clypeum Euphorbi olim Delphis consecratum recognovit, et suum dixit, et de signis vulgo ignotis probavit etc. ubi animaduertere licet memoriae lapsus in doctissimo scriptore. Si enim Mycenis ille clypeus fuit suspensus in templo Iunonis Argivae, (ut hic, et apud Iamblichum d. cap. 14. nec non Ouid. XV. *Metamorph.*) non ergo Delphis in fano Pythii Apollinis. Vide et quae notabo infra. Illud autem τοῦτον valde mihi est suspectum: quamvis etiam apud Iamblichum legatur, apud quem Arcer. id mutare tentat in τοῦτο, me non probante.

Παράσμεν] Apud Iamblich. d. c. 14. nullo sensu legitur παράσμεν, hinc corrigendum in παρίσμεν: hoc est, praetermittimus. Nec enim placet Arcerii lectio, τοῦτο ἀσπ. παράσμενον: ut nec versio: h. e. insigne scuti etc. Plura quoque ibidem qua suppleri, qua emendari, vel etiam contra interpretis παραδιορθώσεις defendi poterunt. Primo enim deest Iamblichō ἀνακειμένης, post Μυκήνας reponendum: pro περὶ τῶν non περιέτλησαν legend., sed περὶ τῆς, quod referendum ad ἀσπίδος. Denique pro συντροικοῖς diuissim rescribend. οὐν Τρωϊκοῖς: quamquam hoc postremum etiam Arcer. vidit, quamquam eius versio hic multa peccat. Quae ibidem sequuntur vsque ad finem cap., ita et legi et

distingui debent: Παρίμεν, ὡς πᾶν δηλώδη. Πλὴν ὅγε διὰ πάντων τούτων βουλλόμενον δεικνύται, ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι αὐτός τε ἐγίνωσκε τοὺς προτέρους ἑαυτοῦ βίους, καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἐπιμελείας ἐντεῦθεν ἤρχετο (non ἐνῆρχετο) ὑπομιμνήσκων αὐτοὺς, ἧς εἶχον πρότερον, ζώης: quae postrema verba conferantur cum iis, quae habet Malch. Num. 26.

Καύκασον] Videndum, ne locus sit mendosus. Caucasum montem nouimus, quem ὁρῶν μέγιστον vocat Steph. de Urbibus: et Iornand. de rebus Geticis, tractum eius situmque describens, ait, maximam partem orbis iugo continuo circumire, et pene omnium montium maximum excelsas suas erigere summities. Fluvium autem huius nominis nullum, quod sciam, vspiam apud scriptores reperire est. Diog. Laert. pag. 574. et Iamblich. cap. 28. num. 134. Νέσσον hunc fluvium vocant, vt audiendus non sit, qui in Νέστον velit mutare. Nam pro Καύκασον hic quoque reponendum κατὰ Σάμον; sicut apud Aelian. lib. 2. c. 26. pro ὑπὸ τὸν Κῶσαν ποταμὸν (vbi eiusdem huius allocutionis fluvii exstat mentio) Cl. Casaubon. emendat, ὑπὸ τοῦ κατὰ Σάμον ποταμοῦ διαβαίνων, σὺν ἄλλοις, ἤκουσε φωνὴν μεγάλην ἐπὶ τῷ ἀνθρώπων (i. leg. ὑπὲρ ἀνθρώπων), Πυθαγόρα χαίρει. Arcer. in Omissis ad vitam Pythagorae pro Νέσσον, vel Νέστον, substituit Νέαιον: de quo fl. (cui nomen factum volunt ab incendio navium, ἀπὸ νεὸς καὶ αἰθερ) vid. et Strabon. lib. 6. et Ouid. lib. 15. Metam. Annotatur etiam ex Plinio flumen Casuentum. Sed quid multis opus coniecturis? cum ex Cyrillo, loco paulo ante ex lib. 3. contra Iulian. descripto, in promptu sit Malcho nostro siue Porphyrio aliisque scriptoribus restituere, quasi vnde vi interdicto, Καῦσον, pro Καύκασον, vel Κῶσαν, vel Νέσσον. Operae pretium vero et hoc fuerit, cognoscere iudicium S. Cyrilli de hac salutatione fluvii Causi, quam voce humana ad Pythagoram fecisse scribitur. Sic igitur censet Cyrillus: non ipsum fluvium q. ratione praeditum voce humana vsum, sed daemonium locutum esse, siue assidentia quorundam daemoniorum hoc colloquium fuisse paratum, quia videl. Pythag. fuerit incantator et magus. Ideo autem et per hanc occasionem hoc affert Cyrillus, quia Iuliano, vanitatis arguere impie conato historiam Mosis de serpentis alloquio ad Euam, occurrere voluit, demonstrando ex ipsorum Graecorum scriptis, non adeo incredibile hoc videri debere, serpentem loqui, vel etiam

diabolum per serpentem, cum et apud Homerum legamus Xanthum Achillis equum non modo vsum humana voce, sed etiam vaticinatum, et apud Philostratum in vita Apollonii vltimum arborem allocutam Apollonium, et apud alios quercum Dodonaeam, et apud Isigonum taurum Iouis in Rhodo insula nostri sermonis non expertem fuisse. Ibid. addit: Non absurdum igitur opinor fuisse, et serpentem locutum. An non potuit serpens humana voce vii, vt et Causus fluuius magum salutauit? Laudat quoque ibid. locum Clementis in *Strom.* quo probet, et Zoroastrem Persam calluisse magicas artes et Pythagoram optimum eius aemulum atque imitatore fuisse.

[Μεταποντίω τῆς Ἰταλίας] Stephan. *de Urbibus*: Μεταπόντιον, πόλις Ἰταλίας, ἡ πρότερον Σίσις, ἀπὸ Μετάβου τοῦ Σιούφου, τοῦ Αἰόλου. Τὸν γὰρ Μετάποντιον οἱ βάρβαροι Μέταβον ἔλεγον. Ὁ πολίτης, Μεταποντίνος etc. λέγεται καὶ Μεταπόντιος, ὡς Βυζάντιος. καὶ Μεταποντίω. Latini vna litera detracta Metapontum vertere vocantes.

[Τοῖς ἐκατέρωθεν] Similiter inf. Num. 29. Hinc autem emendabis Iambl. apud quem Num. 134. male editum est ἐκατέρωθεν. Et mox: διαβεβαίουντα σχεδὸν ἅπαντας: cum verum sit, διαβεβαίουνται σχ. ἅπαντες, quomodo apud Malchum legimus. Vitiosa lectio vitiosam quoque interpretationem peperit Arcerio, vt Pythagorae tribueret illam διαβεβαίωσιν, quae sectatorum potius Pythagorae de ipso erat. Porro Pythagoram duobus procul dissitis in locis vno eodemque die conspectum auditumque fuisse, plures memorant auctores. Meminit etiam Origenes in 6. contra Celsum tanquam τέρας cuiusdam, cum inter alia sic ait: Πυθαγόρου, ἐν μιᾷ ἡγομένου ἡμέρᾳ ἐν δύο πεφηνέναι πόλεσι. Item Apollonius lib. *Historiarum admirabilium* cap. 6. Ἐφάνη δὲ ποτε καὶ ἐν Κρότωνι καὶ ἐν Μεταποντίῳ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ.

[Ἀνσίμων] Ita erat in MSC. Sed manifestum est legi debere ἀνσίμων: παρὰ τὸ ἀντεῖν, τινέσσι τελεῖν, atque ita etiam apud Iamblichum legitur. Hesychius: Ἀνσας, συντελῶν (f. leg. συντελῶν). Ἀντεῖ, πληροῖ, ἀπαιτεῖ (f. ἀποτελεῖ). Ἀνσας, τελειώσεις, κατορθώσεις, δυνάμεις πράξεων ἀποτελεσματική (leg. f. in plurali numero, δυνάμεις πράξεων ἀποτελεσματικαί). Ἀνσας, σπεῦσις, πράξις, αὐξήσις, ἐπίδοσις. Ἀνσας, περαιώσεις, κατορθώματα, δυνάμεις πράξεων ἀποτελεσματική. Ἀνσαι, τελειοῦνται.

Ἀνὼ, τελειῶ, ἐκτελῶ, ἀφελῶ, ἀπαιτῶ (quae postrema duo verba mihi suspecta sunt mendii). Suidas: Ἀνσιμῶς, ἐνεργῶς, πρακτικῶς, τελειῶς. Καὶ ἀνσιμωτάτης. Ἀνσιμῶς γὰρ, ἡ τελειώσις. Et paulo ante: Ἀνσιμῶς, τελειῶν, πρᾶττειν. Item: Ἀνσιμῶς, πρᾶττειν, παρὰ τοῖς ἀρχοῦσι διαπραξασθαι. Καὶ ὁμοίως πάλιν τὸ τοῖς ἀρχοῦσι προστάξαι τοῖς ὑπηκόοις. καὶ ἀνσιμῶς, τελειῶσαι. Et rursus idem Suid. Ἀνσιμῶς, ἡνσιμῶς. καὶ ἀνσιμῶς, δεῖ ἀνσιμῶς. Ἀνσιμῶς, ἀντι τοῦ ἐνεργητικῶς. (aut Ἀνσιμῶς leg. aut ἐνεργητικῶς.) Adducit deinde locum Polybii, qui propter egregiam sententiam hic quoque ascribi meretur: Μία ψυχὴ τῆς ἀπάσης πολυχειρίας ἐν ἐνίοις καιροῖς ἀνσιμῶς. ὡς Ἀρχιμήδης ἐν Συρακούσαις μόνος πολλῶν Ῥωμαίων: quae verba hodie apud Polybium, qui extat, non leguntur: sed similis sententia epiphonematica habetur in Excerptis, vbi de Archimedis solertia et machinis lib. VIII. pag. 518. nouae ed. Paris. οὕτως εἰς ἀντὶ καὶ μία τέχνη δεόντως ἡρμοσμένη πρὸς ἕνα τῶν πραγμάτων μέγα τι ἔργον φαίνεται γίνεσθαι καὶ θαντάσιον. Sed haec ὁδοῦ παρέργον.

- 28 Τὸν μηρὸν χρυσοῦν ἐπέδειξεν] Multa huius aurei femoris a Pythagora in suo corpore ostentati mentio est apud auctores. Vide praeter Plutarch. in Numa etiam Iamblich. lib. I. cap. 28. Diog. Laert. lib. VIII. pag. 574. λέγεται δὲ αὐτοῦ ποτὶ παραγεμνωθέντος τὸν μηρὸν ὁρᾶσθαι χρυσοῦν. Ita loquitur Vitarum ille scriptor, quasi fortuito casu aliquando nudati Pythagorae cōxa apparuerit aurea. Sed alii auctores memorent, ipsum femur suum detexisse de industria, vt id aureum esse ostentaret, eoque argumento probaret, Apollinem se esse Hyperboreum: et quidem non soli Abaridi, sacerdoti Apollinis Hyperborei, verum etiam propalam pluribus hominibus idem conspiciendum praeuisse in ludis Olympicis, hoc est, in maxima celebritate ac frequentia, cum ad hoc ipsum consurrexisset, obambulassetque. Mira vero consequentia et argumentandi ratio: Pythagoras femur habet aureum. Est igitur ille Apollo, quem pro deo colunt Hyperborei. Sed omissis hisce λήρων λήροις, age mendum vnum atque alterum ex Iamblichii iam d. cap. 28. tollamus. Legitur Num. 135. βεβαιῶν ὡς τοῦτο ἀληθές: vbi lector merito subsistat, quorsum illud βεβαιῶν referatur. An ad Pythagoram, et ἐπέδειξεν; Atqui tunc oportebat Iamblich. scripsisse, βεβαιῶν. An ad μηρόν; At tunc βεβαιῶντα scribendum erat. Et hoc posterius verum esse, ex isto Malchi loco discimus, vbi βεβαιῶντα legitur, quod ad μηρόν χρυσοῦν

omnino referendum est. Hoc enim femur ἀντὶ τεμμηρίου habebatur, quo confirmaretur illa de Pythagora opinio, ipsissimum, scilicet, esse Apollinem Hyperboreum. Τεκμήρια certe haec ipsa vocat Iamblich. Num. 140. ad quem locum etiam corrigendum iam accedimus. Edidit ibi Arceus. ὅτι ἐν τῷ αἰῶνι ἐξανιστάμενος, τὸν μηρὸν παρέφηρε χρυσοῦν. Et sic vertit: quod cum in hac vita surrexisset, etc. Animaduertendum erat, pro αἰῶνι (cui hic nullus est locus) legend. ἄγωνι: et ἄγωνα intelligendum κατ' ἐξοχὴν τὸν Ὀλυμπικόν. Diserte enim scribit Plutarch. in Numa, in conuentu Olympico haec acta esse: τὸν τε μηρὸν ἀποφῆναι χρυσοῦν Ὀλυμπίοις, διαπορευόμενον τὴν πανήγυριν. Meminit aurei huius femoris, praeter Lucianum in Somnio, siue Gallo, etiam Apollonius cap. 6. Admirandarum Historiarum; qui post Aristotelem in theatro hanc ἐπίδειξιν factam scribit: Ἐν θεάτρῳ δὲ καθήμενός ποτε ἐξανίσταται, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, καὶ τὸν ἴδιον μηρὸν παρέφηρε τοῖς καθημένοις εἰς (puto legend. ὥς: vel etiam plane delend. εἰς) χρυσοῦν. Concludit denique id caput (quod totum de Pythagora fuit) his verbis: λέγεται δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλα τινὰ παράδοξα. Ἡμεῖς δὲ μὴ βουλόμενοι μεταγραφῶν ἔργον ποιεῖν, αὐτοῦ τὸν λόγον καταπαύσομεν. Alii tamen eburnum femur fuisse tradidere; vt Origenes lib. 6. contra Celsum p. 238. ed. Aug. Περὶ δὲ Πυθαγόρου, πλείστα ὅσα τερατίζεσθαι, καὶ δεῖξαντος μὲν ἐν πανηγύρεϊ Ἑλλήνων ἐλεφάντινον τὸν μηρὸν, ἀνεγνωρικέναι δὲ φήσαντος τὴν ἀσπίδα, ἣ ἐχρήσατο, ὅτ' Εὐφορβὸς ἦν, etc. τί χρὴ καὶ λέγειν;

Ἔστι τοίνυν] Forte legendum, Ἔστω τοίνυν. Eandem historiam de naui mortuum vehente habet etiam Apollonius cap. 6. Histor. admirand. ex quo haec ascribo. Τοῖτοῖς δὲ (Pherecydae scil., Abaridi et Hermotimo) ἐπιγενόμενος Πυθαγόρας, Μνησάρχου υἱός, τὸ μὲν πρῶτον διεπονεῖτο περὶ τὰ μαθημάτων, καὶ τοὺς ἀριθμούς. Ὑστερον δὲ ποτε καὶ τῆς Φερεκίδου τερατοποιίας οὐκ ἀπέστη. Καὶ γὰρ τῷ πορτίου πλοῖου εἰσερχομένα φορτίον ἔχοντι, καὶ τῶν παρευχόντων εὐχομένων σωστὸν εἶναι, κατελθεῖν διὰ τὸν φόρτον, ἐστώτα τοῦτον εἰπεῖν: μικρὸν τοίνυν φανήσεται ὑμῖν σῶμα ἄγον τὸ πλοῖον τοῦτο.

Προρρήσεις τε γὰρ] De praedictionibus Pythagorae 29 futurorum ita scribit Clem. Alexand. Strom. I. pag. 144. Προγνώσει δὲ καὶ Πυθαγόρας ὁ μέγας προσανέχεν αἰεὶ, Ἀβαρίς τε ὁ Τερεβόρεος, καὶ Ἀριστέας ὁ Προκορνήσιος, etc. Abarim vero diuinandi artem calluisse, et oracula consignasse literis, scribit etiam Apollonius cap. 4. Historiarum Admirandarum,

his omnino verbis: "Αβας δὲ ἐξ Ἑπερβορέων, ἣν μὲν καὶ αὐ-
 τὸς τῶν Θεολόγων· ἔγραψε δὲ καὶ χρησμούς ταῖς χρόαις περιε-
 χόμενος, οἱ εἰσι μέχρι τοῦ νῦν ὑπάρχοντες· προσέλεγε δὲ καὶ οὖ-
 ρος σεισμούς, καὶ λοιμούς, καὶ τὰ παραπλήσια, καὶ τὰ γιγνόμενα
 κατ' οὐρανόν. λέγεται δὲ, τοῦτον εἰς Λακεδαιμόνα παραγενόμε-
 νον, εἰρηκέναι τοῖς Λάκωσι κολυτῆρια θῆσαι τοῖς θεοῖς· καὶ ἐκ
 τοῦτου ἔσπερον ἐν Λακεδαιμόνι λοιμός οὐκ ἐγένετο. Incertus
 scriptor vitae Pythag. in Excerptis apud Photium p. 713.
 Biblioth. "Οτι τὸν Πυθαγόραν πολλὰ φασὶ (al. φησὶ) προειπεῖν,
 καὶ πάντα ἐκβῆναι. Nimirum hanc quoque diuinandi artem
 a magistro suo Pherecyde hauserat, quem et tempestates
 et alia multa, quibus euentus respondit, praedixisse legi-
 mus. Cicero 1. de Diuin. Ne Pherecydes quidem, ille Py-
 thagorae magister, potius diuinus habebitur quam physicus,
 qui cum vidisset (leg. bibisset) haustam aquam de iugi puteo,
 terrae motus dixit instare, etc. Rectius vero apud Cicero-
 nem legi bibisset, confirmatur hisce Apollonii verbis,
 quae ex eius libello Historiarum admirabilium cap. 5. sub-
 iiciam. Τὰ δὲ περὶ Φερεκύδην τοσαῦτα (leg. τοιαῦτα) τινὰ
 ἱστορεῖται. Ἐν Σάμῳ ποιεῖ τῇ νήσῳ διψῶντα, ὑδάτιον αἰτῆσαι
 παρὰ τινος τῶν γνωρίμων. Τὸν δὲ πίνοντα εἰπεῖν, σεισμόν ἐσθ-
 μενον ἐν τῇ νήσῳ μετὰ τρίτην ἡμέραν. Τοῦτου δὲ συμβάντος,
 μεγάλην δόξαν αὐτὸν ἀπερέγκασθαι. πάλιν δὲ εἰς Σάμον πορευό-
 μενος εἰς τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν, ἰδεῖν πλοῖον εἰς τὸν λιμένα κατα-
 γόμενον, καὶ εἰπεῖν τοῖς συνεσιώσιν, ὥς οὐκ εἰσελεύσεται ἐντὸς
 τοῦ λιμένος. ἔτι δὲ λέγοντος αὐτοῦ, καταβῆσθαι γνώφον, καὶ
 τέλος ἀφανισθῆναι τὴν ναῦν. Sed a magistro redeamus ad
 discipulum, cuius si verae praedictiones fuere, nomen
 Πυθαγόρου iure merito possedisse videatur, cuius etymon
 supra ad Epigraphen huius libelli ex Diog. Laërt. et Suida
 retuli: quod scil. vera non minus quam Pythia vel Apollo
 Pythius dicere soleret, inde Pythagorae nomen sortitum
 esse. Quid quod etiam seditionem illam Pythagoricis exi-
 tialem, de qua infra, praedixit multo ante? Apollonius
 cap. 6. Historiarum admirandarum: Καὶ τὴν γνωμένην (leg.
 γενομένην) δὲ στάσιν τοῖς Πυθαγορείοις προειπεῖν. Διὸ καὶ εἰς
 Μεταπόντιον ἀπῆγεν, ὑπὸ μηδενὸς θιωθηδείς. Idem Pythag.
 inter alia multa praecepta hoc quoque tradidit, teste Diog.
 p. 582. Μαντικὴν πᾶσαν τιμῇ. Et Iamblich. cap. 28. testa-
 tur, Pythagoricos in arte diuinandi se ipsos studiose exer-
 cuisse, quippe qua sola interprete possent vti benignae
 atque propitiae deum voluntatis. Διὸ καὶ περὶ τὴν μαντικὴν

σποδιδάξουσι· μόνη γὰρ αὕτη ἐφημερία τῆς παρὰ τῶν Θεῶν εὐμε-
ρείας. Ita enim ibi legendum. Rursus idem Iamblich.
cap. 29, Num. 163. scribit, eos maxime tria ista in pretio
habuisse, musicam, artem medendi, (praecipue per diae-
tam seu accuratam victus rationem, quae διατητική est
Graecis) denique diuinationem. Τῶν δ' ἐπιστημῶν οὐχ ἡμι-
στια φασὶν αὐτοὺς τοὺς Πυθαγορείους τιμῆν, μουσικὴν τε, καὶ
ιατρικὴν (μάλιστα δ' ἀποδέχεσθαι ταύτης τὸ διατητικὸν εἶδος)
καὶ μαντικὴν.

Ἐκχύσεως] Apud Iamblichum dicto N. 135. perit
praepositio ἐκ, hinc restituenda. Vitiose enim ibi legitur,
χύσεως. Quae autem hic sunt Malcho καταστολαί, eae Iam-
blichō sunt κατεννήσεις.

Ἀπενδιασμοί] Fluctus in simpulo sine causa hic ex-
citatur Arcerius in Castigat. Iamblichi, dum vitiosam hanc
putat esse lectionem, et rectius fore, si legamus ἀποθισμοί:
aut se nescire, quid auctor velit, profitetur, ideoque nec
vertisse. Imo rectissime utrobique et hic et apud Iambl.
(alter enim ab altero, ut plurima quoque alia, mutuatus
est) retinentur ἀπενδιασμοί, quas vertere possis serenationes.
Εὐδία enim est serenitas: hinc εὐδιᾶζω, et compositum
ἀπενδιᾶζω: et verbale ἀπενδιασμός, quod monendum fuit,
ne, quicquid apud scriptores non statim primo quasi po-
datu assequimur, id pro vitioso habentes, praecipiti anda-
cia mutatum eamus: quo nihil est ad corrumpendum bo-
nos auctores nocentius.

Ἐμπεδοκλέα] Empedoclem Pythagoricum fuisse, prae-
ter testimonium Diog. Laërt. lib. 8. satis ostendunt cum
alia ipsius operum fragmenta, tum distichon, μετεμψεχώ-
σεως δόγμα complexum, quod praeter alios conseruauit no-
bis Athenaeus lib. 8. extremo, et alia occasione ascripsi
supra. In eo enim de se ipso profitetur (de se ipso, si
cuiquam credere fas est) fuisse antea puellam, et puerum,
et fruticem, et auem, et piscem. Eiusdem 6 versus in
laudem magistri sui magnifice compositos vid. inf. Num.
30. Cicero quoque non semel Empedoclis cum elogio me-
minit: ut de Oratore, ubi physicum vocat, qui et poema
egregium fecerit. Rursum Acad. Quaestion. 4. Et tamen isti
philosophi raro admodum cum haerent aliquo loco, exclamant,
quasi mente incitati: Empedocles quidem, ut interdum
mihi furere videatur: Nihil nos sentire, nihil nos cernere,

nihil omnino, quale sit, posse reperire etc. ubi exprimit Cicero istos Empedoclis versus, qui extant apud Sextum Empiricum: Οὕτως οἷτ' ἐπιδεκτικὰ τὰδ' ἀνδράσιν, οἷτ' ἐπακουσικά, Οὕτε νόῳ περιληπτά. Postea eodem lib. 4. ad superiora sic regerit: Furere tibi Empedocles videtur? at mihi dignissimum rebus his, de quibus loquitur, sonum fundere. Num ergo is excæcat nos, aut orbat sensibus, si parum magnam vim censet in his esse ad ea, quae sub eos subiecta sunt, indicanda? Ad eundem Empedoclem pertinent ista in Laelio: Agrigentinum doctum quendam virum carminibus Graecis vaticinatum ferunt: quae in rerum natura totoque mundo constarent, quaeque mouerentur, ea contrahere amicitiam; dissipare discordiam. Atque hoc quidem omnes mortales et intelligunt, et re probant etc. Innuit Cicero haec Empedoclis carmina, quae ex Plutarcho lib. 1. de Placitis Philosophorum, aliisque ascribam:

Τέσσαρα τῶν πάντων ἥζόμενα πρῶτον ἄκουε etc.
 Ἄλλοτε μὲν φιλότῃ συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα.
 Ἄλλοτε δ' αὖ διχ' ἕκαστα φορεύμενα νεῖκος ἔχθει.

Et rursum:

Νεῖκος τ' οὐλόμενον διχα τῶν ἀτίλλαντων ἅπαντη,
 Καὶ φιλότῃ μετὰ τοῖσιν, ἴση μῆκος τε πλάτος τε.

Operae pretium quoque erit hic adiacere versus in ipsum Empedoclem κατ' ἡθοποιῶν factos, qualibus scil. verbis uti poterit, iam iam rebus humanis valedicurus, et deus immortalis haberi dum cupit, (ut ait Horatius) ardentem frigidus Aetnam insilire parans. Extant apud Diog. Laërt. pag. 606. et priores 5 etiam lib. 1. Antholog. in Philosophos:

ὦ φίλοι, οἳ μέγα ἔστυ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
 Ναίειτ' ἄν' ἄκρα πόλιος (αἱ πόλεις) ἀγαθῶν μελεδήμονες
 ἔργων,
 Χαίρειτ'· Ἐγὼ δ' ἐμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός,
 Πωλείμην, μετὰ πᾶσι τετιμένος, ὥσπερ ἔοικε,
 Ταῖναις τε περιστέπτος, σιέφροσίν τε θαλεῖης.
 Τοῖσιν ἄμ' εἴτ' ἄν' ἴκωμαι ἐς ἄστυα τηλεθέδοντα,
 Ἀνδράσιν ἢ δὲ γυναιξὶ σιβίζομαι· οἳ δ' ἄμ' ἔπονται
 Μυρίοι, ἐξερέοντες, ὅλη πρὸς κέρδος ἀταρπός·
 Οἳ μὲν μαντιοσυνέων κεχρημένοι, οἳ δὲ τε γούσων
 Παντοίων ἐπύθοντο κλύειν εὐχήα (leg. εὐχήα) βάζιν.

De eodem Empedocle vid. et Athenaeum extremo lib. 8. vbi duos illos versus recitat, alibi a me annotatos, quibus profitetur ille philosophus Acragantinus, aliquando se puerum, et puellam, et fruticem, et auem, et piscem marinum fuisse. Item lib. 1. primore, vbi de ipsius ficto ex aromaticis variis boue, quem in ludis Olympicis victor certaminis equestris inter spectatores distribuerit.

Καὶ Ἐπιμενίδην] Epimenidem Cretensem fuisse Pythagorae discipulum, Iamblich. quoque testatur lib. I. cap. 32. vbi ait, ipsum incidisse in quosdam insidiatores, quibus imprecatus sit Furias necis suae vltices; illisque diris hoc effecisse, vt ipsi sese mutuis caedibus confecerint. Ascribam verba Iamblich., vt mendum simul inde tollam: *Ἐπιμενίδης δὲ Πυθαγόρου μαθητὴς μέλλον ὑπὸ τινων ἀναιρέσθαι, ἐπειδὴ τὰς Ἐρινύους ἐπεκάλεσται, καὶ τοὺς τιμωροὺς θεοὺς, ἐποίησε τοὺς ἐπιβουλευόντας πάντας ἄρδην περὶ ἑαυτοῖς* (leg. *παρ' ἑαυτῶν*) ἀποσφαγῆναι, etc. Eiusdem Epimenidis Plato quoque meminit 1. *De Legibus*, et Pausanias, et Cicero 1. *de Diuinatione*, vbi ipsum illis, qui per furorem vaticinati sunt, annumerat: et lib. 2. *de Legibus*, vbi ait, eum expiandi sceleris Cylonii ergo (Cylo enim Olympionica tyrannidem affectarat) Atheniensibus auctorem fuisse, vti fanum Contumeliae et Impudentiae extruerent et consecrarent. Extant huius carminum fragmenta quaedam, ex quibus nobilissimum illud est, quod allegat S. Paulus cap. 1. Epist. ad Titum: *Κρῆτες ἀεὶ ψεύσται, κατὰ θεοῦ, γαστέρες ἀργαί.*

Cur pro mendacibus habendi sint Cretenses, causam aperit Callimachus *Hymno in Iouem*, quia scilicet Ioui immortalī sepulchrum fabricarint. *Κρῆτες ἀεὶ ψεύσται*, (quod hemistichion Callimachus ab Epimenide mutuatus est) καὶ γὰρ τάφοι, ὃ ἀνα, σέο Κρῆτες ἐπεκλήσαντο, σὺ δ' οὐ θάνης· ἔσσι γὰρ αἰεὶ. Quos Callimachi versus etiam S. Chrysostomus adducit Homil. 5. in eandem epistolam ad Titum: vbi ipsum quoque Iouis Epitaphium recitat: *Οἱ Κρῆτες τάφοι ἔχουσι τοῦ Αἰὸς, ἐπιγράφοιτα τοῦτο· Ἐνταῦθα Ζῶν κείται, τὸν Αἰὼς κηλήσκουσι*: q. d. Zan istic situs est, qui Iupiter indigitatur.

Porro Empedocli et Epimenidi miror non fuisse adiunctum a Malcho etiam Epicharmum Siculum, quem et ipsum tamen constat Pythagorae sectatorem fuisse, nec minus poetam quam philosophum eximium, cuius testimoniis

Cicero quoque saepius, et nunquam fere sine elogio, vitur. Monui olim commentar. in 1. *Halieutic*. Oppiani, Epicharmum Trochaicis versibus plurimum fuisse delectatum, ibidemque non paucos hinc inde, velut dispersas ex naufragio tabulas, collegi atque ex parte emendaui. Illis nunc quosdam alios adiiciam, vt simul etiam alicubi corrigam. Ordiam autem a praecepto eius nobili de amicis caute eligendis, quod et Isocrates Demonico suo in Paranesi, et Cicero Q. Fratri inculcauit lib. 3. Epist. 1. *Γνώθι, πῶς ἄλλω κέρχεται, πρὶν φίλον ποιῆς τινα*. Sic enim integrandus mihi videtur versus, cuius tantum initium, more suo, allegat Cicero. Possis ita exprimere sententiam eodem metri genere: *Antequam iungas quem amicum, explora, vt erga alios fuit*. Diuini prorsus sunt eiusdem versus de prouidentia et omnipotentia dei, quos subiiciam ex Theodoretto Serm. 6. *Therapeut.* ad Gentes pag. 88. *Τὰυτα σαφῶς ἐπιστάμενος καὶ Ἐπίχαρμος ὁ Πυθαγόρειος, τούτων μὲν ἀπάντων κελεύει καταφρονεῖν· τὸν δὲ τῶν ὅλων ἀπὸ τῆς δεδιέναι παρεγγυῇ. λέγει δὲ οὕτως·*

*Οὐδὲν διαφεύγει τὸ θεῖον. τοῦτο γινώσκεις σε δεῖ.
Αὐτὸς ἔσθ' ἄμῶν ἐπόπτης· ἀδυνατεῖ δ' οὐδὲν θεῶ.*

Hoc est:

*Nil fugit numen diuinum: id esto persuasum tibi.
Ipsa noster est inspector: nec deus quicquam nequit.*

Extant iidem versus etiam apud Clem. Alexand. a quo Theodoretus, vt alia plurima, est mutuatus. Sed pro *διαφεύγει* ibi legitur (atque haud scio an non rectius) *ἐκφεύγει*. Aliam Epicharmi sententiam de morte sic Latini fecit Cicer. in 1. *Tusc. Q.* et versu item Trochaico:

Emori nolo, sed me esse mortuum nihili aestimo.

Βούλομαι μὲν οὐκ ἀποθνήσκειν, ἀλλὰ θανόντ' οὐ μοι μέλει.

Est et hoc celeberrimum Epicharmi carmen, quod et apud Platonem *Axiocho* exstat, et partim apud Stob. Serm. 10. de *Iniustitia*: *Ἄ δὲ χεῖρ τὰν χεῖρα νίξει· δός τι, καὶ τι καὶ λάβε*. Sic enim legendum, versus ratione postulante. Vide expositionem Erasmi *Chil.* 1. *Cent.* 1. *Prouerb.* 33. Rursus idem Epicharmus apud Stobaeum Serm. 37. de *Bonitate*: *Ὁ τοῦ ποτὸς ἀνθρώποισι δαίμων ἀγαθός· οἷς δὲ καὶ κακός*. Apud Stobaeum deest *καὶ*, quod exigente metro restitui. Congruit plane cum celebri illo dicto Heracliti: *Ἦθος ἀνθρώπων δαίμων*: quo significatur, quod sui cuique mores singant fortu-

nam, bonam malamus. Vid. Erasm. Chil. 2. Cent. 4. Proverb. 30. Nobilis quoque est eiusdem Siculi versus, quo prodigum quendam nepotem perhibetur obiurgasse, relatus a Plutarcho in Vita Poplicolae:

Οὐ φιλόανθρωπος τὸ γ' ἐσσί· νόσον ἔχεις, χαίρεις διδοῦς.

Hoc est:

Non ego humanum vocem te; morbum habes, donaturis.

Est et alius eiusdem versus, sed corruptus apud Stobaeum Serm. 38. de Invidia: Τίς ἐγκαλοῖη, γενέσθαι μὴ φθονοῦμενος φίλος. Doctissimus Gesnerus malebat, Τίς ἂν βουλοῖη. Sed sic quoque metron ametron manere, nemo non videt: vt taceam de versionis Lat. vitio: Quis est qui cuperet, amicos sibi non invidere. Putabam ego rectum esse: Τίς ποί' ἐγκαλοῖη, etc. et φίλους potius, quam φίλος· vt hoc voluerit auctor: Quis tandem est, qui vitio vertat cuiquam, non invideri ab amicis. Alius meliora afferat. Nec praetereundus est versus continens admonitionem de officio bonae coniugis, quod est maritum nulla in re laedere: Σώφρονος γυναικὸς ἀρετὰ, τὸν συνόντα μὴ ἀδικεῖν. Sic enim legend. puto apud Stobaeum Serm. 72. de praeceptis nuptialibus, vbi redundat ἄνδρα: nisi quis dicat, noni versus id fuisse initium. Denique, vt abruptam haec Ἐπιχάρμεια, est et hic στίχος Ἐπιχάρμειος non aspernandae sententiae, (tametsi non Trochaeus, sed Sotadicus) de donis amicorum, quamvis exiguis, in pretio habendis: Δῶρον μὲν ὃ' ὀλίγον· πάντα δὲ τιμᾶντα τὰ πᾶρ φίλων. Τιμᾶντα Dorice pro τιμήντα.

Ἀλεξάνμενος] Ita MSC. noster habebat. Sed ex Iambl. c. 28. Num. 136. rescribend. Ἀλεξάνεμος: ab arcendis scil. seu depellendis ventis: vt ἀλεξίκακος depulsor malorum dicitur: item ἀλεξιφάρμακον.

Καθαρτής] Hinc corrigendus Iamblichus d. Num. 136. vbi male editum est Καθαρίης: quod interpreti redditur Catharies, h. e. mundus, seu purus: male. Imo Καθαρτής, παρὰ τὸ καθαίρειν, est mundator.

Ὅτι] Apud Iamblich. est ὅτε. Sed melius est ὅτι.

Ῥοίστω] Celebris est haec sagitta Abaridis Hyperborei, eamque auream fuisse accepimus. Vide et Iamblich. lib. I. c. 28. Num. 136.

Ἐκατέρωθι] Hinc emendandus Iambl. d. Num. 136. vbi male editum ἐκατέρωθεν.

30 Κατεκλήλει δὲ θυμὸς καὶ μέλεσι] Κατακλήειν est θάλειν, πρᾶνναι: demulcere, mansuefacere. Sic Suid. Κατακλήουσαν exponit θάλινουσαν, πρᾶννουσαν. Et Hesychius: Κατακλήουμένοι, ἐξοιστρούμενοι, καταθελγόμενοι. Hinc ἀκήλητον, ἀπηγῇ exponit Suidas, et affert distichon ex Epigramm. de Orpheo:

Ὅς καὶ ἀμειλίχτιο βαρὺ κλυμένοιο νόημα
Καὶ τὸν ἀκήλητον θυμὸν ἐθελξε λύρα.

Mira vera fuit vis musicae apud Pythagoram eiusque sectatores in componendis atque tranquillandis animorum affectibus: de qua ita Seneca lib. 3. de Ira cap. 9. *Pythagoras perturbationes animi lyra componebat. Quis autem ignorat, lituos et tubas concitamenta esse, sicut quosdam cantus blandimenta, quibus mens resoluatur.* Item Plutarch. lib. de Iside et Osiride, ubi cum prius de odoratis ac fragrantibus aromatis dixisset, quod per ea diurnae curae ac molestiae nobis sub noctem relaxentur, et phantasia, quae somniorum est receptaculum, instar speculi leuigetur polliaturque, addit comparationem eorum cum lyrae pulsatione, quam soleant Pythagorei ante somnum ad abigendas curas, et sanandas tranquillandasque animorum perturbationes adhibere. Pauca de pluribus ex eruditissimo auctore ascribam: Καὶ κῶσιν ἐπαγαγόν τοι, καὶ τὰ λυπηρὰ καὶ σύντονα τῶν μεθήμερινῶν φροντίδων ἀνεν μέθης, οἷον ἄμματα χαλᾶ καὶ διαλύει, καὶ τὸ φανταστικὸν καὶ δεκτικὸν ὄνείρων, ὥσπερ κάτοπτρον, ἀπολυαίνει, καὶ ποιεῖ καθαρώτερον, οὐδὲν ἥττον ἢ τὰ κρούματα τῆς λύρας, οἷς ἐχρῶντο πρὸ τῶν ὑπνῶν οἱ Πυθαγόρειοι, τὸ ἐμπαιδὲς καὶ ἄλογον τῆς ψυχῆς ἐξεπάδοντες οὖτω καὶ θεραπεύοντες. Quintilianus quoque de hoc Pythagoreorum instituto praeclare scribit lib. 9. cap. 4. (mihi pag. 419.) *Pythagoreis certe moris fuit, et cum euigilassent, animos ad lyram excitare, quo essent ad agendum erectiores: et cum somnum peterent, ad eandem prius lenire mentes, ut, si quid fuisset turbidiorum cogitationum, componerent. Quod si numeris et modis inest quaedam tacita vis, in oratione est vehementissima etc.*

Eiusdem quoque moris meminit Cicero Tuscul. Q. 4. in proem. *Carminibus videlicet solitis esse Pythagoreos et praecepta quaedam occultius tradere, et mentes suas a cogitationum intentione cantu fidibusque ad tranquillitatem traducere, etc.* Vbi addit, Romanos veteres hoc ipsum institutum in suas quoque epulas introduxisse. Sed et ipse noster Mal-

chus de Pythagora scribit, mane solitum animam suam ad lyram componere atque mansuefacere, carmina et paeanas vel Thaletis, vel Homeri, vel Hesiodi accinendo. Notandum vero, quod constanter lyrae instrumento vsus Pythag. testantur Seneca, Quintil. Plutar. Iamblich. et alii: Cicero quoque de cantu fidibusque scribit. Quod si quis ex me quaerat, cur lyra potius quam tibia uti voluerit, respondeat pro me Iamblich. cap. 25. Num. 111. *Τοὺς γὰρ αὐτοὺς ἐπελάμβανεν ὑβριστικὸν τε καὶ πανηγυρικὸν καὶ οὐδαμῶς ἐλευθέριον τὸν ἦχον ἔχειν.* Tibiam videlicet habebat pro instrumento musico illiberali, quomodo et Pallas de ea indicavit, quam aiunt aliquando tibia canentem, cum forte in aqua velut speculo relucentem vultum suum inflatum buccis deformiorem redditum conspexisset, ab ea sic alienatam esse, ut abiiceret protinus, nec unquam postea id instrumenti musici genus ἐμπνευστον resumere voluerit. Romani tamen tibiam non respuebant: siquidem apud eos iam olim hic mos fuit epularum, ut deinceps, (id est ordine) qui accumberent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes: ut ex Catonis lib. *Originum* retulit Cicero in d. prooem. 4. *Tusc.* Nisi forte ibi quoque legend. *ad lyram.* Graeci certe suis conuiuiis lyram adhibebant: quam cum recusasset Themistocles, habitus est indoctior: ut de eo scripsit Cicero prooem. *Tusc.* 1. Priusquam vero ab hoc illustri loco de vi musicae discedam, non possum quin commendem lectori, quae de ead. scribit Athenaeus lib. 14. *Dipnosoph.* praesertim cum et Pythagorae nostri mentionem ibi faciat: *Καὶ γὰρ Πυθαγόρας δ' ὁ Σάμιος τηλικαύτην δόξαν ἔχων ἐπὶ φιλοσοφίᾳ, καταφανὴς ἐστὶν ἐν πολλῶν οὐ παρέργως ἀψάμενος μουσικῆς, ὅς γε καὶ τὴν τοῦ παντός οὐσίαν διὰ μουσικῆς ἀποφαίνει συγκατεμένην. Τὸ δὲ ὅλον ἔοικεν ἢ παλαιὰ τῶν Ἑλλήνων σοφία τῇ μουσικῇ μάλιστα εἶναι διδεδυμένη (ita lego, non δεδομένη,) καὶ διὰ τοῦτο τῶν μὲν θεῶν Ἀπόλλωνα, τῶν δὲ ἡμιδείων Ὀρφεά, μουσικώτατον καὶ σοφώτατον ἔκρινον, καὶ πάντας τοὺς χρωμένους τῇ τέχνῃ ταύτῃ σοφιστὰς ἀπεκάλουν.* Deinde Lacedaemonios plurimum ait vsos fuisse Musicae, et austeritatem vitae ac morum dulcedine eius temperasse. *Ἀπὸ γὰρ τῆς τοῦ βίου σωφροσύνης καὶ αὐστηρίας μετέβαινον ἀσμένως ἐπὶ τὴν μουσικὴν, ἔχουσης τὸ (malim τι) κηλητικὸν τῆς ἐπιστήμης.* (Vim permulcendi suauiter animum Athenaeus quoque hic tribuit musicae, perinde ut Malch. hic verbo κατεκλήλει.) εἰκότως οὖν ἐγίνετο χαίρειν τοὺς ἀκροωμένους. Denique deplorat ibid. et in praecedentibus et sequentibus verbis infelicem

musices a veteri sua praestantia degenerationem. Νῦν δὲ εἰκὴ καὶ ἀλόγως ἔπιτονται τῆς μουσικῆς etc. Item: μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης ἀταξίας, καὶ γηρασάντων σχεδὸν πάντων τῶν ἀρχαίων νομίμων, ἣ τε προαίρεσις αὐτῇ κατελύθη, καὶ τρόποι μουσικῆς φαῦλοι κατεδείχθησαν, οἷς ἕκαστος τῶν χρωμένων, ἀντὶ μὲν προόητος περιποιεῖτο μαλακίαν, ἀντὶ δὲ σωφροσύνης ἀκολασίαν καὶ ἄνεσιν. ἔσται δὲ ἴσως τοῦτο μᾶλλον, καὶ ἐπὶ πλέον προαχθήσεται, etc. Quem locum tanto libentius ascripsi, quod ex parte ad nostri quoque aeni mores pertineat, quibus saepe servire cogitur musica ad luxuriam, leuitatem, ac petulantiam, qua Pythag. et qui ab eo, ad omnia alia vtebantur: vt mirum non sit, iam pridem corruptam nos habere rempublicam. Plato enim hoc tradidit, commutatis modis musicis, etiam animos hominum et rempublicam immutari solere. Sed quando Lacedaemoniorum facta est mentio, quanto illi studio colnerint musicam, referatur sane ὁδοῦ παρῆγως historia de iisdem, quae extat apud Suid. in proverbio Μετὰ Λέσβιον ᾠδὴν. Seditioe laborabant Lacedaemonii atque discordiis intestinis: quo malo vt liberarentur, oraculo moniti sunt, cantorem Lesbium accerserent. Ita Terpandrum, excellentem musicum, Antissa aduocarunt: quem cum in suis conuiujs siue συσσιτίοις canentem audiuisent, seditioe et discordijs intestinis valere iussis in gratiam redierunt. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Λέσβιους κιθαροδοὺς πρώτους προσεκαλοῦντο. ἀποκαταστατοῦς γὰρ τῆς πόλεως αὐτῶν, χρησμὸς ἐγένετο, Λέσβιον ᾠδὴν μεταπέμψασθαι· οἱ δὲ ἐξ Ἀντίσσης Τέρπανδρον ἐφ' αἵματι φεύγοντα μεταπεμψάμενοι ἤκουον αὐτοῦ ἐν τοῖς συσσιτίοις, καὶ κατεστάλησαν. Et rursum: Οἱ Λακεδαιμόνιοι στασιάζοντες μετεπέμψαντο ἐκ Λέσβου μουσικὸν Τέρπανδρον, δοῦναι ἥρμοσεν αὐτῶν τὰς ψυχὰς, καὶ τὴν σιάν ἐπανέσεν, etc. Concludamus haec elogio illo musices, quod ex Theophilo citharoedo refert Athenaeus d. lib. X. Μέγας θησανρὸς ἐστὶ καὶ βέβαιος ἡ μουσικὴ ἅπασιν τοῖς μαθοῦσι παιδευθεῖσι τε. Καὶ γὰρ τὰ ἥθη παιδεύει, καὶ τοὺς θυμοειδεῖς καὶ τὰς γνώμας διαφύρουσιν καταπραΰνει. Minime vero hic omittendum censeo illastrem de vi musices locum Ammonii, qui extat in commentario ipsius eis τὰς πέντε φωνὰς pag. 12. et seq. edit. Venet. praesertim cum et historia quaedam de Pythagora ibi attingatur. Ἡ δὲ μουσικὴ τὰς τῶν χορδῶν συμφωνίας ἐπισκεπτεται· ἐπιτηδεύει δὲ καὶ τινὰ μέλη, κοιμίζοντα μὲν τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, διεγείροντα δὲ αὐτὴν ἐπ' ἀρετὴν. Ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, δηλοῖ τὰ ἐν σωζόμενα ἔχρη, καὶ οἷον ἀποπτώσεις τῆς μουσικῆς. Ἀποβόντες γὰρ ἀλλήπυγος, θυμικώτερον διατιθέμεθα· καὶ διὰ τοῦτο

ἐν τοῖς πολέμοις ἢ σάλλπιγξ ἐπιτηδεύεται. ἀκούοντες δὲ θεατρικῶν μελῶν, ἐκλυτότερον διακείμεθα τὰς ψυχὰς. φέρεται δὲ καὶ ἱστορία τοιαύτη, ὅτι Πυθαγόρας ἐωρακώς τινα νέον αὐλητρίᾳ ἐκλυτον μέλος αὐλοῦσθ' ἐπόμενον, κελεύσαι αὐτὴν στρέψασαν τὸν αὐλὸν αὐλῆσαι, καὶ τοῦτον γενομένου, παῦσαι τοῦ νέου τὴν ἐπιθυμίαν. Ὡστε οὐδεὶς ἀπιστεῖν τοῖς λεγομένοις περὶ τῆς θείας μουσικῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς Πλάτων παρακελεύεται τοὺς νέους καὶ διὰ μουσικῆς, καὶ διὰ γυμναστικῆς ἵεναι, ἵνα διὰ μὲν τῆς μουσικῆς τὴν ψυχὴν ἐπισκορμῶσι· διὰ δὲ τοῦ γυμνασίου, τὸ σῶμα.

Sed nihil est omnium, quod ad commendationem laudemque musices dici possit luculentius atque diuinius, quam quod etiam malum daemonem fugare sit efficax, ut ex historia sacra de Saule et Dauide constat. Quo etiam respexit auctor huius octostichi in laudem musices facti:

*Musica diuarum salue sanctissima, castae
Delicium mentis, virgineique chori,
Tu curas abigis, furiarumque agmina pellis:
Tu das angelici gaudia sancta chori.
Est sine sole dies, et nox sine sidere tristis:
Te sine vita hominum nil nisi luctus erit.
Quam praebes animo, non castior ulla voluptas:
Cui tua sint odio munera, dispereat.*

Vide eius rei rationes (cur, inquam, musica etiam daemonem malum fuget) erudite inquisitas apud Ioan. Saresburiensem lib. 1. Policratici cap. 6. et Franc. Vallesium de Sacra Philos. cap. 28. Tribuamus autem hoc honori lyrae et musicae Dauidicae, quae θεόπνευστος hodieque in Psalmis resonat, ut etiam hic inseramus cum versione nostra Latina X iambos Graecos, qui in veteri menologio extant, hac epigrapha: Στίχοι εἰς τὸν θεῖον Δαβὶδ·

Σίγησον Ὁρφεῦ, ὄψον Ἐρμῇ τὴν λύραν,
Τρίπους δ' Ἀελοῖς δῦνον εἰς λήθην ἔτι.
Δαβὶδ γὰρ ἡμῖν, πνεύματος κρούων λύραν,
Τρανοὶ τὰ κρυπτά τοῦ θεοῦ μυστηρίων·
Πληθὺν παλαιῶν ἱστορεῖ τεραστίων,
Κινεῖ πρὸς ὕμνον τοῦ κτίσαντος τὴν κτίσιν.
Σώζων ὅπαντας μυσταγωγεῖ καὶ γράφει·
Ἀμαρτάνοντας εἰς ἐπιστροφὴν φέρει.
Πολλοῖς σὺν ἄλλοις καὶ κριτῶν δηλῶν κρίσιν
Συρίχων διδάσκει ψυχικὰς ἀμαρτίας.

Tandem subiicitur a poeta, quisquis fuit, hexameter:

Ἀκουρίης ἱερῆς μελιθεῖα ἄρματα Δαβίδ.

Interpretatio superiorum:

Orpheu sile, lyram adiice, Mercuri, tuam:

Obluione, Delphice tripus, mergitor.

Nobis Dauides, Spiritus lyram increpans,

Mysteria in lucem abdita eruit dei:

Antiqua narrat affatim miracula:

Mouet, ut celebrent conditorem, condita:

Scribit docetque, quod saluti est omnibus:

Peccantium conuersionem promouet:

Diem et supremi iudicis extremum notat,

Mentisque labem abstergere impuram docet,

Harmoniae sacrae sunt mellea carmina David.

Ἄλλ' ἐκτροπῆς ἤδη ἔλεις. Ad Malchum reuertamur.

Καὶ ἐποδαῖς] Inf. Num. 33. coniungit ἐποδὸς καὶ μεγείας. Epodis autem seu incantationibus et susurris magicis curandi ratio antiquissima est, iam tum Chironis Thessali, cognomento Centauri (vnde Centaurio herbae nomen inditum in botanologicis) et Apollinis f. Aesculapii temporibus vsitata. Etymologicum Magnum in Ἐπαιοδῇ· Ἰστέον, ὅτι ἀρχαία ἐστὶν ἡ διὰ τῆς ἐπαιοδῆς θιγαπεία, Ὅμηρος· Πᾶν δ' ἐπαιοδῇ αἷμα κελαινόν. (Ecce, incantatione sistitur sanguis.) *Καὶ Πίνδαρος ἐπὶ (f. περὶ) τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοὺς μὲν μαλακαῖς ἐπαιοδαῖς ἀμφέπων, etc.* Locus est Pythi. 3. Idem Pindar. Neme. 8. Ἐπαιοδαῖς δ' ἀνῆρ νόδυνον, καὶ τις κάματον θῆκεν. Hesychius: Ἐπαιοδοί, φαρμακοί, γόητες. Suidas: Ἐποδός, ἡ ἐπιδόνουσα τοῖς νοσοῦνσι παῖσι. (Ead. et Hesych. habet.) καὶ ἐποδῇ, ἡ γοητεία. Πολύβιος· Πάσης ἐποδῆς καὶ γοητείας καὶ περιάρμματος πύραν ἐλάβανον. Allegat ibidem et Sophoclem, qui tamen negat conuenire sapienti medico vti incantamentis, si quando sectionem poscat malum: Οὐ πρὸς ἱατροῦ σοφοῦ, Θρηνῖν ἐποδὸς πρὸς τομῶντι πῆματι. Sicut autem aliis in rebus plurimis, ita in hoc quoque ἐποδῶν negotio licet vti parodia Quidiana eiusmodi: Non cuncta annosa vetustas, Quae laudemus, habet: longis vitium insidet annis. Non enim, si vel maxime vetusta sit per epodas atque incantationes magicas et amuleta characterum quorundam etc. curandi ratio, ob id etiam probanda est. Mihi semper illa placuit censura grauissimi Iohannis Chrysostomi, Christiano homini optabiliorem esse et morbum et mortem, quam sanitatem recuperatam, et vitam prolongatam beneficio incanta-

tionum vel amuletorum, quae sunt Graecis περιάμματα. Plura de hoc argumento dixi in *Commentar. sacr. lect.* et in Scholiis ad Q. Serenum Sammonicum, ubi de quartana per ABRACADABRA, certo modo chartae inscriptum et collo appensum curanda nescio quid nugatur. Vid. et doctissimum medicum ac philosophum Franc. Vallesium de *Sacr. philosoph.* cap. 3. prolixè de vi vocabulorum, ut et contra incantationem disserentem.

Συνεῖς] Reponend. συνεῖς: ut est etiam apud Iambl. Num. 65.

Κατὰ ταύτας] Iambl. κατ' αὐτάς: quae lectio verior videtur.

Ἀστέρων ἁρμονίας] Vide Cicer. in *Somnio Scipionis*, et Macrobiū in eius *Commentario*. Item Plin. lib. 2. cap. 21. et seq. ubi Pythagoram sagacis animi virum vocans, ait et intervalla siderum et concentum observasse. Eiusdem libri cap. 8. scribit: Pythagoram Samium primum deprehendisse naturam Luciferi: (qui et Vesper, et Vesperugo dicitur.) Addit quoque temporis notationem, videlicet Olympiade circiter quadragesima secunda, h. e. vrbis Romae anno CXLII.

Ἀκρόεστον (vel, ut mavult Arcerius, ἀκατακόρεστον) μέλος φθεγγομένην istam harmoniam scribit Iamblich. c. 15. Num. 65. de vita Pythagorae. Melos, quod audiendo satiari non possis, ob immensam eius suavitatem. Philo hanc luculenter explicat in lib. *Quod somnia mittantur a deo*: Quae laudare hymnisque celebrare suum patrem possunt, haec duo sunt, coelum et mens. Nam homo hunc praecipuum honorem sortitus est prae caeteris animalibus, quod deum colit. Coelum vero perpetuo concentu suorum motuum reddit harmoniam suavissimam. Quae si ad aures nostras pervenire posset, excitaret in nobis impotentes amores et insanum desiderium, quo stimulati, rerum ad victum necessariarum obliuisceremur, non pasti cibo potuque per fauces demisso, sed quemadmodum immortalitatis candidati consummatae musicae diuinis cantibus etc. Et mox: Itaque coelum, instrumentum musicae archetypum, non aliam ob causam ita elaboratum esse mihi videtur, quam ut hymni laudesque patris rerum scite ac musice decantentur etc.

Συνεῖς τῆς καθολικῆς τῶν σφαιρῶν etc.] Leg. συνεῖς. Porro de contemplatione rerum caelestium, cui impense

deditus fuerit Pythagoras, operae pretium est ascribere sonoros versus Christodori Thebani, qui extant lib. 5. *Antholog.* tit. *Εἰς Πυθαγόραν*. mihi pag. 277. ed. Ald.

²Ἐρχετο Πυθαγόρης Σάμιος σοφός· ἄλλ' ἐν Ὀλύμπῳ
³Ἐνδιάνειν ἰδόκευα, φέουσιν δ' ἐβιάζετο χαλκοῦ,
 Πλημύρων νοεῖσσι μελιδόσιν. ὥς γὰρ οἶω,
 Οὐρανὸν ἀχράντισιν ἐμέτρεε μῶνον ὀποπαῖς.

³Ἦν δέ τις] Duo priora istorum Empedoclis carminum in laudem magistri Pythagorae factorum existant etiam apud Diog. Laërt. in Empedocle p. 602. Reliquos 4 versus non puto usquam alibi reperiri praeterquam apud Malchum et Iamblich. cap. 15. Sed ibi miserrime sunt luxati, hinc restituendi.

Πραπίδων πλοῦτον] Similiter idem Empedocles in alio carmine, quod recitat Clemens Alex. *Strom.* V.

²Ὀλβιος, ὃς θεῶν πραπίδων ἐκτίσται πλοῦτον,
 Δειλὸς δ', ὃ σκοτιόουσα θεῶν πέρι δόξα μέμλην.

Ad eandem faciem Solon *τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον* dixit in versibus a Plutarcho in eius vita relatis. Sic vero est: *Ἀνὴρ δεινότητος, ἢ ε. virtus et doctrina*, longe antistant omnibus externis opibus, adeoque omni et quod sub terra et supra terram est auro, ut ait Plato. Ascribam de hoc optimo praestantissimoque ditiarum genere versus Luciani, qui extant in 1. *Antholog.* tit. 67. quia habeo quod in illis emendem et moneam:

*Πλοῦτος, ὃ τῆς ψυχῆς, πλοῦτος μόνος ἐστὶν ἀληθής,
 Τάλλα δ' ἔχει αὐτὴν πλείονα τῶν κτεάνων.*

Hic pro *αὐτὴν* non *αὐτῇ*, ut Henr. Steph. qui refert ad *ψυχῇ*, sed *αὐτὴν* puto legendum. Hoc enim vult poeta: *τὰ ἄλλα τῶν κτεάνων, ἥγουν τὰ ἐκτὸς χρήματα, πολὺ μείζον αὐτὴν ἔχει ἢ ὠφέλειαν*. Alia bona siue externae opes, quae vulgo fortunae appellantur, maiorem noxam fere quam utilitatem afferunt suis possessoribus. Hexastichon, quod ibid. in *Antholog.* continue proxime sequitur, mihi sane videtur novum ac separatim constituere Epigramma, maleque conglutinatum esse superiori disticho. Priore Epigrammate absoluerat poeta unam sententiam: quae scilicet verae sint opes; nempe animi seu mentis, addita ratione, ab antithesi ducta: quia bona fortunae potius nocent multis quam prosunt. Sequitur alterum et distinctum Epigramma,

huius argumenti: Quis iure diues dici debeat: videlicet non is, qui ad calculos semper sedens congerit opes alias super alias atque coaceruat, apum instar alueolis mella constipantium magis ad aliorum quam suos vsus; sed is potius, qui facultatibus suis recte uti nouit, cui dii diuitias dederunt artemque fruendi, ut cum Horatio loquar. Mouet quoque me et confirmat in hac sententia, quod nullum video ἄρθρον, quo tertius versus cum prioribus copuletur. Quare nouum atque distinctum hoc a superiore puto Epigramma:

Τὸν δὲ πολυκτεῖον καὶ πλοῦσιόν ἐστι δίκαιον
 Κλῆζειν, ὃς χρῆσθαι τοῖς ἀγαθοῖς δύναται.
 Εἰ δὲ τις ἐν ψήφοις κατατῆκεται, ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ
 Σωφείειν αἰεὶ πλοῦτιον ἐπιγόμενος.
 Οὗτος ὅποια μέλισσα πολυκρήτοις ἐνὶ σίμβλοις
 Μοχθήσει, ἐτέρων δρεψομένων τὸ μέλι.

Vbi obseruo, comparationem illam auari cum apibus non sibi sed aliis mellificantibus videri Lucianum a Democrito sumpsisse. Sic enim ille apud Stobaeum περὶ φειδωλίας. Οἱ φειδωλοὶ τὸν τῆς μέλισσας οἶον ἔχουσιν, ἐργαζόμενοι ὥς αἰεὶ βιωσόμενοι. Sed quid vetat, quo minus egregiorum carminum aliquot elaborationes Latinas hic ascribam, quibus et cum Sleidani versione et inter nos certabamus olim in adolescentia familiares ac συμφοιτῆται ego et Solomo Rysinius Pantherus, qui nunc a consiliis ac studiis est Illustriss. Principi D. Christophoro Raduilio. Sleidanus ergo sic vertit:

Nobilis est animi thesaurus, nobilis ille,
 Postrema quisquis parte locabit opes.
 Diues erit vere, qui fidos inter amicos
 Largiter effundit parta labore bona.
 Sed genium quisquis defraudat, opesque tenacem
 Congerit in testam, quo numerare queat,
 Qualis apes, frustra studio complebit auaro
 Vascula, mox fuco diripiente fauos.

Sol. Rys. Panth. ita geminum in modum transtulit:

I.

Mentis opes solius, opes verae atque perennes:
 Plurimum habent aliae diuitiae exitii.
 Sed pollentem opibus multis, multoque metallo,
 Hunc voco qui partis utitur ipse bonis.

*At qui sollicitis tabet numerando lapillis,
Semper opes opibus accumulare studens:
Hic in multiforis aluearibus Attica tanquam
Sudat apis, linquens mella metenda aliis.*

II.

*Solae animi gazae gazarum nomine dignae:
Hæc secum reliquæ quot nocumenta trahunt!
Solut at hic laudem Pelopisque Midæque meretur,
Diuitiis uti qui valet ipse suis.
Qui vero excoquitur numerandis tabe talentis,
Atque alias aliis anxius addit opes:
Angitur hic ut apis, quæ aliis sua mella legenda
Linqvit in alueolis multiforatilibus.*

Ego ita quater variabam metricum stylum:

I.

*Vera in mente sita est opulencia. Nam bona vulgi
Sunt nugæ, et dominis noxia sæpe suis.
Hic audit locuples merito, qui nouerit uti
Diuitiis, arcæ nec male damnat opes.
Qui subducenda semper ratione macrescit,
Et festinat opes accumulare opibus,
Cui geminum hunc dicam? nisi, quæ mortalium in usum,
Haud sibi, in alueolis mella recondit, api.*

II.

*Nobilior nulla est opibus possessio mentis:
Caetera namque mali plus bona semper habent.
Hunc vere ditem dicam, hunc et iure beatum,
Efficere utibiles qui bene nouit opes.
At miser in nummis si quis tabescit, et auri
Quo plus est sibi, eo quaerere plus satagit,
Sedulæ is instar apis, quæ operando melle laborat:
Mox alio dulces diripiente fauos.*

III.

*Mentis opes, verissimæ opes: at caetera noxæ
Quam solidæ frugis plus bona sæpe ferunt.
Hic locuples dici vere, diuesque meretur,
Diuitiarum usum qui scit habere bonum,
Qui vero tantum numerando insumitur auro,
Atque aliquid partis addere semper auct;
Florilegæ instar apis, labor hunc exerceat inanis,
Quæ cellas aliis, non sibi melle replet.*

IV.

Diuitias veras mens possidet vnica; vulgi

Diuitiae damnum saepe dedere graue.

Scilicet is vere est opulenti nomine dignus,

Qui bona laudatis vsibus apta facit.

Qui vero in nummis numerandis tabe liquescit,

Festinans veteres accumulare nouis,

Hunc apibus dicam similem, quae multiforis in

Alueolis, alijs, non sibi mellificant.

Sed haec hactenus: quam digressionem lectori non iniucundam fore arbitrabar.

^{Ἐμφανικὰ}] Ita Manuscriptus noster. Sed apud Iamblichum extremo cap. 15. ἐμφανικὰ legitur.

^{Κατὰ τοὺς ἀντίχθονας}] Visitatione vocabulo hi dicuntur ἀντίποδες. Diog. Laërt. in Pythag. p. 583. εἶναι δὲ καὶ ἀντίποδας· καὶ τὰ ἡμῶν κατὰ ἐκείνοις ἄνω. Non desuerunt tamen ex doctoribus ecclesiae praestantissimi viri, qui antipodas esse pernegarent: vt S. August., vt Lactant. Firmianus: cuius ista sunt lib. 3. de Falsa Sapientia cap. 24. Quid illi, qui esse contrarios vestigijs nostris antipodas putant, num aliquid loquuntur? aut est quisquam tam ineptus, qui credat, esse homines, quorum vestigia sunt superiora quam capita? aut ibi, quae apud nos iacent, inuersa pendere? fruges, et arbores deorsum versus crescere? pluuias, et nives, et grandinem sursum versus cadere in terram? etc. Deinde postquam examinavit rationes eorum, qui ex doctrina sphaerica statuunt antipodas, (quos ipse dicere non dubitat in multa incidere ridicula, et defendere portenta,) addit hoc tandem epiphonema: Sic pendulos istos antipodas caeli rotunditas adinuenit. Et sub fin. cap. At ego (inquit) multis argumentis probare possem, nullo modo fieri posse, vt caelum terra sit inferius, etc.

Apud Clem. Alex. V. Strom. p. 261. reperio, Pythagoreis caelum ipsum ἀντίχθονα dictum fuisse: Οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τὸν οὐρανὸν τὸν ἀντίχθονα καλοῦσιν.

^{Σύγκρισιν}] Puto legend. σύγκρισιν.

^{Ἐκτρέπεσθαι τὰς μετὰ τῶν πολλῶν ὁμιλίας}] Vulgi commercia fugienda esse monebat Pythag. etiam illo symbolico praecepto: Τὰς λεωφόρους μὴ βαδίξαι: de quo infra. Ratio est in versibus heroïcis Cleanthis apud Clementem Alex.

^{Ἀμοιβόμενος πρὸς λόγαν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν}] De hac Pythagorae consuetudine componendi animum ad tranquillitatem

tatem cantu lyrae, et de laudibus atque vtilitatibus musicae, praeter ea, quae supra dixi, etiam haec vtiliter obseruabuntur ex Iamblich. cap. 28. *Ἐπιλέμειν δὲ καὶ τὴν μουσικὴν μέγιστα συμβάλλεσθαι πρὸς ὑγίαν, ἃν τις αὐτῇ χρῆται κατὰ τοὺς προσήκοντας τρόπους.* Idem cap. 25. et quasi totidem verbis cap. 32. *Ἦν δὲ τινα μέλη παρ' αὐτοῖς πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς πάθη πεποιημένα, πρὸς τὴν ἀθυρίαν καὶ δηγμούς, ἃ δὴ βοηθητικώτατα ἐπινότητο. Καὶ πάλιν αὖ ἑτέρα πρὸς τὴν ὀργάνην, καὶ πρὸς τοὺς θυμούς, δι' ἃν ἐπιτείνοντες αὐτὰ καὶ ἀκέραιες ἔχουσι τοῦ μετρίου σύμμετρα πρὸς ἀνδρείαν ἀπειργάζοντο.* Rursus idem Iamblich. extremo d. cap. 25. *Οὕτω μὲν οὖν πολυωφελεστάτην κατεστήσατο Πυθαγόρας τὴν διὰ τῆς μουσικῆς τῶν ἀνθρώπων ἡθῶν τε καὶ βίων ἐπαρόρθωσιν.* Notanda obiter emendatio Iamblich. eod. cap. 25. Ubi enim editum est, *Καὶ πρὸς πάσαν παραλλαγὴν τοιαύτης ψυχῆς*, legend. *τοιαύτην*. Non tacuit hanc vtilitatem musices etiam doctiss. scriptor geogr. Strabo: cuius sunt ista lib. 10. *Καὶ διὰ τοῦτο μουσικὴν ἐκάλεσεν ὁ Πλάτων, καὶ ἔτι πρότερον οἱ Πυθαγόρειοι, τὴν φιλοσοφίαν, καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συνεστιάσαι φασί, πᾶν τὸ μουσικὸν θεῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες. οὕτω δὲ καὶ τὴν τῶν ἡθῶν κατασκευὴν τῇ μουσικῇ προσάγουσιν, ὥς πᾶν τὸ ἐπανορθωτικὸν τοῦ τοῦ τοῖς θεοῖς ἑγγὺς ὂν.*

[*Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου*] Idem et Iamblich. testatur d. c. 25. vbi corrigend. *λέξουσιν ἐξελεγμένας*. Mirum vero non abhoruisse Pythagoram ab Homericis et Hesiodicis poësi, cum illorum auctorum animas iactarit se apud inferos vidisse cruciari, quod illas absurdissimas de diis fabulas confinxerint. Ac Hesiodi quidem animam fuisse alligatam aeneae columnae, et miserum quendam stridorem edidisse; Homeri vero de arbore suspensam, cinctamque serpentibus. Nisi quis forte dicat, nondum tunc Pythagoram se ad inferos penetrasse, cum tanti ipsorum carmina putaret, ut ad lyrum accineret; postea vero ad superas auras reuersum ab illis abstinuisse. Vid. Diog. Laërt. in Pythag. p. 530. vbi verissima est Cl. Casauboni emendatio, *ἀνθ' ἃν εἶπον περὶ θεῶν*.

[*Ὅρχησεις δὲ τινὰς ὑπώρχετο*] De variis saltationum generibus et vtilitatibus eruditissime disserit Athenaeus lib. 10. quem videre est operae pretium.

[*Ἐπιφθόνως*] Forte legendum *ἀφθόνως*, h. e. copiose, magno numero, etc. Huic autem loco Malchi plane gemina sunt, quae ex Porphyrii libro de Pythag. refert Cyrillus lib. 3. contra Iulianum, sic Latine translata per Oecolampad.

Neque ipse cum multis faciebat obambulationes, sed duobus vel tribus comitibus in templis vel lucis amoenissima et maxime silentia loca quærebat. Amicos autem valde amabat, primus dicens, amicorum omnia esse communia: et, amicum esse alterum ipsum. Et cum sanis quidem conuersabatur; laborantium autem corpora curabat: et animas quoque languentes, ut diximus, consolabatur: hæc quidem incantationibus et magicæ; illas autem musica, etc. Videtur interpres legisse, τὰ μὴν (scil. σώματα) et τὰς δὲ (scil. ψυχάς). Plura de Porphyrio et Malcho vide annotata nobis supra.

Τοὺς δὲ φίλους ὑπερηγάτα] Diog. Laërt. l. 8. p. 577. 53 de eodem Pythagora: Ἰκαρὸς ἦν φίλιος ἐργάτης. Iambl. lib. 1. cap. 33. Φίλιος δὲ διαφανέστατα πάντων πρὸς ἅπαντας Πυθαγόρας παρέδωκε. Vide totum illud perquam insigne caput. Sed hic notandum, quod inter se tantum amicitiam coluerint Pythagorei; non autem cum externis: ut pluribus explicabitur infra. Porro ad amicitiam inter ipsos sartam tectam conseruandam vtilissimum erat illud institutum, de quo scribit Plutarch. in commentar. περὶ πολυφιλίας. Solebant nimirum Pythagorici, si quid forte interdiu inter ipsos per iracundiam extitisset offensionis aut rixæ, ante occasum solis in gratiam redire inuicem porrectis dextris, et salutationibus additis mutuis. Verba Plutarchi hæc sunt: Εἴτα μιμεῖσθαι τοὺς Πυθαγορικοὺς, οἳ γένει μὴδὲν προσήκοντες, ἀλλὰ κοινῷ λόγῳ μετέχοντες, εἴ ποτε προαχθεῖεν εἰς λοιδόριαν ὑπ' ἄλλης, πρὶν ἢ τὸν ἥλιον δύναι, τὰς δεξιὰς ἐμβυλόντες ἀλλήλοις καὶ ἀσπασάμενοι, διελθόντο. Valde hoc congruit cum præcepto apostolico Ephes. 4. v. 26. Ὁργίζεσθε, καὶ μὴ ἡμαρτάνετε. Ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύνῃ ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν.

Κοινὰ τὰ τῶν φίλων εἶναι] Diog. Laërt. pag. 573. Εἰπέ τι πρῶτος (ὡς αἰσι Τίμαιος) κοινὰ τὰ φίλων εἶναι· καὶ φίλων ἰσότητα. Et p. 587. φίλων τε εἶναι ἐναρμόνιον ἰσότητα. Sic et Aristoteles lib. IX. Ethic. cap. 8. in cumulo aliorum prouerbiorum, quæ de amicitia sermonibus vulgi circumferuntur, hæc quoque duo modo dicta refert: Καὶ αἱ παρομimai δὲ πᾶσαι ὁμογνωμονοῦσιν· οἷον τὸ, Μία ψυχὴ· καὶ, Κοινὰ τὰ τῶν φίλων· καὶ, Ἰσότης φιλότης· καὶ, Γόνυ κνήμης ἔγγιον. Ex quibus inferri posse ait, ὅτι μάλιστα φίλος ἑκάστος ἑαυτοῦ· καὶ φιλητέον δὴ μάλιστα ἑαυτόν. S. Hieronymus Apologia adversus Ruffin. Pythagorica et illa præcepta sunt, Amicorum omnia esse communia; et, Amicum se ipsum esse alterum. Vide et Iamblich. c. 19. Euripides quoque eandem sententiam,

de communione omnium rerum, quae sit inter amicos, suis
tragoediis φιλοσοφείται non semel intexuit: vt *Oreste*:
Κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων. Et *Andromach.*:

Φίλων γὰρ οὐδὲν ἴδιον, οἱ τινες φίλοι
Ὅρθῶς πεφύκασ', ἀλλὰ κοινὰ χρήματα.

Eandem et Terentius (siue is Laelius fuisse credendus est,) in pretio habuit, vt apparet ex *Adelphis* Act. 5. Sc. 9, 3. vbi Micio: *Vetus verbum hoc quidem est, Communia esse amicorum inter se omnia.* Hoc tamen scito pulcherrimo non desunt qui abutantur: qualis ille apud Martial. lib. II. Epigr. 43. Candidus, quem sic perstrinxit poeta:

*Candide, Κοινὰ φίλων, haec sunt tua, Candide, πάντα.
Quae tu magniloquus nocte dieque sonas.*

Deinde cum sextuplici antithesi ostendisset illius quidem summam et abundantissimam copiam, suam vero tenuitatem et inopiam, ad extremum exclamat de indignitate rei, quod omnia alia faciat ab illo dogmate Pythagorico, et (vt pragmatici aiunt) protestatione contraria facto vsus, ne teruncium quidem impertiat amico;

*Ex opibus tantis veteri fidoque sodali
Das nihil: et dicis, Candide, Κοινὰ φίλων;*

Interrogative enim haec legenda sunt, q. d. an non te pudet dictorum, quibus facta reclamant?

Τὸν δὲ φίλον ἄλλον ἑαυτὸν] Amicus alter idem dictus est primum a Pythagora. Simplicius in *Enchirid.* Epicteti p. 63. edit. Venet. vbi de officio amicorum inter se: "Ἰδιον δὲ μηδὲν ἔχειν ὑπολαμβάνειν, ὃ μὴ καὶ μᾶλλον ἡμῶν τοῖς φίλοις προσήκει· προτιῶν τε παραχωρεῖν ἡδέως, ὥς ἑαυτῶν παραχωροῦντων, ἔπειθ' ὁ φίλος ἄλλος ἐγὼ κατὰ τὸν παλαιὸν ἐστὶ λόγος. Sic illud paulo ante relatum ex Aristotele et Laërtio: οὐτὶ ἡ φιλότης ἐστὶν ἰσότης, testatur idem Simplicius d. commentar. pag. 47. Pythagoricum esse: vbi postquam docuit, eos, qui non quaerant bona animae ratione praeditae, secundum quam homo est homo, sed alias cupiditates sectentur, et ἀγρόμονας esse et ἀτίτους; explicans vtrumque membrum subiicit: "Ἀριστοὶ μὲν, οὐτὶ καὶ ἄφίλοι. Ἡ γὰρ φιλότης ἰσότης, ὥς ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι etc. Suidas: Ἰσότης φιλότης· αὕτη γνωμικῇ, δηλοῦσα, ὥς ἰσότης τὴν φιλίαν κατέχει.

Μέλη καὶ πρὸς νόσους σωματίων] Sic Athenaeus lib. XIV. scribit, ex lib. Theophrasti de *Enthusiasmo*, ischia-

dicos harmoniae musicae beneficio doloribus suis leuari: "Οτι δὲ καὶ νόσους ἴαται μουσική, Θεόφραστος ἱστορήσας ἐν τῷ περὶ ἐνθουσιασμοῦ, ἰσχυροῦς φάσκων ἀνθρώπους διατελεῖν, εἰ κατανήλοισι τις τοῦ τόπου τῇ φρυνγιστῇ ἁρμονίᾳ. Sic qui a tarantula, venenata bestiola, morsi sunt, modis musicis adhibitis saltantes sanantur: qua de re vid. Cl. et Ampliss. Viri D. Philippi Camerarii *Cent. 2. Medit. Hist. c. 18. et Cent. 3. c. 97.* vbi plura de vi musices.

Καὶ ὄργας ἐπράυνε] Sic Cliniam Pythagoreum, hominem asperis moribus et iracundum, accepimus, si quando ira exacerbatus fuisset, lyra assumpta canere solitum, causamque huius rei quaerentibus respondere, se ita mitescere. Athenaeus lib. XIV. ex Chamaeleonte Pontico historico: Κλεινίας ὁ Πυθαγόρειος καὶ τῷ βίῳ καὶ τοῖς ἡθεσι διαφορῶν, ἔποτε συνέβαινε χαλεπαίνειν αὐτὸν δι' ὄργην, ἀναλαμβάνων τὴν λύραν, ἐκιδάριζε· πρὸς δὲ τοὺς ἐπιζητοῦντας τὴν αἰτίαν ἔλεγε, Πραῦνομαι. Sic apud Homer. Achilles citharae cantu mitescit, cum ira inflammatus fuisset.

Τῆς δὲ διαίτης] De frugali diaeta seu victus ratione, qua vsus fuerit Pythagoras, praeclarus est locus apud Athenaeum lib. X. vbi laudat Lyconem Iasium in lib. de Pythag. Καὶ Πυθαγόρας δὲ ὁ Σάμιος μετρίᾳ τροφῇ ἐχρήτο, ὡς ἱστορεῖ Ἀνκων ὁ Ἰασεὺς ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρου. Οὐκ ἀπείχετο δὲ ἐμψύχων, ὡς Ἀριστοτέλης εἶρηκεν. Εἰ μοχ: Ἦν δὲ καὶ διλογόπότης Πυθαγόρας, καὶ εὐτελέστατα διεβίον· ὡς καὶ πολλὰς μέλιτι μόνῳ ἀρκεῖσθαι. Τὰ παραπλήσια δ' ἱστορεῖται καὶ περὶ Ἀριστείδου καὶ Ἐπαμινώνδου, καὶ Φωκίωνος, καὶ Φορμίωνος, τῶν στρατηγῶν. Huc pertinet, quod Pythagorici maxime studebant illi parti medicinae, quae διαιτητικὴ appellatur, inque victus accurata ratione versatur: vt praeter caeteros de illis testatur non vno loco Iamblich. Vide eum cap. 29. Num. 136. et cap. 34. Num. 244. Adscribam ipsa eius verba, non solum, vt inde cognoscamus Pythagoricae medicinae rationes, sed etiam, vt quaedam siue emendationes siue lectionis varietates apud Iamblichum annotentur, quae ex collatione loci gemini d. Num. 163. et 244. a nobis obseruatae sunt. Τῆς δὲ ἱατρικῆς μάλιστα μὲν φασὶν αὐτοὺς ἀποδέχεσθαι τὸ διαιτητικὸν εἶδος, καὶ εἶναι ἀκριβεστάτους ἐν τούτῳ, καὶ πεισᾶσθαι πρῶτον μὲν καταμανθάνειν σημεῖα συμμετρίας ποτῶν (Num. 163. est πόρων, forte rectius) τε καὶ σιτῶν καὶ ἀναλαύσεως. Ἐπειτα περὶ αὐτῆς τῆς κατασκευῆς τῶν προφιερόμενων (leg. προσφερομένων) σχεδὸν πρῶτους ἐπιχειρήσαι

τε πραγματεύεσθαι καὶ διορίζειν. Ἀφασθαι δὲ (d. Num. 163. additur γρή: non recte) καὶ καταπλασμάτων ἐπὶ πλεον τοῦς Πυθαγορείους τῶν ἔμπροσθεν. Τὰ δὲ περὶ τὰς (Num. 244. est τῆς: non recte) φαρμακείας ἥτιον δοκιμάζειν. Αὐτῶν δὲ τούτων τοῖς (τοῖς omittitur Num. 244. non recte) πρὸς τὰς ἐλλώσεις μάλιστα χρῆσθαι: τὰ δὲ περὶ τὰς τομάς τε (τε omittitur Num. 244.) καὶ καύσεις ἥκιστα πάντων ἀποδέχεσθαι. Χρῆσθαι δὲ καὶ ταῖς ἐποδαῖς πρὸς ἕνα τῶν ἀρροστημάτων. Atque haec hactenus Iamblichus medendi causa in medium sint allata. Illud ad hunc locum de diaeta Pythagorica monere quoque debet: eam ipsam frugalitatem victus non potuisse effugere veteris comoediae licentiam carpendi, quin ab ea in scena propalam exagitaretur: ut videre est ex versibus Antiphanis, Alexidis, et Aristophanis ab Athenaeo lib. X. relatis: inter quos Aristophanes ille petulantissimus de Pythagoristis pronunciare non dubitat in *Pythagoreis*, (quae comoedia hodie non exstat) si vel pisces, vel carnes apponantur Pythagoristis, eos tam auide voraturos, quasi digitos ipsimet suos sibi essent admorsuri ac vna deuoraturi. Hoc si ita fiat, se decies suspendium passurum. Παράδειγμα αὐτοῖς ἔχθῃς, ἢ κρέας. καὶ μὴ καταθῶσι καὶ τοὺς δακτύλους, ἐθέλω κρέμασθαι δεικνύς: vbi quod de digitis vna cum cibis deuorandis ait comicus, id Plautus imitatus est *Pseudolo* Act. 3. Sc. 2. v. 94. vbi eoque inducit interrogantem eum, a quo conductus erat, amicis, an inimicis coenam praebiturus sit? Se enim ita suauiter cibos conditurum, ut conuiuiae, vbi gustarint, ipsi digitos sibi suos praerodant: quam imitationem iam olim observauit doctissimus et probissimus P. Victorius lib. 3. *Var. Lect.* cap. 24.

Τὸ μὲν ἄριστον ἦν κηρόν ἢ μέλι] Athenaeus lib. II. hoc comprobatur testimonio Aristoxeni, Pythagoricorum fuisse cibum panem cum melle, et vitam egisse morborum expertem, qui his in prandio semper vescerentur. Καὶ τῶν Πυθαγορικών δὲ τροφή ἦν ἄριστος μετὰ μέλιτος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, τοὺς προσφερομένους αὐτὰ αἰετ' ἄριστον λέγων ἀνθρώπος διατελεῖν. Vid. et Caeli. Rhodigin. lib. XXI. *Lect. Antiq.* cap. 3.

Ἄλμυροις ἐχοῖτο] Ἀλκμήρια λιμοῦ Suidas exponit τὰ δυνάμεινα ἀλακτεῖν καὶ ἀπείργειν τὸν λιμόν. Sic ἄλμα etiam in versibus Antiphanis comici de Pythagoricis apud Athenaeum lib. IV. appellantur tales cibi, qui facile sedant

famem, praestantque, ne illa cito redeat. Sic et ἄδισοι τροφαὶ hic dicuntur, quibus utentes non facile nec multum sitiunt. Apud Suidam vero Ἀλιμον substantiue est βοτάνη δεινδροειδῆς παρὰ θαλάσσιον. Ἔστι δὲ γεννητικὸν γάλακτος καὶ σπέρματος. Sed forte ibi legend. Ἀλιμον, ab ἄλς, ἁλός: ut apud Hesychium diserte scriptum video: Ἀλιμον, παραπλήσιον θαλάσσης γινόμενον. Et: Ἀλιμα, θαλάσσια.

Μέλιτι ἀνέδενον Ἰμμήτιον] Mel aliud Hymettium erat Graecis veteribus, aliud insulanum, de quo mox. Hymettus mons Atticae apud Stephanum de Urbibus, et Suidam: cuius haec sunt verba: Ἰμμήτιος, τόπος ἐν Ἀθήναις. ἢ ὄρος. Καὶ Ἰμμήτιον μέλι ἐξ αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦτου δὲ καὶ πᾶν τὸ εὐχρηστον πρὸς ἰατρείαν. Strabo lib. 9. in descriptione Atticae: Τῶν δ' ὄρων, ἃ ἐν ὀνόματι μάλιστα ἐστίν, ὃ, τε Ἰμμήτιος, καὶ Βοιλησσός, καὶ Ἀνκαμβητιός· ἐτι δὲ Πάρονος, καὶ Κορινθιάς. Et mox: Ὁ δ' Ἰμμήτιος καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ.

Τὰ γίγαρτα] Id est, acinos, Suidas: Ἰγάρτα, τῶν σταφυλῶν ὁ καρπός. Et mox post Aristophanis versum adductum: Οἱ ἄγροικοι κόπτοντες τὰ γίγαρτα μετὰ τῶν ἰοχάδων ἦσθιον. Hesychius: Ἰγάρτον, τῆς σταφυλῆς τὸ ἔνδον.

Ὡσπερ ἐπὶ στάθμῃ] Tanquam in aequilibrio, pro-verbiale est.

Τὸ ὅμοιον ἦθος αἰεὶ διὰ τῆς ὀψews παρεδήλου] Primum hic nota, mores animi voluntatemque cuiusque ex vultu relucere. Vnde et vultum dictum putant. Deinde Pythag. semper aequabili animo praeditum fuisse, pluribus verbis scribit etiam Iamblich. cap. 2. Ὡν τε ἐλάλει ἢ ἔπραττεν, εὐδία καὶ ἀμειψία τινὶ γαλήνῃ, μήτε ὀργὴ ποτε, μήτε γέλωτι, μήτε ζήλῳ, μήτε φιλονεικίᾳ, μήτε ἄλλῃ ταραχῇ ἢ προπετεία ἀλισκόμενος, ὥς δὲ Δαίμων τις ἀγαθός ἐπιδημῶν τῇ Σόφῳ. Et rursus c. 3. in f. Τὸ αὐτὸ ἦθος ἐν παντὶ ἀτάραχον καὶ ἐπιεικὲς διαφυλάττων. Sic et Socrati eundem sibi semper constantem vultum tribuunt. Cicero de Offic. Praeclara est aequabilitas in omni vita, et idem semper vultus, eademque frons, ut de Socrate, idemque de C. quoque Laelio accepimus. Idem 3. Tuscul. Q. Hic est ille vultus semper idem, quem dicitur Xantippe praedicare solita in viro suo fuisse Socrate, eodem vultu semper se vidisse exeuntem illum domo, et reuertentem. Nec vero eadem frons erat, quae M. Crassi illius veteris, quem semel ait in omni vita risisse Lucilius, sed tranquilla et serena: sic enim accepimus. Iure autem erat semper

idem vultus, cum mentis, a qua is fingitur, nulla fieret mutatio etc. Simplicius p. 81. b. ad praeceptum illud Epicteti, quo is vult, vnumquemque sibi met constitutere debere certum characterem ac typum, quem in omni vita constanter seruet, siue solus degat secum, seu cum aliis versetur, idem adducit exemplum Socraticum: Τοῦτο δὲ, οἶμαι, σημαίνει, τὸ δεῖν αἰετὰ κατὰ τὸ δυνατόν ἐν παντί τῃ διαμένειν μίαν τὴν αὐτοῦ (I. καὶ τὴν αὐτὴν) ζωὴν αἰετὰ διαζῶντα, καὶ μὴ (in Veneto exempl. male legitur μὴν) τοῖς ἐξωθεν προσπίπτονσι, ποικίλοις οὖσι, Εὐρύπου δίκην συμμετασφύοντα. ἔλεγεν (I. ἔλεγετο), οὗν καὶ ὁ Σωκράτης ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι αἰετὰ ὁρᾶσθαι, καὶ μὴθ' ὑπὸ τῶν ἡδέων, μήτε ὑπὸ τῶν λυπηρῶν δοκούντων μετακινεῖσθαι, διὰ τὸ μίαν τὴν (I. deest καὶ) αὐτὴν ζωὴν αἰετὰ τὴν αὐτοῦ διαζῆν. καὶ τάχα αὐτὸς ἔστιν ὁ εἰς χαρᾶς, ὃν διὰ τάξαι καὶ ὀρίσασθαι, ὃν ἐνδελέστα συντόμως διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι δεῖ τὸν αὐτὸν φυλάττειν, ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ ὄντα, καὶ ἀνθρώποις ἐντυγχάνοντα. Hinc est cognatum quodammodo, quod tam aestate quam hieme Socrates viuis iisdemque vestibus vsus fuisse scribitur: quod quidem loco probri obiecit ei aliquando Antiphon Sophista, audientibus eius studiosis, vt eos ab ipso alienatos abstraheret: vt est apud Xenophontem lib. I. *Apomnemoneumatum*: Σίτια τε σιτῆς, καὶ ποτὰ πίσεις τὸ φαυλότατα, καὶ ἱμάτιον ἡμιφύσει οὐ μόνον φαύλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θεῖον τε καὶ χειμῶνος, ἀντιδόχτος τε καὶ ἄχλιον διατελεῖ. Cui respondens Socrates ait, quo quis paucioribus egeat, hoc propinquiores deo esse. Idem Simplicius in Epicteti Enchiridio p. 84. Μακρόριον καὶ τὸ ἐξουχὲς οὕτω τετράφθαι, καὶ συνειδίσθαι· οὕτω γὰρ καὶ τῷ σώματι ἀνεκτὴ καὶ ἐποικελὴς καὶ ἡδέια ἔσται ἢ φυσικὴ καὶ λιτὴ καὶ ἀπέριτος διαίτα· οὕτω δὲ καὶ περὶ ἐσθῆτα καλὸν ἔχειν. Σωκράτης μὲν γὰρ ἔλεγετο καὶ θεῖον καὶ χειμῶνος τοῖς αὐτοῖς ἀμφιέμασι χρῆσθαι.

36

Ἐμφύχους δ' ἥμισυ] Iamblich. in *Protrept.* cap. vlt. Τὸ δὲ ἐμφύχων ἀπέχον, ἐπὶ δικαιοσύνην προτρέπει, καὶ πᾶσαν τὴν τοῦ συγγενοῦς τιμὴν, καὶ τῆς ὁμοίας ζωῆς ἀποδοχὴν, καὶ πρὸς ἑαυτὰ τοιαῦτα πλείονα. Quia vero saepissime fit mentio abstinentiae Pythagoricae ab animatis, quae non minus quam fabas abhorruisse atque auersatus perhibetur Pythag. et qui ab eo; pauca nobis hic de ea re afferenda sunt, quae apud varios auctores obseruauimus. In causa igitur huius prohibitionis et abstinentiae animatorum tradenda video multos consentire, nempe, non solum ne carniū

esu obtusiora fierent ingenia, verum etiam, ut homines
 studerent potius cibis vi parabilioribus, et temperantiae:
 tum ut mitiores fierent erga genus cognatum. Qui enim
 erga bestias commiseratione tangitur, is multo utique ma-
 gis erit misericors et mitis erga homines: ut est etiam
 apud Solomonem et Philonem. Quod Plutarchus animad-
 vertit in Commentario, πότερα τῶν ζώων φρονιμώτερα, ista
 scribens: Ὡςπερ αὖ πάλιν οἱ Πυθαγόρικοι τὴν πρὸς τὰ θηρία
 πραότητα μελέτην ἐποιήσαντο πρὸς τὸ φιλόανθρωπον καὶ φιλοί-
 κτισμον. Ἡ γὰρ συνήθεια δεινὴ τοῖς κατὰ μικρὸν ἐνοικειουμένη
 πάθεισι πόρῳ προαγαγεῖν τὸν ἄνθρωπον. Et idem in Com-
 ment. De utilitate ex inimicis capienda: Ὁρθῶς δὲ Πυθαγόρας
 ἐν ἀλόγοις ζώοις ἐθίζων ὁμότητος ἀπέχεσθαι καὶ πλεονεξίας, ὁρ-
 νείων τε θηρευτὰς παρηγεῖτο, καὶ βόλους ὀνούμενος ἰχθύων,
 ἐκέλευεν ἀφέναι, καὶ παντὸς ἡμέρου ζώου φόνον ἀπηγόρευσε etc.
 Ut autem Pythag. tanto facilius, quod volebat, obtineret,
 conatus est hominibus persuadere, animas humanas etiam
 in bestiarum corpora quandoque transire, proindeque com-
 muni illas iure nobiscum contineri atque coniungi. Dio-
 gen. Laërt. pag. 575. Τοῦτον γὰρ καὶ τὸ φοβεῖσθαι, μὴ ὅτι γε
 ἄπτεσθαι τῶν ζώων, κοινὸν δίκαιον ἡμῶν ἐχόντων ψυχῆς. Καὶ
 τότε μὲν ἦν τὸ πρόσχημα. (Ambros. non recte vertit *fabulo-
 sum*: vertend. potius: et iste quidem praetextus erat.) τὸ δ'
 ἀληθὲς τῶν ἐμφύχων ἀπηγόρευεν ἄπτεσθαι, συνασκῶν καὶ συνε-
 θίζων εἰς εὐκολίαν βίου τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε εὐπορίστους αὐ-
 τοῖς εἶναι τὰς τροφάς, ἅπαντα προσφερόμενοις, καὶ λιτὸν ὕδωρ
 πίνουσιν. Iambl. cap. 24. Ἰδὼν δὲ καὶ τῶν πολιτικῶν (malim
 πολιτικῶν) τοῖς νομοθέταις προσέταξεν, ἀπέχεσθαι τῶν ἐμφύχων.
 ἅτε γὰρ βουλομένους ἄκρους (leg. ἄκρως) δικαιοπραγεῖν, ἔδει
 δῆπου (ita recte restituit D. Herald. pro δὴ τοῦ) μηδὲν ἀδι-
 καῖν τῶν συγγενῶν ζώων. ἔπει πῶς ἂν ἐπεισαν δίκαια πράττειν
 τοὺς ἄλλους, αὐτοὶ ἀλυσκόμενοι ἐν πλεονεξίᾳ συγγενικῇ τῇ τῶν
 ζώων μετοχῇ, ἅπερ διὰ τὴν τῆς ζωῆς καὶ τῶν στοιχείων τῶν αὐ-
 τῶν κοινωνίαν, καὶ τῆς ἀπὸ τούτων συνισταμένης συγκρούσεως,
 ὥσανεὶ ἀδελφότητι πρὸς ἡμᾶς συνέζευκται. Ecce, Animalia,
 inquit Iamblich., quia et vita et iisdem elementis nobiscum
 participant, ideo velut fraternitatis quoddam ius inter nos
 et ipsa intercedit: proindeque est etiam erga ipsa quaedam
 exercenda iustitia. Idem Iambl. c. 30. Καὶ τὸ ἐμφύχων δὲ
 ἀπέχεσθαι ἐνομοθέτησε (sic corrigenda est distinctio, et se-
 cundum eam Lat. quoque interpretatio, quae ibi nullius
 est pretii) διὰ τε ἄλλα πολλὰ, καὶ ὡς εἰρηνοποιεῖοντι ἐπιτη-

δεινμα. ἐθιζόμενοι γὰρ μυσάττεσθαι φόνον ζώων, ὡς ἄνθρωπον καὶ παρὰ (non περὶ) φύσιν, πολὺ μᾶλλον ἀσμειωτέρον τὸν ἄνθρωπον ἡγοῦμενοι κτείνειν, οὐκ αἶ' ἐπολέμουν. φόνων δὲ χορηγείης καὶ νομοθέτης ὁ πόλεμος. Et rursum c. 31. Περὶ καὶ αὐτῶν τὰ ἀσύμμετρα πάντα ἀποκόπτειν διώριστα. τοῦ δὲ αὐτοῦ εἶδους ἐστὶν ἀποχὴ ἐμψύχων ἀπάντων, καὶ προσέτι βρομῶντων τινῶν ἀκολάστον, etc. Plus audet dicere Clemens Alexand. Strom. 2. p. 172. videri sibi Pythagoram mansuetudinem illam erga bruta hausisse ex ipsa lege diuina, quae dum vetat, intra septem primos a partu dies foetum matri eripi ad sacrificium, voluit hominibus mitem erga homines animum instillare ab illa ipsa mansuetudine, quam erga bestias iubet exerceri. Verba ipsa doctissimi scriptoris subiiciam, ut simul inde tollam mendum: Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ Πυθαγόρας τὸ ἡμερον τὸ περὶ τὰ ἄλογα ζῶα παρὰ τοῦ νόμου εἰληφέναι. αὐτίκα (videtur legend. ὡς αὐτίκα: vel αὐτίκα γὰρ) τῶν γενομένων κατὰ τε τὰς ποιμένας, κατὰ τε τὰ αἰπόλια καὶ βοσκόλια, τῆς παραχρηῖα ἀπολαύσεως, μηδὲ ἐπὶ προφάσει θυσιῶν, διηγόρευεν, ἐκ γονέων τε ἐνεκα καὶ μητέρων, εἰς ἡμερότητα τὸν ἄνθρωπον καίτωθεν ἀπὸ τῶν ἄλογων ζώων ἀνατρέφων etc. Vbi pro ἐκ γονέων puto legend. vno vocabulo ἐκρόνων. Hoc enim vult Clemens, tam ipsorum foetuum, (quae ipsi sunt ἔκγονα) quam matrum rationem habitam fuisse a legislatore. Idem Clemens Paedagogi lib. 2. p. 63. physicam reddit rationem abstinentiae illius ab animalium carnibus; quia scil. vapores ab esu carniū ascendentes caliginem animae offundant. Καλὸν μὲν οὖν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ οἶνον πίνειν, αὐτὸς τε ὁμολογεῖ (ὁ Παῦλος) καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου. Θηρίων γὰρ μᾶλλον τοῦτό γε. καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν ἀναθυμίασις, θολωδετέρα οὔσα, ἐπισκοτεῖ τῇ ψυχῇ. Hic non capio quid faciat illud Θηρίων: ac fortasse legend. Θηρίων, vel Θηρίον. Similia vide apud Plutarch. in Commentar. περὶ σαρκοφαγίας. Alibi vero idem Clemens reprehendit falsam Pythagorae hypothesin et λόγον ἄλογον, quasi scil. propter migrationem animarum humanarum in corpora bestiarum sit ab animatorum esu abstinendum. Εἰ δὲ τις τῶν δικαίων οὐκ ἐπιφορτίζει τῇ τῶν κρέων βρώσει τὴν ψυχὴν, λόγῳ τινὶ εὐλόγῳ χρῆται, οὐχ' ὡς Πυθαγόρας καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, τὴν μετένδεσιν ὀνειροπολοῦντες τῆς ψυχῆς etc. Quibus Clementis verbis luculenti vice commentarii possumus adhibere quae scribit Origenes lib. IV. contra Celsum, p. 271. edit. Aug. vbi discrimen ostendit inter Christianos a carnibus interdum abstinentes, et inter

Pythagoreos. Οὐ (malim οὐδὲ) μέγα φρονοῦμεν μὴ ἐσθίοντες, αὐδ' ἀπὸ γαστριμαργίας ἤκομεν ἐπὶ τὸ ἐσθίειν. διόπερ, τὸ ὅσον ἐφ' ἡμῖν, οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου, ἐμψύχου ἀπεχόμενοι, χαίρόντων (valeant, inquit, quoad nos quidem Pythagorei). ὕρα δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ αἵλου τῆς τῶν ἐμψύχων ἀποχῆς, τῶν ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου, καὶ τῶν ἐν ἡμῖν ἀσκητῶν. (Ita vocat Monachos, vt saepiss. Basil. M. Chrysost. alii.) Ἐκεῖνος μὲν γάρ, διὰ τὸν περὶ ψυχῆς μετεσσωματουμένης μῦθον, ἐμψύχων ἀπέχονται, καὶ τις φίλον νόον αἵρας σφάζει ἐπενχόμενος, μέγα ρήπιος· ἡμῖς δὲ, κἢ τὸ (malim τι) τοιοῦτο πράττομεν, ποιοῦμεν αὐτὸ, ἐπὶ ὑποπιπύζομεν τὸ σῶμα καὶ δουλιγωγοῦμεν, καὶ βουλόμεθα νεκροῖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, ἀσέλγειαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακῇν, καὶ πάντα γε πράττομεν, ἵνα τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατώσωμεν. Similiter S. Hieronymus lib. II. aduersus Iov. (mihi pag. 166. col. 1.) *Antequam ad scripturas veniam, doceamque ex eis deo grata ieiunia, et acceptabilem continentiam, argumentis philosophorum argumenta componam, et probabo, non Empedoclis et Pythagorae nos dogma sectari, qui propter μετεμψύχωσιν omne quod mouetur et viuit edendum non putant: et eiusdem criminis reos arbitrantur, qui abietem quercumque succiderint, cuius parricidae sunt et venefici; sed venerari conditorem nostrum, qui in vsus hominum cuncta creauit, etc.*

Non tamen omnino ab omnibus animatis abstinuisse Pythagoram, et hic innuit Malchus, et discrete ex Aristoxeno refert Athenaeus lib. I. Οὐκ ἀπέχετο δὲ ἐμψύχων, ὥς Ἀριστοτέλης εἰρήκειν. Idem et Plutarch. lib. I. De Homero probat auctoritate Aristotelis, quod Pythagorici non abstinuerint edundis animalibus, nisi pauca carne quadam. Vid. et Agell. lib. IV. cap. 11. In abstinentiam denique Pythagoricam ab animatis, de qua huc vsque egimus, exstat Epigr. Diog. Laert. in hanc sententiam, sat frigidum, vt mihi videtur: Non solum esse Pythag., qui ab animalium esu abstinuerit, sed plurimos eiusdem instituti habere socios: cum nemo sit nostrum, qui non caesorum exanimatorumque prius animalium carnibus coctis vescatur; ab animatis vero ac viuīs crudisque abstineamus omnes.

Τῶν χοίρων τοῖς ἀπαλωτάτοις] Huc illa accommodo ex Agell. d. c. 11. lib. IV. Porculis quoque minusculis, et haedis tenerioribus victitasse (Pythagoram) idem Aristoxenus refert.

Σταλινον, ὡς φασι, βοῦν οἱ ἀκριβέστεροι] Puto hic ordinem verborum non nihil perturbatum esse, et ita restituendum: ὡς φασιν οἱ ἀκριβέστεροι, βοῦν: vel σταλινον βοῦν, ὡς φασιν οἱ ἀκριβέστεροι. Pro σταλινον diuinabam legend. σιατινόν, h. e. pinguem: nam σιέαρ, σιέατος est λίπος, h. e. pinguedo, vt exponit Hesych. σταλινος autem est ex farina subacta confectus. Nec vsquam reperio τὸ σταίς positum in eadem significatione cum σιέαρ. An σιατινον βοῦν intelligi vult Malch. de boue, quem ex aqua farina subacta confecerit atque immolauerit Pythag.? Et hoc magis est vt credam: rationem paulo post annotabo, ab Empedoclis exemplo ductam.

Ἐξευρών τοῦ ὁρθογ. Plutarch. quoque huius βουθυ-
σίας meminit lib. VIII. Sympos. problem. 2. et Diog. Laërt. lib. VIII. p. 575. vbi etiam Epigr. distichon recitat. Sed vtriusque verba iuuat subiicere, vt cuilibet in promptu sit collatio. Sic ergo Plutarch. Ἔστι γάρ ἐν τοῖς γεωμετρικωτάτοις θωρήμασι, μᾶλλον δὲ προβλήμασι τὸ δυοῖν ἰδῶν δοθέντων ἀλλότριον παραβάλλειν, τῷ μὲν ἴσον, τῷ δὲ ὅμοιον. ἔφ' ᾧ καὶ φασιν ἐξευρεθέντι θῆσαι τὸν Πυθαγόραν. Diog. Laërt. Φησὶ δὲ Ἀπολλόδορος ὁ λογιστικὸς, ἑκατόμβην θῆσαι αὐτόν, ὅτι τοῦ ὁρθογωνίου τριγώνου ἢ ὑποκείμενους πλευρὰ ἴσον δύναται ταῖς περιεχοίσας· καὶ ἐστὶν ἐπίγραμμα οὕτως ἔχον·

Ἦνίκα Πυθαγόρης τὸ περικλῆες εἶδατο γράμμα
Κεῖν, ἔφ' ὅτῳ κλεινὴν ἤγαγε βουθυσίην.

Quod Epigramma extat etiam lib. I. Antholog. tit. εἰς φιλοσόφους. Cum his et Athenaeus conferatur lib. X. vbi alter versus ita incipit: Κλεινός, ἔφ' ᾧ. Cicero tamen lib. III. De Nat. D. hanc Pythagorae victimam sua contradictione in dubium vocauit, cum ita scripsit: Neque Herculi quisquam decumam vouit vnquam, si sapiens factus esset: quanquam Pythagoras, cum in geometria quiddam noui inuenisset, Musis bouem immolasse dicitur. Sed id quidem non credo, quoniam ille ne Apollini quidem Delio hostiam immolare voluit, ne aram sanguine aspergeret etc. Assentior facile Ciceroni, non verum ac vinum bouem fuisse a Pythagora immolatum, sed potius factitium ex farina subacta. Mouet me, quod de Empedocle, Pythagorae discipulo, scribit Athenaeus lib. I. ipsum, cum in certamine Olympico victor extitisset, bouem fictum e myrrha, thure, pretiosisque odoribus aliis distribuisse inter eos, qui in illo totius Graeciae conuentu con-

currebant. Et ideo quidem fictum bouem, quod Pythagoricus esset Empedocles, et animatis cibis abstineret.

Αὐτὸν γὰρ ἦν αὐτοῦ τῆς διδασκ.] Vt docendi modum 37
 duplicem, ita et auditorum genera duo habuit Pythag. Ac
 docendi quidem ratio vna erat διὰ διδοικῆς: altera vero συμβο-
 λικῇ. Illa planior atque facilior; ista arcana et mystica.
 Auditorum autem alii dicebantur Ἀκουσματικοί, alii Μαθη-
 ματικοί, quibus tamen et tertium genus addit Agellius lib. I.
 c. 4. qui Φιสิกὸι fuerint nominati. Eidemque sunt Ἀκουστικοί,
 qui Iamblichus, Malcho, et aliis Ἀκουσματικοί. Sed et in
 descriptione singulorum generum Agell. a Malcho aliisque
 nonnihil diuersus abit. Vid. Iambl. lib. I. c. 18. qui cum
 paulo ante inter Πυθαγορεῶν et Πυθαγοριστὰς distinxisset,
 quomodo inter Ἀττικὸὺς et Ἀττικιστὰς solet distingui, sub-
 iicit ista: Κατ' ἄλλον δὲ αὐτὸν τρόπον δύο ἦν εἶδη τῆς φιλοσοφίας.
 δύο γὰρ ἦν γένη καὶ τῶν μεταχειριζομένων αὐτῇ. οἱ μὲν Ἀκου-
 σματικοί. οἱ δὲ Μαθηματικοί. Deinde postquam et hos et
 illos, quinam fuerint, descripsit, (nempe quod Ἀκουσματικοί
 fuerint, quibus magister suus tradiderit ἀκούσματα ἀναπό-
 δεκτα καὶ ἀνεὺ λόγων. α. περὶ τοῦ τί ἐστὶν ἔκαστον. β. περὶ
 τοῦ τί μάλιστα. γ. περὶ τοῦ τί δεῖ πράττειν. In haec enim tria
 genera partiebatur τὰ ἀκούσματα: qualis fere etiam VII illo-
 rum Graeciae sapientum doctrina fuerit. Μαθηματικοί vero
 illi, qui non tantum τὸ ὅτι seu praecepta nuda cognita ha-
 buerint, verum etiam τὸ διότι, h. e. rationes, principia et
 causas cuiusque rei, cur, inquam, sic et non aliter ea habeat,
 fieriū quid oporteat, vel non fieri.) rationem indicat huius
 inter auditores Pythagorae discriminis seu inaequalitatis ab
 ipso magistro constitutae, nimirum hanc: Quia, cum ex Io-
 nia et Samo in Italiam traiecisset, Polycratis tyrannidem
 fugiens (vt sup. dict.), principes plerarumque ciuitatum
 Magnae Graeciae familiares et discipulos habuit. Si vero
 non solum quod prouectioris essent aetatis, verum etiam
 quod reipublicae negotiis occupati destituerentur otio ad
 discendum necessario, videbantur difficilior per μαθήματα et
 ἀποδείξεις, profundiore scil. quadam et accuratiore ratione,
 institui posse. Quapropter nudis praeceptis eos sibi eruden-
 dos atque informandos existimauit, quasi vel sic non parum
 apud eos profecturus, etiamsi non demonstrasset rationes,
 cur quidque faciendum omittendumue esset. Nam nec ae-
 grotos necesse est scire, cur hoc aut illud facere vel non
 facere debeant: dummodo pareant praeceptis medici, hoc

eis est satis ad sanitatem recuperandam, tametsi nec modum nec methodum curationis ipsi intelligant. Hac enim eleganti comparatione Iamblich. utitur. Hinc ergo nati Pythagorae *Ἀκουσματικοί*, si Iamblich. habenda est fides. At *Μαθηματικοί* vnde? A iunioribus, qui et ferendis laboribus et ad discendum aptiores erant. Iamblich. *Ὅσοις δὲ νεωτέροις ἐτύγγαν, καὶ δυναμένοις ποιῶν* (omnino legend. *πονέιν*) *καὶ μαρθάνειν, τοῖς τοιοῦτοις δι' ἀποδείξεως καὶ τῶν μαθημάτων ἐνετύγγανεν.* Cum his ergo talibus per demonstrationem et mathēmata agebat.

Memorable autem et hoc est, quod scribit Iamblich. prudentia instructiores habitos fuisse prioris generis auditores: *Ἀυτοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς ὑπολαμβάνοναι, τοῖτους ἔχειν βέλ- τιστα πρὸς φρόνησιν, οἵτινες πλεῖστα ἀκούσματα ἔσχον.*

Quocum congruit, quod scribit Epictetus cap. 76. *Enchiridii*, primum et maxime necessarium in philosophia locum esse eum, qui agat de vsu dogmatum, seu decretorum, seu praeceptorum (haec sunt Pythagorae *ἀκούσματα*), v. g. Non esse mentiendum. Alterum locum tractare demonstrationes: velut, Quare non sit mentiendum. Tertium confirmare et distinguere ipsas demonstrationes: vt, Qui fiat, quod ista sit demonstratio: quid sit demonstratio: quid consequentia: quid pugna: quid verum, quid falsum. Ex his tertium locum esse propter secundum, et hunc propter primum, qui maxime sit necessarius, et in quo sit conquiescendum. Reprehendit deinde eos, qui hunc ordinem inuertant, adeo vt in tertio loco immorantes, ibi omne suum studium consumant, ac primum prorsus negligant, strenue scil. mentientes, cum interim in promptu habeant rationem, ac viam demonstrandi: Non esse mentiendum, etc. Putarim autem illam quoque rationem duplicis istius institutionis, et duplicium auditorum Pythagorae, posse reddi, ab ipsa natura petitam: quia natura prius est scire τὸ ὄν, quam διότι: rem ita se habere, quam cur ita se habeat. Duplicium illorum Pythagorae auditorum meminit etiam Clem. Alex. lib. V. *Strom.* pag. 246. istis verbis: *Ναὶ μὴν καὶ ἡ Πυθαγόρου ἀκοινοῖα, καὶ ἡ πρὸς τοὺς διηλετὰς διτιτὴ κοινωνία, ἀκουσματικούς τοὺς πολλούς, καὶ τινὰς μαθηματικούς ἑτέρους (ἢ ἐταίρους) καλοῦσα, τοὺς γρησίους (leg. γρησίους) ἀνθρακτομένους τῆς φιλοσοφίας. Ἀλλὰ τὸ μὲν φᾶσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι, πρὸς τοὺς πολλούς ἡνέσταιτο.* De diuersis generibus auditorum Pythagorae in-

vat etiam huc conferre, quae scribit Photius in Excerptis innominati auctoris de vita Pythag. p. 214. Bibliothecae: Τῶν δὲ Πυθαγόρου οἱ μὲν ἦσαν περὶ τὴν θεωρίαν καταγινόμενοι, οἵπερ ἐκαλοῦντο Σεβαστικοί· οἱ δὲ περὶ τὰ ἀνθρώπινα, οἵπερ ἐκαλοῦντο Πολιτικοί· οἱ δὲ περὶ τὰ μαθήματα, γεωμετρικά, καὶ ἀστρονομικά, οἵπερ ἐκαλοῦντο Μαθηματικοί. καὶ οἱ μὲν αὐτῷ τῇ Πυθαγόρᾳ συγγενόμενοι, ἐκαλοῦντο Πυθαγορικοί· οἱ δὲ τούτων μαθηταί, Πυθαγόρειοι· οἱ δὲ ἄλλως ἔκωθεν ζήλωται, Πυθαγορισταί. Ecce, hic quoque scriptor in recensendis et describendis Pythagorae auditoribus suus est, et ab aliis discrepat: ut per se manifestum est.

Ex hoc autem instituto Pythagorico, nisi fallor, etiam Aristoteles suum illud nobilissimum discrimen operum mutuatus est, quo scripta sua duum voluit esse generum: Ἑσωτερικά ut essent alia, siue ἀκροαματικά; alia Ἐξωτερικά. Ceterique Peripatetici eodem exemplo λόγους suos partim ἐνδόξους, partim ἐπιστημονικούς siue ἀποδεικτικούς constituerunt. Ἐξωτερικά porro Aristotelis scripta quatenam aut qualia fuerint, quae contra et qualia Ἀκροαματικά, didicimus ex Agellio lib. XX. cap. 4. ubi etiam epistola refertur Alexandri Magni, qua inde vsque ex ipsa Asia, et proeliis atque victoriis, quibus Dariūm vrgebat, missa exposulavit cum magistro, qui τοὺς ἀκροαματικούς τῶν λόγων edidisset, quos non putabat rex potentissimus pariter et studiosissimus cum quibusvis communicandos. Metuebat videlicet, ne, si eadem alii quoque scirent, ipse nihil haberet praecipui, quo ante ceteros excelleret. De iisdem duobus generibus Commentariorum Aristotelicorum sic scribit Clem. Alex. V. Stromat. p. 245. Λέγονσι δὲ καὶ οἱ Ἀριστοτέλους, τὰ μὲν ἑσωτερικά εἶναι τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν (f. legend. αὐτοῦ)· τὰ δὲ κοινὰ τε καὶ ἑξωτερικά. Deinde eiusd. Clement. de duplici genere disputationum Peripateticarum verba haec sunt p. 246. Ἵσως δὲ καὶ διττὸν ἐκείνο εἶδος τῶν ἐκ τοῦ Περιπέτου, τὸ ἐν τοῖς λόγοις ἐνδόξον τε καὶ ἐπιστημονικόν καλούμενον, οὐκ ἀπῆλλαται διαιρεῖν (f. διαιροῦν) δόξαν ἀπὸ τε εὐκλείας καὶ ἀληθείας. Ammonius quoque Commentar. in Categorias Aristot. quo loco partitionem pulcherrimam tradit scriptorum Aristotelicorum, inter alia sic scribit: Τῶν δὲ συνταγματικῶν, τὰ μὲν διαλογικά, τὰ δὲ αὐτοπρόσωπα. Αὐτοπρόσωπα μὲν, ἐν οἷς ἐξ οἰκίου προσώπου τὴν διδασκαλίαν ἐποιεῖτο, ὑπερ καὶ ἀκροαματικά καλοῦσι, διὰ τὸ πρὸς γνησίους ἀκροατὰς ποιῆσθαι τὸν λόγον. Διαλογικά δὲ,

ὅσα μὴ ἐξ οἰκείου προσώπου συνέγραψεν, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Πλάτων, ὑποκρινόμενος ἑτέραν πρόσωπα, ἅπερ καὶ ἐξωτερικὰ ἐκάλεον, διὰ τὸ πρὸς τὴν τῶν πολλῶν γεγράφθαι ὠφέλειαν. διαφέρει δὲ πλεῖστον τὰ διαλογικὰ τῶν αὐτοπροσώπων. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς αὐτοπροσώποις, ἅτε πρὸς γνησίους ἀκροατὰς τὸν λόγον ποιούμενος, τὰ δοκοῦντά τε αὐτῷ λέγει, καὶ δι' ἐπιχειρημάτων ἀκριβεστάτων, καὶ οἷς οὐχ οἷοί τε εἶσιν οἱ πολλοὶ παρακολουθεῖν. Ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς, ἅτε πρὸς κοινὴν καὶ τὴν τῶν πολλῶν ὠφέλειαν γεγραμμένοις, τὰ δοκοῦντα αὐτῷ λέγει, ἀλλ' οὐ δι' ἀποδεικτικῶν ἐπιχειρημάτων, ἀλλὰ δι' ἀπλουσιτέρων, καὶ οἷς οἷοί τε εἶσιν οἱ πολλοὶ παρακολουθεῖν. Eodem pertinet χλευασμὸς ille seu διασπορὰς Luciani, qui, vt omnium sectarum philosophos, imo deos hominesque pro deridiculo habuit, ita hanc quoque partitionem Peripateticorum exagitant in dialogo, cui tit. Βίων πρῶσις: vbi cum dixisset Mercurius venditor, quasi ad commendationem suae illius mercis, διπλοῦν εἶναι, hoc est, duplicem esse virum, rogassetque admirabundus mercator, quid ita? explicans vim verbi Mercurius haec loqui inducitur: "Ἄλλος μὲν ὁ ἐκτοθεν φαινόμενος, ἄλλος δὲ ὁ ἔνδοθεν εἶναι δοκῶν" (ita lego, non δοκιῶ) ὥστε ἦν πρὶν αὐτὸν, μένῃσσι τὸν μὲν ἐσωτερικόν, τὸν δὲ ἐξωτερικόν καλεῖν. Sed iam ad alia pergamus.

38 Τὸν περιττότερον] Vide supra notata ad Num. 18.

Εὐφημον εἶναι] Hinc Iamblichus corrigendus est c. 21. vbi legitur: εὐφημόν τε. Pro τε repono εἶναι. Non enim recte puto iungi εὐφημον διάνοιαν.

Γονεῦσι δὲ καὶ εὐεργέταις εὖνον] Iamblich. d. loco: Ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ γονέων τε καὶ εὐεργετῶν διανοεῖσθαι. Ὡσαύτως, intellige ἀγαθῶς. Praecessit enim: ἀγαθὴν ἔχειν διάνοιαν.

Νόμοις δὲ πείθεσθαι] Non tantum legibus obtemperandum praecepit Pythag. (vt hic scribit Malch. noster), sed etiam opem ferendam legibus, et cum iniquitate seu legum violatione bellum suscipiendum: vt multo ἐμφατικώτερον tradiderunt alii, testantes, hoc ipsius fuisse παράγγελμα καθημερινόν. Iamblich. d. c. 21. Νόμῳ τε βοηθεῖν, καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν. Et plenius c. 30. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἔθρῃς καὶ τραφῇ πολλὰς καὶ νόμων ὑπεροψία ἐπαίρουσιν εἰς ἀδικίαν, διὰ αὐτὰ δαήμεναι παρήγγειλε, Νόμῳ βοηθεῖν, καὶ ἀνομίᾳ πολεμεῖν etc. Similiter Diog. Laërt. p. 531. Νόμῳ βοηθεῖν. Ἀνομίᾳ πολεμεῖν. Sic Heraclitus apud eundem Laërt. Μάχεσθαι χρὴ

τὸν δῆμον ὑπὲρ τοῦ νόμου, ὅπως ὑπὲρ τείχεος. Hic obiter noto illustrem Pythagorae sententiam de legum mutatione, quae apud Iamblich. d. cap. 30. extat, sed mendis carere non videtur. Sic enim edita sunt verba: Καθόλου δὲ ὥντο δὲν ὑπολαμβάνειν, μηδὲν εἶναι μείζον κακὸν ἀναρχίας. Οὐ γὰρ πεφυκέναι τὸν ἄνθρωπον διασώζεσθαι, μηδενὸς ἐπιστατούντος. Τὸ μένειν ἐν τοῖς πατρίοις ἔθεσι τε καὶ νομίμοις ἐδοκίμαζον οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, καὶ ἢ μικρῶ χεῖρω ἐτέρων. τὸ γὰρ ῥαδίως ἀποπῆδῃν ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων νόμων, καὶ οἰκίους εἶναι καὶ νομοτομίας, οὐδαμῶς εἶναι σύμφωρον καὶ σωτήριον. Posteriora haec verba semper mihi suspecta fuerunt. Tandem incidit conjectura, ut puto, non absurda, legendum esse, καὶ ὀκείας εἶναι καινοτομίας. Equidem νομοτομίας nusquam legi, quas tamen Fris. interpretes vertit, *legum abscissiones*. Sed καινοτομία est *innouatio*, seu *rerum novarum studium*. Suidas: Καινοτομεῖ, καινονογεῖ. τὸ καινοτομεῖν, ἐπὶ τοῦ ἄρχειν. Producit deinde locum Aristophanis, in quo etiam καινοτομία vsurpatur. Hesychius: Καινοτομῆσαι, καινὸν ποιῆσαι. Et mox: Καινονογηκότα, νέα πράγματα ἐργασάμενον.

Προσκυνεῖν δὲ μὴ ἐκ παρόργου τοὺς θεοὺς] Praeclare admodum et diuinitus Pythag. apud Iamblich. c. 23. Ὁδοῦ πάρεργον οὐτε εἰστέον εἰς ἱερὸν, οὐτε προσκυνητέον τοπαράπαν, οὐδ' εἰ πρὸς ταῖς θύραις αὐταῖς παρὼν γένη. Ἀνυπόδητος θύει καὶ προσκύνει. Vide et Symbolum 2. Pythag. apud eundem Iamblich. in *Protrept.* cap. vlt. eiusque expositionem p. 135. Puto autem, quod de adoratione a discolcalceato facienda praecipit Pythag., id eum hausisse ex historia Mosis in Exodo ad rubum in monte ardentem ita accedentis, dei ipsius iussu. Mirifice porro haec illustrantur per illa Lactantii, quae ex lib. V. *De iustitia* cap. 20. adscribo, simulque vno et altero loco corrigo: Igitur dei cultus, quoniam militiae (i. militia) coelestis est, deuotionem maximam fidemque desiderat. Quomodo enim deus aut amabit colentem, si ipse non ametur ab eo, aut praestabit peccanti (puto legend. precanti) quicquid orauerit, cum ad precandum neque ex animo, neque obseruanter accedat, etc.

Τοῖς μὲν οὐρανίοις θεοῖς περιττὰ θύειν, τοῖς δὲ χθονίοις ἄγνια] Hinc illud apud Virgilium (qui bonus fuit Pythagoreus) *Pharmaceutria*, seu *Ecloga VIII.* Numero deus impari gaudet, vbi Seruius P. Danielis: Aut quemcun-

que superiorum, iuxta Pythagoreos, qui ternarium numerum perfectum summo deo assignant, a quo initium et medium et finis est: aut reuera Hecaten dicit, cuius triplex potestas esse perhibetur, etc. Et mox: Aut impari quemadmodumcunque. Nam 7 chordae: 7 planetae: 7 dies nominibus deorum: 7 stellae in septentrione: et multa his similia. Et impar numerus immortalis, quia diuidi integer non potest: licet Varro dicat, Pythagoreos putare, imparem numerum habere finem, parem esse infinitum, ideo medendi causa multarumque rerum impares numeros seruari etc. De ternario in sacris deorum antiquitus adhibito etiam Aristoteles lib. I. de Caelo cap. 1. *Ὁ δὲ παρὰ τῆς φύσεως εἰληφότης ὥσπερ νόμους ἐκείνης, καὶ πρὸς τὰς ἀγιστίας τῶν θεῶν χορῶμεθα τῷ ἀριθμῷ τούτῳ.* Vid. et Turneb. 27. *Aduers.* cap. 25. et Cael. Rhodigin. 22. *Antiq. Lection.* cap. 9. Vocant autem Graeci numerum imparem quidem ἀριθμὸν περιττὸν, parem vero ἄρτιον. Est etiam ἀριθμὸς ἀγιοπέριτος, ex quo scilicet in duo diuiso statim euadit impar numerus: ut, si 14 in duas aequales partes secemus, medium erit 7. Ἄρτιος autem est etiam, cuius in duo diuisi medium adhuc par manet: ut, si 32 diuidas aequaliter in duas partes, medium erit 16, h. e. par numerus. Sic, si 16 diuidas in duas partes, euadent 8. Si 8, euadent 4. Si 4, euadent duo. Suidas: Ἄρτιος ἀριθμὸς, ὁ λβ. ἀγιοπέριτος δὲ, ὁ διχοτομοῦμενος εὐθέως εἰς περισσὸν ἀριθμὸν. οἷον τῶν εδ. τούτου γὰρ τὸ ἥμισυ, ἐπτά.

Plutarchi locus minime est hic praetereundus, qui est in Romanicis, problemate 102. ubi inuestigans causas, quare Romani maribus quidem nono die a natiuitate, foeminis vero octavo nomina imponere consueuerint, inter alia sic scribit de Pythagorica hac numerorum diuisione εἰς ἄρτιον καὶ περιττὸν. Οἱ Πυθαγορικοὶ τὸν ἀριθμὸν τὸν μὲν ἄρτιον θῆλυν, ἄρρενα δὲ τὸν περιττὸν ἐνόμιζον. Γόνιμος γὰρ ἐστὶ, καὶ κρατὶ τοῦ ἀρτίου συντιθέμενος, καὶ διαιρουμένων εἰς τὰς μονάδας, ὁ μὲν ἄρτιος, καθάπερ τὸ θῆλυ, χώραν μεταξὺ κενὴν ἐνδίδωσι. τοῦ δὲ περιττοῦ μόριον αἰεὶ τι πλήρες ὑπολείπεται. διὸ τὸν μὲν ἄρρεν, τὸν δὲ θῆλεϊ πρόσφορον νομίζουσιν, etc. Pluribus enim ibid. de numerorum ratione philosophatur.

- 39 Ἄκαρπον] Sic habebat MSC. sed omnino legend. ἔγκαρπον: ut apud Iamblich. diserte scriptum est in eiusdem praecepti mentione cap. 21. Conuenit autem huic loco, quod Diog. Laërt. scribit p. 581. *Φυτὸν ἡμερον μήτε*

φθείρειν, μήτε σίνεσθαι. ἀλλὰ μηδὲ ζῶον, ὃ μὴ βλάπτει ἀνθρώ-
πους. Vnde adducor, vt putem, apud Malchum quoque
pro ζῶων rescindi debere ζῶον; tametsi et genitiuus ille par-
titionem significans tolerari posse videatur, vt subintelliga-
mus ἐκεῖνο: hoc est, ex animalibus illud etc.

Παρακαταθήκην δέ] Probe hic notanda sunt duo ge-
nera depositi, bonorum, et verborum, siue sermonum,
(scil. arcanorum) quorum in vtroque par seruanda sit fides.
De bonorum deposito poeta:

Reddite depositum: pietas sua foedera seruet:

Fraus absit etc.

De eodem notae sunt I. Civ. sanctiones atque sententiae: In
hoc contractu bonam fidem exuberare: et contractum, qui
ex bona fide oritur, non debere ad perfidiam retrahi: De-
positum celerissime sine aliquo obstaculo restituendum: Vt
depositae res vel pecuniae prima fronte restituantur: Eum,
qui depositum non restituit, (suo nomine conuentum et con-
demnatum) ad eius restitutionem cum infamiae periculo
vrgeri. Vid. inprimis l. antepen. et l. pen. C. *Depositum*. De
sermonum deposito, siue arcano, quod alicui concreditur,
non euulgando, notum est illud Horatii:

Commissa tacere

Qui nequit, hic niger est; hunc tu, Romane, caueto.

Vtrumque genus depositi commendant etiam Isocrates et
Anaxandrides Comicus, procul dubio id mutuati a Pytha-
gora, cuius ex fontibus plurimi hauserunt, philosophi,
poetae, oratores. Sic igitur ille Demonico suo παραίνων:
Μᾶλλον τήρει τὰς τῶν λόγων, ἢ τὰς τῶν χρημάτων παρακαταθή-
κας. δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας τρόπον ὅρκου πιστότερον
φαίνεσθαι παρεχομένους. Anaxandrides autem eorum, qui
arcanorum sermonum depositum enuntiant, duo facit gene-
ra: Aut enim iniustos esse, si lucri causa id prodant: Aut
incontinentes admodum, si nulla proposita spe lucri id fa-
ciant. Vtrumque vero genus pari improbitate laborare,
Verba eius haec retulit Stobaeus Serm. 54. περὶ ἀποσφύγγων:

Ὅστις λόγους γὰρ παρακαταθήκην λαβὼν

Ἐξεῖπιν, ἀδικὸς ἐστίν, ἢ ἀκρατὴς ἄγαν.

Ὁ μὲν διὰ κέρδος, ἀδικος· ὃ δὲ τοῦτου δίχα,

Ἀκρατὴς. ἴσως δὲ γ' εἰσὶν ἀμφοτέρω κακοί.

Memoratu quoque dignum est Epigramma Luciani, quod
extat lib. I. *Antholog.* tit. 51. εἰς μυστήριον:

Ἀρχήτων ἐπέων γλώσση σφρηγίς ἐπικελοῖθω.
Κρείσσων γὰρ μύθων, ἢ κτεάνων φυλακή.

Hoc est:

*Arcanis dictis linguam obsignare memento,
Dictorum maius depositum est opibus.*

Sive, ut Vincent. Opsopoeus trantulit:

*Fac arcana premat tacitae custodia linguae:
Sermonum custos est mihi maior opum.*

De arcanis denique non enuntiandis multa sunt etiam apud Siraciden.

[Τῶν εὐκλεῶν] In MSC. hic legebatur ἀκλεῶν. Perperam. Quis enim credat, Pythagoram talibus operam dari voluisse?

[Τῶν Σειρήνων ῥῥαῖς] Aureus locus de duplici genere voluptatum: quarum aliae impurae et turpes sint, ex gula ac ventre et rebus venereis perceptae: aliae purae, quae ex studio rerum honestarum et iustarum et aliqui vitae necessariorum capiuntur. Recte autem sciteque Pythag. posterioris quidem generis voluptates animi suauissimae cuiuspiam harmoniae Musarum: priores illas corporis voluptates, quae ex ventre, et iis, quae sub ventre, percipiuntur, Sirenium homicidii cantilenis similes fecit. Quomodo et Iuuenalis desidia (quae voluptatis germana fere et contubernalis est) Sirenem improbam vocat. Vitanda est improba Siren Desidia, inquit. Et merito. Nam ut Sirenes ad se homines praeternavigantes subdola cantus suauitate pellectos pessundabant: sic et voluptates istae sibi deditos in exitium pertrahunt. Vere igitur et grauiter Archytas Tarentinus, et Pythagorae discipulus, dicere solitus est, nullam capitaliorem pestem, quam corporis voluptatem, hominibus a natura datam: quod ex effectu luculenter demonstrabat, ut est apud Ciceronem Cat. Maj. Commonefacit me hic Sirenium mentio alterius quoque cuiusdam memorabilis sententiae Pythagorae, quam conseruarunt nobis Clemens Alex. 1. Strom. p. 127. et Theodoretus de Curatione Graecanic. affect. Sermon. 8. in princ. Ὡς χρη τῶν Σειρήνων προσιθίνει τὰς Μούσας. Quod aenigma sic interpretatur Theodoretus: Οἶμαι αὐτὸν Σειρήσι μὲν ἀπεικάζει τοὺς κεκομψευμένους καὶ κατεγλωτισμένους λόγους· Μούσας δὲ, τοὺς ἐπείστον μὲν οὐδὲν ἔχοντας, γυννόν δὲ τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος ἐπιδεικνύσας. Clemens ita: Μούσας Σειρήνων ἡδίστους ἡγεῖσθαι, Πανθαγόρας παραίνει, (i. παρῇν) τὰς σοφίας ἀσκεῖν μὴ μετὰ

ἡδονῆς διδάσκων, ἀπαιτῶν δὲ τὴν ἄλλην διελέγχων ψυχαιογίαν. Apud Theodoretum vero qui Graeca cum Latinis contulerit, nemo non animaduertet erratum interpretis Acciaioli, cum verit: *idiotam hominem*. Quomodo enim homo idiota Pythagoras sapientiae causa tantum et tulit et fecit? Videlicet legerat Acciaioli in suo exemplari, vel in animo certe habebat, ὡς ἰδιώτην: cum verum sit, ὡς ἡδὴ τὴν τῶν Μουσῶν φωνήν. Quod propter eos obiter monere volui, qui interpretibus ubique confidunt, quo magis intelligant, quam saepe misere et ridicule decipiantur, dum spretis fontibus solis inhaerent versionibus.

Τοῖς πρὸς τὸ ζῆν] Videtur omissum καὶ ante τοῖς.

Ἀπό τε μάλιστα καιρὸς] D. Hieronymus Apolog. aduersus Rufin. *Quorum temporum quam maxime habendam curam, mane et vesperi: id est, eorum quae acturi sumus, et eorum quae gesserimus.* Iamblich. praeclare cap. 35. *Μηδ' ἀπροβούλευτον μηδ' ἀνυπεύθυνον μηδὲν ποιεῖν, ἀλλὰ πρῶτ' μὲν προχειρίζεσθαι, τί πρακτέον: εἰς δὲ τὴν νύκτα ἀναλογίζεσθαι, τί διακρίνασιν, ἕμα τῷ σκοπεῖσθαι καὶ τὴν μνήμην γυμναζομένους.* Cato Censorius apud Ciceronem in *Dialogo de Senectute: Pythagorae more, exercendae memoriae gratia, quid quoque die dixerim, audiuerim, egerim, commemoro vesperi, etc.* Plura notabo infra.

Τῶν μὲν γενομένων εὐθύνας] Proderit haec exercitatio et apud animum quasi ruminatio recordatioque praeteritorum, non solum ad accuratam vitae rationem tenendam, sed etiam ad alendam augendamque memoriam, thesaurum illum et promptuarium et penu eruditionis atque prudentiae. Docet nos Iamblich. cum ita scribit cap. 29. *Πυθαγόρειος ἀνὴρ οὐ πρότερον ἐκ τῆς κοίτης ἀνίστατο, ἢ τὰ χθὲς γενόμενα πρότερον ἀναμνησθεῖν.* Describit ibid. et modum huius rememorationis: *Ἐποιεῖτο δὲ τὴν ἀνάμνησιν τόνδε τὸν τρόπον. ἐπειῶτο ἀναλαμβάνειν τὴν διανοίαν, τί πρῶτον εἶπεν, ἢ ἤκουσεν, ἢ προσέειπε τοῖς ἔνδον ἀναστάς, ἢ τί δεύτερον, ἢ τί τρίτον: καὶ περὶ τὸν ἐσόμενον (aut τὸ ἐσόμενον legend. puto, aut περὶ τὸν ἐσόμενον, quod quidem magis placet, nam et mox sequetur, περὶ τῶν ἄλλων) ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ πάλιν αὖ ἐξίων, τί μὲν πρῶτον ἐνέτυχεν, ἢ τί μὲν δευτέρῳ: καὶ λόγοι τίνες ἐλέχθησαν πρῶτοι, ἢ δεύτεροι, ἢ τρίτοι: περὶ τῶν ἄλλων δὲ ὁ αὐτὸς λόγος. πάντα γὰρ ἐπειῶτο ἀναλαμβάνειν τὴν διανοίαν τὰ συμβάντα ἐν ὅλῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὕτω τῇ τάξει προθυμούμενος ἀναμι-*

μνησθῆναι, ὥστε (malim ὥς, vel ὥς καὶ) συνέβη γενέσθαι
 ἕκαστον αὐτῶν. εἰ δὲ πλείω σχολὴν ἄγοιεν ἐν τῷ διεγείρεσθαι,
 τὰ κατὰ τρίτην ἡμέραν συμβάντια τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπειρᾶτο
 ἀναλαμβάνειν καὶ ἐπὶ πλέον ἐπειρῶντο τῇ μνήμῃ γυμνάζειν. οὐ-
 δὲν γὰρ μείζον πρὸς ἐπιστήμην καὶ ἐμπειρίαν καὶ φρόνησιν τοῦ
 δύνασθαι μνημονεύειν. Vbi pro ἐπειρῶντο forte rescribendum
 ἐπειρᾶτο: scilicet Πυθαγόρειος ἀνὴρ: nisi quis dicat saltum
 fieri a singulari ad pluralem numerum: quod non esse
 bonis auctoribus infrequens, docui Commentario ad Op-
 pianum. Sed et pro τῇ μνήμῃ γυμνάζειν malim τὴν μνήμην.
 An retinendum τῇ μνήμῃ γυμνάζειν, et subaudiendum ταυτοῦς;
 Caeterum hanc commendationem memoriae et exercitationis
 eiusdem bene notet adolescentia, et conferat Quintil. lib.
 II. Instit. Orat. cap. 2. Porro apud eundem Iambl. dicto
 loco obiter emendo illud ἐπιέντες, rescriboque ἀφιέντες:
 quod est, dimittentes. Hoc dicit philosophus: Pythagorae
 discipuli cum semel statuissent, sibi quicquid proponeba-
 tur, memoriae infigendum esse, non prius id, quod doce-
 bat magister, putabant dimittendum, quam firmiter appre-
 hendissent. Male igitur vertit Interpres Frisius: *Atque in*
discendo non prius appetebant, quod docebatur etc. quasi
 legeretur ἐπιμένειν, et quasi idem valerent ἐπίσθαι, et
 ἀφιέναι. Mox etiam ibidem legendum τάνδε τὸν τρόπον,
 non τὸν δέ.

Ἐπάδειν] Alludit Malchus hoc verbo ad epodas Py-
 thagoricas, de quibus passim Iamblichus. Vide, quae no-
 tabam supra ad Num. 30.

Μηδ' ὕπνον] Extant priores isti tres versus inter
Aurea Carmina Pythagorae, quae Philolao ab aliquibus
 ascribuntur: vers. 40. et seqq.

Πῇ παρέβην] Iamblichus quoque videatur.

Πρῶτα μὲν εἰς ὕπνῳ] Hunc et sequentem versum
 nusquam alibi extare puto: quos in *Ephemeride* nostra
 Pythagorica primum ante aliquot annos inuulgabam, et
 ita Latinis metris exprimebam:

*E somno primum euigilans cum strata relinquis,
 Disponas animò luce expedienda futura.*

Priores autem tres ad hanc faciem transferebam:

*Quando adimit rebus veniens nox atra colorem,
 Non debes oculis prius indulgere quietem,*

*Elapsi quam ter repetas animo acta diei:
Quid feci secus ac debebam? quidue patraui?
Officii qua pars aliqua est neglecta mihi in re?*

Faciebam quoque Graecorum interpretationem rhythmis Germanicis, qui etsi tanti non sunt, in gratiam tamen iuventutis hic quoque adiiciuntur:

*So bald du morgens früh aus dem schlaf wachest auf,
Eh dann du dein Handthierung und gschefft anfangst
drauf,*

*Solst du dir alsbald fürsetzen in deinen Sinn,
Mit was sachen du wölst den tag wol bringen hin.
Wann auch nunmehr die schwarzte Nacht selbt da herein,
So hute dich, das du ja nicht ehe schlafest ein,
Du habst dann zuvor des Tags werck bei dir betracht,
Und dich dreimahl erinnert, was du habst volbracht,
Also zu dir sprechend: was hab ich gethan,
Das besser gewesen wer, wann ichs het bleiben lahn?
Worinn hab ich die gheur niet wol bei mir bedacht,
Und was mein Ampt mitbringt, gelassen aus der Acht?
Also vom ersten ordentlich zum letzten ort,
Solst du mit dein gedechtnis immer schreiten fort.
Darnach freu dich ob dem, was recht gehandelt ist;
Betraur hingegen, wo du irgend gfallen bist.
Hierauf besleis dich, hierzu lust und liebe trag,
Und geh umb mit solchen gedanken alle tag.
Wo du dich selbst wirst prüfen nach obgesagter mas,
Dann wirstu in dem weg der tugend kommen fürbas.*

Μάλιστα δ' ἀληθεύειν. τοῦτο γὰρ] S. Hieronymus 41

Apologia adversus Ruffin. Post deum veritatem colendam (scilicet praeceptum est Pythagoricum), quae sola homines deo proximos faciat. Iamblichus Protreptici cap. 20. pag. 114. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀψευδεῖαν δεῖ περὶ πολλοῦ ποιεῖν. Τὸ γὰρ ἀληθεύειν καὶ πρὸς θεοὺς κατὰ τὴν θείαν ἀλήθειαν, καὶ πρὸς ἀνθρώπους κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἡγεῖται ἡμῖν πάντων τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν. Sic Plato V. de Legibus (quem non obscure imitatus est Iamblichus, cum hic, tum saepe alibi): Ἀληθεῖα δὲ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται, πάντων δὲ ἀνθρώποις, ἥς ὁ γενήσεσθαι μέλλον μακάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἴη, ἵνα ὡς πλείστον χρόνον ἀληθείας ὦν διαβῇ. Poteram in eandem sententiam plura etiam ex Philonis scriptis annotare, quae sciens omitto, contentus vnicum istud addidisse ex ipsius libro De Praemiis et poe-

nis: *Veritatis studiosi deum, adiuti deo, quaerunt, et lumen ope luminis, etc.* Verumtamen quod hic et apud S. Hieronymum dicitur: SOLA VERITATE homines deo similes et proximos effici, per id non debemus existimare excludi beneficentiam. Nam hanc quoque constat, et passim alibi legimus, esse rem illam, qua homines ad diuinam naturam quam proxime accedamus. Strabo lib. X. *Geographiae*: Εὖ μὲν γὰρ εἰρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους μάλιστα μιμῆσθαι τοὺς θεοὺς, ὅταν εὐεργετῶσιν· ἄμεινον δ' ἂν λέγοι τις, ὅταν εὐδαιμονῶσι.

Hoc ipsi etiam fatebantur Pythagorici. Cum enim tres modos obseruassent, quibus modis homo se ipso melior efficiatur, medium illum constituebant, *benefaciendi studium*. Ita incertus scriptor vitae Pythagorae, apud Photium pag. 712. cuius verba adscribam inter varias Pythagorae sententias infra.

Παρά τοῦ Θεοῦ] Puto legendum παρά τῇ Θεῷ.

Ὁ Ὁρωμάζην] Idem apophthegma et Ioannes Stobaeus Serm. XI. de veritate, nescio ex quo auctore refert: sed apud eum legitur Ὁρωμάζην. Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς, τί ποιοῦσιν ἄνθρωποι Θεῷ ὅμοιον, ἔφη· Ἐάν ἀληθεύωσιν. Οἱ δὲ μάγοι ἀποφαίνονται τοῦ μεγίστου τῶν Θεῶν, ὃν Ὁρωμάζην καλοῦσιν, εἰκέναι τὸ μὲν σῶμα φρενὶ· τὴν δὲ ψυχὴν ἀληθείᾳ. Corrigendum vero Ὁρωμάζην. Apud Agathiam lib. 2. Histor. Iustiniani, pag. 58. Graec. edit. Bonavent. Vulcanii, est cognomen Zoroastri, siue Zaradae, Ζωροάστρου τοῦ Ὁρωμάδεως. Linguarum orientalium eruditi deriuant ab *Vr chasdim*, quod dicitur ignis daemonum, vel ignis sanctus, quem pro deo coluere Chaldaei, quod igni coelitus delapso incensas esse victimas SS. Patrum cognouissent. Nominatur etiam Orimasda apud Plutarchum in Alexandro et in Artaxerxe. Hinc etiam viris apud Persas nomen inditum fuit, Hormisdas, vel Ormista. Vide Paul. Oros. et Histor. Trip. lib. X. cap. 31. Quid? quod etiam inter Pontifices Romanos vnus hoc nomine fuit, Hormisda circa annum Domini 514. Caeterum quod Magi Persarum putabant, deum illum maximum corpore lumini, anima autem *veritati* similem esse, videntur hausisse ex *Vrim* et *Thumim* Hebraeorum, quo Lumen et Veritas designatur. Sed illud non recte assue-runt, deum corpus habere et animam, qui error est Anthro-pomorphitarum.

Ad locum hunc Malchi de veritate ista sic commentanti commodum affertur praestantissimae bonitatis oda Alcaica eiusdem argumenti, nuperrime Parisiis edita auctore Amplissimo Viro Domino Iacobo Augusto Thuano, Praeside et Consiliario Regio: quam hic inseram, quod simul et opusculo huic magnum ornamentum, simul et lectoribus praeclaram vtilitatem voluptatemque allatura videatur. Sic igitur Parisiense exemplar habet.

ΑΛΗΘΕΙΑ.

*Dilecta coelo candida Veritas,
Inuisa terris horrida Veritas,
O diua, quo periclitantur
Ancora et arx fugis innocentum?
An te per Alpīs inuisa ningidae,
Inhospitalis per Rhodopes iuga
Sequar recedentem, aut acuta
Tesqua per aëriae Pyrenas?
An foeta monstribus squamigeris freta,
Lateque sparsas gurgite Atlantico
Terras, et alterno perustus
Sole petam peregrinus Indos?
Qua ferre gressus cumque datur vagos,
Intenta qua fas vertere lumina,
Nusquam es, tenebrae cuncta caecae,
Cuncta grauius situs occupauit,
Iniurioso protinus ut solo
Pedem extulisti. Quo properas? preces
Miscere si coram negatur,
Mitis ades procul inuocanti.
Dux luce cassis tu dea mentibus
Praestigiarum nubila discutis
Obstantia, ignorantiaeque
Trans salebras per opacā tutos
Praestas cunctis, ne miseri ruant
Terrore fracti pectora panico;
Cervice neu iusta imperantis
Excutiant iuga contumaci.
Nostrique numen sollicitum negent,
Incerta ferri cuncta rati impetu,
Voluente Fortuna labores
Atque vices variante rerum.
Tu viperinae caecae Calumnias*

*Palam retundis spicula, nec metu
Aut spe moueris, nec fauore
Aut odio labefacta mutas.
Laudem merentis tu prohibes mori,
Latere inultum nec vitium sinis;
Per te secus recteque facta
Per memores sine fraude fastos
Eunt in aureis tradita posteris;
Nec poenitendum de tribus altera
Sororibus pensum retexet,
Quod properans semel vna neuit.
Cui, diua, curae es, rite deo litat,
Aequum inter omnes ipse potens sui
Ius dicit, et ciuile omne
Officium pietatis implet.
Non ille clarae lumine purpurae
Praestringitur, non vitur ambitu;
Non ille spes foedas coquentis
Illecebris capitur lucelli,
Non ad superbi res audus suas
Trimalcionis arbitrium exigit,
Pruriginosis insusurrans
Auribus exitiale murmur.
Ad gratiam non blanda loquentium
Venatur auram obnoxius aulicam,
Turpiae libertatem auitam
Mancipat obsequio, probrosi
Nutu ex Catulli pendulus improbo;
Non ille amicis aut patriae piger
Prodesse, vitandumque honesta
Flagitium nece peius horret.
Iamque axe virgo labere flammeo,
Tecumque Virtus et Pudor et Fides
Terras, et albo tecta panno
Simplicitas repetat relictas.
Pugnae lacertos et frameam para,
Contende neruos; secla nouissima
Instant, ad extremamque mundus
Iam senio veniente metam
Vergit. Vides, vt colla tumentia
Ferroque flammaque insuperabilis
Attollit, et semper renatis
Pullulat hydra ferox colubris.*

Opinionum fluctuago in salo
 Pulsata cauris colligio gemit:
 Scissoque passim caritatis
 Sacra iacent temerata vincolo.
 Lasciuientis liuida belluae
 Ultrice dextra demete cornua,
 Auro propinantis supinis
 Dulcia principibus venena.
 Fastus rebelleis frange superbiae,
 Et occupanti cuncta licentiae
 Impone frenos, et reclusis
 Fucum animis abole nocentem.
 Sic constituta mentibus in piis
 Tandem beabit pace suos deus,
 Vitaeque defunctos periculis
 Emeritos brevis hora soluet.

Et hactenus Ἀλήθεια Thuani.

Τὴν θάλατταν μὲν ἐκάλει εἶναι δάκρυον] Hinc suum illud hausisse videtur Empedocles, quo mare vocabat sudorem terrae: quod velut ἀσαφὲς καὶ μεταφορικὸν reprehendit Aristoteles lib. II. Meteor. cap. 3. Ὁμοίως δὲ γελόιον καὶ εἰ τις εἰπὼν ἰδρωτα τῆς γῆς εἶναι τὴν θάλατταν, οἷσταί τι σαφὲς εἰρηκέναι, καθάπερ Ἐμπειδοκλῆς. Πρὸς ποιῆσιν μὲν γὰρ οὕτως εἰπὼν ἴσως εἰρηκεν ἱκανῶς· ἢ γὰρ μεταφορὰ ποιητικόν· πρὸς δὲ τὸ γινῶναι τὴν φύσιν, οὐχ ἱκανῶς. οὐδὲ γὰρ ἐπαύθαι δῆλον, πῶς ἐν γλυκέος τοῦ πόματος ἀλμυρὸς γίνεται ὁ ἰδρῶς, etc. Eiusdem generis esse videtur, quod vinum vocabat Empedocles aquam in ligno putrefactam, id est coctam: vt in ipsius versu, quem Plutarchus nobis conseruauit:

Οἶνος ἀπὸ φλοιοῦ πέλεται σαπὲς ἐν ξύλῳ ὕδαρ.

Εἶδος τῶν Συμβόλων] Priusquam Symbola Pythag. a Malcho seu Porphyrio hic allata comparatione aliorum auctorum, qui in eodem argumento versati sunt, illustremus, duo praemitto, in primis obseruanda: vnum est, de origine Symbolorum: alterum, de interpretatione. Ad originem quod attinet, scilicet ea esse ab Aegyptiis. Ab his enim Pythagoras τὴν διὰ συμβόλων διδασκαλίαν, hoc est symbolicam docendi rationem mutuatus est, vt praeter Clementem Alexandrinum testatur Iamblich. cap. 5. de Vita Pythagorae: Τὸν τῆς διδασκαλίας τρόπον συμβολικὸν ποιεῖν ἐπεχείρει, καὶ πάντῃ ὅμοιον τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ διδάγμασι κατ' ἐπαδείδει.

(puto legendum καθ' α, vel καθ' ον: vt referatur vel ad διδάγματα, vel ad τρόπον. An legendum διδάγμασιν, α ἐπαι-
 δεύθη;) Vide eundem Iamblichum cap. 23. vbi legendum
 διαθρώσει, vel διαθρώσεις, pro διαθρώσεις; et τύπον, pro
 τύπον. Interpretatio quoque Frisii tota ibi nihili est, vt
 alibi passim. De commoda deinde interpretatione symbo-
 lorum admonendi sumus, nisi haec addatur, tum vero ab
 anilibus fabulis ipsa symbola parum discrepatura, et plane
 ridicula fore. Quod quidem non sine causa ter repetit atque
 inculcat Iamblich. vt cap. 23. et 32. vt et in *Protrept.* cap.
 vlt. pag. 131. Quorum locorum collatio docet, primum
 dicto capite ita legendum: Καὶ εἰ μὴ τις αὐτὰ (τὰ) σύμβολα
 ἐκλέξας διαπύξει, καὶ ἁμώμῳ ἐξηγήσει περιλάβοι, γελοῖα ἂν καὶ
 γραῶν δόξῃ τοῖς ἐντυγχάνουσι τὰ λεγόμενα, λήρον μετὰ καὶ
 ἀδολεσχίας. Ibidem mox pro φανὰ καὶ εὐαγγὴ suspicor legen-
 dum φανερά καὶ ἐναργεῖ ἂντι σκοτεινῶν. Et mox pro ἐκφαίνειν,
 ἐκφαίνει. Deinde in *Protrept.* cap. vlt. pag. 131. totum lo-
 cum ita restituendum esse aio: Καὶ εἰ μὴ τις αὐτὰ τὰ σύμβολα
 ἐκλέξας διαπύξει, καὶ ἁμώμῳ ἐξηγήσει περιλάβοι, γελοῖα ἂν καὶ
 γραῶν δόξειαν τοῖς (non δόξει αὐτοῖς) ἐντυγχάνουσι τὰ λεγόμενα,
 λήρον μετὰ καὶ ἀδολεσχίας. ἢ ὅν χρῆσιμ' (non χρῆματ')
 ἐκφανῇ, etc. Idem et Iustinus Martyr attestatur in Cohor-
 tatione ad Graecos pag. 14. Ὁ δὲ τοῦ Μνησάρχου Πυθαγόρας,
 ὁ τὰ δόγματα τῆς ἐαυτοῦ φιλοσοφίας διὰ συμβόλων μυστικῶς ἐκ-
 θέμενος, ὥς δηλοῦσιν οἱ τὸν βίον αὐτοῦ γυμνασίαι, ἅξια καὶ
 αὐτὸς τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀποδημίας περὶ ἐνὸς θεοῦ φρονῶν φαί-
 νεται, etc.

Τοιούτων] Restituendum τοιούτων, vt est in MSC.

Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν] * Prima aliquot symbola cum
 suis expositionibus eodem ordine iisdemque verbis, vsque
 ad II. quod incipit, Σπονδὰς τε ποιεῖσθαι, etc. duobus tan-
 tum in medio omissis, 6. scilicet et 7. retulit D. Cyrillus
 lib. IX. contra Iulianum Apostatam p. 209. Lat. Edit. Basil.
 ex qua versionem Oecolompadii ascribam: Pythagoras autem
 aenigmaticam manifestationem non contemnit, sed magnificat,
 vt de illo Porphyrius in primo libro historiae philosophicae.
 Erat autem et aliud genus symbolorum tale: Stateram ne
 transeas: h. e. Ne auarus sis. Ne ignem gladio fodias: id
 quod erat; Impudentem et iratum animum asperis verbis ne
 commoueas. Et, Coronam ne vellices: hoc est, Leges ne of-
 fendas. Nam ciuitatum coronae scilicet erant. Praeter haec
 et alia quaedam: Ne cor edas: h. e. Ne conficias teipsum curis.

Ne super choenicem (vel modium) sedeas: h. e. Ne ignauiter uiuas. Non suscipiendas hirundines in domum, h. e. Loquaces et impotentis linguae homines non esse faciendos contubernales. Et, Onus portantibus imponendum; non autem simul deponendum: per quod admonet, non oportere cuiquam cooperari ad ignauiam, sed ad virtutes et ad labores. Deorum imagines in annulis ne feras, hoc est, sententiam et sermonem de diis ne facile manifestes et diuulges. Haec e Cyrillo, apud quem dicto libro IX. contra Iulianum antecedentia quoque et seqq. legisse fuerit operae pretium. Affert enim ibi memorabilia de hieroglyphicis scripturis Aegyptiorum, quae addi velim ad ea quae supra notauim. An non autem hic quoque Cyrilli locus manifestissime confirmat coniecturam nostram supra propositam de libelli huius auctore, eum esse ipsum Porphyrium, qui, teste Suida, cognomentum habuerit Βασιλέως, ἡγουν Μάχους. Meo certe animo vel maxime confirmat.

Caeterum quod Oecolampadius in explicatione secundi symboli τὸν ἀνοιδόυντα vertit *impudentem*, animaduersione ac nota dignum est. Videtur enim vel in suo codice legisse, vel in animo certe habuisse ἀνοιδόυντα. Sed retinendum ἀνοιδόυντα, quod est *turgentem*; siue, vt S. Hieronymus Apologia aduersus Ruffinum vertit, *tumidum*. Notandum et hoc ex dicto loco Cyrilli, Porphyrium de Vita seu Historia Pythagorae plures scripsisse libros. Ait enim in primo libro historiae. Ad minimum itaque duos fuisse oportet, argum. l. 12. Vbi numerus. D. de Testibus. Ex quo colligitur, non modo primum hunc librum Malchi seu Porphyrii, quem nunc primi edimus, in fine mutilum imperfectumque esse, sed et totum secundum interiisse.

Rursum: Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν] S. Hieronymus saepius a nobis laudata Apolog. in Ruffinum: *Stateram ne transilias*, id est, *Ne praetergrediare iustitiam*. Athenaeus lib. X. ita exponit plenius: Πᾶσαν πλεονεξίαν φέρειν καὶ στυγεῖν. ἔπειτα δὲ τὸ ἴσον. Plutarchus Ἐν τῷ περὶ παιδων ἀγωγῆς ita: Ὅτι δεῖ τῆς δικαιοσύνης πλεῖστον ποιῆσθαι λόγον καὶ μὴ ταύτην ὑπερβαίνειν. Clemens Alex. Stromat. lib. V. pag. 239. (in Flor. edit. pag. 232.) ita exponit: Τοντέστι, μὴ παρέχεσθαι τὸ πρὸς τὰς διανομὰς ἴσον τιμῶντας τὴν δικαιοσύνην, ἣ φίλους ἀεὶ φίλοις, πόλεις τε πόλεσι, συμμάχους τε συμμάχοις συνδεῖ. Τὸ γὰρ ἴσον, νόμιμον ἀνθρώποις ἔσν. τῷ

πλέονι δ' αἰεὶ πολέμιον καθίσταται τοῦλασσον, ἐχθρᾶς θ' ἡμέρας κατόχρεται, κατὰ τὴν ποιητικὴν χάριν. Sunt autem versus, quos adducit, Euripidis in Phoenissis. Sed quod deinde idem doctissimus scriptor cum hoc Symbolo Pythag. confert illud Christi: Ἀγαπᾶ τὸν ζυγόν μου, ὅτι χρηστός ἐστι καὶ ἀβαρὺς, si dicendum est, quod sentio, alienum est, frigidaque et inepta accommodatio. Iamblich. cap. 30. in fin. Τὸν ζυγὸν μὴ υπερβαίνειν, δικαιοσύνης ἐστὶ παρακλινεσμα, πάντα τὰ δίκαια παραγγέλλον ἀσκεῖν. Idem in Protreptico c. vlt. Δικαιοπραγεῖν παρακλινεῖται, καὶ προτιμᾶν ἰσότητα καὶ μετριότητα θαυμασιώως· καὶ τὴν τελειοτάτην ἀρετὴν γινώσκουσιν δικαιοσύνην, ἥς συμπληρωτικαὶ αἱ λοιπαί, καὶ ἥς ἀντὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ὄφελος, καὶ οὐ παρέργως αὐτὴν εἰδέναι χρή, ἀλλὰ διὰ θεωρημάτων καὶ ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως. τοῦτο δὲ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἔργον ἐστὶ πένης εἰδέναι καὶ ἐπιστήμης, πλὴν μόνης φιλοσοφίας τῆς κατὰ Πυθαγόραν, ἥτις ἐξαιρέτως τῶν ἄλλων τὰ μαθήματα προτιμᾷ. Diog. Laërt. lib. VIII. pag. 578. hanc symbolo nostro subiicit explicationem: τοῦτέστι, τὸ ἴσον καὶ δίκαιον μὴ υπερβαίνειν.

Μὴ τὸ πῦρ τῇ μαχαίρᾳ σκαλεῖν] S. Hieronymus Apolog. aduersus Rufinum: Ignem gladio ne fodias: iratum videlicet et tnmidum animum verbis maledicis ne lacesas. Meminit et Theodoretus Serm. 8. in pr. ad Gentes: sed non explicat. Athenaeus dicto libro X. Τεθρυμμένον ἄνδρα μὴ ἐριδαίνειν. Πῦρ γὰρ ὁ θυμός. ἡ δὲ ἔρις μάχαιρα. Plutarchus dicto loco: Μὴ ἐρεθίζειν θυμούμενον. οὐ γὰρ προσήκει. ἀλλ' ὑπείκειν τοῖς ἐργιζομένοις. Iamblichus: Τὸ δὲ μαχαίρᾳ πῦρ μὴ σκάλενε, φρονήσεως ἐστὶ παρακλιητικόν. ἐγείρει γὰρ ἡμῖν τὴν ἔννοιαν, τὴν προσήκουσαν περὶ τοῦ μὴ δεῖν πυρὸς πλήρει καὶ θυμοῦ ἀνθρώπων μῆτε ἀντιτιθέναι λόγον τεθρυμμένον, μῆτε ἐρίξειν. πολλάκις γὰρ κινήσεις τῷ λόγῳ τὸν ἀμαθῆ, καὶ ταράξεις, καὶ πείσῃ δεινὰ καὶ ἀγῆ. μάλιστα τοῖς λεχθεῖσιν Ἡράκλειτος. Θυμῷ γὰρ, φησί, μάχεσθαι χαλεπόν. ὃ, τι γὰρ ἂν χρήξῃ γίνεσθαι, ψυχῆς ὀνέεται. καὶ τοῦτο ἀληθῶς εἶπε. πολλοὶ γὰρ χαριζόμενοι θυμῷ, ἀντηλλάξαντο τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν, καὶ θάνατον φίλερον ἐποίησαντο. Ἐκ δὲ τοῦ γλώσσης κρατεῖν, καὶ εἶναι ἡρεμαῖον, ἐκ μὲν νείκους γίγνεται φίλτα, σφεννυμένου πυρὸς θυμικοῦ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἄφρων εἶναι δόξεις. Heracliti dictum hic laudatum Iamblich. etsi in epistolis ipsius, quae exstant, non inuenitur, tamen celebre est ex Aristotelis citationibus, vt lib. II. Ethic. Nicom. cap. 3. et 2. Item, cap. 7. et 5. Polit. cap. 11. Χαλεπόν θυμῷ μάχεσθαι. ψυ-

ζῆς γὰρ ὠνεῖται. Simile est illud Democriti apud Stobaeum, tit. Περί ὀργῆς. Οὐμὸς μάχεσθαι μὲν χαλεπὸν· ἀνδρὸς δὲ, τὸ κρατεῖν, εὐλογιστόν. Vim sententiae elegantissimae non est assecutus interpres Frisius, cum ita vertit: Dictis testis sit Heraclitus. Nam ira, inquit, pugnare difficile. Quodcumque enim usus poposcerit ut sit, id animo prodest. Ὡνεῖσθαι est mercari, non prodesse. Et quomodo possit animo prodesse, quo ut potiatur homo iratus, non dubitet vitam, velut pretium, pro eo dependere?

Diog. Laërt. dicto loco: Ἦθελε δὲ αὐτῷ τὸ πῦρ μαχαίρα μὴ σκαλεῖν, δυναστῶν ὀργὴν καὶ οἰδοῦντα θυμὸν μὴ κινεῖν.

Στέφανόν τε μὴ τίλλειν] S. Hieronymus dicto loco: Coronam minime carpendam: id est, Leges urbium conservandas.

Μὴ καρδίας (forte καρδίαν) ἐσθίειν] Hieronymus ibidem: Cor non comedendum: id est, Moerorem de animo proiciendum. Clemens Alexandrinus Strom. 5. Φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἴσταιται, καὶ ζῆλος, καὶ λύπη· ἢ καὶ οἱ μύσται καρδίαν ἐσθίειν ἀπαγορεύουσι, μὴ χρῆναι ποτὲ διδασκόντες ἔα θυμίας καὶ ὀδύνας ἐπὶ τοῖς ἀβουλήτοις συμβαλῶνσι δάκνυν καὶ κατεσθίειν τὴν ψυχὴν. Ἀθλιὸς γοῦν ἐκεῖνος, ὃν φησι καὶ Ὀμηρος πλανώμενον μόνον, ὃν θυμὸν κατέδειν. Alludit ad versus Homeri de Bellerophonte. Athenaeus lib. X. ἀλνπίαν ἀσκειν exponit. Plutarchus, περὶ παιδων ἀγωγ. Μὴ βλάπτειν τὴν ψυχὴν, ταῖς φροντίσιν αὐτὴν κατατρέχοντα. Iamblich. cap. 24. Ἐνομοθέτησε δὲ τοῖς αὐτοῖς, καρδίαν μὴ τρώγειν· ἐγκέφαλον μὴ ἐσθίειν. καὶ τούτων εἰργεσθαι πάντως τοὺς Πυθαγορικούς. ἡγεμονίαι γὰρ εἰσὶ, καὶ ὥσαντι ἐπιβάθραι καὶ ἔδραι τινὲς τοῦ φρονεῖν, καὶ τοῦ ζῆν. Ἀφωσιούτο δὲ αὐτὰ διὰ τὴν τοῦ θείου λόγου φύσιν. Ibidem cap. 21. Τὸ δὲ, Καρδίαν μὴ τρώγε, σημαίνει, τὸ μὴ δεῖν τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός καὶ τὴν σύμπνοιαν διασπᾶν. καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ, μὴ ἔσθαι βάσκανος, ἀλλὰ φιλόανθρωπος καὶ κοινωνικός. ἐκ δὲ τούτου φιλοσοφεῖν παραινέ. μόνῃ γὰρ αὐτὴ ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν οὐτὶ ἐπιλυπεῖται ἀγαθοῖς ἀλλοτριόις, οὐτὶ ἐπιχαίρει κακοῖς τοῖς (forte τῶν) πέλας, ἅτε φύσει συγγενεῖς, καὶ οἰκείους, ὁμοιοπαθεῖς τε, καὶ κοινῇ ὑποκειμένους τύχῃ, ἀποόρατόν τε τὸ μέλλον ἔχοντας τοὺς ἀνθρώπους πάντας ὁμαλῶς ἀποφαινόμενα. διόπερ συμπαθεῖς τε καὶ φιλαλλήλους παραγγέλλει εἶναι, κοινωνικόν τε ὡς ἀληθῶς καὶ λογικόν ζῶον. Diog. Laërt. pag. 579. Διὰ δὲ τοῦ, Καρδίαν μὴ ἐσθίειν, ἐδήλου, μὴ τὴν ψυχὴν ἀνίας (male editum est a quibusdam ἀνοίας) καὶ λύπαις κατατρίβειν.

Μηδ' ἐπὶ χοίνικος καθίξασθαι] Athenaeus lib. X. Μὴ καθίσθαι ἐπὶ χοίνικα, τουτέστι, μὴ σκοπεῖν τὰ ἐφ' ἡμέραν, ἀλλὰ τὴν ἐπισύσαν αἰεὶ προσδέχεσθαι. ὅρια γὰρ καὶ πέρας ζωῆς ὁ θάνατος. τοῦτο οὖν οὐκ εἰς μετὰ λύπης καὶ φροντίδος προσέσθαι. Plutarchus dicto loco: Μηδ' ἐπὶ χοίνικα καθίσθαι, τουτέστι, φεῦγειν ἀργίαν, καὶ προνοεῖν, ὅπως τὴν ἀναγκαίαν παρασκευάσωμεν τροφήν. Meminit etiam Theodoretus Serm. 8. de Martyribus in pr. Ἐπὶ χοίνικος μὴ καθίσθαι: sed nullam addit explicationem.

Iamblichus in Protrept. p. 146. Τὸ δὲ, Ἐπὶ χοίνικι μὴ καθίξου, Πυθαγορικώτερον ἐκδέχαιτ' ἂν τις, ἐκ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄνωθιν ὀρμώμενος. ἐπεὶ γὰρ σωματότητι, καὶ ζωῳδῳ, καὶ οὐ χοίνικι μετρητέα ἐστὶν ἡ τροφή, μὴ ἡρέμει, μηδ' ἀμύνητος φιλοσοφίας διατέλει, ἀλλ' εἰς ταύτην σαντιὸν δοῦς, ἐκείνου μᾶλλον προνοοῦ τοῦ ἔν σοι θεοειδιστάτου, ὅ ἐστι ψυχῇ, καὶ πολὺ πρότερον τοῦ ἐν ταύτῃ νοῦ. ὣν τροφή οὐ χοίνικι, ἀλλὰ θεωρίῃ καὶ μαθήσει μετρεῖται.

Diogenes Laërtius p. 573. Ἐπὶ χοίνικος μὴ καθίξιν, ἐν ἴσῃ τοῦ ἐπιστώτος φροντίδα ποιεῖσθαι καὶ τοῦ μέλλοντος. ἡ γὰρ χοίνις ἡμερήσιος τροφή.

Μηδ' ἀποδημοῦντα ἐπιστρέφασθαι] S. Hieronymus dicta Apologia: Cum profectus fueris, inquit, ne redeas: id est, post mortem vitam istam ne desideres. Plutarchus dicto loco: Μὴ ἐπιστρέφασθαι ἐπὶ τοὺς ὄρους ἐλθόντας, τουτέστι, μέλλοντας ἀποδηήσκειν, καὶ τὸν ὄρον τοῦ βίου πλησίον ὄντα δρώντας, φέρειν εὐκόλως, καὶ μὴ ἀθνεῖν. Iambl. Symbol. XV. Ἀποδημῶν τῆς οἰκίας, μὴ ἐπιστρέφον. Ἐργονύες γὰρ μετέρχονται. καὶ τοῦτο εἰς φιλοσοφίαν προτρέπει, καὶ τὴν κατὰ νοῦν αὐτοπραγίαν δηλοῖ τε καὶ προλέγει τὸ σύμβολον ἐναργῶς, οἷα φιλοσοφεῖν ἐπιβαλλόμενος, χωρίζε σαντιὸν πάντων σωματικῶν καὶ αἰσθητῶν, καὶ ὄντως θανάτου μελέτην ποιοῦ, ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχοντα ἀμεταστρεπτὴ χωρῶν διὰ τῶν προσηκόντων μαθημάτων. ἀποδημία μὲν γὰρ, μετὰ-στασις τόπου. θάνατος δὲ, ὁ τῆς ψυχῆς χωρισμὸς ἀπὸ τοῦ σώματος. οὕτως δὲ τὸ φιλοσοφεῖν ὡς ἀληθῶς, καὶ ἄνεν αἰσθητηρίων καὶ σωματικῶν ἐνεργειῶν, καθαρῶ τῷ νῷ χρῆσθαι εἰς κατήληψιν τῆς ἐν τοῖς οὐραῖς ἀμειβίας, ἥπερ ἐπὶ γινώσται σοφία οὐσα, φιλοσοφεῖν δὲ ἐπιβαλλόμενος, μὴ ἐπιστρέφον, μηδὲ καθέλκου πρὸς τὰ πρότερα, καὶ ἐν συντροφίῃ σοι διατελούσαντα σωματικὰ. μετάνοια γὰρ ἐκ τούτου πολλὴ σοι παρέφεται ἐμποδιζομένη εἰς τὰς ὑγιᾶς καταλήψεις ὑπὸ τῆς περὶ τὰ σωματικὰ ἀχλὺος. τὴν δὲ

μετάνοιαν ἔρινυν μετανόμασε. Diog. Laërtius pag. 579. Διὰ δὲ τοῦ, εἰς ἀποδημίαν βαδίζοντα μὴ ἐπιστρέφειν, παρήγει τοῖς ἀπαλλαττομένοις τοῦ βίου, μὴ ἐπιθυμητικῶς ἔχειν τοῦ ζῆν, μηδὲ ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἡδονῶν ἐπάγεσθαι.

Τὰς τε λεωφόρους μὴ βαδίζειν] S. Hieronymus: *Per viam publicam ne ambules: id est, Ne multorum sequaris errorem.* Philo Iudaeus libro περὶ τοῦ πάντα σπουδαῖον εἶναι ἐλεύθερον. Τὸν τῶν Πυθαγορείων ἱερώτατον θίασον λόγος ἔχει μετὰ πολλῶν καὶ ἄλλων καλῶν καὶ τοῦτ' ἀναδιδάσκων, ταῖς λεωφόροις μὴ βαδίζειν ὁδοῖς· οὐχ ἵνα κρηνοβατῶμεν (οὐ γὰρ ποσὶ κάματον παρήγγειλεν), ἀλλ' αἰνιττόμενος διὰ συμβόλου, τὸ μὴτ' ἔργοις μὴτε λόγοις δημῶδεσι καὶ πεπατημένοις χρῆσθαι, καὶ ὁδοῖς ἀγγελαιῶν ὑπερῴπτειν, καὶ ἰδιώτας λόγων καὶ δογματικῶν ἰδέας ἀναστέλλειν.

Clemens Alexandrinus lib. V. Strom. pag. 239. Διὸ ὁδοὺς ὑποτιθεμένου τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν ἀποστόλων, ὁμοίως τοῖς προφήταις ἅπασιν· καὶ τὴν μὲν καλοῦντων στενὴν καὶ τεθλιμμένην, τὴν κατὰ τὰς ἐντολάς καὶ ἀπαγορεύσεις περισταλιμένην· τὴν δὲ ἐναντίαν, τὴν εἰς ἀπόλειαν φέρουσαν, πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον, ἀκάλυτον ἡδοναῖς τε καὶ θυμῷ· καὶ φασκόντων, μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδοῖς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστι. Ὁ, τε τοῦ Κίου Προδίκου ἐπὶ τε τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κακίας μῦθος πρόβεισιν· καὶ Πυθαγόρας οὐκ ὀνειδὶ ἀπαγορεύειν τὰς λεωφόρους ὁδοὺς βαδίζειν, προστάττειν, μὴ δεῖν ταῖς τῶν πολλῶν ἔπασθαι γνώμας, ἀκρίτοις καὶ ἀνομολογουμέναις οὐσίαις.

Athenaeus lib. X. Λεωφόρους ὁδοὺς μὴ στείχειν. τουτέστι, γνώμη πολλῶν μὴ ἀκολουθεῖν. εἰκὴ γὰρ ἕκαστος ὃ τι αὐτὸς δόξῃ ἀποκρίνεται. τὴν δ' εὐθείαν ἄγειν, ἡγεμόνι χρῶμενον τῷ λόγῳ. Diogenes Laërtius pag. 578. Ἐκτός λεωφόρου μὴ βαδίζειν. Vbi aut pro ἐκτός reponendum ἐντός: aut delenda particula μὴ. Iamblichus Symbolo V. pag. 138. Τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων, διὰ τῶν ἁγίων βαδίζει. τοῦτο τὴν μὲν δημῶδην καὶ ἀνθρωπίνην ζωὴν ἀφίεναι παραγγέλλει· τὴν δὲ χωριστὴν καὶ θεῖαν μεταδιώκειν ἄξιοι. καὶ τὰ μὲν δοξάσματα τὰ κοινὰ φησὶ δεῖν ὑπερορᾶν· τὰ δὲ ἴδια καὶ ἀπόρρητα περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι· καὶ τὴν μὲν πρὸς ἀνθρώπους φέρουσαν τέρψιν ἀτιμάζειν· τὴν δὲ τῆς θείας βουλήσεως ἐχομένην εὐπραγίαν περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι. καὶ τὰ μὲν ἀνθρώπινα ἔσθ' ἔαν, ὡς δημῶδην· τὰς δὲ τῶν θεῶν θρησκείας, ὡς ὑπερέχουσιν τὴν δημῶδην ζωὴν, ἀνταλλάττεισθαι.

Μηδὲ χελιδόνας ἐν οἰκίᾳ δέχεσθαι] S. Hieronymus dicto loco: Hirundinem in domum non suscipiendam, id est, Garrulos et verbosos homines sub eodem tecto non habendos. Clem. Alex. 5. Stromat. p. 238. Ἀντίκα τῆς βαρβάρου φιλοσοφίας πᾶν σφόδρα ἐπικεκρυμμένως ῥηγεται τὰ Πυθαγόρεια σύμβολα. παραινέει γοῦν ὁ Σέμιος, χελιδόνα ἐν οἰκίᾳ μὴ ἔχειν· τουτέστι, λάλον καὶ ψίδυρον καὶ πρόγλωσσον ἄνθρωπον μὴ δέχεσθαι. Χελιδὼν γὰρ καὶ τρυγὼν, ἀγροῦ στρουθία, ἐγνώσαν καιροὺς εἰσόδων αὐτῶν, φησὶν ἢ γραφή, καὶ οὐ χρη ποτὲ φλυαγία συνοικεῖν. καὶ μὴν γογγύζουσα ἢ τρυγὼν, μέμψως καταλαλιὰν ἀχάριστον ἐμφαίνουσα, εἰκότως ἐξοικίζεται. Ὡς μὴ μοι τρυζήτε παρήμειον ἄλλοθεν ἄλλος. ἡ χελιδὼν δέ, ἡ τὸν μῦθον αἰνίττεται τὸν Πανδίορος, ἀφροισιῦσθαι ἄξιον τὰ ἐπ' ἐκείνη θρυλλούμενα πείθῃ. ἐξ ὧν τὸν Τηρέα τὰ μὲν παθεῖν, τὰ δὲ καὶ δοῦσαι παρελῆφμεν. δίδωκε δὲ ἄρα καὶ τέτιγας τοὺς μουσικούς· ὅθεν ἀπωθεῖσθαι δίκαιος ὁ δώκις τοῦ λόγου. καὶ τὰν Ὀλυμπον καταδερκομένην σκαπτοῦχον Ἦραν, ἔστι μοι πιστὸν ταμιεῖον ἐπὶ γλώσσας· ἡ ποιητικὴ φησιν. ὅ, τε Δισχύλος· Ἄλλ' ἔστι κῆμοι κλῆς ἐπὶ γλώσση φύλαξ. Iamblich. Symbolo XXII. p. 150. Τὸ δέ, χελιδόνα οἰκίᾳ μὴ δέχου, συμβουλεύει, ῥέθυμον καὶ μὴ διηνεκῶς φιλοπονοῦντα, μηδὲ ἐπίμορον αἰρετιστὴν καὶ γνώριμον, εἰς τὰ δόγματα τὰ σὰ μὴ ἐπιδέχου, δέδμενα συνεχοῦς καὶ ἐντονωτάτης προσοχῆς καὶ φρεσπονίας, διὰ τῶν (forte τῆν) ἐν αὐτοῖς ποικίλων ἐξαλλαγῇν καὶ περιπλέκειαν. εἰκόνα δὲ ῥεθυμίας καὶ ἔγκοπῃν χρόνον χελιδόνα κέχρηται, ὅτι μέρος τι τοῦ ἐνιαυτοῦ αὕτη ἐπιφοιτᾷ ἡμῖν, καὶ ὥσαντι ἐπιξενοῦται πρὸς βραχὺν καιρὸν. τὸ δὲ πλεον ἀφίσταται καὶ ἀφανὴς ἡμῖν ὑπάρχει. Diog. Laert. p. 578. Ὁμορφίους χελιδόνας μὴ ἔχειν.

Notandus hic est mos priscus mulierum, quae hirundines vnguento delibutas domibus exigere solebant. Vide post alios Theodoret. Serm. 2. de principio.

Φορτία συνανατιθέναι μὲν τοῖς βαστάζουσιν· συγκαταίρειν δὲ μή.] S. Hieronymus dicta Apologia: Operatis superponendum onus; deponentibus non communicandum: id est, Ad virtutem incipientibus augenda praecepta; tradentes se ocio relinquendos. Clem. Alex. Stromat. lib. I. p. 118. Ἐν γοῦν τοῖς νόμοις ὁ ἐξ Ἑβραίων φιλόσοφος Πλάτων κελεύει, τοὺς γεωργοὺς μὴ ἐπαρδεύσαι, μηδὲ λαμβάνειν ὕδωρ παρ' ἐτέρων, ἐὰν μὴ πρότερον ὀρῶσαντες παρ' αὐτῶν ἄχρῃ τῆς παρθενίου καλουμένης, ἀννδρον εὐρώσι τὴν γῆν. ἀπορία γὰρ ἐπαρκεῖν οὐ δίκαιον· (ita editur: sed aut delenda negatiua particula οὐ:

aut cum D. Hoeschelio nostro legendum, μὴ ἐπαρκεῖν, οὐ δίκ.) ἀργίαν δὲ ἐφοδιάζειν οὐ καλόν· εἰ καὶ φορτίον συναποτιθέναι μὲν εὐλογον, συγκαταθεῖν δὲ οὐ προσήκειν ὁ Πυθαγόρας ἔλεγεν. συνεξάπτει δὲ ἡ γραφή τὸ οἰκτεῖον ὄμμα πρὸς θεωρίαν, τάχα μὲν τι καὶ ἐντιθεῖσα οἷον ὁ ἐγκεντρῶζων γεωργός· τὸ δὲ ἐνυπόχρον ἀνακινούσα. Iamblich. in Protrept. Symbolo XI. pag. 141. Τὸ δὲ φορτίον συνανατιθέναι, συγκαταθεῖν δὲ μὴ, εἰς ἀνδρίαν προτρέπει. πῶς μὲν γὰρ ἀνατιθέμενος φορτίον, πόρου καὶ ἐνεργείας σηματοῦται πρᾶξιν. ὁ δὲ καθαιρούμενος, ἀναπαύσεως καὶ ἀνέσιως. ὥστε καὶ τὸ σύμβολον εἶναι αὐτοῖς τοιόνδε ἔχει ἐπιλογισμόν· μὴ γίγνον μήτις αὐτῷ (legendum παντῶ vel σπαντῶ) μήτις ἄλλῳ ἑαθυμίας καὶ μαλθακῆς διαίτης αἷτιος. πόρω γὰρ πᾶν χρήμα ἀλώσιμον. Ἡράκλειον δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐφήμιζον τὸδε σύμβολον εἶναι αὐτοῖς, ἀπουφραγίζομενοι ἀπὸ τῶν ἐκείνου ἔργων. ὅτι γὰρ ὁμίλει κατ' ἀνθρώπους, πολλὰκις ἐκ πρὸς καὶ πάντων τῶν δεινотάτων ἀπενόστει, θῆνον παραιτούμενος. ἐκ γὰρ τοῦ πράττειν καὶ ἐργάζεσθαι τὸ κατορθοῦν παραγίγνεται, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ ἀποκνεῖν. Idem Iamblichus plenius hoc refert Symbolum ad istum modum: Ἄνδρι ἐπανατιθεμένῳ μὲν φορτίον συνέπαιρος· μὴ συγκαταθεῖν δὲ ἀποτιθέμενον. Idem cap. 18. Φορτίον μὴ συγκαταθεῖν· οὐ γὰρ δεῖ αἷτιον γίνεσθαι τοῦ μὴ πονεῖν· συνανατιθέναι δέ. Diogenes Laërtius pag. 578. Φορτίον συγκαταθεῖν, καὶ μὴ συνεπιτιθέναι. Quae lectio si vera est, sententiam continet plane contrariam: Onus videlicet deponentem esse adiuuandum, non autem una imponendum onus ei qui suscipiat. Sed corrigendus fortasse hic quoque Diogenes ex aliis scriptoribus, ut et alibi.

Μηδὲν κατὰ ῥαστ.] Suspisor legendum μὴ δεῖν; ut et supra, οἷον μὴ δεῖν ἀργίαν ζῆν.

Θεῶν εἰκόνας ἐν δακτυλίοις μὴ φορεῖν] Clemens Alexandrinus lib. V. Strom. pag. 239. Δακτύλιον μὴ φορεῖν, μηδὲ εἰκόνας αὐτοῖς ἐγκαρτάσσειν θεῶν, παρεγγυᾷ ὁ Πυθαγόρας. Ὡςπερ Μωϋσῆς πρόβαται διαβῆδην ἐνομοθέτησεν, μηδὲν δεῖν γλυπτὸν, ἢ γραπτὸν ἀγαλμά τε καὶ ἀπεικόνισμα ποιεῖσθαι· ὥς καὶ τοῖς αἰσθητοῖς προσανέχωμεν, ἐπὶ δὲ τὰ νοητὰ μετῴμεν. ἐξουτελίζει γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ σεμνότητα ἢ ἐν εἰοίμῳ τῆς ὀφείας συνήθεια. καὶ τὴν νοητὴν οὐσίαν δι' ὕλης σεβάζεσθαι, ἀτιμάζειν ἐστὶν αὐτὴν δι' αἰσθήσεως. διὸ καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων οἱ σοφώτατοι τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἔδος ὑπαίθρον ἀφώρισαν, ὡς Ἑβραῖοι τὸν γεὼν ἄνευ ἀγάλματος εἰσάμενοι, etc.

Vt autem Clemens duo Symbola cognata coniungit, ita et Iamblich. in *Protrept. Symb.* 23. et 24. Τὸ δὲ, Δακτύλιον μὴ φόρει, ἀκολουθῶς τῷ Πυθαγορικῷ ἀρέσκοντι ἐλωμεν εἰς τὴν παράκλησιν οὕτως, ἐπεὶ δεσμοῦ τρόπον περιέκειται τοῖς φοροῦσιν ὁ δακτύλιος, ἴδιον ἔχον τὸ μὴ ἄγχειν, μηδὲ κακουχεῖν, ἀλλὰ πως ἀρμόζειν, καὶ προσφυῶς ἔχειν. δεσμός δὲ τοιοῦτός τις καὶ τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ ὑπάρχει. τὸ οὖν, Δακτύλιον μὴ φόρει, ἀκολουθῶς φιλοσοφεῖν (forte φιλοσόφει) ὡς ἀληθῶς, καὶ χρίσει τοῦ περικειμένου δεσμοῦ τὴν ψυχὴν. μελέτη γὰρ θανάτου καὶ χωρισμός ψυχῆς ἀπὸ σώματος ἢ φιλοσοφία. τὴν ἄρα Πυθαγορικὴν μετῆδι σπουδῇ μεγάλῃ, τὴν ἀφιστάσαν ἑαυτὴν διὰ τοῦ τοῦ ἀπὸ σωματικῶν πάντων, καὶ περὶ τὰ νοητὰ καὶ αἴτια διὰ τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων καταγυρομένην. ἀλλὰ καὶ ἀπόλλυε (forte ἀπόλυε) σαυτοῦ τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἀνθολκὰ καὶ κολλυσιεργα τοῦ φιλοσοφεῖν σαρκὸς ἀσχολήματα, τροφὰς τε ὑπερβαλλούσας, καὶ πληθώρας ἀκαίρους, δεσμοῦ τρόπον τὸ σῶμα κατυλαμβανούσας, νοσοκομίας τε καὶ ἀσχολίας ἀδιαλείπτως ἐμποιοῦσας.

Τὸ δὲ, Θεοῦ τύπον μὴ ἐπίγλυφε δακτυλίῳ, κατὰ τὴν προλεχθεῖσαν ἔννοιαν προτροπῇ χρῆται τοιῷδε. φιλοσόφει, καὶ ἀσωμάτους πρὸ παντός ἡγού θεοὺς ὑπάρχειν. τὸ γὰρ κυριώτατον ὄξωμα τῶν Πυθαγορικῶν δογμάτων, τούτεστιν (lego diuissim, τούτο ἐστιν) ἐξ οὗ τὰ πάντα σχεδὸν ἤρτηται, καὶ ὑφ' οὗ μέχρι τέλους κρατύρεται. μὴ νόμιζε δὲ μορφαῖς αὐτοὺς κεχρησθαι, ὅσαι εἰσὶ σωματικαί. μηδὲ προσδέχεσθαι ὑποστάσει ὕλικῇ, καὶ οἷον δεσμοῦ ὕλικῷ σώματι, ὥσπερ τὰ ἄλλα ζῶα. αἱ δὲ (forte deesse ἐν) δακτυλίοις γλυφαί, τὸν τε δεσμόν δι' αὐτοῦ τοῦ δακτυλίου ἐμφαίνουσι, καὶ τὴν σωματικότητα, τὸ, τε αἰσθητὸν εἶδος, καὶ ὥσαντι τινος τῶν ἐπὶ μέρους ζῶων διὰ τῆς γλυπτῆς προσόψεως, ἧς χωριστέον μάλιστα τὸ τῶν θεῶν γένος, ὡς αἰδιόν τε καὶ νοητόν, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἀεὶ ἔχον, ὡς ἐν τῷ περὶ Θεοῦ ἰδίως καὶ πληρέστατα τεχνολογεῖται.

Idem de V. P. cap. 18. Num. 84. Ἐν δακτυλίῳ μὴ φέρειν σημεῖον Θεοῦ εἰκόνα, ὅπως (videtur deesse μὴ) μαινῆται. ἀγαλμα γὰρ, ὑπερ δεῖ φυτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ (locus corruptus, quem tacitus praeteriit Arcerius).

Σπονδὰς τε ποιῆσθαι τοῖς θεοῖς κατὰ το οὗς τῶν ἐκπαμμάτων] Iamblich. cap. 18. Σπένδειν τοῖς θεοῖς κατὰ τὸ οὗς τῆς κῆλικος οἰωνοῦ ἔνεκα, καὶ ὅπως μὴ ἀπὸ τοῦ πίνηται.

45 Κράμων παρῆναι ἀπέχεσθαι] Ipsemet de se Pythagoras apud Lucianum βίῳν πράσει, interrogatus a merca-

tore, Τὰ δ' ἀμφὶ διαταρ ὁποῖός τις εἶ; h. e. in victus autem ratione qualisnam es? respondet ei in haec verba: Ψυχῆτον μὲν οὐδὲ ἐν τι οὐτέομαι· τὰ δ' ἄλλα, πλὴν κνάμων. Sed hic primum non inter omnes convenire video, quid fabarum nomine Pythagoras intelligi voluerit, cum ab ipsis praecepit abstinendum. Deinde et causae huius interdicti ab aliis aliae redduntur. Sunt qui putent, idcirco fabarum, siue (vt cum Agellio fabuler) fabulorum esu et ipsum abstinuisse Pythagoram, et suis sectatoribus interdixisse, quod hoc genus leguminis sit non modo nimis alimentosum, sed et flatulentum, et menti tenebras offundat: quam eandem ob causam ab animatorum quoque esu abstinuerint. Ita ignorabilis ille vitae Pythagorae scriptor apud Photium pag. 713. Bibliothec. Ὅτι τὰ τοιαῦτα τῶν βρωμάτων (τὰ ἔμψυχα) παχύνει τὸν νοῦν, τροφιμώτερα ὄντα, καὶ πολλὴν ἀνάδοσιν ποιοῦντα. διὰ τοῦτο καὶ τοῦ κνάμου ἀπιζοντο, ὅτι φυσώδης καὶ τροφιμώτατος· καὶ ἄλλας δὲ τινὰς αἰτίας πλείους ἀποδιδόσιν, αἱ αὐτοὺς ἐνῆγον ἀπέχεσθαι τῶν κνάμων. Plinius praeter hebetationem sensuum et insomnia, adducit aliam quoque rationem ex aliorum sententia, quae ambae causae interdicti fabarum esus ex his eius verbis intelligi poterunt, quae describam ex lib. XVIII. cap. 12. Fabae multiplex usus omnium quadrupedum generi, praecipue homini. Frumento etiam miscetur apud plerasque gentes, et maxime panico, solida, ac delicatius fracta. Quin et prisco ritu fabacia suae religionis diis in sacris est, praeualens pulmentari cibo, et hebetare sensus existimata, insomnia quoque facere. Ob haec Pythagoricā sententiā damnata: vt alii tradidere, quoniam mortuorum animae sint in ea: qua de causa parentando utique assumitur. Varro et ob haec Flaminem ea non vesci tradit, quoniam in flore eius literae lugubres reperiuntur. In eadem peculiaris religio. Namque fabam utique e frugibus referre mos est, auspicii causa, quae ideo refrina (forte referina legendum) appellatur. Et auctionibus eam adhiberi lucrosam putant. Sola certe frugum etiam exesa repletur crescente luna, etc. Diogenes Laërtius p. 588. ex Aristot. libr. de Fabis quinque huius instituti rationes affert: Παράγγελλειν αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν κνάμων, ἢ ὅτι αἰδοίοις εἰσιν ὅμοιοι· ἢ ὅτι ἄδον πύλαις· (ἀγόνατον γὰρ μόνον)· ἢ ὅτι φθίσει, ἢ ὅτι τῇ τοῦ ὄλου φύσει ὅμοιον, ἢ ὅτι οὐλοαρχικόν, κληροῦνται γοῦν (forte γὰρ) αὐτοῖς. Idem Laërtius pag. 582. Τῶν δὲ κνάμων ἀπηγόρευεν ἔχεσθαι, (legendum puto, ἀπέχεσθαι) διὰ τὸ πνευματώδεις ὄντας μάλ-

λον μετέχειν τοῦ ψυχικοῦ· καὶ ἄλλως κοσμιωτέρας ἐργάζεσθαι τὰς γαστέρας μὴ παραληφθέντας, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς καθ' ἑνους φαντασίας λείας καὶ ἀπαράχους ἀποτελεῖν. Similiter Cicero lib. 2. De Divinatione: Pythagoras et Plato locupletissimi auctores, quo in somnis certiora videamus, praeeparatos quodam victu atque cultu proficisci ad dormiendum iubent. Faba quidem Pythagorei utique abstinuere: quasi vero eo cibo meus, non venter infletur. Sed nescio quomodo nihil tam absurde dici potest, quod non dicatur ab aliquo philosophorum, etc. Quem Ciceronis locum retulit et Agellius lib. IV. cap. 11. aliis longe verbis: quod factum puto, quia memoriae suae confidens, Ciceronis locum non inexistit, nec verba eius annumeravit. Sic autem ait: Iubet igitur Plato sic ad somnum proficisci corporibus affectis, ut nihil sit, quod errorem animis perturbationemque afferat. Ex quo etiam Pythagoreis interdictum putatur, ne faba vescerentur: quae res magnam habet inflationem. Is cibus tranquillitati mentis constat esse contrarius, etc. Plutarchus autem in lib. De Liberorum Educatione, τὸ κνᾶμων ἀπέχεσθαι, ita exponit: Οὐ δὲ πολιτεύεσθαι. κνᾶμενται γὰρ ἦσαν ἐμπροσθεν αἱ ψιγοφορίαι, δι' ὧν πέρας ἐπετίθεσαν ταῖς ἀρχαῖς. Iamblich. c. 24. Κνᾶμων ἀπέχου, διὰ πολλὰς ἱερὰς τε καὶ φυσικὰς καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἀνηκούσας αἰτίας. (vbi quod paulo post editum est, καὶ διὰ τῆς τροφῆς ἀρχόμενος, εἰς ἀρετὴν ὁδηγεῖν τοὺς ἀνθρώπους· obiter corrigo, ὁδῆγει: praecessit enim διαθεσμοθέτης.) Idem Iamblichus in Protrept. cap. vlt. Symb. 37. Τὸ δὲ, κνᾶμων ἀπέχον, συμβουλεύει, φυλάττεσθαι πᾶν, ὅσον ἐπιφθαρτικόν (forte legendum ἐστὶ φθαγτ.) τῆς πρὸς θεοῦς οὐμίας, καὶ τῆς θείας μαντικῆς. Sed et Lucian. loco supra dicto Pythagoram inducit, ad quaesitum mercatoris, quid ita fabas abominetur, sic respondentem: Ego vero eas non abominor nec odi: sed quia sacrae sunt, et mirabilem quandam obtinent indolem, ideo ab illis abstineo. Eam indolem deinde explicat hunc in modum: Πρῶτον μὲν γὰρ τὸ πᾶν γονὴ εἶσι· καὶ ἦν ἀποδύσῃς κνᾶμων ἐπὶ χλωρὸν ἔδντα, ὅψαι τοῖσιν ἀνδρείοισι μορίοισιν ἐμπερεῖα τὴν φύσιν. Ἐψηθέντα δὲ, ἦν ἐπαφῆς εἰς τὴν σεληναίην νυξὶ μεμετρομένησιν, αἶμα ποιήσεις· τὸ δὲ μεύζον, Ἀθηναίοισι νόμος, κνᾶμοῖσι τὰς ἀρχὰς αἰρεῖσθαι. Quibus applaudens mercator ait: Καλῶς πάντα ἔφης καὶ ἐροῦρεπῶς. In quibus nihil nisi διασυρμός καὶ χλευασμός Lucianicus inest, ut etiam apud eundem in 2. Verae Hist. vbi in conuiuio solenni post partam victoriam ab nescio quibus celebrato, cum etiam fabae essent coctae atque appositae, ab illis

abstinentem facit Pythagoram. Τότε δ' οὖν κνάμους ἐφήσαν-
τες, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς νόμος, ἐπειδὴν πόλεμον κατορθώσωσιν,
εἰσιτιῶντό τε ἐπινίκια, καὶ ἑορτὴν μεγάλτην ἤγον. Μόνος δὲ ταύ-
της οὐ μετείχε Πυθαγόρας, ἀλλ' αὐτοῖς πόρῳ ἐκαθέζετο, μυσαι-
τόμενος τὴν κναμοφαγίαν, etc.

Neque vero solum esu fabarum volunt abstinuisse
Pythagoram, et qui ab eo, (non aliter quam a cognata-
rum nuptiis et commixtione abhorremus: vnde fabam *Py-
thagorae cognatam* venuste dixit poeta Venusinus) sed etiam
superstitiose cauisset ipsos, ne forte fabas in agro adhuc
nascentes conculcarent violarentue, vsque adeo, vt mallet
occidi quam hoc facere. Ἀλῶναι μᾶλλον, ἢ πατῆσαι, dicebat
Pythagoras, teste Diogene Laërtio pag. 592. cum Crotone
fugiens peruenisset ad agrum fabis consitum (fabalia vocat
Tertullian. lib. de Anima cap. 31.) ibique constitisset, ac
trucidari, quam per fabas grassari transeundo maluisset.
Vid. et Iamblich. cap. 31. vbi de Pythagoricis, fabarum
religiosis cultoribus, καὶ ἐπετέγγανον δὲ ἤδη τοῦτον· βαρύνενοι
(forte βαρυνόμενοι) γὰρ τοῖς ὕπλοις ἀπελείποντο οἱ σπινθηρισκό-
μενοι τοῦ διωγμοῦ· εἰ μὴ περιφεύγοντες ἐνέτιχον πεδίῳ τινὶ κνά-
μοις ἐσπαρμένῳ καὶ τεθληδὶ ἱκανῶς, καὶ μὴ βουλόμενοι δόγμα
παραβαίνειν, τὸ κελύον, Κνάμων μὴ θιγγάνειν, ἔστησαν, etc.
Ita ibi legendum et distinguendum. Vide et S. Chryso-
stomum Homil. 1. in Ioannem, quem locum supra alia
occasione annotaui.

Hanc tamen veterem opinionem vt falsam refellit
Agellius lib. IV. cap. 11. et ex Aristoxeno, Aristotelis
auditore, probat, Pythagoram non abstinuisse fabulo (ita
vocat, quem Graeci κνάμον), sed potius vnum ex omnibus
leguminibus vehementer probasse, et maxime illo vti soli-
tum, quoniam is cibus et subduceret sensim alium, et
leuigaret; siue, vt Graeca verba habent: Κινητικόν τε γὰρ
εἶναι καὶ διαφορητικόν. Aperit etiam ibidem Agellius causam
erroris de κνάμῳ non esitato, quia in carmine Empedoclis
Pythagorae hic inueniatur versus:

Ἀελοὶ πάνδελοι κνάμων ἀπὸ χεῖρας ἔχισθαι.

quem versum proxime secutus est alter, relatus a Clemente
Alexandrino 3. Stromat. p. 187.

Ἴσόν τοι κνάμους τρώγειν, κεφαλὰς τε τοκήων.

ex quo plerique fuerint opinati, κνάμον legumentum vulgo
dici. Sed addit Agellius, eos, qui carmina Empedoclis

diligentius scitiusque arbitrati sint, observasse, *κνάμους* ibi *testiculos* significare: eosque more Pythagorae operte atque symbolice *κνάμους* appellatos, quod sint *εἰς τὸ κνῆν δειροί, καὶ αἷτιοι τοῦ κνῆν*. Non igitur a fabulo non edendo, sed a rei Venereae proluvio voluisse homines deducere.

Aliam prohibitionis huius, ut sic dicam, fabariae rationem reddit Clem. dicto loco, quia interdiceretur voluerit Pythagoras, ne rebus venereis post procreationem sobolis tantum voluptatis causa indulgeamus, cum *fabarum* esus in foecundas efficiat mulieres: sicut etiam gallinas assiduò fabarum esu sterilesce: imo etiam, Theophrasto auctore, *putamina fabarum radicibus novellarum arborum si circumfundas, exarescere ipsas facias*. Verba Clementis haec sunt: *Φασὶ καὶ τοὺς Πυθαγορεῖους ἀπέχεσθαι ἀφροδισίων. ἐμοὶ δὲ ξυπαλὴν δοκοῦσι γαμεῖν μὲν παιδοποιῶντες ἕνεκα τῆς δὲ ἐξ ἀφροδισίων ἡδονῆς ἐδέλκιν κρατεῖν μετὰ τὴν παιδοποιῶν, ταύτη μυστικῶς ἀπαγορεύουσι κνάμοις χρῆσθαι· οὐχ ὅτι πνευματοποιὸν καὶ δόσπεπτον, καὶ τοὺς δνείρους τεταραγμένους ποιῶ τὸ ὄσπριον· οὐδὲ μὴν, ὅτι ἀνθρώπου κεφαλῇ ἀπείκασται κνάμος, κατὰ τὸ ἐπύλλιον ἐκεῖνο· Ἰσὸν τοι κνάμους etc. μᾶλλον δὲ, ὅτι κνάμοι ἐσθιόμενοι ἀτόκους ἐργάζονται τὰς γυναῖκας etc.* Sequitur deinde quod ex Theophrasto iam dixi, nec non de gallinis fabiunoris sterilescentibus.

Postremo non est hic nobis omittenda istius praecepti Pythagorae de abstinentia a fabis nova atque singularis expositio, quam apud Caelium Rhodigin. legi lib. XXVII, *Lect. Antiq.* c. 17. Ei enim Pythagoras nomine *cyami* non aliud intellexisse videtur, quam *ovum*, quod in eo sit animalium *κνήσις*, id est foetura. Eius autem (inquit) erat decretum, compar censer, *κνάμους ἐσθίειν, κεφαλῆς τε τοκίων, Probat ibidem testimoniis Ovidii, Iuuenalis, et Luciani, ova lustrationibus et expiationibus adhiberi solita.*

- 44 Τοῦ θ'] Haec nota solis est in MSC. quasi scriptum foret, τοῦ ἡλίου: quomodo edidimus infra: vbi idem in MSC. erat signum,

Ἡμέρας] Videtur hinc deperiisse numerus dierum.

Ἡ παιδὸς κεφαλὴν, ἢ γυναικὸς αἰδ.] Mira vero metamorphosis fabarum; imo vel floris fabalis.

- 45 Τριγλίδος] In MSC. hoc nomen istis erat notis scriptum: Δος,

[*Ἰβιδὲν Ἀραλῆφης*] Ita in nostro exemplari a librario scriptum erat. Sed legendum ἀραλῆφης. Est autem hoc loco ἀραλῆφη piscis marinus, *urtica* dictus. Scribitur etiam per *v*, Ἀραλῆφη: ut apud Arist. et Plutarchum, quorum verba recitat Agellius lib. IV. cap. 11. Suidas: Ἀραλῆφη, ἡ κνίδη, καὶ ἡ χερσαία, καὶ ἡ θαλαττία, ἥτις ἐστὶ κογχυλίδιον τι. Deinde postquam Aristophanis et Pherecratis protulit versus, quibus hoc nomen intexuerunt, addit de *urtica marina* testimonia Aristotelis 1. *de Animalibus*, et Theophrasti lib. VII. *Physic*. Obseruetur obiter proverbiū ex Pherecratis versibus: *Urtica malim coronari, quam inepto cantori auscultare.*

Atque haec hactenus ad Symbola Pythag., quae Malchus seu Porphyrius attingit et explicat, annotata sint. Multo autem plura habet Iamblich. in *Protreptico* cap. vlt., quae cum suis explicationibus huc inserere animus erat, non sine emendationibus nostris. Sed cum animaduertērem, instantibus nundinis properandum fore ad huius opusculi absolutionem, illa commodiore tempore dabimus peculiari libello. Interea lectorem remitto ad ea, quae habent Erasmus initio *Chiliadum*, et Lilius Gregorius Gyraldus, etc.

[*Ἰσθμῶν μὲν Εὐφορβος*] Huius animae Pythagoricae migrationis in varia corpora plurimi auctores meminerunt: quorum aliquos alibi produxi: hic alios allegabo. Pertinent huc isti versus Horatiani lib. I. Od. 28.

Habentque

Tartara Panthoidem iterum Oreo

Demissum, quamvis clypeo Troiana refixo

Tempora testatus, nihil ultra

Nervos atque cutem morti concesserat atrae,

Iudice te non sordidus auctor

Naturae verique, etc.

Ad quem locum vide Commentarium Clarissimi Turnebi. Ouid. lib. I. *Metamorphos.* ita loquentem inducit ipsummet Pythagoram:

*Morte carent animae, semperque priore relicta
Sede, nouis domibus viuunt, habitantque receptae.
Ipse ego (nam memini) Troiani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram, cui pectore quondam
Haesit in aduerso grauis hasta minoris Atridae.
Cognoui clypeum, laeuae gestamina nostrae,
Nuper Abantis, templo Iunonis, in Argis.*

*Omnia mutantur: nihil interit: errat et illinc
Huc venit; hinc illud, et quoslibet occupat artus
Spiritus, eque feris humana in corpora transit,
Eque feris noster, nec tempore deperit vlllo etc.*

Lactantius Firmian. lib. III. De Falsa Sapiencia cap. 19. Nisi forte credimus inepto illi seni, qui se in priori vita Euphorbum fuisse mentitus est. Hic (credo quod erat nobili genere natus,) familiam sibi ex Homeri carminibus adoptavit. O miram et singularem Pythagorae memoriam! O miseram oblivioni omnium nostrum, qui nescimus, quid ante fuimus! Sed fortasse vel errore aliquo vel gratia sit effectum, ut ille solus Letheum gurgitem non attigerit, nec oblivionis aquam gustaverit: videlicet senex vanus, sicut otiosae aniculae solent, fabulas tanquam infantibus credulis finxit. Quod si bene sensisset de iis, quibus haec locutus est, si homines eos existimasset, nunquam sibi tam petulanter mentiendi licentiam vindicasset. Sed deridenda hominis leuissimi vanitas, etc. Idem lib. VII. De Divino praemio cap. 23. De anastasi philosophi quoque dicere aliquid conati sunt, tam corrupte quam poëtae. Nam Pythagoras transire animas in nova corpora disputavit: sed inepte, quod ex hominibus in pecudes, et ex pecudibus in homines, et seipsum ex Euphorbo esse reparatum, etc.

Eandem μετεμψυχώσεως seu μετενσωματώσεως seu παλιγγενεσίας (tot enim nominibus appellabat) vanitatem prolixè Tertullianus quoque refellit lib. De Anima, maxime cap. 28. 31. et 32. Vocat ille etiam animarum recidiatum reuolubilem semper ex alterna mortuorum atque viventium suffocatione. Recidiatum, ut recidiuam febrem appellamus. De multis Tertullianicis pauca hic ascribam. Sic ergo doctissimus ille Afer cap. 28. Neque veritas desiderat vetustatem, neque mendacium deuitat nouellitatem. Teneo plane falsum antiquitate generosum. Quidni falsum, cuius testimonium quoque ex falso est? Quomodo credam non mentiri Pythagoram, qui mentitur, ut credam? Quomodo mihi persuadebit, Aethalidem, et Euphorbum, et Pyrrham piscatorem, et Hermotimum se retro et Pythagoram fuisse, ut persuadeat, viuos ex mortuis effici, qui iterum se Pythagoram peieravit? etc. Vide eundem Tertullianum Apologetico aduersus Gentes cap. 48. et De Resurrectione carnum cap. 1. Hausit vero Pythagoras hoc dogma περί μετεμψυχώσεως ab Aegyptiis: de quibus iuvat audire Herodotum Euterpe, seu Musa altera: Πρώτοι δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον Αἰγύπτιοι εἰσι εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος ἐστίν.

τοῦ σώματος δὲ καταφθίνοντος ἐς ἄλλα, ζῶον αἰεὶ γινόμενον ἐσ-
δύεται. ἐπὶ αὖν δὲ περιέλθῃ πάντα τὰ χερσαῖα, καὶ τὰ θαλάσσια,
καὶ τὰ πτηνὰ, αὐτὴς ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινομένην ἐσθύνει· τὴν
περιτλήσιν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐκ τριοχιλίοισι ἔτεσι. τοῦτω τῷ λό-
γῳ εἰσὶν οἱ Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, οἱ μὲν πρότερον, οἱ δὲ ὕστερον,
ὥς ἰδίᾳ ἐαυτῶν ἰόντι, τὼν ἐγὼ εἰδὼς τὰ ὀνόματα, οὐ γράφω.
Procul dubio intelligit Pythagoram et eius sectatores.

Ab eadem persuasione stultissima fluxerunt ista Tibulli
prope finem Panegyrici ad Messalam :

*Quin etiam, mea cum tumulus contexerit ossa,
Seu matura dies celerem properat mihi mortem,
Longa manet seu vita, tamen mutata figuram,
Seu me finget equum, celeres percurrere campos
Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Sive ego per liquidum volueris vehar aëra pennis,
In quemcunque hominem me longa receperit aetas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.*

Ad quem locum clariss. et elegantiss. Passeratius haec inter
alia annotavit in suis Praelectionibus doctissimis: *Seu longa
me vita exspectat. Sed in alio corpore, sive humano sive fe-
rino.* Alludit enim ad μετεμψύχωσιν Pythagorae, de qua
Plato sub finem lib. X. et ultimi de Legibus: ubi Orpheus
vitam in corpore cygni deligit, auersatus humanum corpus
odio mulierum: Thamyra in corpore philomelae: Ajax Te-
lamonius in corpore leonis: Agamemnon in corpore aquilae.
Sic Ennius se mutatum in patrum somniauit, et animam
Homeri in corpus suum immigrasse. De hoc Enniano so-
mnio vide etiam quae scripsit Paul. Merula Comment. ad
lib. I. Annalium Ennii p. 68. et seqq. Horat. lib. II. epist. 1.

*Ennius et sapiens, et fortis, et alter Homerus
(Vt critici dicunt) leuiter curare videtur,
Quo promissa cadant, et somnia Pythagorea.*

Hoc vult: Ita negligentem esse ac prope dissolutum in scri-
bundis versibus, ut parum memor fuisse videatur eorum,
quae de animae Homericæ in suum corpus migratione pro-
fessus et gloriatus fuerat. Adducit deinde Passeratius Epi-
gramma Ausonii, qui hoc Pythagoreo dogmate belle in Mar-
cum quendam lusit:

*Pythagora Euphorbi, reparas qui semina rerum,
Corporibusque nouis das reduces animas:*

*Dic, quid erit Marcus, iam fata nouissima functus,
Si redeat vitam rursus in aëriam?*

Respondet huic interrogationi Pythagoras, cum prius sciscitando cognouisset, quam impurus ac nefarius homo ille Marcus fuisset, dum vineret:

*Non taurus, non mulus erit, non hippocamelus,
Non caper aut aries: sed scarabaeus erit.*

Eandem insaniam (sed paulo moderatius) insanierunt etiam in populo Iudaico Pharisei. Dixi, moderatius, quia teste Iosepho lib. XVIII. *Antiquit.* cap. 2. et *de Bello Iudaico* lib. II. cap. 8. ita sentiebant, omnem quidem animam incorruptam esse; transire autem in alia corpora solas bonorum, iisque facilem esse ad vitam reditum; improborum vero interminabili supplicio cruciari. Huius dogmatis Pharisaei vestigium extat etiam in Historia Euangelica, vbi ea opinio Herodii fuisse dicitur de Iohanne Baptista iussu Herodis capite truncato, ipsum in Christo reuixisse. Vid. Matth. XIV. in pr. Marc. VI. v. 14. et seqq. Luc. IX. v. 7. et seq. Haec de illo transmigrationis animarum dogmate Pythagorico habebam quae adderem supra a me annotatis.

Inprimis vero memorabile est, quod scribunt de septenni Pythagorae latitatione et emaciatione in specu subterranea, seu hypogeo, vbi se abdiderit, (sola conscia matre, quae et necessaria victui ei subministrarit clanculum, et quid inter homines interim ageretur, renuntiaret) ut mortuus videretur, tandemque ab inferis ad superos redisse, cum post septennium denuo ex illo hypogeo emersus, conspicendum se hominibus praeberet. Vide Tertullianum dicto capite 28. Facit eiusdem latitationis mentionem etiam Diog. Laërtius, quanquam non exprimit ibi tempus definitum, quo elapso iterum emerserit. Tantum ἀόριστος ait, μετὰ χρόνον ἀνελθεῖν ἰσχυρὸν καὶ κατεσκευασμένον: quod non debuit interpretes Ambrosius reddere, Anno exacto ascendisse Pythagoram etc. cum nec χρόνος vnquam pro anno vsurpetur; et sit verisimile, Diogenem, si non de septennio, certe de pluribus quam vno anno sensisse. Illud autem imposturae et falsi genus animaduersione quoque dignum est, quod scribit Diogenes: Pythagoram ea, quae mater ipsius filii iussu literis consignarat, euenta rerum, deinde posteaquam quasi ab inferis reuertisset, sic recitasse ciuibz suis, tanquam ipse eadem absens obseruasset ac meminisset: qua

fallacia sibi apud eos opinionem diuinitatis conciliauerit. Nisi quis dicat, haec quoque (vt id genus alia) in odium et inuidiam Pythagorae a malenolis fuisse conficta et disseminata: quam in sententiam magis inclino, quam vt impostorem falsarium huiusmodi credam ipsum fuisse, cuius alioqui tam sancta praecepta lego, quae vix ab impostore proficisci potuisse videantur.

Sed his in medio relictis (de quibus quisque sentiat, quod volet) ad dogma de Palingenesia et Metempsychosi atque Metensomatosi paulisper redeamus. Id ergo non solum Ecclesiastici Scriptores tanquam vanitatis plenum (sicut est) exploserunt, sed Lucianus quoque derisit, vt videre est in ipsius Dialogo, cuius titulus *Somnium*, siue *Gallus*: item in *Vitarum auctione* statim initio. Priore Dialogo ita narrantem Micyllo gallum inducit: (gallus autem ille quondam fuerat Pythagoras) Ἐπίπερ Εὐφορβὸς ἐγενόμην, ἐμαχόμην ἐν Ἰλίῳ, καὶ ἀποθανὼν ὑπὸ Μενελάῳ, χρόνῳ ὕστερον εἰς Πυθαγόραν ἦκον. τέως δὲ περιέμενον ἄοικος ἐστὼς, ἄγχι δὴ ὁ Μήσαρχος ἐξερχάσθηται μοι τὸν οἶκον. etc. Altero loco mercatori admirabundo eandem transformationem pollicetur: Νῦν μὲν οὗτος, πάλαι δὲ ἐν ἄλλῳ σώματι, καὶ ἐν ἄλλῳ ὀνόματι ἐφαντάζω, χρόνῳ δὲ αὖθις εἰς ἄλλο μεταβήσεται. Cui respondet Mercator: Τοῦτο φης, ἀθάνατον εἰσσεύσθαι με, ἀπαλλαττόμενον εἰς μορφὰς πλείονας;

Ἦς ὁ σκοπὸς, ῥύσασθαι καὶ διελυθερῶσαι] Eundem 46 fuisse primum scopum philosophiae Pythagoricae, liberationem videlicet animae a vinculis corporeis, Iamblichus indicat hisce verbis cap. 32. Μέγιστον δὲ πάντων πρὸς ἀνδρείαν παράγγελμά ἐστι, τὸν σκοπὸν προθεῖναι τὸν κυριώτατον, ῥύσασθαι καὶ ἐλυθερῶσαι τὴν τοσοῦτον (apud Malchum est τοιούτων) εἰργμῶν καὶ συνδέσεων (Malchus habet συνδέσμων) τὸν κατεχόμενον ἐκ βλαστῶν νοῦν, etc. Eundem scopum Iamblichus etiam cap. 13. ex his verbis proponit: Φαίνεται ἡμῖν φιλοσοφία ἀπαλλαγὴν τῶν ἀνθρωπίνων δεσμῶν παρέχειν καὶ λύσιν τῆς γενέσεως, καὶ περιαγωγὴν (forte παραγωγὴν, vel προαγωγὴν) ἐπὶ τὸ ἐν, καὶ γνώσιν τῆς ὄντως ἀληθείας, καὶ κάθαρσιν ταῖς ψυχαῖς. εἰ δὲ ἐν τούτῳ μάλιστα ἐστὶν ἡ ὄντως εὐδαιμονία, σπουδαστέον περὶ αὐτὴν, εἰπερ ὄντως βουλόμεθα μακάριοι εἶναι etc. Eodem pertinet, quod philosophiam dicebat Pythagoras esse meditationem mortis: idque deinde et Plato ab ipso est mutuatus. Porphyrius apud Stobaeum Sermone 117. de morte: Ὁ εἰδὼς ἡ φύσις, τοῦτο φύσις λύνει καὶ ὁ

ἔδησεν ἡ ψυχὴ, τούτῳ αὐτὴ λύει. ἔδησε δὲ φύσις μὲν σῶμα ἐν ψυχῇ· ψυχὴ δὲ ἑαυτὴν ἐν σώματι. Φύσις μὲν ἄρα λύει σῶμα ἐκ ψυχῆς· ψυχὴ δὲ ἑαυτὴν λύει ἀπὸ σώματος. ὁ γοῦν θάνατος διπλοῦς. ὁ μὲν συνεγνωσμένος, λομμένου τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ψυχῆς· ὁ δὲ τῶν φιλοσόφων, λομμένης τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος· καὶ οὐ πάντως ἕτερος ἐτέρῳ ἐπεται. Ammonius in Commentario *V Vocum* inter alias philosophiae definitiones hanc quoque ponit, et praeclare commentando explicat: "Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὁρισμὸς ἐκ τοῦ τέλους, ὁ λέγων· Φιλοσοφία ἐστὶ μελέτη θανάτου. Quod ne quis perperam ita accipiat, debere quem seipsum rebus humanis extrahere, (sicut fecit Cleombrotus ille Ambraciota, qui lecto Phaedone Platonis seipsum de muro praecipitem dedit, mortemque oppetiit,) docet, ut vinculum corporis et animae duplex est, vnum naturale, quo anima corpori deuincta est, ipsumque viuificat; alterum voluntarium, seu προαιρετικόν, quo anima alligata corpori seruitutem seruit, ab eoque in potestatem redigitur (ὁ προαιρετικὸς δεσμός, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ δέδεται δουλεύουσα τῷ σώματι αὐτῷ, καὶ κρατουμένη ὑπ' αὐτοῦ: sic enim legendum, vel κρατημένη, non κεκρατουμένη, ut est editum Venetiis pag. 6. b.); ita et dissolutionem huius vinculi siue mortem esse duplicem: vna est mors naturalis, ac necessaria, omnium hominum communis, qua corpus ab anima separatur; altera est mors voluntaria, eaque philosophorum propria, qui id agunt, ut animam a corpore separent. Prior illa est χωρισμός τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ψυχῆς. Posterior est χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. Ita ibi pulchre et pluribus disserit Ammonius. Plato etiam aliter a fine definiebat philosophiam, ὁμοιωσιν θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν ἀνθρώπων: quam ibidem pulchre explicat idem Ammonius.

Adiungemus autem collationis ergo Aristotelicae quoque philosophiae finem: de quo sic scribit Ammonius prooemio Commentarii in *Categorias* pag. 11. b. edit. Venet.: Τὲ δὲ τὸ τέλος ἐστὶ τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας; φασὲν, εἰ γινῶναι τὴν πάντων ἀρχὴν, τὴν τῶν πάντων δημιουργὸν αἰτίαν, τὴν αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἔχουσαν. ἀποδείκνυσθαι γὰρ, πάντων ἀρχὴν εἶναι ἀσώματον· ἐξ ἐκείνης δὲ τὰ πάντα παράγειν. Ita legendum et distinguendum puto eum locum.

Nec vero praetereundus hic videtur praeclarus locus Simplicii in Commentario ad Epicteti *Enchiridium* pag. 48. edit. Venet. vbi de munere philosophi, quod in republica obtineat, ita disserit, superioribus sane quam conuenienter:

Ἀλλὰ ζητητέον, τίνα χώραν ὁ φιλοσοφῶν ἐν τῇ πόλει καθέξει, καὶ μάλιστα μὲν τὴν ἀνθρώποποιόν, καὶ πιστῶν καὶ αἰδημόνων πολιτῶν δημιουργόν. ἔργον γὰρ ἔξει οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς ἄλλους εἰς τὸν κατὰ φύσιν ἀνθρώπων προσήκοντα βίον ἀποκαθαίρειν, κοινὸς τε πάντων ἔσται πατήρ, καὶ παιδαγωγός, διορθωτὴς τε καὶ σύμβουλος, καὶ κηδεμονικὸν πᾶσιν ἑαυτὸν παρέχων· καὶ συνεργὸς ὢν παντός ἀγαθοῦ, τοῖς μὲν εὐημεροῦσι συνηδόμενος, τοῖς δὲ λυπομένοις συνταλαιπωρῶν, παραινυθούμενος αὐτοὺς, καὶ ἀπλῶς ἐκείνα πράξει, ἅπερ ὁ νομίζων ἔργον ἴδιον ἔχειν καὶ χώραν ἐν τῇ πόλει τὴν πάντων ἀνθρώπων εὐποιητικὴν ἐπιμέλειαν, ἐφ' ὅσον δύναται, etc. Sed ad Pythagoram reuertamur. Talem ergo cum is proposuerit sibi philosophandi scopum, ad eumque attingendum conuenientia media, eaque pro suo captu optima inuenerit, aliisque sedulo inculcarit, sanctissimis viuendi praeceptis traditis, quibus omnis generis homines meliores redderet, quantum in se esset, quomodo simul esse potuit γῆς, πλάνος, μάγος, id est, praestigiator, impostor, veneficus? An potius ex calumniis natus istiusmodi προσηγορίας credendum est? Τίνας γὰρ οὗτοι οὐ διαβεβλήκασιν οἱ πάντα διαβάλλοντες; οὐ Σωκράτην; οὐ Πυθαγόραν; οὐ Πλάτωνα; inquit Dio Chrysostomus Orat. Corinth. XXXVII. mihi pag. 463. Sed quia de scopo philosophiae Pythagoricae diximus, notemus etiam eiusdem fructum, qui est, NIHIL ADMIRARI. Plutarchus commentario Περὶ τοῦ Ἀκούειν· Ἐκεῖνος μὲν γὰρ (ὁ Πυθαγόρας) ἐκ φιλοσοφίας ἔφησεν αὐτῷ περιγεγονέναι τὸ, ΜΗΔΕΝ ΘΑΥΜΑΖΕΙΝ. Ὁ γὰρ φιλόσοφος λόγος τὸ μὲν ἐξ ἀπορίας καὶ ἀγνοίας θαῦμα ἐξαίρει, γνῶσι καὶ ἱστορίᾳ τῆς περὶ ἕκαστον εὐπορίας. Democritus vno nomine ἀθανμαστῶν appellauit, ut ex Strabonis lib. I. docet Pet. Victorius lib. XXXV. Var. Lect. cap. 6. Horatius quoque epistolam suam ad Numicium ita exorditur:

Nil admirari, prope res est vna, Numici,

Solaque, quae possit facere et seruare beatum.

Commune igitur hoc habet sapiens seu philosophus cum magnanimo. Nam et, teste Aristotele lib. IV. *Ethic.* cap. 3. non est θαυμαστικὸς. οὐδὲν γὰρ μέγα αὐτῷ ἔστιν.

[*Κατακεχωρισμένον*] Puto legendum *κατακεχωσμένον*, defossum, vel obrutum: a verbo *καταχώννυμι*, quod est, defodior, vel obruor.

[*Τῆς οὐδὲν*] Pronerbiale hoc esse, nemo nescit. Vide Erasmi Adagia. Huic cognatum est alterum istud, *Οὐδὲν*

ἱερὸν: de quo Suidas haec annotavit: Ἡρακλῆς εἶπεν, Ἀδώνιδος ἰδὼν ξάνον· ὥς τῶν εὐεργετησάντων τοὺς ἀνθρώπους μόνον ὀφειλόντων τιμᾶσθαι, ἣ ὅτι οἱ καταφρονῶντες εἰς αὐτὸ δούλοι ἀδελφὰν οὐκ εἶχον. Hesychius autem ita: Παροιμία λεγομένη ἐπὶ τῶν τέλειον ἀχρηστων πρὸς τὸ συλλαβεῖσθαι καὶ ἐπαρκεῖν καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς γνωρίμοις. φασὶ δὲ, Ἡρακλῆα πρῶτον θεασάμενον τὸν Ἀδωνιν, εἰπεῖν, οὐδὲν ἱερὸν, ἵσως ἦν ἀνίδρυτον, διὰ τὸ πρὸς μηδὲν εἶναι χρήσιμον.

Νοῦς γὰρ καθ' αὐτὸν πάνθ' ὄρα] Nobilis sententia, quam Epicharmus a maiore suo Pythagora haustam versu expressit trochaico, sicut solebat hoc genere carminis impense delectari:

Νοῦς ὄρῃ, καὶ νοῦς ἀκούει· τὰλλα κοφὰ καὶ τυφλά.

Hoc est:

Mens videt, mens audit una. Caetera surda et caeca sunt.

Extat idem carmen etiam apud Clementem Alexandrinum lib. II. *Stromat.* pag. 159. (aliis 142.) et Theodoretum Serm. 1. *de Fide adversus Graecos* p. 15. Alludit eodem et Cassius problem. 22. Νοῦς δὲ ὄρᾳ, ὥς φησὶ τις τῶν ἀρχαίων. Eiusdem quoque meminit Iamblichus cap. 32. *de Vita Pythagorae*, ubi quaedam ex hoc loco restitui possunt, quae et Arcerius et Heraldus taciti praeterierunt. Illud ibi crassissimum est erratum, δι' ἧς τὸ νοσοῦν: quod et interpreti imposuit, ut male verteret, quo sensuum id quod morbidum est, operetur: cum vera sit lectio, δι' ἣς τὸ νοτινοσοῦν. Pro καθ' αὐτὸν deinde legitur apud eundem Iamblichum κατ' αὐτοῦς: et pro τοιοῦτων, τοσοῦτων: et pro συνδέσμων, συνδέσμων. Apud plures quoque auctores haec Pythagorae et Epicharmi sententia occurrit ac celebratur. Ex omnibus autem, quae dici poterant de praestantia celeritateque mentis, (de qua etiam in commentariis ad Oppianum nonnulla protuli,) hoc sufficiat, quod ait Philo lib. *de somniis*, ea mitti a deo: Mens, sicut sol in universo, in nobis principatum gerit, ubique suos radios extendens. Sed adiungamus Platoni Hebraeorum etiam Platonem Atticum, qui in *Philebo* Socratem ita loquentem inducit: Πάντες συμφωνοῦσιν οἱ σοφοί, ἑαυτοὺς οὕτω σημεινόντες, ὥς Νοῦς ἐστὶ βασιλεὺς ἡμῖν οὐρανοῦ καὶ γῆς. καὶ ἴσως εὖ λέγουσι.

Χωλὰ καὶ τυφλά] Vide annon pro χωλὰ legendum sit κοφὰ, cum ita sit et apud Clementem Alexandrinum, et apud Iamblichum, aliosque. Τῷ ἀκούειν certe opponitur τὸ κοφόν

εἶναι, non τὸ χολὸν εἶναι, ἢ χολεῦν, quod cuius est manifestum.

Καθαρθέντι δὲ, τότε δεῖ προσάγειν τὴν τῶν ὀνησιφόρων] Purgari prius animum volebat Pythagoras, quam ei quippiam utilis doctrinae committeretur. Nam, ut canit Horatius:

Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acescet.

Et sapientia Salomonis negat, spiritum sapientiae in animam maleficam ingressurum, aut in corpore peccatis subdito habitaturum.

Ἡρώμα, et p. p. ἐκ τῶν κατ' ὀλίγον] Idem paulo post vocat κατὰ βραχύ. Notandum hic, mentem humanam paulatim a rebus consuetis traducendam esse ad veritatis contemplationem, ne, si subito id fiat, resiliat. Nam neque illi, qui ex tenebricoso aliquo loco, in quo diu fuerunt detenti, subito in apicem producuntur, repentinum fulgorem solis ferre oculis possunt. Et in summa, quaelibet repentina mutatio periculi plena esse consuevit. Quid mirum igitur, si etiam ὁ νοῦς τῇ ἄφρω καὶ ἁθρόως μεταβολῇ ταραχθεὶς ἀποστραφῇ καὶ ἀπείρη; ut hic elegantissime ait Malchus. Agnouit idem sapientissimus Aristoteles, dum πραγματεία διαλεκτικῇ, ἥγουν ποιικῇ, δι' ἐνδόξων animum hominum praeparandum censuit, priusquam ἀκριβείαν ἀποδεικτικὴν καὶ ἀναλυτικὴν capere ac ferre posset. Vide quae paulo post afferam ex Ammonio in *Categor.* vbi pag. 12. τῷ εὐτάτως ὁδεύειν opponit τὸ πέμπειν πόδα ὑπερβάθμιον, ex proverbiali phrasi oraculi,

Μαθήμασι] Mathematica sunt quasi in confinio re- 47
rum corporearum et incorporearum. Hinc et Ammonius in *Quinque Voces*, vbi philosophiae theoreticae tres constituit species, τὸ θεολογικόν, τὸ φυσιολογικόν, καὶ τὸ μαθηματικόν, medium facit τὸ μαθηματικόν inter τὸ θεολογικόν et τὸ φυσιολογικόν, ἐπεὶ καὶ κατὰ φύσιν μέσσην ἔχει τάξιν. Addit autem: τοῦτο δὲ τινες τῶν πάλαι προέταξαν τοῦ φυσιολογικοῦ. οἱ μὲν κατὰ Πλάτωνα, ἵνα, φασί, τὰς ἰδέας ἐν τῇ ψυχῇ ἤδη ἀποκειμένους ἐπιγινώσκωμεν, ἥτοι ἀναμνησκόμεθα τὰ ἐν τοῖς κατέκαστον θεωρούμενα, ὁδῶ τινὲ καὶ κλίμακι τῷ μαθηματικῷ χρώμενοι. οἱ δὲ κατὰ Ἀριστοτέλην, τὴν μέσσην τάξιν αὐτῷ ἀπενεῖμαρτο, βουλόμενοι ἡμᾶς ἐθλῆεν ἀπὸ τῆς ἐνύλου οὐσίας γινώσκειν τὴν νοητὴν, ἢ τις ἐστὶ μὲν ἀόρατος, πλείονα δὲ ἔχει καὶ ἐνεργεσιτέραν (forte ἐναργεσιτέραν) τὴν ὑπόστασιν, ἢ κατὰ ὕλην, etc. De iisdem mathematicis eorumque usu est operae pre-

tium et alium annotare locum Ammonii ex Commentario in *Categorias*. Τίνα δὲ τὰ ἄγρια ἡμᾶς εἰς τοῦτο τὸ τέλος; (τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας, ὃ ἐστὶ γινῶναι τὴν πάντων ἀρχήν.) φαμέν, ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν ἐν χρόνῳ καὶ μεταβολῇ ὑπαρχόντων, τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ. ἀπὸ γὰρ τούτων διὰ μέσων τῶν μαθηματικῶν ἀνάγομεν ἑαυτοὺς ἐπὶ τὰ αἰὶ καὶ ὡσαύτως ἔχοντα· τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τὰ οὐράνια. καὶ οὕτω μετὰ τὰς ἀσωμάτους οὐσίας ἐπὶ τὴν πρώτην πάντων αἰτίαν. πάσης γὰρ κινήσεως ἢ κατ' οὐσίαν οὐσης, ἢ κατὰ ποσόν, ἢ κατὰ ποιόν, ἢ κατὰ τόπον, τὰ μὲν ἐν γενέσει, κατὰ πᾶσαν κίνησιν κινούνται· τὰ δὲ οὐράνια, κατὰ μόνην τὴν κατὰ τόπον. διὸ χρὴ εὐτάκτως ὁδεύειν ἀπὸ τῶν πολυτρόπως κινουμένων ἐπὶ τὰ κατὰ μίαν καὶ μόνην κίνησιν κινούμενα· καὶ οὕτως ἐπὶ τὴν ἀκίνητον καὶ αἰὶ ὡσαύτως ἔχουσαν ἀρχήν, καὶ μὴ, κατὰ τὸν χρησμὸν, διπεράβημον πόδα πέμπειν. εἰ γὰρ ἀδρόως βουληθεύμεν ἐκ τῶν σωμάτων τῇ πρώτῃ τῶν πάντων ἀρχῇ προσβαλεῖν, νοήσαιμεν ἂν κακίαν σῶμα εἶναι καὶ ἐσχηματίζεσθαι. Διὸ φησιν ὁ Πλωτῖνος, παραδοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα, πρὸς συνεθισμόν τῆς ἀσωμάτου φύσεως. Facit huc etiam locus quidam Iustini Martyris, Dialogo quem cum Tryphone Iudaeo habuit. Sed eum infra annotabo.

Τὴν τῶν ὄντως ὄντων θέαν] Haec est quae prima philosophia seu metaphysica vocatur: ab Ammonio et aliis interpretibus Aristotelis τὸ θεολογικὸν τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας εἶδος. Est autem Platoni creberrima phrasis, τὰ ὄντως ὄντα, significans ea, quae sunt aeterna. Haec enim vere esse volebat, cum haec inferioris mundi caduca non tam sint, quam fiant, inque perpetuo sint motu.

48

Μοδέρατος ὁ ἐκ Γαδείρων] Huius scriptoris etiam S. Hieronymus facit mentionem Apologia aduersus Rufinum, vocans eloquentissimum, quem ex parte imitatus fuerit Iamblichus. Is tamen, quod mireris, nunquam eum nominat. Porphyrius quoque disertis viris eum annumerat, qui ex Pythagoricis scripserint commentarios, quos enoluerit Origenes. Verba Porphyrii vide relata ab Eusebio lib. VI. Hist. Ecclesiast. cap. 19. Einsdem libros quinque Scholarum Pythagolicarum laudat Stephanus de Urbibus in Γάδειρα. Sed ibi vitiose legitur Μοδεράτου Γαδαέως, cum verum sit Γαδειρέως. Gaditanus inquam, non Gadarensis fuit Moderatus. Est enim patria Moderati non Γάδαρα, (quae Palaestinae vrbs fuit, alio nomine dicta

Antiochia et Seleucia, cuius et Iosephus non semel meminit: ut 1. *Belli Iudaic.* cap. 5. ubi a Pompeio Magno instaurata ait in gratiam liberti Demetrii: et 5. eiusdem operis cap. 3. ubi validissimam vocat metropolim, quae a locupletibus hominibus fuerit habitata: sed Γάδεια, quae et vrbs et insula fuit in Oceano seu mari Atlantico ultra columnas Herculis: sic dicta quasi collum terrae, τῆς γῆς δειρά: Latini Gades vocant. Ex illis autem, quae subiiciam, patebit manifesto discrimen inter Γάδαρα et Γάδεια. Stephanus dicto libro de Urbibus: Γάδεια, πόλις καὶ νῆσος ἐν τῷ Ὠκεανῷ, στεγὴ καὶ περιμήκης οὖσα ταινία, τῆς γῆς δειρά. Ἐρατοσθένης δὲ ἡ Γάδεια φησὶ θηλυκῶς ὁ πολῆτης, Γαδειρεὺς. οὕτω γάρ τὰ πέντε βιβλία ἐπιγράφονται τῶν Πυθαγορικῶν σχολῶν Μοδεράτου Γαδειρεῶς. (Sic enim ibi legendum, ut modo dixi.) λέγεται καὶ Γαδειρεῖτης, ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Πολύστορος. λέγεται καὶ Γαδειραῖος, ὡς ἀπὸ τοῦ Γάδεια θηλυκοῦ. καὶ Γαδειρανοὶ (forte Γαδειρανός), καὶ πητικὸν Γαδειρικό, etc. Et mox: Γάδαρα, πόλις Παλαιστίνης. Πορφύριος ἐν γ' φιλοσόφου ἱστορίας. τὸ ἔθνηκον, Γαδαρηνός, etc.

Hesychius: Γάδεια, νῆσος ἔξω τῶν Ἑρακλειῶν στηλῶν. Suidas: Γάδαρα, πόλις Κοίλης Συρίας, ἥτις καὶ Ἀντιόχεια, καὶ Σελεύκεια ἐκλήθη. τὸ ἔθνηκον Γαδαρεὺς. καὶ Γαδαρίς, γαί ἡ γυνή, καὶ ἡ χώρα.

Γάδεια, τόπος κατὰ τὴν ἐσπερίαν μοῖραν, ἀποτελεῦτης τῆς θαλάσσης, καὶ οἷον ἐκροή ἀπὸ τῆς πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν Ἀτλαντίδα θάλασσαν, τὸν Ὠκεανόν, ἣν διικταῖσαι οὐκ εἶνεν βραχύδην καὶ σκοτοειδῆ τυγχάνουσιν. Γάδεια δὲ, παρὰ τὴν γῆν καὶ τὴν δειρὴν (lege δειράν), ὅ ἐστι τράχηλος. μέχρι τούτων ἐλθὼν ὁ Ἑρακλῆς, καὶ μὴ δυνάμενος διελθεῖν, στήλας παρὰ τῶν ἐγχωρίων λαβὼν, ἰδρῶσατο, δηλῶν δὲ αὐτῶν, ἅχει τῶν τῆδε βατῆν εἶναι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. Strabo lib. 3. Ἐξω δὲ στηλῶν τὰ Γάδεια, etc. Vbi et de conditu eius vrbis a Tyriis ex oraculo plura affert. Dionysius in Periegesi v. 450, et seqq.

Ἦτοι μὲν κατὰ μέσσον ὕψιπερίων στηλῶν

Ἐρχομένων Γάδεια φαίνεται ἀνθρώποις,

Νῆσου ἐπ' ἀμφιγύτης, ἐπὶ τέμασιν Ὠκεανοῦ.

Addit deinde a Phoenicibus (id est, Tyriis colonis) eam urbem inhabitari, qui Herculem colant: et prius Cotinusam fuisse appellatam. Vide ibidem Eustathium in Commentario de Gadibus. Vide et Pompon. Melam lib. III. de situ Orbis cap. 6. in pr. Atque haec paulo diligentius

annotata sint in gratam memoriā Moderati et patriae ipsius: nec non etiam alterius, nomine quidem vicinae, sed loco procul dissitae vrbis.

Τοῖς ἀνδράσι] *Τοὺς ἄνδρας* hic puto dici κατ' ἐξοχὴν Pythagoreos: sicut et Pythagoram maiorem suum indicare volentes, ἐκείνον τὸν ἄνδρα dicebant eius sectatores, venerationi praeceptoris hoc tribuentes, ut a nomine eius proprio abstinerent: teste Iamblichō cap. 10. et cap. 35.

Μὴ δυνάμενοι γὰρ, φησὶν] Verba ista e Moderato excerpta esse a Malcho, satis indicat ipse, cum addit φησὶν.

Παρεγένοντο ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς] Hanc tamen Pythagoricam per numeros philosophandi rationem reprehendit Aristoteles *Metaphys. Maj. c. VIII.* (mihi pag. 227.). Non erit alienum hic referre, quid Iustino Martyri contigerit, cum se in familiaritatem ac disciplinam cuidam magni nominis Pythagorico tradere vellet. Ab eo enim se repulsum fuisse scribit, quod de musica et astronomia et geometria interroganti negaret, se in his versatum esse. Verba sancti viri adscribam ex Dialogo cum Tryphone Iudaeo pag. 169. Προσῆλθον εὐδοκμοῦντι μάλιστα Πυθαγορεῖω ἄνδρι πολὺ ἐπὶ τῇ σοφίᾳ φρονούντι. κῆπειτα, ὡς διελέχθην αὐτῷ, βουλόμενος ἀκροατὴς αὐτοῦ καὶ συνουσιαστὴς γενέσθαι. Τί δαὶ ὠμίλησας, ἔφη, μουσικῇ, καὶ ἀστρονομίᾳ, καὶ γεωμετρίᾳ; ἢ δοκεῖς κατόψεσθαι τι τῶν εἰς εὐδαιμονίαν συντελούντων, εἰ μὴ ταῦτα πρῶτον διδαχθεῖς, ἃ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν περισπάσει, καὶ τοῖς νοητοῖς αὐτὴν παρασκευάσει χρησίμην, ὥστε αὐτὸ κατιδεῖν τὸ καλόν, καὶ αὐτὸ ὃ ἐστὶν ἀγαθόν; πολλὰ τε ἐπαινέσας ταῦτα τὰ μαθήματα, καὶ ἀναγκαῖα εἰπὼν, ἀπέπεμπε με, ἐπεὶ αὐτῷ ὁμολόγησα μὴ εἰδέναι. ἐδυσφόρουν οὖν, ὡς εἰκός, ἀποτυχὼν τῆς ἐλπίδος, καὶ μᾶλλον, ἣ ἐπίστασθαι τι αὐτὸν ᾧόμεν. πάλιν τε τὸν χρόνον σκοπῶν, ὃν ἐμίλλον ἐκτρίβειν περὶ ἐκείνα τὰ μαθήματα, οὐκ ἠνείχόμεν εἰς μακρὸν ἀποτιθέμενος. ἐν ἀμνηστία δέ μου ὄντος, ἔδοξέ μοι καὶ τοῖς Πλατωνικοῖς ἐντυχεῖν. πολὺ γὰρ καὶ τούτων ἦν κλέος, etc.

Τοὺς γραμματιστάς] Hesychius: *Γραμματιστής, γραμματιδιδάσκαλος.* Suidas plenius: *Γραμματιστής, ὁ τὰ πρῶτα στοιχεῖα διδάσκων.* Et affert exempla ex historiis inter caetera haec quoque: Οὐδέ τὰ πρῶτα παρὰ τοῖς γραμματισταῖς ἐκμεμαθηκώς στοιχεῖα. Item: Οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν ἐς γραμμα-

πιστοῦ φοιτῶν ἔμαθεν, ὅτι μὴ γράμματα, καὶ ταῦτα κακῶς, γράψαι.

Alii igitur à Grammaticis sunt Grammatistae, vt eleganter Suetonius lib. *De Illustribus Grammaticis* cap. 4.: Sunt qui literatum a literatore distinguant; vt Graeci Grammaticum a Grammatista: et illum quidem absolute, hunc mediocriter doctum existiment: quorum opinionem Orbilius etiam exemplis confirmat. Nam apud maiores, ait, cum familia alicuius venalis produceretur, non temere quem literatum in titulo, sed literatorem, inscribi solitum esse; quasi non perfectum literis, sed imbutum, etc. Sic literatoribus vtuntur Iulius Capitolinus, Ael. Lampridius, et alii. Capitolinus de Marco Antonino Philosopho: *Vsus est magistris ad prima elementa Euphorione literatore, et Geminio comoedo* etc. Deinde quatuor vtriusque linguae Grammaticos nominat, qui eiusdem fuerint praeceptores. Lampridius in Alex. Seucro: *In prima pueritia literatores habuit Val. Cordum et L. Veturium*, etc. Deinde seorsim ab his commemorat Grammaticos aliquot, cum Graecos, tum Latinos. Idem de Commodio: *Habuit literatorem Graecum Onesicritum: Latinum, Capellam Antistium*, etc. In iure nostro Grammatistae hac notantur periphrasi: *Qui pueros primas literas docent: Qui primis literis pueros inducunt*. l. II. §. vlt. D. *Vacat. et excusat. muner.* l. XI. vt gradatim §. vlt. D. *De muner. et honor.*

Εἶναι ὃ τότε] Intellige figuram τριγώνου, seu trianguli.

Τὸ ἐν] Quomodo inter τὸ ἐν et τὴν μονάδα distinxerint Pythagorei, vide apud Iustinum Martyrem in Cohortatione ad Graecos. Τὴν μονάδα dicebant esse ἐν τοῖς νοητοῖς, hoc est illis, quae intelligentia comprehenduntur: τὸ δὲ ἐν, in numeris. Similiter ignorabilis auctor vitae Pythagorae apud Photium pag. 722. "Οτι διαφέρειν ἔλεγον οἱ ἀπὸ Μυθαγόρου μονάδα καὶ ἐν· μονὰς μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖς ἐνομίζετο ἡ ἐν τοῖς νοητοῖς οὐσα· ἐν δὲ τὸ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς. Ὅμοιως δὲ καὶ δύο τὸ ἐν τοῖς ἀριθμητοῖς· ἔλεγον δὲ τὴν μονάδα (alias δυνάδα) ἀόριστον.

Διακριτικὰ] Erratum est typographicum. In MSC. 50 recte est perscriptum διακριτηνικὰς.

Ταύτης ἤγαγον] Diuinabam, ταύτη εἰσηγαγον.

52 Δεκάδα, οἷον δεκάδα. Et mox: Τέλειον ἀριθμὸν τὸν δέκα εἶναι, μᾶλλον δὲ τελειότατον] Eadem est doctissimi Hebraeorum Philonis originationis περὶ τῶν δέκα λόγος: vbi pulchre de numero denario philosophatur, et δεκάδα similiter vult esse dictam quasi δεκάδα, παρὰ τὸ δέχουθαι καὶ συγκυροῦσθαι τὰ γένη πάντα τῶν ἀριθμῶν, καὶ λόγων τῶν καὶ ἀριθμῶν, καὶ ἀναλογιῶν, ἀρμονιῶν τε αὐτῶν καὶ συμφωνιῶν. Primi, inquit, impositores nominum, viri sapientes, merito videntur appellasse hanc δεκάδα quasi δεκάδα, quod capiat comprehendatque omnia numerorum genera, et rationum proportionumque arithmeticarum, ac insuper harmoniarum symphoniarumque. Haec sunt, quae denarium faciunt admirabilem, qui complectitur naturam et indimensam et dimensionibus obnoxiam. Indimensa ad solum punctum pertinet. Dimensura tres habet species, lineam, superficiem, et solidum, etc. Idemque paulo ante: Illud ante omnia admirandum occurrit (in Decalogo, seu decem praeceptis summariis) quod absoluntur denario numero, omnium perfectissimo, complectente cunctas numerorum differentias, parium et imparium, parium duorum, imparium trium, pariter imparium quinque, etc. Rursus idem Philo in lib. De congressu quaerendae eruditionis gratia scribit, Totius sapientiae compagem sortitam esse numerum perfectum denarium. Porro de perfectione tam septenarii, quam denarii multa praecleara videre licet apud Macrobius lib. I. in Somnium Scipionis cap. 6. et Agellium lib. III. cap. 10. ex Varronis Hebdomadibus: et Alexandrum in 2. Problem. 47. vbi quaerit, cur infantes septimo mense editi vitales sint, (quod pertinet ad l. 12. Septimo mense, D. de statu hominum: et Paul. lib. IV. Sentent. tit. 9. vbi additur: Ratio enim Pythagorei numeri hoc videtur admittere.) octavo non item. Inter alia autem sic ait: Ὅτι ὁ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τέλειος ἐστὶ τῇ φύσει, ὡς μαρτυρεῖ Πυθαγόρας, καὶ οἱ ἀριθμητικοί, καὶ οἱ μουσικοί. Et mox: Ὅτι τέλειος ὁ ἐπὶ καὶ ὁ δέκα τῇ φύσει ἀριθμός. etc. Et paulo inferius: Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ δέκα ἀριθμός παρὰ Ἀριστοτέλει καὶ τοῖς φιλοσόφοις συμπεριλαμβάνει τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, καὶ πᾶς δὲ ἀριθμός διὰ τοῦ δέκα γεννᾶται κατὰ ἀνακίλουςιν, etc. Ibidem hoc quoque vt memorabile annotavit Alexander, priscos illos mortales iustitiae obseruantissimos hanc ipsam ob causam illum morem introduxisse, vt firmandae fidei copularent dextras: qua copulatione denarius numerorum ille perfectissimus, efficitur, quinis videlicet digitis ad quinos adiunctis, etc. Ignotus auctor

vitae Pythagorae apud Photium pag. 712. Ὁ δὲ ἀριθμὸς συμπληροῦται τοῖς δέκα. ὁ δὲ δέκα σύνθεσις τῶν τεσσάρων, κατὰ τὸ ἐξῆς ἀριθμοῦντων ἡμῶν· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀριθμὸν πάντα τετρακτὴν ἔλεγον. S. Maximus Mystag. cap. 5. Δεκάς δυνάμει ἐστὶν ἡ τετρας, ἀπὸ τῆς μονάδος εἰρημῇ κατὰ πρόδοον συντιθεμένη. Hoc est, Decas potentia est quaternio, ab unitate per seriem progressionem composita. Si enim addendo coniungas vnum, duo, tria, et quatuor, effici videbis numerum denarium. Et Ammonius in Categor. Aristotelis, vbi causas inuestigat, cur 10 praedicamenta a philosopho sint constituta, sic scribit inter caetera: Μέλλον τὴν εἰς δέκα διαίρεσιν τῶν πραγμάτων ἡμῖν παραδοῦναι, πρότερον ἐκτίθεται τὴν εἰς τέσσαρα τοῦτων διαίρεσιν. παραδοὺς γὰρ πρότερον τὴν εἰς δύο τῶν φωνῶν διαίρεσιν, πρόεισιν ἐπὶ τὴν τετραδικὴν ταύτην τομὴν, εἰκότως. ὁ γὰρ δύο ἀριθμὸς ἐφ' ἑαυτὸν πολυπλασιαζόμενος, ποιεῖ τὸν τέσσαρα. μετὰ δὲ ταύτην τὴν διαίρεσιν παραδώσει τὴν εἰς δέκα. ὁ γὰρ ἀπὸ μονάδος ἀρχόμενος ἀριθμὸς, συντιθέμενος μέχρι τοῦ τέσσαρα, ποιεῖ τὸν δέκα. α. β. γ. δ. καὶ γίνεται δέκα. Huc pertinet χλευασμὸς ille Luciani in Vitarum auctione: vbi cum Pythagoras mercatori pollicitus esset doctrinam artis numerandī, et hic respondisset, se verò iam nunc scire numerare, iussusque a Pythagora, edere suae artis specimen, dixisset, ἔν, δύο, τρία, τέσσαρα: excipiens atque interpellans Pythagoras, Vides, inquit, decem esse illa, quae tibi videntur quatuor, et perfectum trigonum, nostrumque iusiurandum, etc. Atque vt licet homini profano et leuissimo scurrae sanctissimum grauissimumque virum adiungere, S. Hieronymus eodem allusit, cum ista scripsit lib. 12. Comment. in Ezechiel (mihī pag. 456. in Edit. Plant.): Decem perfectus est numerus, et vel Decalogo continetur, vel Euangeliorum quatuor Sacramento, qui ab vno incipiens ita ad quatuor peruenit, vt denarium impleat numerum. Et rursum lib. XIII. (p. 466.): Decem, qui et ipse perfectus est numerus, vel propter Decalogum, vel propter Euangelii Sacramentum. Si ab vno per duos et tres ad quartum numerum venias; decenarius Euangeliorum numerus efficitur, etc. Vide consimilia apud eundem lib. XIV. (pag. 491.). De eodem ait lib. II. Commentar. in Esaiam (pag. 19.): Denarium numerum in scripturis sanctis mysticum atque perfectum esse. Idem lib. VI. Commentar. in Hieremiam (pag. 503.): Denarium esse mysticum numerum, ostendit Decalogus, qui scriptus fuit in tabulis lapideis digito dei. Vbi in seqq. et de septenario agit, similiter et illum mysticum esse

docens. Idem Commentar. in Iob. cap. 38. *Decimus* (inquit) *numerus perfectus est, quia per ipsum iterando omnis numerus in infinitum multiplicatur.* Denique notetur eiusdem Hieronymi admonitio ad cap. 19. Iobi: *Hoc solido numero et perfecto manente, pro diuersitate locorum in scripturis diuinis nunc maiorem numerum, nunc minorem significari nouerimus.* Philo ἐν τῷ περὶ τῶν μετονομαζομένων pag. 1. Edit. Wechel. Προκοπῆς μὲν δεκάς· ἑκατοντὶάς δὲ τελειότητος σύμβολον. Idemque Philo etiam de septenarii perfectione praeclare philosophatur in libro περὶ κοσμοποιίας, hoc est, *de opificio mundi:* vbi vide. Macrobius dicto capite 6. lib. I. Cum decas, qui et ipse perfectissimus numerus est, perfecto numero, id est ἐπτάδι, iungitur, vt aut decies septem, aut septies deni computentur anni; haec a physicis creditur meta viuendi, et hoc vitae humanae perfectum spatium terminatur, etc. Denique de septenarii numeri mysteriis ac perfectione videri quoque potest Gregorius Nazianzenus Homilia in Sanctam Pentecosten; vbi et Maximus Margunius in sermone αὐτοσχεδίῳ, hoc est, *extemporaneo* quidem, sed doctissimis et priscis illis Patribus suppari in idem festum, quem ἀνέκδοτον aliquando mihi donatum ex Graeco Latinum faciebam.

Πᾶν τὸ γενόμενον] Legendum γινώμενον.

53

Περὶ τῶν ἀριθμῶν πραγματεία τοιαύτη τοῖς Πυθαγορείοις] Addendum superioribus, quae de Pythagoreorum numeris allata iam sunt, etiam hoc Ciceronis testimonium e 3. Acad. Quaest.: *Pythagorei ex numeris et mathematicorum initiis proficisci volunt omnia, etc.* Quid quod Pythagoras etiam summum bonum in perfecta numerorum scientia collocabat? Sic enim Theodoretus Sermone XI. de fine et iudicio, in *Therapeutic.* ad Graec. Ὁ δὲ πολυθρύλλητος Πυθαγόρας τὴν τελειωτάτην τῶν ἀριθμῶν ἐπιστήμην ἔσχατον ὑπελάμβανεν ἀγαθόν.

Δωριδί] Scilicet διαλέκτῳ. Nisi forte legendum δωρισί. De hac dialecto Dorica notanda sunt diuersa iudicia doctorum virorum. Malchus enim hic ἀσαφῆ eam vocat. Iamblichus autem cap. 34. conferens ipsam cum aliis, vt Aeolica, Ionica, et Attica, pronuntiat cum Metrodoro Doricam omnium optimam linguam: (sicut et harmoniam Doricam in Musicis:) ideoque et a Pythagora et Epicharmō hanc prae caeteris fuisse ait electam. Omnino pulcher est locus de Graecorum dialectis, sed semel atque iterum

deformatus: vt cum legitur Num. 243. τὸ πρεσβυτάτην εἶ-
ναι τῶν διαλέκτων τὴν Δωρίαν: vbi aut Δωρίδα legendum, aut
Δωρίον: vt paulo ante: τὴν δὲ Δωρίον διάλεκτον ἐναρμόνιον εἶναι.
Antiquitatem vero huius dialecti repetit ibidem etiam ex
fabula de Doride nymp̄ha, Oceani filia, Nerei vxore, etc.
Denique et hoc pro argumento antiquitatis affert, quod
Orpheus (quem poëtarum omnium apud Graecos antiquis-
simum esse constat) hac dialecto fuerit vsus: Κεχρησθαι
δὲ τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ καὶ τὸν Ὅρφέα, πρεσβύτερον ὄντα τῶν
ποιητῶν, etc. Ὅρφέα legendum, non Ὅρφέθον, vel pueri
animaduertant.

Τὰ μὲν κάρπια σφετερίσασθαι] Hunc σφετερισμόν,
quo alii aliorum dogmata vel dia et praeclara reperta
sublegunt et in se transferunt, eleganter composito voca-
bula λογοκλοπίαν vocare possumus cum Diogen. Laërt. in
Empedocle pag. 602. vbi ex Timaeo ait: Ὅτι καταγνωσθεὶς
ἐπὶ λογοκλοπίᾳ τότε (καθὰ καὶ Πλάτων) τῶν λόγων ἐκώλυθη
μετέχειν.

Χλευασμόν τοῦ διδασκαλείου] Διδασκαλεῖον Vetus
Glossarium vertit *Doctrinum*. Est autem ludus literarius.
Caeterum quod hic Malchus ait de irrisione et calumnia
atque sycophantia, qua inuidi ac maleuoli Pythagoram cum
sua schola et sectatoribus appetiuerint, ab aliis quoque
confirmatur auctoribus, qui pro impostore, praestigiatore
et plano habitum et proclamatum fuisse a multis tradide-
runt. Sed hanc calumniam refellit Iamblichus cap. 32.
Πολλοὺ γὰρ (malim τε) ἴδει, γόητα νομίζειν Πυθαγόραν, τὸν
ταῦτα παιδεύοντα· (scilicet, cum doceret, οὐρανόθεν ἡρη-
σθαι καὶ οἰκονομεῖσθαι τὰ πάντα: coelitus omnia dependere et
gubernari: quam sententiam et Seneca Tragicus usurpauit,
sic efferens: *Quicquid faciamus, mortale genus, Quicquid
patimur, venit ex alto*) ὅσας γὰρ (lege ὥστε) καὶ αὐτὸν ἐθαύ-
μαζεν (scilicet Abaxis) ὥς ἄν (malim ὥσανει) θεὸν ὑπερφύς.
Ex eodem capite plura quoque sustuli errata, alias cum
ipsius Iamblichi noua editione proferenda. De calumniis,
quibus aspersus fuerit Pythagoras, locum Dionis Chryso-
stomi alibi annotaui.

Ἐθαυμάζετο αὐτὸς τε, καὶ οἱ συνόντες] Quantae ad- 54
mirationi fuerint hominibus Pythagorei, etiam Isocratis
aëuo, ex his suauissimi Rhetoris verbis in *Busiride* intel-
ligi datur: Καὶ τοῖτοις οὐχ οἷόν τε ἀπιστεῖν· (quae scilicet
de Pythagora praedicantur) εἰ γὰρ καὶ νῦν τοὺς προσποιοῦ-

μένους ἐκείνου μαθητὰς εἶναι, μᾶλλον σιγῶντας θαυμάζομεν, ἢ τοὺς ἐπὶ τῷ λέγειν μεγίστην δόξαν ἔχοντας. Ait, eos, qui se illo etiam aeuo pro discipulis Pythagorae gesserint, maiore in admiratione fuisse, etiam dum tacerent, quam alios, qui vel maximam essent eloquentiae gloriam consecuti. Inde aestimari probarique facile posse, quam libenter et adollescens Pythagoram fuerint sectati, et senes suos liberos cum eodem versari cupiuerint, adeo ut illius institutioni etiam rei familiaris curam posthabuerint. Eodem pertinet prouerbium: *De numero sunt Pythagoreorum: Τῶν Πυθαγορείων εἶσι*: quod suo quoque aeuo durasse scribit Iamblichus cap. 33. Porro ad aestimationem auctoritatemque Pythagorae maximam declarandam hoc quoque facit, quod in prouerbium abiit: *Αὐτὸς ἔφα*: hoc est, *Ipse dixit*. Cicero lib. I. *De Natura Deorum*: *Non tam auctores in disputando, quam rationis momenta quaerenda sunt. Quin etiam obest plerumque iis, qui discere volunt, auctoritas eorum, qui se docere profitentur. Desinunt enim suum iudicium adhibere; id habent ratum, quod ab eo, quem probant, iudicatum vident. Nec vero probare soleo id, quod de Pythagoricis accepimus: quos ferunt, si quid affirmarent in disputando, cum ex eis quaereretur, quaro ita esset? respondere solitos, IPSE DIXIT. Ipse autem erat Pythagoras. Tantum opinio praeiudicata poterat, ut etiam sine ratione valeret auctoritas, etc.* S. Cyrillus lib. III. *Comment. in Esaiam cap. 32.* viro doctissimo Laurentio Humfredo Anglo interprete: *Narrant moris fuisse, cum Pythagorae discipuli loquerentur, interdum frigida, et ridicula, et multis incredibilia, illud dicere, IPSE DIXIT: h. est, file, et fidem adhibe dogmatis inuentori, etiam citra examen, etc.* Diuersus nonnihil ab his abiit Suidas, significans, non Pythagorae discipulos de magistro sic dicere solitos, *Αὐτὸς ἔφα*; sed ipsum Pythagoram de deo. Haec enim sunt Lexicographi eius verba: *Αὐτὸς ἔφα, τοῦτο παροιμιῶν ἐπὶ (forte ἀπὸ) Πυθαγόρου τοῦ φιλοσόφου εἰσηλθεν εἰς τὸν βίον. οὗτος γὰρ ἀποσιμνῶν τὸν ἑαυτοῦ λόγον καὶ βίον, ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἔλεγεν. Αὐτὸς ἔφα, ἀντὶ τοῦ, εἶπεν. οὐκ ἐμὸς ὁ λόγος, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ.* Quod autem Erasmus putat, morem hunc loquendi sumpsisse Pythagoram ab Aegyptiis, rectius fortasse dixisset ab Hebraeis, quorum prophetis familiares sunt hae formulae: *Haec dicit Dominus: item: Os Domini locutum est, etc.*

Κύλων] De hoc Cylone, eiusque potentia, opibus, fastu tyrannico, quomodo item et quare a Pythagora repul-

sam tulerit, aduersus quem propterea capitale concepit odium, quod aliis quoque coniuratis instillauit, vide et Iamblichum cap. 35. Idem tamen Iamblichus *Συβαριτών ἑξαρχόν* vocat Cylonem.

*Τῇ τοῦ πλούτου δυνάμει πρὸς ἰσχὺν ἀδικημάτων χρῶ-
μενος*] Non est haec *χρῆσις*, hoc est, legitimus vsus, sed
potius abusus opulentiae, quando secundum Isocratem in
Paraenesi ὁ πλοῦτος τῆς κακίας ὑπηρέτης fit, qui *καλοκαγα-
θίας* esse debebat.

Ἀπάντων, ὃ ἐδόκει καλὰ, εὐντὸν ἡξίου] Est haec qui-
dem nota magnanimiti apud Aristotelem in *Ethicis*, seipsum
summis quibusque honoribus ac praemiis dignum indicare.
Non tamen, quisquis hoc facit, (potest autem etiam indignus)
is pro magnanimo statim habendus erit. Non certe iste
Cylo, quem tantum abest vt Pythagoras censuerit esse ma-
gnanimum, vt potius indignum indicarit, quem in disci-
pulatam familiaritatemque admitteret.

Πρόσεισι] Videtur hic deesse orationi *σύνδεσμος*, et
supplendum γούν.

Ibidem, *Ἐυντὸν ἐπαινῶν*] Huc pertinet prouerbum
apud Suidam: *Αὐτὸς αὐτὸν αὐλεῖ*. Seipsum vero laudare at-
que extollere *φορτικόν* est, *ιδιωτικόν* est, inuidiosum est,
ineptum est, siue id fiat a priuatis hominibus, siue etiam
ab ipsis principibus ac regibus. Soleo equidem ridere,
quoties illam *περιαντολογίαν* lego apud Herodotum lib. IV.
in cippo, quem Darius sibi ipsi erexit ad fontes Teari fluminis,
cum hac epigraphe: *VIR OPTIMUS ATQUE PULCHERRIMUS
CUNCTORUM HOMINUM DARIUS HYSTASPI FILIUS*. Rideo
etiam Acamatium illum Heliopolitam, de quo scribit Suidas:
*Οὕτω ιδιωτικῶς εἶχεν, ὥστε οὐδὲν προμαθῶν οὐδὲ ἐπιμαθῶν τῶν
ἐς λόγους ἡκόντων οἰουσθήτινας, ἡξίου καλεῖσθαι φιλόσοφος.
καὶ τῷ ὀνόματι τοῦτο πρὸς ἅπαντας ἑαυτὸν κατεμήννε. καὶ οὐδὲ
τῶν Ἡλιουπολιτῶν ἄλλος (forte ἄλλως) οὐδεὶς αὐτὸν ἐπωνόμαζεν
ἢ τὸν φιλόσοφον. τοῦτο μὲν τοίνυν ὄνειδος ἔστω τῆς ἀνθρωπίνης
ἀπαιδευσίως. παραγεγόντων δὲ ἡμῶν εἰς Ἡλιοῦπολιν, ἀπέβη
τοῦτο σχεδὸν τὸ πλάσμα τῆς Ἀκαματίου φιλοσοφίας. ἡβούλετο
δὲ τις εἶναι καὶ τῶν ἱεροσκόπων. τοῦτο μὲντοι συγγνώμης ἄξιον,
ὅτι καὶ ὅποσούν ἡδύνατο τοιαῦτα περιλαβεῖν, ἄλλως τι καὶ πρὸς
ιδιώτας. Recte autem Cicero lib. I. de Officiis: Deformis
etiam est de seipso praedicare, falsa praesertim, et cum irri-
sione audientium imitari militem gloriosum, etc. Non solum*

autem risui, verum etiam odio haberi solent tales, qui suarum ipsimet laudum sunt praecones. Etenim moleste ferunt homines sui ipsorum laudatores alios, quod existiment, se ab ipsis accusari, sibi in comparatione quadam exprobari, quasi illis dotibus ipsi careant, quae aliis assunt. Simplicius Commentario Enchiridii Epicteti: *Βαρούνται γὰρ οἱ ἄνθρωποι τοῖς ἑαυτοῦς ἐπαινοῦσιν, ὥς αὐτοὶ διὰ τούτων ὑπ' αὐτῶν κατηγορούμενοι, καὶ ὀνειδιζόμενοι κατὰ σύγκρισιν.* etc. Plutarchus tamen proprio hac de re scripto commentario docet, quo pacto quis seipsum citra invidiam laudare queat. Caeterum qualis hic et apud Iamblichum describitur Cylo iste, talem etiam aestimare possumus fuisse L. Corn. Syllam, ὃς ἐπιλογισμὸν τῶν ἑαυτοῦ πράξεων ποιήσας, *Εὐτυχῇ ἑαυτὸν ἐκάλεϊ καὶ ἔγραψε:* ut est apud Suidam; ex quo hanc quoque iuvat ascribere memorabilem historiam de Laberia et Sylla. *Καὶ ποτε Λαβερία, Ῥωμαία γυνὴ οὐκ ἀγαθῆς, ἐξόπισθεν τοῦ Σύλλα πορευομένη, ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα, καὶ χροκίδα τοῦ ἱματίου σπῆ, τοῦ δὲ ἐπιστραφέντος, Οὐδὲν δεινὸν, εἰπεῖν, Αὐτοκράτωρ· ἀλλὰ βούλομαι κἀγὼ τῆς σῆς μικρὸν εὐτυχίας μεταλαβῆν. τὸν δὲ ὑπερησθῆναι τε τῷ ῥηθέντι, καὶ μετὰ μικρὸν ἀγαγέσθαι ταύτην γυναικα, τῆς Μετέλλης ἥδη τεθνηκυίας.*

Φυσιογνωμονήσας τὸν ἄνδρα] Habebat enim Pythagoras quasi pro lapide Lydio in explorandis idoneis auditoribus ac familiaribus hanc artem, quae ex lineamentis oris coniecturam de cuiusque indole et animi moribus facit: ut supra dixit Malchus Num. 13. ubi vide Notas: et adde ista ex Agellio lib. I. cap. 9. Iam a principio adolescentes, qui sese ad discendum obtulerant, ἐφυσιογνωμόνευ. Id verbum significat, mores naturasque hominum coniectatione quadam de oris et vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu sciscitari. Eum, qui exploratus ab eo idoneusque fuerat, recipi in disciplinam statim iubebat, et tempus certum tacere. etc. Adde etiam ista ex Lud. Coelio Rhodig. lib. 6. *Antiq. Lectionum* cap. 1. Est autem physiognomia mantices pars ea, quae ex ora omniumque corporis membrorum facie, motu, ac filo, hominum coniectat mores, etc. In eo genere sunt metoposcopi, quos ex facie addiuinantes Plinius interpretatur.

65

Ἐν τῇ Μίλωνος οἰκίᾳ] Recte Μίλωνος. Retícula ergo est scriptura Iamblichi cap. 35. *Μύλωνος*. Nec melior vel Diogenis Laërtii, *Μίλωνος*; vel transcriptoris eius Suidae, *Μήλωνος*. De hoc celeberrimo athleta, eiusque discipulatu Pythagorae, itemque inusitato et quasi Samsonio robore,

atque interitu, memorabilia sunt quæ scribit Strabo lib. VI. cuius ipsa verba subiicio: Καὶ Μίλων, ἐπιφανέστατος μὲν τῶν ἀθλητῶν γεγονώς, δμικλήτης δὲ Πυθαγόρου, διατρέψαντος ἐν τῇ πόλει (Κρότωνι) πολλὸν χρόνον. φασὶ δὲ ἐν τῷ συσσιτίῳ ποιεῖ τῶν φιλοσόφων ποτήριοντος στύλου, τὸν Μίλωνα ὑποδύντα σώσαι ἅπαντας, ὑποσπάσαι δὲ ἑαυτὸν. τῇ δ' αὐτῇ ῥώμῃ πεποιθότα ἐκὼς καὶ τὴν ἰστορομένην ὑπὸ τινος εὐρέσθαι καταστροφὴν τοῦ βίου. λέγεται γοῦν ὁδοιπορῶν ποιεῖ δι' ὕλης βαθείας, παραβῆναι τὴν ὁδὸν ἐπιπλέον· εἶθ' εὐρὼν ξύλον μέγα εὐσφηνομένον, ἐμβάλλον χεῖρας ἅμα καὶ πόδας εἰς τὴν διάστασιν, βιάζεσθαι πρὸς τὸ διαστῆσαι τελέως. τοσοῦτον δ' ἴσχυσε μόνον, ὥς ἐκπεσεῖν τοῦς σφῆρας, εἰς εὐθὺς συμπεσεῖν τὰ μέρη τοῦ ξύλου· ἀπολειφθέντα δ' αὐτὸν ἐν τοιαύτῃ πάγῃ θηρόδρωτον γενέσθαι.

Πεπόμεντο] Legendum, Ἐπεπόμεντο.

Ibidem, περιπετῇ γένου.] Apud Iamblichum cap. 50. ubi eadem de re iisdem fere verbis agitur, editum est, περιπαθῇ γένου. Sed περιπετῇ utrobique legendum puto. Περιπετής est qui incidit. Suidas: Περιπετῇ γενέσθαι, περιπετοκέναι (lege περιπετοκέναι) πλήρη. Et paulo ante: περιπετῆς, περιπέττοντες. Idemque Suidas περιπετῆς ἔχχος; quod est apud Sophoclem Aiace, exponit, περιπεπηγὸς αὐτῷ, ἥγουν, ὃ περιέπεσιν ὁ Αἴας. Inde et περιπέτεια, hoc est, subitus et inopinatus casus. Suidas: Περιπέτεια, προπέτεια, ἢ σύμπτωμα, ἢ σύμβασις. De eodem horrendo morbo et morte Pherecydis, deque Pythagoræ fide erga ipsum, et officiosa curatione, et humatione, quam magistro suo præstitit, supra quoque dictum est.

Πάντας πανταχῇ ἐνέπρησαν] Oratio ἀνακόλουθον habet: nisi quis dicat omissam ab librario particulam ὥς, vel ὅτι, ante πάντας. Præcessit enim parentheses, οἱ μὲν φασί. Quare sequi debebat infinitivus ἐμπρῆσαι, vel indicativa oratio, sed non sine ὥς, aut ὅτι. Hæc de lectione constituenda. Ad rem seu historiam ipsam quod attinet, huius incendii, quo domus, in qua sodaliū Pythagoricorum fuerat congregatum, una cum ipsis exusta sit, multi meminerunt auctores. Diogenes Laërtius pag. 591. Ἐτελεύτα δ' ὁ Πυθαγόρας τοῦτον τὸν τρόπον. συνεδρεόντιος μετὰ τῶν συνήθων ἐν τῇ Μύλωνος (scribendum Μίλωνος, ut apud Malchum) οἰκίᾳ τοῦτου, ὑπὸ τῶν μὴ παραδοχῆς ἀξιωθέντων (his verbis indicatur Cylo, de quo Iamblichus et Malchus, ut

notabam ad Num. 55.) διὰ φθόνον ὑποπηρεσθῆναι τὴν οἰκίαν συνέβη. Addit deinde, a quibusdam traditum, ipsos Croniatas ignem aedibus iniecis-
se, quod metuerent, ne tyrannidem affectarent Pythagorici: qua in sententia et Tro-
gus Pompeius fuit, ut ex Epitomatore ipsius Iustino vi-
dere est lib. XX. Trecenti ex iuuenibus cum sodalitiū iure
sacramento quodam nexi separatam a caeteris ciuibus vitam
exercebant, quasi coetum clandestinae coniurationis haberent,
ciuitatem in se conuerterunt, quae eos, cum in unam domum
conuenissent, cremare voluit. In quo tumultu LX ferme
periere; caeteri in exilium profecti. Vide et Polybium lib.
II. historiarum, pag. 126. Edit. Casauboni (quo pretiosis-
simo munere me Vir Clarissimus liberaliter donauit: *μεγάλη χάρις αὐτῷ*), ubi innuit, plurā etiam collegia fuisse
incensa: nisi quis τὰ συνέδρια de vna capaci domo (quam
ὀμικρόειον alibi Malchus et Iamblichus nominant) intelli-
gere malit. Verba grauiissimi auctoris sunt: Καθ' οὓς γὰρ
καιροὺς ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν τόποις, κατὰ τὴν Μεγάλην
Ἑλλάδα τότε προσαγορευομένην, ἐνέπηρος τὰ συνέδρια τῶν Πυ-
θαγορείων. μετὰ ταῦτα δὲ γινόμενον κινήματος ὀλοσχεροῦς περὶ
τὰς πολιτείας, ὑπερ εἰκός, ὥς ἂν τῶν πρώτων ἀνδρῶν ἐξ ἐκάστης
πόλεως οὕτω παραλόγως διαφθαρέντων, συνέβη τὰς κατ' ἐκείνους
τοὺς τόπους ἑλληνικὰς πόλεις ἀναπλησθῆναι φόνου καὶ στάσεως
καὶ παρτοδοπῆς ταραχῆς· ἐν οἷς καιροῖς ἀπὸ τῶν πλείστων με-
ρῶν τῆς Ἑλλάδος πρεσβυόντων ἐπὶ τὰς διαλύσεις, Ἀχαιοῖς καὶ
τῇ τοῦτων πίστι συνέχρησαν πρὸς τὴν τῶν παρόντων κακῶν ἐξα-
γωγὴν. Asteriscus appositus post προσαγορευομένην, indicat,
aut deesse aliqua verba, quis scilicet fuerit incendii auctor,
aut pro ἐνέπηρος legendum ἐνεπρήσθη. Iamblichus dicto
capite 35. duos tantum ex illo incendio elapsos scribit,
Archippum et Lysidem (quos et Malchus hic nominat),
caeteros autem concrematos periisse. Ἐν τῇ Κρότωνι συνε-
δριούντων Πυθαγορείων, καὶ βουλευομένων περὶ πολεμικῶν πραγ-
μάτων, ὑφάπαγτες τὴν οἰκίαν, κατέκταναν τοὺς ἀνδρας, πλὴν
δυοῖν, etc. Plus etiam dicit Ansonius Idyllio XV. scholam
totam isto incendio absumptam fuisse:

*Vive, et amicitias semper cole: crimen ob istud
Pythagoreorum periit schola tota Sophorum.*

Sed hoc ποιητικώτερον καὶ υπερβολικώτερον ita scriptum ac-
cipimus. Caue autem putes, de hac ipsa Cylonia coniu-
ratione aduersus Pythagoreos accipiendum esse, quod scri-
bit Cicero lib. II. de Legibus: Athenienses, Cylonio scelere

expiato, suadente Epimenide Crete (quem Pythagorae fuisse discipulum supra dictum est), sanum fecisse Contumeliae et Impudentiae: (quod tamen factum reprehendit ibidem Cicero, ut vitiosum, cum virtutes, non vitia, deceat consecrare.) Longe enim diuersus ab hoc Crotoniata fuit ille Cylo Atticus, Olympionica et tyrannidis in suos cives affectator: de quo vide Thucydidem lib. I. et Adrianum Turnebum Commentario in Ciceronem dicto loco lib. II. de Legibus.

Αὐτοῦ τε] Putabam aliquando legendum αὐτόθι. Sed hoc retractaui, quam primum ad Iamblichum recurrens dicto capite 35. (quae hinc desumpta esse liquet) ibi legi, αὐτοὶ τε: neque hoc tantum, sed etiam quaedam Malcho deesse animaduerti, et pro κατέλευσαν reponendum κατελεύσθησαν. Verba Iamblichi sunt: Τότε δὴ οὖν οἱ ἀπογνοσθέντες ἀπ' αὐτῶν, (δηλονότι τῶν Πυθαγορείων) καὶ στηλιτευθέντες ἐπέθεντο αὐτοῖς, καὶ πάντας πανταχῇ ἐνέπησαν, αὐτοὶ τε ὑπὸ τῶν Ἰταλιωτῶν κατελεύσθησαν ἐπὶ τοῦτω, καὶ ἐξέβηψθησαν ἅτατοι. Vbi hoc in summa dicit Iamblichus: Quamvis Pythagorei ex insidiis oppressi et nefarie exusti sint ab illis, quos a suo commercio velut indignos repulsos notatosque in se proritarant, tamen non inultos mortuos esse: quippe cum contigerint vindices necis ipsorum Italiotae, qui incendiarios illos Pythagoreorum obruerint lapidibus, atque insepultos abiecerint, ἡλώρια τεύξαντες κύνισσιν, ut cum Homero loquar. Hic quare infarcire interpres voluerit illa, quorum in Graeco textu nec vola nec vestigium apparet, (hominibus impudicis Graecisque, Italiotis dictis, quod Italiam incolerent) equidem plane non capio. Et qui tantae contumeliae nota inurendi sint, ut impudici homines vocentur, quos verisimile est non minus omnis honestatis, sanctitatis, pudoris virtutisque cultores, quam Pythagorae et sectatorum eius studiosos fuisse, quod ultione necis ipsorum satis superque declararunt?

Ἀρχίππου τε καὶ Λύσιδος] Duorum istorum Pythagorae auditorum S. Hieronymus quoque iunctim meminit Apologia aduersus Rufinum: et quidem utrumque Thebis scholas habuisse scribit. Alii tamen Archippum Thebas peruenisse negant.

Ἐπαμεινώνδα τε συγγέγονεν, οὗ καὶ διδάσκ.] Lysidem Pythagoreum Thebas venisse, et Epaminondae doctorem

fuisse, praeter Diogenem Laërtium (cuius sunt ista lib. VIII. p. 57. *Αὐτοῦ τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορείου φύγοντος εἰς Θήβας, καὶ Ἐπαμεινώνδα καθηγησαμένου.*) testatur et Iamblichus cap. 55. qui quidem addit, in tanto honore habitum ab suo discipulo, ut patrem quoque appellare solitus sit. *Ὅν περ ἐγένετο Ἐπαμεινώνδας ἀκουαῖς, καὶ πατέρα τὸν Ἀύσιν ἐκάλεσεν.* Cicero de eodem Lyside et Epaminonda extremo lib. I. de Officiis: *Atque illi quorum studia vitaeque omnis in rerum cognitione versata est, tamen ab augendis hominum utilitatibus et commodis non recesserunt: nam et erudire multos, quo meliores ciues utilioresque rebus suis publicis essent, ut Thebanum Epaminondam Lysis (ita legendum, non Lysias, ut est in quibusdam editionibus) Pythagoreus, Syracusium Dionem Plotō, multique multos.* Idem lib. III. de Orat.: *Aliisne artibus (scilicet quam doctrinis omnibus) Pythagoreus ille Lysis Thebanum Epaminondam instituit, haud scio an summum virum omnis Graeciae? etc.* Meminit eiusdem Lysidis etiam Cornelius Nepos (qui vulgo Aemilius Probus) in vita Epaminondae: *Philosophiae, inquit, praeceptorem habuit Lysim (in MSC. quibusdam est, Lysiam, non recte. Alius enim Lysias, orator Atheniensis; alius Lysis, philosophus Pythagoricus.) Tarentinum Pythagoreum: cui quidem sic fuit deditus, ut adolescens tristem et seuerum senem omnibus aequalibus suis in familiaritate anteposuerit: neque prius eum a se dimiserit, quam doctrinis tanto antecessit condiscipulos, ut facile intelligi posset, pari modo omnes in caeteris artibus superaturum.* etc. Habent in hoc praestantissimo fortissimoque Thebanorum duce (qui pro patria quoque in praelio ad Mantineam occubuit, et cum quo Thebarum gloria occidit) habent, inquam, viri principes quod imitentur: tum ut existiment, literarum et philosophiae studia suo ordine haudquaquam esse indigna: tum ut grati sint erga suos doctores, eosque patrum habeant loco, memores illius quoque, qui dicebat, plus etiam deberi praeceptori quam patri, quod per hunc vitam solummodo acceperimus; illius vero beneficio atque institutione etiam honestam vitae degendae rationem didicerimus. Quam bene autem et feliciter fideliterque institutus a Lyside fuerit Epaminondas, Theanorem Simmiae referentem introducit Plutarchus lib. de Daemōnio Socratis: *Καὶ μέντοι καὶ συμβαλὼν ἔωθεν Ἐπαμεινώνδα, καὶ τὸν τρόπον ἀκούσας, ᾧ θάψει Αὔσιν, ἐπύκνων, ὅτι καλῶς ἔχρη τῶν ἀπορρήτων παιδευμένος ὑπ' ἐκείνου τὰν*

δρὸν εἶη, καὶ χρῆτο ταυτῶ δαίμονι πρὸς τὸν βίον, εἰ μὴ κακὸς ἐγὼ τεκμήρασθαι τῷ πλῶ τὸν κοβερνήτην. εὐρεῖται μὲν γὰρ ἀτραποὶ βίον, ὁλίγαι δὲ, ἃς δαίμονες ἀνθρώπους ἄγουσιν. etc. Habuit porro ille princeps Graeciae inter alia instituta Pythagorica hoc quoque, quod praeclare fidibus cecinit: vt de eo testatur Cicero prooemio 1. *Tuscul.* Nec mihi temperare possum, quin hic exemplum referam insignis fidei atque obseruantiae pactorum, quod de hoc ipso Lyside proditum est literis ac memoriae. Est autem historia talis: Erat Lysidi familiaris quidam, Euryphamus Syracusanus, cui templum Iunonis aliquando adorationis gratia petenti, ipse ab eodem iam perfecto cultu egrediens, circa vestibulum templi forte occurrit. Iubet Euryphamus, paulisper vt praestoletur Lysis reditum sodalis, donec et ipse eundem cultum absoluisset. Annuit ei Lysis, et sedile quoddam lapideum, quod ibi erat, occupat. Quid sit? Euryphamus in templo profundioribus immersus meditationibus, Lysidis oblitus, alia porta et parte templi egreditur, domum repetens, Lyside in altera parte relicto. At Lysis, memor pacti, seu constituti, quod cum sodali habebat, ibidem perseuerans, nec se loco mouens quoquam, non solum illius diei reliquum, sed et noctem insequentem, et maiorem proximi diei partem exegit, sodalis reditum expectans, adeoque etiam diutius ibidem permansisset, nisi Euryphamus, tandem ipsius in memoriam atque ad se rediens, eum abduxisset. Cum enim postridie Lysis in auditorio communi a caeteris sodalibus desideratus fuisset, ibi demum Euryphamus ipsius recordatus, quid sibi in templo Iunonis contigisset, retulit, et ad Lysidem reducendum profectus, eodem in loco eum inuenit assidentem, quo reliquerat. Cui obliuionem suam excusans, hanc ipsam, inquit, deum mihi quispiam idcirco immisit, vt hac occasione tua in seruanda pactorum fide constantia probaretur. Describit hoc σύμβημα Iamblichus cap. 30. sed et lectio ibi deprauata est (pro συνθήκας enim editur, συνταγὰς) et multo magis peccat distinctio, quae et interpreti imposuit, vt diuersas periodos confundens, coniungeret non copulanda.

Δικαίαιχος] Vide Notam superiorem, ad Num. 18. 56

Τῶν δὲ ἐταίρων ἀδρόους μὲν τετραράκοντα] Eundem numerum XL reperio etiam apud alios: vt Diogenem Laertium pag. 592. Οὕτω δὲ καὶ τοὺς πλείους τῶν ἐταίρων αὐτοῦ διαφασθῆναι, ὅτις πρὸς τετραράκοντα. An ergo apud Iusti-

num quoque mutandus est numerus, et pro LX rescribendum XL, inuersis tantum literis numeralibus? Ita putarem, nisi vidissem, apud Ioannem Saresberiensem lib. VII. *Polycratici*, seu *de Nugis Curialium* cap. IV. vbi ille Iustini locus refertur, plene et per consequentiam literarum scriptum, *Sexaginta*. Apud eundem compilatorem, pro illo seculo satis eruditum, et Pontificis Romani familiarem, legitur, *sodalitii iuris*: pro quo apud Iustinum hodie in editis lib. VI. est *sodalitii iure*. Est autem illa Saresb. lectio fortasse non contemnenda, et ex ea etiam apud Iustinum ita rescribendum, vt intelligamus, *sodalitium ius* adiectiue dictum, et sacramentum quoddam iuris *sodalitii*, *οἶονσι τὸν ὄρκον τοῦ ἐταιρικοῦ δικαίου*, vt Graeci talem necessitudinem vocarent.

Τὸ μὲν προῖτον] Sequi debet, εἰς *Καυλωνίαν* τὸν ὄρμον: quae verba inter imprimendum et corrigendum sunt omissa. Suidas: *Καυλονία, χώρα*. Malchus hic *ὄρμον*, hoc est, *portum* vocat. Stephanus tres hoc nomine vrbes ponit: vnam in Italia: alteram in Locrorum regione: tertiam in Sicilia. Ab Hecataeo autem ait fuisse *Ἀύλωνίαν* dictam.

Ἐπὶ τοῖς ἰδίοις νόμοις οὐδὲν ἔχομεν ἐγκαλεῖν] Vt hic Locrenses in suis legibus nihil desiderant aut reprehendunt, ideoque eas a Pythagora mutari nolunt: ita ingenium est plerorumque omnium hominum: suas unaquaeque gens et natio et ciuitas leges, suos ritus, suos mores, sua instituta pro optimis habet, aliisque omnibus praefert. Praeclare Herodotus *Thalia*, seu *Musa* 3. Si quis (inquit) *vniversis hominibus praebeat facultatem optima ex omnibus legibus eligendi, profecto cunctas vnusquisque rimatus, suas eligeret*. Addit deinde, *Patrios ritus non solere nisi a dementibus ludibrio haberi*: idque inter alia esse ait documento, Cambysem vehementer insaniisse. Ita quoque de suis legibus vnumquemque sentire, et vsque adeo hic etiam suum cuique pulchrum esse, probat cum historia quadam Darii, tum testimonio Pindari sapientissimi. Historia talis est, (quam et Origeni placuit inserere lib. V. contra Celsum pag. 261.): *Darius accitos, qui in sua ditione erant, Graecos percontatus est, quantum pecuniae mereri vellent, vt defunctis parentibus vrescerentur; illis negantibus, vlla se pecunia hoc esse facturos, Darius dehinc Graecis praesentibus, et quae dicebantur, per interpretem discentibus, interrogauit eos Indos, qui Callatae nominantur, qui vrescuntur parentibus, quantum accipere pecuniarum vellent, vt parentes defunctos igne comburerent. Indi*

vehementer reclamantes, meliora illum ominari iubebant. Atque ita moribus comparatum est. Deinde Pindaricum testimonium hoc est apud Herodotum et Origenem dictis locis: recte mihi videtur Pindarus fecisse, ut diceret, *Legem omnium esse regem*. Vbi non recte Latinus interpres morem vertit. Graeca enim sic habent: *Καὶ ὁμοῦς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι, Νόμον πάντων βασιλέα φήσας εἶναι*. Plenius refert sententiam Thebani illius Lyrici Clemens Alexandrinus *Stromat.* 1. pag. 154. et *Stromat.* 2. pag. 158. *Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς, θνατῶν τε καὶ ἀθάνατων, ὡς ὁ Βοιωτὸς ᾄδει Πίνδαρος*. Nec dubium mihi, quin Chrysippus in sua legis definitione, quam refert Marcianus in *l. II. Digest. de Legibus*, ad illa Pindarica respexerit, cum ait: *Ὁ νόμος πάντων ἐστὶ βασιλεὺς, θείων τε καὶ ἀνθρώπων πραγμάτων*. etc. Similiter et Iamblichus in *Protrept.* cap. 7. pag. 41. *Νόμον vocat ἀρχοντα καὶ κύριον*, cum ista scribit: *Πάντες γὰρ ὁμολογοῦμεν, εἶναι δὲ μὲν τὸν σπουδαιώτατον ἀρχεῖν, καὶ τὸν τὴν φύσιν κράτιστον, τὸν δὲ νόμον ἀρχοντα καὶ κύριον εἶναι μόνον*. Mirum vero, cur ita Locrenses hic dicantur auersati fuisse Pythagoram, ut palam professi fuerint, se in suis acquiescere legibus, nec pati velle eas ab ipso reformari aut corrigi: cum tamen per Zaleucum ipsis leges tulisse Pythagoras ab aliis perhibeatur. Ita enim diserte Iamblichus cap. 30. *Νομοθετεῖ πάντων ἀριστοὶ γέγονασιν οἱ Πυθαγόρῃ προσελθόντες, πρῶτον μὲν Χαρόνδας ὁ Καταιναῖος· ἔπειτα δὲ Ζάλευκος, καὶ Τιμάρατος, οἱ Λοκροὶ γράψαντες τοὺς νόμους*. Vide quoque eundem Iamblichum cap. 7. et 27. et Senecam *Epist.* 91. *Zaleuci leges Charondaeque laudantur*. Hi non in foro, nec in consultorum atrio, sed in Pythagorae tacito illo sanctoque secessu didicerunt iura, quae florenti tunc Siciliae et per Italiam Graeciae ponerent, etc. Fortéan ita haec poterunt conciliari, si dicamus, primo quidem aequis animis passos Locrenses sibi a Pythagorae auditore Zaleuco leges imponi: sed postea illis iampridem receptis in vsum ac mores, ab omni earum mutatione, utpote quae rebus publicis plerumque noxia sit, saepe etiam *θανατηφόρος*, alienos fuisse: cumque a Pythagora aduentante sibi metuerent, ne quid in legibus innouaret, rogasse ipsum, ut se missos faceret, suisque uti legibus, quibus iam assuevissent, pateretur.

[*Ἀπομήσαντα ἐαυτὸν τοῦ βίου ἐξαγαγὲν*] Si vera haec est historia de Pythagorae exitu, qui prae morborum animi semetipsum rebus humanis extraxerit, (quam *εὐλογον* ἐξα-

γονήν vocabant Stoici, existimantes, licere cuique, cum non amplius liberet viuere, sibimet ipsi vitam finire) tum vero contra suum ipsius praeceptum fecit, quod erat: *Piis omnibus retinendum esse animum in custodia corporis, nec iniussu eius imperatoris, a quo illis datus est, ex hominum vita cuiquam migrandum esse, ne munus a deo sibi assignatum defugisso videatur: ut est apud Ciceronem Cat. Maj. et 6. de Republica, et Macrobiū lib. I. cap. 13. De quo illustri praecepto Pythagorae, τῇ αὐτοχειρίᾳ opposito, alibi non indiligerenter commentatus sum.*

Οὕτε γὰρ τοῦ Πυθαγόρου σύγγραμμα ἦν] Puto legendum οὕτι γὰρ. Pythagorā vero nullum reliquisse posteritati proprium ab se scriptum opus, alii quoque testantur auctores: quamvis eos διαπαίζοντες vocet Diogenes Laërtius, pag. 157. eosque refellat auctoritate Heracliti, qui Pythagorae imitatione tria scripserit opera: *Σοφίην, Πολυμαθίην, Κακοειχήνην*. Inter caetera sic ait: *Ἐνιοὶ μὲν οὖν Πυθαγόραν μὴ δὲ ἐν καταλείπειν σύγγραμμα φασί, διαπαίζοντες* etc. Sic Lucianus in Defensione orati in salutando admissi, mihi Tom. 3. pag. 198. *Ὁ μὲν γε Θεμιστίας Πυθαγόρας, τί καὶ μὴδὲν αὐτοῦ ἴδιον καταλείπειν τῶν αὐτοῦ ἡξίωσεν, Ὁκέλλω τῷ Λευκανῷ, καὶ Ἀρχύτῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμιληταῖς αὐτοῦ τεκμαίρεσθαι*, etc. Quod si ita est, qui potuit Plato, sine iussu huius Dion Syracusanus, tres eius libros centum minis mercari? qua de re Iamblichi locus est, (simul corrigendus semel atque iterum) cap. 31. *Θαυμάζεται δὲ καὶ ἡ τῆς φυλακῆς ἀκριβεία. ἐν γὰρ τοσαύταις γενεαῖς ἐτῶν οὐδεὶς οὐδὲν φαίνεται τῶν Πυθαγορείων ὑπομνημάτων περὶ τελευτῆως (lege περιτελευτῆως) πρὸ τῆς Φιλολάου ἡλικίας· ἀλλ' οὗ (lege ὅς, delete ἀλλ') πρῶτος ἐξήνεγκε τὰ θρυλλούμενα ταῦτα τρία βιβλία, ἃ λέγεται Δίων ὁ Σираκούσιος ἑκατὸν μὲν πρόκειται, Πλάτωνος κελευσαντος, τοῖς πενίαν τινὰ μεγάλην τε καὶ ἰσχυρὰν ἀφικνουμένου (lege ἀφικνουμένου) τοῦ Φιλολάου, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς (Dion, inquit Arcecius: imo, inquam, Philolaus. Peccat hic alia quoque Latinus interpretes.) ἦν ἀπὸ συγγενείας τῶν Πυθαγορείων, καὶ διὰ τούτου μετέλαβε τῶν βιβλίων. Αἶτ Iamblichus, Philolaum tria celeberrima Pythagorae opera consecutum iure cognationis, in quae diu in arcanis habita nemo extraneus philosophiae Pythagoricae incidere potuerit, tandem paupertatis onere misero et grani pressum vendidisse Dionī Platonis amico atque proxenetae. Idem testatur Diogenes Laërtius lib. VIII. pag. 577. Μέχρι δὲ Φιλολάου οὐκ ἦν τι γινώσκειν Πυθαγόρειον*

δόγμα. οὗτος δὲ μόνος ἐξήνεγκε τὰ διαβόητα τρία βιβλία· ἃ Πλάτων ἐπέστειλεν ἑκατὸν μῶν ἐωρηθῆναι. Trium istorum Pythagorae operum meminit quoque idem Diogenes p. 170. Τετραπται δὲ τῷ Πυθαγόρῃ συγγράμματα γ', παιδευτικόν, πολιτικόν, φυσικόν: unde simul et argumentum singulorum facile fuerit conicere. Ac physici quidem operis Pythagorae (cuius exordium ponit Diogenes dicto loco) partem unam egisse de herbarum viribus, colligo ex Plinio lib. XXV. cap. 2. Ab Homero Pythagoras clarus sapientia, primus volumen de Herbarum effectu composuit, Apollini Aesculapioque, et in totum diis immortalibus inuentione et origine assignata. Vide eundem Plinium lib. XXIV. cap. 17. Aut quomodo carmina illa, quae χρυσᾷ ἔπη Πυθαγόρου inscribuntur, Pythagoram possunt habere auctorem, si is nullum reliquit opus?

Ἐκφυγόντες Λύσις τε καὶ Ἀρχίππος] Plutarchus de Daemonio Socratis pro Archippo Philolaum nominat, in quo a Iamblichō pariter et Malcho dissentit, sicut etiam de loco huius incendii, quod Metaponti vult contigisse, non Crotone. Ecce eius verba: Ἐπεὶ γὰρ ἐξέπεσον αἱ κατὰ πόλεις ἐταιρίαι τῶν Πυθαγορικῶν στάσει κρατηθέντων, τοῖς δ' ἔτι συνεστώσιν ἐν Μεταποντίῳ συνεδρεῦουσιν ἐν οἴκῳ πῦρ οἱ Κυλώνειοι (quaedam editiones perperam habent Κυκλώνειοι, et mox Κυκλωνεῖων) περιένησαν, καὶ διέφθικαν ἐν τούτῳ πάντας, πλὴν Φιλόλαου καὶ Λυσίδος, νέων ὄντων ἔτι, ῥώμῃ καὶ κορυφότητι διωσαμένων τὸ πῦρ. Φιλόλαος μὲν εἰς Λευκανοὺς φυγὼν, ἐκεῖθεν ἐσώθη πρὸς τοὺς ἄλλους φίλους, ἥδη πάλιν ἀθροίζομένους καὶ κρατοῦντας τῶν Κυλωνεῖων. Λύσις δὲ ὅπου γέγονεν, ἡγροῆθη πολὺν χρόνον, etc. Sequuntur ibi quaedam de Lysidis iam defuncti daemonio. Philolai autem huius mentionem facit Diogenes Laërtius lib. VIII. pag. 577. Μέχρι δὲ Φιλόλαου οὐκ ἦν τι γινώσκειν Πυθαγόρειον δόγμα. οὗτος δὲ μόνος ἐξήνεγκε τὰ διαβόητα τρία βιβλία, ἃ Πλάτων ἐπέστειλεν ἑκατὸν μῶν ἐωρηθῆναι. Huius est illa de animae in corpus luendorum suppliciorum causa immissione nobilis, sed falsa sententia, ad quam et Cicero in libro de Consolatione allusit: Ὅτι διὰ τινὸς τιμωρίας ἡ ψυχὴ τῷ σώματι συνέχεται, καὶ καθάπερ ἐν σήματι τούτῳ τέθνηται: quam auctoritate veterum theologorum et vatum comprobatur. Vid. Clementem Alexandrinum 3. Stromat. p. 186.

Ὅσοι ἀποδημοῦντες ἐτύγγανον] Iamblichus: Τινὲς ἐν ἀλλοδαμίαις τότε τεχνόντες. Quod Arcerius vertit: Nonnulli

in aliis nationibus tum versati. Rescribo: ἐν ἀποδημίαις, vertoque, tunc peregrinati.

- 58 Ἐξ ἀνθρώπων ἀπόλοιτο] Hinc redintegrandus Iamblichus, apud quem deest ἀπόλοιτο: quod verbum proinde ei restituendum quasi interdicto unde vi, seu maius, ex canone redintegrandae.

Συναγαγόντες] Apud Iamblichum est, συναλίσσαντες. Verbum elegans, συναλίσσθαι, quo et S. Lucas utitur Actorum 1. v. 4.

Κατέλειπεν ἕκαστος] Apud Iamblichum est, κατέλειπον ἕκαστος, οὐ ἐτύγγανον. τελευτῶν ἐπισκήψ. etc. Sed corrigenda illa sunt ex praesente loco Malchi ad hunc modum: Κατέλειπεν ἕκαστος οὐ ἐτύγγανε τελευτῶν, ἐπισκήψαντες. etc.

Μηδενὶ δοῦναι] Apud Iamblichum est, διδομέναι, hinc corrigendum.

Μέχρι πολλοῦ χρόνου] Iamblichus: Μέχρι παμπόλλου χρόνου. Eodem cap. 35. pro ἐπὶ δὲ μόνοις ἐτύγγανε τοῖς μαθητοῖς: legendum moneo, ἐντύγγανε. Et mox: ἦσαν ὑπὲρ τριακοσίου, addenda est particula γὰρ post ἦσαν. Eod. cap. Ἐξεργάγη τὸ σωπούμενον μῖσος, legendum σωπώμενον: vt pueri didicimus. Et, Οὐ προσήκει εἰς αὐτοὺς λέγειν: reponendum εἶν, pro εἰς. Et pro πεφύσιν, legendum πεφνεῶσιν. Ibidem mox pro ἀνάγκαι, non διαγέγκαι, sed ἀναγέγκαι repono. Et mox ibidem: οὐ φάσκοντα δεῖν οὐδὲ τοὺς παῖδας ἀπὸ τῶν γονέων διασπᾶν: absit, vt cum Arcerio legamus φάσκουσιν; sed verum est, οὐ φάσκοντες. Puto etiam, pro συνεργάδευσεν rescribendum συνεφνεγάδευσαν. Verum haec, quasi in transcurso. Aliud erit tempus, cum totum Iamblichum serio repurgatum dabimus, nisi ab alio quopiam hic quoque praeueniamur, quod in aliis istiusmodi coeptis iam olim non raro nobis contigit.

Φησὶ Νικόμαχος] Nicomachum hunc inter alios philosophos Pythagoricos nominat Porphyrius, sine Malchus, etiam in 3. Commentariorum contra Christianos. Vide Eusebium Histor. Ecclesiast. lib. VI. cap. 19.

Τὰς ἀλλοτριὰς ἐκκλίνειν φιλίας] Etsi amicitiam maximi faciebant Pythagorei, adeoque inter amicos omnia communia, et ipsum amicum alterum eundem esse volebant, vt supra annotauimus Num. 33. itaque inter sese mutuo affecti erant, vt erga liberos suos honestus pater esse solet

(Iamblichus cap. 31. *Πάντας τοὺς Πυθαγορείους οὕτως ἔχειν πρὸς ἀλλήλους, ὥς ἂν πατήρ σπουδαῖος πρὸς τέκνα ἔχῃ*), imo amicos pro diis quoque habebant, teste eodem Iamblichio cap. 35.: tamen inter se tantum erant amici; externas amicitias plane respuebant, quantumvis eae splendidae, imo etiamsi regiae essent. Iamblichus cap. 31. *Οὕτως δυσκατάθετοι πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς φιλίας ἦσαν, εἰ καὶ βασιλικαὶ τυγχάνοιεν*. Atque, vt habent versus apud eundem relati cap. 35.,

Τοὺς μὲν εἰαίρους ἦγον ἴσους μακάρεσσι θεοῖσι.

Τοὺς δ' ἄλλους ἡγοῦντ' οὔτ' ἐν λόγῳ, οὔτ' ἐν ἀριθμῷ.

Erat ipsis haec lex, solis licere Pythagoreis dextram iniicere; caeterorum vero (exceptis parentibus) nemini, Iamblichus dicto capite 35. *Μόνους τοῖς Πυθαγορείοις τὴν δεξιὰν ἐμβάλλειν, ἑτέρῳ δὲ μηδενὶ τῶν οἰκείων, πλην τῶν γονέων*. Quae rectius fortasse habebunt, si ita transponantur: *πλην τῶν οἰκείων γονέων*. Inde quoque in proverbium, quod Iamblichi quoque aeuo in vsu remansit, vt aliquorum inter se summam beneuolentiam significaturi, dicerent de ipsis, *οἱ τῶν Πυθαγορέων εἰσὶ*: hoc est, *de numero Pythagoreorum ipsos esse*. Iamblichus cap. 33. Ea vero res, et hoc quasi fastidium aliorum hominum, qui Pythagorei non essent, maximam ipsis inuidiam, tandemque et perniciem concitauit, ac fere *πανωλεθρίαν* attulit: quod Ausonius quoque Idyll. 15. de ambiguitate eligendae vitae obseruauit, cuius versus supra iam retuli.

Quod autem hic *ἐκκλίνειν φιλίας*, idem mox eodem significatu dicit *περικόπτειν αὐτάς*: eademque verba apud Iamblichum extant dicto capite 33. Vbi non recte interpretes mutare nobis vult lectionem in *περικόπτειν*, idque verit, *amputare*. Non enim (inquit in Castigationibus) circumflectendae sunt alienae et noxiae amicitiae; sed plane amputandae erunt. Imo retinendum aio verbum elegans *περικόπτειν*, quod idem valet τῷ *ἐκκλίνειν*. In euangelica historia est eadem notione positum *ἐκνεῦσαι*.

Porro ad ea quae supra Num. 33. annotaui de amicitia, quanto eam studio coluerint Pythagorei; non possum quin addam hic illustrem Simplicii locum in Commentario ad Enchiridium Epicteti pag. 65. edit. Venet. vbi inter alia memorabiliter ait: Pythagoreos amicitiam vocasse vinculum omnium virtutum, tantique boni capacem non esse, qui non sit omni virtute praeditus, adeo-

que vel vna careat. Ἡ καθαρὰ φιλία τὰς φίλας ψυχὰς εἰς ἑνώσειν συνάγουσα μελέτη καλλίστη γίνεται τῆς πρὸς θεὸν ἐνώσεως. καὶ γὰρ ἀδύνατον πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ψυχῆς κρείττονος ἐνώσεως τυχεῖν. καὶ καλῶς οἱ Πυθαγόρειοι περισσῶς τῶν ἄλλων ἀρετῶν τὴν φιλίαν ἐτίμων, καὶ σύνδεσμον αὐτὴν πασῶν τῶν ἀρετῶν ἔλεγον. Καὶ μᾶς γὰρ ἡστεινοσούντων ἀρετῶν ἀπολειπομένης, οὐκ ἐθέλει παραγίνεσθαι φιλία. τίς γὰρ ἄδικος, ἢ ἀκόλαστος, ἢ δειλός, ἢ ἔτι μᾶλλον ἀνόητος, δύναται τὸ τῆς φιλίας ἀγαθὸν ὑποδέχεσθαι;

Ἀνένδοτον διατετηρηκέναι] Apud Iamblichum editur, ἀνένδοτος: quod Arcerius gestit mutare in aduerbium ἀνενδότως. Sed reponendum ibi ex Malcho, ἀνένδοτον.

Ἐξ ὧν Ἀριστοῦξενος] Laudatur etiam Agellio quidam Aristoxenus (lib. IV. cap. 11.) vt musicus, et vir literarum veterum diligentissimus, et Aristotelis auditor, et qui librum de Pythagora reliquerit. Cum autem hic et supra, Num. 61. scribat Malchus, fuisse eum Dionysio Syracusano familiarem, ex quo etiam ipse narrationem audiuerit de Damone et Phintia; hinc fit, vt subdubitem, idemne Aristoxenus potuerit Aristotelis esse auditor, an vero duo diuersi hoc eodem nomine fuerint: quod verisimilium facit temporum ratio.

Γράμματα ἐν Κορίνθῳ διδάσκειν] Ita MSC. noster. Sed legendum ἐδίδασκεν, vt est apud Iamblichum cap. 33. Cicero 3. Tuscul. Quaest.: Dionysius quidem tyrannus Syracusis expulsus Corinthi pueros docebat: usque eo imperio carere non poterat. Ammian. Marcellinus lib. XIV.: Fortuna mutabilis et inconstans fecit Agathoclem Siculum ex figulo regem, et Dionysium, gentium quondam terrorem, Corinthi ludo literario praefecit. etc. Dedit autem notissima haec historia prouerbio locum: Dionysius Corinthi: quo significatur aliquis e summa dignitate atque imperii fastigio ad priuatam humilemque fortunam redactus, a sceptro proprie dicto, et regiae maiestatis insigni illo, ad virgas, sceptras paedagogorum, vt vocat Martialis. De prouerbio isto vid. Erasmi. Chil. 1. Cent. 1. Adag. 83. vbi praeter Plutarchum ἐν τῷ περὶ ἀδολεσχίας, et Quintilianum lib. VIII. allegat etiam Ciceronem lib. IX. Epist. ad Atticum. Est et alterum prouerbum: Διὸς Κόρινθος: quo vtitur Pindarus.

60 Φησὶ δ' ὡς οἰκτων καὶ δακρύων etc.] Haec ipsius Aristoxeni verba fuisse, apparet ex Iambl. de V. P. Num. 234.

Ποτὲ Διονύσιος] Hic in MSC. vna et altera lacuna erat, quae ut sit explenda, facile videbit lector, si contulerit Iamblichum cap. 33. ubi eadem historia de Damone et Phintia refertur. Vide et Ciceronem lib. III. *De officiis* et 5. *Tuscul. Quaest.* Valerium Maximum lib. IV. cap. 7. Lactantium lib. V. cap. 17. Plutarchum et alios.

Ἐπεὶ οὕτω σοι δέδοκται] Male apud Iamblichum δέ-
δουται: quod et Arcerius recte animaduertit, monuitque
mutandum in δέδοκται. Venit hic mihi in mentem Agrip-
pinus ille, cui cum pransuro denuntiatum esset exilium,
quo multatus esset a Nerone: *Bene, inquit, habet, Arician
ergo migremus, et ibi prandeamus.* Vide ab Epicteto descri-
ptam historiam apud Stobaeum Sermone 7. de Fortitudine.
In hunc Agrippinum, exulem fortissimum, tale fecit Epigram-
ma Matthias Bergius, auunculus noster p. m. vir optimus et
doctissimus in sua quadam calamitate:

*Sors Agrippino vitae placet omnis: et ut res
Forsqua tulere, exin mentem animumque gerit.
Tostus febre iecur, sua febri encomia cantat:
Probra ferens, probris monstrat inesse decus.
Paupertate graui presso, penuria laudes
Dictat, in hasque stylum soluit et ora viri.
Denique pransurum patria Nero priuat. Ibi ille:
Recte: in Aricina pascimur ergo casa.*

O singularem animi aequitatem et praesentiam!

Τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας] Similiter Malcho Iamblichus
Num. 235. Secundum hos ergo paucarum duntaxat hora-
rum dilationem ad mortem subeundam petit Phintias con-
demnatus. A quibus Cicero discrepat in loco mox allegan-
do, qui paucos dies eum sibi postulauisse scribit.

Ὅπως οἰκογυμῆσται] Disponere domui suae, est
testamentum ordinare, siue vltimam voluntatem suam con-
dere. Sic in sacris literis: *Ἐπιταύ τῷ οἴκῳ σου:* in historia
Ezechiae regis 4. Reg. cap. 20. in pr. et Esaiae cap. 38.

Ἐγγυητὴν παρασχόν] Fideiussor, seu vas, in capita-
libus an admittatur, disputant iuris nostri interpretes. Vide
de hac quaestione Clarissimi Viri Domini Antonii Heringii,
veteris mei commilitonis et amici honorandi, tractatum
luculentissimum de Fideiussoribus cap. X. Num. 335. et
plur. seqq.

Καὶ ἔμεινεν] Quod est apud Iamblichum, Num. 236. Καὶ μὲν ἦν, vitiosum, et hinc emendandum est: aut fortasse ibi legendum καὶ μένειν.

61 Ὡς ἐγκαταλειφθῆσόμενον] Apud Iamblichum additur: καὶ σκόπτουρας, ἑλαφον ἀντιδεδῶσθαι λέγειν. Cuius scommatis vim nemo intelliget, qui non animaduertet, allusum fuisse ab insultatoribus ad fabulam de *cerua*, quae pro Iphigenia substituta et immolata esse traditur.

Ἀξιῶσαι τρίτον αὐτὸν εἰς τὴν φίλιαν παραδέξασθαι] O vim magnam amicitiae atque pulchritudinem insignem, quam et tyranni sibi ducant expetendam! Ciceronis locus huc pertinet lib. III. *De Offic. Damonem et Pythiam* (legendum Phintiam) Pythagoreos ferunt hoc animo inter se fuisse, vt, cum eorum alteri Dionysius tyrannus diem necis destinauisset, et is, qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa postulauisset, vas factus est alter eius sistendi, vt, si ille non reuertisset, moriendum esset ipsi. Qui cum ad diem se recepisset, admiratus eorum fidem tyrannus, petiuit, vt se in amicitiam tertium adscriberent. Eodem et illa pertinent Ciceroniana lib. II. *de Finibus: Vadem te ad mortem tyranno dabis pro amico, vt Pythagoreus ille fecit Siculo tyranno?* Eandem historiam pulchre describit etiam Valerius Maximus lib. IV. cap. 7. *de Amicitia*: vbi eam sic concludit: *Haec sane vires amicitiae, mortis contemptum ingenerare, vitae dulcedinem extinguere, crudelitatem mansuefacere, odium in amorem conuvertere, poenam beneficio pensare potuerunt: quibus pene tantum venerationis, quantum deorum immortalium ceremoniis debetur,* etc.

Εἰς τοιοῦτο] Diuinabam legendum εἰς τοῦτο. Sed apud Iamblichum d. l. edi video εἰς τὸ τοιοῦτο. Vnde adducor in hanc coniecturam, vtrobique legi rectius, εἰς τὸ τοιοῦτο.

Ἱππόβοτος δὲ καὶ Νεάνθης] De Hippoboto isto quaerendum amplius, quis fuerit. Neanthen vero supra quoque laudauit Malchus, tanquam scriptorem rerum et dogmatum Pythagoricorum. Narratio autem, quae hic promittitur de Myllia Crotoniata, et eius vxore Timycha Lacedaemonia, sane quam memorabilis est, cumque hinc deperierit (vt forsitan alia quoque non pauca ad libelli huius integritatem desunt, imo et totus liber secundus

perisse videtur, cum Porphyrium, qui idem est cum Malcho, plures vno scripsisse libros de historia Pythagorae, demonstrauerimus supra ad Num. 42. ex Cyrillo lib. IX. contra Iulianum, vbi quaedam ex libro Porphyrii primo laudat), facile resarciri poterit ex Iamblichō cap. 31. Summa haec est. Cum istud par coniugum Pythagoricum captum atque ad Dionysium tyrannum esset adductum, omnia ille summa vltro ipsis detulit, quasi etiam in societatem regni ab se cooptandis. Sed ipsis magnificas istas pollicitationes tyranni abnuentibus, rogauit is primo virum, deinde et foeminam, quid tandem causae fuisset, cur Pythagorei maluissent mortem oppetere, quam fabas in agro conculcare. Hoc vbi ex ipsis cognouisset, honestissimam eis dimissionem, quandoquidem apud se manere nollent, discessuris repromisit. Ibi tum nihil cunctatus Myllias, Illi, inquit, ne fabas conculcarent, mori praeoptabant: at ego, ne tibi causam huius rei aperire cogar, fabas conculcare malo. Remoto viro, aggressus tyrannus foeminam Timycham, ab hac se et propter sexus infirmitatem, et quod vterum eo ipso tempore gestaret, et quod ei tormenta se adhibiturum comminaretur, facilius, quicquid scire auebat, expressurum confidebat. Verum longe eum sua spes fefellit. Timycha enim stupendae pertinaciae exemplo linguam dentibus sibi praemorsam in os ipsi tyranno expuit, ne silentio premenda vi tormentorum superata forte detegeret. Vide Iamblichum dicto capite 31. Qua in re similis fuit Timycha fortitudini Leenae, scorti Atheniensis. Nam et haec, defesso iam tormentis inferendis carnifice, tandem linguam suam comestam in faciem tyranni Hippiae Pisistratidae expuit, vt expaueret et vocem, ne coniuratos proderet, si etiam victa voluisset. Vide Tertullianum in *Apologet.* et libro *ad Martyres*, Plutarchum in *vita Hyperidis*, et lib. *Περὶ Ἀδολεσχίας*, Pausan. in *Atticis*, Plin. lib. VII. cap. 23. et lib. XXXIV. cap. 3. Agell. lib. IX. cap. 2. et lib. XVII. cap. 21. Athen. lib. XIII. Lactant. lib. I. cap. 20. Similia quoque de Theodoro quodam Syracusano leguntur apud Linium lib. 24. et Valerium Maximum lib. III. cap. 3. de *Patientia*: vbi et de Anaxarcho, et aliis incredibilis pertinaciae et duritiei exemplis.

Porro ibidem apud Iamblichum dicto capite 31. paulo ante ἀνανεύοντων redditur annuentibus. Rescribe abnuentibus: hoc enim valet ἀνανεύειν, sicut et ἀπορεύειν. At annuere est ἐπινεύειν. Ex eodem capite aliud quoque mendum

obiter tollo de insigni hac sententia, cui similia sunt apud Terent. *Ὡς οὐδὲν δεῖται ἀνθρώπων συμπτωμάτων ἀπροσδοκῆτον εἶναι παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσιν, ἀλλὰ πάντα προσδοκῆν, ὡς μὴ τυγχάνουσιν αὐτοὶ κύριοι ὄντες.* Legendum δὲ τῶν ἀνθρ. Sic enim recte idem Iamblichus habet cap. 32. vbi idem παράγγελμα totidem verbis repetitur, et eleganter vocatur μέγιστον τῆς γενναϊότητος ἔρμα. Ita enim ibi legere malim, quam vel, vt editum est, ἣν δὲ καὶ τοῦτο μέγιστον εἰς γενναϊότητος ἔρμα: vel, quomodo Arcerius diuinat, μέγιστον εἰς γενναϊότητα ἔρμαιον. Possis etiam simpliciter legere, μέγιστον γενναϊότητος ἔρμα: omisso εἰς.

NOTARUM CONRADI RITTERSHUSII IN VITAM PYTHAGORAE
FINIS.

PARALIPOMENA

QUAEDAM NOTARUM RITTERSHUSII, SUIS LOCIS INSE-
RENDA.

Ad Num. 1. Vbi obserue, quanto in pretio habitus fuerit Pythagoras non solum a suis, sed etiam ab exteris, addi velim S. August. locum Tom. I. pag. 495. extremo libro secundo de Ordine ad Zenobium: vbi cum Alypius mirabilem ac proprie diuinam Pythagorae disciplinam praedicasset, quae iure et habita sit et probata: excipiens sermonem eius Augustinus, post alia sic ait: Quod Pythagorae mentionem fecisti, nescio quomodo illo diuino ordine occulto in mentem venisse credo. Res enim multum necessaria mihi prorsus exciderat, quam in illo viro, si quid literis memoriae mandatis credendum est (quamuis Varroni quis non credat?) mirari et pene quotidianis, vt scis, efferre laudibus soleo, qui regendae reipublicae disciplinam suis auditoribus vltimam tradebat, iam doctis, iam perfectis, iam sapientibus, iam beatis. Tantos enim ibi fluctus videbat, vt eis nollet committere, nisi virum, qui et in regendo pene diuine scopulos emicaret, et si omnia defecissent, ipso illis fluctibus quasi scopulus fieret. De solo enim sapiente verissima dici potest: Ille velut pelagi rupes immota resistit: et caetera, quae luculentis in hanc sententiam versibus dicta sunt, etc. Haec ibi Augustinus (Tom. 1. pag. 5.), quae tamen retractanda sibi censuit lib. I. Retra-

etationum cap. 3. prope finem. *Nec illud placet (inquit) quod Pythagorae philosopho tantum laudis dedi, ut, qui hanc legit vel audit, possit putare, me credidisse, nullos errores in Pythagorica esse doctrina, cum sint plures, iidemque capitales.*

Ad eund. Num. 1. Vbi ago de statu Pythagorae et Alcibiadi Romae positis, addo testimonium Plinii lib. XXXIV. cap. 6. *Inuenio et Pythagorae et Alcibiadi in cornibus comitii positas statuas, cum bello Samniti Apollo Pythius fortissimo Graecorum gentis iussisset, et alteri sapientissimo simulacra celebri loco dicari, donec Sylla Dictator curiam ibi faceret. Mirumque est, illos Patres Socrati cunctis ab eodem deo sapientia praelato Pythagoram praetulisse, aut tot aliis virtute Alcibiadem, aut quemque utroque Themistocli.* Ibidem, vbi de tempore ago, quo Pythagoras floruerit, addo eundem Plinium lib. XXXVI. cap. 9. *Semneserteo (inquit) regnante Pythagoras in Aegypto fuit, etc.* Ibidem, vbi refero sententiam quorundam, qui Numam habuerint pro Pythagoreo, addo Plinium lib. XIII. cap. 14. *In his (inquit) libris scripta erant philosophiae Pythagoricae.*

Ad eundem Num. 1. Vbi de Pherecyde Syro, Pythagorae doctore, addo locum S. Augustini Epist. 3. ad Volusianum tom. 2. pag. 12. *Quis nunc extremus idiota, vel quae abiecta muliercula non credit animae immortalitatem, vitamque post mortem futuram? Quod apud Graecos olim primus Pherecydes Assyrius (forte Syrus) cum disputasset, Pythagoram Samium illius disputationis nouitate permotum ex athleta in philosophum vertit.*

Ad Num. 15. *Συκκα στρογγύρων*] Plinius lib. XXIII. cap. 7. *Corpus et vires adiuuent (fici): ob id ante athletas hoc cibo pascebantur. Pythagoras exercitator primus ad carnes eos transtulit, etc.* Videtur tamen Plinius hic exercitatoris epitheto alium quendam Pythagoram a philosopho nostro diuersum innuere: sicut plures, et quidem 4 Pythagoras eodem aevo vixisse testatur Diogenes Laërtius lib. 8.

Ad Num. 19. Vbi de silentio Pythagorico, addo locum Plutarchi *περί Πολυπαιγμοσύνης*. *Τῇ μὲν οὖν πολυπαιδείᾳ τὴν πολλολογίαν ἔπεσθαι συμβαίνει. διὸ καὶ Πυθαγόρας ἔταξε τοῖς νέοις πενταετὴ σιωπὴν, ἐχτηνθίαν προσαγορεύσας.*

Ibid. Quod aliquando facta fiant iterum, nihilque plane sit nouum, addo ista Imperatoris M. Antonini cognom. Philosophi lib. X. de vita sua, pag. 284. edit. Argent. Συνεχῶς ἐπινοεῖν, πῶς πάντα τοιαῦτα τὴν γίνεται, καὶ πρόσθεν ἐγένετο, καὶ ἐπινοεῖν γενησόμενα, καὶ ὅλα θεάματα καὶ σκηνὰς ὁμοιοεῖς, ὅσα ἐκ πείρας τῆς οἰᾶς, ἢ τῆς πρεσβυτέρως ἱστορίας ἔγνων, πρὸ ὁμμάτων ἴδυσθαι, οἷον αὐτὴν ὄλην Ἀδριανοῦ, καὶ αὐτὴν ὄλην Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου, Κροίσου. πάντα γὰρ ἐκείνα τοιαῦτα ἦν, μόνον δι' ἑτέρων. Ita haec distinguenda ibi sunt: quod non animaduertit doctiss. Xylander, coniungens, δι' ἑτέρων φαντάζον. Hoc dicit Imperator: Easdem fuisse actiones; tantum alias personas quasi in scenam productas, quae fabulam agerent eandem.

Ad Num. 20. Τετρακτὴν, δι' αὐτῆς ἐπώμνηον] Lucianus lib. pro lapsu inter salutandam: Εἰσι δὲ, οἱ καὶ τὴν τετρακτὴν, τὸν μέγιστον ὄρμον αὐτῶν, ἢ τὸν ἐντελὴ αὐτοῖς ἀριθμὸν ἀποτελεῖν. Lego, ἢ, et ἀποτελεῖ. Quomodo autem tetractys sine quaternio Pythagoreis efficiat numerum perfectum, hoc est, denarium, supra docui cum ex aliis auctoribus, tum ex Ammonio, et ipsomet Luciano βίον πρᾶσι. Vide et Sexti. Philosoph. et Stobaeum Ed. Physic. cap. 15. pag. 27.

Ad Num. 26. Quod hic ex coniectura propono de nomine Malchi, Porphyrium videlicet eo notari, ipsa est veritas, confirmata non solum Suidae, sed etiam ipsius Porphyrii testimonio, quod extat in vita Plotini ab eo descripta. Sic enim ait: Aemilius (cuius ut discipuli Plotini Suidas quoque meminit) librum hunc dicauit mihi, neque in ipsa inscriptione Basilea (i. e. Regem) nominauit. Id enim mihi nomen erat: et patria quidem lingua nominabatur MALCHUS: quo nomine vocabatur et pater. MALCHUS autem in Graecam translatus linguam, basileus, hoc est, rex appellatur.

Ad Num. 35. Περὶ μὲν πτωρόμενον] Quod hic de Pythagora Malchus, idem in genere de Pythagoreis scribit Iamblichus cap. 31. insigni eoque non vno mendo nobis per istam occasionem liberandus. Προσεῖχον γὰρ οὗτοι, τὰ σῶματα ὡς ἂν ἐπὶ τῶν αὐτῶν διακίονται, καὶ μὴ ποτὲ μὲν θανά, ποτὲ δὲ πολὺσαρκα· ἀνωμάλου γὰρ βίον ὥρτο εἶναι δειγμα. Operam, inquit, hi (Pythagorei) dabant, ut corpora in eodem semper statu essent, nec aliquando quidem rugosa a

macie, aliquando autem nimia carnis mole laborantia. Hoc enim pro indicio habebant victus rationis inaequalis. Pessimè hunc locum acceperant et librarii, et illis nimis credulus Interpres Frisius. Sic enim erat editum, qua interpunctione, qua lectione vitiosissima: Προσεῖχον γὰρ αὐτοὶ τὰ σώματα, ὥσάν ἐπὶ τῶν αὐτῶν διακρίνται, καὶ μήποτε μεριμνά, ὥτε δὲ πολύσαρκα. Sic autem verterat Arcerius: Si quidem illi hisce corpora adhibebant, perinde ac si in iis constituta et affixa forent, minimeque sollicita, quum quidem carne grauida vel carnososa sint. etc. Sed nemo dubitabit, quin recte restituerim (vt de caeteris nihil dicam) ἑκνὰ: quo vocabulo praeter Homerum et Hippocratem Oppianus quoque noster vsus est in V. Halieut. v. 406. ἑκνὰ ποδῶν: vbi de testudine marina in aprico corrugata loquitur. Eleganter autem Iamblichus opponit σώματα ἑκνὰ et πολύσαρκα: macilenta, inquam, et rugosa carnositas ac bene habitis. Deinde et post ἁλλὰ, ante ὥσαύτως, puto aliquid deesse: aut certe superesse τὸ ἁλλὰ. Ibidem legitur vitiose: ἐκάλουν δὲ τὸν ρουθετὴν, παιδαγετὴν: pro quo reponendum aio: τὸ ρουθετεῖν. Ρουθετὴν probum esse nego. Atque haec quoque Iamblichus data sit opera, quem et aliis locis non paucis obiter in hoc Notarum opusculo correxi-mus, ex professo alibi plenius id praestituri.

Ad Num. 32. Vbi de abstinentia ab animatis, addo, quod est celebratum de ara Delia incruenta, cui solus propinquare ausus fuerit Pythagoras, vtpote nulla caede pollutus. Clemens Alexandrinus Stromat. 5. pag. 304. Ἀλλὰ τὸν μὲν ἀρχαιότατον βωμὸν ἐν Ἀήλῳ ἔγιον εἶναι τιθρυλλήκασιν, πρὸς δὲ ἡ μόνον τὸν Πυθαγόραν προσελθεῖν φασί, φά-νω καὶ θανάτῳ μὴ μισνθέντα. Subiungit autem: βωμὸν ἀλη-θῶς ἔγιον τὴν δικαίαν ψυχὴν, καὶ τὰ ἀπ' αὐτῆς θυμιάματα τὴν δόξαν εὐχὴν.

Ad Num. 42. Vbi de symbolica doctrina Pythagorae, addo locum minime praetermittendum e Stobaeo Serm. 5. pag. 59. Καὶ μὴν οὐδὲν ἔστιν οὕτω τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας ἴδιον, ὥς τὸ συμβολικόν, οἷον ἐν τελετῇ μειγμένον φωνῇ καὶ σιωπῇ διδασκαλίας γένος, ὥστε μὴ λέγειν, Ἀείσω ξινετοῖσι, Θύ-ρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι· ἀλλ' αὐτόθεν ἔχειν φῶς καὶ χαρακτήρα τοῖς συνήθεσι τὸ φραζόμενον, τυφλὸν δὲ καὶ ἄσημον εἶναι τοῖς ἀπειροῖς. ὥς γὰρ ὁ ἀναξ ὁ ἐν Αἰλφοῖς οὔτε λέγει, οὔτε κρύπτει, ἀλλὰ σημαίνει, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον· οὕτω τῶν Πυθαγορικῶν

συμβόλων καὶ τὸ φράζεσθαι δοκοῦν, κρυπτόμενόν ἐστι καὶ τὸ κρύπτεσθαι, νοούμενον.

Versus *Ἰάσω συνετοῦ* etc. extat etiam apud Stobaeum Serm. 39. Similiter Orpheus apud Iustinum Martyrem, Clementem Alexandrinum, Eusebium, et alios: *Φθέρξουαι, οἷς θεῖος ἐστὶ θεὸς δ' ἐνέθεοθε βέβηλοι*. Quorum imitatione fecit Virgilius: *Procul o, procul este profani*. Et Horatius: *Odi profanum vulgus et arceo*.

Ad Num. 48. Vbi de numeris, addo Stobaeum *Eclog. Physic.* cap. 2. pag. 2. et cap. 13. pag. 27. Item Sextum Philosophum.

Ad Num. 52. Denarii mysterium et perfectionem non vno loco etiam S. Augustinus inculcat: vi imprimis lib. II. de Consensu Evangelistarum cap. 4. pag. 401. et *Quaest. Euangel.* lib. II. cap. 6. pag. 339. Tom. 4. et lib. XX. de *Ciuitate Dei* cap. 23. et in lib. sing. contra Epist. Manich. cap. 10. vbi denario significari scribit perfectionem, eumque effici adiunctione ad septenarium, quo condita vniuersa consistunt, trinitatis conditoris: *De quibus (inquit) rebus inter spirituales viros pie cauteque multa tractantur*. Non solum autem denarium perfectum vocabant Pythagorae, sed etiam senarium, quem et *μεσενθῆν* appellabant: διὰ τὸ μέσον αὐτῶν εἶναι τοῦ εὐθείος, τοῦτέστι τοῦ δέκα, καὶ τοῦ ὀκτώ: quod latius explicat Clemens Alexandrinus *Stromat.* 6. pag. 290.

Ad Num. 56. Illis, qui Pythagoram nihil scripsisse putant, assentitur etiam S. Augustinus, ita inquiring lib. I. de Consensu Evangelistarum cap. 7. Tom. 4. pag. 376. Cum quaerunt (*pagani*), quare ipse (*Christus*) non scripserit, videntur parati fuisse hoc de illo credere, quod de se ipse scripsisset, non quod alii de illo pro suo arbitrio praedicassent. A quibus quaero, cur de quibusdam nobilissimis philosophis suis hoc crediderunt, quod de illis eorum discipuli scriptum memoriae reliquerunt, cum de se ipsi nihil scripsissent? Nam Pythagoras, quo in illa contemplatiua virtute nihil tunc habuit Graecia clarius, non tantum de se, sed nec de vlla re aliquid scripsisse perhibetur. Socrates autem etc.

Porro, vbi in Notis de fano Contumeliae et Impudentiae Athenis consecrato, obiter addo, repertum etiam fuisse, qui duas statueret aras ad rem diuinam faciendam: Impietatis vnam, et alteram Iniquitatis. Fuit is Dicaearchus, dux

classis a Philippo Macedonum rege constitutus contra Cycladas insulas: de quo post alia sic scribit Polyb. lib. XVII. Histor. *Ὡς δ' ὁρμίσσει τὰς ναῦς, δύο κατεσκευάσθαι βωμοὺς· τὸν μὲν Ἀσιβείας, τὸν δὲ Παργανορίας· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυσ, καὶ τούτους προσκύνει καὶ θαπερᾶναι δαίμονας.* Sed addit, eundem etiam scelerata vita dignum inuenisse exitum: *Παρὰ φύσιν ἐνοστησάμενος τὸν αὐτοῦ βίον, εἰκότως παρὰ φύσιν καὶ τῆς ἐμαρμένης ἔτυχε.*

Symbolis, quae sunt apud Malchum Num. 42. et Iamblichum in *Protreptico* pag. 131. et seqq. cum alia addi poterant (de quibus alias videro), tum ista:

Ἐπὶ γῆς μὴ πλεῖν, Πυθαγόρειόν ἐστι σύμβολον. Clem. Alexandr. refert lib. II. *Stromat.* pag. 239.

Μελάνουρον μὴ ἔσθλειν. Theodoretus Serm. 8. ad Gent. Iamblichus de V. P. cap. 24. *Χρὴ τῶν Σειρήνων προτιθέναι τὰς Μούσας.* Theodoretus dicto Sermone 8. in pr. Quod ita Clemens Alexandrinus *Stromat.* *Μούσας Σειρήνων ἡδίστους ἡγείσθαι Πυθαγόρας παραινεῖ.*

PARALIPOMEN. FINIS.

I N D E X

I N

P O R P H Y R I U M.

Numerus sectiones, non paginas indicat.

A.

- A**baris sacerdos Apollinis Hyperborei. 28.
 Abaris cognomento appellatus *Αἰθροβάτης*, quia sagittae Apollinis Hyperborei sibi donatae inequitans, et flumina et maria et alia loca inaccessa transiit, quasi per aërem volitaret. 29.
 Adoratio deorum non debet obiter fieri et quasi aliud agendo. 38.
 Adyta seu penetralia deorum subiturus, ibique aliquamdiu commoraturus Pythagoras, quali ciborum genere se praeparavit ad famem sitimque abigendam. 34.
 Aegyptii Geometriae ab antiquis temporibus studiosi fuerunt. 6.
 Aethalides olim fuit Pythagoras. 45.
Αἰθροβάτης cognomentum Abaridis Hyperborei sacerdotis Apollinis. 29.
 Aeris pulsationem Pythagoras vocem esse aiebat alicuius daemonis. 41.
Ἀκροματικοί discipuli Pythagorae quinam fuerint. 37.
Ἀλεξάνδριμος, cognomentum Empedoclis. 29.
Ἄλμος et *ἄδιφος τροφή* Pythagorae qualis fuerit. 34.
 Ambitio et gloriae studium fugiendum, quia invidiam maxime efficiunt. 32.
 Amicus alter idem a Pythagora primum dictus. 33.
 Amicorum amantissimus fuit Pythagoras. 33.
 Amicorum omnia esse communia, primus dixit Pythagoras. 33.
 Anaximandro operam dedit Pythagoras. 2.

- Anaximandro in geometricis et astronomicis operam dedit
Pythagoras adolescens. 11.
Androclis Samii filii tres, Eunostus, Tyrrhenus et Pythagoras. 10.
Anima immortalis. 45.
Animas immortales esse, et ex corporibus aliis in alia migrare, docuit Pythagoras. 19.
Antipho in libro de vita virorum virtute praestantium. 7.
Antrum Pythagorae extra urbem. 9.
Apollonius. 2.
Apophthegma Pythagorae de sex rebus, quae procul ut abigantur, summa ope niti decet unumquemque. 22.
Aquilam in ludis Olympicis supra caput Pythagorae volitantem, cum is forte de auguriis et symbolis signisque diuinis dissereret ad familiares, Pythagoras ex sublimi ad se detraxit, manuque pertractatam dimisit. 25.
Arabiae regi familiaris fuit Pythagoras. 12.
Ἀρχή quid Pythagorae. 43.
Arimnestus filius Pythagorae. 3.
Ex Aristoclea Delphica quaedam didicisse dicebat Pythagoras, quae deinde alios docebat. 41.
Aristoteles (ut et Aristoxenus) multa mutuatus est a Pythagora. 53.
Aristoxenus in libro de vita Pythagorae qualia scripserit se audivisse ex ipsomet Dionysio, Siciliae tyranno, de Damone et Phintia, pari amicorum incredibilis fidei. 59. et 61.
Aristoxeni testimonium de Pythagora. 9.
Aristoxeni testimonium de Pythagorae sectatoribus. 22.
Arithmeticae cur tantum operae impenderit Pythagoras. 48. et 49.
Astraeum Pythagoras quomodo susceperit et instituerit. 13.
Athletarum veterum cibus fuit caseus et ficus. 15.
Auditorum Pythagorae duo fuere genera: alii *μαθηματικοί*, alii *ἀκονσματοίκοι* dicebantur. 37.
Ἀὐξήσις quid fuerit Pythagorae. 43.

B.

- Βούτι λαλεῖν οὐκ εἰδέναι*. 24.
Bouem Tarentinum fabas virides in agro vastantem quomodo cicuravit Pythagoras, in aurem quaedam ei insusurrando, ut deinceps non solum ab agro fabis consito abstineret, sed nec villam fabam vellet amplius tangere. 24.

Brutis quoque bestiis Pythagoras suis admonitionibus mansuetudinem inserere potuit. 23.

C.

- Canes Proserpinae planetae dicti Pythagorae. 41.
 Carnibus rarissime vescabatur Pythagoras. 34.
 Causus fluuius Pythagoram, cum ab eo transiretur, clare humana voce salutauit, multis sodalibus eius audientibus. 27.
 Ceraunio lapide purgatus Pythagoras. 17.
 Chaldaei astronomiae et motuum caelestium studiosi. 6.
 Chaldaeis a patre commendatus Pythagoras. 1.
 Characteres grammatarum elementa doctrinae. 48.
 Choenici ne insidero. 42.
 Cinitates Italicae Pythagoreis olim sese gubernandas tradiderunt. 54.
 Cinitatibus multis ingum seruitutis depulit et leges imposuit Pythagoras. 21.
 Cleanthes libro 5. Rerum fabulosarum. 1. et 2.
 Coelitis aliter sacrificandum, aliter inferis. 38.
 Communio rerum inter Pythagoreos constituta. 20.
 Cor ne edas. 42.
 Coronam ne vellica. 42.
 Cretam adiit Pythagoras. 17.
 Crotone ut exceptus Pythagoras, quid ibi et quanto in concursu utriusque sexus hominum, qua senum, qua iuuenum, profecerit. 18.
 Crotoniatae domum Pythagorae dedicarunt Cereri, et in templum conuerterunt. 4.
 Cylon Crotoniates ob maiorum splendorem et opes et amicitias etc., quibus erat superior omnibus ciuibus, elatos gerens spiritus, seque cum aliis rebus praeclaris omnibus, tum Pythagorica disciplina dignum aestimans, a Pythagora vero, cui physiognomoniam ipsius displicuisset, repudiatus, immane aduersus eum concepit odium, quod et aliis tradidit, ad perniciem ipsi machinandam. 54.

D.

- Δ τριγώνιον δηλοῦ.* 49.
 Damon pro Phintia capitis condemnato expromissor factus liberatur Phintiae reditu cum omnium admiratione. 60.
 Deambulationes Pythagorae quales; cum quibus et ubi institui solitae. 32.

- Δενάρης, ὅσον δεχάρης λέγεται.* 52.
 Denarii numeri perfectio supra omnes alios. 52.
 Democriti magister. 3.
 Deo similes facit homines sola veritas. 41.
 Deorum imagines in annulis ne gesta. 42.
 Deos non oportet obiter adorare, sed ita, ut huius ipsius cultus exhibendi causa domo ad eos proficiscamur. 38.
 Depositum non solum pecuniarum et rerum externarum, sed etiam verborum ac sermonum fideliter custodiendum deponenti, praeceperat Pythagoras. 39.
 Diaeta Pythagorae qualis fuerit, cum in prandio, tum in coena. 34.
 Dicaearchi locus de Pythagora. 18.
Διδασκαλίας Pythagorae forma duplex: aut *διαξοδική*, aut *συμβολική*. 36.
 de Diis, daemonibus, et heroibus bona dicere verba recteque sentire fas est. 38.
 Diogenes in libro de incredibilibus rebus ultra Thulen qualia de Pythagora memoriae prodiderit. 10.
 Diogenes qualia scripserit de quotidiana Pythagorae vivendi ratione. 32.
 Dionysius Siciliae tyrannus optat se tertium in amicitiam recipi a Damone et Phintia, sed frustra. 61.
 Diospolitae quantis aerumnis fatigare conati sint Pythagoram, ut a studio religionis suae ipsum deterrent. 8.
 Dogmata quaedam praecipua Pythagorae. 19.
 Donarium Arimnestus redux quale obtulerit aedi Iunonis. 3.
 Dorica dialectus laborat vitio *ἁσάρειος*. 53.
 Duris Samius lib. II. Horarum seu Temporum. 3.
Δυάς quid Pythagorae. 50.
Δυνάμεις ἀντικείμεναι Pythagorae quatenam. 38.
Ἀνοειδές, ἀνισοειδές et *ἑτεροειδές* idem valent Pythagoreis. 50.

E.

- Edere noli, quae non est fas edere. 40.
 Empedoclis cognomentum *Ἀλεξάνειος*. 29.
 Empedocles, Epimenides et Abaris miracula patrarunt exemplo sui magistri Pythagorae. 29.
 Empedoclis versus 6 de Pythagorae praestantia. 30.
 Epimenides cognomento dictus *καθαγής*. 29.
 Eudoxus libro 7. Periodi terrae. 7.
 Eunostus et Pyrrhinus duo seniores fratres Pythagorae. 2.

Εὐφροῦν εἶναι δεῖ περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ δαιμονίου καὶ ἡρώου γένους. 38.

Euphorbus Panthi filius a Menelao ad Troiam caesus et spoliatus. 26.

Euphorbus olim fuit (si fas est credere) Pythagoras. 45.

Eurymenes, athleta Samius, quomodo a Pythagora institutus sit. 15.

F.

Fabis abstinendum, et quare. 43. 44.

G.

Γάδισα patria Moderati. 48.

Geometrae quare ad schematum delineationem processerint. 49.

Geometrarum figurae quorsum pertineant. 49.

Γένεσις quid Pythagoras. 45.

Grammatistarum doctrinae elementa characteres literarum. 48.

H.

Harmoniam seu concentum vniuersi audire potuit Pythagoras, quem edunt sphaerae et stellae secundum illas motae, quamvis hunc alii ob ingenii naturaeque suae paruitatem percipere nequeant. 30.

ab Hebraeis quid didicerit Pythagoras. 11.

Hercules siticulosam Africam aditurus qualium ciborum ad abigendam sitim praeparationem didicerit a Cerere. 35.

Hermodamanti Creophylio Sami familiaris fuit Pythagoras. 1. et 15.

Hermotimus olim fuit Pythagoras. 45.

Heliopolitae sacerdotes Pythagoram ablegant Memphim ad sacerdotes eius loci, quasi scilicet seniores. 7.

Hieroglyphicae literae. 12.

Hippobotus quid scripserit de Myllia et Timycha. 61.

Hirundines in aedes ne recipito. 42.

Homeri X versus de Euphorbo quam suauiter ad lyram accinere solitus sit Pythagoras. 26.

I.

Idaeum antrum subiit Pythagoras in Creta. 17.

Ignem ne gladio fodias. 42.

Iugum siue stateram ne transgredere. 42.

Iunoni Argiuae Mycenis suspensa spolia Troianis detracta,
et inter alia etiam scutum Euphorbi. 27.
Iusiurandum Pythagoreorum. 20.

K.

Καθαρις cognomentum Epimenidis. 29. (Apud Iamblichum
cap. 28. male legitur *καθαρις*.)

L.

Leges coronae ciuitatum. 42.
Leges a Pythagora tanquam diuina monita quam multi
acceperint. 20.
Legibus obtemperandum. 38.
Leuci testimonium de Pythagorae patria. 5.
Libamina diis fac apprehensa auricula poculorum. 42.
Literarum differentia triplex: epistolares, hieroglyphicae
et symbolicae. 12.
Λόγοι ἰδιώτης, καὶ ἀνομιώτης, καὶ ἐπερώτης apud philo-
sophos. 50.

M.

Magis Persarum deus maximus erat Oromazes. 41.
a Magis deorum cultum et vitae instituta didicit Pytha-
goras. 7.
Magia curauit Pythagoras qua corporis qua animi morbos.
33.
Magna Graecia pars Italiae. 20.
Mare lachrymam vocabat Pythagoras. 41.
Mathemata media inter corporea et incorporea. 47.
Mathematicas scientias a quibus didicerit Pythagoras. 6.
Μαθηματικοί discipuli Pythagorae qui fuerint. 37.
Melle Hymettio macerabat Pythagoras varias herbas et her-
barum semina, quibus interdum vesebatur. 34.
Melle insulano ad quid vsus Pythagoras. 34.
Memphitae ablegant Pythagoram ad Diospolitas. 7.
Mens videt, mens audit: caetera sunt surda et caeca. 46.
Metapontium Italiae. 27.
Milonis Crotoniatae athletae in aedibus congregati Pytha-
gorae combusti sunt, et lapidibus obruti ab inuidis et
coniuratis Cylonianis. 55.
Mnemosynen dicebat Pythagoras symphoniam seu concen-
tum, quem edunt suo motu planetae et stellae fixae. 31.
Mnesarchus Pythagorae pater. 1.

Mnesarchus vt infantem sub procera populo iacentem ex rore ex arbore distillante nutritum inuenerit, qui incontinentibus oculis solem intueretur, sublatumque sequum detulerit Samum, vbi Androcles, homo locuples, ipsum suscepit, commissa ei domus suae cura, inditoque Astraei nomine. 10.

Moderatus totos vndecim libros valde prudenter scripsit de placitis Pythagorae et Pythagoreorum. 48.

Morbos animi, tristitiam, iram, cupiditates absurdas, vt sanarit Pythagoras. 33.

Musas IX quas esse dixerit Pythagoras. 31.

Musarum lyra Pythagorae dicebatur Pleias. 41.

Musica sanandis aegrotis mentibus apta Pythagorae visa est. 35.

Musica celebrandi sunt dii. 42.

N.

Nauiis mortuum cadauer aduehens agnoscitur a Pythagora, qui sociis denunciat, quid illa vehat. 28.

Nouum nihil est omnino. 19.

Numeris vsi sunt Pythagorei facillioris doctrinae ergo. 48.

O.

Odi et insidiarum in Pythagoram et sectatores eius quae fuerit occasio. 54.

Quandior, hoc est, commune auditorium magnum conditum a Pythagorae sectatoribus. 20.

Ouera portantes imponendo iuuare oportet, non item in deponendo. 42.

Oromazem deum Magi vocabant. 41.

Ὀσπὺν ἰνὸς θεῶν vocabat Pythagoras. 43.

P.

Paeonia carmina Pythagorae, sanandis morbis apta. 33.

Paraeneses Pythagorae quales. 38. et 39.

Parentibus et benefactoribus nostris beneuolum esse oportet. 38.

Peregrinatio ad varias gentes quantum ad sapientiam profuerit Pythagorae. 12.

Peregrinans ne reuertere. 42.

Periodos quasdam esse rerum, et aliquando facta iterum fieri docuit Pythagoras. 19.

Pherecydi Syrio familiaris in Ionia fuit Pythagoras. 1.

Pherecydes Syrus in insula Delo phthiriasi extinctus est. 55.
Pherecydem praeceptorem in Delo aegrotantem curauit et mortuum sepeliuit Pythagoras. 15.

Philosophi complures a Pythagora et Pythagoreis aliqua (et quidem fructuosiora quaeque) dogmata mutuati; caetera deinde ab inuidis et sycophantis exagitata sunt.

Philosophiae Pythagoricae scopus, liberare mentem vinculis corporis inclusam. 46.

Philosophia Pythagorica cur extincta sit, plures afferuntur causae. 53.

Phintias a Dionysio Siciliae tyranno capitis condemnatus, quasi qui in ipsum coniurauisset, dato fideiussore Damone de se iterum sistendo, paucarum horarum commeatum ab eo impetrat, ut possit res suas et socii prius disponere, seque ante solem occasum ad praeuisam mortem oppetendam sistit, cum omnium admiratione. 60.

Phoenices numerorum et proportionum ab antiquo studiosi. 6.

Physiognomoniae quantum tribuerit Pythagoras. 13.

Physiognomoniam Cylonis non placuit Pythagorae, ideoque ipsum a sua disciplina, ad quam aspirabat, repulit. 54.

Piscatoribus reti magnum onus extrahentibus ex profundo, praedixit Pythagoras piscium, quos cepissent, numerum, omnesque viuos dimitti iussit post accuratam annumerationem. 25.

Planetae canes Proserpinae dicti Pythagorae. 41.

Plato multa mutuatus est a Pythagoreis. 55.

Pleias Pythagorae dicta lyra Musarum. 41.

Polycratis tyrannidem ut sibi, ingenuo homini, intolerabilem fugiens Pythagoras, discedit Samo in Italiam. 9. et 16.

Polycratis Samiorum tyranni literis commendatitiis instructus Pythagoras ad Amasin Aegyptiorum regem proficiscitur, ut ab hoc porro commendetur sacerdotibus Aegyptiis. 7.

Populari via ne incedito. 42.

Praeceptores Pythagorae Pherecydes, Hermodamas et Anaximander. 2.

Primarum specierum et primorum principiorum difficultatem quo pacto Pythagoras conatus sit per numerorum doctrinam innuere suis auditoribus. 48.

Proserpinae canes, vid. Planetae.

Pyrrius olim fuit Pythagoras. 45.

de Pythagorae εὐφροσύνη a teneris, adque omne disciplinarum genus aptitudine. 1.

- Pythagoras Androclis filius adoptiuus mittitur ad citharisten, ludimagistrum et pictorem. 9.
- Pythagorae *κατὰ γλῶσσαν* et *κακοπάθεια*, id est, tolerantia eximia in Aegypto. 7.
- Pythagoras familiaris fuit Pherecydi Syrio et Hermodamanti Creophyllo. 1. Ad doctorem Pherecydem morbo pediculari laborantem in Delo curandum profectus est. 55. In patria scholam aperuit celebrem. 5.
- Pythagorae *διαλέξεις* seu *παραινέσεις* duum generum fuerunt: vel *διεξοδικαί*, vel *συμβολικαί*. 56.
- Pythagoras cum suis sectatoribus quanta in admiratione olim fuerit per Italiam. 54. Ita omnes in se conuertit, ut vnica acroasi, quam in Italia habuit, duo millia hominum ad se pertraxerit. 20.
- Pythagoram inter deos numerant sui sectatores. 20.
- Pythagoras aureum femur suum ostendit Abaridi Hyperboreo, a quo pro Apolline Hyperboreo habitus fuit. 28. Rhythmis et modulationibus et epodis seu incantationibus permulsit, leniit et curauit tam animorum quam corporum affectiones vitiosas. 30. Aegrotantes corpore vel animo amicos quo pacto et quibus remediis curarit. 35. Ad lyrae modos animam suam reddebat bene compositam, accinens Thaletis paeanas, et Homeri atque Hesiodi apta tranquillandis et mansuefaciendis animis carmina. 52. Saltationes quasdam vsurpabat, quibus et concinni motus et sanitas corporis efficerentur. 32.
- Pythagorae et corpus et animus semper sibi constans et sui similis fuit, quasi in quodam aequilibrio, bonae et accuratae diaetae beneficio. 35.
- Pythagoras nec voluptate diffusus est vnquam supra modum, nec moerore contractus. 35. Nunquam nec ridere nec flere visus a quoquam. 35. Qualem se gesserit in sacrificiis deorum. 35. Bouem pinguem diis immolauit, posteaquam problematis cuiusdam geometrici solutionem inuenit. 36. Nunquam propinquare voluit coquis et venatoribus ob fugam caedis animatorum. 7. Euphorbum se olim in bello Troiano fuisse irrefragabilibus scilicet argumentis conuicit. 26. Multis anteactam vitam in memoriam reuocauit, quam anima ipsorum vixerit, priusquam praesenti corpori alligaretur. 26. Vno die diuersis et multorum dierum itinere ab se inuicem dissitis in locis fuit ac dissertationes ad socios habuit. 27. et 29.
- Pythagorae miraculosae praedictiones futurorum, et pesti-

lentiarum depulsiones, et ventorum ac grandinis tempestatum tranquillationes, et serenitatis reductiones stupendae. 29.

de Pythagora tam multa admiranda, diuina atque eximia praedicata sunt, vt de nemine alio maiora vel suspicari quis potuerit. 29.

Pythais Samiarum formosissima Pythagoram Apollini peperit. 2.

S.

Sacrificia cuiusmodi Pythagoras obtulerit diis. 36.

Samius poeta anonymus de parentibus Pythagorae. 2.

Seditione liberauit Pythagoras omnes et Italiae et Siciliae ciuitates. 22.

Silentium Pythagoricum. 19.

Simus harmonicus sustulit donarium Arimnesti ex aede Iunonis, et pro suo venditauit. 3.

Sirenium cantilenis mortiferis similes esse voluptates corporis, dicebat Pythagoras. 39.

Somnum volens carpere, et ex somno expergefactus, qualia carmina quisque sibi ipsi occinere debeat. 40.

Speusippus multa mutuatus est a Pythagoreis. 53.

Stateram seu iugum ne transgredere. 42.

Studio dignas res in triplici esse differentia monebat Pythagoras. 39.

Symbola Pythagorae quasi XIII. 42.

Symichus Centoropiorum tyrannus, audito Pythagora, imperio sese abdicauit, opesque suas qua sorori, qua ciuibus donauit. 21.

Συζυγία Pythagorica bonorum et malorum inter se oppositorum. 38.

T.

Tarentinus bos ad templum Iunonis consenscens, pastus est cibis, qui ei a praetereuntibus offerebantur. 24.

Tauromenium Siciliae. 27.

Tempora potissimum duo curae nobis esse debere monebat Pythagoras, et cum somno nos tradimus, et cum ex somno expergiscimur. 40.

Thaletis paeanes. 32.

Θέα τῶν ὄντως ὄντων est ἡ πρώτη φιλοσοφία, seu metaphysica. 47.

Theano Pythanactis filia, Cressa genus, Telaugen filium et Myiam filiam Pythagorae peperisse dicitur. 4.

Theano sectatrix Pythagorae celeberrima. 19.

per Thus diuinatione primus vsus est Pythagoras. 11.
 Timaeus de filia Pythagorae. 4.
 Triangulum. 49.

V.

Veritati, vt quae sola homines deo similes proximosque facere possit, maxime studendum, monebat Pythagoras. 41.
 Vnum quid vocarint Pythagorei. 49. et 50.
 Voluptatum duo genera constituēbat Pythagoras. 39.
 Voluptates ventris, et eorum quae sub ventre, cum Sirenū homicidis cantilenis comparabat Pythagoras. 39.
 Voluptates, quae ex rebus honestis et iustis et ad vitam necessariis capiuntur, Musarum concentui similes esse dicebat Pythagoras. 39.
 Vrsa Daunia a Pythagora adiurata, ne eniquam rei animatae amplius noceret, mansues reddita est. 23.
 Vrsas manus Rheae vocabat Pythagoras. 41.
 Vulgi consuetudo declinanda. 32.

X.

Xenocrates multa mutuatus est a Pythagoreis. 53.

Y.

Ἰπὸ θεῶν quid appellarit Pythagoras. 45.
Ἰπὸ θεῶν καὶ κεφαλαιώδεις Pythagorae. 37.

Z.

a Zabrate purgatus Pythagoras. 12.
Ζαλευόν Thraces vocant pellem. 14.
 Zamolxis Thrax adulescens ad Pythagoram peruenit, ab eoque dilectus et eruditus est. 14.
 Zamolxis etymon duplex. 14. et 15.

Varietas lectionis Iamblichi libri tertii περὶ τῆς κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, enotata e Codice Cizensi et comparata cum huius libri textu, qualem primus edidit Villosion. in Anecdotis Graecis, Tom. II. pag. 188 — 225. e Bibliothecae Marcianae Cod. CCXLIII. in 4. membranaceo, Saeculi XV. Praemittuntur capitum summaria ex eodem Cod. Ciz. descripta.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

- α. Τίς ἡ πρόθεσις τοῦ παρόντος βιβλίου ἢ ὅλη, καὶ τίνας οἱ ὑπ' αὐτὴν μερικοὶ σκοποὶ, καὶ ποσαχῶς, καὶ εἰς τίνα διαιρούμενοι, πόθεν τε ἔχοντες τὰς πρώτας αἰτίας τῆς οἰκείας ἐπισκέψεως, καὶ ἀπὸ ποίας οὐσίας.
- β. Τίς ἡ κοινὴ θεωρία τῶν μαθημάτων ὅλων, καὶ περὶ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, ὅπόθεν τε αὐτὴν, καὶ ἀπὸ τίνων τὸν ὕρον αὐτῆς ληπτέον, πόσῃν τε ἔχει τὴν διάστασιν, καὶ ἐπὶ πόσα γένη κοινὰ διήκουσαν.
- γ. Τίνες ἀρχαὶ τῶν ὅλων μαθημάτων, καὶ τίνι διαφέρουσι τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ὅσαι ἐτέρων οὐσιῶν εἰσὶν ἀρχαί, πῶς τε κοινὴν τὴν αἰτίαν παρέχονται αἱ τοιαῦται εἰς ὅλα τὰ μαθήματα.
- δ. Τίνες αἱ ἴδιαι ἀρχαὶ ἐκάστου τῶν μαθημάτων, καὶ τίνα ἔχουσαι τὴν καθ' αὐτὰς ιδιότητα, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλας διαφορὰν, καὶ τὴν πρὸς πάσας τὰς ἄλλας ἀρχὰς πάντων τῶν ὄντων.
- ε. Τίνα κοινῶς ὑπόκειται πᾶσι τοῖς μαθήμασι, περὶ ᾧ ποιοῦνται τὴν πραγματείαν οἱ φιλομαθεῖς, καὶ πῶς ἐν ἑστὶ περὶ αὐτὰ καθόλου ποιῆσθαι τὴν θεωρίαν.

- ς. Τίς ἀρίστη χορῆσις τῆς περὶ τὰ μαθήματα σπουδῆς, καὶ πρὸς τί τέλος ἀναφέρειν δεῖ τὴν ἀρίστην περὶ αὐτὰ πράγματα.
- ζ. Τί ἐκάστη μαθηματικὴ ἐπιστήμη ὑπόκειται οἰκείον ἐπιστητὸν, καὶ πῶς ἐν ἑστὶν ἐκ διαρέσεως τὴν κοινὴν αὐτῶν διήκρισιν ποιήσασθαι, ὥς εἶδεναι τὸ ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐν καὶ πλήθος ποῖόν τι ἐστὶ, καὶ πῶς αὐτὸ δεῖ ὁρίζεσθαι.
- η. Τί κοινὸν κριτήριον τῶν μαθημάτων πάντων, καὶ πῶς ἀπὸ τῆς τομῆς εὐρίσκεται τῆς γραμμῆς, ἣν οἱ πυνθαγόρειοι παραδιδόουσι.
- θ. Περὶ τῶν ὁρισμένην ἀπονεμόντων οὐσίαν τοῖς μαθήμασιν, ὧν πρώτη δόξα παράκειται τῶν εἰς ψυχὴν ἀναγόντων αὐτῶν, αἰτίαι τε πλείονες τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως λέγονται, καὶ πρὸς τὴν ὅλην θεωρίαν περὶ αὐτῶν ἀφορμαί.
- ι. Πῶς ἐκ πάντων τῶν μαθημάτων συνέστηκεν ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία, καὶ κατὰ τίνα διορισμὸν ἀφορισθεῖν ἂν αὐτῶν ἡ σύγκρασις ἐν αὐτῇ, καὶ εἰ πᾶσαν περιέχει τῶν μαθημάτων τὴν ὑπόστασιν ἐν ἑαυτῇ ἢ καὶ ἄλλη τίς ἀρχὴ αὐτῶν θεωρεῖται.
- ια. Τί τὸ ἔργον τῆς μαθηματικῆς θεωρίας καὶ πῶς παραγίνεται, καὶ ὅτι συμφώνως τούτοις μαθηματικὴ ἐπονομάζεται.
- ιβ. Τίνες αἱ δυνάμεις τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, καὶ τίνας ἔχουσι τάξεις ἐν αὐταῖς, καὶ κατὰ πόσας διαφορὰς διαιροῦνται καὶ ποσαχῶς νοοῦνται.
- ιγ. Τίνα στοιχεῖα καὶ γένη τῆς μαθηματικῆς ἐστὶν ἐπιστήμης, καὶ πῶς μὲν στοιχεῖα, πῶς δὲ γένη τὰ αὐτὰ ὑπάρχει, τίνα δὲ διέστηκε ταῦτα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμας καὶ οὐσίαις ταῖς τε νοηταῖς, καὶ ὅσα ἐστὶν ἐν γενέσει.
- ιδ. Περὶ ὁμοιότητος καὶ ἀνομοιότητος τῆς μαθηματικῆς, τίνες τέ εἰσι καὶ ἐπὶ πόσου διατείνουσι, καὶ πῶς ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς μαθηματικῆς οὐσίας, κατὰ τί τε διετηγνύ-

χασι τῶν ὁμωνύμων γενῶν, ὅσα ἐπὶ τῶν νοητῶν λέγεται καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν.

ιε. Ὡς διήκει ἡ ὅλη μαθηματικὴ ἐπιστήμη αὐτὴ τε καὶ τὰ γένη αὐτῆς καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ ἀρχαὶ εἰς ὅλην φιλοσοφίαν καὶ τὰ τῆς φιλοσοφίας μέρη, πῶς τε πρὸς αὐτὰ ἐπικοινωνεῖ καὶ κατὰ τίνα συντέλειαν.

ιβ. Πόσα ταῖς τέχναις συμβάλλεται ἀγαθὰ ταῖς τε ὅλαις καθολικῶς καὶ ταῖς κατὰ γένη διωρισμέναις, ὥσπερ ταῖς θεωρητικαῖς καὶ ποιητικαῖς καὶ πρακτικαῖς, ἐν κεφαλῇ τε περὶ αὐτῶν διδασκαλία.

ιζ. Τίς ἡ τάξις τῆς ἐν τῇ τῆς μαθηματικῆς ἀγωγῇ, καὶ εἰ κατὰ φύσιν ἔχει τάξιν καὶ πρὸς μάθησιν, καὶ εἰ συμφωνεῖ ἑκατέρα τάξις πρὸς ἑκατέραν καὶ αἱ δύο πρὸς ἀλλήλας.

ιη. Τίνες οἱ ἴδιοι τρόποι τῆς πυθαγορικῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων καὶ πῶς αὐτοῖς ἐχρῶντο καὶ πρὸς τίνας, καὶ ὅτι τὸ οἰκεῖον προσέφερον αἰεὶ, τοῖς τε πράγμασι καὶ τοῖς μανθάνουσι.

ιδ. Διαίρεσις κατὰ τοὺς πυθαγορεῖους τῆς ὅλης μαθηματικῆς ἐπιστήμης εἰς γένη τε καὶ εἶδη τὰ κυριώτατα καὶ κοινὴν περὶ αὐτῶν ποιουμένη τὴν θεωρίαν.

κ. Τίς ἡ ὁριστικὴ τῆς μαθηματικῆς μέθοδος καὶ πῶς γιγνομένη, τί τε ὄφελος εἰς ἐπιστήμην συμβάλλεται, καὶ ὅτι τέλος ἔχει ἡ μαθηματικὴ καὶ ποῖόν τι αὐτῆς ἐστὶ τὸ τέλος.

κα. Τίνες ἀρχηγέται τῆς κατὰ Πυθαγόραν μαθηματικῆς προηγήσαντο, καὶ τίνα ἐξαίρετα κατ' αὐτόν ἐστι τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης, πῶς τε δεῖ ἐπομένως αὐτῷ τὰς περὶ τῶν μαθημάτων διατάξεις ποιῆσθαι κοινὴ διὰληψις.

κβ. Τίς ἡ ιδιάζουσα κατὰ Πυθαγόραν ἡ μελέτη τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, καὶ πρὸς πόσα ἀπέβλεπε χρήσιμη τῇ ψυχῇ καὶ τοῖς ἀνθρώποις, πῶς τε αὐτὴν μετεχειρίζοντο παρ' ὅλην τὴν οἰκίαν ἑαυτῶν ζωὴν.

- κγ. Ὅτι οὐκ εἰκῇ οἱ Πυθαγόρειοι τὰ μαθήματα ἐπὶ πλεῖτον διῆγον, ἀλλὰ πρὸς τὸν βίον τῆς ἀναγκαίας χρήσεως, τίνες τε αἱ τούτου αἰτίαι διὰ πλείονων ὑπομνήσεων.
- κδ. Τίς ἦν ἡ συνήθεια ἐν τοῖς μαθήμασι τῆς διατριβῆς τῶν Πυθαγορείων, καὶ τίς ἡ ἐν ταῖς ἐπιστήμασι γυμνασία αὐτῶν καὶ ἐξεργασία.
- κε. Τίνες ἦσαν οἱ μαθηματικοὶ τῶν Πυθαγορείων καὶ κατὰ τί διέφερον τῶν ἀκουσματικῶν, τί τε ἦν αὐτῶν τὸ ἔργον, καὶ ποῖόν τι τὸ εἶδος τῶν λόγων καὶ τῶν ἀποδείξεων.
- κς. Ἀντιλήψεις τῶν μαθημάτων, ὡς οὐδεὶς ἀξίων ὄντων, καὶ ἀντιλογίαι πρὸς αὐτάς, ἀντιδιατάξεις τε διὰ πλείονων.
- κζ. Τί ἀπαιτεῖν δεῖ παρὰ τοῦ μαθηματικοῦ τὸν οὕτω πε-
παιδευμένον, καὶ πῶς δεῖ κρίνεσθαι αὐτοῦ τὴν θεω-
ρίαν, καὶ ἐκ τίνων ὄρων τὴν ὀρθότητα περιλαμβάνεσθαι.
- κη. Πότε μαθηματικῆς ἐστὶν ἢ ἄλλης ἐπιστήμης τὸ πρό-
βλημα, ἢ ὁ τρόπος τῶν ἀποδείξεων διάκρισις ἐπιστη-
μονικῇ.
- κθ. Περὶ τῶν μαθηματικῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν μαθημα-
τικῶν διαρρέσεών τε καὶ ὁρισμῶν, πῶς χοῖται αὐτοῖς ἡ
μαθηματικὴ ἐπιστήμη, πότερον κατὰ τὸν οἰκεῖον τρό-
πον, ἢ περὶ διαλεκτικῆς λαμβάνουσα τὰς ἀρχάς.
- λ. Ὅτι φιλοσοφία πάση καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῆς ὅλοις μεγάλη
συμβάλλεται ἡ μαθηματικὴ ὑπουργοῦσα πρὸς πάντα
αὐτῇ, καὶ μάλιστα ἡ κατὰ τοὺς Πυθαγορείους, ἥτις πο-
λὺ διαφέρει τῆς ἄλλης μαθηματικῆς.
- λα. Ὅτι τοῖς αὐτοῖς μαθήμασιν ἐπὶ πολλὰ πράγματα διά-
φορα ἐχρῶντο οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ πλείονα μαθήματα
τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐποιοῦντο δηλωτικῶς, καὶ διὰ τί-
νας αἰτίας.
- λβ. Πῶς ἐνίοτε καὶ περὶ αἰσθητῶν μαθηματικῶς ἐπιχειροῦ-
μεν, καὶ ποσαχῶς τοῦτο γίγνεται, καὶ πῶς ἐν τοῖς μα-
θήμασι πολλὰ εἰς ἄλλα ἀνάγεται καὶ διὰ τίνας αἰτίας.

2γ. Τί τὸ κοινὸν ἐν ὅλῃ τῇ μαθηματικῇ ἐπιστήμῃ, καὶ τὸ ἴδιον αὐτῆς ἐστὶ κατὰ τὰς ἐν πολλοῖς εἰδεσι θεωρουμένας διαφοράς, ὅπως τε δεῖ τέμνειν αὐτὰ κατὰ τὴν διαρετικὴν ἐπιστήμην ἀφ' ἐνὸς ἐπὶ δύο, εἴτα ἐπὶ πλείονα εἶδη.

2δ. Πόθεν ὠνόμασται ἡ τῶν μαθημάτων ἐπιστήμη καὶ τί; αὐτῆς ὁ χαρακτήρ, τίσι τε δεῖ προσέχειν ἐν τῇ τὸ εἶδος τῶν μαθημάτων ἐπικρίνειν.

2ε. Ἀνακεφαλαίωσις τοῦ κοινοῦ λόγου περὶ πάντων τῶν μαθημάτων, τῆς τε τάξεως τῶν κεφαλαίων παραδείξεις καὶ ὑπομνήματα, καὶ περὶ τοῦ ὁρθῶς διηγεῖσθαι τὴν ὅλην αὐτῶν σύνοψιν.

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Libri inscriptio eadem est in Cod. Ciz., quae in edit. Villois. Praeterea in illo capitum initia sunt notata: cuius diligentiae vestigia in hac comparent nulla.

C a p. I.

Pag. lin.

188.	3.	εἰ πῶς εἰσιν	εἰ πῶς εἰσὶν
—	4.	ἐπισκευώμεθα	Consentit cod.
—	5.	ωρισμένος	Confirmat hanc Villois, e- mendationem.
—	—	πειρασώμεθα	Non aliter,
—	—	ἀποστιζέσθαι	ἀπολογίζεσθαι
—	—	τινός	τινός
—	7.	κατὰ κοινὴν	καὶ τὰ κοινὴν
—	8.	καθ' ἑκάστον	καθ' ἑκάστην
—	10.	τίς τε ἐστὶν	τίς τέ ἐστιν
—	12.	ἐφανῇ	ἐφῆκει
—	13.	καὶ πῶς ἂν τις	καὶ πῶς ἂν τις
—	15.	παραγινόμενας	παραγινόμενας
189.	1.	Τὰ μὲν οὖν — προ- κείσθω ταῦτα.	E regione horum verborum, quae a reliquis seiuncta sunt, in margine haec scripta sunt: αὐ πρώται τῶν ὀντων κινήσεις.

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

189.	1. ταῦτα	τοσαῦτα
—	2. κοινῇ δὲ	κοινῇ δῆ
—	5. εἰδῶν	εἰδῶς
—	7. αἰδίως	ἀηδίως
—	13. γινομένους	γγινομένους
—	18. πρὸς τὰ ὄντα	τὰ abest.
—	21. ἐν αὐτῷ	ἐν ταυτῷ
—	24. παρεχόμενη	παρεχομένοις
—	25. τοιαύτης δὲ οὖν	<i>Initium cap. II.</i>
—	27. συνεχεῖ	Sic vere Cod.
—	31. εἰλικρινές	εἰλικρινές
—	— προσλάβοι	λάβοι
—	32. μέσα	Sic vere Cod.
—	37. τοῦ ποσοῦ	τοῦ deest.
—	39. τὰ δέ,	Virgula abest.
—	41. γνωριστικὰς	γνωρικὰς
190.	2. κοινῶς δὲ περὶ πάντων	<i>Initium cap. III.</i>
—	5. ἀρίστη ἂν γένοιτο	ἀρίστη ἂν γένητο. Ante ἀρίστη interpungitur.
—	6. πάντων μαθημάτων	πάντων τῶν μαθημ.
—	8. ἀλλ' ἐπὶ μὴ	ἀλλ' ἐπὶ μὲν
—	12. λήγονται	Ita manifeste Cod.
—	14. ἀπλᾶς	ἀπλᾶς
—	15. κίνησιν δὲ	Abest δὲ
—	16. καὶ ζωᾷς	Abest καὶ
—	22. πρόεισι μὴ	πρόεισι μὲν
—	26. καθ' αὐτάς	καθ' αὐτάς
—	36. κατανοήσεις	κατανοήσεις
—	40. εἰ δὲ δεῖ	<i>Initium cap. IV.</i>
—	41. καθ' αὐτάς	κατ' αὐτάς
—	42. πρὸς ἀλλήλας	πρὸς ἀλλήλους
—	44. ὡς πρότερα	Deest πρότερα
191.	6. οὐδ' οὐπω	οὐδὲ οὐπω
—	— τὸ ἀπλοῦν	Deest τὸ
—	7. ἀρχὴν μὴ	ἀρχὴν μὲν
—	14. ἀρῆσθαι	εἰρῆσθαι
—	15. ὀρισμένον	ὀρισμένον
—	20. συμπλεκόμενον	συμπλεκόμενον
—	— λέγομεν, καὶ ἴσως	λέγομεν ἂν ἴσως

Edit. Villosi.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

191. 25. καλῶν τινων
 — 25. παντῇ
 — 27. μὲν οὕτως
 — 33. εἰ μὲν οὖν μίαν

Deest τινων

παντῇ

μὲν οὖν οὕτως

His verbis in codicis margine haec adscripta sunt:

α^ν: ἐν.β^ν: καλ^ν.Γ: ἀγαθ^ν.

- 34. ὑποθήσεται
 — — ἀποδογῇν
 — 36. μὲν
 — 37. προσάψαι
 192. 2. τοσαύτας
 — 4. ταῦτα τὰ
 — 5. ἑτέρα
 — 6. μονάδας
 — 10. αἰτιώμενος
 — 11. γένος ἀνέστη
 — 15. προϋποθετέον
 — 21. ἐπεσχέτω
 — 26. αὐταὶ εἰσιν
 — 29. οὕτως ἡμῖν
 — 30. διακεκρίστω
 — 31. τὰ γε μὴν ὑποκείμενα
 — 33. δυνάμενα μὲν
 — 35. καὶ τὰ περὶ τὰς κοινῶς συνθέσεις
 — 36. τὸ πολλαπλάσιον
 — 38. εὐδιόριστον
 — 39. πρὸς ὃν
 — — προσλαμβάνοιτο
 — — γένος
 — 42. βεβαίων
 193. 3. τὰ καθ' ἕκαστα
 — 4. αὐτῶ
 — 8. τὴν συγγένειαν
 — 9. ἐν αὐτοῖς
 — 17. διερευνημένη

ὑποθήσει

Ita etiam Cod.

μὴ

προσάψαι

τοσαύτας

τὰ deest

ἑτέραν

μονάδα

αἰτιώμενος

γένος ἂν εἴη

προϋποθετέον

ἐπεσχάτω

αὐταὶ εἰσιν

οὕτως ἡμῖν

διακεκρίσθω

Initium cap. V.

δυνάμενα δὲ

καὶ τὰς περὶ τὰς κοινῶς συνθέσεις

θέσεις

τὰ πολλαπλάσιον

εὐδιόριστον

πρὸς ὃν

προσλαμβάνον.

εἶδος

βεβαίων

τῶν καθ' ἕκαστα

αὐτῶν

τὴν τε συγγένειαν

ἐν deest

διαρευνημένη

*Edit. Villos.**Cod. Cizens.*

Pag. lin.

193. 18. τοσαῦτα ἡμῖν *Initium cap. VI.*
 — 20. μαθήματα. τόδε, ὡς *In cod. sic interpungitur:*
 μαθήματα τόδε· ὡς
 — 22. καλεῖν *καλὸν*
 — — τό γε *τόδε*
 — 32. ἀληθέστατον *ἀληθέστατα*
 — 34. κατιδῶν *κατιδῶν*
 — 39. τόπους *τύπους*
 — 40. μεμνημένος *πεμνημένος*
 — 41. ὑπόλοιπον *ἐπίλοιπον*
 194. 5. παιδεύομεν *παιδεύωμεν*
 — 7. φιλομαθείας *φιλομαθίας*
 — 8. ἑκαστον *ἐκαστον*
 — 15. οὔσα ἐπάνοδον *οὔσαν ἐπάνοδον*
 — — ἀληθινὴν *ἀληθῆ*
 — 16. σκοπεῖσθαι τὲ *σκοπεῖσθαι τὲ. Tum ἔχει*
 pro ἔχει.
 — 26. τόδε σκοπεῖ *τό τε σκόπει*
 — 29. καὶ πᾶν ὃ, τι *καὶ ὅτι πᾶν*
 — 35. ἀφ᾽ ἧς *ἀφ᾽*
 — — ἀρα οὐκ *ἀρα οὐκ*
 — 36. δηλώσουσιν *δηλώσασιν*
 — 41. καὶ τὸ κοῦφον βαρὺ *Post haec verba in codice*
 σημαίνει. *haec sunt addita, quibus*
 Villos. edit. caret: αὐ-
 ται γὰρ ἀτοποι τῇ ψυχῇ
 ἐοικημένα, καὶ ἐπισκέψεως
 δεόμεναι.
 195. 2. εἰ γὰρ — ἐνόει *οὐ γὰρ — ἐνόει*
 — — μικρόν *μικρόν*
 — 5. ἢ κείνη *ἢ κείνη*
 — — ἐντεῦθεν πόθεν *ἐντεῦθεν ποθεν*
 — 6. αἶρεσθαι *ἔρεσθαι*
 — 8. λέγειν *λέγει*
 — 12. αὐτὸ ὁρᾷται *αὐτὸν ὁρᾷται*
 — — ἄλλῃ τινὶ *ἄλλα τινὶ*
 — 14. εἰ αὐτῷ ἅμα *εἰ δ' αἰ τι αὐτῷ ἅμα*
 — 15. ἐπικρινόντος *ἐπικρινοῦντος*
 — 18. μεταστροφικῶν *μεταστροφικῶν*
 — 20. ὃ ἐν τε — καὶ ὃ ἄ- *ὡς ἐν τε — καὶ ὡς ἄπειρα*
 πειρα

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

195. 20.	ξύμπας	ξύμπαν
— 21.	ἀλλὰ μὴν	ἀλλὰ μὴ
— 22.	ἀγωγή	ἐγὼ
— 24.	διὰ τῆς οὐσίας	διὰ τὸ τῆς οὐσίας
— 27.	ἄνω ποι	ἄνα ποι
— 29.	διαλέγεται	διαλέγεται
— 30.	μᾶλλον ἐγχωρεῖ	μόνον ἐγχωρεῖ
— 31.	κινδυνεύει	κινδυνεύει εἶναι
— 33.	ἐαυτῶν γίνεσθαι	ἐαυτῷ γίνεσθαι
— 38.	προσῆκει	Post hoc verbum in codice
haec adduntur: εἰ δὲ γέ-
νεσιν οὐ γένεσιν οὐ προσή-
κει
— 40.	εἴη ἂν ταῦτα	ἂν deest
— 44.	διαφερόντως	διαφερόντως
196. 8.	οἱ	οἱ
— 12.	ἀλλήλων οἰκεῖα	ἀλλήλοις οἰκεῖα
— 13.	ἀνόνητα	ἀνόνητα. At mox ἀνόνητα.
— 15.	αἰσθητοῦ	ἐπισθητοῦ
— 16.	τοῦ ἡλίου φῶς	τὸ τοῦ ἡλ. φῶς
— 18.	καὶ οὐκ εἰδώλων	ἀλλ' οὐκ εἰδὼλ.
— —	δι' ἑτέρου τοιούτου,
ὥσπερ ἡλιον	δι' ἑτέρου τοιούτου φωτός,
ὡς πρὸς ἡλιον
— 22.	φανωτάτου	φανωτάτου
— 24.	ἐπεὶ δὲ δεῖ	Initium cap. VII.
In margine: τὸ ποσὸν

διορισμ^{ον} συνεχές
 ὃ καλεῖται ὃ καλεῖται
 πλήθος μέγεθος

— 34.	διατεταμένος	διατεταγμένος
— 36.	ἐκ τῶν δὲ φέρε εἰ-
πεῖν στοιχείων	ἐκ τῶν ὧν δε φέρε εἰπεῖν
στοιχεῖον
— 39.	ἐπὶ διορισμένου	ἐπὶ ὁρισμένον
— 40.	ἢ τὸ μὴ	ἢ τομῇ
— —	ἐπιωρισμένον	ἐπὶ ὁρισμένον
— 43.	οὕτω ὑπὸ	οὕτως ὑπὸ

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

197.	4.	μὴ μνοειδῇ	μὴ νοειδῇ
—	5.	ἐπεδέχετο	ὑπεδέχετο
—	7.	ἐλλειπές	ἐλλειπές
—	8.	ἔχον	ἔχον
—	—	ἴσον	ἴσον
—	18.	καταστᾶσα	καταστάσα
—	22.	εἴμεν ἀδελφὰ	εἴμεν ἀδελφὰς
—	24.	ἀναφαίνεσθαι	ἀναφαίρεσθαι
—	31.	περὶ τὰ ἄλλα	περὶ τὰ ἄλλα
—	34.	διὰ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο	<i>Initium cap. VIII.</i>
—	36.	ἐπὶ διαίρεσεως	ἀπὸ διαίρεσεως
—	—	τὰ δὲ νοητὰ	τὰ δὴ νοητὰ
—	39.	τὰ διανοητὰ	τὰ διανοια
198.	2.	ἐν ἄλλοις	ἐν ἄλλαις
—	6.	προσφερόντων	προσφερόντων
—	11.	ἐξ αὐτῶν	ἐξ αὐτῶν
—	12.	λόγον ἔχοντα πρὸς τὰ ἐπιστητὰ καὶ νοητὰ ὄντα	Haec desunt.
—	15.	τὰ γεωμετρικὰ	τὰ δεest.
—	24.	φαντάζεσθαι	Post φαντάζεσθαι in cod. haec adduntur: καὶ ἐπ' ἐκείνην ἔχειν τὸ ἐπέρευσμα. οὐ γὰρ δεῖ ἀπὸ τῶν αἰσθη- τῶν κατὰ ἀφαίρεσιν ἐπι- νοεῖσθαι αὐτὰ, ἀλλ' ὑπο- βάνα ἀπὸ τῶν ἰδεῶν τὸ εἰδωλικὸν ἔχειν ἀπ' ἐκεί- νων τῷ προεπιληφέναι καὶ μέγεθος καὶ ἐν διαστάσει φαντάζεσθαι. ὅπερ γὰρ κ. τ. λ.
—	25.	ἐν τοῖς νοητοῖς	ἐν δεest.
—	27.	ἀμερεία	ἀμερεία
—	29.	βροντίνος	βροντίνος
—	30.	ταῖ νῶ	τῷ νῶ
—	—	διανοητὸν	διανοητὸν. Deinde τῷ νοα- τῷ pro genitiuo.
—	33.	πολλαπλόον	πολλαπλέον
—	35.	καθόλω	καλόθω

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

198. 36.	μείζω μὲν	μεῖζον μὲν
— 39.	ἀπλῶ εἶναι	ἀπλῶ εἶναι
— 42.	πολλαπλῆν	πολλαπλήν
199. 4.	διεστηκεν	διεστηκέναι
— 5.	διανοητὰ	διανοτὰ
— 8.	αὐτοῖς, φησὶ,	αὐτὸς φησὶ. Deinceps ψυχῶν
— 9.	αἰσθησις	αἰσθασις. Sic etiam se-
		cundum; at tertium αἰ-
		σθησις
— 11.	ὄν	ὄν. Deinceps νέος pro νόος.
— 12.	ἐπιστήμη	ἐπιστάμα
— 13.	μεταβαίνειν	μετέβαιεν
— 14.	τὴν διάνοιαν	τὴν διάνοιαν
— 16.	διωρισμένως	διωρισμένον
— —	δεῖ νοῆσαι καθάπερ	δὴ νοῆσαι καθάπερ γὰρ νοη-
	γροαμῶν	μῶν
— 17.	τετραμμένα	τεταγμένα
— 19.	ποτὶ ἄλλα	ποτὶ ἄλλα
— 22.	τὰ περὶ μαθήματα	τὰ περὶ τὰ μαθήματα
— 25.	ἔωτι	ἔων
— —	οὐχ	οὐκ
— 26.	διδόμεν	δίδομεν
— 27.	ποιεῦνται	ποιούνται
— 28.	τὸ δεύτερον	τὸ δὲ
— 29.	κατασχόληται	κατεσχόληται
— 31.	ἐχόμενα	ἐρχόμενα
— 33.	διανέμεν	διανέμενεν
— —	τὰς ψυχὰς	τὰς ψυχὰς
— 40.	ἔνεστιν	ἐν ἔστιν
200. 3.	ἴσαι δὲ	ἴσας δὲ
— 4.	καὶ διὰ τὴν	κατὰ τὴν
— 5.	πῶς ἔστιν	πῶς ἔστιν
— 8.	ἢ τὸ ἐνδεῶς	ἢ τῷ ἐνδεῶς
— 11.	γνωριμώτερον	γνωριμότερον
— 13.	ἀποτεμῶν	ἀποτεμῶν
— 14.	φυτὰ τε	τε deest.
— 15.	ἀνάκλασιν	ἀνάκλησιν
— 31.	πέφηνεν	πέφηνεν
— 33.	εἰ δὲ δεῖ καὶ	Initium cap. IX.
— 34.	τί τε ἔστι	τε deest.

Edit. Villois.

Cod. Ciz.

Pag. lin.		
200. 35.	ἐπερείσαι	ἐπερείται
— 38.	ιδίαν	ιδέαν
— 42.	συμμετρίας	ξυμμετρίας
— 43.	ἐπὶ τὴν μαθηματ.	ὑπὸ τὴν μαθημ.
201. 5.	ὥστε πεπερασμένον	ὥς τὸ πεπερασμ.
— 7.	ἡ δ' εἰς	ἡ δὲ εἰς
— 9. 10.	ἀλόγων συμμετρία ἀπὸ τῆς κατ' οὐ- σίαν	Codex plenius ita: ἀλόγων συμμετρία ἢ τε ἐν ἀριθμοῖς συμφωνοῖς ἢ συμφωνίαν περιέχουσιν ἀμετρία ἀπὸ τῆς κατ' οὐσίαν
— 20.	ἐκ τῶν ἀφανῶν	ἐκ τῶν ἀφανῶς
— 21.	τοῖς ἔσω	τοῖς εἴσω
— 22.	συμπληρῶσιν	σὺμπληρῶσιν
— 23.	πότερον δὲ μίγμα	Initium cap. X.
— 25.	τὰ συμπληρωματικά	τὰ συμπληρωτικά
— 29.	ἐπισυνισταμένην	ἐπισυνισταμένων
— 31.	ἑτέρα	ἑτερα
— 43.	ἐνὶ περιέχεται	ἐν ἐνὶ περιέχεται
— —	περὶ τούτων	περὶ τούτων
202. 3.	ἔργον δὲ τῆς	Initium cap. XI.
— 4.	οὐδὲ παρ' ἑαυτοῦ	οὐδὲ παρ' ἑαυτοῦ. Μοχ ἔχον pro ἔχει
— 6.	παρ' ἄλλον	παρ' ἄλλων
— 7.	προσβάλλει	προβάλλει
— 10.	γινώσκειν	γινώσκειν
— 17.	κοινῇ	κοινῇ
— 18.	ὁ ἀρχύτας	ὁ abest.
— 19.	ὧν ἂν αὐτῶν	αὐτῶν abest.
— 20.	τὸ δ'	τὸ δὲ
— 21.	ἐξευρεν	ἐξευρεῖν. Deinceps ζητοῦν- τα, bis.
— 24.	ἐνδιδομένη	ἐνδιδομένης
— —	τὸ αὐτὸν	τὸ αὐτό
— 34.	διὰ ταῦτα	διὰ τοῦτο
— 39.	μαθηματικά	μαθηματικῇ
— 41.	τοῦνομα	τὸ ὄνομα
— 42.	διευκρινημένα	διευκρινημένα
— —	δυνάμεις δὲ αὐτῆς	Initium cap. XII.
— 43.	θεωρησάσας	θεωρησάσας

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

202. 44. καὶ τὸ ἡνωμένον

203. 2. καὶ πλήθους

— — τοῦ μεριστοῦ

— 3. ἀναπλάσεως

— 11. ἀφορίζονται

— — ἰσότητος κ. ἀνισό-
τητος

— 20. τὸ καλὸν

— 25. καθ' ἑαυτὰ

— 29. ἐν οἷς δὲ

— 32. ἀντιδιαρεῖν

— 38. ἐξηλλαγμένον

— 43. διαστεῖλαιτο

204. 1. ἐπεὶ δὲ πῶσα

— 3. τελειότατα

— 4. ἐκάστη τὸν

— 8. σκεπώμεθα

— 10. πῶς δὲ στοιχεῖα

— 14. μαθηματικά

— 16. ῥαδίαι

— 21. νοῆται

— 23. τῶν ἐν μέρει

— 28. γίνεται

— 30. εἶναι τι τῶν

— 35. εἰς τὸ εἶναι

205. 1. φάναι

— 5. περὶ δὲ ὁμοιότητος

— 14. καὶ ἀνόμοιον

— 15. ἐπὶ τοῖσιν

— 16. παρ' ἑτέροις

— — γὰρ τε

— 20. ἐστὶ πάσης

— 21. πῶς

— 22. ἔστω δὴ οὕτω

— 24. οὐ γὰρ δεῖ

καὶ ἡνωμένον

καὶ abest. Deinceps legi-
tur μέσα pro μέσα

τοῦ μεριστοῦ καὶ ἀμερίστου

ἀναπλάσεως

ἀφορίζεται

ἰωτήτος κ. ἀνιότητος

τὲ καλὸν

καθ' αὐτὰ

ἐν οἷς δὴ

ἀντιδιαρεῖν

ἐξηλλαγμένου. Etiam paulo
post ἐξηλλαγμένων

διαστεῖλαιτο

Initium cap. XIII.

τελειότατην

ἐκάστη τῶν

σκεπώμεθα

Post haec in codice male
repetuntur haec verba:
ἔτερον δὲ τὰ γένη, ἢ τὰ
αὐτὰ.

αἱ μαθηματικαὶ

ῥαδίον

νοεῖται

τὸν ἐν μέρ.

γίνεται

τι deest

εἰς τὸ εἶναι

φάναι

Initium cap. XIV.

Haec verba desunt.

ἐπὶ τοῖσιν

περὶ ἑτέροις

τε deest.

ἐπὶ πάσης

πῶς

ἔστω δὴ οὕν

οὐ γὰρ δὴ

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

205. 26. εἶναι τὴν μαθημα-
τικὴν

Post haec verba in codice
hic locus excidit: ἀλλ'
ὥσπερ ἔχει φύσεως, οὕτω
καὶ τὴν οἰκείαν οὐσίαν τὴν
μαθηματικὴν.

- 28. ἐπισκοπεῖν
- 29. συνεξετάζει
- 30. μαθηματικόν
- 31. ἢ εἶδη
- 31. γεννητικὰς
- 36. καὶ ἀνόμοιον

ἐπισκοπῇ
συνεξετάζειν
μαθηματικὴν
ἢ deest.
γεννητικὰς
Desunt.

206. 5. κατὰ τὸν ἀσωμάτων

κατὰ τὸν τῶν ἄσωμ.

- 7. τὸν ἀνόμοιον
- 8. κατανοήσωμεν

τὸ ἀνόμοιον
κατανοήσωμεν

- 10. ἐγγίγρεσθαι

ἐγγίγρεσθαι

- 15. ὡς ἄλλα

ὡς ἄλλως

- 16. ἀπλῇ τις οὐσα

ἀπλή τις οὐσία

- 19. καὶ ἀνόμοιον

καὶ τὸ ἀνόμοιον

- — εἰλικρινές

εἰλικρινές

- 20. καταμαθεῖν, ὡς

καταμαθεῖν, καὶ

- 24. ἐν αὐτοῖς

ἐν αὐταῖς

- 27. ἀρχηγικά

ἀρχικά

- 35. τῶν ἐν τῷ βίῳ

τῶν deest.

- 36. ἀλλ' ἐπὶ

καὶ ἀλλ' ἐπὶ

- 37. πρῶτον οὖν πειρα-
θῶμεν

Initium cap. XV.

207. 4. ἀμεταπτότων

ἀμεταπτότων

- 17. ἀρετῶν περιέχουσα

ἀρετῆς προέχουσα

- 18. ἐμφαίνουσα

ἐκφαίνουσα

- 19. προστίθῃσι

προστίθῃσι

- — πάντων τῶν

πάντων τούς

- 20. εὐγονίας

εὐγενείας

- 21. ὅθεν δὴ

ὅθεν δεῖ

- 23. λαμβάνομεν

λαμβάνομεν

- 24. κατὰ τὰ ἴδια

καὶ τὰ ἴδια

- 26. ἐνέστι

ἐν ἐστι

- 28. καθ' ὅσον

καθ' ὅσον

- 33. ὁμοιωταί τε

ὁμοιωταί τε

- 34. ἐν γένεσιν

ἐν γένεσει

- — χωρὶς τὰ

χωριστὰ

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

207. 38. πρὸς δὲ δὴ τὰς τέ- *Initium cap. XVI.*
 γνας
 — 42. γινώσκουσα γινώσκουσα
 208. 2. ἐπίκρισιν ἐπίκρισιν
 — 10. πέφηγεν οὖν *Initium cap. XVII.*
 — 13. τὸ τεταγμένον τῆς τὸ τεταγμένον ἀπὸ τῆς μαθη-
 μαθηματικῆς ματικῆς ἐπιστήμης
 — 14. ἀκολουθεῖν ἀκολουθεῖ
 — — πᾶν δὴ πον πολὺ δὴ πον
 — 17. γεωμετρίας γεωμετρίας
 — 21. αὐτὸ τοῦτο τοῦτο deest.
 — 31. ἐκαστον ἐκαστου
 — 32. οἷον εἰ εἰ deest.
 — 36. συνάγει ἀνάγει
 — 40. τρίγωνον τρίγωνον
 — — δυναμένην δυναμένων
 209. 6. καὶ μὴν οἱ γε *Initium cap. XVIII.*
 — 13. τελευταίαν τελευταίαν
 — 14. καταδεικνύται καταδεικνύται. Deinceps
 μηδενὶ δὲ
 — 21. καὶ τὰς εὐρέσεις τὰς deest.
 — 22. ἐπιστημῶν Deest.
 — 26. καταλαμβάνει καταλαμβάνει
 — 29. τῇ δὲ ὕλῃ καὶ τοῖς *Hic locus deest.*
 ἀπ' αὐτῆς γεννω-
 μένοις
 — 40. ἀφροσύνη ἀφροσύνη
 — 44. εὐφρόνουν εὐφρόνουν
 210. 2. καίτοι οὗτοι καὶ τοιοῦτοι
 — 3. τῶν ὄντων τῶν ὄντων
 — 10. ἀφόριζον, καθ' ἑ- ἀφόριζον, μεθ' ἑτερον. De-
 τερον inceps ἀπόβλεπον
 — 14. παραδιδόμενα παραδιδόμενα
 — 17. τοῦ ὄντος τοῦ ὄντος
 — 18. καίτοι οὕτως καὶ τοιούτως
 — 19. αὐτοῖς αὐτῆς
 — 23. ἔπει δὲ δεῖ *Initium cap. XIX.*
 — 26. δὴ παντός δὲ παντός
 — 34. αὐτοκίνητον ἀκίνητον
 — 41. διαπραγματεύεται διαπραγματεύεται

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

210. 44. παρὰ τοῖς σώμασι περὶ τοῖς σώμ.
 211. 6. ἀφιδῶν ἀφιδῶν
 — 10. μνημονεύσομεν μνημονεύσαμεν
 — 11. ταύτη τοίνυν *Initium cap. XX.*
 — — ἀντιστροφῶς ἀντίστροφος
 — 16. ἐπὶ τῆς ἀναλύσεως ἀπὸ τῆς ἀναλύσ.
 — 18. πεφυκάσιν πέφυκεν
 — 19. τὰ διαφέροντα τὰ deest.
 — 20. ἀφ' ἐαυτῆς ἐφ' ἐαυτῆς
 — 22. διαίσεις διαίρεσιν
 — 24. ὅπερ ἂν τις ὅπερ ἂν τι
 — 28. ἀκούομεν ἀσχοῦμεν
 — 30. τοὺς ὄντας τοὺς ὄντως
 — 32. ἐπειδὴ τῆς *Initium cap. XXI. —*
 Pro ἐπειδὴ Cod. habet
 ἐπεὶ δὲ
 — 33. τελῶς τελεία
 — 43. Ἀσσυρίοις κ. τ. λ. Ἀσσυρίοις ὕστερον συνεγένετο
 ἐν πολλῷ χρόνῳ, τοῖς τε
 παρ' αὐτοῖς λεγομένοις
 Χαλδαίοις, (οὕτω γὰρ οἱ
 μαθηματικοὶ παρ' αὐτοῖς
 λέγονται) ἀνάγκη
 212. 1. οὐ μὴν ἐξαρκεῖ γε *Initium cap. XXII.*
 — 10. δὲ αὐτοῖς δὲ αὐτῆς
 — 12. τῶν ἀληθινῶν τῶν ἀληθινῶν
 — 19. συνάπτον τὰ συνάπτοντα τὰ
 — 22. ἐπομένως τοῖς ὑπ' α'. ἐπομένως τὰς ἀπ' α'.
 — 24. ἀγρόφους ἀγρόφαις
 — 26. ἀπὸ μικρῶν ἀπὸ σμικρῶν
 — 29. ἐνεχώρει ἀνεχώρει
 — 32. τῆς ὄντως ὄντως deest.
 — 34. ταύτη ταύτην
 — 44. τῷ δὲ ἀνθρώπῳ τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ
 213. 3. συναίφροντες συναίφροντες
 — 14. ὅτι τοίνυν οὐδὲ *Initium cap. XXIII.*
 — 15. μετέστησεν μετέστησε
 — 18. τοιαύτην γνώσεως τοιαύτης γνώσεως. Deinceps
 recte ἐκομισάμεθα
 — 27. ἐκ ταῖς ἐκ τούτων

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

213. 32. καὶ τοῦτο
— 37. γυμνασίαις
— 38. παρακελεύοντα

καὶ τοῦτο
γυμνασίαν
Post hoc vocabulum in edit.
Villois. desunt haecce:
δοῶν, τῇ τούτων φύσει
τάληθους ἥττον ἐστὶν οἰ-
κεῖα etc.

- 44. οὐκ ὀλίγαν

οὐκ ὀλίγας. Paulo post γε-
γενομένην

214. 2. ἴδοιμεν

εἴδοιμεν

- 2. ἃ διὰ τῶν

ἣ διὰ τῶν

- 4. καὶ καλὸν

καὶ τὸ καλὸν. Deinceps
ποιεῖτ' pro ποιούτ'.

- 14. ταῖς πρώταις

ταῖς deest.

- 21. ἀκροτάτης

ἀκροτάτης

- 23. τὰ εἰωθότα

τὰ θειότατα

- 25. οἰκεῖαν

οἰκεῖαν. Eodem accentu
paulo post.

- 26. δι' αὐτάς

δι' αὐταῖς

- 28. καὶ θεάματα

καὶ deest.

- 39. τὰ δὲ δυνατὰ

δὲ deest.

- 41. μέτρα τε

μέτρα τὸ

- 44. ἀφ' ὧν δὲ

ἀφ' ὧν δὴ

215. 4. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο

Initium cap. XXIV.

- 5. ἐκείνοι τε

τε deest.

- 6. δι' αὐτῶν

ἐαυτῶν

- 8. ἐνιαίους

ἐνιαίους

- 14. ὥσπερ

ὥς.

- 20. ἐταιρίαν

ἐταιρείαν

- 23. γεγενημένας

γεγενημένας

- 24. τῶν ὑστερων

τῶν ὑστερων

- 36. ἐξεργάσαστο

ἐξεργάσαντο. Deinceps κά-
λιστα pro μάλιστα

- 37. ἀσκούμενα θεωρή-
ματα

ἀσκούμενα τὰ θεωρήμ.

216. 1. δύο δ' ἐστὶ

Initium cap. XXV.

- 3. Πυθαγόραιοι εἶναι

εἶναι deest.

- 20. ἐπέδωκε

ἀπέδωκε

- 21. ἐξηγέθησαν

ἐξηγέθησαν

- — προαγόντε

προαγόντε

Edit. Villos.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

216. 29. ὁρῶντας ὁρῶντες
 — δι' ἀριθμῶν δ' ἀριθμῶν
 — 30. δι' ἀγραμμάτων διαγραμμάτων
 — 33. διὰ τοῦτο δηλοῦ- διὰ τὸ δηλ.
 σθαι
 — 40. γεγόνاسι δέ τινες *Initium cap. XXVI.*
 — 41. αὐτὰ ὡς αὐτὰ αὐτὰ ὡς
 217. 5. λεληθέναι λεληθέναι
 — 8. τὰ ποιητικὰ τὰ ποιητὰ
 — 16. τὰς ὁμοίας τὰς ὁμοίας ἐπιστήμας
 — 19. γεωδαῖται γεωδαῖται
 — 25. δυνάμενοι τε δυνάμενοι τε
 — 29. περὶ — ἀστρων περὶ — ἀστέρων
 — 31. γινομένων γινομένων
 — 36. ὑστερῶν ὑστερῶν
 — 37. ἐπιστήμην ἐπιστήμην
 — 40. ἀναιρεῖται τὰ τὰ deest.
 — 43. ἀμείνονα ἀμείονα
 218. 4. ἐπίστασθαι *Post ἐπίστασθαι in Cod.*
 haec desunt: τὰ μαθήμα-
 τα, ἐκ τῶν δὲ δῆλον· λό-
 γος μὲν καὶ φρόνησις ἡγεῖ-
 ται τῶν ἀγαθῶν, κακῶν τε
 καὶ ὄρος ἀκριβέστατος
 — 8. αἰροῦνται ἡγοῦντες
 — 28. ἀκριβολογία ἀκριβολογία
 — 29. *Οἱ* etc. *Ἡ* περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ
 — 33. προεληλύθασιν προεληλύθησαν, a manu e-
 mendatrice, priore scri-
 ptura erasa.
 — 34. καὶ τὰς ἄλλας *Post haec in Ciz. cod. de-*
 sunt haec verba: παιδείας,
 ὅσον οὐδὲν ἕτερον γένος ἐν
 οὐδεμιᾷ τῶν τεχνῶν· καί-
 τοι καὶ τὰς μὲν ἄλλας
 — 38. πλεῖον πλεῖστον
 — 41. τὸ καταλόγον τὸ κατὰ λόγον
 — 44. προϋπόκειται προϋπόκειται
 219. 1. δι' αὐτὰ δι' αὐτὰ

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

219. 10. ἔπει δὲ τοῦ πεπαι- *Initium cap. XXVII.*

δευμένου

— 19. δῆλον ὅτι

δηλονότι

— 21. εἴτ' — εἴ τ'

εἴτε — εἴτε

— 22. περὶ τοῦ

περὶ τούτου

— 24. κατὰ τι κοινόν.

κατὰ κοινόν

— 27. εἶδει

εἶδη

— 28. ἔτερα

ἑτέρα

— 31. ἐπισκεπτέον

καὶ ἐπισκεπτέον

— 32. ἰδίως — διορίσθαι

ἰδία διορίζεσθαι

— 34. τῶν μαθηματικῶν

τὸν μαθηματικόν

— 37. ὥσπερ τε

ὥσπερ τὰ

220. 18. ἀφορίζοντο — ἔν τε

ἀφορίζοντο — ἄν τε

— 20. ῥηθρισμένοις

ῥηθρισμένοις

— — ἔτεροι

ἑτεροι

— 21. οὐ μόνα

οὐ μόνα

— 25. ἀλλὰ τινων

ἀλλὰ τινῶν. Mox post διὰ

δὴ ταῦτα in cod. desunt

haec: διορισμὸν ἀπαιτεῖ

νυνὶ ἢ μαθηματικὴ ἀπό-

δειξις, τῶν ποίων τινῶν

κατὰ τὰ αὐτὰ

— 32. ἔπει δὲ πολλάκις

Initium cap. XXVIII.

— 36. ὥστε καὶ

καὶ deest.

— 43. δὲ καὶ

καὶ deest.

221. 2. ἀνέλεγκτοι

ἀνέλεγκτοι

— 5. ὑφιστήκοσιν

ὑφιστήκοσιν

— 6. ἀμεριστῶν

ἀμεριστῶν

— 8. περὶ αὐτὰς

περὶ αὐτὰ

— 11. ἔπεται δὲ

Initium cap. XXIX.

— 14. περιλαμβάνει

παραλαμβάνει

— 24. διαγινώσκει

διαγινώσκει

— 26. καὶ τόπους

καὶ τόπους

— 27. τοὺς τε βελτίονας

τε deest

— 28. ἥδη δὲ

post ἥδη δὲ desunt haecce:

καὶ διττὴν ποιεῖται προ-

γματείαν, τὴν μὲν πρὸς

αἰρεσιν συντείνουσαν, τὴν

δὲ —

— 32. τίνας τε εἶσιν

τίνας δὲ εἶσιν

Edit. Villos.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

221. 35. συναγεῖν

συνάγειν

— 37. ἐπεισάκτου

ἐπισάκτου

— 39. ὅτι δὲ καὶ

Initium cap. XXX.

222. 17. οὕτως κατὰ πάντα

post haec in cod. haecce

omissa sunt: τὰ μαθήμα-
τα, καὶ καθ' ἑκάστον αὐ-
τῶν οἰκείως συναιρομένη,
καὶ μὴν πρὸς γὰρ τὰ κατὰ

— 25. τοιαύτην δὲ αὐτήν

Initium cap. XXXI.

— — πολλὰς

πολλοὺς

— 35. συγκεκοῦσθαι

συγκεκοῦσθαι

— 36. μέγα εἶναι

μέγα εἶναι

— 40. ἔθος δὲ

Initium cap. XXXII.

— 44. ἀποδεικτικούς

ἀποδεικτικούς

223. 1. ἡ κατὰ ἀφαίρεσιν

haec verba rubro colore
sunt picta, et in margi-
ne positum α.

— 2. ἐπισκοπῇ

ἐπισκοπεῖ

— — ἡ κατὰ ἐφαρμογὴν

haec item colore rubro, et
in margine β'. Deinceps
numeris in margine posi-
tis colore rubro picta
sunt haec: ἡ κατὰ τελείω-
σιν — ἡ κατὰ ἀπεικασίαν
— ἡ κατὰ μετοχὴν — ἡ
κατὰ ἔμφασιν — ἡ κατὰ
διαίρεσιν — ἡ κατὰ παρα-
βολὴν —

— 4. προστιθεῖσα

προσθεθεῖσα

— — ἀναπληρώσει

ἀναπληρώσει

— 7. μετέχουσιν

μετέχουσιν

— 9. καὶ τὸ ἀμέριστον

τὸ deest.

— 12. ἡ κατὰ τὴν αἰτίαν
τὴν ἀπὸ τῶν προ-
τέρωνhaec omissa sunt, spatio
relicto, vt rubro colore
insererentur.

— 13. τὰ μαθηματικά

τὰ μαθήματα

— 17. διαίρεσιν

προαίρεσιν

— 18. ἀνάγεται ἡ

ἀναλέγεται ἡ

— 21. πέφυκεν

post πέφυκεν haec adduntur:
τοσαῦτα δὲ καὶ περὶ τούτων.

Edit. Villois.

Cod. Cizens.

Pag. lin.

223. 22. ἐπεὶ (in Ciz. ἐπὶ) *Initium cap. XXXIII.*

δὲ τὸ κοινὸν

— — μαθηματικῆς ἐπι-
στήμης

post haec verba in codice

hic locus deest: γένος

κρυψιότατόν ἐστιν εἰς ἐπι-

στήμην τῆς παρούσης θεω-

ρίας, δεῖ μάλιστα τοῦτο

κατιδεῖν, κατὰ τι ἔχει τὸ

κοινὸν τῆς ὅλης μαθημα-

τικῆς ἐπιστήμης —

— 25. ἐν αὐτῇς

ἐν αὐτοῖς

— 26. προσκεψάμεθα

προσκειψάμεθα

— 27. κορυφῇ

κορυφῆς

— 32. ὄντος πρώτως

ὄντος γενῶν πρώτως

— 36. ἐν τιθέμενοι

ἐντιθέμενον

— 42. καὶ ἐγγύς

καὶ deest.

224. 4. περιληφθήσεται

περιλειφθήσεται

— 7. ἀνόμαστοι δὲ τῶν

Initium cap. XXXIV.

— 9. περὶ αὐτῶν

περὶ αὐτῶν δὲ

— 11. προσηγόρευται

προσαγόρευται

— 14. συνεξευπορήσειν

συνεξευπορήσειν

— 16. προσαγωγὸν

προσαγωγὸν

— 18. φιλοσοφῆσαι

φιλοσοφῆσομεν

— 24. ἀπεργάζοντο

ita etiam Codex,

— 25. σταθερά

σταθερά

— 29. προσέχειν δὲ

δὲ deest.

— 31. μετὰ γὰρ τούτων

post τούτων in codice haec

adduntur: τὸ εἶδος αὐτὸς

— 31. ταῦτα ἡμῖν

ταῦτα τὰ ἡμῖν

— 32. προκειμένα

προκειμένα

— 33. ἐπεὶ ταῖνν

Initium cap. XXXV.

— 34. τὰ ὅντα

τὰ ὅλα

— 41. ἐπικοινωνεῖν

ἐπικοινωνεῖν

225. 2. θεωρίας ταύτης

τῆς θεωρίας ταύτης

— 6. τοῦ ὄντος πεπαι-

τὸν ὄντος πεπαιδευμένου

δευμένου

Varietas lectionis Iamblichi libri quarti περὶ τῆς Νικομάχου Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς, enotata e Codice Cizensi et comparata cum huius libri textu, qualem primus edidit Sam. Tennulius, Arnhemiae 1668. in 4. ex codice Memmiano,

<i>Edit. Tennul.</i>	<i>Cod. Cizens.</i>
Pag.	
2. A. 1. δέχεται	δέχεσθαι
3. — 2. τοῦ Πυθαγόρου	τῷ Πυθαγόρῳ
— — 3. ἀποδεδοκότα	ἀποδεδοκότα
— — 6. περὶ αὐτὸν	περὶ αὐτῶν
— B. 8. ἔτι δέ	ἔτι τὲ
— C. 1. τεταγμένος τε	τεταγμένως τὲ
— — 3. τότε	τό, τε
— D. 4. τὰ ἅτακτα.	Non interpungitur post τα ἅτακτα
4. A. 8. νομίζω. Διότι	Post νομίζω virgula interpungitur.
— C. 4. ἀκρωτηριάσαντας	ἀκρωτηριάσαντες
— D. 6. νικομάχειον	νικομάχιον
5. A. 2. μὴ δέ	μὴ δέ
— — 5. εἶπεν	Deest.
— B. 2. ἐστὶ	ἐστὶ
— D. 1. οὐκ ἄρα	καὶ οὐκ ἄρα
6. B. 2. ποικίλα δὲ ἤδη καὶ πολυειδῆ θεωρεῖται, τὰ τε νοητὰ καὶ τὰ ἀσώματα ὄντα	Desunt.
— — 4. ἡ κλήσις	ἡ κτῆσις
— C. 2. ὅπερ ἐστὶ	ὅπερ ἐστὶ
— — 5. σωρείαν	σωρείας
— — 6. κατὰ ἐνωσιν	καὶ τὰ ἐνωσιν
— D. 5. συμπεφυκώς	συμπεφυκώς
7. B. 2. ἐκ παντὸς,	Virgula recte abest.
— C. 1. ἀρχὴ — ἐσσεῖται	ἀρχὴν — ἐσσεῖται
9. A. 4. συλλήπτρια	συλλήπτρια
— B. 7. εἰ μὲν ἀδελφὰ — ἐν αὐτῷ πάντα	Haec a reliquis disiuncta sunt.

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

10. B. 2. τὸ οἰκεῖον

— C. 4. συναιρεῖ

τῷ οἰκεῖον

συναναίρεσ', et deinde συνα-
ναίρουντα et συναναίρου-
μενα

— — 6. ἐκείναις

ἐκείναις

11. A. 5. ἐν τοῖς ὄροις

ἐν τοῖς ὄροις

— B. 2. μένει

μένειν

12. C. 2. τινὲς δὲ

δὲ deest.

— D. 1. ἀποκαταστατική

ἀποκαταστατική

13. A. 2. ὑποδειχθήσεται

ἀποδειχθήσεται

— — 3. δι' ὅλου

διόλου

— — 5. λογισθῇ

λογωθῇ

— B. 8. δευτέρω

δοτέρω

— C. 1. ὥσπερ

ὥσπερ

— — 4. διαίρεται

διαίρεται

— — 5. διχῇ

διχῇ

— D. 3. ἴσα

ἴσα. Ita etiam pagina pro-
xima.

— — 6. τὰ τοῦ

τούτου

14. A. 2. κατασυμβεβηκό-
τος

κατὰ συμβεβηκότος

— — 4. ἀπὸ τῆς διδασκα-
λίας

ἀπὸ τοῦ διδασκαλείου

— — 6. μερισμένοις

μερισμοῖς

— C. 3. εἰδωποῖς

εἰδοποιῖς

— — 6. ἀτροπὸν τε

ἀτροπῶς τε

— D. 1. ἴσιν

ἴσιν

15. A. 3. τομῇ

τὸ μὴ

— B. 6. ἀντιπαρουσίας

ἀντὶ παρουσίας

— C. 4. ἐαυτῆς

ἐαυτήν

16.

In margine codicis Ciz. ea-
dem figura est descripta.

— A. 3. λαβδῶμά τι

λαβδῶματι

17. A. 1. συνεχέσει

συνεχέσει

— C. 7. ἀφ' ἐκατέρου

ἐφ' ἐκατέρου

— D. 3. συμβαίνει

συμβαίνει

18. B. 2. συνδυασμὸν

συνδυασμὸν

— — 3. εἶτα α. β.

εἶτα αβ'

— — 6. δι' οὐ μᾶλλον τρα-
νοῦται ἢ

δι' οὐ τρανοῦται μᾶλλον τρα-
νοῦται ὅ

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

19. A. 4. ἐν
 — B. 3. ἐκατέρου
 — — 4. ἐν
 20. A. 6. πέντε

ἐν
 ἐκ θατέρου
 ἐν

ε. Sic saepe in hoc codice
 nota numeri ponitur pro
 ipso numero.

- B. 6. στοιχηδόν
 — C. 3. ὑπὲρ αὐτόν
 — — 5. ἀεὶ
 — — 6. διὰ τοῦτο — λεί-
 πεται

στοιχηδόν
 ὑπὲρ αὐτῶν
 Deest.

Haec verba bis sunt scripta:

21. A. 6. ἀόρτην

ἀόρτην. Paulo post τὸν
 ἀόρτην. Figura sic descri-
 pta est:

πλάστιγξ ἀορτηρία
 α β γ δ ε ζ η θ
 πῆγης ζυγοῦ

- B. 4. [ὅτι χορήσιμον ἐν τῇ θεωρίᾳ] Vnci absunt.

- — 6. τῷ σχήματι τὸ καὶ τὸ σχήματι
 22. A. 2. τῷ ἀπαξ ᾧ τῷ ἀπαξ ᾧ, α
 — — 3. τῷ δις τὸ δις
 — — 4. ἐπτάκις ἐπτάκι
 — — 5. τῷ τετράκις τὸ τετράκι
 — — 7. ἐννάκις ἐννάκι

Eadem figura in cod. Ciz. appicta est; at
 lineis curvis.

23. A. 5. τοῦ ἴσον καὶ καὶ deest.
 — B. 1. κατὰ τὴν ἀναλο- κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν
 γίαν
 — — 5. δίκαιος δικαίως

Figura in extrema folii parte ante verba
 παρὰ τοῦ τυχόντος lineis curvis descripta est.

- — 7. λαβόντες λαμβόντες
 — — 8. ἰσοθῆσονται ἰσωθῆσονται. Paulo post
 ἰσωθῆσεται in edit. Ten-
 nul. et cod.

24. A. 6. ἴσοι

ἴσοι. Eodem modo paulo
 post in cod. est ἴσος, apud
 Tennul. ἴσος.

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

24. A. 7. τὸ ὑπ' αὐτοῦ πέμ- οὐδὲν deest: sed maius spa-
πτον γὰρ οὐδὲν tium est relictum, quam
quod hoc vocabulum ex-
pleat.
- B. 7. ἑκάτερα ἑκατέρα
- C. 8. μέρη μέρει
- D. 2. ἀριθμὸν — ποιή- Hic locus omissus est.
- — — — — σασα
- — — — — 6. λάβοι λαβεῖν
25. B. 2. ἐκείνοις ἐκείνω
- — — — — 3. ἐν ἑαυτῇ ἀπολείπει. Praepos.
ἐν deest.
- — — — — 7. προκοπῇ προκοπή
- C. 1. ἐν ταῖς ἀκρότησι ἐν ταῖς ἀκροτάταις
- — — — — 5. ἐπιπλέον ἐπὶ πλεόν
- — — — — 6. στιχηρὸν στιχηρὸν
- D. 7. κατὰ τὸ μῆκος κατὰ τὸ μῆκος
26. A. 4. ἀντιπεπόνθησιν ἀντιπεπόνθησιν
- — — — — 3. ἴδιον Deest.
- B. 2. ἄρτιάκις ἄρτιάκις
27. B. 3. ἡμαρτημένος ἡμαρτημένος. Deinceps λό-
γων pro λέγων
- C. 1. τετράκις τετράκις
- D. 2. τετευχέναι τετευχέναι
28. B. 6. κατ' ἄρτίαν κατὰ ἄρτίαν
- C. 3. εὐτάκτως εὐτάκτως
- — — — — 7. καὶ πρὸς αὐτοὺς αὐτοὺς τοὺς ἐλάττωτας. Ver-
ba καὶ πρὸς desunt.
- D. 1. καὶ ἀντὶν δια- καὶ αἱ τῶν διαφ.
- — — — — φερῶν
29. A. 5. ἄρτιοι γενικῶς ἄρτιοι γενικῶς
- — — — — 7. ἀναγκαῖος ἀναγκαῖος
- — — — — 8. ἀναλόγων ἀνάλογον
- B. 2. τῇ φύσει τῇ deest.
- — — — — 3. γὰρ Deest.
- — — — — 5. μόνη μόνην
- — — — — 8. μὲν τοί γε μὲν τοί γε
- C. 6. ἀντιποιούσιν ἀντιπαίουσιν
- — — — — 8. ἄρτιωννυμούτων ἄρτιωννυμοῦσι
- D. 3. ἀλλὰ καὶ ὅτι — Hic locus deest.
- — — — — ἀκρον μόνον

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

30. A. 1. τε ἄλλο τε ἄλλος
 — B. 2. περισσοῦ ἀρχόμε- Haec desunt.
 — — — — — θα, ὁ δυνάμει
 — C. 6. τὸ πρῶτον εἶδος τῇ τὸ πρότερον εἶδος τῆς
 — D. 6. διπλαῖ διπλαῖ
 31. A. 1. ἀπὸ τοῦ γεωμετρι- ἀπὸ τοῖς ὑπογεωμετρικῶς ἐν-
 — — — — — κῶς ἐν ἀρτιάκις ἀρτιάκις — συμβάντως
 — — — — — — — — — — — συμβάντως
 — B. 2. ἐν ἀρτία δηλονότι ἐναρτία δηλονότι
 — — — — — 3. προτέρου προτέρου
 — — — — — 6. ἐπειδὴ δὲ In margine: μᾶλλον ἐνταῦ-
 — — — — — — — — — — — θα ἐπιμέμφεται τῷ Εὐ-
 — — — — — — — — — — — κλείδῃ
 — C. 7. περὶ αὐτοῦ περὶ αὐτῶν
 — D. 2. ὅδε ὁ δὲ
 — — — — — 5. χάριν χάριν
 32. B. 1. εἴτα εἴτ'
 — — — — — D. 6. ὁμωνυμῆν ὁμωνυμῆν
 33. A. 1. ἀπὸ τε τοῦ ἀπὸ τοῦ
 — — — — — 2. ἢ ἢ
 — — — — — 5. διχοζομένου διχοζομένου
 — C. 2. μέχρι τις μέχρι τίς
 — — — — — 8. γενήσονται γενήσονται
 — D. 1. πρῶτον ὀρθοάδι πρῶτον μὲν, ὀρθοάδι ἀλλή-
 — — — — — — — — — — — λον διαφέροντες
 — — — — — 2. ἐπίπλαστοι ἐπίπλαστος
 — — — — — 5. τετραπλασίον τετραπλασίον
 34. A. 2. δι' ὅλου διόλου
 — C. 6. καὶ τὰ μέσα ἢ τὰ μέσα
 — D. 4. ἀλλήλων ἀλλήλοις
 35. A. 3. ἀφιστάμενοι ἀφιστάμενος
 36. A. 7. εἶναι δεύτερον. Hic locus deest.
 — — — — — Ἄλλ' αὐτοῦ —
 — — — — — πρὸς ἄλλο
 — C. 2. εὐπλατῆς οὐπλατῆς
 37. A. 1. ἐὼν — οὐ Pro ἐὼν legitur γε ὢν, et
 — — — — — οὐ deest.
 — B. 2. παρῆξ παρῆξ. Ita etiam paulo post.
 — — — — — 3. πλείονα πλείονα. Ita etiam paulo
 — — — — — post.

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

37. D.	1. χρῶται	χρῶται
38. A.	6. καθ' ἑαυτὸν	καθ' ἑαυτὸ
— C.	1. αὐτῷ τῷ	αὐτὸ τῷ
— —	7. ἔσται καὶ	καὶ deest.
— D.	8. ἀεὶ	ἀν
59. A.	5. ἢ εἰς τινα	ἢ εἰς εἰ τινα
— —	7. οἷόν τε	οἷόν τε
— B.	2. πρὸς λέ	πρὸς ἧ
— —	6. γένηται	γίνεται
— —	8. ἵνα δὲ	δὲ deest.
— —	ἡμεῖς	ἡμᾶς
— C.	4. ἀντιπαρονομαζόμενα	ἀντιπαρονομαζόμενα
— —	9. ἀποχωρίσει	ἀποχωρίση
— D.	3. ἐπὶ μῆμιστον	ἐπιμῆμιστον
— —	ἐκθέτους	ἐκ θου
— —	4. πειρούμενος	πειρώμενος
— —	5. τὸν ἐφεξῆς	τῷ ἐφεξῆς
40. B.	5. μετρήσει	μετρίσει
— C.	4. τὸ δὲ ἐφεξῆς	τὸ δὲ ἐφεξ.
— D.	5. ἀπὸ τρις	ἀπὸ τοῦ τρις
41. A.	7. γνομόνων	γνωρίμων
— C.	2. ἀριστεροῦ	ἀριστεροῦ
42. A.	5. προδηλώτατον	προδηλωτατον
— —	6. παρέχει	πάσχει
— —	7. ἀσυνδέτων	ἀσυνδέτων
— B.	3. ἵστα	ἵνα
— D.	5. καὶ τούτου	καίτοι τούτου
43. C.		In margine: ὕροι ἀριθμῶν
— —	6. συντεθέντα	συντιθέντα
44. A.	6. συμπλήρωσιν	πλήρωσιν
— B.	3. προτέρου	πρωτέρου
— —	7. καὶ ἰδ'	καὶ ὁ ἰδ'
— C.	2. ἐλάσσονα	ἐλάσσον
— —	7. ἀπολήψεται	ἀπολήψει
45. A.	2. ἀνδρεία	ἀνδρία
— —	5. ἀσωτίαν	ἀσωτείαν
— B.	2. ἡμῖν τηροῦσιν	τηροῦσιν ἡμῖν
— —	6. συναμφότερα δὲ	Desunt.
— C.	7. ἑκατοντάσι	ἑκατοντάσιον

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

46. A. 5.	καὶ ὡς ἔ	καὶ deest. Notae autem hae sunt: γ' β' ε'
— — 8.	αὐτῇ	αὐτῇ
— B. 2.	μετὰ συμπνοίας	μετὰ abest.
— — 3.	ἀπὸ μονάδος	ὑπὸ μονάδος
— D. 3.	πολυπλασιασθέν	πολυπλασιασθέν
47. A. 2.	περισσογωνίας	περισσογονίας
— B. 3.	ἐτερομηκῇ	ἐτερομήκει
— — 4.	γάμων	γάμων
— C. 7.	φίλῃσιν	φίλωσιν
— D. 6.	ἀπεφῆναιτο	ἀπεφῆναιτο
48. A. 8.	οὖσαν	Deest.
— B. 5.	πέραν	πέρας
— — 8.	διειλόμεθα	διειλάμεθα
— C. 5.	εἰσαγωμένου	εἰσαγομένου
— D. 1.	καὶ τὴν	καὶ deest.
49. A. 2.	ἄλλο πῶς	ἄλλό πως
— B. 4.	ἀντιδιεστέλλετο	ἀντιδιεστέλλοντο
— — 6.	ἐλάττον	ἐλαττον
— — 8.	ἄνευ του τινι	ἄνευ του τινι
— D. 3.	ἐτερονύμως	ἐτερόνυμος
50. B. 4.	ὃν τοῦ	ὃν τοῦ
51. A. 1.	φύσει	φασ
— — 5.	τοὺς δυομένους	τοὺς deest.
— B. 1.	διαστήματός ἐστιν	Post ἐστιν in codice haec leguntur: ἰδοὺ γὰρ ἐν τῷ τυγόντι ἀνισότητος ὑποδείγματι σχέσις ἕτερον διαστήματός ἐστιν. Tum sequuntur haec: ἰδοὺ γὰρ etc. Illa igitur cuncta sunt delenda.
— — 7.	οὐδὲ κοιλῦαι	οὐδὲν κοιλ.
— C. 3.	ἴσον	τὸ ἴσον
— — 6.	ῥῶον	ῥῶον
— D. 3.	ἥμισυς	ἥμισιν
52. B. 3.	καθ' ἕκαστο	καθ' ἕκαστον
— — —	ὁμοίως ἐξ ἧς	ὁμοίω ἐξ ἧς
— — 4.	ἢ πρὸς τετράδα	ἢ πρὸς τριάδα
— — 6.	ἡμῶν	Deest.

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

52. B. 8.	παράλληλων	παράλληλους
— C. 2.	πολλαπλασίου	πολυπλασίου
53. C. 8.	γεννήσονται	γενήσονται
54. A. 4.	ληφθείη	λειφθείη
— — 7.	λαμβάνοιτο	λαμβάνοιτο
55. A. 4.	περισσόν	περισσούς
57. A. 2.	τοὺς ἀπὸ τριάδος	τοὺς deest.
— B. 3.	διαφέροντας	διαφέρονται
— C. 2.	εἰδῶν	εἰδεῖν
58. A. 6.	δ' ἐστὶ χέσις	δὲ ἐστὶ σχέσις
— B. 4.	ἐάν δὲ τέσσαρα,
ἐπιτετραμερῆς	Desunt.
— C. 6.	χέσεσιν	σχέσιν
— — 8.	πολλαπλασίων λό-
γον	πολλασίων λόγων
— D. 2.	παρέχοντας	τοὺς παρέχοντας
59. C. 2.	ἡ μονάς	ἡμᾶς
— — 4.	διπλασίου	ἐπιδιπλασίου
60. B. 6.	σχέσεων vsque ad
ἐπιμερούς καὶ τῶν	Desunt.
— C. 6.	τοιούτοις	τούτοις
— — 7.	προλόγων	προλόγω
— D. 6.	ἄλλως, ὥσανεὶ ταυ-
τότης	ἄλλ' ὥσανεὶ ταυτότητος
61. B. 5.	ὀρισμένου	ὀρισμένου
— D. 1.	ἴχουσαν	ἴσχουσαν
— — 2.	ἐπιμεριότητα	ἐπιμερότητα
62. B. 1.	προστάγματα	τὰ προστάγματα
— C. 3.	γεννήσονται	γενήσονται
— — 5.	οἱ δὲ συνεχεῖς. καὶ
ἐξῆς	οἱ δὲ συνεχεῖς, ἐκ δυάδων·
καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς ἐκ τριά-
δων, καὶ ἐξῆς
— D. 4.	εὐταξίαν καὶ συνε-
χεῖς ἐκ συνεχῶν,
καὶ αἱ οἱ ἐπομέ-
νοι λόγοι	εὐταξίαν, καὶ ἐκ τετραπλα-
σίων τε τετραπλάσιοι, καὶ
αἱ οἱ ἐπόμε. λογ.
63. A. 1.	τοιᾶδε	τοιᾶδε
— D. 4.	κατ' ἀλλήλους	καταλλήλως
64. A. 4.	καὶ τρίτω	καὶ deest.
— — 5.	γεννήσονται	γενήσονται

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.			
64. B. 2.	ἀ, δ'	δ' δ'	
— — 4.	προεκθείμεθα	προεκθοίμεθα	
— — 5.	όροι	όροις	
— — 8.	β', ε'	β', ις	
— — 9.	β', ή	βη	
— C. 7.	έν επιδιμερεῖ	επιμερεῖ sine έν	
65. A. 5.	ἐγεννήθη	ἐγενήθη	
— B. 1.	ἀπό δε τούτου	ἀπό δε τούτων	
— — 2.	ἐπιμερεῖσι	ἐπιμερεσι	
— — 4.	ἐκφύονται	ἐκφύσσονται	
— C. 6.	γενήσασθαι	γενήσεσθαι	
— — 7.	έν δυσι	έν deest.	
— — 8.	δυνατόν	δυνατοί	
66. A. 1.	ἀποσώζει	ἀποσώζειν	
— — 3.	όρους	Deest.	
— — —	διαφερόντως	διαφερόντως	
— B. 2.	μορίου	τοῦ μορίου	
— — 4.	υπόλογος	ἀπόλογος	
— — 6.	κατά εκείνο	κατ' εκείνο	
— C. 3.	γενήσονται	γενήσονται	
— — 6.	ό β'	ό δ'	
67. A. 7.	παρέχουσα	παρέχουσιν	
— B. 3.	λόγον	τῶν λόγων	
— — —	ἐπιμορίων	μορίων	
— — 5.	ἐξ ἀρχῆς	ἀπ' ἀρχῆς	
— C. 4.	ἐπιμορίων	μορίων	
— D. 6.	ἐπιτριμερεῖ	ἐπιμερεῖ	
— — —	έν τρίτῳ, οἱ δ'	έν δῳ, καὶ οἱ	
68. A. 2.	όμοιον	τὸ όμοιον	
— — 3.	συμφύιας	συμφωνίας	
— — 6.	ἰσχυσιν	ἰσχουσιν	
— — 8.	ἐλάττονα	αῶν	
— B. 4.	ἐπιτετραμερῆς	καὶ ἐπιτετραμερῆς	
— C. 5.	έν ήμιολίῳ φύεται	έν ήμιολίοις φαίνεται	
— D. 3.	ή διπλασιασμήμους	ή διπλῶς ἐφημίσειν	
— — 4.	τῆς θ' vsque ad	Desunt.	
	ἀπό τοῦ		
69. A. 3.	ἀρχομένων	ἀρχομένου	
— — 5.	έν όροις θ'. καμθ'.	έν όροις τοῖς θ' καὶ μθ'.	

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

69. C. 3. διπλασιεπιτέταρ- Deest.
τος
— 5. διευτακτηθήσονται διευτακτηθήσονται
70. B. 6. πῶς πῶς καὶ
— C. 4. ἐπιμερῆς ἐπιμερῆς
— D. 1. ἀπολείπουσι ἀπολείπουσιν
— 5. προκόπτων προκόπτων
71. A. 6. εἰδικῶς εἰδικῶς
— 8. γεννᾶται ἢ γεννᾶται ὁ
— B. 7. διπλασιεπιτετρα- διπλασιεπιτετραμερῆς
μερῆς
— C. 2. ποιοῦσαν προῖοῦσαν
— 5. ἡ διπλασιεπιμερῆς Desunt.
vsque ad τετάρ-
των
72. A. 7. ἐβδόμῳ ἐνδόμῳ
— B. 2. ἔξει ἔχει
— 3. οἷον πρῶτον ἐπὶ οἷον ἰ α
δέκα
— 5. ἐπιδειχθείσης ἐπιδειχθείσης
— C. 5. οὔτινοςοῦν οὔτινοςοῦν
— 7. ἡγήσατο ἡγήσεται
— 8. πόσος πόσος
73. B. 1. ἀκολουθίας ἀκολουθείας
— 4. κωλυτήρ κωλυτής
— 8. ὁ τέταρτος ὁ τέταρτος
— C. 7. ἀποσώζει ἀποσώσει
74. — 3. τὸν ἐλάττονα τὸν abest.
— — — ὡς ὁ ἐκείνων vs- Desunt.
que ad μονάδι ἐ-
λάττονα
— — 6. καὶ οὐκέτι καὶ deest.
— D. 6. καταληφθέντα καταληφθέντα
75. A. 2. ἐλάττονα ἐλάττον
— 4. λόγους λόγῳ
— 7. ἐστὶν ἰδεῖν ἐστὶν ἰδεῖν
— B. 6. ἐν ἐν
— 7. ἔσονται ἔσονται
— C. 3. αἰδῶς δὲ Deest δὲ

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

75. C. 5.	ἡ μὴ	ἡ μέ
76. A. 1.	ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ vsque ad verba ἔσσονται λόγῳ	Desunt.
— B. 2.	ὁ γὰρ γή	ὁ γὰρ γ'
— — 7.	λόγῳ	λογοί
— C. 4.	προστιθῶσιν	προσθεθῶσιν
— — 8.	οἱ σὺν τῇ προθέσει	ἡ σὺν τῇ πρ.
77. A. 1.	γενήσονται. Ἐτι	γενήσονται. τί
— — 5.	συντετῇ	συντεθῇ
— C. 3.	πολλαπλασίονι	πολλαπλασίονι
78. B. 1.	καὶ ἐν τινὶ οἱ ἐξ ἀρχῆς	καὶ ἐν τινὶ ἐξ ἀρχῆς
— — 2.	προσληπτέον	προληπτέον. Ita etiam hac pagina D. lin. 2.
— D. 4.	καὶ ἴσην	κατ' ἴσης
79. A. 1.	ἐπισυνθέσεως	ἐπιθέσεως
— — 3.	ἐκ μόνων	ἐκ μονῶν
80. A. 7.	ἀπλατῶς	ἀπλατῶς
— — 8.	καθ' εὐθείαν	κατ' εὐθείαν
— C. 3.	γεωμέτραι	γεωμέτραι
81. A. 5.	προσελεύσεται	προσελεύσεται
— C. 2.	γραμμῶν	γραμμῆς
— D. 5.	τουτου	τουτω
82. A. 1.	ἐπεμβάλλοντες	ἐπεκβάλλοντες
— — 2.	ἐπὶ δὲ τὸ πλάτος	In margine scripta sunt ver- ba περὶ ἐπιπέδων ἀριθμῶν.
— — 8.	τριγώνων	τριγώνου
— B. 5.	τοὺς ἐφεξῆς	ἀεὶ τοὺς ἐφ.
— C. 3.	ς	Deest.
83. A. 3.	φέρ'	φέρς
— — 6.	τὸν ἐπίσημον	τὸ ἐπίσ.
— — —	μετέχεται δὲ	μετῆχται δὲ
— B. 4.	ὁ ἐκ τῶν	ἐκ deest.
— C. 3.	ἑβδομος	εὔδομος
84. C. 2.	ἐκαστος	ἐκάστου
— D. 5.	γεννῶνται	γενῶνται
85. A. 1.	μονάσασα	μονάσα
— B. 5.	γνωμόνων	γνωμώνων
— C. 2.	ὁ ἐκ τῶν	ἐκ abest.

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

85. D. 3. ἐκθεῖτο στοιχηδόν ἐκθεοῖτο στοιχηδόν. Abest καὶ
καὶ
- 5. τὸν συνεχῇ τὸ συν.
86. A. 6. περισσῶν μόνων, Desunt.
πεντάγωνος δὲ
- B. 4. ἐστὶν Deest.
- C. 6. δυνάμει δυνάμεις
- D. 2. ἀπό τινος vsque Desunt.
ad ταυτὸν
87. A. 2. εἰατήν αὐτήν
- C. 6. τῶν τριγώνων τὸν δὲ τριγών.
- 7. μ' μ', μς'
- D. 4. αἱ αὐταὶ μένουσι εἰαυταὶ μενοῦσι
88. A. 2. ἀλλασσόμεναι ἐλασσόμεναι
- 3. ἐνταῦθεν ἐντεῦθεν
- B. 5. συντιθέντος συντιθέντος
- C. 1. τὸ λοιπὸν τὸ λοιπὸν
- D. 2. χάραν ἔχε χάρας ἔσχε
- 3. τῶ τῶν τῇ τῶν
- 6. ἀλλασσομένην ἐλασσομένην
89. B. 6. εἶτα τρίτον εἶτε τρίτον
- 7. ἐπεὶ τρεῖς εἶτε τρεῖς
- C. 6. προστετάχθω προστετάχθαι
90. A. 4. δὲ δὴ
- C. 6. ἐμφανίσονται ἐμφανήσονται
- 8. τοιοῦτω τοῦτω
- D. 1. λοιπῶν διπλῶν
- 2. ἐστὶ ἐστὶ
- 3. ὁ δύο πρὸς ἓν, ὁ deest. Pro ἓν legitur
ἓνα
- 5. δὲ δὴ
91. B. 1. εἰ δύο
- C. 2. ἃ μερίζω ἃ deest.
- 3. ἵνα ἔχω μέρος τὰ καὶ ἔχω μέρος τὸ α' τ' α' G εἰ
εἰ
- 4. μονάδων μονάδων εἶναι
- 7. συνδυασμὸν συνδυισμόν
92. A. 3. ὧν ἐπὶ τέσσαρες ὧν ἐπὶ τέσ.
- C. 4. ζ εἰ

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

93. A. 1. ἡμίσεες

ἡμίσεις

Numeri fracti $\frac{1}{2}$ in codice
hoc est signum, S'. Conf.
Bastii epist. crit. pag. 20.
ed. Lips.

— — 2. καὶ ὁ γ' C'. καὶ ἡ C'

καὶ ὁ Γ' S' καὶ ὁ γ' S'

— — 4. δηλονότι τοῦ ρκ'

δηλονότι τοῦ προτέρου συγκε-
φαλαιώματος τοῦ ρκ'

94. B. 6. τὸ ε

τὸν ε

— — 8. τὸ τον ἡ

Desunt.

— D. 1. πνθμέσι

πνθμέσιν

95. A. 8. ἐν — ὁ ε

Haec desunt.

— B. 7. οἱ

οἷς

— C. 6. το ἡ

ο ἡ

— D. 4. τὰ σκθ'

τὰς κθ'. Eadem diuersitas
recurrat pag. 96. A. lin. 2.

96. B. 2. σκθ', λείπω vs-
que ad verba
τάξει τούτων

Haec omnia desunt.

— C. 1. δευτέρου καὶ

δευτέρου τε καὶ

— — 7. παρηδολεσχέσθω

παρηδολεσχέσθω

— D. 2. πῶς καὶ

καὶ deest.

— — — αὐτῶν

αὐτῶν τὸ

97. A. 1. τοὺς παρ' ἑνα, καὶ
τοῦ παρὰ δύο

καὶ τοὺς παρὰ δύο, τοὺς
παρὰ δύο καὶ παρὰ τρεῖς,
καὶ ἐξῆς, etc.

— B. 3. οὐδέτι μὴν τοῖς
τριγώνοις πᾶσι
— καὶ

Haec desunt.

— D. 2. ἀναγκαίως

ἀναγκαῖος

98. A. 5. κοινῇ

κοινοῦς

— B. 3. ἄλλα

ἄλλᾳ

99. A. 1. καὶ πᾶς ἐξάγωνος
vsque ad verba
πρὸς ἐκείνου

Desunt.

— — 6. παραινυμένης

παραινυομένης

— B. 2. ὑπὸ τούτων

ὑπὸ τούτων

— C. 1. πρὸς ἐκείνου ἰε

πρὸς ἐκείνου ε

— — 7. πολύγωνοι μετὰ

πολύγωνοι οἱ μετὰ

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

100.	A.	4.	καὶ πρὸ ἐκείνου	καὶ τοῦ πρὸ ἐκ:
—	—	5.	πρωτον τὸν	πρωτον τριγωνον τὸν
—	B.	6.	παρὰ τρις	παρὰ τρις καὶ
—	C.	2.	τῶν γνωμονικῶν	τῶν γνωμονικῶν τριγώνων
—	—	5.	τριγωνος, ἐκτε-
θήσεται	τριγωνον δ' ἐκτεθήσ.
—	D.	1.	διεκτεθήσεται	διεκτεθήσεται
—	—	6.	ὑπὲρ αὐτὸν	ὑπὲρ αὐτῶν
101.	A.	4.	ὥς ἐν	ἐν deest.
102.	B.	1.	ἀπὸ μονάδος	ὑπὸ μονάδ.
—	—	6.	καὶ ἐναντίους	καὶ τοὺς ἐναντ.
103.	A.	2.	μόνον λόγον	μόνα λόγον
—	—	3.	ἐτερομήκων	ἐτερόμηκον
—	—	8.	ἐπιτηδὲς ὑπ' αὐ-
τῆς φύσεως ἀ-
ναδεχθέντας	ἐπιτηδὲς ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσε-
ως ἀναδεχθέντας
—	B.	3.	ὥς	ὥς ἐξῆς
—	—	6.	διχοφωνεόντων
καὶ τῇ	διχοφωνηόντων καὶ τῇ
—	C.	1.	τὸ καθόλου	τὰ καθόλου.
—	—	7.	περὶ τὴν τῆς	περὶ τῆς
—	—	10.	μόνην	μονήν
—	D.	4.	ἀνακρίνεται	ἀνακρίνεται
104.	B.	4.	τοῖς λόγοις	τοῖς ἀλόγοις
105.	A.	7.	ἀφομοίωσιν	ἐφ' ὁμοίωσιν
—	B.	4.	ἀπὸ πάντων	ἀπάντων
106.	A.	2.	ὅπερ εἰ	εἰ deest.
—	C.	1.	ἐχοντες καὶ	καὶ deest.
—	—	3.	τῶν	τῶν μὲν
—	—	8.	ξά	ξά
—	D.	1.	κ'	κ'
—	—	2.	κ'. λ'. μβ'. νς'	κά. μβ'.
—	—	6.	κατὰ τὸ	κατὰ τὸν
107.	A.	4.	ἀποφέρεται	ἀποφαίρεται
108.	A.	1.	τέσσαρα	τέτταρα
—	B.	3.	διαφορομένους	διαφορομένης
—	C.	8.	καὶ μὴ	καὶ μὴ τι
109.	A.	1.	γνωμονικῶν	γνωμονικῶς
—	—	2.	ἐπισώρειαν	ἐπὶ σωρείαν

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

109.	B. 4.	ἐτερομήκεσιν	ἐτερομηκέσιν
—	— 6.	νύσσα	καὶ νύσσα
—	D. 1.	ἀλλὰ εἰς	ἀλλὰ καὶ εἰς
110.	C. 8.	ἐπαλλάττουσιν	ἐπελάττουσιν
111.	C. 4.	ἀναλόγως	ἀλόγως
112.	B. 1.	ἄριθμόν	ἀριθμὸς
113.	A. 4.	εὐτακτος	δ' εὐτακτος
—	— 6.	καὶ ἐκ τοῦ	ἐκ deest.
—	C. 2.	δις τρία	δις τρεῖς
—	— 4.	συνδυασμὸν ἐγ- κριναμένων	συνδυασμὸν ἐγκριναμένων
—	D. 2.	πρόσθεσιν	πρόθεσιν
114.	A. 1.	εἰλικρινεῖς	εἰλικρινεῖς
—	— 3.	σύμφθασιν	σύμφθασιν
—	— 8.	ἁπετέλεσε	ἁποιέλεσε
—	B. 5.	ἐγκριναμένων	ἐγκριναμένων
—	C. 1.	διὰ τὸ vsque ad συνεμφαίνεσθαι	Desunt.
115.	A. 8.	ἀδιακρίτους	ἀδιακρίτους
—	B. 7.	εὔροιμεν	εἵροιμεν
—	D. 5.	γωνίας	γωνίαν
116.	A. 1.	θατέρου	θατέρους
—	D. 5.	κράσις	κράσις
—	— 6.	γάμος	γάμον
117.	B. 6.	ἢ δὲ καὶ εἰ	ἢ εἰ καὶ εἰ
118.	A. 6.	πρὸς τὸν τρίτον	πρὸς Γ' τὸν τρίτον
—	— 7.	τοῦ ἐπιτρίτου	τοῦ τρίτου
—	D. 1.	ἐπέννατος	ἐπέννατος
—	— 3.	καὶ δευτέρου ὁ- μοίου ὁ γεννό- μενος	καὶ τετάρτου ὁμοίου ὁ γενό- μενος
—	— 5.	προτέρας	προτέρας
119.	A. 5.	ἀνόμοιοι πάντως γενήσονται	ἀνόμοιοι πάντες γενήσονται
—	— 6.	θατέρους	θατέρου
—	— 7.	μεσεμβολοῖμεν	μεσεμβολοῖμεν
—	B. 3.	ὅτου	ὅτε
—	— 4.	καὶ ξδ'	καὶ ὁ ξδ'
—	— —	ἀνάλογοι	ἀνάλογον

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

- Pag.
119. B. 8. τῶν ἀνομοίων καὶ τῶν ἀνομοίων
 — D. 1. ἀποφαίνει ἀποφαίνειν
 — — 5. ἡμιόλιος ὑφημιόλιος
 — — 7. ἐπιτέταρτος ὑποτέταρτος
 120. A. 6. οὐ μὲν οὐ μὴν
 — D. 1. καὶ μέ. καὶ ξξ'. καὶ τὸν μέ. καὶ τὸν ξξ'. καὶ
 καὶ ξά. τὸν ξά.
 — — 6. δευτέρῳ ὁμοίῳ, Desunt,
 καὶ δευτερονάρ-
 ὁμοίον
 121. A. 7. ῥέ ρέ
 — C. 7. εἶδους τε εἶδους δέ
 122. C. 3. τὴν διαφορὰν τὴν deest.
 — — 5. τὸν Deest.
 — — 6. πάλιν δέ δέ deest.
 123. A. 3. ποιότητι δέ δέ deest.
 — — 7. ἀνόμοιοι ἀνόμοιοι
 — B. 4. ἐξ ἐνός καὶ καὶ deest.
 — — 8. τρίτου ἀνομοίου τρίτου ὁμοίου
 — D. 6. ἐξετάζων διεξετάζων
 124. B. 7. ῥ ὁ ἀριθμὸς ὁ ῥ ἀριθμὸς
 — C. 2. τριαδουμένη τριαδουμένη
 — D. 3. ἀπεικᾶσθαι ἀπεικᾶσθαι
 — — 4. ὑσπληγος ὑσπληγος. At paulo post
 ὑσπληγ.
 125. A. 7. γενήσεται γένηται
 — C. 2. κύβος κύβος
 — — 3. ἐπιπεδοθῆ ἐπιπεδοθῆ
 — D. 2. ἐπισυντιθέντες ἐπισυντιθέντες
 126. A. 1. καλυπτῆρος καλυπτῆρος
 — — 8. αὐτὴν αὐτὴν
 — B. 8. προσεικάμεν προσεικάμεν
 — C. 2. ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῶν
 — — 3. φιλοθεωρεῖν φιλοθεωρεῖν
 — D. 5. ἔχει ἔχει
 127. A. 4. προλαβὼν προλαβὼν
 — B. 6. ἐπ' ἀλλήλων ἐπ' ἀλλήλους
 — C. 7. πλευρὰν πλευρᾷ πλευρᾷ πλευρᾷ
 — D. 1. πολλὰ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄλλα

	<i>Edit. Tennul.</i>	<i>Cod. Cizens.</i>
Pag.		
127.	D. 5. ἐπὶ τὸν πλ.	ἐπὶ τῶν πλ.
128.	C. 8. ἴδιον δὲ	δὲ abest.
129.	A. 8. δις δύναται	δις abest.
—	D. 5. γίνωτο	γίγνεται
130.	A. 2. ἔστι	ἔστι
—	— 7. τῆς διαμέτρου, et, τῆς πλευρᾶς	Desunt.
—	B. 1. πρὸς ἀλλήλους	πρὸς ἀλλήλας
—	— 4. ἡ διάμετροι	ἡ διπλάσιοι
—	D. 2. τῆς πλευρᾶς	τῆς διαμέτρου
131.	A. 6. τριγῇ	τριγῇ
—	B. 3. ἰσοεπίπεδοι	ἰσοεπίπεδοι καὶ ἰσοδιάστατοι
—	— 5. κύβοι	κύβοι
132.	A. 2. τετραγώνον	τετραγώνον
—	B. 4. σφηνίσκον	σφηνίσκον
—	C. 6. μᾶλλον	μᾶλλον
133.	B. 2. ἐν ἐπιπέδοις	ἐν deest.
—	C. 3. τοὺς κατὰ	τοὺς γὰρ
134.	B. 2. πλινθίδων	πλινθιδίων
—	— 6. ἐμφαίνεται	ἐμφαίνονται
—	C. 1. πυραμίδων	πυραμίδων
135.	B. 1. πυραμίδων	μυραμίδων
—	D. 2. περισσοτάγεσι	περισσοτάδεσι
136.	B. 8. καὶ σίχον	καὶ deest.
—	C. 4. εἴτα εἰκοσὰς vs- que ad verba τις πυραμῖς	Desunt.
137.	B. 1. ἕκαστος ἕκαστον	ἐκάστους ἕκαστον
—	— 3. εὐτακτοὶ	καὶ εὐτακτοὶ
—	— 8. πρῶτος	πρῶτον
—	C. 3. ὁ κ'	Desunt.
—	— 6. ὁμοίως	ὁμοίον
138.	A. 1. ὁ δὲ τετραγώνος πλευρὰ - πλευ- ρᾶς	Haec bis scripta sunt.
—	B. 2. μετὰ μονάδα	μετὰ μονάδος
—	— 5. ἔστι	κύβος ἔστι
—	C. 8. κατὰ ἀναλογ.	κατ' ἀναλογ. At pag. 115. D. lin. 1. ed. Tennul. κατ'

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

ἀντιδιαστολήν, et Cod.
Ciz. κατὰ ἀντιδ.

138. D. 1. πολλὰχῶς πολλὰχῶς ὁ λόγος
— 4. προσκεῖται προσκεῖται
139. B. 5. ἔστιν ἔστιν
140. A. 1. ἀνισότητος ὁ τῆς ἀνισότητος
— 2. ἐν δέκα γένεσιν ἐν δεκάσι γένεσις
— D. 6. τὸν τὸν deest.
141. A. 1. τῆς δὲ τῆς δὴ
— 2. γιγνομένης γιγνομένης
— 5. οὕτως ὠνομάσται οὕτος ὠνομάσθαι
— B. 4. ὑπάρχει ὑπάρχει
— 8. αἱ ἐν καὶ ἐν
— D. 5. λεγομένη — τρίτη λεγομένη — τρίτη
— 6. περὶ τὸν τὸν deest.
142. A. 2. εἰμοσμένον εἰμοσμένον
— 5. ὑπεραντίον ὑπεραντίον
— D. 2. ἐκατέρους ἐκατέρων
— 5. πρὸς τὸν ἐλάτ- τὸν πρὸς τῷ ἐλάττονι λόγῳ
— τὸνα ὅσον
143. A. 1. τούτοις τούτους
145. A. 4. γινόμενοι γινόμενοι
— 5. παραλείψιν παραλήψιν
— B. 1. ἰεὶ ὁ ἰεὶ
— D. 1. παραλλειπομένου παραλλειπομένου
146. A. 8. προσλαβὼν προσλαβὼν
— B. 3. ἀναγών ἀναγών
— 8. δὲ ἄλλου διόλου. Ita etiam alibi.
— C. 3. ὑπάρχουσα ὑπάρχουσαν
147. A. 3. παρακολουθή- In margine ab eodem libra-
— ματα rio positum est, παρακο-
— B. 3. μότως κυρίως
— D. 5. τοῦτο τοῦτο αὐτὸ
148. A. 6. συμβήσεται καὶ συμβήσεται
— 7. διελήφθαι διελήφθαι
— C. 5. λόγον ἐστάθη λόγον
— 7. πρὸς τὸ πρῶτον προτιτὸ πρῶτον

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

148. C. 7. πρὸς αὐτὸ ποτ' αὐτὸ
 — D. 4. διηρημένου τοῦ διηρημ.
 149. A. 5. τῆς ἐπὶ τῶν σχ. τοῖς ἐπὶ τ. σχ.
 — B. 6. τῷ ἀπὸ — ἀπο- τὸ ἀπὸ — ἐπιτελεῖν
 τελεῖν
 — — 8. οἱ ὄροι οἱ abest.
 — C. 6. τοιοῦτο τοιοῦτον
 150. A. 2. πολλασιάζεσθαι πολυπλασιάζεσθαι
 — — 5. ἡμίσεια ἡμίσει
 — B. 4. σπανιώτεραι σπανιώτεραι
 — C. 6. ὄρους χόρους
 151. A. 6. συνέχειάν τε συνέχειάν γε
 — B. 2. ἕκαστοι ἕκαστον
 — — 7. μεξόνων ὄρων Desunt.
 vsque ad ver-
 bum ὑπεροχῇ
 — C. 7. ὁμοίω ὁμοίως
 152. A. 3. γεωμετρικῆς γεωμετρικῆς
 — B. 7. συμφωνήσεων σύμφωνον
 153. A. 2. γενομένων γενομένων
 — — 6. τοῖς πρωτοτύποις τοῖς deest.
 — B. 2. καὶ δ' οὐ καὶ δὲ
 — C. 4. ἀρχῆς Deest.
 — — 7. ἰη. τοῦ δὲ μέ- Desunt.
 σου πρὸς τὸν
 μέγιστον
 — — 8. ἰδία δὲ ἵνα διὰ δὲ
 — D. 4. περιέχοντι περιέχοντα
 154. A. 8. προσερόθητη προσερόθη
 — B. 2. τὸν τριπλάσ. τὸ τριπ.
 — C. 4. καὶ ἐπ' ἀλλή- καὶ ἐπ' ἄλλ.
 λας
 155. A. 5. ἐπὶ τε γὰρ τῆς ἐπὶ δ' ὁ β' γ' ε' τῷ αὐτῷ μέ-
 β'. γ'. ε'. ὁ μέ- ρει ὁ μέσος ὄρ.
 σος ὄρος
 — — 8. ὑπερέχει καὶ ὑπερέχει τε καὶ
 — C. 3. βούλονται τοῦ βούλονται
 — D. 5. κακείνο — τὸ κακείνους — τὸ μικρόν
 μικρόν

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

155. D. 6. ἔχειν ἔχει
156. A. 2. ἐκάτερα ἐκατέρας
— B. 8. δὲ ὑπὸ θατέρου Haec desunt.
vsque ad verba
καὶ ὑπερσχεθῇ-
σεται
157. B. 2. ἔχει ἔχοι. Deinceps male repe-
tita sunt haec verba: ἡ
ἀρμονικὴ λέγοιτο· οὐκ ἔτι
δὲ καὶ τῇ γεωμετρικῇ. ἴ-
διον δὲ ἔχειν
— C. 1. δεύτερον δ' ἐκ δεύτερον. δεύτερον δὲ δις
δις πρώτου πρώτου
— — 7. ἰσότητος τῆς τῆς deest.
— D. 6. ποικίλας ποικίλης
158. A. 3. εἴτε περισσῶν εἴτε καὶ περ.
— B. 5. γεωμετρικὴν καὶ γεωμετρικὴν. Deinceps
ιδιώμασιν αὐτοῖς
159. A. 2. ἀφροσθήη ἀφροσθήη
— — 5. ἴδιον ἀριθμητι- ἀριθμητικῆς ἴδιον
κῆς
— B. 8. πρὸς ἀλλήλους πρὸς ἀλλήλας
— C. 5. ἀπ' Ἀρχύτου ὑπ' Αρχ.
— D. 3. ἐνοφθέντας ἐνοφθέντας
160. B. 2. πολλαπλασίας πολλαπλασίους
— C. 7. ὑπερσχεθῇσεται ὑπερσχεθῇσεται
161. A. 4. ἔξ Abest.
— B. 3. δύο δευτέρον. vs- Desunt.
que ad verba
ὑπὸς πρώτου
— D. 5. ἐπὶ δὲ ἐπεὶ δὲ
162. C. 6. διαφορῶν πρὸς διαφ. πρὸς ἀλλήλας
ἀλλήλους
163. B. 7. Εὐφράγορα ἀφράγορα
— — 8. προσφιλοτεχνή- προσφιλοτεχνηθείσας
θειςαν
— C. 2. τοιοῦτο τοιοῦτον
— — 5. ποικίλλειν ποικίλον
164. A. 4. οἶον εἷ οἷ ζ'

Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

164. A. 6. γ' ε'
 — C. 2. μείζονων ὄρων μείζονων ὄρων πρόμηκες
 — — 4. ὥνπερ ὥσπερ
 — — 8. πρὸς τὸν πρὸς τὸ
 165. B. 3. ποιῶν ποιῶν
 — C. 1. πρὸς ἐλάχιστον πρὸς τὸν ἐλάχιστον
 — — — οὕτω καὶ τὸ τὸ deest.
 166. B. 8. οὕτω καὶ ἡ τῶν οὕτω καὶ ἡ τοῦ μεγίστου πα-
 ἄκρων διαφορὰ ρά τὸν μέσον
 πρὸς τὴν τοῦ
 μεγίστου παρὰ
 τὸν μέσον
 167. B. 2. συνθεῖς δὲ οὖν συνθεῖς δὲ τῶν ἄκρων
 τοὺς ἄκρους
 168. A. 4. τρανύτατα τρανώτατα
 — B. 6. ἐν Τιμαίῳ ἐν τῇ Τιμ.
 — D. 2. τῷ τοῦ ἐπογδοῦ τὰ τοῦ ἐπογδ.
 — — 3. καὶ τούτοις κατὰ τούτοις
 — — 5. παραδόσιν παραδίδουσιν
 169. A. 5. γίνηται γίνεται
 — — 7. κατακιναμένη κατακιναμένη
 — B. 7. μετὰ μεθὸ
 — C. 2. ἡμιολίῳ ἡμιολίων
 — D. 2. ἐπιτρίτου ἐπὶ τρίτῳ
 170. A. 5. ἐμπεριέχει τὰ ἐνπεριέχει τὰς τὰ
 — B. 3. τὸ διὰ τὸ δὲ διὰ
 171. A. 6. οὕτω μείζονας τούτῳ μείζ.
 — B. 2. παρίεμεν παρίημεν
 172. A. 4. ἤδη καπὶ ἤδη δὲ καπὶ
 — — 5. καὶ ὅλως καὶ ὅλως τῶν
 — — 8. ἐντα τοῖς ἐν τα τοῖς
 — D. 4. δεῖ δὲ
 — — 6. ἔχον ἔχον
 173. A. 1. παρασχῇ, ὅς παρασχῇ ὡς
 — B. 4. ἔχει Deest.
 — C. 6. καὶ οὔτε τρίτον καὶ οὔτε ἡμῖν, οὔτε τρίτον
 ἔχει ἔχει
 174. A. 6. συμφωνίαν. Καὶ συμφωνίαν σύνθετον οὔσαν.
 πάλιν ἐκ τῆς διὰ τεσσάρων καὶ
 διὰ ε. καὶ πάλιν

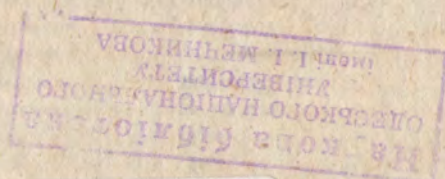
Edit. Tennul.

Cod. Cizens.

Pag.

174. B. 3. ὑπερέχει περιέχει
 — C. 2. καὶ τοῦ ἢ τὸν ἡ- καὶ ὁ τοῦ ἢ καὶ εἴ τὸν ἡμιό-
 μίλιον λιον
175. A. 1. συμφωνίας ὁ δι- Haec omnia desunt.
 πλάσιος. Τὸν δὲ
 τριπλάσιον vs-
 que ad verba
 δις διὰ πασῶν
- B. 4. ἐγκειμένους ἐγκειμένους
 — — 6. εἰ ἐπὶ εἰ ἐπὶ
 — — 7. καὶ τὰς διαφορὰς Desunt.
 τὰς
- C. 2. πειρασθέντα πειρασθέντα
 — — 5. ὥς ἢ ὥς
 — — 6. οὕτω ὁ οὕτως ὁ
176. A. 2. ὑπερέχει καὶ Desunt.
 — B. 6. ἐντελεστέραν σοι ἐντελεστερόν σοι
 — C. 6. πρὸς τούτων πρὸς τούτων
 — — 3. εὐμαρεστέρα εὐλαβεστέρα
- In fine: καὶ τοῖς θεῶν δόξα.
 Duo fragmenta, quae e
 suis codicibus Tennulius
 adiecit, in Cizensi non
 extant.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

22/08/25

902376

НБ ОНУ

Н-299761

1918

LIPSIAE

IMPRESSIT FRIDER. CHRIST. GUIL. VOGEL.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова